

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

**T/13096. számú
törvényjavaslat**

**a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési
elzárás végrehajtásáról**

**Előadó: dr. Navracsics Tibor
közigazgatási és igazságügyi miniszter**

2013. november

2013. évi ... törvény
a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás
végrehajtásáról

Az Országgyűlés

az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogainak védelme, kiemelten az elítéltek és az egyéb jogcímen fogvatartottak emberi méltóságának a tiszteletben tartása érdekében, a kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmának és az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülése céljából,

Magyarország nemzetközi jogi és európai uniós kötelezettségeinek figyelembevételével, az állam kizárólagos büntető hatalmának a végrehajtáson keresztül történő érvényesítése céljából, szem előtt tartva azt a társadalmi elvárást, hogy az elítéltek teljes körű foglalkoztatása által az önfenntartó büntetés-végrehajtás megvalósíthatóvá váljon,

a következő törvényt alkotja:

ELSŐ RÉSZ
Általános szabályok

I. Fejezet
Alapvető rendelkezések

A büntetés-végrehajtás feladata és célja

1. §

(1) A büntetés-végrehajtás feladata a büntetési célok érvényesítése a büntetés, illetve az intézkedés végrehajtásán keresztül, azzal a célkitűzéssel, hogy a végrehajtás során az egyéniesítés szempontjait biztosítani kell annak érdekében, hogy az megfelelően szolgálja az egyéni megelőzési célok elérését.

(2) A büntetések és az intézkedések végrehajtásának rendjét úgy kell kialakítani, hogy az

- a) a büntetésben és az intézkedésben megnyilvánuló joghátrányon, illetve a megelőzést szolgáló rendelkezések érvényesítésén túl elősegítse az elítélt társadalmi beilleszkedését és a jogkövető magatartás kialakulását,
- b) a fiatalkorúak tekintetében a gyermekek jogainak érvényesülését is szolgálja,
- c) a kényszergyógykezelés esetén a társadalom védelmén túl, a kényszergyógykezelt számára megfelelő kezelést és gondozást biztosítson.

A törvény hatálya

2. §

E törvény rendelkezéseit

- a) a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) szerinti büntetések és intézkedések, a szabadságvesztésből szabadultak és a javítóintézeti nevelésből elbocsátottak utógondozásának végrehajtása,
- b) a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) szerinti előzetes letartóztatás, ideiglenes kényszergyógykezelés és őrizet, valamint a Be. 161. § (5) bekezdése szerinti rendbíróság helyébe lépő elzárás (a továbbiakban: rendbíróság helyébe lépő elzárás) végrehajtása,
- c) az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény (a továbbiakban: 2012. évi CLXXX. törvény) szerinti átadási és ideiglenes átadási letartóztatás, ideiglenes végrehajtási letartóztatás, az eljárási jogsegély keretében ideiglenesen átszállított személy fogvatartásának, továbbá a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nbjt.) szerinti kiadatási és ideiglenes kiadatási letartóztatás, az eljárási jogsegély keretében ideiglenesen átvett személy fogvatartásának, illetve – ameddig az átvételről a bíróság nem határoz – a külföldi bíróság által kiszabott szabadságvesztés ideiglenes végrehajtása, valamint
- d) a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) szerinti szabálysértési elzárás, továbbá a pénzbírság, a helyszíni bírság és a közérdekű munka helyébe lépő szabálysértési elzárás (a továbbiakban együtt: szabálysértési elzárás) végrehajtása

során kell alkalmazni.

Értelmező rendelkezések

3. §

E törvény alkalmazásában

1. *büntetés-végrehajtási ügy*: a bíróságnak, a végrehajtásért felelős szervnek és az adott ügyben döntési jogkörrel rendelkező személynek a büntetés, az intézkedés, a kényszerintézkedés, valamint a rendbíróság helyébe lépő és a szabálysértési elzárás végrehajtásával kapcsolatos olyan eljárása – ide nem értve a Be. XXIX. Fejezetének II. Címe szerinti eljárásokat – amely érinti annak tartalmát, mértékét, a végrehajtás helyét vagy módját, megkezdésének időpontját, a félbeszakítás, a feltételes szabadságra bocsátás, az ideiglenes elbocsátás, illetve a végrehajthatóság kérdését, vagy a végrehajtás rendjének fenntartására irányul, és lényeges kihatással van az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott jogaira és kötelezettségeire,
2. *bv. intézetek tisztántartását, karbantartását és ellátását szolgáló munka*: az elítélt, a kényszerintézkedés hatálya alatt álló személy, a rendbíróság helyébe lépő elzárásra kötelezett személy és a szabálysértési elzárásra kötelezett elkövető által, jogszabályban meghatározott feltételekkel és tartamban, alkalomszerűen, a fogva tartó bv. intézet fenntartása körében, díjazás nélkül végzett takarítási, karbantartási és ellátási tevékenység, amely nem minősül munkáltatásnak,
3. *egyéb jogcímen fogvatartott*: a kényszergyógykezelt, a kényszerintézkedés hatálya alatt álló személy, a rendbíróság helyébe lépő elzárásra kötelezett személy és a szabálysértési elzárásra kötelezett elkövető,
4. *elektronikus megfigyelési eszköz*: zárt rendszerű biztonságtechnikai eszköz, amely elektronikus formában kép, hang, vagy kép és hang együttes felvételére, továbbítására és rögzítésére alkalmas,
5. *elektronikus távfelügyeleti eszköz*: az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott mozgását nyomon követő technikai eszköz,
6. *értesítőlap*: a bíróság által a végrehajtás érdekében – papír alapon vagy elektronikus formátumban – a végrehajtásért felelős szerv részére a kiszabott büntetésről, az alkalmazott

intézkedésről, valamint az ezeket érintő, az ítélelhozatalt követő érdemi rendelkezésekről, továbbá a kényszerintézkedés elrendeléséről, fenntartásáról, megszüntetéséről kiállított értesítés, amelynek része a szabadságelvonással járó büntetés, intézkedés vagy kényszerintézkedés fogvatartására, avagy a szabadításra adott bírói rendelvénny,

7. hivatalos minőségben kapcsolattartó:

- a) a Btk. szerinti hivatalos és külföldi hivatalos személy a hivatalos eljárásában,
- b) a védő, a jogi képviselőként eljáró ügyvéd és jogtanácsos folyamatban lévő büntető, polgári, szabálysértési eljárásban, közigazgatási hatósági eljárásban vagy egyéb hatósági ügyben, valamint büntetés-végrehajtási ügyben, illetve ilyen eljárás megindításának kezdeményezése érdekében eljárva, ideértve a meghatalmazás adását is,
- c) az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott államának konzuli tisztviselője,

a büntetőügyben eljáró tolmács,

- d) az egyházi személy hitéleti szolgálata ellátása során, a büntetés-végrehajtási szervvel kötött megállapodás alapján a büntetés-végrehajtási intézetben (a továbbiakban bv. intézet) vallási tevékenységet végző szervezet vallásos szertartást hivatásszerűen végző tagja, az egyházi jogi személy vagy a vallási tevékenységet végző szervezet által megbízott más személy, jogvédő vagy karitatív tevékenységet folytató civil szervezet tagja, képviselője vagy ilyen szervezet megbízásából eljáró személy e tevékenység végzése során,

8. hozzátartozó: a Btk.-ban hozzátartozóként meghatározott személy,

9. kapcsolattartó: az a személy, aki az elítélttel vagy az egyéb jogcímen fogvatartottal jogszabály vagy engedély alapján kapcsolattartásra jogosult,

10. kényszerintézkedés: a büntetőeljárásban, az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködés keretében és a nemzetközi bűnügyi jogsegély ügyekben elrendelt szabadságelvonással járó kényszerintézkedés,

11. munkáltatás: a reintegrációs tevékenység azon formája, amikor az elítéltek vagy a kényszerintézkedés hatálya alatt álló személy és a szabálysértési elzárásra kötelezett elkövető munkavégzése szervezeten, rendszeresen, haszon- vagy bevételszerzési céllal, a munka törvénykönyvében szabályozott munkaviszonytól eltérő, jogszabályban meghatározott feltételekkel és díjazás ellenében történik, az így létrejövő munkáltatási jogviszony alanyai munkáltatóként a bv. intézet, a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdasági társaság vagy a büntetés-végrehajtási szerv (a továbbiakban: bv. szerv) szerződése és a fogvatartott hozzájárulása alapján más gazdálkodó szervezet, valamint munkavégzőként az elítélt vagy a kényszerintézkedés hatálya alatt álló személy, illetve a szabálysértési elzárásra kötelezett elkövető;

12. terápiás foglalkoztatás: a reintegrációs tevékenység azon formája, amikor elsősorban a kényszerszergőgykezelt, az ideiglenesen kényszerszergőgykezelt és a gyógyító-reintegráló csoportba helyezett, illetve megváltozott munkaképességű vagy egyébként az egészségi állapota miatt a munkáltatásban részt venni nem képes elítélt foglalkoztatása szervezeten, rendszeresen, e törvényben meghatározott feltételekkel és térítési díj ellenében, büntetés-végrehajtási jogviszony keretében történik,

13. védő: a Be. szerinti védő, valamint a büntetések és az intézkedések végrehajtása alatt az elítélt, illetve az egyéb jogcímen fogvatartott büntetés-végrehajtási ügyében eljáró ügyvéd,

14. végrehajtásért felelős szerv: a büntetés-végrehajtási szervezet, a javítóintézet, a pártfogó felügyelői szolgálatként a Kormány által kijelölt szerv (a továbbiakban: pártfogó felügyelői szolgálat).

A határozatok végrehajthatósága és intézkedési kötelezettség a végrehajtás iránt

4. §

(1) Büntetés, intézkedés és a szabálysértési elzárás – a (2) bekezdésben meghatározott kivételekkel – csak a bíróság jogerős határozata alapján, jogszabályban meghatározott módon hajtható végre. Kényszerintézkedés – az őrizet kivételével –, továbbá a rendbíróság helyébe lépő elzárás a bíróság határozata alapján, jogszabályban meghatározott módon hajtható végre.

(2) Megrovás a határozat jogerőre emelkedésének bevárása nélkül és az ügyész határozata alapján is végrehajtható. A vádemelés elhalasztása mellett elrendelt pártfogó felügyelet az ügyész határozata alapján hajtható végre. Őrizetbe vételnek az ügyész és a nyomozó hatóság határozata alapján is helye van.

(3) A büntetés és az intézkedés, továbbá – az őrizet kivételével – a kényszerintézkedés és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtását a bíróság rendeli el. Az őrizet fogatosítása iránt az azt elrendelő bíróság, ügyész, nyomozó hatóság intézkedik. A szabálysértési elzárás végrehajtása iránt a Szabs. tv.-ben kijelölt szabálysértési hatóság intézkedik.

(4) A büntetés, az intézkedés és a kényszerintézkedés végrehajtásának fogatosítása, illetve a kényszerintézkedés megszüntetése esetén a terhelt szabadon bocsátása érdekében a bíróság értesítőlapot állít ki. Ha a kényszerintézkedés megszüntetéséről az ügyész határoz, a terhelt szabadon bocsátása végett határozatát eredeti aláírással ellátva küldi meg a kényszerintézkedést fogatosító szervnek.

Az állam feladatai a végrehajtásban

5. §

(1) A büntetés, az intézkedés, a kényszerintézkedés és a szabálysértési elzárás végrehajtása, valamint az utógondozás az állam feladata. Az elítélttel és az egyéb jogcímen fogvatartottal szemben a törvényben meghatározott joghátrányok az ítéletben, illetve az egyéb határozatban foglaltak szerint – az ott meghatározott tartamban és tartalommal – érvényesíthetők.

(2) A büntetés, az intézkedés, a kényszerintézkedés és a szabálysértési elzárás végrehajtását az állam a bíróság, a végrehajtási ügyintéző, a bírósági végrehajtói szervezet, az ügyész, a végrehajtásért felelős szervek, a rendőrség, valamint az e törvényben meghatározott más szervek útján teljesíti. A végrehajtásban – törvényben meghatározottak szerint – más szervek és szervezetek is közreműködnek.

(3) A végrehajtásért felelős szerv a jogszabályok keretei között együttműködik az oktatási intézményekkel, valamint a fogvatartás körülményeinek a figyelemmel kísérésére, a szabadulás után a társadalomba való beilleszkedés elősegítésére, a karitatív tevékenység végzésére, továbbá az egyéb büntetés-végrehajtási feladatok segítésére alakult civil szervezetekkel és az ilyen tevékenységet ellátó vallási közösségekkel. Ha az ilyen szervezet tagja vagy a megbízásából eljáró személy a végrehajtásért felelős szerv rendjére és biztonságára vonatkozó jogszabályokat, vagy a végrehajtásért felelős szervvel kötött megállapodásban foglaltakat megszegi, a végrehajtásért felelős szerv az együttműködést megszüntetheti.

Törvényességi felügyelet

6. §

A büntetések, az intézkedések, a kényszerintézkedések, a rendbírság helyébe lépő elzárás és a szabálysértési elzárás végrehajtása felett az ügyész törvényességi felügyeletet gyakorol, amelynek során az ügyességről szóló törvény szerinti jogosultságok illetik meg és kötelezettségek terhelik.

A büntetés-végrehajtási jogviszony

7. §

(1) A büntetés-végrehajtási jogviszony a büntetés, az intézkedés, az egyes kényszerintézkedések, a rendbírság helyébe lépő elzárás, a szabálysértési elzárás végrehajtása alatt – ideértve annak előkészítését és a fogvatartásba vétel érdekében megtett intézkedéseket is – a végrehajtásért felelős szerv, a végrehajtásban közreműködő más szerv és az elítélt, illetve az egyéb jogcímen fogvatartott között fennálló jogviszony, amely meghatározza a végrehajtásért felelős szervek, a végrehajtásban közreműködő más szervek és személyek feladatait, valamint az elítélt, illetve az egyéb jogcímen fogvatartott jogait és kötelezettségeit és azok érvényesítésének módját.

(2) A büntetés-végrehajtási jogviszony jellegéből eredően a végrehajtás során az elítéltet és az egyéb jogcímen fogvatartottat jogszabályban meghatározott sajátos jogok és kötelezettségek illetik meg, illetve terhelik.

Az alávetési, együttműködési és a lakcím-bejelentési kötelezettség

8. §

(1) Az elítélt köteles magát a büntetés, illetve az intézkedés végrehajtásának alávetni, a kényszerintézkedés hatálya alatt álló köteles eltérni a szabadságelvonással járó kényszerintézkedés foganatosítását, ennek megtagadása esetén vele szemben a törvényben meghatározott jogkövetkezmények állnak be, illetve kényszer alkalmazható. A kényszergyógykezelt köteles eltérni személyi szabadságának korlátozását, a végrehajtás rendőri elővezetéssel és elfogatóparancs kibocsátásával kikényszeríthető. A rendbírság helyébe lépő elzárásra kötelezett személy köteles eltérni személyi szabadságának elvonását, a végrehajtás elővezetéssel kikényszeríthető.

(2) A büntetés és az intézkedés végrehajtása során az elítélt köteles a végrehajtásért felelős szervvel együttműködni és a kért felvilágosítást megadni. Ha e törvény úgy rendelkezik, az együttműködés vagy a felvilágosításadás megtagadása esetén a büntetés-végrehajtási bíróság az elítélttel szemben rendbírságot szabhat ki.

(3) A Magyarországon élő elítélt köteles a lakóhelye vagy a tartózkodási helye címében (a továbbiakban: lakcím) bekövetkező változást a változás bekövetkeztétől számított három munkanapon belül a végrehajtásért felelős szervnek, ha ez nem ismert, az érdemi határozatot hozó, első fokú bíróság székhelye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bírónak bejelenteni.

(4) A (3) bekezdés szerinti kötelezettség elmulasztása miatt a büntetés-végrehajtási bíróság hivatalból vagy a végrehajtásért felelős szerv kezdeményezésére rendbírságot szab ki. Erre az elítéltet az ítélet kihirdetésekor, továbbá a végrehajtás során adott tájékoztatásakor vagy a részére kiadott idézésben, felhívásban figyelmeztetni kell.

(5) A (2) és a (4) bekezdés szerinti rendbírság kiszabására a Be. 161. § (1)–(4) bekezdését kell alkalmazni.

*Alapvető jogok***9. §**

(1) Az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott az Alaptörvényben meghatározott alapvető jogait, valamint egyéb jogait és kötelezettségeit – a törvényben, a bíróság ítéletében, valamint a bíróság és az ügyészség egyéb határozatában meghatározott korlátozásokkal vagy tilalmakkal – a büntetés-végrehajtás rendjével összhangban gyakorolja, illetve teljesíti.

(2) A jogkorlátozás során az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt kell alkalmazni.

*Jogérvényesítés***10. §**

(1) Az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott büntetés-végrehajtási ügyben vagy a fogvatartással összefüggésben kérelmet terjeszthet elő és a kérelemről hozott döntéssel szemben panaszt nyújthat be, továbbá e törvény szerinti egyéb jogorvoslati jog illeti meg.

Ha e törvény a jogorvoslatot lehetővé teszi, arról az elítéltet és az egyéb jogcímen fogvatartottat a döntés meghozatalakor tájékoztatni kell.

(2) Az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott az (1) bekezdés szerinti kérelmét, a panaszt és a jogorvoslat iránti kérelmét írásban terjesztheti elő. Az írni vagy olvasni nem tudó elítélt, illetve egyéb jogcímen fogvatartott nyilatkozatát – kérelmére két érdektelen tanú jelenlétében – jegyzőkönyvbe kell foglalni.

(3) A tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással – illetve ezek bármilyen halmozódásával – élő, illetve írni vagy olvasni nem tudó, vagy a magyar nyelvet nem beszélő, valamint az egészségi állapota miatt akadályozott elítélt vagy egyéb jogcímen fogvatartott számára elő kell segíteni, hogy jogorvoslati jogával élni tudjon. Az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott az akadályoztatása fennállásáról a büntetés-végrehajtásért felelős szervet – kivéve, ha az erről tudomással bír – köteles tájékoztatni.

(4) A fiatalkorú, valamint a cselekvőképtelen nagykorú, vagy a cselekvőképességében részlegesen korlátozott elítélt vagy egyéb jogcímen fogvatartott büntetés-végrehajtási ügyben vagy a fogvatartással összefüggésben önállóan tehet panaszt, nyújthat be kérelmet, jogorvoslati kérelmet és tehet nyilatkozatot.

(5) Az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott a végrehajtással kapcsolatosan

a) közvetlenül fordulhat a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések, a rendbíróság helyébe lépő elzárás és a szabálysértési elzárás végrehajtásának törvényességi felügyeletét ellátó ügyészhez, kérheti az ügyész általi meghallgatását,

b) közvetlenül fordulhat az alapvető jogok biztosához, valamint a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés elleni fakultatív jegyzőkönyv 3. cikke szerinti nemzeti megelőző mechanizmus (a továbbiakban: nemzeti megelőző mechanizmus) feladatainak teljesítésére felhatalmazott munkatársához,

c) kérelemmel, panasszal fordulhat törvényben kihirdetett nemzetközi egyezményben elismerten erre hatáskörrel rendelkező nemzetközi jogvédő szervezethez.

(6) Az (1) bekezdésen kívüli egyéb jogviszonyokat érintően az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott az általános szabályok szerint, korlátozás nélkül – ide nem értve a fogvatartás tényéből eredő eltéréseket – érvényesítheti jogait, vagy fordulhat a bírósághoz, illetve az állami szervekhez, tehet panaszt vagy közérdekű bejelentést.

A védelem joga és a képviselő szabályai

11. §

(1) Az elítéltet és az egyéb jogcímen fogvatartottat a büntetés-végrehajtási ügyben megilleti a védelem joga, a védőnek irat-betekintési és önálló nyilatkozattételi jogosultsága van.

(2) Az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott védőjével mind írásban, mind szóban és – a fogvatartást foganatosító szerv rendjének a megtartásával – személyesen, ellenőrzés nélkül érintkezhet.

(3) Ha az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott nem magyar állampolgár, jogosult államának diplomáciai, illetve konzuli képviselőjéhez fordulni, és annak képviselőjével kapcsolatot tartani.

(4) Védőt az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott, előbbiek törvényes képviselője vagy nagykorú hozzátartozója, külföldi állampolgár esetén továbbá hazája konzuli tisztviselője hatalmazhat meg, illetve a végrehajtásért felelős szerv székhelye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bíró, kényszerintézkedés hatálya alatt álló esetén a büntető ügyben eljáró bíróság hivatalból, vagy az előbb felsoroltak kérelmére a Be. 48. § (3) bekezdése alapján védőt rendel ki.

(5) A fogvatartással kapcsolatos, nem büntetés-végrehajtási ügyben az elítélt, vagy az egyéb jogcímen fogvatartott képviselőt hatalmazhat meg, a képviselői jogosultságot igazolni kell. A képviselő tevékenysége nem veszélyeztetheti a fogvatartás biztonságát és a végrehajtás rendjét.

(6) A fogvatartással kapcsolatos egyéb ügyben vagy bármely más ügyben az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott képviselőjével mind írásban, mind szóban és – a fogvatartást foganatosító szerv rendjének a megtartásával – a látogatás során személyesen, ellenőrzés mellett érintkezhet. Nem ellenőrizhető a személyes kapcsolattartás az érintett bv. intézet eljárásával kapcsolatban az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott és őt nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv, így különösen az Emberi Jogok Európai Bírósága elé terjesztett ügyben képviselő személy között, kivéve abban az esetben, ha a képviselő az elítélt, vagy az egyéb jogcímen fogvatartott hozzátartozója.

(7) Telefonon történő kapcsolattartás során, ha a beszélgetés nem ellenőrizhető, a büntetés-végrehajtásért felelős szerv jogosult a hívást kezdeményező védő vagy képviselő, illetve az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott híváskezdeményezése esetén a hívott fél személyazonosságáról meggyőződni, ennek érdekében a beszélgetés megszakítható.

(8) Fogvatartással kapcsolatos egyéb ügyben az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott a jogi segítségnyújtásról szóló törvény rendelkezései szerinti jogi szolgáltatást vehet igénybe és jogosult a jogi segítségnyújtási eljárást lefolytató szervvel, valamint a jogi szolgáltatást nyújtó jogi segítővel, illetve pártfogó ügyvéddel kapcsolatot tartani.

Az anyanyelv használata és a tájékoztatáshoz való jog

12. §

(1) A magyar nyelv nem tudása miatt az elítéltet, illetve az egyéb jogcímen fogvatartottat nem érheti hátrány. A végrehajtás során az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott mind szóban, mind írásban anyanyelvét, törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződés alapján, az abban meghatározott körben regionális vagy nemzetiségi nyelvét, vagy – ha a magyar nyelvet nem ismeri – az általa ismert más nyelvet használhatja.

(2) A végrehajtásért felelős szervnek az elítélt, illetve az egyéb jogcímen fogvatartott részére az anyanyelvén, törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződés alapján, az abban meghatározott körben regionális vagy nemzetiségi nyelven, vagy az általa ismert más nyelven a végrehajtás rendjére, a végrehajtással összefüggő jogaira és kötelezettségeire vonatkozó jogszabályi rendelkezések lényegi elemeiről, valamint a fogvatartást foganatosító szerv házirendjéről tájékoztatást kell adnia.

(3) Az elítélt, illetve az egyéb jogcímen fogvatartott részére írásban kell a tájékoztatást megadni

- a) a büntetés-végrehajtási ügyben a panaszjogról és a jogorvoslati lehetőségekről,
- b) a büntetés-végrehajtási ügyben, továbbá kényszerintézkedés hatálya alatt álló személy esetén a büntetőeljárás során őt megillető védelemhez való jogról,
- c) a büntetés-végrehajtási ügy irataiba, kényszerintézkedés hatálya alatt álló személy esetén a büntetőügy irataiba való betekintés jogáról,
- d) a kapcsolattartás formáiról,
- e) a konzuli hatóságok, továbbá kényszerintézkedés hatálya alatt álló személy esetén az általa megjelölt hozzátartozó vagy az általa megjelölt más személy értesítéséhez való jogról,
- f) a fegyelemről szóló szabályozásról,
- g) a biztonsági intézkedésekről, különösen az elektronikus megfigyelési rendszer alkalmazására vonatkozó szabályokról,
- h) a büntetés, illetve intézkedés, valamint a szabálysértési elzárás kezdő és utolsó napjáról, valamint a feltételes szabadságra bocsátás, illetve ideiglenes elbocsátás esedékessége napjáról,
- i) a kényszerintézkedés hatálya alatt álló személyek esetén a kényszerintézkedés elrendeléséről szóló határozat szerinti, illetve a törvényben meghatározott lehetséges végső tartamáról, valamint a kényszerintézkedés meghosszabbításáról, felülvizsgálatáról és a szabadlábra helyezési kérelem benyújtásához való jogról,
- j) az egészségügyi ellátáshoz való jogról.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott jogokról szóló írásbeli tájékoztatót az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott magánál tarthatja.

(5) A (2) és (3) bekezdés szerinti tájékoztatás megtörténtét és annak tudomásul vételét írásban kell rögzíteni. Ha az elítélt, vagy az egyéb jogcímen fogvatartott írni, olvasni nem tud, a (2) és (3) bekezdés szerinti tájékoztatást szóban – két tanú jelenlétében – kell elvégezni, és annak megtörténtét írásban kell rögzíteni.

A sértett jogainak és érdekeinek védelme

13. §

(1) Az élet, a testi épség és az egészség elleni szándékos, ötévi vagy azt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmények (Btk. XV. Fejezet) és a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények (Btk. XIX. Fejezet) sértettjét kérelmére értesíteni kell az elítélt véglegesen vagy feltételesen történő szabadon bocsátásáról és a szabadságvesztés végrehajtásának félbeszakításáról, továbbá szökéséről, illetve javítóintézeti nevelés esetén a fiatalkorú végleges és ideiglenes elbocsátásáról, valamint a javítóintézet engedély nélküli elhagyásáról.

(2) A kérelmet a büntető ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell benyújtani, és abban meg kell jelölni, hogy milyen lakcímre kéri a sértett az értesítést. A sértett a kérelmét, annak a bírósághoz történő bejelentésével visszavonhatja.

(3) A szabadságvesztést fogatosító bv. intézet, illetve a javítóintézet a bíróság értesítése alapján a sértetti kérelmet a fogvatartotti nyilvántartásban rögzíti, és a szabadulás, illetve az elbocsátás előtt egy hónappal, félbeszakítás engedélyezése, valamint szökés, illetve a javítóintézet engedély nélküli elhagyása esetén haladéktalanul tájékoztatja a sértett által megadott lakcím szerint illetékes rendőri szervet, amely haladéktalanul értesítést küld a sértett részére az elítélt szabadon bocsátásának időpontjáról.

(4) A bíróság, a bv. intézet és a javítóintézet a sértett kérelmét, a sértett nevét és lakcímét zártan kezeli, és biztosítja, hogy ezek az adatok ne jussanak az elítélt tudomására.

A végrehajtás rendje

14. §

(1) A büntetések közül a Btk. büntetési nemei szerinti súlyosabb büntetést kell előbb végrehajtani, kivéve, ha a büntetések egymás melletti végrehajtását törvény nem zárja ki. Az azonos nemű büntetéseket – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – az értesítőlapoknak a végrehajtásért felelős szervhez érkezésének sorrendjében kell végrehajtani.

(2) Több határozott tartamú, összbüntetésbe nem foglalható, vagy összbüntetésbe nem foglalt szabadságvesztés végrehajtásának sorrendje: fegyház, börtön, fogház. A fiatalkorúval szemben kiszabott börtön- és fogházbüntetés végrehajtása megelőzi az egyéb szabadságvesztés végrehajtását. Az azonos végrehajtási fokozatban lévő – összbüntetésbe nem foglalható vagy összbüntetésbe nem foglalt – szabadságvesztések közül azt a szabadságvesztést kell előbb végrehajtani, amelyből az elítélt feltételes szabadságra bocsátása kizárt.

(3) A végrehajtási sorrend érvényesítése érdekében – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – a folyamatban lévő büntetés végrehajtását meg kell szakítani.

(4) A kényszergyógykezelés elrendelése a szabadságvesztés, az elzárás, a közérdekű munka és a javítóintézeti nevelés végrehajtását megszakítja.

(5) A szabadságvesztés és a kényszerintézkedés fogamatba vétele az elzárás, a közérdekű munka és a javítóintézeti nevelés végrehajtását megszakítja. A javítóintézeti nevelés fogamatba vétele az elzárás és a közérdekű munka végrehajtását megszakítja. Az elzárás a közérdekű munka végrehajtását megszakítja.

(6) A szabadságelvonással járó büntetés és intézkedés, valamint a kényszerintézkedés fogamatba vétele a szabálysértési elzárás végrehajtását megszakítja.

(7) A büntetés, az intézkedés és a szabálysértési elzárás végrehajtásának megszakítását kiváltó körülmény megszűnéséig az elévülés nyugszik.

15. §

(1) A szabadságelvonással járó büntetés és intézkedés, valamint a szabálysértési elzárás tartamába minden megkezdett nap beszámít, a végrehajtás utolsó napját naptári nap szerint kell meghatározni.

(2) A végrehajtás rendjét a végrehajtásért felelős szerv és az elítélt, illetve az egyéb jogcímen fogvatartott, valamint a kapcsolattartás során a kapcsolattartó köteles megtartani.

16. §

A büntetés, az intézkedés és a szabálysértési elzárás végrehajtását törvényben meghatározott feltételek szerint, kérelemre vagy hivatalból az arra jogosult felfüggesztheti, elhalaszthatja vagy félbeszakíthatja.

A megkeresés

17. §

(1) A büntetés, az intézkedés és a szabálysértési elzárás végrehajtása, továbbá az elítélt, illetve egyéb jogcímen fogvatartott kérelmének elbírálása érdekében a bíróság, az ügyész, a végrehajtásért felelős szerv, valamint az igazságügyért felelős miniszter, a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter és a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter megkereséssel élhet, amelyre a Be. 71. § (1)–(5) és (7) bekezdését kell megfelelően alkalmazni.

(2) Ha a megkeresett szerv, szervezet a megkeresést a megadott határidőn belül nem teljesíti, vagy a megkeresés teljesítését jogosulatlanul megtagadja, a bíróság, illetve az ügyész rendbírságot szabhat ki. A rendbírság kiszabására a Be. 161. § (1)–(4) bekezdését kell alkalmazni. A rendbírság kiszabását a végrehajtásért felelős szerv kezdeményezheti a büntetés-végrehajtási bírónál, vádemelés elhalasztása esetén az ügyésznél.

(3) Ha ez feladatának ellátásához szükséges, a bíróság, az ügyész, az igazságügyért felelős miniszter, a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter és a végrehajtásért felelős szerv egymástól, illetve a büntető ügyben eljáró vagy eljáró bíróságtól, ügyészségtől vagy nyomozó hatóságtól, továbbá a szabálysértési ügyben eljáró bíróságtól, szabálysértési hatóságtól is kérhet adatokat, iratokat és felvilágosítást.

Az idézéssel és a felhívással szembeni mulasztás következményei

18. §

(1) Ha az elítélt, illetve az egyéb jogcímen fogvatartott

a) szabályszerű idézés ellenére, vagy

b) a szabályszerűen kézbesített felhívásban meghatározott határidőn belül vagy határnapon, az ott megjelölt helyen

nem jelenik meg, elővezetése rendelhető el.

(2) A büntetés és az intézkedés esetén az elővezetésre a Be. 162. §-át kell alkalmazni azzal, hogy – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – az elővezetés elrendelésére a bíróság, a vádemelés elhalasztása esetén az ügyész jogosult.

Intézkedés ismeretlen helyen tartózkodó elítélt és kényszergyógykezelte felkutatására és az elfogatóparancs

19. §

(1) Az ismeretlen helyen tartózkodó elítélt, illetve kényszergyógykezelte tartózkodási helyének felkutatására

- a) a Be. 73. §-át,
- b) a 2012. évi CLXXX. törvény 25. § (1) és (2) bekezdését, valamint
- c) az Nbjt. 32. § (2) bekezdését

kell alkalmazni azzal, hogy körözés elrendelésére és elfogatóparancs kibocsátására kizárólag a bíróság jogosult.

(2) A közérdekű munka és a pártfogó felügyelet végrehajtása körében a végrehajtásért felelős szerv is jogosult az elítélt lakó- és tartózkodási helyének megállapítása iránt [Be. 73. § (2) bekezdés] intézkedni.

(3) Ha az elítélt vagy a kényszergyógykezelte tartózkodási helyének felkutatása iránt megtett intézkedés, vagy a végrehajtás foganatosítása érdekében elrendelt elővezetés nem vezetett eredményre, a bíróság elfogatóparancsot bocsát ki annak az ismeretlen helyen tartózkodó elítéltnak vagy kényszergyógykezeltnak a felkutatása érdekében, aki

- a) a jogerősen kiszabott szabadságvesztés vagy elzárás, illetve a jogerősen elrendelt javítóintézeti nevelés vagy kényszergyógykezelés letöltését nem kezdte meg,
- b) a bv. szerv őrizetéből megszökött,
- c) a jogerősen kiszabott közérdekű munka végzését nem kezdte meg – akkor is, ha a munkavégzés helyének kijelölése az elítélt felróható magatartása miatt még nem történt meg –, vagy jogellenesen megszakította,
- d) a javítóintézetből, vagy a javítóintézetből történő előállítás, más javítóintézetbe vagy egészségügyi intézménybe vagy onnan történő szállítás, illetve ott-tartózkodás során engedély nélkül távozott, avagy a javítóintézetből engedéllyel távozott, de jogellenesen nem tért vissza,
- e) az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézetből (a továbbiakban: IMEI) kényszergyógykezeltként, illetve ott elhelyezett kóros elmeállapotúvá vált elítéltként engedély nélkül távozott, vagy engedéllyel távozott, de határidőben nem tért vissza.

(4) A (3) bekezdés rendelkezéseit a közérdekű munka és a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés, valamint a bíróság által elrendelt pártfogó felügyelet végrehajtása során is alkalmazni kell a fokozatosság elvének szem előtt tartásával.

*A végrehajtásért felelős szerv döntése és a panasz***20. §**

(1) Az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott büntetés-végrehajtási ügyében, illetve a fogvatartással kapcsolatos egyéb ügyében – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – a végrehajtásért felelős szerv azon szervezeti egységének a vezetője intézkedik, vagy dönt, ahol a végrehajtás történik.

(2) Ha a végrehajtásért felelős szerv szervezeti egységének vezetője hivatalból jár el – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – az intézkedésre, vagy döntés meghozatalára okot adó körülmény felmerülését követő nyolc napon belül kell intézkedni, illetve dönteni, kivéve, ha az ügy jellege soron kívüli elintézetést kíván.

(3) Ha a végrehajtásért felelős szerv szervezeti egységének vezetője kérelemre jár el, a kérelem benyújtásától számított harminc napon belül intézkedik, illetve dönt, kivéve, ha az ügy jellege soron kívüli elintézetést kíván. Az elintézési határidőt a kérelem elbírálására – az (1) bekezdés szerint – jogosult indokolt esetben, írásban, egy alkalommal legfeljebb harminc nappal meghosszabbíthatja. Erről a kérelmezőt írásban értesíteni kell.

(4) Az elintézési határidőbe nem számít be a hiánypótlásnak, a hivatalból történő iratok beszerzésének, a megkeresésnek, a szakértői vélemény, illetve a pártfogó felügyelői vélemény elkészítésének és az indítványozott tanúmeghallgatások teljesítésének időtartama.

(5) A kérelemben foglaltak megalapozása a kérelmező feladata, erre a figyelmét fel kell hívni, és ha ez elmaradt ezzel egyidejűleg hiánypótlásra kell felszólítani. Ugyanígy kell eljárni, ha a kérelemből nem lehet megállapítani, hogy az mire irányul. A kérelmezőt tájékoztatni kell arról, hogy ha a hiánypótlásnak az előírt határidőben nem tesz eleget, kérelmét a rendelkezésre álló adatok alapján bírálják el.

(6) Nem kérhető hiánypótlás olyan adatról, amelyről a végrehajtásért felelős szervnek hivatalos tudomása van, amely nyilvános, vagy amelyet valamely jogszabállyal rendszeresített közhiteles nyilvántartás tartalmaz. Ha az adatok beszerzése a végrehajtásért felelős szerv feladata, arról hivatalból intézkedni köteles.

(7) Ha e törvény elrendeli, a végrehajtásért felelős szerv vagy szervezeti egység vezetője az (1)–(3) bekezdés szerinti intézkedéséről, döntéséről – az ott meghatározott eljárásban – határozatot hoz.

(8) A bv. intézet parancsnokának, a büntetés-végrehajtás országos parancsnokának (a továbbiakban: országos parancsnok), a büntetés-végrehajtásért felelős miniszternek, valamint a javítóintézet igazgatójának döntése – ha jogszabály kivételt nem tesz – végrehajtható.

(9) Érdemi vizsgálat nélkül el lehet utasítani az ugyanazon ügyben hat hónapon belül ismételtan előterjesztett kérelmet, ha az új tényre vagy körülményre nem hivatkozik.

(10) Ha a kérelem elbírálása nem a végrehajtásért felelős szerv hatáskörébe tartozik, erre az elutasító határozatban utalni kell. Ha a kérelemből ez egyértelműen megállapítható, az elítéltet és az egyéb jogcímen fogvatartottat tájékoztatni kell az ügyben hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szervről.

21. §

(1) A végrehajtásért felelős szerv intézkedése, vagy döntése ellen, illetve annak elmulasztása miatt panasszal lehet fordulni a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez. E törvényben meghatározott esetekben a döntés ellen az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott bírósági felülvizsgálat iránti kérelmet terjeszthet elő, illetve keresettel fordulhat a bírósághoz.

(2) Panasz megtételére jogosult az elítélt, az egyéb jogcímen fogvatartott, a védő, a fiataikorú törvényes képviselője, a kényszergyógykezelt törvényes képviselője, házastársa, élettársa, illetve az a kapcsolattartó, akit az intézkedés, vagy a döntés, illetve annak elmulasztása a kapcsolattartás vonatkozásában érint.

(3) A panaszt – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – az intézkedés, vagy a döntés közlésétől, illetve annak elmulasztásától számított tizenöt napon belül lehet előterjeszteni. A panaszt írásban kell benyújtani, vagy arról jegyzőkönyvet kell felvenni.

(4) Ha a jogosult a panasz megtételében akadályoztatva volt, a panaszt az akadály megszűnésétől számított tizenöt napon belül lehet igazolási kérelemmel együtt előterjeszteni. Az igazolási kérelemben elő kell adni a mulasztás okát és azokat a körülményeket, amelyek a mulasztás véltenséjét valószínűsítik. Az intézkedés, vagy a döntés közlésétől, illetve annak elmulasztásától számított három hónapon túl igazolási kérelem nem terjeszthető elő.

(5) A panaszt harminc napon belül kell elbírálni, kivéve, ha az ügy jellege ezt soron kívül szükségessé teszi. E határidő indokolt esetben harminc nappal meghosszabbítható. A panasz elbírálásáról, valamint a határidő meghosszabbításáról az elítéltet és az egyéb jogcímen fogvatartottat, illetve a panasztevőt írásban tájékoztatni kell. A panasz elbírálásáról szóló határozat ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

(6) Ha az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott a panaszában olyan új tényről vagy körülményről nyilatkozik, amelyet érdemben a döntésre jogosult végrehajtásért felelős szerv még nem bírált el, azt új kérelemnek kell tekinteni és panaszként nem bírálható el, kivéve, ha az ügy jellege soron kívüli elintézkést kíván.

(7) Nincs helye panasznak és azt érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani, ha

- a) a panasz benyújtására előírt határidő már eltelt, a fogvatartott a panaszjogáról lemondott vagy a panaszát korábban visszavonta,
- b) annak tárgya nem tartozik a végrehajtásért felelős szerv hatáskörébe vagy az nem büntetés-végrehajtási jogviszonyhoz kötődik,
- c) az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott panaszát korábban már elbírálták,
- d) a panasz nem a jogosulttól származik, vagy a képviselő jogosultságát felhívás ellenére nem igazolta,
- e) a kérelem valamennyi részét elbírálták és annak helyt adtak.

A végrehajtásért felelős szerv határozata

22. §

(1) Ha e törvény határozat meghozatalát írja elő, akkor a határozat tartalmazza:

- a) az eljáró szerv, döntésre jogosult személy megnevezését, az ügy számát és az ügy tárgyának megjelölését,
- b) az elítélt, illetve az egyéb jogcímen fogvatartott természetes személyazonosító adatait és lakcímét, továbbá a fogva lévő elítélt, illetve az egyéb jogcímen fogvatartott nyilvántartási számát, egyéb érintett esetén annak nevét és lakcímét,
- c) a rendelkező részében a döntést, valamint a jogorvoslat lehetőségéről való tájékoztatást,
- d) az indokolásban a megállapított tényállást és az annak alapjául szolgáló bizonyítékokat, továbbá azokat a jogszabályokat, amelyeken a határozat alapul,
- e) a határozathozatal helyét és idejét, a határozatot hozó nevét és beosztását, aláírását, valamint a szerv hivatalos bélyegzőlenyomatát.

(2) A kérelemnek vagy panasznak helyt adó határozatot indokolni nem kell.

(3) A határozatot az ügyíratra kell feljegyezni vagy jegyzőkönyvbe kell foglalni. Külön íven kell megszövegezni a határozatot, ha azt kézbesítés útján közlik. Ez esetben a határozatot a meghozatalára előírt határidőn belül kell írásba foglalni. Az ügyíratra feljegyzett vagy jegyzőkönyvbe foglalt határozat esetén az (1) bekezdés a) és b) pontjában foglalt adatokat nem kell feltüntetni, ha azok az iratból kitűnnek.

(4) A határozatot azzal kell közölni, aki a kérelmet vagy panaszt benyújtotta, illetve akire nézve az rendelkezést tartalmaz. A határozatot kihirdetés vagy kézbesítés útján kell közölni. A határozat kihirdetését írásban kell igazolni. A határozat közlésének napja az a nap, amelyen azt kihírdették vagy kézbesítették.

23. §

(1) A végrehajtásért felelős szerv, illetve szervezeti egység vezetője a határozatot név-, szám- vagy számítási hiba, illetve más hasonló elírás esetén – ha ez szükséges, a kérelmező meghallgatását követően – kijavítja.

(2) A végrehajtásért felelős szerv, illetve szervezeti egység vezetője hivatalból vagy kérelemre a határozatot kiegészítheti, ha az ügy érdeméhez tartozó kérdésben nem határozott. A kiegészítés a határozat egyéb rendelkezéseit nem érintheti.

(3) A kijavítást és a kiegészítést az alaphatározat eredeti példányára és lehetőleg kiadmányaira is fel kell jegyezni, továbbá az alaphatározatra előírt módon mindazokkal közölni kell, akikkel az alaphatározatot közölték.

Bírószági felülvizsgálat

24. §

(1) A végrehajtásért felelős szerv határozata ellen, ha e törvény így rendelkezik, a büntetés-végrehajtási bíróhoz címzett bírószági felülvizsgálati kérelemnek van helye. Felülvizsgálati kérelem benyújtására – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – az elítélt, az egyéb jogcímen fogvatartott, a védő, a fiatalkorú törvényes képviselője, valamint a kényszergyógykezelt törvényes képviselője, házastársa és élettársa jogosult. A jogosultságot, ha ez az iratokból nem állapítható meg, hitelt érdemlően igazolni kell.

(2) A bírósági felülvizsgálati kérelmet – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – a határozat közlésétől számított nyolc napon belül lehet a határozatot hozó végrehajtásért felelős szervhez, illetve szervezeti egységhez írásban benyújtani. Ha e törvény úgy rendelkezik, hogy elítéltnak, vagy az egyéb jogcímen fogvatartottnak a határozat közlésekor nyomban nyilatkoznia kell a jogorvoslatról, akkor azt jegyzőkönyvbe kell foglalni.

(3) Ha a jogosult a bírósági felülvizsgálati kérelem megtételében akadályoztatva volt, a bírósági felülvizsgálati kérelmet az akadály megszűnésétől számított tizenöt napon belül lehet igazolási kérelemmel együtt előterjeszteni. Az igazolási kérelemben elő kell adni a mulasztás okát és azokat a körülményeket, amelyek a mulasztás vétlenségét valószínűsítik. A határozat meghozatalától számított három hónapon túl igazolási kérelem nem terjeszthető elő.

(4) A bírósági felülvizsgálati kérelem benyújtásra nyitva álló határidő lejártát követően a végrehajtásért felelős szerv, illetve szervezeti egység vezetője haladéktalanul felterjeszti az iratokat a bírósághoz.

(5) A bírósági felülvizsgálati kérelmet a határozatot hozó végrehajtásért felelős szerv, illetve szervezeti egység székhelye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bíró bírálja el.

(6) A bírósági felülvizsgálati kérelemben új tények és bizonyítékok is felhozhatók. A büntetés-végrehajtási bíró bírósági felülvizsgálati eljárásban hozott határozata ellen fellebbezésnek nincs helye.

25. §

(1) A bírósági felülvizsgálati kérelemnek – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya.

(2) Ha a bírósági felülvizsgálati kérelemnek a határozat végrehajtására halasztó hatálya van és

- a) a határozat ellen bírósági felülvizsgálati kérelmet nem nyújtottak be, a határozat a határidő leteltét követő napon,
- b) a bírósági felülvizsgálati kérelem benyújtásáról a jogosult lemondott, vagy a kérelmet visszavonták, a határozat a lemondás, illetve a visszavonás napján,
- c) a büntetés-végrehajtási bíró a benyújtott bírósági felülvizsgálati kérelmet jogerősen elbírálta, a határozat a jogerő beállta napján

hajtható végre.

Iratbetekintés és másolatkészítés

26. §

(1) A büntetés, az intézkedés és a szabálysértési elzárás végrehajtása, valamint a kényszerintézkedés foganatosítása során keletkezett iratokat az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott, valamint védője és képviselője, a fiatakorú törvényes képviselője, továbbá a kényszergyógykezelt törvényes képviselője, házastársa és élettársa tekintheti meg. A jogosultságot, ha ez az iratokból nem állapítható meg, hitelt érdemlően igazolni kell.

(2) Aki az (1) bekezdés szerint az iratokat megtekintheti, azokról másolat kiadását kérheti.

(3) Az iratokról a végrehajtásért felelős szerv a kérelem előterjesztésétől számított nyolc munkanapon belül másolatot ad ki. A másolat kiadása során a Be. 70/B. § (9) és (11) bekezdését és a 70/C. § (5) bekezdését alkalmazni kell.

(4) Nem engedhető betekintés és nem adható ki másolat a döntés-előkészítés során készült tervezetokről, a büntetés-végrehajtási szerv előterjesztéseiről, az elítélt biztonsági csoportba, részlegre sorolásának alapjául szolgáló iratokról, a foglalkozásokról szóló feljegyzésekről, a pártfogó felügyelő feljegyzéseiről és az egyéni pártfogó felügyelői tervről, valamint azokról az iratokról, amelyeknek a megismerésére a kérelmező törvény szerint nem jogosult.

(5) Ha a kiadandó másolat olyan adatot tartalmaz, amely megismerésére a kérelmező nem jogosult, részére olyan másolatot kell kiadni, amely a védett vagy zártan kezelt adatokat nem tartalmazza.

(6) A másolat kiadásának megtagadásáról indokolt határozatot kell hozni. A határozattal szemben bírósági felülvizsgálati kérelmet lehet benyújtani.

(7) Az egészségügyi dokumentációval kapcsolatos iratbetekintésre és másolat kiadására az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló törvény rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

II. Fejezet

A büntetések és az intézkedések végrehajtását kizáró okok

A büntetések és az intézkedések végrehajtását kizáró okok

27. §

(1) A büntetés végrehajtását kizárja:

- a) az elítélt halála,
- b) az elévülés,
- c) a kegyelem,
- d) törvényben meghatározott egyéb ok.

(2) Az intézkedés végrehajtását kizárja:

- a) az elkobzás, a vagyoneklobzás és az elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tétele kivételével az elítélt, illetve annak a személynek a halála, akivel szemben az intézkedést elrendelték,
- b) az elévülés,
- c) a kegyelem,
- d) törvényben meghatározott egyéb ok.

A büntetés és az intézkedés elévülése

28. §

(1) A szabadságvesztés végrehajthatósága elévül:

- a) tizenöt évi szabadságvesztés vagy ennél súlyosabb büntetés esetén húsz év,
- b) tízévi vagy ezt meghaladó tartamú szabadságvesztés esetén tizenöt év,
- c) ötévi vagy ezt meghaladó tartamú szabadságvesztés esetén tíz év,
- d) öt évet el nem érő tartamú szabadságvesztés esetén öt év

elteltével.

(2) Az elzárás, a közérdekű munka, a pénzbüntetés, a kitiltás és a sportrendezvények látogatásától való eltiltás végrehajthatósága öt év elteltével évül el.

(3) A foglalkozástól eltiltás, a járművezetéstől eltiltás, a kiutasítás és a közügyektől eltiltás végrehajthatósága

- a) ötévi vagy ezt meghaladó határozott tartam esetén tíz év,
- b) öt évet el nem érő tartam esetén öt év

elteltével évül el.

(4) Nem évül el

- a) az emberiség elleni bűncselekmény (Btk. XIII. Fejezet) miatt kiszabott,
- b) a háborús bűncselekmény (Btk. XIV. Fejezet) miatt kiszabott,
- c) az 1945. évi VII. törvénnyel törvényerőre emelt és az 1440/1945. (V. 1.) ME rendelettel módosított és kiegészített 81/1945. (II. 5.) ME rendelet 11. és 13. §-ában meghatározott egyéb háborús bűntettek miatt kiszabott tizenöt évig tartó vagy ennél súlyosabb,
- d) az életfogytig tartó

szabadságvesztés végrehajthatósága.

(5) A javítóintézeti nevelés végrehajthatósága három év elteltével évül el.

29. §

(1) A büntetés és az intézkedés elévülésének határideje a büntetést kiszabó, vagy az intézkedést elrendelő határozat jogerőre emelkedésének napjával, ha a szabadságvesztés végrehajtását felfüggesztik, a próbaidő leteltének a napjával kezdődik.

(2) Ha az elítélt a szabadságvesztés vagy a javítóintézeti nevelés végrehajtása alatt megszökik, az elévülés határideje a szökés napjával ismét elkezdődik.

(3) A szabadságvesztés mellett kiszabott büntetés elévülésének határideje a szabadságvesztés végrehajtása befejezésének vagy a végrehajthatósága megszűnésének napján kezdődik.

(4) Az elévülést félbeszakítja az elítélt ellen a büntetés vagy az intézkedés végrehajtása végett tett intézkedés. Az elévülést minden olyan hatósági intézkedés félbeszakítja, amelyet a büntetés végrehajtásának előbbre vitele érdekében fogatosítottak. A félbeszakítás napjával az elévülés ismét elkezdődik.

(5) A halasztás ideje, valamint a büntetés-félbeszakítás és a 14. § szerinti végrehajtási sorrendre tekintettel történő megszakítás tartama az elévülés határidejébe nem számít be.

A kegyelem

30. §

(1) A kegyelmi jogkör gyakorlója az elítélt büntetését vagy a vele szemben alkalmazott próbára bocsátást, jóvátételi munkát és javítóintézeti nevelést kegyelemből elengedheti vagy mérsékelheti. A kegyelmi rendelkezésként elengedett büntetés vagy intézkedés, illetve mérséklés esetén a büntetés vagy intézkedés az elengedett rész tekintetében nem hajtható végre.

(2) Kegyelmi rendelkezés kizárólag még végre nem hajtott büntetésre vagy intézkedésre vonatkozhat. A kegyelem gyakorlása szempontjából a kiutasítás mindaddig nem tekinthető végrehajtottnak, amíg annak tartama el nem telt.

(3) Ha a kegyelmi jogkör gyakorlója az elítéltet kegyelemben részesíti, a büntetőjogi következmények [Btk. 98. § (3) bekezdés] – ellenkező rendelkezés hiányában – az ítéletben kiszabott büntetéshez igazodnak.

(4) Ha a köztársasági elnök a büntetés végrehajtását kegyelemből próbaidőre felfüggeszti, a próbaidő és a mentesítés hatályának beálltához szükséges időtartam a kegyelmi elhatározás keltének napján kezdődik.

A büntetés végrehajtásának kizárása életfogytig tartó szabadságvesztés esetén

31. §

Életfogytig tartó szabadságvesztés esetén a határozott ideig tartó szabadságvesztés, az elzárás és a közérdekű munka nem hajtható végre.

III. Fejezet

A bíróság és az ügyész feladatai a végrehajtásban

A büntetőügyben eljáró bíróság és ügyész feladatai

32. §

(1) A büntetés, vagy az intézkedés végrehajtása iránt az a bíróság intézkedik, amelynek eljárása során az végrehajthatóvá válik. A szükséges intézkedéseket az e törvényben és a büntetőügyekben hozott határozatok végrehajtása során a bíróságokra háruló feladatokat megállapító jogszabályban foglaltak szerint a tanács elnöke, vagy az egyesbíró (a továbbiakban együtt: a tanács elnöke) teszi meg.

(2) A vádemelés elhalasztása során elrendelt pártfogó felügyelet, valamint az ügyész által alkalmazott megrovás végrehajtása céljából az ügyész intézkedik.

(3) A tanács elnöke – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – az ügydöntő határozat jogerőre emelkedését követő három munkanapon belül intézkedik az értesítőlap kiállítása és megküldése iránt.

(4) Pénzbüntetés, elkobzás és vagyonekobzás esetén a Be. 588. § (5) bekezdése szerinti ügydöntő határozat rendelkező részének végrehajtási záradékkal és eredeti bírói aláírással ellátott példánya pótolja az értesítőlap kiállítását, és a végrehajtás alapjául szolgál.

(5) A (3) bekezdés alkalmazásában ügydöntő határozat alatt a perújítás, a felülvizsgálat, a törvényesség érdekében emelt jogorvoslat folytán, vagy a jogegységi eljárásban (a továbbiakban együtt: rendkívüli jogorvoslat) meghozott ügydöntő, illetve a kiszabott büntetést, az alkalmazott intézkedést érintő jogegységi határozatot is érteni kell.

(6) A kényszerintézkedés elrendeléséről, meghosszabbításáról, fenntartásáról, vagy megszüntetéséről szóló végzés végrehajthatósága esetén a tanács elnöke haladéktalanul intézkedik a foganatosítás, illetve a szabadlábra helyezés céljából az értesítőlap azonnali kiállítása, átadása, illetőleg megküldése iránt. A tanács elnöke az értesítőlapra bírói rendelvénnyel vezet. Kényszerintézkedés megszüntetése esetén, ha a terhelt előállítására nem került sor, a tanács elnöke azonnal intézkedik a szabadlábra helyezés iránt a fogvatartást foganatosító szervnél.

(7) Ha a kényszerintézkedést az ügyész rendeli el vagy szünteti meg, akkor haladéktalanul intézkedik a foganatosítás, illetve a szabadlábra helyezés iránt.

33. §

(1) Ha a bíróság az értesítőlap alapjául szolgáló határozatot kijavítja, újabb értesítőlapot kiállítani nem kell. A tanács elnöke a kijavítást elrendelő jogerős határozatot – a jogerőre emelkedését követően nyomban – és az eredeti aláírással ellátott megkeresést megküldi annak a végrehajtásért felelős szervnek, illetve a törvényszék büntetés-végrehajtási csoportjának (a továbbiakban: bv. csoport), amelynek az értesítőlapot már megküldte, és utal arra, hogy a megküldött határozatot milyen módosítással kell végrehajtani.

(2) Ha a bíróság olyan kérdésben, amelyre nézve az értesítőlap adatot tartalmaz, utóbb a Be. XXIX. Fejezetének II. Címe szerinti eljárásban másként határoz, vagy a határozata mulasztását utólag pótolja, a tanács elnöke erről értesítőlapot állít ki, és azt határozatával együtt haladéktalanul megküldi a végrehajtásért felelős szervnek, szabadságvesztés esetén a törvényszék bv. csoportjának.

34. §

(1) A jogerősen kiszabott szabadságvesztés azonnali fogvatartásba vételének elrendelésekor a tanács elnöke a szabadságvesztésről kiállított értesítőlapra bírói rendelvénnyel vezet, és azt a végrehajtás foganatosítása végett az elítéltet a bv. intézetbe előállító rendőrnek, vagy büntetés-végrehajtási őrnek adja át.

(2) A tanács elnöke az (1) bekezdésben foglaltak szerint jár el, ha szabadságvesztés, illetve az elzárás kiszabása, javítóintézeti nevelés, vagy kényszergyógykezelés elrendelése esetén a terhelt az ítélet jogerőre emelkedésekor – akár az adott, akár más büntetőügyben – fogva van.

(3) Ha a terhelt fogva van, de előállítására nem került sor, a tanács elnöke haladéktalanul megküldi a szabadságvesztésről, az elzárásról, a javítóintézeti nevelésről, vagy a kényszergyógykezelésről kiállított és bírói rendelvénnyel ellátott értesítőlapot a végrehajtásért felelős szervnek, ha a terhelt más szervnél van fogva, a fogvatartást foganatosító szervhez, amely haladéktalanul intézkedik a terhelt átszállítása iránt.

(4) Ha a terhelt szabadlábon van és a szabadságvesztés azonnali fogvatartásba vételének nincs helye, a tanács elnöke a szabadságvesztésről, illetve az elzárásról kiállított értesítőlapra bírói rendelvényt vezet, és azt megküldi a végrehajtás érdekében a BVOP-nak.

(5) Kényszergyógykezelés és javítóintézeti nevelés elrendelése esetén a tanács elnöke az értesítőlapra bírói rendelvényt vezet, és azt megküldi az intézkedés végrehajtásáért felelős illetékes intézetnek, továbbá intézkedik a kényszergyógykezeltek, illetve a fiatalok elítéltek az intézetbe szállítása, vagy kísérése végett.

35. §

(1) Ha a perújítás, vagy felülvizsgálat folytán indult eljárásban a bíróság az alapügyben hozott bármely rendelkezés végrehajtását felfüggeszti, vagy félbeszakítja, a tanács elnöke – a határozatnak a büntetést, vagy intézkedést fogantató szervhez történő megküldésével – azonnal intézkedik a szabadságvesztésre ítélt, a kényszergyógykezeltek és a javítóintézeti nevelt szabadítása, illetve elbocsátása iránt.

(2) A tanács elnöke az (1) bekezdésben foglaltak szerint jár el, ha a fellebbezési joggal kapcsolatban benyújtott, a Be. 65. § (5) bekezdése szerinti igazolási kérelem alapján a végrehajtást felfüggeszti.

(3) Ha a rendkívüli jogorvoslat folytán meghozott határozattal a bíróság az elítéltet felmenti, a kényszergyógykezelést mellőzi, vagy az eljárást megszünteti, és a végrehajtás felfüggesztésére vagy félbeszakítására nem került sor, a tanács elnöke azonnal intézkedik a szabadságvesztésre ítélt, a kényszergyógykezeltek és a javítóintézeti nevelt szabadítása, illetve elbocsátása iránt.

(4) Ha a bíróság a Be. XXIX. Fejezetének II. Címe szerinti valamely eljárásban – a végrehajtást érintő – olyan határozatot hoz, amelynek végrehajtására nincs értesítőlap rendszeresítve, a tanács elnöke a jogerős, eredeti bírói aláírással ellátott határozatát haladéktalanul megküldi a végrehajtásért felelős szervnek, szabadságvesztés esetén a bv. csoportnak.

(5) A tanács elnöke, ha utóbb a büntetés vagy az intézkedés végrehajtását kizáró ok bekövetkeztét állapítja meg, – a kegyelem kivételével –, végzést hoz, és eredeti bírói aláírással ellátott határozatát megküldi a végrehajtásért felelős szervnek, továbbá szabadságvesztés esetén a bv. csoportnak.

36. §

(1) Az ügydöntő határozat írásba foglalását követően haladéktalanul meg kell küldeni annak kiadmányát – a vagyoni jellegű büntetések és intézkedések kivételével – a külön jogszabályban foglaltak szerint a végrehajtásért felelős szervnek, illetve a bv. csoportnak.

(2) Halasztás, vagy a részletfizetés engedélyezése esetén a tanács elnöke intézkedik az engedélyezés tényének és tartalmának az értesítőlapon történő feltüntetése iránt. Az értesítőlap elküldését követően meghozott határozatot haladéktalanul meg kell küldeni a végrehajtásért felelős szervnek, illetve a bv. csoportnak.

(3) Szabadságvesztés, elzárás és közérdekű munka kiszabása, kényszergyógykezelés, pártfogó felügyelet és javítóintézeti nevelés elrendelése esetén az ügydöntő határozathoz – amennyiben rendelkezésre áll – mellékelni kell:

- a) az elítéltről készült pártfogó felügyelői vélemény, valamint az elítélt személy mentális és testi állapotáról készült szakvélemény, orvosi bizonyítvány másodpéldányát vagy másolatát,
- b) fiatalkorú elítélt esetében a környezettanulmány, és az iskolai bizonyítvány, az iskolai vagy munkahelyi jellemzés másolatát.

(4) Az értesítőlap, az ügydöntő határozat, a végrehajtást érintő egyéb határozat, vagy a (3) bekezdés szerinti iratok, ha ennek biztonsági feltételei adottak, elektronikus úton is továbbíthatók a végrehajtásért felelős szervnek, illetve a bv. csoportnak.

A szabadságvesztés azonnali fogamatba vétele, a szabadságvesztés végrehajtásának biztosítása

37. §

(1) A bíróság a szabadságban lévő elítélttel szemben a jogerősen kiszabott szabadságvesztés azonnali fogamatba vételét

- a) rendelheti el, ha annak tartama öt év, vagy ennél súlyosabb, és a bűncselekmény jellegére, az elítélt személyi és családi körülményeire tekintettel alaposan feltehető, hogy a szökésével vagy az elrejtőzésével a büntetés végrehajtása alól kivonná magát,
- b) rendeli el, ha azt bünszervezetben elkövetett bűncselekmény miatt szabta ki.

(2) Az (1) bekezdés esetén a bíróság a székhelyén működő bv. intézet parancsnokától rövid úton büntetés-végrehajtási őr kirendelését kéri, és az elítéltet az őrnök adja át. Ha a bíróság székhelyén nincs bv. intézet, vagy a büntetés-végrehajtási őr kirendelésének akadálya van, a bíróság az elítéltnak a bv. intézetbe kísérése végett rövid úton a rendőrséget keresi meg.

38. §

(1) Ha a végrehajtandó szabadságvesztést kiszabó ügydöntő határozat jogerőre emelkedésekor a terhelt nincs előzetes letartóztatásban, és a szabadságvesztés végrehajtásának azonnali fogamatba vételét a bíróság nem rendelte el, az elítélttel szemben – a bv. intézetbe történő befogadásáig – a szabadságvesztés végrehajtásának biztosítására irányuló intézkedés rendelhető el, ha a bűncselekmény jellegére, a kiszabott szabadságvesztésre az elítélt személyi és családi körülményeire – különösen az egészségi állapotára, idős korára – tekintettel alaposan feltehető, hogy ezzel is biztosítható, hogy a terhelt szökésével vagy elrejtőzésével a büntetés végrehajtása alól ne vonja ki magát.

(2) A szabadságvesztés végrehajtásának biztosítására irányuló intézkedést el kell rendelni, ha a bíróság két évet meghaladó tartamú szabadságvesztés végrehajtásának megkezdésére halasztást engedélyezett.

(3) A szabadságvesztés végrehajtásának biztosítására irányuló intézkedés elrendeléséről a bíróság határoz. Az intézkedés hatálya alatt álló elítélt a bíróság határozatában meghatározott területet, körzetet engedély nélkül nem hagyhatja el, a tartózkodási helyét, vagy a lakóhelyét nem változtathatja meg. A határozatban előírható, hogy a terhelt meghatározott időközönként a rendőrségen jelentkezzen.

(4) A szabadságvesztés végrehajtásának biztosítására irányuló intézkedés előírásainak megtartását – a Be. lakhelyelhagyási tilalom megtartásának ellenőrzésére vonatkozó szabályai szerint – a rendőrség ellenőrzi.

(5) Ha a szabadságvesztés végrehajtásának biztosítására irányuló intézkedés előírásait az elítélt megszegte, a rendőrség haladéktalanul értesíti az intézkedést elrendelő bíróságot, és az elítéltet a bíróság határozatának meghozataláig – legfeljebb hat napig – büntetés-végrehajtási őrizetbe veheti. A bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának biztosítására irányuló intézkedés előírásainak megszegése esetén a szabadságvesztés azonnali fogamatba vételét rendelheti el.

(6) Ha az elítélt ismeretlen helyre távozott és a tartózkodási helyének felkutatása iránt megtett intézkedések nem vezettek eredményre, a tanács elnöke elfogatóparancsot bocsát ki.

(7) A szabadságvesztés végrehajtásának biztosítására irányuló intézkedést meg kell szüntetni, ha a büntetés végrehajthatósága megszűnt, vagy kizárt.

(8) Ha a bíróság az elítélttel szemben nem végrehajtandó szabadságvesztés mellett alkalmazott kiutasítást és az ügydöntő határozat a kihirdetésekor jogerőre emelkedik, a bíróság a kiutasítás végrehajtása érdekében elrendeli az elítéltnak az illetékes idegenrendészeti hatósághoz történő előállítását. Az előállítás végrehajtása érdekében a tanács elnöke a rendőrséget keresi meg.

A szabadságvesztés végrehajtásának elhalasztása

39. §

(1) A tanács elnöke a szabadságvesztés végrehajtásának megkezdésére, ha annak hátralévő része két évnél rövidebb, az elítélt kérelmére – fontos okból – különösen az elítélt személyi vagy családi körülményeire tekintettel – legfeljebb három hónapra halasztást engedélyezhet.

(2) Ha az elítélt betegsége az életét közvetlenül veszélyezteti, a tanács elnöke

- a) az (1) bekezdésben szabályozott tartamú halasztást meghaladó, határozott ideig tartó halasztást is engedélyezhet,
- b) az (1) bekezdés alapján engedélyezett halasztást meghosszabbíthatja,
- c) halasztást engedélyezhet a szabadságvesztés végrehajtás megkezdésére abban az esetben is, ha a szabadságvesztés hátralévő része két évnél hosszabb.

(3) El kell halasztani – kérelem nélkül, hivatalból is – a szabadságvesztés végrehajtásának megkezdését annak az elítéltnak az esetében, aki

- a) a tizenkettedik hetet meghaladó várandós, legfeljebb a szülés várható idejét követő első év végéig,
- b) egy évesnél fiatalabb gyermekét gondozza.

(4) A (2) bekezdés esetében a tanács elnöke igazságügyi orvos-szakértői szakvélemény alapján állapítja meg a halasztás egészségügyi feltételeinek fennállását, és a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága (a továbbiakban: BVOP) egészségügyi szakterület vezetőjének – az elítélt egészségi állapotának büntetés-végrehajtás keretei között való kezelhetőségére vonatkozó – nyilatkozatát figyelembe véve határoz a kérelemről.

(5) A (3) bekezdés *a)* pontja esetén, ha a gyermek halva született, vagy utóbb meghalt, a szabadságvesztés végrehajtását a bíróság felhívására hat héten belül kell megkezdeni. Ha a gyermek véglegesen, vagy tartósan kikerül az elítélt gondozásából, a szabadságvesztés végrehajtását – amint azt a nő szülés utáni egészségi állapota lehetővé teszi – haladéktalanul meg kell kezdeni. A nő szülés utáni egészségi állapotáról a tanács elnökének a felhívására a BVOP egészségügyi szakterületének vezetője – a rendelkezésre bocsátott orvosi dokumentumok alapján – nyilatkozik.

(6) Az (1)–(3) bekezdésben meghatározott feltételek esetén sincs helye a szabadságvesztés végrehajtása elhalasztásának, ha az súlyosan veszélyeztetné a közbiztonságot vagy a közrendet, illetve ha az elítélt szökésétől vagy elrejtőzésétől kell tartani.

(7) Ha az igazságügyért felelős miniszter a Be. 598. § (2) bekezdése szerint a büntetés végrehajtását elhalasztotta, vagy félbeszakította, a bíróság az ezt követően a halasztás iránt benyújtott kérelem tárgyában a döntés meghozatalát mindaddig felfüggeszti, ameddig a Be. 598. § (2) bekezdése szerinti halasztás, vagy félbeszakítás tart.

(8) A katona szabadságvesztése végrehajtásának elhalasztásáról az elítélt munkáltatói jogkört gyakorló parancsnokát (vezetőjét) értesíteni kell.

(9) Ha a szabadságvesztés végrehajtásának elhalasztása iránti kérelmet olyan időben terjesztik elő, hogy annak elintézésére a végrehajtás megkezdésére kitűzött határnap előtt már nincs lehetőség, a tanács elnöke a kérelem elbírálását mellőzi és erről a kérelmezőt értesíti. Ha a szabadságvesztést már foganatba vették, a kérelmet a szabadságvesztés végrehajtásának esetleges félbeszakítása iránti intézkedés megtétele végett a bv. intézetnek megküldi.

Az elzárás végrehajtásának elhalasztása

40. §

(1) A tanács elnöke az elzárás végrehajtásának megkezdésére az elítélt kérelmére fontos okból, különösen az elítélt személyi vagy családi körülményeire való tekintettel, legfeljebb három hónapra halasztást engedélyezhet.

(2) Ha az elítélt betegsége az elítélt életét közvetlenül veszélyezteti, a tanács elnöke

a) az (1) bekezdésben szabályozott tartamú halasztást meghaladó, határozott ideig tartó halasztást is engedélyezhet,

b) az (1) bekezdés alapján engedélyezett halasztást meghosszabbíthatja.

(3) El kell halasztani – kérelem nélkül, hivatalból is – az elzárás végrehajtásának megkezdését annak az elítéltnak az esetében, aki

a) a tizenkettedik hetet meghaladó várandós, legfeljebb a szülés várható idejét követő tizenkettedik hónap végéig,

b) egy évesnél fiatalabb gyermekét gondozza.

(4) A (2) bekezdés esetében a tanács elnöke igazságügyi orvos-szakértői szakvélemény alapján állapítja meg a halasztás egészségügyi feltételeinek fennállását, és a BVOP egészségügyi

szakterület vezetőjének – az elítélt egészségügyi állapotának büntetés-végrehajtás keretei között való kezelhetőségére vonatkozó – nyilatkozatát figyelembe véve határoz a kérelemről.

(5) A (3) bekezdés a) pontja esetén, ha a gyermek halva született, vagy utóbb meghalt, a szabadságvesztés végrehajtását a bíróság felhívására hat héten belül kell megkezdeni. Ha a gyermek véglegesen, vagy tartósan kikerül az elítélt gondozásából, a szabadságvesztés végrehajtását – amint azt a nő szülés utáni egészségi állapota lehetővé teszi – haladéktalanul meg kell kezdeni. A nő szülés utáni egészségi állapotáról a tanács elnökének a felhívására a BVOP egészségügyi szakterületének – a rendelkezésre bocsátott orvosi dokumentumok alapján – vezetője nyilatkozik.

(6) Az (1)–(4) bekezdésben meghatározott feltételek esetén sincs helye az elhalasztásnak, ha az súlyosan veszélyeztetné a közbiztonságot vagy a közrendet, illetve ha az elítélt szökésétől vagy elrejtőzésétől kell tartani.

(7) Ha az elzárás végrehajtásának elhalasztása iránti kérelmet olyan időben terjesztik elő, hogy annak elintézésére a végrehajtás megkezdésére kitűzött határnap előtt már nincs lehetőség, a tanács elnöke a kérelem elbírálását mellőzi és erről a kérelmezőt értesíti. Ha az elzárást már fogamatba vették, a kérelmet az elzárás végrehajtásának esetleges félbeszakítása iránti intézkedés megtétele végett a bv. intézetnek megküldi.

A közérdekű munka végrehajtásának elhalasztása

41. §

(1) A tanács elnöke a közérdekű munka végrehajtásának megkezdésére az elítélt kérelmére fontos okból, különösen az elítélt személyi vagy családi körülményeire való tekintettel, legfeljebb három hónapra halasztást engedélyezhet.

(2) Ha az elítélt betegsége az elítélt életét közvetlenül veszélyezteti, a tanács elnöke

- a) az (1) bekezdésben szabályozott tartamú halasztást meghaladó, határozott ideig tartó halasztást is engedélyezhet,
- b) az (1) bekezdés alapján engedélyezett halasztást meghosszabbíthatja.

(3) El kell halasztani – kérelem nélkül, hivatalból is – a közérdekű munka végrehajtásának megkezdését annak az elítéltnak az esetében, aki

- a) a tizenkettedik hetet meghaladó várandós, legfeljebb a szülés várható idejét követő tizenkettedik hónap végéig,
- b) egy évesnél fiatalabb gyermekét gondozza.

(4) A (2) bekezdés esetében a tanács elnöke igazságügyi orvos-szakértői szakvélemény alapján állapítja meg a halasztás egészségügyi feltételeinek fennállását.

(5) Ha a közérdekű munka végrehajtásának elhalasztása iránti kérelmet olyan időben terjesztik elő, hogy annak elintézésére a végrehajtás megkezdésére kitűzött határnap előtt már nincs lehetőség, a tanács elnöke a kérelem elbírálását mellőzi és erről a kérelmezőt értesíti, és a kérelmet a közérdekű munka végrehajtásának esetleges félbeszakítása iránti intézkedés megtétele végett a büntetés-végrehajtási bírónak, tájékoztatásul az illetékes pártfogó felügyelői szolgálatnak is megküldi.

(6) Ha az elítélt gyermeke halva született, vagy utóbb meghalt, a közérdekű munka végrehajtását a bíróság felhívására hat héten belül meg kell kezdeni.

(7) A büntetés végrehajtását haladéktalanul meg kell kezdeni, ha

- a) a gyermek véglegesen, vagy tartósan kikerül az elítélt gondozásából, és azt a nő szülés utáni egészségi állapota lehetővé teszi,
- b) az elítélt részére a gyermekgondozási díj, gyermekgondozási segély, vagy gyermeknevelési támogatás folyósítását egy év eltelte előtt megszüntetik,
- c) az elítélt fogvatartása vagy házi őrizete megszűnik, kivéve, ha a közérdekű munka végrehajtásának e törvény szerinti végrehajtási akadály áll fenn.

(8) A (6) bekezdés és (7) bekezdés a) pontja szerinti szülés utáni egészségi állapotról az igazságügyi orvos-szakértő, vagy a szülést levezető egészségügyi intézmény főorvosa nyilatkozik.

Halasztás és részletfizetés engedélyezése pénzbüntetés esetén

42. §

(1) Ha az elítélt valószínűsíti, hogy a pénzbüntetés azonnali vagy egy összegben való megfizetése magának, vagy tartásra szoruló hozzátartozójának a büntetés célján túlmenő jelentős anyagi nehézséget okozna, és megalapozottan feltehető, hogy az elítélt a meghosszabbított határidőben fizetési kötelezettségének pontosan eleget tesz, részére a bíróság legfeljebb három hónapi halasztást, illetve azt engedélyezheti, hogy a pénzbüntetést két éven belül, részletekben fizesse meg.

(2) A pénzbüntetés megfizetésére adott halasztás fontos okból egy alkalommal, legfeljebb további három hónappal meghosszabbítható.

(3) A részletfizetés olyan, havonta fizetendő összegben engedélyezhető, amely osztható a pénzbüntetés esetén az ítéletben megállapított napi tétel összegével.

(4) A pénzbüntetés szabadságvesztésre történő átváltoztatását követően halasztás vagy részletfizetés nem engedélyezhető.

Javítóintézeti nevelés végrehajtásának elhalasztása

43. §

(1) A fiatalkorúval szemben jogerős ítéletben elrendelt javítóintézeti nevelés végrehajtását a tanács elnöke a 39. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek mellett és keretek között elhalasztja.

(2) Ha a fiatalkorú egészségi állapota indokolja, három hónapot meghaladóan, vagy ismételten is engedélyezhető halasztás.

A halasztás és a részletfizetés engedélyezésének eljárási szabályai

44. §

(1) A halasztás és a részletfizetés iránti kérelemnek nincs halasztó hatálya.

(2) A kérelemről, ha azt a terhelt az ügydöntő határozat jogerőre emelkedését követően nyomban előterjesztette, az ügydöntő határozatot hozó bíróság dönt, a határozatát indokolni köteles.

(3) A terhelt később előterjesztett kérelmének elbírálására a különleges eljárások szabályait (Be. XXIX. Fejezet) kell alkalmazni. A kérelemről bírósági titkár is határozhat.

(4) A pénzbüntetés, a rendbíróság és az államot illető bűnügyi költség tekintetében a halasztás, vagy a részletfizetés engedélyezése tárgyában hozott határozat ellen nincs helye fellebbezésnek.

(5) A szabadságvesztés, az elzárás, a közérdekű munka és a javítóintézeti nevelés végrehajtásának elhalasztása tárgyában hozott határozat ellen az ügyész, az elítélt, a törvényes képviselő és a védő fellebbezhet. Ha a halasztást a (2) bekezdés alapján a másodfokú bíróság engedélyezte, a fellebbezés elbírálására a Be. XIV. Fejezet IV. Címe megfelelően irányadó.

(6) A tanács elnöke szabadságvesztés-büntetés esetén a 39. § (2) és (3) bekezdésében meghatározott körben – a 39. § (4) bekezdésére figyelemmel – szükség szerint intézkedik a büntetés-végrehajtási bírónál a végrehajtás függőben tartása iránt.

(7) Az elítéltet bejelentési kötelezettség terheli minden olyan tény vagy körülmény tekintetében, amely a végrehajtás elrendeléséhez alapul szolgál. Ennek elmulasztása esetén rendbírósággal sújtható. Az elítéltet a halasztást engedélyező határozatban tájékoztatni kell bejelentési kötelezettségéről, továbbá a bejelentés elmulasztása jogkövetkezményéről.

Kegyelmi eljárás

45. §

(1) Kegyelem iránti előterjesztést – hivatalból vagy kérelemre – a még végre nem hajtott büntetés, a próbára bocsátás, a jóvátételi munka és a javítóintézeti nevelés elengedése vagy mérséklése, illetve a büntetett előlélethez fűződő hátrányok alóli mentesítésre az igazságügyért felelős miniszter tehet a köztársasági elnökhöz.

(2) Az (1) bekezdésben fel nem sorolt intézkedés mérséklése vagy elengedése, valamint a már végrehajtott büntetés vagy intézkedés utólagos elengedése iránt kegyelmi kérelem nem nyújtható be.

(3) Kegyelmi kérelmet az elítélt, a védő, a fiatalkorú törvényes képviselője, valamint az elítélt hozzátartozója nyújthat be.

(4) A még végre nem hajtott büntetés, az (1) bekezdés szerinti intézkedés elengedése vagy mérséklése, illetve a büntetett előlélethez fűződő hátrányok alóli mentesítés iránt a kegyelmi kérelmet az első fokon eljáró bíróságnál kell benyújtani.

(5) Az első fokon eljáró bíróság tanácsának elnöke a kegyelmi eljárás során az elítéltnak a kegyelmi döntéshez szükséges személyes adatait beszerzi.

(6) A döntéshez szükséges adatokat tartalmazó iratokat, valamint a kegyelmi kérelmet a tanács elnöke az igazságügyért felelős miniszterhez felterjeszti.

46. §

(1) Az igazságügyért felelős miniszter az előterjesztés előkészítése során – a büntetés végrehajtásának megkezdésére halasztó hatállyal – elrendelheti az elítéltnak a Büntetés-végrehajtás Központi Kórházában (a továbbiakban: Központi Kórház) vagy az IMEI-ben történő szakorvosi vizsgálatát – ha a kegyelmi kérvényben egészségügyi okra hivatkozik –, illetve további iratok beszerzését.

(2) A büntetés, vagy az intézkedés elengedése vagy mérséklése iránti kérelem, illetve előterjesztés esetén az igazságügyért felelős miniszter elrendelheti a büntetés, vagy javítóintézeti nevelés intézkedés végrehajtásának a köztársasági elnök döntéséig történő elhalasztását vagy félbeszakítását.

(3) Az igazságügyért felelős miniszter a kegyelmi kérelmet a köztársasági elnökhöz akkor is felterjeszti, ha a kegyelem gyakorlása iránt nem tesz előterjesztést.

(4) A kegyelmi döntésről szóló határozatot az ügyben első fokon eljáró bíróság tanácsának elnöke kézbesíti az elítéltnak, és a kegyelmi kérelem előterjesztőjének.

(5) Ha az elítélt a szabadságvesztését, vagy a javítóintézeti nevelését tölti, részére a kegyelmi döntésről szóló határozatot az igazságügyért felelős miniszter közvetlenül a bv. intézet, illetve a javítóintézet útján kézbesíti, egyidejűleg a kegyelmi határozat megküldésével értesíti az első fokon eljáró bíróságot.

(6) Ha a köztársasági elnök kegyelmet gyakorolt, az elítélt részére küldött értesítés tartalmazza a kegyelemhez fűződő jogkövetkezményekről szóló tájékoztatást is.

A büntetés-végrehajtási bíró és a bv. csoport feladatai a végrehajtás foganatosítása körében

47. §

(1) A büntetések és az intézkedések végrehajtása során a bíróságra háruló feladatokat a törvényszéken működő, a törvényszék elnöke által kijelölt büntetés-végrehajtási bíró, vagy a katonai büntetőeljárásban elítélt katona esetében a büntetés-végrehajtási bíró feladatait a törvényszék elnöke által kijelölt katonai bíró (a továbbiakban együtt: büntetés-végrehajtási bíró) látja el. Büntetés-végrehajtási feladatokat esetenként a törvényszék elnöke által kijelölt más bíró is elláthat.

(2) A büntetések és az intézkedések végrehajtásának elősegítése, vagy ellenőrzése érdekében bv. csoport működik, amelynek illetékessége a törvényszék illetékességi területére terjed ki.

(3) A bv. csoport munkáját a törvényszék elnöke által kijelölt büntetés-végrehajtási bíró szervezi, irányítja és ellenőrzi.

48. §

(1) A szabadságvesztés – ideértve a 64. § és 66. § szerinti szabadságvesztést is –, az elzárás, a közérdekű munka, vagy a javítóintézeti nevelés kiszabása esetén a büntetés-végrehajtási bíró a bíróság határozata és a BVOP által megküldött gyűjtőjegyzék alapján – külön jogszabályban meghatározottak szerint – megvizsgálja, hogy

- a) nem állapítható-e meg a büntetés, vagy az intézkedés végrehajtását kizáró ok, vagy e törvény szerinti egyéb végrehajtási akadály bekövetkezése,
- b) az elítélt az előzetes fogvatartásban vagy házi őrizetben töltött-e annyi időt, hogy a kiszabott szabadságvesztést, a 64. § és 66. § szerinti szabadságvesztést, az elrendelt javítóintézeti nevelést kitöltötte, vagy a szabadságvesztésből a feltételes szabadságra bocsátása, vagy javítóintézeti nevelésből az ideiglenes elbocsátása kérdésében való döntés esedékes.

(2) A büntetés-végrehajtási bíró az e törvény szerinti végrehajtási akadály fennállását határozattal állapítja meg.

49. §

(1) Ha a büntetőügyben eljáró bíróság a halasztás iránti kérelemmel kapcsolatosan – a 44. § (6) bekezdése alapján – a végrehajtás függőben tartása iránt küldött megkeresést, a büntetés-végrehajtási bíró intézkedik annak érdekében, hogy az elítélt részére a büntetés megkezdésére a felhívást ne küldjék ki, vagy – ha az elítélt nem jelenik meg a megjelölt határrnapon a bv. intézetnél – nem bocsát ki elfogatóparancsot, illetve az elfogatóparancsot, elővezető parancsot visszavonja, vagy visszavonítja. Ha az elítéltet a bv. intézet befogadta, a büntetés-végrehajtási bíró erről haladéktalanul értesíti a megkeresést küldő bíróságot a kérelemnek, mint félbeszakítás iránti kérelemnek a továbbítása végett.

(2) A közérdekű munka, vagy a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés megkezdésére – az elítéltnak az átváltoztatásról hozott határozat kihirdetésekor nyomban, vagy a határozat kézbesítésétől számított nyolc napon belül bejelentett kérelmére – a büntetés-végrehajtási bíró a 39. §-ban foglaltak értelemszerű alkalmazásával halasztást engedélyezhet, határozatát indokolni köteles. Az elmulasztott határidő utolsó napjától számított tizenöt nap elteltével igazolásnak nincs helye. A halasztás tárgyában hozott határozat ellen nincs helye fellebbezésnek. A 44. § (6) és (7) bekezdésében foglaltakat megfelelően alkalmazni kell.

A büntetés-végrehajtási bíró eljárásának általános szabályai

50. §

(1) A büntetés-végrehajtási bíró

- a) egyesbíróként jár el,
- b) az e törvényben meghatározott esetekben iratok alapján hozhatja meg a döntést, ez esetben beszerezheti az ügyész és az elítélt nyilatkozatát. Az ügyész és az elítélt a nyilatkozatát a bíróság felhívásától számított nyolc napon belül teheti meg; egyéb esetekben, vagy ha azt szükségesnek tartja, az elítéltet meghallgatja, bizonyítás felvétele esetén tárgyalást tart, az ügyész, a végrehajtásért felelős szerv képviselője és a védő az elítélt meghallgatásán jelen lehet, a tárgyaláson az ügyész és a védő részvétele kötelező, a végrehajtásért felelős szerv képviselője jelen lehet,
- c) e törvény eltérő rendelkezése hiányában a meghallgatást az indítvány, illetve az előterjesztés beérkezését követő, vagy hivatalból történő eljárás esetén, az eljárás alapjául szolgáló ténynek vagy körülménynek a tudomására jutásától számított harminc napon belüli, fogva lévő elítélt esetén

tizenöt napon belüli időpontra, a tárgyalást negyvenöt napon belüli, fogva lévő elítélt esetén harminc napon belüli időpontra tűzi ki,

d) az elítélt vagy védője kérelmére, továbbá a bírósági felülvizsgálati kérelem alapján indult eljárásban beszerzi az ügyész és a végrehajtásért felelős szerv véleményét, ezek beérkezésétől számított tizenöt napon belüli időpontra tűzi ki a meghallgatást, vagy harminc napon belüli időpontra a tárgyalást; ha iratok alapján dönt, a kérelmet tizenöt napon belül bírálja el,

e) a meghallgatást és a tárgyalást a bíróság épületében, ha az elítélt fogva van, a meghallgatást a bv. intézetben, vagy a javítóintézetben tartja,

f) eljárása során hozott végzés ellen – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – fellebbezésnek van helye,

g) az eljárást megszünteti, ha az ügyész indítványát visszavonta, illetve az előterjesztést vagy a kérelmet visszavonták,

h) határozatát hatályon kívül helyezi, ha a büntetőügyben első fokon eljáró bíróságnak a Be. XXIX. fejezetének II. Címe szerinti valamely eljárásban meghozott határozata ezt szükségessé teszi, ugyanígy jár el, ha hivatalból, az ügyész, az elítélt, vagy védője indítványa alapján észleli, hogy valamely rendelkezése nem a törvénynek megfelelő. Ezekben az esetekben a Be. XXIX. fejezetében írt szabályok alapján új határozatot hoz;

i) az eljárást felfüggeszti, ha az elítélt ismeretlen helyre távozott, vagy külföldön tartózkodik és a kiadatása, vagy az európai elfogatóparancs alapján történő átadása iránt kell intézkedni, vagy ha a Be. XXIX. fejezetének II. Címe szerinti valamely eljárás lefolytatására hívta fel a büntetőügyben első fokon eljáró bíróságot,

j) az ismeretlen helyen tartózkodó elítélttel szemben elfogatóparancsot bocsáthat ki,

k) szükség esetén szakértői vizsgálatot rendelhet el.

(2) Az e Fejezet szerinti eljárásokat – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – annak a végrehajtásért felelős szervnek, szervezeti egységnek, vagy javítóintézetnek a székhelye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bíró folytatja le, ahol az eljárás alapjául szolgáló büntetést, vagy intézkedést végrehajtják.

(3) Az e Fejezetben szabályozott eljárások közül azokban, amelyeknél e törvény az elítélt meghallgatását nem írja elő, a büntetés-végrehajtási bíró feladatait önálló aláírási joggal a törvényszék elnöke által kijelölt bírósági titkár is elláthatja. A bírósági titkár a döntését iratok alapján hozza meg.

(4) A büntetés-végrehajtási bíró végzése elleni fellebbezést a törvényszék másodfokú tanácsa tanácsulésen, bizonyítás felvétele esetén tárgyaláson bírálja el. A tárgyaláson az ügyész és a védő részvétele kötelező.

(5) Az e Fejezet szerinti eljárások során felmerült bűnügyi költség – e törvény eltérő rendelkezése hiányában, valamint az (1) bekezdés g) pontja kivételével – az elítéltet terheli.

(6) Ha e törvény, vagy más törvény eltérően nem rendelkezik, a büntetés-végrehajtási bíró eljárására a büntetőeljárás szabályait kell alkalmazni.

51. §

(1) A büntetés-végrehajtási bíró végzése ellen a fellebbezést, ha azt kihirdetés útján közölték, nyomban be kell jelenteni, ha azt kézbesítés útján közölték, nyolc napon belül írásban lehet benyújtani. Az elmulasztott határidő utolsó napjától számított tizenöt nap elteltével igazolásnak

nincs helye. A fellebbezésnek – ha e törvény másképp nem rendelkezik – halasztó hatálya van a végrehajtásra.

(2) Fellebbezésre jogosult az ügyész, az elítélt, a védő az elítélt hozzájárulása nélkül is, és a fiataalkorú törvényes képviselője.

(3) Ha a fellebbezési határidő valamennyi jogosultra nézve lejárt, a büntetés-végrehajtási bíró haladéktalanul, de legkésőbb három munkanapon belül az iratokat felterjeszti a törvényszék másodfokú tanácsához.

(4) A fellebbezést a törvényszék a felterjesztéstől számított tizenöt napon belül, fogva lévő elítélt esetén nyolc napon belül tanácsulésen, bizonyítás felvétele esetén tárgyaláson bírálja el. A tárgyalás határnapját a felterjesztéstől számított harminc napon belüli, fogva lévő elítélt esetén tizenöt napon belüli időpontra kell kitűzni.

(5) A büntetés-végrehajtási bíró és a törvényszék másodfokú határozatával szemben a Be. 431. §-a szerinti törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat alapján a Kúria a törvénysértés megállapítása esetén a megtámadott határozatot megváltoztathatja, vagy hatályon kívül helyezheti, és szükség esetén az eljáró bíróságot új eljárásra utasíthatja.

A szabadságvesztés végrehajtási fokozatának megváltoztatására irányuló eljárás

52. §

(1) A szabadságvesztés végrehajtási fokozatának megváltoztatása, valamint az enyhébb fokozat kijelöléséről szóló határozat hatályon kívül helyezése iránt a bv. intézet tesz előterjesztést a büntetés-végrehajtási bíróhoz.

(2) A szabadságvesztés enyhébb végrehajtási fokozatának kijelölését leghamarabb az elítélt befogadását követő hat hónap elteltével az elítélt vagy védője is kezdeményezheti. A kérelmet a bv. intézet – értékelő véleményével és javaslatával – tizenöt napon belül továbbítja a büntetés-végrehajtási bíróhoz. Ha az enyhébb fokozat kijelölését e törvény kizárja, vagy az egy éven belül ismételt előterjesztett kérelem új körülményre nem hivatkozik, az értékelő vélemény és a javaslat elkészítését a bv. intézet mellőzheti.

(3) Az elítélt megváltozott magatartására figyelemmel a bíróság az enyhébb végrehajtási fokozat kijelöléséről szóló határozatát hatályon kívül helyezheti.

(4) A büntetés-végrehajtási bíró a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül, az iratok alapján elutasíthatja, ha

- a) az enyhébb végrehajtási fokozat alkalmazását e törvény kizárja,
- b) az elítélt, vagy a védője a hat hónapon belül ismételt előterjesztett kérelemben új körülményre nem hivatkozik, ide nem értve azt az esetet, ha a korábbi kérelem elutasítását követően a 115. § (2) bekezdés a)–c) pontja szerinti idő elteltével újtanak be újbóli kérelmet.

(5) Enyhébb végrehajtási fokozat kijelölésére vonatkozó előterjesztés esetén a büntetés-végrehajtási bíró az elítélt meghallgatását mellőzheti.

(6) Enyhébb végrehajtási fokozat kijelölése, valamint a fokozat megváltoztatása vagy az enyhébb fokozat kijelöléséről szóló határozat hatályon kívül helyezése iránt tett előterjesztés elutasítása esetén a bűnügyi költséget az állam viseli.

Enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazása

53. §

(1) A fogház vagy a börtön végrehajtásának általános szabályainál enyhébb szabályok alkalmazása, illetve alkalmazásuk megszüntetése iránt a bv. intézet tesz előterjesztést a büntetés-végrehajtási bírónak.

(2) Az enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazását az elítélt vagy védője is kezdeményezheti. A kérelmet a bv. intézet – értékelő véleményével és javaslatával – tizenöt napon belül továbbítja a büntetés-végrehajtási bírónak. Ha az enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazását e törvény kizárja, vagy ha az egy éven belül ismételt előterjesztett kérelem új körülményre nem hivatkozik, az értékelő vélemény és a javaslat elkészítését a bv. intézet mellőzheti.

(3) Enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazása iránti előterjesztés tárgyában a büntetés-végrehajtási bírónak az iratok alapján hozhatja meg a döntést; az elítélt vagy a védő által benyújtott kérelem tárgyában – a (4) bekezdésben meghatározott esetek kivételével – meghallgatást tart.

(4) A büntetés-végrehajtási bírónak a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül az iratok alapján elutasíthatja, ha

- a) az enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazását e törvény kizárja,
- b) az elítélt vagy a védője a hat hónapon belül ismételt előterjesztett kérelemben új körülményre nem hivatkozik, ide nem értve azt az esetet, ha a korábbi kérelem elutasítását követően a 104. § (2) bekezdés a) és b) pontja szerinti idő elteltével nyújtanak be újbóli kérelmet.

(5) Az enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazásának elrendelése, valamint az alkalmazásuk megszüntetésének mellőzése esetén a bűnügyi költséget az állam viseli.

A szabadságvesztés végrehajtási fokozatának utólagos meghatározása

54. §

(1) Ha a szabadságvesztést az ítélet szerint fiatalkorúak börtönében vagy fiatalkorúak fogházában kell végrehajtani, de az elítélt a huszonegyedik életévét a büntetés végrehajtásának megkezdése előtt betölti, a lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bírónak hivatalból, az iratok alapján a Btk. 37. §-a szerint meghatározza a szabadságvesztés fokozatát, amelynek során a Btk. 35. § (2) bekezdése alapján a törvényben meghatározottnál eggyel enyhébb végrehajtási fokozatot is meghatározhat.

(2) Ha a fiatalkorúak börtönében vagy a fiatalkorúak fogházában levő elítélt a szabadságvesztés végrehajtása alatt tölti be a huszonegyedik életévét, a szabadságvesztés fokozatának a Btk. 37. §-a alapján történő meghatározása, valamint a fiatalkorú végrehajtás során tanúsított magatartására figyelemmel a Btk. 35. § (2) bekezdésének alkalmazása iránt a bv. intézet előterjesztést tesz a büntetés-végrehajtási bírónak.

(3) Ha az előterjesztés a Btk. 35. § (2) bekezdésének alkalmazására is irányult, a büntetés-végrehajtási bíró meghallgatást tart, egyéb esetben a büntetés-végrehajtási bíró az iratok alapján a Btk. 37. §-a szerint meghatározza a szabadságvesztés fokozatát. A büntetés-végrehajtási bíró a szabadságvesztés fokozatának meghatározásakor a Btk. 35. § (2) bekezdése alapján a törvényben meghatározottnál eggyel enyhébb végrehajtási fokozatot is meghatározhat azzal, hogy az ott meghatározott szempontokon túl a fiatalkorúnak a szabadságvesztés végrehajtása során tanúsított magatartását is vizsgálni kell.

(4) A bűnügyi költséget az állam viseli.

A feltételes szabadságra bocsátás kizártságának megállapítása

55. §

(1) A feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének a 87. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek alapján történő kizárására a bv. intézet tesz előterjesztést – a szabadságvesztés fogamatba vételekor – a büntetés-végrehajtási bíróhoz.

(2) A büntetés-végrehajtási bíró az előterjesztés érkezésétől számított tizenöt napon belül dönt.

(3) A feltételes szabadságra bocsátás lehetősége kizárásának mellőzése esetén a bűnügyi költséget az állam viseli.

A szabadságvesztés végrehajtása alatt kóros elmeállapotúvá vált elítélttel kapcsolatos eljárás

56. §

(1) Az IMEI főigazgató főorvosa előterjesztést tesz a büntetés-végrehajtási bírónak a szabadságvesztés végrehajtási helyének megváltoztatására, ha az IMEI pszichiáter szakorvosa az elítélt kóros elmeállapotára utaló tüneteket állapított meg.

(2) A büntetés-végrehajtási bíró igazságügyi elmeorvos-szakértői vélemény beszerzését rendeli el. Az eljárásban két szakértőt kell alkalmazni, ha az elítélt IMEI-be szállítására sürgősségi intézkedésként sor került, az IMEI orvosa az elmeorvos-szakértői vélemény kialakításában egyik szakértőként közreműködhet.

(3) Ha a szakértői vélemény szerint az elítélt kóros elmeállapotú, a büntetés-végrehajtási bíró a szabadságvesztés végrehajtási helyeként az IMEI-t jelöli ki.

(4) Ha a szakértői vélemény szerint az elítélt gondnokság alá helyezése vagy részére ideiglenes gondnok rendelése szükséges, a büntetés-végrehajtási bíró javaslatot tesz az ügyésznek a gondnokság alá helyezés kezdeményezésére, vagy ideiglenes gondnok rendelését kezdeményezheti.

(5) Az elítélt elmeállapotának vizsgálatát félévente el kell végezni. A büntetés-végrehajtási bíró a felülvizsgálat, illetve az IMEI főigazgató főorvosa által tett, a szabadságvesztés eredeti helyének a visszaállítása iránti előterjesztésnek az elbírálása során az elítélt újabb elmeorvos-szakértői vizsgálatát rendeli el.

(6) Ha az újabb szakértői vélemény szerint az elítélt elmeállapotában bekövetkezett változás alapján az elítéltnak az IMEI-ben történő elhelyezése már nem indokolt, a büntetés-végrehajtási bíró elrendeli az elítélt visszaszállítását a bv. intézetbe.

(7) Ha a szakértői vélemény szerint az elítélt gondnokság alá helyezése vagy az ideiglenes gondnok rendelés megszüntetése indokolt, a büntetés-végrehajtási bíró javaslatot tesz az ügyésznek a gondnokság alá helyezés megszüntetésének a kezdeményezésére, vagy az ideiglenes gondnok rendelés megszüntetését kezdeményezi.

(8) Ha a szabadságvesztés tartamának lejártát megelőző, valamint a feltételes szabadságra bocsátás esedékessége előtt két hónappal az elítélt visszaszállítására nem került sor, a büntetés-végrehajtási bíró az elítélt igazságügyi elmeorvos-szakértői vizsgálatát rendeli el, kivéve, ha az előző szakértői vélemény két hónapon belüli időpontban készült. Ha a szakértői vélemény alapján az elítélt további gyógykezelése indokolt, a büntetés-végrehajtási bíró felhívja az IMEI főigazgató főorvosát, hogy az egészségügyről szóló törvény alapján kezdeményezze a szabaduló elítélt pszichiátriai gyógykezelését.

(9) A büntetés-végrehajtási bíró határozatait az iratok alapján is meghozhatja.

(10) A bűnügyi költséget az állam viseli.

A feltételes szabadságra bocsátásra irányuló eljárás

57. §

(1) A feltételes szabadságra bocsátásról (Btk. 38., 39., 42–43. §) a büntetés-végrehajtási bíró a bv. intézet előterjesztése alapján, a feltételes szabadságra bocsátás lehetséges időpontja előtt – kivéve, ha az elítélt annyi időt töltött előzetes fogvatartásban, hogy az esedékesség már bekövetkezett –, az elítélt meghallgatása után határoz.

(2) A határozat meghozatala előtt a büntetés-végrehajtási bíró – feltéve, hogy a feltételes szabadságra bocsátás lehetséges időpontjáig rendelkezésre álló idő legalább kettő hónap – elrendelheti a pártfogó felügyelői vélemény beszerzését.

(3) A pártfogó felügyelő a (2) bekezdésben írt pártfogó felügyelői vélemény elkészítése érdekében az elítéltet a feltételes szabadságra bocsátás lehetséges időpontja előtt legalább kettő hónappal a bv. intézetben meghallgatja és vele ettől az időponttól kezdődően rendszeresen érintkezhet.

(4) A büntetés-végrehajtási bíró a határozott ideig tartó szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátott elítélt pártfogó felügyeletét (Btk. 69. §) rendelheti el, és az elítélt számára a Btk. 71. § (2)–(3) bekezdése alapján külön magatartási szabályokat írhat elő.

(5) A büntetés-végrehajtási bíró az életfogytig tartó szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátott elítélt számára a Btk. 71. § (2)–(3) bekezdése alapján külön magatartási szabályokat írhat elő.

(6) Ha a büntetés-végrehajtási bíró az elítéltet nem bocsátotta feltételes szabadságra, a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét később újból megvizsgálhatja. Ebben az esetben elrendelheti a pártfogó felügyelői vélemény beszerzését.

(7) Ha a büntetés-végrehajtási bíró az elítéltet nem bocsátotta feltételes szabadságra, a feltételes szabadságra bocsátást az elítélt vagy védője is kezdeményezheti. A kérelmet a bv. intézet – értékelő véleményével és javaslatával – harminc napon belül továbbítja a büntetés-végrehajtási bírónak. Ha az egy éven belül ismételtan előterjesztett kérelem új körülményre nem hivatkozik, az értékelő vélemény és a javaslat elkészítését a bv. intézet mellőzheti.

(8) Ha a büntetés-végrehajtási bíró az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítéltet nem bocsátotta feltételes szabadságra, a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét legkésőbb két év múlva, azt követően évente megvizsgálja. Ilyen esetekben elrendelheti a pártfogó felügyelői vélemény beszerzését.

58. §

(1) A feltételes szabadságra bocsátásról soron kívül kell határozni, ha az előzetes fogvatartásban, vagy házi őrizetben töltött időre figyelemmel az elítélt az ítélet jogerőre emelkedésekor feltételes szabadságra lenne bocsátható.

(2) A büntetés-végrehajtási bíró a meghallgatás időpontjáról a büntetés-végrehajtási intézetet, ha a terhelt szabadlábon van, a terheltet, vagy ha fiatalkorú, törvényes képviselőjét idézi, az ügyészt, továbbá, ha a pártfogó felügyelő meghallgatása szükséges, a pártfogó felügyelőt értesíti.

(3) Ha a büntetés-végrehajtási bíró azt észleli, hogy az elítéltet a feltételes szabadság kedvezményéből a Btk. 38. § (4) bekezdésében, illetve a Btk. 45. § (7) bekezdésében foglaltak miatt az ítélet meghozatalakor ki kellett volna zárni, a Be. 557. §-a szerinti eljárás lefolytatása érdekében az alapügyben eljáró elsőfokú bíróságot keresi meg, és az elsőfokú bíróság határozatának megküldéséig az eljárást felfüggeszti. Ha a büntetés-végrehajtási bíró megállapítja, hogy a Btk. 38. § (2) bekezdésében meghatározott minimális időtartam a szabadságvesztésből még nem telt el, a feltételes szabadságra bocsátást mellőzi.

(4) Ha a feltételes szabadságra bocsátásról való döntéshez a szükséges adatok hiányoznak, de rövid időn belül beszerezhetők, a büntetés-végrehajtási bíró a feltételes szabadságra bocsátás mellőzése helyett a meghallgatást elnapolja, és a meghallgatásra új határnapot tűz ki.

(5) A bűnügyi költséget az állam viseli.

59. §

(1) Ha a büntetés-végrehajtási bíró az elítélt feltételes szabadságra bocsátását rendelte el, de a büntetés-végrehajtási intézet a feltételes szabadságra bocsátás esedékességének napjáig arról értesíti, hogy az elítélt súlyos fegyelmi vétséget követett el, a büntetés-végrehajtási bíró a feltételes szabadságra bocsátást újból megvizsgálja, és ennek alapján a végzését hatályon kívül helyezheti.

(2) Ha a büntetés-végrehajtási bíró a szabadlábon lévő elítéltet nem bocsátotta feltételes szabadságra, az elítélt kérelmére, a szabadságvesztés megkezdésére a 39. § szerint halasztást engedélyezhet.

(3) Ha a feltételes szabadságra bocsátást elrendelő végzés ellen az ügyész fellebbezést nyújt be, ennek a feltételes szabadság megkezdésére halasztó hatálya van. Az ügyész a fellebbezésről – a fellebbezés benyújtásával egy időben – értesíti a bv. intézetet.

(4) Ha a másodfokú bíróság a végzést helyben hagyja, haladéktalanul értesíti a bv. intézetet a szabadítás érdekében.

(5) A (3) bekezdés esetén, ha a másodfokú bíróság a végzést helyben hagyja, a bűnügyi költséget az állam viseli.

60. §

(1) Ha a büntetés-végrehajtási bíró az elítélt feltételes szabadságra bocsátását mellőzte, de úgy ítéli meg, hogy az elítélt később feltételes szabadságra bocsátható, felhívja a bv. intézetet, hogy az általa meghatározott időpontban, amely

a) öt évet meg nem haladó szabadságvesztés esetén nem lehet kevesebb, mint a feltételes szabadságra bocsátás mellőzéséről hozott határozat napjától számított három hónap,

b) öt évet meghaladó tartamú szabadságvesztés esetén nem lehet kevesebb, mint a feltételes szabadságra bocsátás mellőzéséről hozott határozat napjától számított hat hónap,

tegyen újabb előterjesztést.

(2) Az elítélt magatartásában tartósan bekövetkezett, lényeges változásra figyelemmel a bv. intézet ismételten előterjesztést tehet, ha a büntetés-végrehajtási bíró – feltételes szabadságra bocsátást mellőző – határozatától számítva hat hónap már eltelt.

(3) A bűnügyi költséget az állam viseli.

A feltételes szabadság megszüntetésére irányuló eljárás

61. §

(1) Ha a magatartási szabályok súlyos megszegése miatt a feltételes szabadság megszüntetésének lehet helye, az ügyész az elítélt tartózkodási helye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bírónak indítványt tesz.

(2) Ha az elítélt elfogása előtt a hatóság elől elrejtőzött, vagy a még végrehajtásra váró szabadságvesztés tartamára tekintettel, avagy egyéb okból alaposan feltehető, hogy szökésével vagy elrejtőzésével a büntetés végrehajtása alól kivonná magát, illetve alaposan tartani kell attól, hogy szabadságvesztéssel büntetendő újabb bűncselekményt követne el, az ügyész, az indítvány benyújtása után a büntetés-végrehajtási bíró elrendelheti a szabadságvesztés ideiglenes foganatba vételét.

(3) A határozatban a szabadságvesztés ideiglenes foganatba vételének az időtartamáról is rendelkezni kell, amely a feltételes szabadságra bocsátás megszüntetése esetén még letöltendő szabadságvesztés tartamáig terjedhet, de nem haladhatja meg a harminc napot. A határozat a fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható.

(4) Az ügyész által elrendelt ideiglenes foganatba vétel időtartama legfeljebb öt nap. Az ügyész határozata ellen a Be. szerinti panasznak van helye.

(5) Az ügyész indítványának elutasítása esetén a bűnügyi költséget az állam viseli.

Az elzárás végrehajthatósága megszűnésének megállapítása

62. §

(1) A büntetés-végrehajtási bíró hivatalból, vagy a bv. intézet előterjesztése alapján, a 278. §-ban meghatározott ok fennállása esetén az iratok alapján megállapítja az elzárás végrehajthatósága megszűnését. Az eljárásnak az elítélt kérelmére is helye van.

(2) Az eljárást az elzárás végrehajtására kijelölt bv. intézet székhelye, ha az elzárást még nem vették foganatba, az elítélt lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bíró folytatja le.

(3) A bűnügyi költséget az állam viseli.

A közérdekű munka végrehajthatósága megszűnésének megállapítása

63. §

(1) A büntetés-végrehajtási bíró hivatalból, vagy a pártfogó felügyelő előterjesztésére, a 279. §-ban meghatározott ok fennállása esetén az iratok alapján megállapítja a közérdekű munka végrehajthatósága megszűnését. Az eljárásnak az elítélt kérelmére is helye van.

(2) Az eljárást a közérdekű munka végrehajtására kijelölt munkahely, ha a kijelölésre még nem került sor, az elítélt lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bíró folytatja le.

(3) A bűnügyi költséget az állam viseli.

A közérdekű munka átváltoztatása szabadságvesztésre

64. §

(1) A közérdekű munka megtagadása vagy nem teljesítése miatt annak szabadságvesztésre való átváltoztatását az ügyész a pártfogó felügyelő jelentése alapján indítványozza a büntetés-végrehajtási bírónál.

(2) Az eljárást a közérdekű munka végrehajtására kijelölt munkahely, ha a kijelölésre még nem került sor, az elítélt lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bíró folytatja le.

(3) Ha a büntetés-végrehajtási bíró az indítványnak helyt ad, a közérdekű munka helyébe lépő szabadságvesztés tartamát a még le nem töltött munkaórák alapulvételével állapítja meg. Ha az átváltoztatásra nincs ok, a büntetés-végrehajtási bíró munkahely, vagy új munkahely kijelölésére hívja fel a pártfogó felügyelőt.

(4) Ha az elítélt felfüggesztett szabadságvesztés próbaidejét tölti, a közérdekű munka szabadságvesztésre történő átváltoztatásakor a büntetés-végrehajtási bíró határozatában megállapítja, hogy a próbaidő az átváltoztatott szabadságvesztés tartamával meghosszabbodik [Btk. 86. § (2)–(3) bekezdés].

(5) Az átváltoztatásról rendelkező végzés elleni fellebbezésnek halasztó hatálya van.

(6) Az ügyész indítványának elutasítása esetén a bűnügyi költséget az állam viseli.

(7) A büntetés-végrehajtási bíró a közérdekű munka helyébe lépő szabadságvesztés megkezdésére fontos okból halasztást engedélyezhet, határozathozatal előtt pártfogó felügyelői vélemény beszerzését rendelheti el. E végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

65. §

(1) A büntetés-végrehajtási bíró hivatalból vagy az ügyész indítványára a Btk. 49. §-ában meghatározott feltételek fennállása esetén – az iratok alapján – a közérdekű munkát vagy annak hátralévő részét szabadságvesztésre változtatja át.

(2) A bűnügyi költséget az állam viseli.

(3) Az (1) bekezdés alapján átváltoztatott közérdekű munka helyébe lépő szabadságvesztésre halasztás nem engedélyezhető.

A pénzbüntetés átváltoztatása szabadságvesztésre

66. §

(1) A büntetés-végrehajtási bíró hivatalból vagy az ügyész indítványára a Btk. 51. §-ában meghatározott feltételek fennállása esetén – az iratok alapján – a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre változtatja át.

(2) A büntetés-végrehajtási bíró hivatalból vagy az ügyész indítványára a fiatalkorúval szemben kiszabott pénzbüntetés behajthatatlansága esetén – az iratok alapján –, ha a Btk. 112. és 113. §-a a közérdekű munka átváltoztatását lehetővé teszi, a pénzbüntetést közérdekű munkára, ha az kizárt, a pénzbüntetést szabadságvesztésre változtatja át.

(3) Az (1)–(2) bekezdés szerinti eljárást annak a törvényszéknek a gazdasági hivatala szerint illetékes büntetés-végrehajtási bíró folytatja le, amely a pénzbüntetés végrehajtása érdekében intézkedett.

(4) Ha az elítélt felfüggesztett szabadságvesztés próbaidejét tölti, a pénzbüntetés szabadságvesztésre történő átváltoztatásakor a büntetés-végrehajtási bíró határozatában megállapítja, hogy a próbaidő az átváltoztatott szabadságvesztés tartamával meghosszabbodik [Btk. 86. § (2)–(3) bekezdés].

(5) Az (1) és (2) bekezdés alapján meghozott, átváltoztatást elrendelő végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

(6) A bűnügyi költséget az állam viseli.

(7) A büntetés-végrehajtási bíró a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés megkezdésére fontos okból halasztást engedélyezhet. Határozathozatal előtt pártfogó felügyelői vélemény beszerzését rendelheti el. E végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

A kiutasítás végrehajthatósága kizártságának megállapítására irányuló eljárás

67. §

(1) A kiutasítás végrehajtását kizáró ok fennállásának megállapítását az ügyész az idegenrendészeti hatóság – az elítélt kérelmére vagy hivatalból tett – kezdeményezése alapján indítványozza a büntetés-végrehajtási bírónál. Ha az eljárás az elítéltnak közvetlenül a bírósághoz benyújtott kérelmére indul, a büntetés-végrehajtási bíró beszerzi az ügyész indítványát.

(2) Az eljárást annak az idegenrendészeti hatóságnak a székhelye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bíró folytatja le, amelynek területén az elítélt tartózkodik.

(3) A büntetés-végrehajtási bíró az idegenrendészeti hatóság kezdeményezése alapján az ügyész indítványára, de legalább kétévenként megvizsgálja a kiutasítás végrehajthatóságát.

(4) Ha a (2) bekezdés szerinti eljárás hivatalból indult, a büntetés-végrehajtási bíró az elítélt meghallgatását mellőzheti.

(5) A bűnügyi költséget az állam viseli.

A pártfogó felügyelettel kapcsolatos eljárás

68. §

(1) A bv. intézet a pártfogó felügyeletnek a feltételes szabadságra bocsátáskor való elrendelése [Btk. 69. § (1) bekezdés b) pont] iránt a feltételes szabadságra bocsátás esedékessége előtt az 57. § (1) bekezdésében írt előterjesztéssel együtt tesz előterjesztést a büntetés-végrehajtási bíróhoz.

(2) A határozat meghozatala előtt a büntetés-végrehajtási bíró – feltéve, hogy a feltételes szabadságra bocsátás lehetséges időpontjáig rendelkezésre álló idő legalább három hónap – pártfogó felügyelői vélemény beszerzését rendelheti el külön magatartási szabály előírása érdekében.

(3) A büntetés-végrehajtási bíró a pártfogó felügyelet elrendeléséről a feltételes szabadságra bocsátásról szóló határozattal dönt, ha az elítélt pártfogó felügyeletét rendeli el, külön magatartási szabályt írhat elő.

(4) A pártfogó felügyelet kötelező alkalmazása esetén a bv. intézet a feltételes szabadságra bocsátás tárgyában megtett előterjesztéshez kapcsolódóan a feltételes szabadságra bocsátás lehetséges időpontja előtt legalább három hónappal előterjesztést tehet a büntetés-végrehajtási bíróhoz – külön magatartási szabály előírása érdekében – pártfogó felügyelői vélemény beszerzése iránt, ha ez az eredményesebb megelőzés érdekében szükséges.

(5) A (4) bekezdés szerinti előterjesztés alapján a büntetés-végrehajtási bíró pártfogó felügyelői vélemény beszerzését rendelheti el, és a pártfogó felügyelet alkalmazásának megállapításával külön magatartási szabályt írhat elő.

(6) A pártfogó felügyelő a (2) és az (5) bekezdés szerinti pártfogó felügyelői vélemény elkészítése érdekében az elítéltet a feltételes szabadságra bocsátás lehetséges időpontja előtt legalább két hónappal a bv. intézetben meghallgatja, és vele ettől az időponttól kezdődően rendszeresen kapcsolatot tarthat.

(7) A Btk. 70. § (3) bekezdésében foglalt feltételek fennállása esetén a pártfogó felügyelő jelentést készít, és annak megküldésével a pártfogó felügyelet megszüntetésére tesz javaslatot az ügyésznek.

(8) Az ügyész indítványára a büntetés-végrehajtási bíró az elítélt pártfogó felügyeletét megszünteti, ha a pártfogó felügyelet fele része, de legalább egy év eredményesen eltelt, és annak szükségessége már nem áll fenn. A büntetés-végrehajtási bíró az iratok alapján hozhatja meg a döntést.

(9) Az ítéletben, vagy a bíróság határozatában előírt magatartási szabályok megváltoztatása iránt a pártfogó felügyelő tesz javaslatot a büntetés-végrehajtási bírónak. A magatartási szabályok megváltoztatása iránti javaslatnak a pártfogolt kérelme alapján is helye van. Ez utóbbi esetben a büntetés-végrehajtási bíró az iratok alapján hozhatja meg a döntést.

(10) A pártfogolt kérelme esetén a büntetés-végrehajtási bíró a pártfogó felügyelőt meghallgathatja, és pártfogó felügyelői véleményt szerezhethet be.

(11) Az e §-ban szabályozott eljárásokban a bűnügyi költséget az állam viseli.

Ideiglenes elbocsátás a javítóintézetből és annak megszüntetése

69. §

(1) A javítóintézetből történő ideiglenes elbocsátásra az 57–59. §, a javítóintézetből történő ideiglenes elbocsátás megszüntetésének a magatartási szabályok megszegése miatt történő elrendelésére a 61. § rendelkezéseit kell alkalmazni, azzal, hogy a javítóintézetből történő ideiglenes elbocsátásra az intézeti tanács tesz előterjesztést a büntetés-végrehajtási bírónak.

(2) A javítóintézetből való ideiglenes elbocsátás megszüntetése iránti eljárásban felmerült bűnügyi költséget az állam viseli, ha a büntetés-végrehajtási bíró a javítóintézetből való ideiglenes elbocsátást nem szünteti meg.

Az elévülés megállapítása

70. §

(1) A büntetés-végrehajtási bíró hivatalból vagy az ügyész indítványára, iratok alapján megállapítja a büntetés vagy a javítóintézeti nevelés végrehajthatóságának kizártságát a 28. § szerinti elévülés bekövetkezése miatt.

(2) Az eljárásra – a közérdekű munka kivételével – az a büntetés-végrehajtási bíró illetékes, aki a büntetés végrehajtása érdekében utoljára intézkedett vagy intézkedésre köteles.

Utólagos büntetés-végrehajtási bírói eljárás

71. §

(1) A büntetés-végrehajtási bíró hivatalból, az ügyész indítványára, vagy az elítélt kérelmére, illetve a végrehajtásért felelős szerv jelzése alapján utólag – a Be. XXIX. fejezetében írt szabályok alapján – folytatja le az 52–70. § szerinti eljárásokat, ha a határozatában nem a törvénynek megfelelően rendelkezett.

(2) A bűnügyi költséget az állam viseli.

A végrehajtásért felelős szerv határozatának bírósági felülvizsgálata

72. §

(1) A büntetés-végrehajtási bíró – a 24. § szerinti eljárásban –

- a) a bírósági felülvizsgálati kérelmet elutasítja, ha az elkésett, e törvényben kizárt, vagy nem a jogosulttól származik,
- b) a határozatot helyben hagyja, ha a bírósági felülvizsgálati kérelem alaptalan,
- c) a határozatot megváltoztatja, ha a bírósági felülvizsgálati kérelem és az iratok alapján lehetséges a törvénynek megfelelő határozat meghozatala,
- d) a határozatot hatályon kívül helyezi és a döntésre jogosultat új eljárásra utasítja, ha új határozat meghozatala szükséges.

(2) A büntetés-végrehajtási bíró csak az elítélt javára változtathatja meg a végrehajtásért felelős szerv döntését. A büntetés-végrehajtási bíró bírósági felülvizsgálati eljárásában hozott határozata ellen fellebbezésnek helye nincs.

(3) A büntetés-végrehajtási bíró végzéssel határoz, az iratnak a hozzá érkezésétől számított nyolc napon belül; a határozat tartalmára, alakszerűségére, közlésére, valamint a kijavításra a Be. 257–262. §-át kell értelemszerűen alkalmazni.

(4) A határozat hatályon kívül helyezése, vagy megváltoztatása esetén a bűnügyi költséget az állam viseli.

Biztonsági zárkába vagy részlegre helyezés felülvizsgálata

73. §

(1) Az elítéltnak a bv. intézet parancsnokának a biztonsági zárkába helyezés elrendeléséről és meghosszabbításáról, valamint az országos parancsnok biztonsági zárkába helyezés meghosszabbításáról, vagy biztonsági részlegre helyezés elrendeléséről és meghosszabbításáról szóló határozata elleni bírósági felülvizsgálati kérelmét a büntetés-végrehajtási bíró az iratnak a hozzá érkezésétől számított öt napon belül bírálja el.

(2) A bűnügyi költséget az állam viseli.

(3) Az (1)–(2) bekezdésben foglaltak az előzetes letartóztatottak esetén is irányadók.

Az elítélt sajtó útján történő nyilatkozattételével, nyilatkozata közzétételével kapcsolatos eljárás

74. §

(1) Az elítéltnak a 124. § szerinti nyilatkozattételét és a 125. § szerinti nyilatkozat közzétételét megtagadó, határozattal szemben benyújtott bírósági felülvizsgálati kérelmét a büntetés-végrehajtási bíróság az iratnak a hozzá érkezésétől számított öt napon belül – az iratok alapján – bírálja el.

(2) Ha a bíróság az országos parancsnok határozatát helyben hagyja, a közlésre szánt anyagot haladéktalanul meg kell semmisíteni.

(3) A bűnügyi költséget az állam viseli.

*A fenyítés felülvizsgálata***75. §**

(1) Az elítéltnak vagy védőjének a bv. intézet magánelzárás fenyítést kiszabó határozattal szembeni bírósági felülvizsgálati kérelmét a büntetés-végrehajtási bíróság az iratnak a hozzá érkezésétől számított öt napon belül bírálja el.

(2) A bűnügyi költséget az állam viseli.

(3) Az (1)–(2) bekezdés irányadó az elzárásra ítéltnek és a szabálysértési elzárást töltő elkövetőnek, valamint az előzetesen letartóztatottnak és a rendbíróság helyébe lépő elzárásra kötelezettnek a magánelzárás fenyítést kiszabó határozat elleni bírósági felülvizsgálati kérelme elbírálására.

IV. Fejezet**Az adatkezelésre vonatkozó rendelkezések****76. §**

(1) E törvényben meghatározott feladatai teljesítése céljából a bíróság, az ügyészség és a végrehajtásért felelős szerv a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtására vonatkozó adatokat, továbbá a végrehajtással összefüggésben az elítéltre vagy az egyéb jogcímen fogvatartottra vonatkozó személyes adatokat kezeli.

(2) Az (1) bekezdés szerinti adatkezelés kiterjed

a) a büntetőügyben eljáró bíróság, ügyészség megnevezésére, határozatának számára és keltére, jogerőre emelkedésének napjára, a kiszabott büntetés, alkalmazott intézkedés nemére, tartamára és mértékére, az előírt magatartási szabályra vagy kötelezettségre, a bűncselekmény Btk. szerinti megnevezésére és minősítésére, az elkövetői minőségre, valamint a bűnismétlésre vonatkozó adatokra, kényszerintézkedés esetén az eljáró bíróság, ügyészség megnevezésére és az ügyszámra, az ezzel kapcsolatos valamennyi határozat keltére, jogerőre emelkedésének napjára, továbbá a kényszerintézkedés tartamára,

b) az elítélt, vagy az egyéb jogcímen fogvatartott természetes személyazonosító adataira, nemére, állampolgárságára, – hontalan személy esetén – a hontalansága tényére, valamint lakcímére, katonai elítélt esetén annak rendfokozatára, valamint állományilletékes alakulata vagy testülete megnevezésére és címére,

- c) az elítélt vagy a kényszerintézkedés hatálya alatt álló családi állapotára, iskolai végzettségére és szakképzettségére, a kényszergyógykezelt családi állapotára,
- d) az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott törvényes képviselőjének, meghatalmazott vagy kirendelt védőjének, jogi eljárásban eljáró képviselőjének, valamint a kényszergyógykezelt házastársának, továbbá nem magyar állampolgárságú fogvatartott esetén az állampolgársága szerinti diplomáciai vagy konzuli képviselet eljáró tagjának családi és utónevére, továbbá – ha azokat megadja – a levelezési címére, telefonszámára, illetve e-mail címére,
- e) az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott részére kiállított, a személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolvány és járművezetéstől eltiltás hatálya alatt álló esetében a vezetői engedély okmányazonosítójára és érvényességi idejére, továbbá az okmányt kiállító hatóság megnevezésére,
- f) a szabadságvesztés büntetés hatálya alatt álló arcképmására, társadalombiztosítási azonosító jelére, az egészségügyről szóló törvényben meghatározott egészségügyi adataira (a továbbiakban: egészségügyi adat), esetleges káros szenvedélyeire, szociális helyzetére, így különösen családi körülményeire, valamint jövedelmi és vagyoni körülményeire vonatkozó adataira, a választójoggal nem rendelkező elítélt személyi azonosítójára, valamint a végrehajtás helyére, kezdő és befejező időpontjára,
- g) a közérdekű munkára ítélt társadalombiztosítási azonosító jelére, egészségügyi adataira, szociális helyzetére, foglalkozására, munkahelyére, munkarendjére és tanulói jogviszonyára, tanulmányi rendjére vonatkozó adataira, továbbá – ha azokat megadja – a levelezési címére, telefonszámára, illetve e-mail címére, valamint a végrehajtás helyére, kezdő és befejező időpontjára, valamint a ledolgozott napok számára,
- h) a közügyektől eltiltott esetén a népképviseleti szerv testületében vagy bizottságában korábban betöltött tagságára, civil szervezetben betöltött vezetői tisztségére, köztestületben vagy közalapítványban viselt tisztségére, volt katonai rendfokozatára, volt belföldi vagy külföldi kitüntetésére, a hivatalos személyi minőséget korábban megalapozó jogviszonyára, törvényben kihirdetett nemzetközi szerződéssel létrehozott szervezet közgyűlésébe, testületébe történt korábbi delegálására vonatkozó adataira, illetve az arra vonatkozó adatokra, hogy korábban védőként vagy jogi képviselőként járt el,
- i) a pártfogó felügyelet alatt álló egészségügyi adataira, esetleges káros szenvedélyeire, foglalkozására, munkahelyére vagy tanulói jogviszonyára vonatkozó adataira, szociális helyzetére, így különösen családi körülményeire, lakáskörülményeire, valamint jövedelmi és vagyoni körülményeire vonatkozó adataira, fiatalkorú esetén tanulmányi eredményeire, az oktatási intézményben tanúsított magaviseletére, pedagógiai jellemzésére,
- j) a kényszergyógykezelés és a javítóintézeti nevelés hatálya alatt álló arcképmására, társadalombiztosítási azonosító jelére, egészségügyi adataira, esetleges káros szenvedélyeire, szociális helyzetére, így különösen családi viszonyaira, lakáskörülményeire, valamint jövedelmi és vagyoni körülményeire vonatkozó adataira, fiatalkorú esetén tanulmányi eredményeire, az oktatási intézményben tanúsított magaviseletére, pedagógiai jellemzésére, továbbá javítóintézeti nevelés esetén a végrehajtás helyére, kezdő és befejező időpontjára,
- k) az utógondozott társadalombiztosítási azonosító jelére, egészségügyi adataira, esetleges káros szenvedélyeire, szociális helyzetére, így különösen családi viszonyaira, lakáskörülményeire, valamint jövedelmi és vagyoni körülményeire vonatkozó adataira,
- l) a kényszerintézkedés hatálya alatt álló arcképmására, társadalombiztosítási azonosító jelére, egészségügyi adataira, esetleges káros szenvedélyeire, valamint a végrehajtás helyére, kezdő és befejező időpontjára,
- m) az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott jogai gyakorlásához és kötelezettségei teljesítéséhez szükséges további személyes adatokra, különösen az egészségügyi állapotára, esetleges káros szenvedélyeire vonatkozó vagy a bűnügyi személyes adataira,

n) az elítéltnak vagy az egyéb jogcímen fogvatartottnak a végrehajtással összefüggésben keletkezett kártérítési és egyéb fizetési kötelezettségére, kártérítési igényére vonatkozó adatokra és a keresményét terhelő fizetési kötelezettségekre,

o) a büntetések és az intézkedések végrehajtására vonatkozó adatokra, így különösen a végrehajtás elhalasztásával, a végrehajtás kezdő és befejező időpontjával, a fogatosítás helyével és körülményeivel, a jutalmazással és a fenyítéssel, a végrehajtás félbeszakításával és annak okával, valamint a büntetés végrehajtását kizáró ok vagy végrehajtási akadály bekövetkezésével kapcsolatos adatokra,

p) pártfogó felügyelői vélemény, környezettanulmány, megelőző pártfogó felügyelői vélemény vagy jelentés készítése esetén a terhelt családi állapotára, iskolai végzettségére, szakképzettségére, foglalkozására, munkahelyére vagy tanulói jogviszonyának adataira, egészségügyi adataira, esetleges káros szenvedélyeire, szociális helyzetére, így különösen családi körülményeire, lakáskörülményeire, valamint jövedelmi és vagyoni körülményeire vonatkozó adataira, valamint a sértett azon személyes adataira, amelyek a részére adandó jóvátételhez szükségesek, fiatalkorú esetén tanulmányi eredményeire, az oktatási intézményben tanúsított magaviseletére, pedagógiai jellemzésére,

q) a büntetőeljárásban vagy az elítélttel kapcsolatos egyéb – bírósági, ügyészségi, közjegyzői, közigazgatási – eljárásban keletkezett azon iratokra, amelyeket jogszabály rendelkezése alapján a végrehajtásért felelős szerv részére meg kell küldeni.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni az elítélt adatainak kezelésére akkor is, ha

a) az igazságügyért felelős miniszter a kegyelmi eljárás során elrendeli az elítéltnak a Központi Kórházban történő szakorvosi vizsgálatát, vagy

b) a szabadlábon lévő elítélt feltételes szabadságra bocsátása az előzetes letartóztatásban vagy házi őrizetben töltött idő beszámítására figyelemmel esedékes, de az előzetes letartóztatást nem a bv. intézetben töltötte.

77. §

(1) Az igazságügyért felelős miniszter a kegyelmi eljárások lefolytatása során, illetve a nemzetközi bűnügyi jogsegély keretében lefolytatott eljárások során, a 76. § (2) bekezdésében meghatározott adatok közül a kegyelem iránti előterjesztéshez, továbbá a jogsegélykérelem elintézéséhez és a bűnügyi jogsegélyről szóló jogszabályokban meghatározott vagy nemzetközi egyezményből eredő egyéb feladatai teljesítéséhez szükséges személyes adatokat ismerheti meg és kezelheti.

(2) A büntetés-végrehajtásért felelős miniszter a 76. § (2) bekezdésében meghatározott adatok közül a büntetések félbeszakítása iránti kérelmek elbírálásához szükséges személyes adatokat ismerheti meg és kezelheti.

(3) A gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter a 76. § (2) bekezdésében meghatározott adatok közül a javítóintézeti nevelés félbeszakítása iránti kérelmek elbírálásához szükséges személyes adatokat ismerheti meg és kezelheti.

78. §

(1) A rendőrség a 76. § (2) bekezdésében meghatározott adatok közül

- a) a Be. szerinti őrizet,
- b) ha az előzetes letartóztatást rendőrségi fogdában hajtják végre, az előzetes letartóztatás,
- c) a pártfogó felügyelet,
- d) az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott más ügyben történő előállítás, szállítása

végrehajtásához szükséges adatokat ismerheti meg és kezelheti.

(2) A helyi önkormányzat a társadalmi kötődés program, illetve az utógondozás végrehajtása során az ezekben részt vevő elítélt természetes személyazonosító adatát ismerheti meg és kezelheti.

(3) A közérdekű munka végzésének helyeként kijelölt munkáltató a 76. § (2) bekezdésében meghatározott adatok közül az elítélt természetes személyazonosító adatát, társadalombiztosítási azonosító jelét, egészségügyi adatait, továbbá – ha azokat megadja – a levelezési címét, telefonszámát, illetve e-mail címét, valamint a ledolgozott napok számát ismerheti meg és kezelheti.

(4) A szabadságvesztés vagy elzárás büntetést töltő elítélt, illetve a javítóintézeti nevelés alatt álló személy munkáltatását biztosító gazdálkodó szervezet a munkáltatásban részt vevő természetes személyazonosító adatait és a büntetés-végrehajtási szervezet által alkalmazott nyilvántartási számát ismerheti meg és kezelheti.

79. §

Ha törvény eltérően nem rendelkezik, a 76–78. § alapján kezelt személyes adatokat a büntetés, az intézkedés, a kényszerintézkedés, vagy a szabálysértési elzárás végrehajtása befejezésekor vagy végrehajthatósága megszűnésekor törölni kell.

80. §

(1) A pártfogó felügyelő a közérdekű munka és a pártfogó felügyelet végrehajtása érdekében az érintett következő bűnügyi személyes adatait igényelheti és veheti át a bűnügyi nyilvántartó szervtől:

- a) a bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Bnytv.) 11. § (1) bekezdés c)–l) pontjában és (2) bekezdésében meghatározott adatokat,
- b) a Bnytv. 16. § c)–l) pontjában és (2) bekezdés j) pontjában meghatározott adatokat, ha az érintettel szemben kényszergyógykezelést rendeltek el,
- c) a Bnytv. 28. § b)–d) pontjában meghatározott adatokat, ha a terhelttel szemben lakhelyelhagyási tilalmat, házi őrizetet, előzetes letartóztatást vagy ideiglenes kényszergyógykezelést rendeltek el.

(2) Az (1) bekezdés alapján átvett adatokat törölni kell, ha

- a) azokat a bűnügyi nyilvántartásból törölték,
- b) ha a közérdekű munkát vagy a pártfogó felügyeletet végrehajtották, vagy
- c) a közérdekű munka a pártfogó felügyelet végrehajtása megszűnt.

81. §

Az elítéltek, az egyéb jogcímen fogvatartottak, a vádemelés elhalasztása során pártfogó felügyelet alatt állók és az utógondozottak adatai – személyazonosításra alkalmatlan módon – statisztikai és tudományos célra felhasználhatók.

MÁSODIK RÉSZ

A büntetések végrehajtása

V. Fejezet A szabadságvesztés végrehajtása

Értelmező rendelkezések

82. §

E fejezet alkalmazásában

1. fiatalkorú alatt érteni kell a tizennyolcadik életévét betöltött, de huszonegyedik életévét meg nem haladott szabadságvesztést töltő elítéltet is,
2. fogvatartotti nyilvántartás: az elítéltről és az egyéb jogcímen fogvatartottról a büntetés-végrehajtási szervezetről szóló törvény szerint vezetett nyilvántartás,
3. kockázatelemzési és kezelési rendszer: az elítélt visszaesési és fogvatartási kockázatának a felmérése, értékelése és kezelése érdekében kialakított és működtetett szakmai rendszer,
4. közeli hozzátartozó: a Polgári Törvénykönyvben közeli hozzátartozóként meghatározott személy és az élettárs,
5. reintegrációs program: az elítélt munkaerő-piaci integrációjának elősegítését, a befogadást megelőző életkörülményeiből, életviteléből eredő hátrányok csökkentését, személyisége és szociális készségei fejlesztését célzó reintegrációs programok, foglalkozások,
6. rezsim: az egyéniesítés alapelveihez igazodó, az elítéltre vonatkozó reintegrációs célok megvalósítását biztosító végrehajtási környezet, amelyet e törvény vagy annak céljaival összhangban a bv. szervek vezetői hoznak létre.

A szabadságvesztés végrehajtásának célja és elvei

83. §

(1) A szabadságvesztés végrehajtásának célja az ítéletben meghatározott joghátrány érvényesítése, valamint a végrehajtás alatti reintegrációs tevékenység eredményeként annak elősegítése, hogy az elítélt szabadulása után a társadalomba sikeresen visszailleszkedjen és a társadalom jogkövető tagjává váljon.

(2) A feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének kizárásával kiszabott életfogytig tartó szabadságvesztés végrehajtásának célja a társadalom védelme érdekében az ítéletben meghatározott joghátrány érvényesítése.

(3) Az elítéltek társadalmi beilleszkedését elősegítő reintegrációs tevékenységet a végrehajtásért felelős szerv – önállóan vagy más szervezetekkel együttműködve – az elítéltek munkáltatása, terápiás foglalkoztatása, továbbá általános iskolai, illetve középfokú iskolai oktatása, felsőfokú tanulmányok végzése, szakképzése, szakmai gyakorlat megszerzése, valamint egyéb reintegrációs programok által biztosítja. A végrehajtásért felelős szerv a reintegrációs tevékenységet az elítélt személyéhez igazodó szakmai módszerekkel végzi.

(4) A szabadságvesztés végrehajtása során – a szabadságvesztés végrehajtási fokozatára, a bv. intézet rendjére és biztonságára figyelemmel – törekedni kell arra, hogy az elítélt életkörülményei közelítsenek a szabad élet általános körülményeihez, és ezáltal a szabadságvesztés káros hatásai enyhíthetők, illetve ellensúlyozhatók legyenek.

(5) A szabadságvesztés végrehajtása során a végrehajtás rendjének megtartásához és a büntetés-végrehajtás feladatainak ellátásához szükséges fegyelem érvényesül. Ezt lehetőleg az elítélt önkéntes jogkövetésével, vele együttműködésben kell biztosítani.

(6) A szabadságvesztés végrehajtása során az elítéltet csak a büntetés céljának eléréséhez szükséges mértékben lehet elkülöníteni a társadalom tagjaitól. Az elítélt számára biztosítani kell a büntetés céljával, valamint az intézet rendjével és biztonságával nem ellentétes családi, személyes és társadalmi kapcsolatok létesítését, fenntartását, illetve fejlesztését.

(7) A szabadságvesztés végrehajtása során biztosítani kell, hogy az elítélt önbecsülése, személyisége, felelősségérzete fejlődhessen, és ezáltal felkészüljön a szabadulása utáni, a társadalom elvárásának megfelelő önálló életre.

(8) Az elítéltet kizárólag a büntetés céljának eléréséhez szükséges legkisebb mértékű korlátozásoknak lehet alávetni. A szabadságvesztés végrehajtása során a büntetés-végrehajtási szervezet az elítélt életébe csak a büntetés céljának eléréséhez szükséges mértékben avatkozik be. Az elítélt szabadságvesztés alatti életvitelét – ha erre képesnek és késznek mutatkozik – vele együttműködésben kell kialakítani.

Intézkedés a szabadságvesztés végrehajtásának megkezdésére

84. §

(1) A szabadságvesztés végrehajtását azonnal fogamatba kell venni, ha

- a) a szabadságvesztést kiszabó határozat jogerőre emelkedésekor a terhelt akár az adott ügyben, akár más ügyben előzetes fogvatartásban van, a határozat jogerőre emelkedését követő nappal,
- b) a bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának azonnali fogamatba vételét rendelte el.

(2) Ha a szabadságvesztést kiszabó határozat jogerőre emelkedésekor a terhelt más ügyben kiszabott szabadságvesztést, elzárást, javítóintézeti nevelést vagy szabálysértési elzárást tölt, a szabadságvesztés végrehajtását a 14. §-ban meghatározott végrehajtási sorrend érvényesítésével kell fogamatba venni.

(3) Az (1)–(2) bekezdés esetein kívül a szabadságvesztés végrehajtásának a megkezdésére az elítéltet a BVOP hívja fel.

(4) A BVOP az elítéltet soron kívül hívja fel a szabadságvesztés végrehajtásának megkezdésére, ha

- a) a kiszabott szabadságvesztés ötévi vagy azt meghaladó tartamú,
- b) az elítélt többszörös visszaeső.

(5) A (3)–(4) bekezdés szerinti felhívás tartalmazza

- a) a szabadságvesztés végrehajtásának megkezdésére kijelölt bv. intézet nevét, címét,
- b) a jelentkezés napját és időpontját,
- c) tájékoztatást arról, hogy nem bocsátható feltételes szabadságra, aki a szabadságvesztés letöltését önhibájából nem kezdte meg,
- d) tájékoztatást a jelentkezési kötelezettség elmulasztásának egyéb következményeiről,
- e) általános tájékoztatást az elítélt által a bv. intézetnél bemutatandó iratokról és a megjelenéssel kapcsolatos általános kötelezettségekről.

(6) A (3)–(4) bekezdés szerinti felhívást olyan időpontban kell kiadni, hogy azt az elítélt a jelentkezési kötelezettség napja előtt legalább tizenöt nappal megkapja.

(7) A (3)–(4) bekezdés szerinti felhívás kiadása érdekében a jogerős szabadságvesztést kiszabó bíróság két példányban kiállított gyűjtőjegyzékkel megküldi a szabadságvesztésekről kiállított, bíró rendelvénnyel ellátott értesítőlapokat BVOP-nak.

(8) A BVOP a (3)–(4) bekezdés szerinti felhívás megtörténtét követően a gyűjtőjegyzék egy példányának visszaküldésével haladéktalanul tájékoztatja a bv. csoportot a felhívás tényéről, a szabadságvesztés kezdő időpontjáról, valamint a végrehajtás megkezdésére kijelölt bv. intézetről.

85. §

(1) A BVOP a szabadságvesztés végrehajtásának megkezdésére kijelölt bv. intézet kiválasztásánál figyelembe veszi

- a) a kiszabott szabadságvesztés tartamát és végrehajtási fokozatát,
- b) az elítélt állandó lakóhelyét,
- c) azt, hogy az elítélt visszaeső-e, és
- d) a telítettséget.

(2) A 84. § (3) bekezdése szerinti felhívást úgy kell kiadni, hogy a szabadságvesztés végrehajtását az elítélt legkésőbb a szabadságvesztést kiszabó határozat jogerőre emelkedését követő három hónapon belül megkezdje.

86. §

(1) A BVOP az előző naptári héten kiadott felhívásokat az azokban megjelölt bv. szervek szerint összesíti, az ezek alapján összeállított jegyzéket az értesítőlapokkal együtt a bv. intézet parancsnokának megküldi.

(2) Ha a szabadságvesztés megkezdésére szóló felhívás az elítéltnak azért nem volt kézbesíthető, mert ismeretlen helyre távozott, a BVOP haladéktalanul megkísérli az elítélt tartózkodási helyének a felkutatását, ha ez nem vezet eredményre, kezdeményezi az első fokon eljáró bíróság székhelye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bírónál az elítélttel szemben elfogatóparancs kibocsátását.

(3) Ha az elítélt a szabályszerűen kézbesített felhívás ellenére nem jelent meg a bv. intézetnél, akkor a bv. intézet haladéktalanul intézkedik az elítélt elővezetése iránt, ha az elővezetés nem járt eredménnyel, kezdeményezi az első fokon eljáró bíróság székhelye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bírónál az elítélttel szemben elfogatóparancs kibocsátását.

(4) A (2) és (3) bekezdésben foglaltak esetén mellékelni kell az intézkedések meghozatalának szükségességét alátámasztó iratokat.

Kizárás a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből

87. §

(1) Az elítéltet a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből ki kell zárni, ha a határozott ideig tartó szabadságvesztés letöltését önhibájából határidőben nem kezdte meg.

(2) Az elítéltet erre a következményre a szabadságvesztés megkezdésére kiadott felhívásban, halasztás engedélyezése esetén a határozatban figyelmeztetni kell.

A befogadás alapjául szolgáló iratok

88. §

A bv. intézet az elítéltet

- a) a jogerős bírósági ítéletről szóló értesítőlap,
- b) az elővezetésről szóló rendelkezés,
- c) az elfogatóparancs,
- d) a szabadságvesztés letöltésére vonatkozó felhívás,
- e) a szabadságvesztés ideiglenes fogamatba vételére vonatkozó ügyészi vagy bírói rendelkezés, vagy
- f) az igazságügyért felelős miniszter külföldi bíróság által kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának átvételéről szóló értesítése

alapján fogadja be.

Az elítélt személy azonosságának megállapítása

89. §

(1) Ha a befogadás során az elítélt személyazonossága iránt kétség merül fel és az a személyazonosító okmánya alapján nem tisztázható, a bv. intézet ellenőrzi, hogy az elítélt

- a) arcképmása szerepel-e a bünygyi nyilvántartási rendszerben,
- b) ujj- és tenyérnyomata szerepel-e a daktiloszkópiái nyilvántartásban.

(2) Ha az elítélt arcképmása szerepel a bünygyi nyilvántartási rendszerben, a bv. intézet a befogadás során rögzíti az elítélt arcképmását és azt összehasonlítja a bünygyi nyilvántartási rendszerben szereplő arcképmással.

(3) Ha az elítélt ujj-és tenyérnyomata szerepel a daktiloszkópiái nyilvántartásban, a bv. intézet az elítélt azonosítása érdekében a Bnytv. 82. § (5) bekezdés b) pontja szerint kezdeményezi a szakértői nyilvántartó szervnél az elítélt ujj- és tenyérnyomatának összehasonlítását a daktiloszkópiái nyilvántartásban szereplő ujj- és tenyérnyomattal.

(4) Ha az (1)–(3) bekezdésben foglalt intézkedések nem jártak eredménnyel az elítélt személyazonosságának megállapítása érdekében a bv. intézet a székhelye szerint illetékes rendőri szervhez fordul.

A befogadás megtagadása

90. §

A bv. intézet a befogadást megtagadja, ha

- a) a befogadás alapjául szolgáló iratok hiányoznak, vagy
- b) a szabadságvesztés végrehajtására előállított, átkísért, átszállított vagy önként jelentkező személy a befogadás alapjául szolgáló iratokban megjelölt személlyel nem azonos.

Ideiglenes befogadás

91. §

(1) Az elítéltet ideiglenesen kell befogadni, ha a személyazonossága kétségesse válik, a szabadságvesztés végrehajtására vonatkozó értesítés hiányos vagy kijavításra szorul, illetve, ha a bv. intézet a szabadságvesztés végrehajtását kizáró ok gyanúját észleli.

(2) A szabadságvesztés végrehajtására kijelölt bv. intézet az oda útba indított elítéltet az értesítőlap megérkezéséig ideiglenesen fogadja be.

(3) Ideiglenes befogadás esetén a bv. intézet haladéktalanul megteszi a szükséges intézkedéseket az elítélt személyazonosságának tisztázása, illetve a szükséges iratok kiegészítése, kijavítása, pótlása vagy megküldése iránt.

(4) Az ideiglenes befogadás az arra okot adó körülmény megszűnéséig, de legfeljebb harminc napig tarthat.

Központi Kivizsgáló és Módszertani Intézet és a Kockázatelemzési és Kezelési Rendszer

92. §

(1) A Központi Kivizsgáló és Módszertani Intézet (a továbbiakban: KKMI) a Kockázatelemzési és Kezelési Rendszer alapján elvégzi az e törvényben meghatározott elítéltek kockázatelemző, valamint az egyéb reintegrációs programokat és döntéseket elősegítő vizsgálatát.

(2) A tizennyolc hónapot meghaladó tartamú szabadságvesztésre ítélt személyt a KKMI-ben kell elhelyezni, ha várható szabadulásáig több mint egy év van hátra. A KKMI-ben az elítélt harminc napig tartózkodik, amit a KKMI főigazgatója további harminc nappal meghosszabbíthat.

(3) A KKMI-ben eltöltött időszak kockázatértékelési összefoglaló jelentéssel zárul, amely tartalmazza az elítélt befogadásakor mért általános – visszaesési és fogvatartási – kockázatát, meghatározza a kockázat csökkentéséhez szükséges egészségügyi, pszichológiai, biztonsági és reintegrációs feladatokat, amelyet a bv. intézetnek a reintegrációs tevékenysége során figyelembe kell vennie.

93. §

(1) A KKMI elvégzi az elítélt újbóli kockázati csoportba sorolását a kiemelkedően magas kockázattal bíró elítéltek rezsimváltását megelőzően és a fogvatartásra különös veszélyt jelentő események bekövetkezésében részt vevő elítéltek esetében.

(2) E törvény eltérő rendelkezése hiányában az elítéltet szabadulása előtt legalább hat hónapon belül záró kockázatelemzési vizsgálatnak kell alávetni a KKMI-ben, amelynek időtartama húsz napig terjedhet, amelyet a KKMI főigazgatója további tíz nappal meghosszabbíthat. A záró kockázatértékelési jelentésben kell rögzíteni az elítélt szabadulásakor mért visszaesési kockázatát.

(3) A bv. intézeti szakterületi véleményezést megelőzően az (1) bekezdésben foglaltak szerint kell eljárni a feltételes szabadságra bocsátáshoz készítendő előterjesztés megalapozása érdekében azzal, hogy a vizsgálatot az előterjesztés benyújtásának esedékességét megelőző két hónapon belül meg kell kezdeni.

(4) Nem kell elvégezni annak az elítéltnak a záró kockázatértékelését,

- a) aki nem tartozik a 92. § (2) bekezdése alá,
- b) aki az anya-gyermek részlegen van elhelyezve,
- c) aki a társadalmi kötődés programban vesz részt, vagy
- d) akinél a fogva tartó bv. intézet ezt nem javasolja.

94. §

(1) A KKMI a tevékenysége során keletkező fogvatartotti kockázatelemzéshez szükséges adatokat rendszerezi, elemzi, értékeli, indokolt esetben adatot szolgáltat a büntetés-végrehajtási ügyben döntésre jogosultak részére. Az elítéltről készült kockázatelemzési jelentéseket a fogvatartotti nyilvántartásban rögzíteni kell és a bv. intézet által az elítélttel kapcsolatban kezelt iratok között kell elhelyezni.

(2) A KKMI új szakmai módszerek és eljárások kidolgozását is elvégzi.

Befogadási és Fogvatartási Bizottság

95. §

(1) A bv. intézetek Befogadási és Fogvatartási Bizottságot (továbbiakban: BFB) működtetnek.

(2) A 92. § (2) bekezdésében meghatározott kivizsgálást követően az elítéltet haladéktalanul a számára kijelölt bv. intézet befogadó részlegébe kell helyezni, ahol legfeljebb tíz napig tartózkodhat. A befogadó részlegben tájékoztatni kell az elítéltet a kockázatértékelési összefoglaló jelentés tartalmáról, a javasolt visszaesési és fogvatartási kockázatot csökkentő reintegrációs programok igénybevételéről.

(3) Az elítélt együttműködésével a bv. intézeti befogadást követően a kockázatértékelési összefoglaló jelentés alapján a befogadó részleg vezetője rögzíti az elítélt beleegyezésével elkészült egyéniesített fogvatartási programtervet, majd a BFB az elítélt személyes meghallgatását követően nyolc napon belül dönt az elítélt rezsimbe helyezéséről és a bv. intézetben működő reintegrációs programokban történő részvételéről.

(4) Ha az elítélt KKMI-ben elvégzett vizsgálatára és értékelésére e törvény szerint nem kerül sor, az elítéltet a KKMI által kiadott módszertan alapján a BFB sorolja be az adott fokozathoz tartozó megfelelő rezsimszabály alá.

(5) A fogvatartott egyéniesítéséhez igazodó rezsimkategóriába sorolásáról, szigorúbb biztonsági csoportba, valamint a IV. biztonsági csoportba sorolásáról – a 26. § (4) bekezdésében foglaltak figyelembevételével – a BFB határozattal dönt.

(6) Halaszthatatlan esetekben az elítélt rezsimkategóriájának, illetve elhelyezésének módosításáról a bv. intézet parancsnoka is határozhat. Halaszthatatlan az eset, ha fogolyzendülés, fogolyszökés, támadás, tömeges ellenállás, önkárosítás, vagy bármilyen, az intézet biztonságára veszélyt jelentő más körülményről bejelentés érkezik, valamint ha rendkívüli esemény bekövetkezésétől tartani lehet.

(7) A fogvatartásért felelős szakterületek bevonásával a bv. intézetnél kell elvégezni – legalább hathavonta – az elítéltek kötelező felülvizsgálatát a rezsimbe helyezés vonatkozásában, amelyről a BFB dönt.

96. §

(1) A BFB elítéltekkel kapcsolatos feladatai:

- a) adatok, iratok egyeztetése,
- b) befogadó részlegbe helyezés,
- c) tájékoztatás az összefoglaló jelentés tartalmáról, valamint a reintegrációs programokról,
- d) rezsimkategóriába sorolás, elhelyezés,
- e) hosszúidős speciális részlegen történő elhelyezés, illetve annak megszüntetése,
- f) gyógyító-terápiás, illetve drogrevenziós részlegre való besorolás vagy megszüntetés,
- g) rezsimbe helyezés felülvizsgálata,
- h) záró kockázatelemzési vizsgálatához vélemény elkészítése,
- i) reintegrációs gondozásba vétel, reintegrációs programba történő bevonás, ilyen programba történő helyezés, eredményességének értékelése,
- j) nem dolgozó és újonnan befogadott elítélt munkába állítása, a munkahely és a munkakör kijelölése,
- k) dolgozó elítélt munkahelyről történő leváltása,
- l) dolgozó elítélt más munkahelyre történő áthelyezése,
- m) a bv. szerv orvosának javaslata alapján döntés a terápiás foglalkoztatásról, annak munkaidejéről és munkarendjéről,
- n) oktatásra, szakképzésre, továbbképzésre jelentkezők beiskolázása,
- o) alacsony biztonsági kockázatú részlegen történő elhelyezés és megszüntetés,
- p) biztonsági csoportba sorolás,
- q) jogszabályban meghatározott egyéb feladat.

(2) A BFB az (1) bekezdés c), e) és i)–p) pontjában meghatározott feladatainak ellátása kapcsán az elítéltet meghallgatja.

(3) Az elítéltet a bv. intézet parancsnoka és a BFB döntéseivel szemben e törvényben meghatározott jogorvoslati jog illeti meg. Jogorvoslatnak a határozat, illetve a döntés végrehajtására nincs halasztó hatálya.

(4) A BFB részletes feladatait, tagjait, eljárásrendjét az országos parancsnok határozza meg.

(5) A bv. intézet parancsnokának hatáskörei kapcsán a BFB véleményezési, illetve javaslattételi feladatokat is elláthat.

A szabadságvesztés végrehajtásának rendje

97. §

(1) A szabadságvesztést a büntetés-végrehajtási szervezet hajtja végre. A szabadságvesztést a bíróság által meghatározott fokozatban – fegyházban, börtönben vagy fogházban –, a büntetés-végrehajtási szervezet által – a jogszabály, illetve az országos parancsnok intézkedése alapján – kijelölt, lehetőleg az elítélt lakóhelyéhez legközelebb eső bv. intézetben hajtják végre. A fegyház a börtönnél, a börtön a fogháznál szigorúbb végrehajtási mód.

(2) A szabadságvesztés-büntetés végrehajtásának rendjét az elítélt egyéni körülményeinek figyelembevételével – személyiségére, előéletére, életvitelére, családi körülményeire, a szabadságvesztés során tanúsított magatartására, az elkövetett bűncselekményre, a szabadságvesztés fokozatára és tartamára tekintettel – kell kialakítani.

(3) A szabadságvesztés végrehajtása során az elítélt kockázati elemzése, magatartása és a reintegrációs tevékenységben való részvétele függvényében az egyes fokozatokon belül a végrehajtás rendje, az elítélt részére adható kedvezmények az egyes fokozatokhoz kapcsolódó rezsimszabályok szerint eltérőek lehetnek.

(4) Az elítélt az egyes végrehajtási fokozatokhoz kapcsolódóan általános, enyhébb és szigorúbb rezsimszabályok alá sorolható be.

(5) A végrehajtás biztonságának fenntartása érdekében az egyes fokozatokhoz tartozó rezsimszabályokon belül az elítélt biztonsági besorolása alapján az elítélt őrzésére, felügyeletére, ellenőrzésére, a zárkaajtó zárva tartására, bv. intézeten belüli mozgására, látogatónak biztonsági fülkében vagy rácson keresztül történő fogadására, külső munkahelyen történő foglalkoztatására, az intézet elhagyására, az elítélt előállítására, szállítására vonatkozó előírások szigorúbbak lehetnek.

(6) Az elítélt biztonsági besorolása önmagában nem lehet akadálya annak, hogy az elítélt az egyes fokozatokhoz tartozó kedvezőbb rezsimszabályok alá kerüljön.

(7) A végrehajtás rendje az egyes végrehajtási fokozatokhoz képest eltérő az enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazása, az átmeneti részlegre, illetve a biztonsági zárkába, illetve részlegre helyezés esetén. A büntetés-végrehajtási szervezet a sajátos kezelési igényű elítéltek részére speciális részleget alakíthat ki, ahol a végrehajtás rendje elsősorban e sajátos igényekhez igazodik.

(8) A szabadságvesztés végrehajtásának részletes rendjét e törvény, valamint a szabadságvesztés rendjét szabályozó egyéb jogszabályok alapján kell meghatározni.

98. §

(1) A szabadságvesztés végrehajtása során biztosítani kell az elítélt

- a) őrzését, felügyeletét és ellenőrzését,
- b) elhelyezését, ételmezését, ruházatát,
- c) – ha e törvény másként nem rendelkezik – a hatályos egészségügyi, társadalombiztosítási, egészségbiztosítási jogszabályok, illetve a kötelező szakmai eljárásrend szerinti egészségügyi ellátását,
- d) jogainak e törvény szerinti gyakorlását,
- e) oktatásához szükséges feltételeket,
- f) foglalkoztatásához szükséges feltételeket,
- g) társadalmi visszailleszkedését segítő egyéb reintegrációs programokhoz szükséges feltételeket.

(2) A szabadságvesztés végrehajtásának egyes fokozataiban eltérő az elítélt

- a) elkülönítése a külvilágtól,
- b) őrzése, felügyelete és ellenőrzése,
- c) bv. intézeten belüli mozgása,
- d) életrendje,
- e) személyes szükségleteire fordítható összeg,
- f) jutalmazása és fenyítése,
- g) részvétele a reintegrációs programokban.

(3) A rezsimszabályok alapján a (2) bekezdés a)–g) pontja szerinti egyes feltételek – e törvény rendelkezései alapján – a szabadságvesztés végrehajtásának egyes fokozataiban megegyezhetnek.

99. §

(1) A szabadságvesztés végrehajtása során – ha e törvény másképp nem rendelkezik –

- a) a különböző végrehajtási fokozatba tartozókat egymástól,
- b) a férfiakat a nőktől,
- c) a fiatalokat a felnőtt korúaktól,
- d) a katonákat a katonának nem minősülő elítéltektől,
- e) a dohányzókat a nem dohányzóktól,
- f) a fekvőbetegeket az egészségesektől,
- g) a fertőző betegeket a nem fertőző betegektől

el kell különíteni.

(2) Az elkülönítést külön részlegen, ennek elkülönített részén, illetve külön zárkában vagy lakóhelyiségben kell végrehajtani.

(3) A gyógykezelés érdekében a különböző végrehajtási fokozatú elítéltek a kórteremben, a betegszobában, a fertőző elkülönítőben, illetve az e célra kijelölt zárkában közösen helyezhetők el, valamint az orvosi vizsgálatra, illetve egészségügyi kezelésre közösen várakozhatnak.

(4) Végrehajtási fokozattól függetlenül az elítéltek – az adott részlegen belül – együtt helyezhetők el a gyógyító-terápiás és az átmeneti részlegen, a drogprevenciós részlegen, a pszichoszociális részlegen, a hosszú időre ítélték részlegén, az enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazása során, a fiatalok elítéltek részlegén és az anya-gyermek együttes elhelyezése esetén.

(5) A különböző végrehajtási fokozatú elítéltek a munkahelyen együtt dolgozhatnak, az általános iskolai, illetve középfokú iskolai oktatásban, a felsőoktatásban, a szakmai képzésben, a sport és a kulturális programon, a szállítás és az előállítás során, valamint a vallásos szertartásokon és más rendezvényeken közösen vehetnek részt, továbbá a szabad levegőn és a közös étteremben együtt tartózkodhatnak.

(6) Az (1) bekezdésben foglaltakon túl jogszabály az elkülönítés egyéb szempontjait is meghatározhatja.

(7) A bv. szerv jellegéhez, rezsimszabályokhoz igazodóan a bv. szerv vezetője határozza meg a zárka vagy lakóhelyiség ajtóinak nyitva- illetve zárva tartásának rendjét.

100. §

(1) A fegyház fokozat a szabadságvesztés legszigorúbb végrehajtási módja.

(2) A fegyházban az elítélt

- a) eltávoztása – a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt kivételével – kivételesen engedélyezhető, amelynek időtartama a szabadságvesztésbe beszámít,
- b) életrendje részleteiben is meghatározott, állandó irányítás és ellenőrzés alatt áll,
- c) a bv. intézeten belül a számára kijelölt területen biztonsági és rezsimszabályok alapján
 - ca) engedéllyel és felügyelet mellett,
 - cb) felügyelet mellett, vagy
 - cc) felügyelet mellett, a kijelölt részlegen ellenőrzéssel mozoghat,
- d) zárkájának ajtaját éjszaka zárva kell tartani, nappal engedélyezhető a rezsimszabályokhoz igazodó időszakos nyitva tartás,
- e) számára a rezsimszabályokhoz igazodóan engedélyezhető, hogy részt vegyen az elítéltek csoportos kulturális és sportprogramjainak eltöltésében, illetve a bv. intézet által szervezett, bv. intézeten belüli programokon,
- f) magánál tartható tárgyainak köre korlátozott, ami a rezsimszabályokhoz igazodóan bővíthető, azonban a korlátozás a könyvtári és tankönyvekre, tanszerekre, valamint az engedélyezett kegytárgyakra, családi fényképekre nem terjedhet ki,
- g) kapcsolattartásának gyakorisága, illetve tartama a rezsimszabályok szerint bővíthető, azonban az e törvényben az egyes kapcsolattartási formákra meghatározott alsó határt biztosítani kell,
- h) a személyes szükségleteire fordítható összeg mértéke a rezsimszabályokhoz igazodóan változik,
- i) külső munkáltatásban kivételesen részt vehet, ha a külvilágtól a munkavégzés alatt is elkülöníthető.

101. §

A börtönben az elítélt

- a) eltávoztása kivételesen engedélyezhető, amelynek időtartama a szabadságvesztésbe beszámít, külső munkáltatásban részt vehet,
- b) életrendje meghatározott, irányítás és ellenőrzés alatt áll,
- c) a bv. intézeten belül a számára kijelölt területen biztonsági és rezsimszabályok alapján
 - ca) csak engedéllyel és felügyelet mellett,
 - cb) felügyelet mellett, a bv. intézet kijelölt területén ellenőrzéssel, vagy

- cc) felügyelet mellett, a bv. intézet meghatározott területén ellenőrzéssel, illetve meghatározott szervezett programokon szabadon mozoghat,
- d) zárkája vagy lakóhelyisége ajtaját éjszaka zárva kell tartani, kivéve, ha a tisztálkodáshoz szükséges folyó vizet, illetve illemhelyet részlegenként biztosítják, nappal engedélyezhető a teljes vagy az időszakos nyitva tartás,
- e) számára a rezsimszabályokhoz igazodóan engedélyezhető, hogy részt vegyen az elítéltek csoportos kulturális és sportprogramjainak eltöltésében, illetve a bv. intézet által szervezett, bv. intézeten belüli programokon,
- f) magánál tartható tárgyainak köre korlátozott, ami a rezsimszabályokhoz igazodóan bővíthető, azonban a korlátozás a könyvtári- és tankönyvekre, tanszerekre, valamint az engedélyezett kegytárgyakra, családi fényképekre nem terjedhet ki,
- g) kapcsolattartásának gyakorisága, illetve tartama a rezsimszabályok szerint bővíthető, azonban az e törvényben az egyes kapcsolattartási formákra meghatározott alsó határt biztosítani kell,
- h) a személyes szükségleteire fordítható összeg mértéke a rezsimszabályokhoz igazodóan változik.

102. §

(1) A fogház fokozat a szabadságvesztés legenyhébb végrehajtási módja.

(2) A fogházban az elítélt

- a) eltávozása engedélyezhető, amelynek időtartama a szabadságvesztésbe beszámít, külső munkáltatásban részt vehet,
- b) életrendje részben meghatározott, a reintegrációs programokon kívüli szabad idejét belátása szerint használhatja fel,
- c) a bv. intézeten belül a számára kijelölt területen biztonsági és rezsim besorolása alapján
- ca) felügyelettel,
- cb) ellenőrzéssel, vagy
- cc) szabadon járhat,
- d) zárkája vagy lakóhelyisége ajtaját éjszaka zárva, kivéve, ha a tisztálkodáshoz szükséges folyó vizet, illetve illemhelyet részlegenként biztosítják, nappal nyitva kell tartani,
- e) számára a rezsimszabályokhoz igazodóan engedélyezhető, hogy részt vegyen az elítéltek csoportos kulturális és sportprogramjainak eltöltésében, illetve a bv. intézet által szervezett, bv. intézeten belüli programokon,
- f) magánál tartható tárgyainak köre korlátozott, ami a rezsimszabályokhoz igazodóan bővíthető, azonban a korlátozás a könyvtári- és tankönyvekre, tanszerekre, valamint az engedélyezett kegytárgyakra, családi fényképekre nem terjedhet ki,
- g) kapcsolattartásának gyakorisága, illetve tartama a rezsimszabályok szerint bővíthető, azonban az e törvényben az egyes kapcsolattartási formákra meghatározott alsó határt biztosítani kell,
- h) a személyes szükségleteire fordítható összeg mértéke a rezsimszabályokhoz igazodóan változik.

Az átmeneti részleg végrehajtási rendje

103. §

(1) Azt az elítéltet, aki büntetését fegyház- vagy börtönfokozatban tölti és a szabadságvesztésből legalább öt évet kitöltött, a társadalomba való beilleszkedés elősegítése érdekében, a várható szabadulása előtt legfeljebb két évvel átmeneti részlegre lehet helyezni.

(2) Az átmeneti részlegben az elítélre irányadó büntetés-végrehajtási szabályok enyhíthetők, így különösen

- a) a bv. intézetből az eltávozás engedélyezhető huszonnégy órát meg nem haladó időre, továbbá jutalomként ezt meghaladó időre, és részt vehet a bv. intézeten kívüli munkáltatásban,
- b) csökkenthető az életrend meghatározottsága,
- c) a bv. intézet kijelölt területén szabadon mozoghat,
- d) a pártfogó felügyelővel rendszeresen tarthat kapcsolatot.

(3) Az eltávozás időtartama a szabadságvesztésbe beszámít.

(4) Az átmeneti részlegre helyezés megszüntethető, ha az elítelt a büntetés-végrehajtás rendjét súlyosan megsérti.

(5) Az (1) bekezdés alkalmazása szempontjából a szabadságvesztésből kitöltött idő meghatározásakor, ha az elítelt több, határozott ideig tartó, összbüntetésbe nem foglalható szabadságvesztését folyamatosan hajtják végre, akkor ezek tartamát összegezni kell.

Az enyhébb végrehajtási szabályok

104. §

(1) A fogház, illetve a börtön végrehajtásának általános szabályainál enyhébb végrehajtási szabályok akkor alkalmazhatók, ha – különösen az elítelt személyiségére, előéletére, életvitelére, családi körülményeire, a szabadságvesztés során tanúsított magatartására, az elkövetett bűncselekményre, a szabadságvesztés tartamára tekintettel – a szabadságvesztés célja az enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazásával is elérhető, és az enyhébb büntetés-végrehajtási szabályok alkalmazása a büntetés-végrehajtás biztonságát nem veszélyezteti.

(2) Enyhébb végrehajtási szabályok nem alkalmazhatók, ha

- a) az elítelt a szabadságvesztésből – az előzetes fogvatartásban és a házi őrizetben töltött időt is beszámítva – a feltételes szabadságra bocsátásig esedékes időtartam felét nem töltötte le,
- b) az elítelt a szabadságvesztésből börtönfokozatban legalább hat hónapot, fogházfokozatban legalább három hónapot nem töltött le,
- c) az elítelt a törvény értelmében [Btk. 38. § (4) bekezdés] vagy a bíróság határozata folytán nem bocsátható feltételes szabadságra,
- d) az elítelt erőszakos többszörös visszaeső,
- e) az elítelt a bűncselekményt bünszervezetben követte el,
- f) a bíróság jogerős ítéletében fegyházbüntetésre ítélt elítelt a szabadságvesztés fokozatának enyhítésével [115. § (1) bekezdés] tölti a büntetését,
- g) az elítelt ellen újabb büntetőeljárás van folyamatban,
- h) az elítélttel szemben egyidejűleg több szabadságvesztés végrehajtására érkezik értesítés, és a büntetések nincsenek összbüntetésbe foglalva.

(3) Az enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazása esetén az elítelt

- a) huszonnégy órát, kivételesen negyvennyolc órát meg nem haladó időre havonta legfeljebb négy alkalommal eltávozhat a bv. intézetből azokon a napokon, amelyeken nem végez munkát,

- b) a személyes szükségletére fordítható pénzt készpénzben is megkaphatja, és azt a bv. intézeten kívül költheti el,
- c) a látogatóját a bv. intézeten kívül is fogadhatja,
- d) felügyelete mellőzhető, amikor a bv. intézeten kívül dolgozik.

(4) Az eltávozás időtartama a szabadságvesztésbe beszámít. Az elítélt köteles bejelenteni, hogy az eltávozás ideje alatt hol tartózkodik.

(5) Ha az elítélt az eltávozással vagy a bv. intézeten kívüli munkavégzéssel kapcsolatos magatartási szabályokat ismételten vagy súlyosan megszegi – így különösen, ha az eltávozásról önhibájából nem az előírt időn belül tér vissza, vagy más, súlyos fegyelemsértést követ el –, továbbá ha a (2) bekezdésben meghatározott okok valamelyike bekövetkezik, a bv. intézet parancsnoka felfüggeszti az enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazását, és előterjesztést tesz a büntetés-végrehajtási bírónak az enyhébb végrehajtási szabályok megszüntetése iránt.

Sajátos kezelési igényű elítéltek számára kialakított részlegek

105. §

(1) Hosszúidős speciális részlegre (a továbbiakban: HSR) helyezhető az életfogytig tartó-, vagy legalább tizenöt évi szabadságvesztés büntetését töltő elítélt, akinek magatartása, a szabadságvesztés végrehajtása során tanúsított együttműködési készsége, az intézet rendjéhez és biztonságához való viszonya, illetve egyéni biztonsági kockázatelemzése alapján különleges kezelése és elhelyezése indokolt abból a célból, hogy a közösségbe helyezésre felkészítést, illetve a közösségbe visszahelyezést nyerjen.

(2) A HSR alkalmazására és megszüntetésére a BFB döntése alapján kerülhet sor, melyet háromhavonta felül kell vizsgálni, illetve haladéktalanul meg kell szüntetni, ha feltételei már nem állnak fenn. A HSR alkalmazásáról való döntés, illetve az elhelyezés felülvizsgálata során az elítéltet meg kell hallgatni, a döntésről az elítéltet írásban tájékoztatni kell.

(3) A szabadságvesztés végrehajtási fokozatára vonatkozó általános szabályok a HSR alkalmazása esetén annak végrehajtási rendjéhez igazodnak.

(4) A HSR alkalmazása esetén az elítélt

- a) állandó őrzés és felügyelet alatt áll,
- b) a bv. intézet területén engedéllyel és felügyelettel mozoghat, zárkáját zárva kell tartani,
- c) zárkájában indokolt esetben belső biztonsági rács alkalmazható,
- d) munkát a hosszúidős speciális részlegen belül, illetve a parancsnok által kijelölt helyen végezhet,
- e) önképzést folytathat, az intézet csoportos művelődési, sportolási és szabadidő eltöltésének lehetőségeit csak a hosszúidős speciális részlegen belül, illetve a parancsnok külön engedélyével veheti igénybe,
- f) lelkeszi gondozásban egyénileg, közösségi lelki gondozásban a parancsnok engedélye szerint részesülhet,
- g) magánál tartható tárgyainak köre és mennyisége korlátozható,
- h) számára a 175–177. §-ban biztosított kapcsolattartás gyakorisága növelhető.

(5) A (4) bekezdésben meghatározott rendelkezések, illetve a szükséges biztonsági intézkedések együttesen vagy külön-külön alkalmazhatók, melyről a bv. intézet parancsnoka

írásban dönt, e jogkörét átruházhatja. Az esetleges rendelkezésekről, illetve azok felülvizsgálatáról a HSR alkalmazásáról vagy a felülvizsgálatáról szóló döntést követően haladéktalanul kell intézkedni.

106. §

(1) Gyógyító-terápiás részlegre kell elhelyezni – az IMEI-ben végzett kivizsgálás után – azt az elítéltet,

- a) akinek korlátozott beszámítási képességét állapították meg,
- b) akit a szabadságvesztés végrehajtása alatti időben – kóros elmeállapota miatt – az IMEI-ben kezeltek, és elmeállapota olyan mértékben javult, hogy az a szabadságvesztés folytatását nem akadályozza,
- c) akinek a személyiségzavar jellege, vagy annak súlyossága miatt a gyógyító-terápiás részlegen való elhelyezése indokolt.

(2) Az (1) bekezdés a) és c) pontja alá tartozó elítéltek az IMEI-be történő kivizsgálásig – az orvos javaslatára – harminc napra, a BFB döntése alapján a gyógyító-terápiás részlegbe ideiglenesen elhelyezhetők. Az időtartam egy alkalommal további harminc nappal meghosszabbítható a BFB döntése alapján.

(3) A gyógyító-terápiás részlegről való kihelyezésről – orvosi javaslatra – a BFB dönt. Javult elmeállapotú elítéltet – (1) bekezdés b) pontja – csak az IMEI írásbeli engedélyével lehet a gyógyító-terápiás részlegről kihelyezni.

(4) A gyógyító-terápiás részlegre utalt elítélt reintegrációs tevékenységét komplex terápiás program keretében kell megvalósítani.

(5) A gyógyító-terápiás részlegre elhelyezett elítéltek részére az állapotuknak megfelelő jellegű és idejű terápiás foglalkoztatást, oktatást, valamint pszichológiai foglalkozást kell biztosítani.

107. §

(1) Ha az elítélt személyiségzavarban szenved, vagy mentális állapota miatt különleges gondozást igényel, de a gyógyító-terápiás részlegre helyezés feltételei nem állnak fenn, a BFB pszichoszociális részlegen helyezheti el.

(2) A pszichoszociális részlegen elhelyezett elítélt reintegrációs tevékenységét komplex terápiás program keretében kell megvalósítani.

108. §

(1) A drogprevenció részlegen az az elítélt helyezhető el, aki írásban nyilatkozik arról, hogy a kábítószer-mentesség ellenőrzése érdekében aláveti magát rendszeres vizsgálatoknak, és azokhoz vizsgálati anyagot (testvéladékok) szolgáltat.

(2) A drogprevenció részlegen elhelyezett elítéltek számára a kapcsolattartás gyakorisága növelhető.

(3) A droprevenció részlegén elhelyezett elítélt reintegrációs tevékenységét komplex terápiás program keretében kell megvalósítani.

(4) Az elítélt írásbeli kérelmére a droprevenció részlegén történő elhelyezést meg kell szüntetni.

(5) Az elítélt droprevenció részlegén történő elhelyezését meg kell szüntetni, ha

- a) a kábítószer-mentesség ellenőrzésére szolgáló vizsgálat eredménye pozitív (az elítélt szervezetében kábítószerrel mutatott ki),
- b) az elítélt az intézetben vagy azon kívül súlyos fegyelemsértést, illetve bűncselekményt követ el, vagy
- c) az együttműködési kötelezettségét nem teljesíti.

109. §

(1) Az alacsony biztonsági kockázatú részlegén az az elítélt helyezhető el, akinek biztonsági csoportba sorolása alapján a fogvatartása nem igényli magas szintű biztonsági védelmi eszközök alkalmazását.

(2) Az alacsony biztonsági kockázatú részlegén csökkenthető az életrend meghatározottsága, az elítélt a reintegrációs programokon kívüli szabad idejét belátása szerint használhatja fel és a bv. intézet kijelölt területén szabadon mozoghat.

(3) Az alacsony biztonsági kockázatú részlegre helyezés megszüntethető, ha az elítélt a büntetés-végrehajtás rendjét súlyosan megsérti.

(4) Az alacsony biztonsági kockázatú részlegén elhelyezett, gondatlan bűncselekmény miatt kiszabott, egyévi vagy annál rövidebb tartamú szabadságvesztését töltő elítélt esetén a pártfogó felügyelő legkésőbb a bv. intézetből való szabadulás várható időpontja előtt két hónappal, az elítélt társadalmi kapcsolatainak megerősítése érdekében megkezdheti a gondozását.

(5) A gondozás körében a bv. intézet székhelye szerint illetékes pártfogó felügyelő

- a) a büntetés-végrehajtási intézetben felkeresheti az elítélteket és egyéni vagy csoportos tájékoztatást ad a társadalomba való beilleszkedés elősegítése érdekében,
- b) ha az elítélt részt vesz reintegrációs programban, közreműködik annak megvalósításában, értékeli a reintegrációs programban elért eredményeket, szükség szerint kiegészíti, fejleszti azt,
- c) szükség esetén segíti a családi kapcsolatok helyreállítását,
- d) az elítélt társadalmi kapcsolatainak megerősítése érdekében a helyi önkormányzatokkal, a munkáltatókkal, a civil, az egyházi és egyéb karitatív szervezetekkel, illetve egyéb önkéntes közreműködőkkel együttműködik.

Kóros elmeállapotúvá vált elítélt elhelyezése

110. §

(1) Ha az elítélt kóros elmeállapotúvá válik, a szabadságvesztést a bv. intézetben nem lehet végrehajtani, az elítéltet a büntetés-végrehajtási bíró döntése alapján az IMEI-ben kell elhelyezni. Az itt eltöltött idő a szabadságvesztés tartamába beszámít.

(2) Ha a bv. intézet a szabadságvesztés végrehajtása alatt az elítélt kóros elmeállapotára utaló tüneteket észlel, intézkedik az elítéltnél az IMEI-ben történő pszichiáter szakorvos általi kivizsgálása iránt.

(3) Ha az IMEI pszichiáter szakorvosa az elítélt kóros elmeállapotára utaló tüneteket állapított meg, és az elítélt pszichiátriai kezelése meghaladja a két hónapot, az IMEI főigazgató főorvosa előterjesztést tesz a büntetés-végrehajtási bírónak a szabadságvesztés végrehajtási helyének megváltoztatására.

(4) Az elítélt elmeállapotában bekövetkezett kedvező változásra tekintettel, az IMEI főigazgató főorvosa soron kívül tehet javaslatot az elítélt bv. intézetbe történő visszaszállítására a büntetés-végrehajtási bírónak.

(5) Ha az elítélt szabadításakor gyógykezelésének szükségessége továbbra is fennáll, az IMEI főigazgató főorvosa az elbocsátás esedékességének napjával történő elhelyezés érdekében az egészségügyről szóló törvényben meghatározottak szerint kellő időben kezdeményezi a bíróságnál a kötelező gyógykezelés elrendelése iránti eljárást.

(6) Ha a bíróság elrendeli a beteg kötelező gyógykezelését, az IMEI főigazgató főorvos – az Országos Mentőszolgálat útján – intézkedik az elítélt átszállítása iránt a kijelölt, az egészségügyről szóló törvény szerinti gyógykezelést végző pszichiátriai intézetbe.

Egyéb végrehajtási szabályok

111. §

A szabadságvesztés tartamába nem számít be az az idő, amíg az elítélt a szabadságvesztés végrehajtása alól kivonja magát.

112. §

(1) Ha az összbüntetési ítélet olyan időpontban emelkedik jogerőre, amikor az elítélt az összbüntetésként megállapított szabadságvesztést már kitöltötte, és az elítélttel szemben más ügyben kiszabott szabadságvesztést kell foganatba venni, a végrehajtásra kerülő szabadságvesztés tartamába be kell számítani azt az időtartamot, amennyivel az elítélt által kitöltött szabadságvesztés tartama meghaladja az összbüntetésként megállapított szabadságvesztés tartamát.

(2) Ha rendkívüli jogorvoslat folytán meghozott határozatban a bíróság az elítélttel szemben nem, vagy nem a rendkívüli jogorvoslattal megtámadott határozattal megegyező tartamban szab ki szabadságvesztést, vagy a kiszabott szabadságvesztés tartamát mérsékli, és az elítélt a kiszabott tartamnál hosszabb időt töltött szabadságvesztésben, ha az elítélttel szemben más ügyben kiszabott szabadságvesztést kell foganatba venni, akkor a végrehajtásra kerülő szabadságvesztés tartamába be kell számítani azt az időtartamot, amennyivel az elítélt által kitöltött szabadságvesztés tartama meghaladja a rendkívüli jogorvoslat folytán meghozott határozattal megállapított szabadságvesztés tartamát.

(3) Az (1)–(2) bekezdés abban az esetben alkalmazható, ha az elítélten az összbüntetésként megállapított, illetve a rendkívüli jogorvoslattal megtámadott határozattal kiszabott szabadságvesztést és a más ügyben végrehajtásra váró szabadságvesztést folyamatosan hajtják

vége. Az (1)–(2) bekezdés akkor is alkalmazandó, ha a túltöltés tartama hosszabb a végrehajtásra váró szabadságvesztés tartamánál, de további szabadságvesztések várnak végrehajtásra.

113. §

(1) Az elítéltet – megjelenési szándékától függetlenül – elő kell állítani, ha

- a) büntető ügyben terheltként,
- b) tanúként,
- c) az apaság és a származás megállapítása iránti perben személyes megjelenésre kötelezéssel félként,
- d) gondnokság alá helyezés iránti perben alperesként,
- e) szabálysértési ügyben eljárás alá vont személyként

idézik.

(2) Az (1) bekezdés a) pontja esetén az elítéltet nem kell előállítani, ha törvény lehetőséget ad arra, hogy a terhelt nyilatkozzon részvételi szándékáról, és az elítélt nemleges nyilatkozatot tesz.

(3) Az elítéltet – kivéve, ha írásban tett nyilatkozata szerint a közvetítői megbeszélésen nem kíván megjelenni – az intézet előállítja, ha a büntető ügyekben alkalmazandó közvetítői tevékenységet végző közvetítő idézi.

(4) Az elítéltet – amennyiben a tárgyaláson meg kíván jelenni – elő kell állítani, ha félként a személyes megjelenés kötelezettségével idézik.

(5) Az (1), (3) és (4) bekezdésben foglaltakon kívül az intézet akkor állítja elő az elítéltet, ha az az előállítást kéri, és annak költségeit megelőlegezi.

(6) Ha az elítélt az előállítás költségeit nem tudja megelőlegezni, az intézet tájékoztatja, hogy költségmentességet, illetve pártfogó ügyvéd kirendelését kérheti. Az intézet az előállítás költségeit az elítélt írásbeli kérelmére kivételesen megelőlegezheti, ha a kérelemben a költségek visszafizetését vállalja.

(7) A bírósági ügyekben való előállításra vonatkozó szabályokat a közjegyzői eljárásra is megfelelően alkalmazni kell.

114. §

(1) A nyomozó hatóság az elítéltet az ügyész engedélye alapján – a bv. intézettel való előzetes egyeztetés szerint – az intézetben kihallgathatja, illetve ha az elítéltek ugyanabban az intézetben vannak fogva tartva, a nyomozó hatóság a szembesítést az intézetben is végrehajthatja. A nyomozó hatóság az elítélt intézetben lévő érték-, vagy tárgylejtéjéből lefoglalhat, illetve iratismerttetést (Be. 193. §) tarthat. Az ügyész más nyomozási cselekmények intézetben történő elvégzésére is engedélyt adhat.

(2) Az elítéltet az intézetben a hatósági ügyben eljáró más szerv a bv. intézettel való előzetes egyeztetés alapján hallgathatja ki.

(3) Az elítéltet az illetékes ügyész, illetve a nyomozó hatóságnak az illetékes ügyész engedélyét is tartalmazó írásbeli megkeresésére a parancsnok adja ki, nyomozási cselekmények lefolytatása, továbbá a Bnytv.-ben meghatározott bűnügyi nyilvántartási adat mintavétele céljából.

(4) Ha az elítélt kiadása a rendőrségi fogdán történő elhelyezéssel jár, úgy azt az illetékes ügyész a Be. 135. § (2) bekezdése szerinti időtartamban engedélyezheti.

(5) A kiadás nem teljesíthető, ha

- a) az elítélt szabadulása esedékes,
- b) az elítéltet a bíróság idézésére elő kell állítani, vagy
- c) azt – orvosi vélemény szerint – az elítélt egészségi állapota nem teszi lehetővé.

(6) Az elítélt törvényes jogait a kiadás ideje alatt is biztosítani kell. A kiadás időtartama a szabadságvesztés idejébe beszámít.

Fokozatváltás

115. §

(1) A szabadságvesztés végrehajtására eggyel enyhébb fokozat akkor jelölhető ki, ha – különösen az elítélt személyiségére, előéletére, egészségi állapotára, a szabadságvesztés során tanúsított magatartására, az elkövetett bűncselekményre, a szabadságvesztés tartamára, a társadalomba való beilleszkedési készségére tekintettel – a büntetés célja a szabadságvesztés enyhébb fokozatban történő végrehajtásával is elérhető.

(2) Enyhébb végrehajtási fokozat nem jelölhető ki, ha

- a) az elítélt a szabadságvesztésből – az előzetes fogvatartásban és a házi őrizetben töltött időt is beszámítva – a feltételes szabadságra bocsátásig esedékes időtartam felét nem töltötte le,
- b) az elítélt feltételes szabadságra nem bocsátható és a szabadságvesztés tartamának – az előzetes fogva tartásban és a házi őrizetben töltött időt is beszámítva – egyharmadát nem töltötte le,
- c) az elítélt a szabadságvesztésből fegyházfokozatban legalább egy évet, börtönfokozatban legalább hat hónapot nem töltött le,
- d) az elítélt feltételes szabadságra nem bocsátható és a szabadságvesztésből – az előzetes fogvatartásban és a házi őrizetben töltött időt is beszámítva – annak fele tartamát nem töltötte le,
- e) az elítélt erőszakos többszörös visszaeső,
- f) az elítélt a bűncselekményt bünszervezetben követte el,
- g) az elítélt életfogytig tartó szabadságvesztés büntetést tölt, amelyből nem bocsátható feltételes szabadságra.

(3) A szabadságvesztés végrehajtására eggyel szigorúbb fokozat akkor jelölhető ki, ha az elítélt a büntetés-végrehajtás rendjét ismételtén vagy súlyosan megzavarja.

(4) A szabadságvesztés végrehajtására eggyel enyhébb, illetve eggyel szigorúbb végrehajtási fokozat kijelölése iránt a bv. intézet tesz előterjesztést a büntetés-végrehajtási bírónak. A szabadságvesztés szigorúbb végrehajtási fokozatának a kijelölésére a bv. intézet nem tehet előterjesztést, ha az elítélt a szabadságvesztésből legalább hat hónapot még nem töltött le.

Félbeszakítás

116. §

(1) Fontos okból – így különösen az elítélt személyi vagy családi körülményei, egészségi állapota miatt – a szabadságvesztés végrehajtása hivatalból vagy kérelemre félbeszakítható, erről

- a) egy naptári évben harminc napig terjedő időtartamra a parancsnok,
- b) egy naptári évben harmincegy naptól kilencven napig terjedő időtartamra az országos parancsnok,
- c) a b) pontban szabályozottnál hosszabb időre a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter

dönt.

(2) Kivételesen engedélyezhető a szabadságvesztés félbeszakítása, ha az elítélt ellen szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt újabb büntetőeljárás van folyamatban. Ebben az esetben az eljárás szakaszától függően az ügyész vagy a bíróság véleményét be kell szerezni.

(3) Nem engedélyezhető a szabadságvesztés félbeszakítása, ha a bíróság az életfogytig tartó szabadságvesztést kimondó ítéletben a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét kizárta.

(4) Ha az elítélt nő a várandósság tizenkettedik hetét elérte, és a szülés várható időpontja megelőzné a szabadulás napját, nyilatkoztatni kell arról, hogy kéri-e a szabadságvesztés félbeszakítását. A várandósság alatt vagy közvetlenül a szülés után benyújtott büntetés-félbeszakítási kérelmek elbírálása során elsősorban a gyermek érdekét kell figyelembe venni.

(5) A szabadságvesztés félbeszakítására irányuló kérelem indokoltságának ellenőrzése céljából a bv. intézet, illetve a BVOP megkeresheti az elítélt által megjelölt tartózkodási hely szerint illetékes pártfogó felügyelői szolgálatot, illetve rendőri szervet a környezettanulmány készítése céljából.

(6) A kérelem elutasítását indokolt határozatba kell foglalni.

(7) A félbeszakítás tartama a szabadságvesztés tartamába nem számít be.

(8) A félbeszakítás tartama alatt az elévülés nyugszik.

117. §

(1) A szabadságvesztés félbeszakítását az engedélyező megszünteti, ha a tudomására jut, hogy

- a) az elítélttel szemben a félbeszakítás tartama alatt elkövetett bűncselekmény miatt büntetőeljárás indult, vagy újabb szabadságvesztés végrehajtásáról érkezik értesítőlap,
- b) az elítéltet más ügyben előzetes letartóztatásba helyezték,
- c) a félbeszakítás indoka az engedélyezett határidő letelte előtt megszűnt.

(2) A félbeszakítás megszüntetéséről az engedélyező indokolt határozattal dönt.

(3) A félbeszakítás megszüntetéséről az elítéltet írásban haladéktalanul tájékoztatni kell, és fel kell hívni, hogy a megadott időpontban a szabadságvesztést végrehajtó intézetben jelentkezzen.

Az elítélt jogai gyakorlásának és kötelezettségei teljesítésének általános szabályai

118. §

(1) A szabadságvesztés végrehajtása alatt az elítélt elveszti a személyi szabadságát, köteles eltúrní a végrehajtás tényéből eredően egyes alapvető jogainak és a jogszabályok által biztosított egyéb jogosultságainak szünetelését, korlátozását, módosulását.

(2) A szabadságvesztés végrehajtása alatt az elítélt az alapvető jogait és a jogszabályok által biztosított egyéb jogosultságait a büntetés végrehajtása során is gyakorolhatja és jogszabályban, vagy bírósági, illetve hatósági határozatban megállapított kötelezettségeit a büntetés végrehajtása során is köteles teljesíteni, kivéve, ha azok szüneteléséről, illetve korlátozásáról az ítélet vagy törvény rendelkezik, vagy amelyek gyakorlásában, illetve teljesítésében az elítélt akadályozva van.

(3) A bv. szervezet biztosítja, illetve elősegíti az elítélt jogainak gyakorlását.

(4) Az elítélt kötelezettségeinek teljesítése, illetve jogainak gyakorlása során a szabadságvesztés-büntetés céljai teljesítése érdekében köteles a bv. intézettel együttműködni.

(5) Az elítélt jogait személyesen vagy védője, illetve fiataikorú esetén törvényes képviselője útján, a bv. intézet rendjével és biztonságával összhangban gyakorolja.

Az elítélt jogainak korlátozása, módosulása

119. §

A szabadságvesztés végrehajtása alatt az elítélt

- a) munkához és foglalkozása szabad megválasztásához való joga és a vállalkozáshoz való joga,
- b) művelődéshez való joga, illetve a tanulás és a tanítás szabadsága,
- c) önrendelkezéshez való joga,
- d) kegyeleti joga,
- e) szülői felügyeleti joga,
- f) közérdekű adatokhoz való hozzáféréséhez és azok terjesztéséhez való joga,
- g) véleménynyilvánítási szabadsága,
- h) egyesülési joga,
- i) tulajdonhoz való joga,
- j) a szabadidő eltöltéséhez való joga,
- k) ha munkát végez, az éves fizetett szabadsághoz való joga,
- l) magántitokhoz való joga,
- m) általános cselekvési szabadsága a szünetelő jogokra való tekintettel,
- n) lelkiismereti és vallási szabadsága

e törvényben meghatározott korlátozásoknak megfelelően gyakorolható.

120. §

(1) Az elítélt véleményét – ellenőrzés mellett az e törvényben meghatározott korlátozás kivételével – olyan formában nyilváníthatja ki, amely nem zavarja a bv. intézet rendjét és biztonságát.

(2) A vélemény nyilvánosságra hozatala

- a) a nemzetbiztonság védelme,
- b) a minősített adat közlésének megakadályozása,
- c) a bűncselekmény közvetlen veszélyének fennállása esetén, annak megakadályozása,
- d) a bv. intézet rendje és biztonsága,
- e) a bűnöző életmód népszerűsítésének megakadályozása, valamint
- f) az elítélt, vagy hozzátartozója számára a bűncselekménnyel kapcsolatos vélemény nyilvánosságra hozatalából eredő vagyoni előny elérésének megakadályozása

érdekében korlátozható.

Az elítélt jogainak szünetelése

121. §

(1) A szabadságvesztés végrehajtása alatt szünetel az elítélt joga

- a) a szabad mozgáshoz,
- b) a tartózkodási hely szabad megváltoztatásához,
- c) a békés gyülekezéshez,
- d) a sztrájkhoz,
- e) a szabad orvosválasztáshoz
- f) ahhoz, hogy az országgyűlési képviselők, a helyi és kisebbségi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők választásán választható legyen.

(2) A szabadságvesztés végrehajtása alatt szünetelnek az elítélt azon jogai, amelyekre a közügyektől eltiltás, illetve a bíróság ítéletében meghatározott foglalkozástól eltiltás, járművezetéstől eltiltás és kitiltás kiterjed.

Az elítélt büntetés-végrehajtási jogviszonyból eredő jogai

122. §

Az elítélt jogosult

- a) a higiéniai feltételeknek megfelelő egészséges elhelyezésre, az egészségi állapotának és a szabadságvesztés végrehajtása alatti tevékenységének megfelelő élelmezésre, egészségügyi ellátásra, megfelelő ruházat biztosítására,
- b) a hozzátartozóival, valamint az általa megjelölt és a bv. intézet által engedélyezett személyekkel, szervezetekkel az e törvényben meghatározottak szerint kapcsolatot tartani,
- c) baleset esetén baleseti ellátásra és baleseti egészségügyi szolgáltatásra,
- d) pihenésre, szabadidőre,
- e) testi és szellemi állapotának fenntartása, illetve fejlesztése érdekében
- ea) naponta – a szabadságvesztés végrehajtási rezsimejénél megállapított rendelkezések szerint, de legalább egy óra – szabad levegőn tartózkodásra,
- eb) önképzésre, sajtótermékek megrendelésére, a bv. intézet művelődési és sportolási lehetőségeinek – a szabadságvesztés végrehajtási rezsimejénél megállapított rendelkezések szerinti – igénybevételére,

- ec) tanuláshoz való jogát e törvényben meghatározottak szerint gyakorolni; általános iskolai, közép fokú, valamint felsőfokú tanulmányok megkezdésére, illetve folytatására, a vizsgákra való felkészüléshez tanulmányi és vizsgaszabadságra,
- f) a bv. intézetben, illetve annak felügyeleti szerveinél és a büntetés-végrehajtástól független szervhez közérdekű bejelentés, panasz, kérelem és jognyilatkozat előterjesztésére,
- g) a büntetés végrehajtása során jogorvoslati joggal élni,
- h) a rendelkezésére álló pénzből havonta meghatározott összeget személyes szükségleteire fordítani, illetve azzal egyéb módon rendelkezni,
- i) a szabadságvesztés végrehajtása során keletkezett kárának megtérítésére,
- j) sajátos védelemre a nők, fiatalok és a fogyatékkal élők a rájuk vonatkozó eltérésekkel,
- k) jogszabályban meghatározottak szerint saját ruha viselésére, illetve használati tárgyak tartására; az elítelt magánál tartható tárgyainak köre a bv. intézet rendjére és biztonságára figyelemmel, valamint az egyes rezsimszabályok szerint korlátozható,
- l) a már megállapított, a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4. §-ával meghatározott valamely rendszeres pénzellátásának a meghatalmazott személy kezéhez vagy az bv. intézethez történő folyósítására, továbbá a saját jogon járó családi pótlékra a letéti számláján való elhelyezésére,
- m) a szabadulást követő társadalomba való visszailleszkedés érdekében az ehhez szükséges szociális feltételek megteremtésének segítségére,
- n) önkéntes vállalkása alapján – a szabadságvesztés fokozatának és a rezsimre vonatkozó szabályok szerint – oktatási, képzési, valamint reintegrációt elősegítő személyes fejlődését biztosító programokon való részvételre,
- o) büntetés-végrehajtási szervezeten belüli fogvatartotti fórumon való véleménynyilvánításra.

123. §

(1) Az elítelt a bv. intézet parancsnokának engedélye alapján – őrzéssel, vagy anélkül – meglátogathatja orvos által igazoltan súlyos beteg közeli hozzátartozóját, részt vehet közeli hozzátartozója temetésén.

(2) A bv. intézet parancsnoka az (1) bekezdésben foglaltak engedélyezése esetén elrendelheti mozgáskorlátozó eszközök használatát, kivételes esetben megtagadhatja a látogatás, a temetésen való részvétel, illetve a kegyelet lerovásának engedélyezését.

(3) Az (1) bekezdés szerinti rendkívüli eltávozás az öt napot nem haladhatja meg, annak tartama a szabadságvesztésbe beszámít.

(4) Ha az elítelt a temetésen nem vett részt, a parancsnok a temetést követő harminc napon belül – az (1) bekezdés szerinti feltételekkel – engedélyezheti, hogy az elítelt lerója kegyeletét a közeli hozzátartozója sírjánál.

(5) Az elítelt az (1) és (4) bekezdésben felsorolt esetekben az előállítás költségét köteles megtéríteni.

124. §

(1) Az elítelt a 120. §-nak megfelelően jogosult nyilatkozatot tenni a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló törvény szerinti műsorszámban vagy sajtótermékben, illetve az elektronikus hírközlésről szóló törvény szerinti elektronikus hírközlő hálózat útján történő közzététellel.

(2) A nyilatkozattétel engedélyezéséről vagy megtagadásáról az országos parancsnok a kérelem benyújtásától számított három napon belül dönt. A nyilatkozattétel engedélyezése akkor tagadható meg, ha alapos okkal arra lehet következtetni, hogy a nyilatkozattétel a 120. §-ban meghatározott érdekek valamelyikét sértené vagy veszélyeztetné.

(3) Az országos parancsnok haladéktalanul értesíti a sajtó képviselőjét, ha az elítélt nyilatkozattételét engedélyezte, vagy e törvény szerint az engedélyt megadottnak kell tekinteni. Az értesítésben az országos parancsnok tájékoztatást ad a kapcsolatfelvétel részleteiről.

(4) Ha az országos parancsnok a nyilatkozattételt megtagadja, arról indokolt írásbeli határozattal dönt. A határozat minősített adatot nem tartalmazhat. A nyilatkozattétel megtagadásáról szóló határozat ellen az elítélt bírósági felülvizsgálati kérelmet nyújthat be. A kérelmet a bv. intézet haladéktalanul továbbítja a büntetés-végrehajtási bíróhoz.

(5) A bv. intézet parancsnoka vagy az általa kijelölt személy a nyilatkozattételt – a 120. §-ban foglaltak megtartása érdekében – ellenőrzi. Ha a nyilatkozattétel a 120. §-ban meghatározott érdekek valamelyikét sérti vagy veszélyeztet, a nyilatkozattétel megszakítható, és az elítéltet figyelmeztetni kell a szabályok megtartására és arra, hogy azok be nem tartása esetén a nyilatkozat közzététele megtagadható.

125. §

(1) Az elítélt – hozzájárulásával készített – nyilatkozattételét tartalmazó írás, kép-, hangfelvétel (a továbbiakban: közlésre szánt anyag) közzétételéhez az országos parancsnok engedélyre szűkséges.

(2) A közzététel engedélyezéséről vagy megtagadásáról az országos parancsnok a kérelem benyújtásától számított három napon belül dönt. Az engedély akkor tagadható meg, ha a 120. §-ban meghatározott érdekek valamelyikét sértené, vagy veszélyeztetné.

(3) Ha az országos parancsnok a közzétételt megtagadja, arról indokolt írásbeli határozattal dönt. A közzététel megtagadásáról szóló határozat ellen az elítélt bírósági felülvizsgálati kérelmet nyújthat be. A kérelmet a bv. intézet haladéktalanul továbbítja a büntetés-végrehajtási bíróhoz.

126. §

(1) A bv. intézetben minden elítélt számára lehetővé kell tenni, hogy lelkiismereti és vallási meggyőződését szabadon megválassza, vagy megváltoztassa, vallását gyakorolhassa.

(2) A bv. intézetben minden elítélt számára lehetővé kell tenni, hogy az egyházi személy, a vallási tevékenységet végző szervezet vallásos szertartást hivatásszerűen végző tagja, az egyházi jogi személy vagy a vallási tevékenységet végző szervezet által megbízott más személy általi gondozásban részesülhessen.

(3) Az elítélt magánál tarthatja a vallása gyakorlásához szükséges könyveket, írásos anyagokat és kegytárgyakat. A kegytárgyak vallásgyakorláshoz való szükségességének megállapításához az adott egyházi és vallási tevékenységet végző szervezet hivatalos képviselőjének állásfoglalása kikérhető.

(4) Az elítélt számára lehetővé kell tenni, hogy a bv. intézetekben megvalósítható vallásos szertartásban részesüljön a vallási közösség előírásainak megfelelően. A súlyos, életveszélyes állapotban lévő elítélt kérelmére az egyházi személlyel, vagy a vallási tevékenységet végző szervezet vallásos szertartást hivatásszerűen végző tagjával való találkozást soron kívül lehetővé kell tenni.

(5) Az elítélt eltiltható az istentiszteleten való részvételtől, ha az a bv. intézet rendjét vagy a biztonságot veszélyezteti.

(6) Az istentiszteletre önként jelentkezők részvétele – az (5) bekezdés alapján eltiltottakat, valamint a magánelzárást töltő elítélteket kivéve – nem korlátozható. A (2) bekezdésben meghatározott személlyel való ellenőrzés nélküli találkozás lehetősége azonban az istentisztelet látogatástól eltiltott, a magánelzárást töltő, illetve biztonsági zárkában vagy részlegben elhelyezett elítélttől sem tagadható meg.

(7) A bv. intézet elősegíti a vallási közösségek szociális, karitatív, gondozói tevékenységét és az elítéltnak a szabadulásra való felkészítéséhez nyújtott szolgálatait.

127. §

(1) Az elítélt az ellene folyamatban lévő büntetőeljárás során a bíróság, az ügyész vagy a nyomozó hatóság által elektronikus eszközön átadott iratokba vagy az ellene folyamatban volt büntetőeljárásban keletkezett iratról elektronikus adathordozón kiadott másolatba a bv. szervezet által biztosított számítástechnikai eszköz igénybevételével jogosult betekinteni.

(2) Az elítélt köteles az (1) bekezdésben meghatározott, valamint a büntetés-végrehajtási ügyben keletkezett iratokon kívüli egyéb iratai másolásának, nyomtatásának és továbbításának költségét megtéríteni.

128. §

(1) A várandós és a kisgyermekes elítélt nőnek az egészségét védő és a gyermek fejlődését szolgáló, e törvényben nem szabályozott jogai nem korlátozhatók.

(2) Ha a szülésre a szabadságvesztés végrehajtása alatt kerül sor, és az együttes elhelyezést kizáró ok nem áll fenn, a gyermeket egy éves koráig az anyjával együtt kell elhelyezni.

(3) Az anya és a gyermek együttesen nem helyezhető el, ha

- a) az anya a gyermek gondozását nem vállalja,
- b) a bíróság a szülői felügyeletet az anya valamennyi gyermekével kapcsolatosan megszüntette,
- c) az anya ellen a gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt eljárás indult, vagy
- d) az anya egészségi állapota miatt a gyermek gondozását, nevelését nem tudja ellátni.

(4) A (3) bekezdés d) pontjában meghatározott esetben, ha az anya a gyermekét szoptatja, a gyermek a bv. intézet anya-gyermek részlegén elhelyezhető.

(5) Együttes elhelyezése esetén az anya a gyermek felett a gondozás és a nevelés jogát gyakorolja.

(6) A gyermek felett szülői felügyeletet gyakorló vagy a gyermekkel kapcsolattartásra jogosult másik szülő, valamint a gyám részére heti egy alkalommal a kapcsolattartást és a gyermek fejlődéséről a megfelelő tájékoztatást biztosítani kell.

(7) Az anya és gyermeke együttes elhelyezése esetében a gyermek elhelyezése iránt indított eljárás elbírálására a bv. intézet székhelye szerint illetékes bíróság jogosult.

(8) A (2) bekezdésben meghatározott eseten kívül az elítélt a gyermekével kapcsolatot tarthat, kivéve, ha a kapcsolattartásra bíróság vagy gyámhatóság határozata alapján nem jogosult, és a büntetés-végrehajtási jogviszony keretei között részt vehet a gyermek nevelésében, valamint a gyermek sorsát érintő lényeges kérdések eldöntésében, kivéve, ha a bíróság a szülő e jogát korlátozta.

129. §

(1) Az elítélt – a (3) bekezdésben foglalt kivételekkel – a jogszabályban meghatározottak és a rezsimszabályok szerint az intézetben tarthat minden olyan tárgyat, amelynek elhelyezése

- a) a zárka rendeltetésszerű használatát nem akadályozza, illetve
- b) az elítélt számára – ha ilyen az intézetben rendelkezésre áll – a zárkán kívül rendelkezésre bocsátott tárolóhelyiségben megoldható.

(2) Az elítélt magánál tartható tárgyainak köre a bv. intézet rendjére és biztonságára figyelemmel korlátozható, valamint az az egyes rezsimszabályok szerint eltérhet.

(3) Az elítélt nem tarthat az intézetben olyan tárgyat,

- a) amelynek birtoklása a közbiztonságot veszélyezteti, vagy jogszabályba ütközik,
- b) amely az intézet rendjét, a fogvatartás biztonságát, a szabadságvesztés végrehajtásának rendjét, vagy ezek fenntartását és ellenőrzését, illetve az elítélt vagy más személy testi épségét vagy egészségét veszélyezteti, továbbá
- c) amely alkalmas arra, hogy használatával az elítélt önállóan vagy másokkal közösen bűncselekményt kövessen el, vagy – ha ellene büntetőeljárás van folyamatban – a büntetőeljárás eredményességét veszélyeztesse.

130. §

Pénzküldemény küldése és fogadása a jogcím igazolásához, az elítélt nyilatkozatához vagy kapcsolattartói minőség – ideértve a védővel való kapcsolattartást is – fennállásához köthető.

131. §

A szabadságvesztés végrehajtása alatt az elítélt részére biztosítani kell, hogy a választójogát gyakorolhassa. Az elítélt a fogvatartás helyén, a választási eljárásra vonatkozó jogszabályok szerint jogosult szavazni, az elítélt személyazonosságát a fogva tartó bv. intézet nyilvántartása alapján kell megállapítani. A bv. intézet köteles elősegíteni az elítélt választójogának gyakorlását, az elítélt részére félbeszakítást lehet engedélyezni, amelynek tartama legfeljebb három nap.

132. §

Ha az elítélt a Btk. XIX. Fejezetében meghatározott valamely bűncselekményt tizennyolcadik életévét be nem töltött sértett sérelmére követte el, vagy a tizennyolcadik életévét be nem töltött sértett ellen elkövetett személy elleni erőszakos bűncselekmény elkövetési körülményeiből a szexuális motívum a kockázatértékelési vizsgálat alapján kimutatható, az elítélt befogadását követően fel kell mérni, hogy mennyire áll fenn a veszélye annak, hogy szabadon bocsátását követően hasonló bűncselekményt fog elkövetni. Ha ennek a lehetősége fennáll, akkor az elítélt részére – önkéntes részvételi alapon – fel kell ajánlani megfelelő viselkedésterápián vagy más csoportos foglalkozáson való részvételt.

Az elítélt kötelezettségei

133. §

(1) Az elítélt jogszabályban meghatározott kötelezettségeit a szabadságvesztés végrehajtása alapvetően nem érinti.

(2) Az elítélt köteles – különösen –

- a) a szabadságvesztést a jogszabályban vagy az országos parancsnok által meghatározott bv. intézetben tölteni,
- b) a büntetés-végrehajtás rendjét megtartani, illetve túrni, a kapott utasításokat végrehajtani,
- c) a számára kijelölt munkát elvégezni,
- d) a reintegrációs foglalkozás rendjét, a bv. intézet biztonsági és higiéniai követelményeit megtartani,
- e) a bv. intézet tisztántartásában, karbantartásában és ellátásában díjazás nélkül, alkalomszerűen részt venni,
- f) alávetni magát a jogszabályban előírt kötelező vagy egészségi állapotának megítéléséhez szükséges orvosi vizsgálatnak és a jogszabály szerint kötelező, gyógykezelésnek,
- g) fegyelemsértés, illetve bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja esetén vizsgálati anyagot szolgáltatni az alkohol, bódító-, illetve kábítószer fogyasztás ellenőrzéséhez,
- h) a végrehajtási fokozatnak és rezsimszabályoknak megfelelően előírt forma- és egyéb ruházatot viselni,
- i) a tartására fordított költséghez hozzájárulni, kivéve, ha önhibáján kívüli okból nem dolgozik, és nem részesül a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4. §-ával meghatározott valamely rendszeres pénzellátásban (e fejezetben a továbbiakban: rendszeres pénzellátás), illetve nem rendelkezik letéti pénzzel.

(3) A tartási költségekhez való hozzájárulás összegét az országos parancsnok normatív utasításban határozza meg, az évente meghatározott napi összeg nem lehet kevesebb, mint az egy havi alapmunkadíj egy százaléka.

(4) Az elítélt keresményének és rendszeres pénzellátásának meghatározott részét a szabadulása idejére tartalékolni kell. A tartalékolás évente meghatározott összege a fogvatartás első négy évében az egy havi alapmunkadíj ötven százaléka, ezt meghaladó tartamú fogvatartás esetén évente az egy havi alapmunkadíj huszonöt százaléka.

(5) Az elítélt köteles együttműködni a bv. intézet a pártfogó felügyelői szolgálat és a reintegrációs tevékenységben részt vevő szervezet megbízottjával.

134. §

(1) A dolgozó elítelt a munkadíjából köteles a tartására fordított költséghez hozzájárulni, abból a hozzájárulás összegét és a szabadulás idejére tartalékolandó összeget közvetlenül le kell vonni.

(2) A munkáltatásban részt nem vevő elítelt a tartására fordított költségekhez – ha azt a fogva tartó bv. intézethez folyósítják – valamely rendszeres pénzellátásából, illetve – legfeljebb annak erejéig – szabadon felhasználható letéti pénzéből járul hozzá, azokból a hozzájárulás összegét és a szabadulás idejére tartalékolandó összeget közvetlenül le kell vonni.

(3) Ha a nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, vagy magánnyugdíj-pénztár által nyújtott járadékszolgáltatásban részesülő, illetve szabadon felhasználható letéti pénzzel rendelkező elítelt dolgozik, a hozzájárulást és a szabadulás idejére tartalékolandó összeget a munkadíjból kell levonni.

(4) Az elítelt munkadíjából, rendszeres pénzellátásból, illetve letéti pénzéből a tartásra fordított költséghez való hozzájárulás napi összegének és a szabadulás idejére kötelezően tartalékolandó összegének az (1)–(3) bekezdés szerinti levonása után fennmaradó összeg legfeljebb ötven százalékát lehet végrehajtás alá vonni.

(5) Az elítelt által e törvény alapján megtérítendő költségeket és az általa igénybe vett jogszabályban meghatározott többletszolgáltatások díjait és költségeit a (4) bekezdés szerinti levonásokat követően kell levonni.

(6) Az elítelt nem kötelezhető a tartási költségek megfizetésére a feltételes szabadságra bocsátás, a büntetés félbeszakítás és a bv. intézet huszonnégy órát meghaladó elhagyása esetén.

135. §

(1) Az elítelt köteles a fogva tartó bv. intézet tisztántartását, karbantartását és ellátását szolgáló munkában díjazás nélkül részt venni.

(2) A tisztántartást, karbantartást és ellátást szolgáló munkában csak olyan elítelt vehet részt, aki egyébként munkáltatásra is alkalmas. A munkaköri alkalmasság megállapításáig az elítelt nem vehet részt a munkavégzésben.

(3) A tisztántartást, karbantartást és ellátást szolgáló munkavégzés ideje a napi négy órát, havonta összesen a huszonnégy órát nem haladhatja meg. A bv. intézet orvosa a munkavégzés idejét az elítelt egészségi és fizikai állapotára vagy életkorára tekintettel csökkentheti.

(4) A tisztántartást, karbantartást és ellátást szolgáló munkavégzés idejére az elíteltet szükség szerint el kell látni munkaruhával és lábbelivel, szakmai oktatásban kell részesíteni, balesetét a munkabalesetre vonatkozó jogszabály szerint kell elbírálni.

(5) A tisztántartást, karbantartást és ellátást szolgáló munkavégzés időpontjait és tartamát a bv. intézet a fogvatartotti nyilvántartásban rögzíti.

136. §

A szabadságvesztés végrehajtása alatt az elítelt köteles túrni – különösen –

- a) a más nemű és más végrehajtási fokozatú elítéltektől való elkülönítést, az életkori, kriminológiai, kockázatelemzési és kezelési szempontú, foglalkoztatási és egészségügyi szempontok szerinti csoportba sorolását,
- b) az egyes rezsimekre vonatkozó korlátozásokat,
- c) személyes tárgyainak átvizsgálását,
- d) az e törvény szerinti kivételekkel kapcsolattartásának ellenőrzését,
- e) életrendjének, bv. intézetben belüli mozgásának meghatározását, illetve korlátozását,
- f) a 145. § (1) bekezdésében felsorolt biztonsági intézkedések végrehajtását.

137. §

Nem terheli az elítéltet

- a) a bv. intézetbe vagy intézménybe szállítás, ideértve azt is, ha az elítéltnak polgári ügyben a hatóság előtt való megjelenése érdekében másik bv. intézetbe szállítása szükséges,
- b) a büntetőügyben való -, vagy szabálysértési – ideértve a büntető ügyben lefolytatandó közvetítői eljárást is – előállítás,
- c) a szabálysértési ügyben való – ideértve a szabálysértési ügyben lefolytatandó közvetítői eljárást is – előállítás,
- d) az alkoholbetegséggel összefüggő gyógykezelés,
- e) az elmeállapot megfigyelésének,
- f) a kábítószer-prevenációs tevékenység, illetve a kábítószer-függőséget gyógyító kezelés, kábítószer-használatot kezelő más ellátás, illetve a megelőző-felvilágosító szolgáltatás és
- g) a jogsegélykérelem folytán más állam részére történő ideiglenes átadás

költsége.

138. §

(1) A bv. intézetet – amelyben az elítéltet fogva tartják – érintő katasztrófahelyzet esetén az elítélt köteles közreműködni a katasztrófahelyzet elhárításához szükséges tevékenységben.

(2) Az elítéltet megillető, e törvényben meghatározott jogok a katasztrófahelyzet elhárításához szükséges mértékben a katasztrófahelyzet idejére korlátozhatók.

(3) Az elítéltet a külön jogszabályok szerinti katasztrófavédelmi kötelezettség terheli, illetve ideiglenes katasztrófavédelmi szolgálatra beosztható.

(4) Az elítélt az elhelyezésére szolgáló bv. intézet közvetlen veszélyeztetettsége vagy használhatatlanná válása esetén más bv. intézetbe kell átszállítani.

139. §

A bv. szervezet joga és kötelezettsége az e törvényben meghatározott jogkövetkezményeket minden törvényes eszközzel biztosítani, illetve kikényszeríteni.

Kérelem, panasz és egyéb jogorvoslat

140. §

(1) Az elítéltet a jogorvoslat során jogairól, kötelezettségeiről bármikor tájékoztatást kérhet, a felvilágosítást megfelelő időben kell megadni.

(2) A elítélt jogorvoslati jogának érvényesüléséről a bv. intézet gondoskodik.

141. §

(1) Az elítélt a fogvatartásával összefüggő ügyben írásban, kérelemmel fordulhat a bv. szervezet ügyintézésre jogosult tagjához.

(2) Az elítélt személyes meghallgatást kérhet a bv. intézet parancsnokától, a bv. intézet szervezeti egységének a vezetőjétől. Az elítélt a bv. intézet parancsnokához írásban, közvetlenül is fordulhat.

(3) Az elítélt kérelmét a fogvatartotti nyilvántartásban rögzíteni kell, és a bv. intézet által kezelt iratokhoz kell csatolni.

(4) A kérelemnek helyt adó döntésről az elítélt szóban is tájékoztatható.

(5) A döntés lényegét és a közlés időpontját a nyilvántartásban rögzíteni kell, ezzel egyidejűleg az írásba foglalt döntést az elítélt számára át kell adni.

(6) Ha az elítélt az (5) bekezdés szerinti irat átvételét megtagadja, akkor annak tényét az iraton fel kell tüntetni, vagy azt jegyzőkönyvbe kell foglalni.

142. §

Az elítélt a büntetés-végrehajtási szervezet ügyintézésre jogosult tagjának döntése – kivéve a kérelemnek helyt adó – vagy az intézkedés ellen, illetve annak elmulasztása esetén, a 21. § (3) bekezdése szerint panasszal fordulhat annak a bv. intézetnek a parancsnokához, ahol a döntés, vagy intézkedés, illetve a mulasztást történt. Ha a döntést, az intézkedést, illetve mulasztást a bv. intézet parancsnoka vagy a BVOP kijelölt szervezeti egységének a vezetője hozta, a panaszt a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka bírálja el.

143. §

(1) Az elítélt kárigényét – kivéve, ha szabadult – annál a bv. szervnél terjesztheti elő, ahol a kár bekövetkezett, más gazdálkodó szervezetnél végzett munkáltatás során annál a bv. szervnél, amely a szerződést a gazdálkodó szervezettel megkötötte. Ha az elítélt társadalomba való beilleszkedését elősegítő programban vesz részt, kárigényét annál a bv. szervnél terjesztheti elő, amely a szerződést az ilyen szervezettel megkötötte.

(2) A kártérítési igényt határozattal kell elbírálni, amely ellen az elítélt a közléstől számított harminc napos jogvesztő határidőn belül, a határozatot hozó bv. szerv székhelye szerint illetékes bírósághoz, illetve a munkáltatással összefüggésben keletkezett kártérítési igény esetén a közigazgatási és munkaügyi bírósághoz keresettel élhet.

(3) Az elítéltet ért kárért a bv. szerv a Polgári Törvénykönyv szabályai szerint felel. A munkával összefüggésben okozott kárért, ha más gazdálkodó szervezetnél munkáltatták az elítéltet,

a munka törvénykönyvéről szóló törvény irányadó azzal, hogy az elítéltet ért kárt a gazdálkodó szervezettel szerződésben álló bv. szerv téríti meg. A társadalmi integrációs programban résztvevő elítéltnak okozott kárt a Polgári Törvénykönyv rendelkezése értelmében az ilyen programot lebonyolító szervezettel szerződött bv. szerv téríti meg.

(4) A kár bv. szerv általi megtérítése a kárért való felelősséget nem érinti, és a bv. szerv visszkereseti igényét nem gátolja.

(5) Ha az elítélt szabadult, kártérítési igényét a Polgári Törvénykönyv alapján, elévülési időn belül közvetlenül a bv. szerv székhelye szerint illetékes bírósághoz, illetve a munkáltatással összefüggésben okozott kár megtérítése iránti igényét a közigazgatási és munkaügyi bírósághoz benyújtott keresettel érvényesítheti.

144. §

(1) Az elítélt a szabadságvesztés végrehajtása során okozott kárért a Polgári Törvénykönyv alapján felelős, a munkával összefüggésben okozott kárért fennálló felelősségére a munka törvénykönyvéről szóló törvény értelemszerűen irányadó.

(2) Ha az elítéltet az általa okozott kár megtérítésére a bv. szerv határozattal kötelezte, ellene a határozatot hozó bv. szerv székhelye szerint illetékes bíróságnál, illetve a munkáltatással összefüggésben okozott kártérítési kötelezettség esetén a közigazgatási és munkaügyi bíróságnál a közléstől számított harminc napos jogvesztő határidőn belül keresettel élhet.

(3) A kereset benyújtása a kár összegének az elítélt bv. intézet által kezelt letéti számlájáról történő levonására nincs halasztó hatálya.

A végrehajtás rendjének és a fogvatartás biztonságának fenntartása

145. §

(1) Az elítélttel szemben alkalmazható biztonsági intézkedések:

- a) biztonsági elkülönítés,
- b) biztonsági zárkába vagy részlegre helyezés,
- c) mozgáskorlátozó eszközök alkalmazása,
- d) elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazása,
- e) elektronikus megfigyelési eszköz alkalmazása,
- f) motozás,
- g) biztonsági ellenőrzés, biztonsági vizsgálat és biztonsági szemle,
- h) az ajtók zárva tartásának elrendelése,
- i) egyes jogok gyakorlásának felfüggesztése.

(2) Az (1) bekezdés a)–d) pontjában meghatározott biztonsági intézkedések egyéni kockázatelemzés alapján alkalmazhatók.

(3) Indokolt esetben több biztonsági intézkedés együtt is alkalmazható.

(4) A büntetés-végrehajtási szervezet tagjai a bv. intézet biztonságát sértő vagy veszélyeztető cselekmények felszámolása érdekében jogosultak és kötelesek a rend fenntartásához, illetve helyreállításához szükséges intézkedéseket megtenni.

(5) A büntetés-végrehajtási szervezet tagja hivatásának jogszerű teljesítése során az intézkedéseinek a megengedett kényszerítő eszközök alkalmazásával is jogosult érvényt szerezni. A kényszerítő eszközök alkalmazási feltételeit a büntetés-végrehajtási szervezetről szóló törvény határozza meg.

146. §

(1) Az elítélt biztonsági elkülönítésére akkor kerülhet sor, ha

- a) a bv. intézet rendjét, biztonságát súlyosan sérti vagy veszélyezteti,
- b) csoportos ellenszegülésben vesz részt,
- c) az utasítás végrehajtását, a munkavégzést megtagadja, vagy
- d) ön- vagy közveszélyes magatartást tanúsít.

(2) A biztonsági elkülönítés elrendelésére és megszüntetésére a bv. intézet parancsnoka vagy a személyi állomány általa megbízott tagja jogosult. A biztonsági elkülönítés csak az elrendelésre okot adó körülmény megszűnéséig, de legfeljebb tíz napig tarthat, ezt egy alkalommal legfeljebb tíz nappal a bv. intézet parancsnoka meghosszabbíthatja. Az elkülönítés tartamába minden megkezdett nap beszámít.

(3) A biztonsági elkülönítés ideje alatt az elítélt

- a) állandó felügyelet alatt áll,
- b) az intézet területén engedéllyel és felügyelettel mozoghat, zárkáját zárva kell tartani,
- c) látogatójával biztonsági beszélőfülkében vagy biztonságtechnikai eszközön keresztül érintkezhet,
- d) az intézet csoportos művelődési, sportolási és szabadidő eltöltésének lehetőségeit nem veheti igénybe,
- e) önképzést folytathat,
- f) saját ruhát nem viselhet,
- g) magánál tartható tárgyainak köre és mennyisége korlátozható.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott korlátozások együttesen vagy külön-külön alkalmazhatók, erről az elrendelőnek írásban kell határoznia.

(5) Az ön- vagy közveszélyes magatartást tanúsító elítéltet az erre a célra kialakított helyiségben kell elhelyezni, és haladéktalanul intézkedni kell orvosi vizsgálatára. Az elkülönítés legfeljebb hat óra időtartamú lehet, és annak szükségességét kétóránként felül kell vizsgálni.

147. §

(1) Biztonsági zárkába vagy részlegre helyezhető az elítélt, akinek különösen az előélete, bűncselekménye, büntetési ideje, magatartása, informális kapcsolati rendszere, az intézet rendjéhez és biztonságához való viszonya, valamint személyi körülményei alapján alapos okkal arra lehet következtetni, hogy

- a) a bv. intézet rendjét és biztonságát súlyosan sértő cselekményt vagy bűncselekményt készíthet elő, vagy ilyen cselekményt már megkísérelt vagy elkövetett,
- b) saját vagy mások életét, testi épségét, illetve vagyontárgyakat sértő vagy veszélyeztető magatartást fog tanúsítani vagy ilyen cselekményt már elkövetett, nyíltan vagy rejtetten agresszív viselkedésű.

(2) Az elítélt biztonsági zárkába vagy részlegre helyezését a bv. intézet parancsnoka indokolt határozattal legfeljebb három hónapra rendelheti el, amelyet alkalmanként három hónappal, legfeljebb azonban egy év időtartamig meghosszabbíthat.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott időtartamot meghaladóan a biztonsági zárkába helyezés – alkalmanként – legfeljebb hat hónappal való meghosszabbításáról, valamint az elítéltnak legfeljebb hat hónapra biztonsági részlegre helyezéséről, vagy annak – alkalmanként – legfeljebb hat hónappal való meghosszabbításáról az országos parancsnok indokolt határozattal dönt.

(4) A biztonsági zárkába vagy részlegre helyezésről való döntés, valamint annak felülvizsgálata során az elítéltet meg kell hallgatni. Az alkalmazásáról való döntés során a meghallgatás a bv. intézet biztonsága, illetve bűncselekmény megelőzése érdekében mellőzhető.

(5) A bv. intézet parancsnoka és az országos parancsnok határozata ellen az elítélt bírósági felülvizsgálati kérelmet nyújthat be.

(6) A biztonsági zárkába vagy részlegre helyezés (2)–(3) bekezdésben meghatározott tartamába minden megkezdett nap beszámít.

(7) A szabadságvesztés végrehajtási fokozatára vonatkozó általános szabályok a biztonsági zárkába vagy részlegre helyezés esetén annak végrehajtási rendjéhez igazodnak. A biztonsági zárkába vagy részlegre helyezés esetén az elítélt

- a) állandó őrzés és felügyelet alatt áll,
- b) az intézet területén engedéllyel és felügyelettel mozoghat, zárkáját zárva kell tartani,
- c) zárkájában indokolt esetben belső biztonsági rács alkalmazható,
- d) látogatóval biztonsági beszélőfülkében vagy biztonságtechnikai eszközön keresztül érintkezhet, melytől a parancsnok engedélyével el lehet térni,
- e) munkát a biztonsági zárkában, illetve a biztonsági részleg területén belül, valamint a parancsnok által kijelölt helyen végezhet,
- f) önképzést folytathat, az intézet csoportos művelődési, sportolási és szabadidő eltöltésének lehetőségeit csak a biztonsági részlegen belül, illetve a parancsnok engedélyével veheti igénybe,
- g) lelkeszi gondozásban egyénileg, közösségi lelki gondozásban a parancsnok engedélye szerint részesülhet,
- h) magánál tartható tárgyainak köre és mennyisége korlátozható.

(8) Az (7) bekezdésben meghatározott rendelkezések, valamint a szükséges további biztonsági intézkedések együttesen vagy külön-külön alkalmazhatók, melyről a bv. intézet parancsnoka írásban dönt.

(9) Az elítélt – kérelmére, vagy hivatalból – biztonsági zárkába vagy részlegre helyezhető, ha személyes védelme érdekében más elítéltektől való elkülönítése szükséges, és más módszer nem vezet eredményre. Ez esetben a (6) bekezdésben meghatározott rendelkezések a behelyezés

indokának figyelembe vételével, ha pedig az (1) bekezdés *a)–b)* pontjában meghatározott feltételek is fennállnak, szükség szerint alkalmazhatók.

148. §

Mozgáskorlátozó eszközként – testi sérüléssel nem járó módon – rögzítő övvel vagy anélkül bilincs, vezetőbilincs vagy a végtag rögzítésére alkalmas más eszköz az intézkedésre okot adó körülmény megszűnésig, de legfeljebb folyamatosan tizenkét óra időtartamra alkalmazható, ha az elítélt egészségi állapota azt megengedi. A tizenkét óra időtartamú korlátozás nem vonatkozik az elítélt bv. intézeten kívüli kísérésére vagy őrzésére.

149. §

Az elítéltek intézeten kívüli mozgásának nyomon követése érdekében elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazható

- a) az elítélt bv. intézet területén kívül történő foglalkoztatása,
- b) a polgári egészségügyi intézményben elhelyezett elítélt őrzése, felügyelete,
- c) a súlyos beteg közeli hozzátartozóját meglátogató elítélt felügyelete,
- d) a közeli hozzátartozója temetésén részt vevő elítélt felügyelete,
- e) csoportos kimaradás felügyelete

esetén.

150. §

(1) Az elítéltek intézeten belüli mozgásának megfigyelése, valamint a büntetés-végrehajtás rendjének biztosítása céljából a bv. intézetnek elítéltek részére fenntartott, közös használatú helyiségeiben, bv. intézet udvarán, folyosóin, valamint a bv. intézet területét határoló külső falakon és kapujánál elektronikus megfigyelési eszközt helyezhet el.

(2) A büntetés-végrehajtás rendjének biztosítása, valamint bűncselekmények, szabálysértések és fegyelmi vétségek vagy más jogsértések megelőzése céljából a biztonsági zárkában és részlegen, a biztonsági elkülönítőben, a HSR részlegen, a fegyelmi elkülönítőben és a magánzárkában is elhelyezhető elektronikus megfigyelési eszköz.

(3) A korábban öngyilkosságot megkísérlő vagy a saját testi épsége elleni önkárosító cselekményt elkövető elítélt zárkájában az elítélt életének, testi épségének megóvása érdekében helyezhető el elektronikus megfigyelési eszköz, ha az elítélt viselkedésének folyamatos nyomon követése szükséges, valamint, ha az elítélt életének és testi épségének megóvása érdekében az egyébként szükséges.

(4) A (2) és (3) bekezdésben meghatározott helyszínen elhelyezett elektronikus megfigyelési eszköz nem alkalmazható külön légterű illemhely, vagy fürdőhelyiség megfigyelésére.

(5) Az elektronikus megfigyelési eszköz által rögzített felvétel és az abban szereplő személyes adat

- a) az eszköz alkalmazásának a helyszínén elkövetett bűncselekmény vagy szabálysértés miatt indult eljárásban,

- b) az eszköz alkalmazásának a helyszínén az elítélt vagy a büntetés-végrehajtási szervezet állományába tartozó személy által elkövetett jogsértés miatt indított fegyelmi eljárásban, és
- c) az eszköz alkalmazásának a helyszínén a büntetés-végrehajtási szervezet állományába tartozó személy eljárása jogszerűségének a megállapítására irányuló eljárásban

használható fel.

(6) Az elektronikus megfigyelési eszköz által rögzített felvétel és az abban szereplő személyes adat a felvételen szereplő személy által, jogainak gyakorlása érdekében indított eljárásban is felhasználható. Az a felvételen szereplő személy, akinek a felvételre a jogainak gyakorlása érdekében van szüksége, a rögzítéstől számított harminc napon belül jogának vagy jogos érdekének igazolásával kérheti, hogy az adatot annak kezelője ne törölje. A jogainak gyakorlása érdekében indított eljárás során a felvétel a bíróság vagy más szerv megkeresésére továbbítható.

(7) Az elektronikus megfigyelési eszközzel rögzített felvételt legfeljebb a rögzítést követő hatvan nap elteltével törölni kell, ha az (5) bekezdésben megjelölt eljárás lefolytatását nem kezdeményezték vagy a felvételen szereplő személy a (6) bekezdés szerinti lehetőségével nem él.

(8) Ha az (5) bekezdésben meghatározott célból az adat felhasználására kerül sor, akkor az (5) bekezdésben meghatározott eljárás befejezését követően kell az elektronikus megfigyelési eszközzel rögzített felvételt törölni. Ha büntetőeljárás indult, a rögzített kép-illetve hanganyagot vagy ezek másolatát az eljáró hatóság kérésére az iratokhoz csatolás érdekében meg kell küldeni.

(9) Ha a (6) bekezdésben meghatározott célból az adat felhasználására kerül sor, akkor a (6) bekezdésben meghatározott eljárás befejezését követően kell az elektronikus megfigyelési eszközzel rögzített felvételt törölni. Ha a (6) bekezdésben meghatározott célból az adat felhasználására nem kerül sor, akkor a (6) bekezdésben meghatározott kérelemről számított kilencvenedik napon az elektronikus megfigyelési eszközzel rögzített felvételt törölni kell.

(10) A büntetés-végrehajtási szervezet a felvétel kezelése során köteles megtenni az ahhoz szükséges szervezési, technikai és egyéb adatbiztonsági intézkedéseket, hogy az érintett személy személyes adatait, így különösen magántitkait és magánéletének körülményeit illetéktelen személy tudomására jutásától megóvják.

151. §

(1) Az elítélt motozását, illetve a ruházat átvizsgálását – ide nem értve a motozásnál közreműködő orvost, valamint a technikai eszközzel történő ruházatátvizsgálást – az elítélttel azonos nemű személy végezheti.

(2) A motozás nem történhet megalázó, szemérmesítő módon.

(3) A test üregeinek átvizsgálását – a (4) bekezdésben meghatározott kivétellel – csak orvos végezheti.

(4) A szájjüreg szemrevételezéssel történő ellenőrzését a bv. intézet állományának az elítélttől eltérő nemű tagja is végrehajthatja.

(5) Az elítélt személyes tárgyainak átvizsgálása során, az elítéltnél nem tartható tárgyak elvételéről, illetve megsemmisítéséről jegyzőkönyvet kell felvenni.

152. §

(1) A zárkák, a lakóhelyiségek, a munkaterületek, az egészségügyi helyiségek és az elítéltek tartózkodására szolgáló egyéb helyiségek biztonsági ellenőrzését naponta kell végrehajtani.

(2) A bv. intézet biztonságának fenntartása, a rendkívüli események megelőzése, megszakítása, felszámolása érdekében a napi biztonsági ellenőrzésen túl a bv. intézet helyiségei, területei a nap bármely szakaszában átvizsgálhatók.

(3) A bv. intézet valamennyi helyiségére és létesítményére kiterjedő biztonsági szemlét jogszabályban meghatározott időközönként kell tartani.

(4) A bv. szervnél évente legalább egy alkalommal a biztonsági rendszer valamennyi elemére kiterjedő, átfogó biztonsági vizsgálatot kell tartani.

153. §

A bv. intézet parancsnoka biztonsági okból, rendkívüli esemény bekövetkezésének a megelőzése, megszakítása vagy felszámolása érdekében – a kiváltó ok megszűnéséig, a végrehajtási fokozattól függetlenül – elrendelheti az elítéltek elhelyezési körletén az ajtók zárva tartását.

154. §

(1) A bv. intézet rendjét, a fogvatartás biztonságát közvetlenül és súlyosan sértő vagy veszélyeztető események felszámolásának idejére – legfeljebb öt napig – a bv. intézet parancsnoka az elítéltek meghatározott csoportjára nézve elrendelheti a 122. § b), e), n) és o) pontjában foglalt jogok gyakorlásának teljes vagy részleges felfüggesztését. Az országos parancsnok az intézkedés időtartamát további öt nappal meghosszabbíthatja.

(2) Az (1) bekezdés szerinti intézkedés elrendeléséről vagy meghosszabbításáról az ügyészt haladéktalanul értesíteni kell. Az ügyész az intézkedés indokoltságát haladéktalanul megvizsgálja, annak tartalmát megváltoztathatja, a jogok gyakorlásának felfüggesztését megszüntetheti.

(3) Az (1) bekezdés szerinti intézkedést kiváltó ok előidézésében vétlen elítélt részére az elmaradt jogainak gyakorlását utólag lehetővé kell tenni.

Az elítéltek elhelyezése és anyagi ellátása

155. §

(1) Az elítéltek közösen helyezhetők el, de ha erre lehetőség van, az elítéltet egyedül kell elhelyezni.

(2) Az elítélteket ágyneművel ellátva és legfeljebb egyemeletes ágyon kell elhelyezni, ettől eltérni csak rendkívül indokolt esetben lehet.

(3) Az elítélt részére az általuk végzett munka jellegének, az egészségi állapotuknak és az életkoruknak megfelelően kialakított normák alapján, legalább napi háromszori étkezést – ebből legalább egy alkalommal meleg ételt – kell biztosítani.

(4) Az elítéltet az évszaknak megfelelő formaruhával, alsóruhával és lábbelivel kell ellátni. Ha a bv. intézet ideiglenesen nem tud formaruhát biztosítani, ennek idejére az elítélt a saját ruháját viselheti.

(5) Rendkívüli esemény idején, vagy más elháríthatatlan ok miatt – legfeljebb három napig – az elítéltek kizárólag hideg étellel is elláthatók, az átszállításra, illetve az előállításra – ha az a bv. intézet székhelyének közigazgatási határán kívülre történik – kerülő elítélt részére csomagolt hideg ételmezt kell adni.

(6) Az elítélt köteles a saját ruházat mosatásának, tisztításának díját és a tisztálkodási felszerelés költségét megtéríteni, a letéti pénzzel nem rendelkező elítélt részére az alapvető tisztálkodási felszerelést biztosítani kell. Az elítélt köteles továbbá a jogszabályban meghatározott többletszolgáltatások igénybevételét megtéríteni, így különösen

- a) a kondicionáló terem használati díját;
- b) a hűtőszekrény használati díját;
- c) a vízmelegítő használati díját.

Az elítéltek egészségügyi ellátása

156. §

(1) Az elítélt egészségügyi ellátására az egészségügyi és társadalombiztosítási jogszabályok irányadók. Az elítéltet gyógyszer és gyógyászati segédeszköz a külön jogszabályban meghatározottak szerint illeti meg.

(2) A letéti pénzzel, jövedelemmel, más pénzbeli juttatással nem rendelkező, továbbá a közgyógyellátásra vonatkozó jogszabályi rendelkezések értelmében közgyógyellátásra jogosult elítélt esetében a gyógyszer és a gyógyászati segédeszköz térítési díját a bv. intézet a közgyógyellátásra vonatkozó jogszabályi rendelkezésekben meghatározott mértékig átvállalja. A dolgozó elítélt munkavégző képességének megőrzéséhez, helyreállításához szükséges gyógyszer, gyógyászati segédeszköz térítési díját a bv. intézet biztosítja, ha a fogvatartás során bekövetkezett munkabaleset, vagy a munkavégzéshez kapcsolódó megbetegedés teszi a kezelést szükségessé.

(3) A várandós elítélt, valamint az anya-gyermek részlegen elhelyezett gyermek gyógyszert, gyógyászati segédeszközt térítés nélkül kap.

(4) Az elítélt a bv. intézet orvosának szakmai javaslatára, az bv. intézet vezetőjének engedélyével a hozzátartozó vagy – kapcsolattartóként nyilvántartásba vett – harmadik személy által finanszírozott gyógyszert, gyógyászati segédeszközt használhatja.

(5) Az elítélt a jogszabályban meghatározott térítéshez, illetve részleges térítéshez kötött egészségügyi szolgáltatásokat a kiszabott térítési díj ellenében veheti igénybe.

(6) Az (5) bekezdésben foglalt költségek térítését a bv. intézet – különös méltánylást érdemlő esetekben – átvállalhatja.

157. §

(1) A szabadságvesztés végrehajtása során biztosítani kell az elítélt hatályos egészségügyi, társadalombiztosítási, egészségbiztosítási jogszabályok, illetve a kötelező szakmai eljárásrend szerinti egészségügyi ellátását.

(2) Az elítélt egészségügyi ellátására az egészségügyi és társadalombiztosítási jogszabályok irányadók.

158. §

Az elítélt egészségügyi ellátása visszautasításával kapcsolatos önrendelkezési joga – a saját és a közösség egészségének védelme érdekében –

- a) veszélyeztető, illetve közvetlen veszélyeztető állapot fennállása esetén,
- b) sürgős szükség esetén,
- c) közegészségügyi-járványügyi érdekből

korlátozható.

159. §

Az elítélt a beavatkozás elvégzéséhez való beleegyezését bármikor visszavonhatja. A beleegyezés alapos ok nélküli visszavonása esetén azonban kötelezhető az ennek következtében felmerült és indokolt költségek megtérítésére.

160. §

A büntetések és intézkedések végrehajtása során az elítélt egészségi állapotának megfelelő gyógyító-megelőző ellátását elsősorban a fogva tartó bv. intézet, illetve a Központi Kórház, annak a Szegedi Fegyház és Börtönben működő Krónikus Utókezelő Részlege, valamint az IMEI biztosítja, és az elítélt ezt az ellátást köteles igénybe venni.

161. §

Ha az elítélt megfelelő egészségügyi ellátása a bv. szervezet keretein belül nem lehetséges, a bv. intézet orvosa (a továbbiakban: bv. orvos) vagy a bv. egészségügyi szerv gondoskodik arról, hogy az elítélt nem a bv. szervezet kezelésében lévő egészségügyi intézményben (a továbbiakban: egészségügyi intézmény) részesüljön a megfelelő és kötelező ellátásban.

162. §

Az elítélt a 160. §-ban foglaltaktól eltérő egészségügyi intézmény térítésköteles szolgáltatását csak akkor veheti igénybe, ha azt a bv. intézet parancsnoka engedélyezi, az elítélt a várható költségeket – ideértve a szállítás költségeit is – megelőlegezi, és az egészségügyi intézmény a szolgáltatást vállalja.

163. §

(1) A bv. intézetben az elítélt sürgősségi orvosi ellátását a bv. orvos, munkaidőn túl, valamint munkaszüneti napokon a készenléti szolgálatot teljesítő orvos, ennek hiányában a bv. intézet

székhelye szerint területileg illetékes háziorvosi ügyeleti szolgálat, sürgősségi orvosi szolgálat vagy mentőszolgálat biztosítja.

(2) Az elítéltet az orvos írásos javaslata, beutalója alapján a legközelebbi, megfelelő és kötelező ellátást biztosító egészségügyi intézménybe kell szállítani, ha a járó- vagy fekvő beteg szakellátásra szorul és a bv. egészségügyi szerv nehezen elérhető.

(3) A sürgős orvosi ellátásra szoruló elítélt egészségügyi intézménybe történő szállítása és ellátása nem tagadható meg, nem halasztható el.

Az elítéltek reintegrációja

164. §

(1) A reintegrációs tevékenység keretében törekedni kell arra, hogy az elítélt bűncselekményének társadalomra veszélyességét felismerje, annak következményeit lehetőség szerint enyhítse. Az elítéltet – büntetésének tartamához képest – betanított-munkás képzésben, szakmunkásképzésben, vagy a bv. intézet lehetősége szerint, a büntetés-végrehajtási szempontokra is figyelemmel, szakképzésben kell részesíteni, valamint – ha a bv. intézet parancsnoka engedélyezi – támogatható, hogy a felsőfokú tanulmányokat megkezdje, vagy folytassa.

(2) Lehetővé kell tenni, hogy az elítélt a bv. intézetben alapfokú iskolai tanulmányokat végezzen. Ha az adott bv. intézetben nem folyik alapfokú nevelés-oktatás, akkor az elítéltet – kérelmére – lehetőség szerint el kell szállítani alapfokú oktatás biztosítására alkalmas bv. intézetbe.

(3) Az elítéltet a vizsgára való felkészüléshez a munka alól – törvényben meghatározott időre – kérésére fel kell menteni.

(4) A bv. intézet lehetőségeihez mérten, a büntetés-végrehajtási szempontokra is figyelemmel támogatni kell az elítélt önképzését.

(5) A bv. intézet lehetőségei szerint biztosítani kell az elítélt számára a rendszeres munkavégzés feltételeit.

(6) Az eredményes reintegráció érdekében elő kell segíteni, hogy az elítélt családi és egyéb kapcsolatait fenntartsa, fejlessze.

(7) Az elítéltek reintegrációjának elősegítése érdekében a bv. szervezet igénybe veszi a Börtönlelkészi Szolgálat tevékenységét.

(8) A szabad idő hasznos felhasználása érdekében lehetőséget kell biztosítani a művelődésre, sportolásra, vallásgyakorlásra.

A jutalmazás

165. §

(1) Az elítélt példamutató magatartásáért, a munkában elért eredményéért, a tanulásban tanúsított szorgalmáért, a közösség érdekében végzett tevékenységéért, élet vagy jelentős anyagi érték megmentéséért vagy súlyos veszély elhárításáért jutalomban részesíthető.

(2) A jutalmak:

- a) dicséret,
- b) kondicionáló terem használatának díjmentes biztosítása,
- c) látogatófogadás soron kívül, a látogatási idő meghosszabbítása,
- d) a személyes szükségletekre fordítható összeg növelése,
- e) pénzjutalom,
- f) tárgyjutalom,
- g) a végrehajtott fenyítés nyilvántartásból törlése,
- h) látogató bv. intézeten kívüli fogadása soron kívül,
- i) jutalom kimaradás,
- j) jutalom eltávozás.

166. §

A 165. § (2) bekezdés h)–j) pontja nem engedélyezhető, ha az elítélt

- a) ellen újabb büntetőeljárás van folyamatban,
- b) a magatartási szabályokat ismételten vagy súlyosan megszegte.

167. §

A látogató bv. intézeten kívüli fogadása, a jutalom kimaradás és a jutalom eltávozás időtartama a szabadságvesztésbe beszámít. A jutalom kimaradásra és a jutalom eltávozásra egyebekben a kimaradás és az eltávozás szabályait kell alkalmazni.

*A fenyítések és a fegyelmi eljárás***168. §**

(1) A büntetés-végrehajtás rendjét vétkesen megsértő elítélttel szemben, valamint a büntetés-végrehajtás rendjének és biztonságának biztosítása érdekében a következő fenyítések alkalmazhatók:

- a) feddés,
- b) a magánál tartható tárgyak körének – a 98. § (2) bekezdés f) pontjában meghatározottakra figyelemmel – korlátozása, amely legalább egy, legfeljebb hat hónapig tarthat,
- c) bv. intézet által szervezett programokon, rendezvényeken, művelődési, szabadidős, illetve sportprogramokon való részvétel korlátozása, attól való eltiltás,
- d) a 155. § (6) bekezdés a)–c) pontjában meghatározott többletszolgáltatások megvonása,
- e) a személyes szükségletekre fordítható összeg csökkentése,
- f) magánelzárás.

(2) A személyes szükségletekre fordítható összeg hat hónapig terjedő időre, legfeljebb ötven százalékkal csökkenthető.

(3) Az bv. intézetnél programoktól, rendezvényektől történő eltiltás, vagy a művelődési, szabadidős és sportprogramokon való részvétel korlátozása, meghatározott alkalmakra, de legfeljebb három hónapig tarthat.

(4) A többlétszolgáltatások megvonása legalább egy hónaptól, legfeljebb három hónapig terjedhet.

169. §

(1) A magánelzárás fegyházban huszonöt, börtönben húsz, fogházban tíz napig terjedhet, amelynek időtartama alatt engedélyezhető, hogy az elítélt dolgozzon vagy iskolába járjon. A magánelzárás, ha az elítélt dolgozik, fegyházban húsz, börtönben tizenöt és fogházban öt napig terjedhet.

(2) Magánelzárás várandós és kisgyermekes nővel szemben nem alkalmazható.

(3) A magánelzárás végrehajtása alatt az elítélt

- a) kimaradásra és eltávozásra nem mehet,
- b) a védőjével való kapcsolattartást kivéve nem telefonálhat és nem levelezhet,
- c) nem küldhet, és nem kaphat csomagot,
- d) nem fogadhat látogatót, kivéve a lelkeszt, valamint a szabadulás előkészítése érdekében a leendő munkáltatóját, a pártfogó felügyelőt és a karitatív szervezet megbízottját,
- e) a személyes szükségleteire nem vásárolhat,
- f) nem veheti igénybe a bv. intézet művelődési és sportolási lehetőségeit, sajtóterméket nem olvashat,
- g) a munkáltatásban nem vehet részt.

(4) Az elítélt a magánelzárás végrehajtása alatt is érintkezhet a védővel, a bv. intézet parancsnokának engedélyével, felügyelettel meglátogathatja a súlyos beteg közeli hozzátartozóját, részt vehet a közeli hozzátartozója temetésén.

(5) A magánelzárás végrehajtása folytán elmaradt látogatás, csomagküldemény és az elítélt személyes szükségleteire szolgáló vásárlás a magánelzárás végrehajtása után engedélyezhető.

(6) Ha az orvos vagy a pszichológus az elítélt egészségi állapota miatt a magánelzárás végrehajtásának megkezdését, vagy folytatását nem javasolja, a magánelzárás végrehajtását félbe kell szakítani.

170. §

(1) A fenyítés kiszabásánál figyelemmel kell lenni a fegyelemsértés súlyára és az elítélt eddigi magatartására, szem előtt tartva a fenyítés célját.

(2) Ha a fegyelemsértés bűncselekményt is megvalósít, a fegyelmi eljárás mellett a feljelentést is meg kell tenni.

(3) Ha a fegyelemsértés szabálysértést is megvalósít, a bv. intézet sérelmére – ide nem érte a magánindítványra üldözendő szabálysértést – elkövetett szabálysértés miatt a fegyelmi eljárás mellett a feljelentést is meg kell tenni. Az elítélt másik elítélt sérelmére elkövetett szabálysértést megvalósító fegyelemsértése esetén a feljelentés megtételére lehetőséget kell biztosítani.

(4) A bv. intézet magánelzárást kiszabó határozata ellen az elítélt és – ha a fegyelmi eljárásban eljár – a védője a büntetés-végrehajtási bírósághoz bírósági felülvizsgálati kérelmet nyújthat be. A bírósági felülvizsgálati kérelmet a határozat közlésekor nyomban be kell jelenteni; a kérelemnek a magánelzárás végrehajtására halasztó hatálya van.

(5) Az elítélt köteles megtéríteni az általa elkövetett fegyelemsértéssel kapcsolatban – ideértve a szándékos egészségkárosító cselekményt is – a büntetés-végrehajtás részére felmerült költséget.

(6) A fegyelmi eljárás rendjét külön jogszabály határozza meg.

171. §

(1) A fegyelmi jogkör gyakorlója az elítélt másik elítélt sérelmére megvalósított fegyelemsértése miatt indult eljárást megszüntetheti, a fenytés végrehajtását felfüggesztheti, ha az elítélt közvetítői eljárásban vesz részt.

(2) A fegyelmi jogkör gyakorlója által, közvetítői eljárásra utalt ügyben az elítéltek közötti közvetítői eljárást a bv. intézet állományának erre kiképzett tagja folytathatja le.

(3) A közvetítői eljárásban arra kell törekedni, hogy a sértett és az elkövető között – az elkövető tevékeny megbánását megalapozó – írásbeli megállapodás jöjjön létre.

(4) A közvetítői eljárás csak a sértett és az elkövető önkéntes hozzájárulásával folytatható le.

(5) Az eljárásban a sértett és az elkövető egyenrangú felek, az eljárás során bármikor visszavonhatják a részvételre vonatkozó hozzájárulásukat, és a megállapodásra önként kell jutniuk.

(6) Hozzájárulás visszavonása, illetve megállapodás hiányában a fegyelmi eljárást, a fenytés végrehajtását folytatni kell.

A kapcsolattartás szabályai

172. §

(1) A szabadságvesztés végrehajtása során a bv. intézet az e Fejezetben, valamint a végrehajtási fokozatokra és rezsimekre vonatkozó szabályok szerint, a társadalomba való beilleszkedés érdekében elősegíti, hogy az elítélt fenntarthassa és fejleszthesse hozzátartozóival, más személyekkel, valamint a reintegrációs célkitűzéseket elősegítő külső szervezetekkel való kapcsolatát.

(2) Az elítélt kapcsolattartása az e törvényben meghatározottak szerint, a bv. intézet rendje és a fogvatartás biztonsága érdekében ellenőrizhető. A bv. intézet rendje és a fogvatartás biztonsága érdekében, vagy egészségügyi okból a kapcsolattartás korlátozásának is helye lehet.

(3) Ha a szabadságvesztés foganatba vételére tekintettel szüntette meg a bíróság vagy az ügyész az elítélttel szemben más büntető ügyben elrendelt előzetes letartóztatást, akkor a rendelkezési jogkör gyakorlójának ilyen irányú rendelkezése esetén az elítélt kapcsolattartása vagy elkülönítése tekintetében korábban hozott korlátozó intézkedéseit be kell tartani.

173. §

(1) Az elítélt kapcsolattartási formái:

- a) levelezés,
- b) telefonbeszélgetés a bv. intézet által biztosított telefonnal,
- c) csomag küldése és fogadása,
- d) látogató fogadása,
- e) látogató bv. intézeten kívüli fogadása,
- f) kimaradás,
- g) eltávozás.

(2) Az elítélt a rezsिम szabályok szerint igénybe veheti a bv. szerv által nyújtott elektronikus kapcsolattartási formákat. E kapcsolattartási formák ellenőrzésére és korlátozására az általános szabályok az irányadók.

Levelezés

174. §

(1) Az elítélt hozzátartozóival, valamint az általa megjelölt és a bv. intézet által engedélyezett személyekkel levelezhet, a levelek gyakorisága és terjedelme nem korlátozott.

(2) Az elítélt által írt, illetve a részére érkezett levelet – ha jogszabály másként nem rendelkezik – legkésőbb a második munkanapon továbbítani, illetve kézbesíteni kell.

(3) A levelezés biztonsági ellenőrzésének célja a fogvatartás biztonságának a fenntartása, a biztonságot sértő vagy veszélyeztető cselekmények megelőzése.

(4) Az elítéltnak a hatóságokkal, törvényben kihirdetett nemzetközi egyezményben elismerten erre hatáskörrel rendelkező nemzetközi jogvédő szervezetekkel, az alapvető jogok biztosával, valamint a nemzeti megelőző mechanizmus szervezetével vagy munkatársával és a védővel való levelezése tartalmilag nem ellenőrizhető. Ha alapos indok merül fel arra, hogy az elítélt részére érkező vagy az általa küldött levelek nem a borítékban megjelölt hatóságtól, nemzetközi szervezettől vagy a védőtől származnak vagy nem a címzetteknek szólnak a levelet az elítélt jelenlétében – jegyzőkönyv egyidejű felvétele mellett – kell felbontani. Az ellenőrzés csak a feladó azonosítására szolgálhat.

(5) Ha a bv. intézet az általa tartalmilag ellenőrizhető levél tekintetében megállapítja, hogy az a fogvatartás biztonságát veszélyeztető adatot, információt vagy tárgyat tartalmaz, a levél nem továbbítható, az elítéltnak nem kézbesíthető.

Telefonbeszélgetés

175. §

(1) Az elítélt a szabadságvesztés végrehajtási fokozataira és rezsимjeire vonatkozó rendelkezések szerinti gyakoriságban és időtartamban telefonhívást kezdeményezhet.

(2) Az elítélt a házirend előírásainak megfelelően kizárólag a bv. intézet által kijelölt telefont használhatja.

(3) A telefonbeszélgetés a bv. intézet rendje, a fogvatartás biztonsága érdekében a külön jogszabályban meghatározott módon ellenőrizhető, indokolt esetben megszakítható, amelyről az elítéltet tájékoztatni kell.

Csomag küldése és fogadása

176. §

(1) Az elítélt jogszabályban meghatározott módon csomagot fogadhat és küldhet. A csomagküldés lehetőségéről, módjáról és a költségek viseléséről a bv. intézet az elítélt útján küld értesítést.

(2) Az elítélt havonta fogadhat, vagy küldhet csomagot.

(3) Az elítélt által küldött, illetve fogadott csomag a bv. intézet, valamint a fogvatartás biztonsága érdekében ellenőrizhető, ennek lehetőségéről az elítéltet tájékoztatni kell.

(4) A csomag mindazokat a tárgyakat tartalmazhatja, amelyeket az elítélt engedéllyel magánál tarthat.

(5) Ha az elítélt nem kap csomagot, a bv. intézet parancsnoka engedélyezheti, hogy az elítélt a letéti pénzéből – a személyes szükségleteire egyébként fordítható összegben felül – a csomag tartalmára vonatkozó szabályok figyelembevételével vásároljon.

(6) A bv. intézet parancsnoka engedélyezheti, hogy a kapcsolattartó a csomagot közvetlenül a bv. intézetben adja át.

Látogató fogadása

177. §

(1) Az elítélt a rezsimegyeztetésekhez igazodóan havonta legalább egyszer, alkalmanként hatvan percen, de legfeljebb kilencven percen, egyidejűleg négy fő látogatót fogadhat.

(2) Az elítélt és a látogató beszélgetése ellenőrizhető, amelynek lehetőségéről az elítéltet és a látogatót tájékoztatni kell.

(3) Ha a bv. intézet biztonsága indokolja, a bv. intézet parancsnoka elrendelheti, hogy az elítélt biztonsági beszélőfülkében, vagy rácson keresztül beszélhet a látogatóval.

(4) A látogatásból ki kell zárni azt, akit az ügyész vagy a bíróság a folyamatban lévő büntetőeljárás eredményessége érdekében attól eltiltott, illetve azt, akinek a magatartása a bv. intézet, valamint a fogvatartás biztonságára veszélyt jelent.

(5) A látogatás félbeszakítható, ha az elítélt vagy a látogató a látogatás rendjét megsérti, és azt figyelmeztetés ellenére sem hagyja abba.

(6) A látogatást meg kell szakítani a szükséges intézkedések megtétele mellett, ha az elítélt vagy a látogató magatartása a bv. intézet rendjét, a fogvatartás biztonságát közvetlenül sérti, vagy veszélyezteti.

Látogató bv. intézeten kívüli fogadása

178. §

(1) Az elítélt számára – a szabadságvesztés végrehajtási fokozataira és rezsimjeire vonatkozó rendelkezések szerint – engedélyezhető látogató bv. intézeten kívüli fogadása, melynek tartama alkalmanként legalább két óra.

(2) Látogató bv. intézeten kívüli fogadása annak az elítéltnak engedélyezhető, aki a szabadságvesztésből a büntetés egyharmadát letöltötte, és fegyházban legalább egy évet, börtönben legalább hat hónapot, fogházban legalább három hónapot kitöltött, vagy akit átmeneti részlegre helyeztek.

(3) A bv. intézeten kívüli látogatás idejére – az elítélt letételében lévő pénze terhére – a bv. intézet parancsnoka költőpénz kiadását engedélyezheti. Az bv. intézeten kívüli látogatás a szabadságvesztés időtartamába beszámít.

(4) A látogató bv. intézeten kívüli fogadása esetén az elítélt kizárólag a látogató megjelenését követően távozzhat a bv. intézetből.

Kimaradás

179. §

(1) Kimaradás annak az elítéltnak engedélyezhető, aki a szabadságvesztésből a büntetés egyharmadát letöltötte, és fegyházban legalább egy évet, börtönben legalább hat hónapot, fogházban legalább három hónapot kitöltött, vagy akit átmeneti részlegre helyeztek.

(2) A kimaradás tartama a huszonnégy órát nem haladhatja meg. A kimaradás idejére a bv. intézet parancsnoka – az elítélt letételében lévő pénze terhére – költőpénz kiadását engedélyezheti.

(3) Kimaradás elsősorban az elítélt családi és társadalmi kapcsolatainak fenntartása, oktatásban, képzésben való részvétele, a szabadulása után a munkahelyről és a lakásról való gondoskodás elősegítése érdekében engedélyezhető.

(4) A kimaradás az elítéltek csoportja részére is engedélyezhető. A bv. intézet parancsnoka dönti el, hogy a csoportos kimaradás kíséreléssel történik-e.

Eltávozás

180. §

(1) Eltávozás kizárólag akkor engedélyezhető, ha az elítélt a szabadságvesztésből a büntetés egyharmadát letöltötte, és fegyházban legalább egy évet, börtönben legalább fél évet, fogházban legalább három hónapot kitöltött.

(2) Az eltávozás tartama évente fegyházban legfeljebb öt nap, börtönben legfeljebb tíz nap, fogházban és az átmeneti részlegen legfeljebb tizenöt nap. Ha az elítélt fizetett szabadsággal rendelkezik, az eltávozást a fizetett szabadságba be kell számítani.

Az elítéltek oktatása és képzése

181. §

(1) Az oktatásban, szakképzésben vagy továbbképzésen való részvétel nem helyettesíti az elítélt munkában való részvételi kötelezettségét.

(2) Az általános iskolai oktatásban, a középfokú iskolában, illetve a szakképzésben vagy továbbképzésben részt vevő elítéltet – ha bv. intézet működési körében felmerült okból nem állították munkába, illetve nem rendelkezik nyugellátással, szolgálati járadékkal, korhatár előtti ellátással, bányászok egészségkárosodási járadékával, átmeneti bányászjáradékkal – a képzés ideje alatt az alapmunkadíj egynegyedének megfelelő pénzbeli térítés (a továbbiakban: ösztöndíj) illeti meg.

(3) Az ösztöndíjra jogosultak körének meghatározása során a bv. intézet parancsnoka a (2) bekezdésben foglaltaktól különös méltánylást érdemlő esetben eltérhet.

(4) Azon képzési formák esetében, amelyért az elítéltet ösztöndíj illeti meg, bv. intézet oktatási-képzési megállapodást köt az elítélttel. A megállapodásban az elítéltet tájékoztatni kell arról, hogy ha az, általános iskolai oktatásban, középfokú iskolában – ideértve a gimnázium, a szakközépiskola és a szakiskola –, illetve a szakképzésben vagy továbbképzésben a tanulmányait megkezdte, és a képzésben önhibájából nem vesz részt, illetve indokolatlanul megszakítja, a felmerült költségek teljes vagy részleges megtérítésére kötelezhető.

(5) Az ösztöndíj az iskolai végzettséget vagy szakképzettséget igazoló okirat alapján állapítható meg. A bv. intézet parancsnoka e rendelkezéstől indokolt esetben eltérhet.

(6) Az oktatásban részesülő elítélt tanulmányi eredményétől, szorgalmától és magatartásától függően kiegészítő ösztöndíjban részesül, az elbírálás és a kiegészítő ösztöndíj mértékét rendelet szabályozza.

(7) Az ösztöndíj a szabadulásra kötelezően tartalékolandó pénzösszeg tekintetében munkadíjnak minősül. A havi levonás mértéke igazodik a (2) bekezdésben meghatározott ösztöndíj mértékéhez, azaz az alapmunkadíjból levonandó kötelezően tartalékolandó pénzösszeg egynegyede vonható.

182. §

A bv. intézet parancsnokának döntése alapján az elítéltet különös méltánylást érdemlő esetben

- a) az iskolarendszeren kívüli szakoktatás
- b) felsőfokú tanulmányok folytatása

során is megilleti a 181. § (2) bekezdésében meghatározott ösztöndíj.

Az oktatásban, szakképzésben vagy továbbképzésen részt vevők kedvezményei

183. §

(1) Az általános iskolai oktatásban, a középfokú iskolai oktatásban, szakképzésben és továbbképzésben részt vevő, valamint felsőfokú tanulmányokat folytató dolgozó elítélteket a vizsgára való felkészüléshez tanévenként a munkavégzés alól jogszabályban meghatározott időre – saját kérésére – fel kell menteni.

(2) A felmentést a vizsgát megelőzően legfeljebb egy hónappal a bv. intézet parancsnoka engedélyezi.

(3) Az (1) bekezdés szerint tanulmányokat folytató elítélt – kérelmére – egy óra munkaidő-kedvezményre jogosult.

(4) A munkavégzés alóli mentesség időtartamára és a munkaidő-kedvezmény idejére az elítélt munkadíját a 258–267. § alapján kell megállapítani.

(5) Az (1)–(4) bekezdésben foglaltakat abban az esetben kell alkalmazni, ha a bv. intézet oktatási-képzési megállapodást kötött az elítélttel.

Az elítéltek szakképzése és továbbképzése

184. §

(1) Az elítéltek szakképzését és továbbképzését elsősorban azokban a szakmákban kell megszervezni, amelyek elősegíthetik a szabadulás után a társadalom életébe való beilleszkedést, vagy a bv. intézetben belül történő munkavégzést.

(2) Az elítélt a szakképzésbe és a továbbképzésbe a kérelme alapján vonható be, a kérelem alapján megkezdett szakképzésben és továbbképzésben az elítélt részvétele kötelező.

(3) A 181. § (4) bekezdése alapján az elítélt a költségek részbeni vagy teljes megtérítésére kötelezhető.

(4) Az elítéltek részére oktatást, szakképzést és továbbképzést a munkáltató, a bv. szerv, vagy jogszabály által arra felhatalmazott egyéb szerv, illetve magánszemély külön-külön vagy együttesen is szervezhet. Az oktatás, szakképzés és továbbképzés költségei a szervezőt terhelik, a költségekhez az elítélt önként is hozzájárulhat.

A szabadulásra felkészítés

185. §

(1) Az elítéltek szabadulásra felkészítése keretében (a továbbiakban: gondozás) már a szabadságvesztés végrehajtása alatt segítséget kapnak a szabadulást követő társadalomba való visszailleszkedéshez és az ehhez szükséges szociális feltételek megteremtéséhez. A gondozás – az elítélt visszailleszkedésének elősegítése érdekében – kiterjed a befogadó környezet felkészítésére, más személyek és szervezetek bevonására is. A gondozás reintegrációs program keretében valósul meg.

(2) Az elítélt gondozását a bv. intézetből való szabadulás – ideértve a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét is – várható időpontja előtt

- a) egy évig terjedő szabadságvesztés esetén két hónappal,
- b) egytől öt évig terjedő szabadságvesztés esetén hat hónappal,
- c) öttől tíz évig terjedő szabadságvesztés esetén egy évvel,
- d) tíz évnél hosszabb szabadságvesztés esetén két évvel

kell megkezdni.

(3) A gondozás keretében a bv. intézet és a bv. intézet székhelye szerint illetékes pártfogó felügyelő egymással szorosan együttműködve jár el, a gondozás eredményéről rendszeresen tájékoztatják egymást. Az együttműködés során a pártfogó felügyelő gondozási tevékenységét legkésőbb a bv. intézetből való szabadulás – ideértve a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét is – várható időpontja előtt kettő hónappal kezdi meg.

(4) A gondozás megkezdésekor a bv. intézet az elítéltet meghallgatja és

- a) megállapítja, hogy az elítélt rendelkezik-e a szabadulás időpontjára érvényes személyazonosító okmánnal, szükség esetén intézkedik annak beszerzése iránt,
- b) nyilatkoztatja, hogy a szabadulása után hol kíván letelepedni, rendelkezik-e lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel, illetve az elítélt szabadulást követően várhatóan rendelkezni fog-e munkavállalási lehetőséggel,
- c) felméri a családi kapcsolatainak rendezettségét, iskolai végzettségét és szakképzettségét.

(5) Az elítélt (4) bekezdés szerinti meghallgatásánál a pártfogó felügyelő jelen lehet.

(6) A gondozás keretében a pártfogó felügyelő

- a) a büntetés-végrehajtási intézetben felkeresi az elítélteket és egyéni vagy csoportos tájékoztatást tart a társadalomba való beilleszkedés elősegítése érdekében,
- b) értékeli a reintegrációs programban elért eredményeket,
- c) a reintegrációs programot szükség szerint kiegészíti, fejleszti,
- d) közreműködik a reintegrációs program megvalósításában, különösen társadalmi-, munkaerő-piaci beilleszkedést célzó csoportos foglalkozások megvalósításában,
- e) felméri, hogy az elítélt rendelkezik-e befogadó környezettel,
- f) ha az elítélt rendelkezik befogadó környezettel, felveszi velük a kapcsolatot, és együttműködésük esetén megkezdí felkészítésüket az elítélt lehetőség szerinti visszafogadására,
- g) szükség esetén segíti a családi kapcsolatok helyreállítását,
- h) ha az elítélt részéről gyógyintézetben, illetve szociális intézményben való ellátás vagy elhelyezés igénye merül fel, és ezt kellő időben jelzi, felveszi a kapcsolatot az ellátást nyújtó intézményekkel az elítélt elhelyezése érdekében.

(7) A (6) bekezdés e)–h) pontjában foglalt tevékenységeket az elítélt által megjelölt letelepedés helye szerint illetékes pártfogó felügyelő végzi.

(8) A gondozási tevékenység keretében a pártfogó felügyelő együttműködik a helyi önkormányzatokkal, a munkáltatókkal, az elítélt társadalomba való beilleszkedését elősegítő, karitatív tevékenységet végző civil szervezetekkel, vallási közösségekkel, valamint egyéb önkéntes közreműködőkkel.

(9) E § alkalmazásában befogadó környezet: a társadalmi kötődés mértékének megítélése szempontjából vizsgálandó szociális közeg, amelyben az elítélt szabadulását követően élni kíván.

A szabadulásra felkészítés hosszabb tartamú szabadságvesztést töltő elítéltek esetében

186. §

(1) Azt az elítéltet, aki szabadságvesztés büntetésből folyamatosan legalább tíz évet bv. intézetben tölt, reintegrációs programba kell bevonni, amelynek szabályait az elítélt köteles megtartani.

(2) A bv. intézet az elítélt részére egyéni reintegrációs programot készít, amely alapján végrehajtja az elítélt gondozását. A bv. intézet székhelye szerint illetékes pártfogó felügyelő az egyéni reintegrációs program kidolgozásában és megvalósításában szükség szerint közreműködik.

(3) Az egyéni reintegrációs program alapján az elítélt köteles

- a) az egyéni reintegrációs programban részére meghatározott feladatokat végrehajtani,
- b) együttműködni a bv. intézettel, a pártfogó felügyelővel és a programba bevont szervezetekkel.

(4) Az egyéni reintegrációs program megvalósulásáról és eredményeiről a bv. intézet és a pártfogó felügyelő folyamatosan tájékoztatják egymást, azt szükség szerint – az elítélt, a reintegrációt segítő szervezetek képviselőinek bevonásával – felülvizsgálják és módosíthatják.

(5) A programot a 185. § (4) és (6) bekezdése szerinti adatok alapján kell elkészíteni.

Társadalmi kötődés program

187. §

(1) Azt az elítéltet, akit vétség miatt legfeljebb egy évig terjedő szabadságvesztésre ítélték, kérelmére társadalmi kötődés programba kell helyezni.

(2) A társadalmi kötődés program végrehajtását a bv. intézet parancsnoka felfüggeszti, ha az elítélttel szemben újabb szabadságvesztés végrehajtására érkezik értesítés, és a büntetések nincsenek összbüntetésbe foglalva.

(3) A társadalmi kötődés program feladata:

- a) befogadó környezet biztosítása és erősítése,
- b) korábbi munkahelyre történő visszahelyezés elősegítése, ha ez nem lehetséges, új munkahely felderítése, esetlegesen közfoglalkoztatás megteremtése,
- c) további társadalmi kapcsolatok felderítése, erősítése,
- d) lakhatás megteremtésének elősegítése.

(4) A társadalmi kötődés erősítése érdekében az elítélt jogosult

- a) havonta legfeljebb tíz nap eltávozásra azokon a napokon, amelyeken nem végez munkát,
- b) felügyelet nélkül külső munkahelyen dolgozni,

c) tanulmányainak bv. intézeten kívüli folytatására.

(5) Ha az elítélt a bv. intézet elhagyásával, a bv. intézeten kívüli munkáltatással kapcsolatos magatartási szabályokat megszegi, az bv. intézet parancsnoka a társadalmi kötődés program végrehajtását felfüggeszti.

(6) A programelemek megvalósításának eredményességét a bv. intézet és a pártfogó felügyelő ellenőrzi és értékeli. Az értékelés alapját a pártfogó felügyelőnek a befogadó környezettel történő együttműködés és ellenőrzés során beszerzett adatok képezik.

Feltételes szabadságra bocsátás

188. §

(1) A szabadságvesztésre ítélt feltételes szabadságra bocsátható, ha

- a) a büntetés végrehajtása alatt tanúsított kifogástalan magatartására, valamint arra a készségére tekintettel, hogy törvénytisztelő életmódot fog folytatni, alaposan feltehető, hogy a büntetés célja további szabadságelvonás nélkül is elérhető, és
- b) a határozott ideig tartó szabadságvesztésnek a Btk. 38. § (2) bekezdése szerinti vagy a bíróság által az ítéletben megállapított részét, az életfogytig tartó szabadságvesztés esetén a bíróság által a Btk. 43. § (1) bekezdése alapján az ítéletben meghatározott tartamot letöltötte.

(2) Ha az elítélt által előzetes fogvatartásban, vagy házi őrizetben töltött idő beszámítására figyelemmel indokol a feltételes szabadságra bocsátás tárgyában a bv. intézet soron kívül, egyébként a feltételes szabadságra bocsátás lehetséges időpontja előtt három hónappal tesz előterjesztést a büntetés-végrehajtási bírónak. Ha a büntetés-végrehajtási bíró az elítéltet feltételes szabadságra bocsátását rendelte el, de annak esedékességéig az elítélt súlyos fegyelmi vétséget követett el, a bv. intézet erről haladéktalanul értesíti.

(3) A büntetés-végrehajtási bíró a határozott ideig tartó szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátott elítélt pártfogó felügyeletét (Btk. 69. §) rendelheti el, és az elítélt számára a Btk. 71. § (2)–(3) bekezdése alapján külön magatartási szabályokat írhat elő.

(4) A büntetés-végrehajtási bíró az életfogytig tartó szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátott elítélt számára a Btk. 71. § (2)–(3) bekezdése alapján külön magatartási szabályokat írhat elő.

189. §

(1) Ha az elítélttel szemben több határozott ideig tartó végrehajtandó szabadságvesztést kell végrehajtani, és a szabadságvesztések folyamatos végrehajtása során a bíróság az elítéltet bármely szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátotta, a feltételes szabadság mindaddig nem kezdhető meg, amíg az elítélt más szabadságvesztést – ide nem értve a közérdekű munka vagy a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést – tölt.

(2) Ha a bíróság az elítéltet több szabadságvesztésből bocsátotta feltételes szabadságra, az elítélt ezeket párhuzamosan tölti.

190. §

(1) Ha a határozott idejű szabadságvesztésből vagy az életfogytig tartó szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátott elítélt a pártfogó felügyelet magatartási szabályait súlyosan megszegi, a büntetés-végrehajtási bíró a feltételes szabadságot megszünteti.

(2) A párhuzamosan töltött feltételes szabadságok mindegyikénél külön kell vizsgálni, hogy a feltételes szabadság megszüntetésének az (1) bekezdésben meghatározott feltétele fennáll-e.

Utógondozás

191. §

(1) Az utógondozás célja az, hogy a szabadságvesztésből szabadultnak segítséget nyújtson a társadalomba beilleszkedéshez. Az utógondozás tartalma legfeljebb egy év.

(2) Az utógondozásnak az elítélt kérelmére van helye. A szabadságvesztésből szabadult elítélt segítséget és támogatást kérhet, különösen a munkába állásához, a letelepedéséhez, a szállásbiztosításához, a megkezdett tanulmányai folytatásához, gyógykezeléséhez és gyógyító eljáráshoz.

(3) Az utógondozást az elítélt által megjelölt letelepedés helye szerint illetékes pártfogó felügyelő végzi, a helyi önkormányzatok, a munkáltatók, az elítélt társadalomba való beilleszkedését elősegítő, karitatív tevékenységet végző civil szervezetekkel, vallási közösségekkel, valamint egyéb önkéntes közreműködőkkel.

(4) Az elítélt szabadulását követő munkavállalásának és lakhatásának elősegítése érdekében a pártfogó felügyelő felméri a szabaduló elítélt befogadó környezete szerinti munkáltatókat, civil szervezeteket, vallási közösségeket, amelyek vállalják a szabaduló elítélt foglalkoztatásának, lakhatásának biztosítását.

(5) A 186. § (1) bekezdésében meghatározott elítélt esetében, ha a (4) bekezdésben megjelölt szervezeteknél a szabaduló elítélt munkavállalásának és lakhatásának megteremtésére irányuló intézkedések eredményre nem vezettek, a közfoglalkoztatást, illetve a lakhatást az állam biztosítja.

A fiatalkorúakra vonatkozó szabályok

192. §

(1) A fiatalkorúakra az e címben foglalt eltérésekkel a szabadságvesztés végrehajtására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

(2) A fiatalkorúak szabadságvesztését külön bv. intézetben, vagy a bv. intézet elkülönített részében kell végrehajtani. A fiatalkorúak bv. intézetében felnőtt korú elítéltek csak a bv. intézet működése érdekében helyezhetők el.

(3) A fiatalkorú társadalomba beilleszkedésének segítéséhez igénybe kell venni a gyámhatóság és az egyéb állami szervek, a civil szervezetek, oktatási intézmények, a pártfogó felügyelő, valamint a fiatalkorú hozzátartozóinak segítségét.

(4) A szabadságvesztés végrehajtása során különös gondot kell fordítani a fiatalkorú oktatására, személyiségének fejlesztésére és testi fejlődésére, a tankötelezettség érvényesítésére, az első szakmához jutás lehetőségére.

(5) A fiatalkorú gyógyszert, gyógyászati segédeszközt térítés nélkül kap.

193. §

(1) Biztosítani kell, hogy a fiatalkorú szakképzésben vagy betanított munkás-képzésben vegyen részt, és lehetővé kell tenni, hogy középfokú iskolai tanulmányokat folytasson.

(2) A fiatalkorú a tankötelezettségét a külön törvényben meghatározott életévének betöltéséig köteles folytatni.

(3) A fiatalkorú dicsérő oklevéllel is jutalmazható.

(4) A magánelzárás a fiatalkorúak börtönében tíz, a fiatalkorúak fogházában öt napig terjedhet. A magánelzárással fenytett fiatalkorút az iskolai órától, reintegrációs programokról nem lehet eltiltani.

(5) A bv. intézet a fiatalkorú elítéltről az oktatási intézménytől, gyermekvédelmi intézménytől pedagógiai véleményt kér a fiatalkorú megismerése érdekében, különösen a magatartás, a szorgalom, a fejlesztést igénylő területek, a családi háttér adataira vonatkozóan. Az adatok az egyéni fejlesztési terv, a fiatalkorú védelme, valamint a kockázatbecslés érdekében használhatók fel.

(6) A bv. intézet a nevelési programját, a fiatalkorú egyéni fejlesztési tervét a fiatalkorú társadalmi beilleszkedésének elősegítése, ennek érdekében beilleszkedési zavarai enyhítése, pszichés állapota rendezése, iskolázottsága, szakmai képzettségének fejlesztése, az alapvető erkölcsi normák elfogadtatása, az egészséges életmódra való felkészítése érdekében a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter felügyelete alá tartozó javítóintézetek szakmai tapasztalatai felhasználásával, azokkal együttműködve alakíthatja ki.

194. §

(1) A fiatalkorú fogvatartott saját vagy a törvényes képviselő kérelmére és a bv. intézet engedélyével, háromhavonta családi konzultáción vehet részt, amely a bv. intézetben megvalósuló kötetlen kapcsolattartási forma. A családi konzultáción a szülő, valamint az vehet részt, aki a Polgári Törvénykönyv alapján a fiatalkorúval kapcsolattartásra jogosult, kivéve, ha a bíróság vagy a gyámhatóság a kapcsolattartási jogot korlátozta vagy megvonta.

(2) A fiatalkorú – a bv. intézet lehetősége szerint – saját vagy a törvényes képviselő kérelmére és a bv. intézet engedélyével családterápiás foglalkozáson vehet részt. A családterápiás foglalkozáson nem vehet részt a szülő, ha kapcsolattartásra nem jogosult. A családterápiás foglalkozások számát a terápiás szükségletek határozzák meg.

(3) A fiatalkorú családterápiás foglalkozáson való részvétele kivételesen a bv. intézeten kívül is engedélyezhető.

(4) A családi konzultáció és a családterápiás foglalkozás nem minősül látogatófogadásnak és az az elítéltek között is engedélyezhető.

195. §

(1) A fiatalkorú kérelmére az azonos nemű fiatalkorú testvérével együttesen elhelyezhető, ha ez mindkét fiatalkorú érdekében áll, és a bv. intézetben ennek lehetősége megteremthető.

(2) Az együttes elhelyezésnél figyelembe kell venni az elítéltek előéletét és az elkövetett bűncselekményt, valamint az együttes elhelyezés fogvatartás rendjére és biztonságára gyakorolt lehetséges hatását, a fiatalkorú veszélyeztetettségét, értelmi és érzelmi fejlettségét.

196. §

A fiatalkorú kapcsolatot tarthat az oktatási-nevelési intézménye pedagógusával, tanulmányi és vizsgakötelezettsége, valamint személyiségfejlődése érdekében.

197. §

Megkezdett tanulmányok esetén a fiatalkorú kérelmére, vizsgakötelezettség teljesítése érdekében a bv. intézet gondoskodik az előállításáról, ha ehhez az oktatási intézmény vezetője és a bv. intézet parancsnoka együttesen hozzájárul.

198. §

(1) Tanulói vagy magántanulói jogviszonyt a bv. intézet parancsnokának engedélyével a fiatalkorú a bv. intézeten kívüli oktatást nyújtó intézménnyel is létesíthet, amely során iskolalátogatási és vizsgakötelezettségét az oktatási intézményben teljesíti.

(2) Az engedélyezés során figyelembe kell venni különösen az elkövetett bűncselekményt, a biztonsági kockázatokat, a fiatalkorú korábban tanúsított magatartását, tanulmányi előmenetelét és szorgalmát.

199. §

(1) A bv. intézetben tartózkodó fiatalkorú elítéltek elhelyezésére szolgáló lakóhelyiségek és zárkák berendezése – a bv. intézet lehetősége szerint – a fiatalkorúak magatartása, tanulmányi előmenetele és szorgalma figyelembevételével alakítható ki.

(2) A tanulmányi eredményt és a szorgalmat az egyéni képességek alapján kell értékelni.

(3) Az (1) bekezdés szerinti szempontoknak megfelelő értékelést a bv. intézet személyzete, valamint a fiatalkorú oktatásáért felelős reintegrációs szakember végzi.

200. §

Ha a bv. intézet nem áll szerződéses kapcsolatban általános iskolával, a bv. intézet illetékességi területébe tartozó iskola a bv. intézettel kötött együttműködési megállapodás alapján biztosítja az alapfokú képzést, magántanulói jogviszony keretében.

201. §

(1) A fiataalkorú a törvényes képviselőjének beleegyezése vagy utólagos jóváhagyása nélkül is önállóan tehet panaszt, kérelmet, vagy nyilatkozhat a fogvatartásával kapcsolatban felmerülő ügyekben.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak nem vonatkoznak a fiataalkorú egészségügyi önrendelkezési jogának érvényesülése tekintetében.

202. §

(1) A fiataalkorú a tartására fordított költségekhez csak akkor köteles hozzájárulni, ha munkáltatásban vesz részt, rendszeres pénzellátással rendelkezik vagy ösztöndíjban részesül.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni a költségtérítéssel előállítások, szállítások, egyéb szolgáltatások esetén is.

(3) A tizennyolcadik életévét meg nem haladott fiataalkorú részére, ha letéti pénzzel nem rendelkezik, a bv. intézet költségtérítés nélkül biztosítja az előállítását a súlyos beteg közeli hozzátartozója meglátogatása vagy a közeli hozzátartozó temetésén való részvétel, vagy a kegyelet lerovása érdekében.

203. §

(1) A tizennyolcadik életévét be nem töltött fiataalkorú dohányterméket nem tarthat magánál, és dohányzása még a törvényes képviselőjének a hozzájárulásával sem engedélyezett.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott kötelezettség megszegése nem alapoz meg fegyelmi vétséget.

204. §

(1) A tizennyolcadik életévét be nem töltött fiataalkorú szabadítása előtt hatvan nappal a törvényes képviselőt értesíteni kell.

(2) A fiataalkorút szabadítása esetén a szülői felügyeleti jogot gyakorló szülőnek, vagy a gyámnak kell átadni a bv. intézet székhelyén. A törvényes képviselő írásbeli hozzájárulása esetén a fiataalkorú kísérelő nélkül hagyhatja el a bv. intézetet.

(3) Ha a fiataalkorú szülőjéhez, vagy gyámjához történő hazatérésére megtett intézkedések nem vezetnek eredményre, akkor a bv. intézet megkeresi a gyámhatóságot a szükséges gyermekvédelmi intézkedés megtétele érdekében.

(4) Ha a fiataalkorú törvényes képviselője nem jelent meg az átvétel érdekében és nem járult hozzá a fiataalkorú kísérelő nélküli eltávozásához, a bv. intézet haladéktalanul megkeresi a fiataalkorú ideiglenes elhelyezése érdekében a gyermekek védelméről szóló törvényben feljogosított szervet és gondoskodik a fiataalkorúnak az ideiglenes hatályú elhelyezéséről rendelkező határozatban megjelölt gondozási helyre történő szállításáról.

(5) Ha a nevelésbe vett fiataalkorú szabadulásakor a gyermekvédelmi gyám nem jelent meg a fiataalkorú átvétele érdekében, a bv. intézet haladéktalanul értesíti a fiataalkorú gyermekvédelmi

gyámját működtető területi gyermekvédelmi szakszolgálatot a fiatalok gondozási helyére történő szállításának megszervezése érdekében.

A katonákra vonatkozó rendelkezések

205. §

(1) Ha a bíróság a szabadságvesztést katonai fogdában rendeli végrehajtani, az általános szabályokat a jelen fejezetben szabályozott eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A szabadságvesztés végrehajtásának rendje a katonai fogdában a fogház rendjének felel meg.

(3) A bv. intézetet, amelyben a katonai fogdában végrehajtandó szabadságvesztés-büntetést kell végrehajtani, a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter jelöli ki. A katonai fogdában végrehajtandó fogházbüntetést a külön jogszabályban kijelölt bv. intézet – e célra – elkülönített részén kell végrehajtani.

(4) A szabadságvesztés végrehajtása alatt a különböző állománycsoportú elítélteket el kell különíteni egymástól. Az elítéltek katonai érdekből is csoportosíthatók.

(5) A katonai fogdában büntetésüket töltő elítéltek szolgálati kötelezettségei és jogai annyiban szünetelnek, illetőleg korlátozottak, amennyiben erről az ítélet vagy jogszabály rendelkezik, illetve amennyiben ezek érvényesülése a büntetés céljával ellentétes.

(6) Az elítéltek a szabadságvesztés végrehajtása alatt előjárói és feljebbvalói joggal nem rendelkeznek, fegyvert nem viselhetnek, és szolgálatot nem láthatnak el.

(7) Az elítéltek a szabadságvesztés végrehajtása alatt rendfokozati és fegyvernemi jelzés nélküli egyenruhát viselnek.

(8) Kapcsolattartásra jogosult személy az elítélt munkáltatói jogkört gyakorló parancsnoka vagy annak megbízottja is.

206. §

A katonai fogdában biztosítani kell az elítéltek szakmai ismereteinek szinten tartását vagy fejlesztését, továbbá azt, hogy az elítéltek az alakulatukkal való kapcsolatukat fenntartsák és fejlesszék.

A nem magyar állampolgárságú elítéltekre vonatkozó rendelkezések

207. §

(1) A nem magyar állampolgárságú elítélt (a továbbiakban: külföldi elítélt) befogadásáról késedelem nélkül értesíteni kell az állampolgársága szerint illetékes diplomáciai vagy konzuli képviseletet (a továbbiakban: illetékes külképviselet). Az értesítés csak akkor mellőzhető, ha a külföldi elítélt az írásbeli nyilatkozatában ezt kifejezetten kéri. Ha a külföldi elítélt többes állampolgár, az általa megjelölt külképviseletet kell értesíteni.

(2) A külföldi elítéltet az általa ismert nyelven tájékoztatni kell arról, ha nemzetközi egyezmény a szabadságvesztés végrehajtásának az átengedését lehetővé teszi.

208. §

A külföldi elítélt kérelmére szabadságvesztése alatt biztosítani kell a bv. intézet lehetőségeihez mérten a magyar nyelv oktatását, illetve olyan programokat kell biztosítani számára, amelyek megismertetik azokkal a nemzeti, történelmi és erkölcsi értékekkel, amelyek köré a magyar társadalom szerveződik.

209. §

A külföldi elítélt elhelyezésénél lehetőség szerint biztosítani kell, hogy a vele együtt elhelyezett elítéltek között legyen az általa használt nyelvet, továbbá a magyar nyelvet ismerő és beszélő személy. Nem lehet együttesen elhelyezni azokat a külföldi elítélteket, akik között nemzeti, nemzetiségi, etnikai vagy vallási ellentét áll fenn.

210. §

(1) A szabadságvesztés végrehajtásával kapcsolatban a külföldi elítélt jogainak és kötelezettségeinek a gyakorlásával összefüggő tolmácsolási és fordítási költségek (a továbbiakban: tolmácsköltségek) a bv. intézetet terhelik.

(2) Ha a külföldi elítélt a szabadságvesztés végrehajtásával nem összefüggő ügyben kéri tolmács közreműködését, az intézet azt a külföldi elítélt költségére biztosítja.

(3) A külföldi elítélttel szemben folyamatban lévő büntetőeljárásban felmerült tolmácsköltségek viselésére a Be. rendelkezéseit kell alkalmazni.

211. §

A külföldi elítélt és az illetékes külképviselet tagja a konzuli kapcsolatokról szóló nemzetközi egyezmény, valamint az érintett államok által kötött szerződésekben foglaltak szerint, az e törvényben foglaltak figyelembevételével tartanak kapcsolatot. A kapcsolat felvétele csak a külföldi elítélt beleegyezésével történhet.

212. §

(1) Ha a külföldi elítélt vagy a képviselője a szabadságvesztés végrehajtásának más állam részére történő átengedését kéri, a kérelmet a BVOP útján az igazságügyért felelős miniszterhez kell felterjeszteni.

(2) A szabadságvesztés végrehajtásának más állam részére történő átengedésekor a bv. intézet a kiutasítás szabályainak megfelelő alkalmazásával jár el.

213. §

(1) A bv. intézet az illetékes külképviseletet haladéktalanul értesíti arról, ha a külföldi elítélt részére – a bv. intézet tudomása szerint – gyámot vagy gondnokot kell kirendelni.

(2) A bv. intézet az illetékes külképviseletet haladéktalanul értesíti a külföldi elítélt haláláról.

214. §

A bv. intézet a külföldi elítélt várható szabadulása előtt harminc nappal, ha a szabadságvesztés hátralévő tartama kevesebb harminc napnál, akkor legkésőbb a jogerős bírósági ítéletről szóló bírói értesítés kézhezvételét követő munkanapon, illetve ha a szabadulás időpontja indokolja, haladéktalanul értesíti a határozatot hozó első fokú bíróság székhelye szerint illetékes területi idegenrendészeti hatóságot az elítélt szabadulásáról.

215. §

A külföldi elítélt szabadításáról, vagy a más államnak történő átadásáról a bv. intézet értesíti az illetékes külképviseletet és a BVOP-t, szabadítás esetén – a szabadulás előtt legalább három nappal – az útlevélet őrző szervet. Az illetékes külképviseletet a bv. intézet nem értesíti, ha azt a külföldi elítélt az írásbeli nyilatkozatában kifejezetten kérte.

VI. Fejezet Munkáltatás

A munkáltatás általános szabályai

216. §

(1) Az elítéltek által végzett termelő munka szervezése során törekedni kell a bv. szervezet önellátóvá és részben önfenntartóvá tételére.

(2) Az állam a mindenkori költségvetés teherviselő képességének megfelelően az adójogszabályokban meghatározott adó- és járulékkedvezményekkel támogatja az elítéltek teljes körű munkáltatásának megvalósítását és a szabadulás utáni munkavállalását.

Általános magatartási követelmények

217. §

(1) A munkáltatás során – kivéve, ha e törvény eltérő követelményt ír elő – úgy kell eljárni, ahogy az adott helyzetben általában elvárható.

(2) Az elítélt köteles a munkáltatót minden olyan tényről, adatról, körülményről vagy ezek változásáról tájékoztatni, amely a munkáltatás, valamint a kapcsolódó jogok gyakorlását és a kötelezettségek teljesítését érinti.

(3) Az elítélt a munkáltatás során nem tanúsíthat olyan magatartást, amellyel munkáltatója jogos gazdasági érdekeit veszélyeztetné.

Határidők számítása

218. §

(1) Napon naptári napot kell érteni.

(2) A határidő számítása a határidő megkezdésére okot adó intézkedést (eseményt) követő napon kezdődik.

(3) A hetekben megállapított határidő azon a napon jár le, amely elnevezésénél fogva a kezdő napnak megfelel. Hónapokban vagy években megállapított határidő lejártának napja az a nap, amely számánál fogva a kezdő napnak megfelel, ha ez a nap a lejárat hónapjában hiányzik, a hónap utolsó napja.

(4) A határidő az utolsó napjának végén jár le. A határidő az általános munkarend szerinti következő munkanap végén jár le, ha az utolsó nap az általános munkarend szerint heti pihenő- vagy munkaszüneti nap.

(5) A határidőt – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – akkor kell megtartottnak tekinteni, ha a lejárat napjának végéig a jognyilatkozatot közlik vagy ezen időpontig az egyéb magatartás tanúsítása megtörténik.

Munkáltatáshoz kapcsolódó jogok és kötelezettségek

219. §

(1) A szabadságvesztés végrehajtása során a büntetés-végrehajtási szervezet adottságai szerint biztosítani kell az elítélt munkáltatását. Az elítélt munkáltatása átmenetileg, a munkába állítását akadályozó ok fennállásáig szünetelhet.

(2) Az elítélt munkába állításáról és annak módosításáról a munkakör, a munkahely és a munkáltató megjelölésével a BFB dönt.

(3) A munkaköri alkalmasság megállapításáig az elítélt nem állítható munkába.

(4) A munka kijelölésénél lehetőség szerint figyelembe kell venni az elítélt szakmai képzettségét.

(5) Az elítélt nem végezhet munkát olyan munkakörben, amely kapcsán jogerősen foglalkoztatástól eltiltásra ítélték.

(6) A munka jellegének megfelelően az elítélteket szervezeti egységekbe lehet beosztani azzal, hogy köztük alá-fölérendeltségi viszony nem hozható létre.

(7) Az elítéltek a biztonság, a munkafegyelem és a rend fenntartása érdekében a munkahelyre vagy a munkakörre utaló jelzés viselésére kötelezhetők.

(8) Ha az elítélt munkáltatása felügyelettel vagy ellenőrzéssel történik, az elektronikus távfelügyeleti eszközök igénybevétele is megvalósítható.

(9) A munkáltató – törvényben meghatározott keretek között – a munkáltatással kapcsolatos jogok és kötelezettségek érvényesítéséhez szükséges adatokat a fogvatartotti nyilvántartásban rögzíti.

220. §**(1) A munkáltató köteles**

- a) az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeit a jogszabályokban előírtak szerint biztosítani,*
- b) a munkavégzéshez szükséges tájékoztatást és irányítást megadni, az előírt oktatásokat megtartani,*
- c) a munka jellegének és a munkában részt vevő elítéltek és egyéb jogcímen fogvatartottak összetételének megfelelő munkarendet kialakítani,*
- d) a munkát folyamatosan szervezni,*
- e) a végzett munkáért díjazást fizetni,*
- f) a munkafolyamatokat, illetve a munkaköröket munkavédelmi szempontból veszélyességi fokozatokba sorolni,*
- g) a munkáltatásra vonatkozó jogszabályi előírásokat betartani,*
- h) a munkába állítás előtt, vagy azt követően a jogszabály előírása szerint az elítéltet munkaköri alkalmassági orvosi vizsgálatra küldeni, valamint*
- i) az elítéltek számára a végzett feladatokra vonatkozó egyedi vagy csoportos munkaköri leírást készíteni.*

(2) A munkáltató köteles az e Fejezetben meghatározott kérdések részletes szabályozására munkáltatási szabályzatot készíteni.

221. §**Az elítéltet megilleti**

- a) az e törvény alapján megállapított díjazás,*
- b) munkahelyi vagy üzemi baleset esetén baleseti ellátás és baleseti egészségügyi szolgáltatás,*
- c) a rendszeresen végzett munka után fizetett szabadság.*

222. §**(1) A munkáltatás során az elítélt köteles**

- a) törvényben meghatározott kivételtől eltekintve munkát végezni,*
- b) a kijelölt munkát szakismereteinek és képességeinek megfelelően, fegyelmezetten ellátni,*
- c) a munkabiztonsággal és a környezetvédelemmel kapcsolatos előírásokat megtartani,*
- d) a munkát*
 - da) a kijelölt időben és helyen,*
 - db) a munkáltató utasítása szerint,*
 - dc) az elvárható szakértelemmel és gondossággal,*
 - dd) a munkájára vonatkozó szabályok, előírások és technológiai utasítások szerint elvégezni.*

(2) Az elítélt köteles megtéríteni a munka-alkalmassági vizsgálatok költségét, ha neki felróható okból vált az szükségessé.

223. §

(1) Az elítéltet nem terheli munkavégzési kötelezettség, ha

- a) tankötelezettsége áll fenn,
- b) a várandósság a hatodik hónapot elérte, a szülést, illetve a várandósság egyéb okból bekövetkezett megszűnését követő ötvenedik napig,
- c) gyermekével együttesen kerül elhelyezésre,
- d) munkaképtelen,
- e) a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte vagy a szükséges szolgálati időt megszerezte.

(2) Az elítéltet az (1) bekezdésben meghatározottakon túl nem terheli munkavégzési kötelezettség

- a) amíg állampolgári kötelezettségét teljesíti,
- b) közeli hozzátartozója súlyos betegsége vagy halála esetén legfeljebb két munkanapon át, ha a rendelkezési jogkör gyakorlója a látogatást, illetve a temetésen való részvételt engedélyezte,
- c) keresőképtelen betegség esetén,
- d) a kötelező orvosi vizsgálat teljes időtartamára, valamint a véradás miatt távol töltött időre, de legfeljebb egy munkanapra,
- e) ha elháríthatatlan ok miatt nem tud a munkahelyén megjelenni, vagy
- f) a munkáltató engedélye alapján.

(3) A munkavégzési kötelezettség alóli mentesülés szempontjából elháríthatatlan oknak minősül a bv. szervezetnek az elítélt jogai érvényesítésével, illetve a kötelezettségei teljesítésével kapcsolatos, valamint a fogvatartás rendjének és biztonságának a fenntartása érdekében tett intézkedése.

(4) Ha az (1) bekezdés b) vagy e) pontja szerinti feltétel bekövetkezik, akkor az elítéltet tájékoztatni kell arról, hogy a továbbiakban munkavégzési kötelezettség nem terheli, és ezzel egyidejűleg írásban nyilatkoztatni kell arról, hogy a munkáltatásban továbbra is részt kíván-e venni. Ha az elítélt a további munkáltatását kéri, a bv. szervezet lehetőségeihez képest kell a továbbiakban munkáltatni. A munkaalkalmasságról a fogva tartó bv. intézet orvosának véleményét is ki kell kérni.

(5) Ha az elítéltet az (1) bekezdés b) vagy e) pontja alapján nem terheli munkavégzési kötelezettség, de kérelmére munkáltatásban vesz részt, munkáltatására és a tartási költségekhez való hozzájárulására a kötelező munkavégzés szabályait alkalmazni kell azzal, hogy erről az elítéltet előzetesen tájékoztatni kell.

A munkáltatás szervezete

224. §

(1) Az elítéltet munkával a bv. szerv foglalkoztatja és gyakorolja a munkáltatói jogokat.

(2) Munkáltatásban kizárólag az az elítélt vehet részt, aki a tizenhatodik életévét betöltötte.

Más gazdálkodó szervezetnél történő munkavégzés

225. §

A munkáltató szerződése alapján az elítélt – írásban megadott hozzájárulásával – más gazdálkodó szervezetnél is végezhet munkát. A szerződésben a munkáltatói jogok kizárólag azon része ruházható át, amely az e törvényben szabályozott jogok és kötelezettségek gyakorlását, illetve az elítéltek személyiségi jogait nem sérti.

226. §

(1) Más gazdálkodó szervezetnél történő munkavégzésre kijelölése érdekében az elítéltnak az első munkába állításkor írásban nyilatkoznia kell arról, hogy hozzájárul-e más gazdálkodó szervezetnél történő munkáltatásához.

(2) Ha az elítélt a hozzájárulást akár írásban, akár – jegyzőkönyv felvétele mellett – szóban utóbb visszavonja, akkor a BFB a munkahelyről az elítéltet soron kívül leváltja.

227. §

Az elítélt más gazdálkodó szervezetnél nem végezhet munkát, ha

- a) ott a fogvatartás megkezdése előtt öt éven belül a munkavállaló, vezető tisztségviselő vagy tulajdonos volt, üzletrésszel rendelkezett, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban állt, illetve e körülmények bármelyike a szabadságvesztés végrehajtása alatt is fennáll,
- b) olyan munkakörben foglalkoztatnák, amelyet jogszabály rendelkezése szerint csak büntetlen előéletű személy tölthet be,
- c) a hozzátartozójával kerülne alá-fölérendeltségi vagy elszámolási viszonyba.

A munka- és pihenőidő

228. §

(1) Munkaidő: a munkavégzésre előírt idő kezdetétől annak befejezéséig tartó idő.

(2) Előkészítő vagy befejező tevékenység: minden olyan feladat ellátása, amelyet az elítélt a munkaköréhez kapcsolódóan, szokás szerint és rendszeresen köteles elvégezni vagy a munkáltató végrehajtani. Az előkészítő vagy befejező tevékenység ideje nem része a munkaidőnek.

229. §

(1) Munkanap a naptári nap vagy a munkáltató által meghatározott megszakítás nélküli huszonnégy óra, ha a munkáltató működése miatt a munkarend szerinti napi munkaidő kezdete és befejezése nem azonos naptári napra esik.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak megfelelően irányadók a heti pihenő- vagy a munkaszüneti nap meghatározása tekintetében is, azzal, hogy a hét és huszonkét óra közötti tartamot heti pihenő- vagy a munkaszüneti napnak kell tekinteni.

(3) Munkahét: a naptári hét vagy a munkáltató által meghatározott megszakítás nélküli százhatvannyolc óra, ha a munkáltató működése miatt a munkarend szerinti napi munkaidő kezdete és befejezése nem azonos naptári napra esik.

230. §

(1) Napi munkaidő: a munkáltató által meghatározott

- a) teljes napi munkaidő vagy
- b) részmunkaidő.

(2) Munkarend szerinti napi munkaidő: a munkanapra elrendelt rendes munkaidő.

(3) Munkarend szerinti heti munkaidő: a munkahétre elrendelt rendes munkaidő.

231. §

(1) Éjszakai munka: a huszonkét és hat óra közötti időszakban teljesített munkavégzés.

(2) A női elítelt a várandóssága megállapításától a szülést, illetve a várandósság egyéb okból történő megszűnését követő ötvenedik napig, illetve ha gyermekével együttesen kerül elhelyezésre, akkor annak teljes időtartama alatt éjszakai munkára nem osztható be.

(3) Tizennyolc éven aluli elítelt éjszakai munkára nem osztható be.

232. §

(1) A munkáltató tevékenysége

a) megszakítás nélküli, ha naptári naponként hat órát meg nem haladó tartamban vagy naptári évenként kizárólag a technológiai előírásban meghatározott okból, az ott előírt időszakban szünetel és

aa) társadalmi közszükségletet kielégítő szolgáltatás biztosítására irányul, vagy

ab) a termelési technológiából fakadó objektív körülmények miatt gazdaságosan vagy rendeltetésszerűen másként nem folytatható,

b) több műszakos, ha tartama hetente eléri a nyolcvan órát,

c) időnyjellegű, ha a munkaszervezéstől függetlenül az év valamely időszakához vagy időpontjához kötődik.

(2) Több műszakos munkarend esetén az elítelt műszakbeosztását legalább háromhetente változtatni kell.

A napi munkaidő

233. §

(1) A teljes napi munkaidő napi nyolc óra (általános teljes napi munkaidő).

(2) A munkáltatási szabályzat az általános teljes napi munkaidőnél rövidebb teljes napi munkaidőt is megállapíthat.

(3) A munkáltatási szabályzat az adott munkakörre irányadó teljes napi munkaidőnél rövidebb napi munkaidőt is megállapíthat (részmunkaidő).

(4) Az egyes egészségkárosító kockázatok között foglalkoztatott elítélt napi munkaidejének megállapítására külön jogszabály az irányadó. E munkaköröket, a munkában tölthető időt, a tevékenységre folyamatosan vagy megszakításokkal fordítható időt és az ehhez szükséges munkaszervezési intézkedéseket a munkáltató a foglalkozás-egészségügyi szolgálat bevonásával, jogszabályban meghatározott keretek között a munkáltatási szabályzatban határozza meg.

(5) Tizennyolc éven aluli elítélt napi munkaideje legfeljebb nyolc óra lehet és az idejét a foglalkoztatás többi formájával össze kell számítani.

A munkaidőkeret

234. §

(1) A végzett munka jellegétől függően munkaidőkeret is megállapítható.

(2) A munkaidőkeretet – a fogva tartó bv. intézet házirendjének figyelembevételével – a munkáltatási szabályzatban a munkáltató állapítja meg.

(3) A munkaidő-keretben teljesítendő munkaidőt a munkaidőkeret tartama, a napi munkaidő és az általános munkarend alapul vételével kell megállapítani. Ennek során az általános munkarend szerinti munkanapra eső munkaszüneti napot figyelmen kívül kell hagyni.

(4) A munkaidő (2) bekezdés szerinti meghatározásakor a munkavégzési kötelezettség alóli mentesülés tartamát figyelmen kívül kell hagyni vagy az adott munkanapra irányadó munkarend szerinti napi munkaidő mértékével kell számításba venni. Munkaidő-beosztás hiányában a munkavégzési kötelezettség alóli mentesülés tartamát a napi munkaidő mértékével kell figyelmen kívül hagyni vagy számításba venni.

(5) A munkaidőkeret kezdő és befejező időpontját meg kell határozni és az elítéltet erről tájékoztatni kell.

(6) Tizennyolc éven aluli elítélt számára legfeljebb egy heti munkaidőkeretet lehet elrendelni.

235. §

(1) A munkaidőkeret tartama legfeljebb négy hónap vagy tizenhat munkahét.

(2) A munkaidőkeret tartama legfeljebb hat hónap vagy huszonhat munkahét

- a) a megszakítás nélküli,
- b) a több műszakos, valamint
- c) az időnyjellegű tevékenység keretében

foglalkoztatott elítélt esetében.

(3) A munkaidőkeret tartama munkáltatási szabályzat rendelkezése szerint legfeljebb tizenkét hónap vagy ötvenkét munkahét, ha ezt technikai vagy munkaszervezési okok indokolják.

A munkaidő beosztása

236. §

A munkavégzés idejét, a munkaidő kezdetét, végét, a munkaközi szünet időtartamát és a műszakok beosztását a munkarendben kell meghatározni.

237. §

(1) A munkáltató a munkaidőt az egészséges és biztonságos munkavégzés követelményére, valamint a munka jellegére figyelemmel osztja be.

(2) Általános munkarend esetén a munkaidőt heti öt napra, hétfőtől péntekig kell beosztani.

(3) Munkaidőkeret, vagy elszámolási időszak alkalmazása esetén – a munkaidő vasárnapra vagy munkaszüneti napra történő beosztására vonatkozó szabályokra tekintettel – a munkaidő a naptári hét minden napjára vagy az egyes munkanapokra egyenlőtlenül is beosztható (a továbbiakban: egyenlőtlen munkaidő-beosztás).

(4) A munkaidő-beosztásáról az elítélt legalább egy nappal korábban tájékoztatni kell.

(5) A munkáltató az adott napra vonatkozó munkaidő-beosztást, ha gazdálkodásában vagy működésében előre nem látható körülmény merül fel, legalább egy nappal korábban módosíthatja.

238. §

(1) Az elítélt beosztás szerinti napi munkaideje – a részmunkaidőt kivéve – négy óránál rövidebb nem lehet.

(2) Az elítélt beosztás szerinti

- a) napi munkaideje legfeljebb tizenkét óra,
- b) heti munkaideje legfeljebb negyvennyolc óra

lehet.

(3) Az elítélt beosztás szerinti napi vagy heti munkaideje a (2) bekezdésben meghatározott tartamot legfeljebb egy órával meghaladhatja, ha a téli időszámítás kezdete a munkaidő-beosztás szerinti munkaidőre esik.

(4) Az elítélt beosztás szerinti napi, munkaidőkeret alkalmazása esetén heti munkaidejébe a rendkívüli munkaidő tartamát be kell számítani.

(5) Egyenlőtlen munkaidő-beosztás alkalmazása esetén a (2)–(4) bekezdést azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a beosztás szerinti heti munkaidő tartamát átlagban kell figyelembe venni.

239. §

A munkáltató a munkáltatási szabályzatban a napi munkaidőt legfeljebb két részletben is beoszthatja (a továbbiakban: osztott napi munkaidő). A beosztás szerinti napi munkaidők között legalább két óra pihenőidőt kell biztosítani.

240. §

Az iskolai tanulmányokat folytató vagy szakképzésben részt vevő elítélt munkaidő-beosztását úgy kell meghatározni, hogy – figyelemmel az oktatásban részt vevők munkaidő-kedvezményének szabályaira is – az iskolai oktatásban, képzésben részt tudjon venni.

241. §

Vasárnapra rendes munkaidő

- a) a rendeltetése folytán e napon is működő munkáltatónál vagy munkakörben,
- b) az időnyjellegű,
- c) a megszakítás nélküli,
- d) a több műszakos tevékenység keretében,
- e) a kizárólag szombaton és vasárnap részmunkaidőben,
- f) társadalmi közszükségletet kielégítő, vagy külföldre történő szolgáltatás nyújtásához – a szolgáltatás jellegéből eredően – e napon szükséges munkavégzés esetén

foglalkoztatott elítélt számára osztható be.

242. §

(1) Munkaszüneti nap: január 1., március 15., húsvéthétfő, május 1., pünkösdhétfő, augusztus 20., október 23., november 1. és december 25-26.

(2) Munkaszüneti napra rendes munkaidő a 241. § a)–c), e) pontjában meghatározott esetben osztható be.

(3) A munkáltató vagy a munkakör akkor minősül a munkaszüneti napon is rendeltetése folytán működőnek, ha

- a) a tevékenység igénybevételére a munkaszüneti naphoz közvetlenül kapcsolódó, helyben kialakult vagy általánosan elfogadott társadalmi szokásból eredő igény alapján, vagy
- b) baleset, elemi csapás, súlyos kár, továbbá az egészséget vagy a környezetet fenyegető veszély megelőzése vagy elhárítása, továbbá a vagyonvédelem érdekében

kerül sor.

(4) A munkaszüneti napra vonatkozó beosztási szabályokat kell megfelelően alkalmazni, ha a munkaszüneti nap vasárnapra esik, továbbá a húsvét- és a pünkösdvasárnap tekintetében.

A munkaközi szünet

243. §

(1) Az elítélt részére, ha a beosztás szerinti napi munkaidő vagy a napi munkaidő-beosztástól eltérő rendkívüli munkaidő tartama

- a) a hat órát meghaladja, húsz perc,

b) a kilenc órát meghaladja, további huszonöt perc

munkaközi szünetet kell biztosítani.

(2) A munkaközi szünet nem minősül munkaidőnek.

(3) A beosztás szerinti napi munkaidőbe a napi munkaidő-beosztástól eltérő rendkívüli munkaidő tartamát be kell számítani.

(4) A munkáltató az elítéltek számára legfeljebb hatvan perc munkaközi szünetet biztosíthat.

(5) A munkaközi szünetet a munkavégzés megszakításával kell kiadni.

(6) A munkaközi szünetet legalább három, legfeljebb hat óra munkavégzést követően kell kiadni.

(7) A munkaközi szünetet a munkáltató jogosult több részletben is kiadni és ebben az esetben az (6) bekezdésben foglaltaktól eltérhet.

(8) Tizennyolc éven aluli elítéltet négy és fél órát meghaladó beosztás szerinti napi munkaidő esetén legalább harminc perc, hat órát meghaladó beosztás szerinti napi munkaidő esetén legalább negyvenöt perc munkaközi szünet illeti meg.

A napi pihenőidő

244. §

(1) Az elítélt részére a napi munkájának befejezése és a következő napi munkakezdés között legalább tizenegy óra egybefüggő pihenőidőt (napi pihenőidő) kell biztosítani.

(2) A munkáltatási szabályzat – az egyes egészségkárosító kockázatok között foglalkoztatott elítélt kivételével – a napi munkavégzés befejezése és a másnapi munkakezdés között tizenegy óránál rövidebb, de legalább nyolc óra pihenőidő biztosítását írhatja elő

a) a megszakítás nélküli munkarendben foglalkoztatott,

b) a többműszakos munkarendben foglalkoztatott, továbbá

c) az időnyomunkát végző

elítéltek esetében.

(3) Legalább nyolc óra napi pihenőidőt kell biztosítani

a) az osztott munkaidőben,

b) a megszakítás nélküli,

c) a több műszakos,

d) az időnyjellegű tevékenység keretében

foglalkoztatott elítélt esetében.

(4) A napi pihenőidő, ha az a nyári időszámítás kezdetének időpontjára esik, legalább hét óra.

(5) Tizennyolc éven aluli elítéltnak legalább tizenkét óra napi pihenőidőt kell biztosítani.

A heti pihenőnap

245. §

(1) Az elítéltet hetenként két pihenőnap illeti meg (heti pihenőnap).

(2) Egyenlőtlen munkaidő-beosztás esetén a heti pihenőnapok egyenlőtlenül is beoszthatók.

(3) A (2) bekezdésben foglaltak alkalmazásakor - a megszakítás nélküli, a több műszakos vagy az idényjellegű tevékenység keretében foglalkoztatott elítéltet kivéve – az elítélt számára hat munkanapot követően egy heti pihenőnapot be kell osztani.

(4) Az elítélt számára – a társadalmi közszükségletet kielégítő, vagy külföldre történő szolgáltatás nyújtásához – a szolgáltatás jellegéből eredően – e napon szükséges munkavégzés kivételével – havonta legalább egy heti pihenőnapot vasárnapra kell beosztani.

(5) Tizennyolc éven aluli elítélt esetében a (2) bekezdésben foglaltak nem alkalmazhatók.

246. §

(1) A munkáltatási szabályzat rendelkezése esetén

- a) az elítélt részére a heti pihenőnap legfeljebb havonta,
- b) idénymunkát végző elítélt esetében a heti pihenőnap legfeljebb hathavonta

részben vagy teljesen összevontan is kiadható.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak esetén a heti pihenőnap összevonásának időtartama az alkalmazott munkaidőkeret időtartamát nem haladhatja meg, továbbá hat nap munkavégzést követően egy pihenőnap kiadása kötelező.

(3) A heti pihenőnap összevonása nem alkalmazható

- a) az egyes egészségkárosító kockázatok között foglalkoztatott elítélt tekintetében,
- b) a női elítélt esetében a várandóssága megállapításától a szülést, illetve a várandósság egyéb okból történő megszűnését követő ötvenedik napig, illetve ha gyermekével együttesen kerül elhelyezésre, akkor annak teljes időtartama alatt,
- c) tizennyolc éven aluli elítélt esetében.

A heti pihenőidő

247. §

(1) Az elítéltet – a heti pihenőnapok helyett – hetenként legalább negyvennyolc órát kitevő, megszakítás nélküli heti pihenőidő illeti meg.

(2) Az elítélt számára a heti pihenőidőt – a társadalmi közszükségletet kielégítő, vagy külföldre történő szolgáltatás nyújtásához – a szolgáltatás jellegéből eredően – e napon szükséges munkavégzés kivételével – havonta legalább egy alkalommal vasárnapra kell beosztani.

(3) Egyenlőtlen munkaidő-beosztás esetén – az (1) bekezdésben meghatározott heti pihenőidő helyett és a (2) bekezdésben foglaltak megfelelő alkalmazásával – az elítéltnak hetenként legalább negyven órát kitevő és egy naptári napot magába foglaló megszakítás nélküli heti pihenőidő is biztosítható. Az elítéltnak a munkaidőkeret átlagában legalább heti negyvennyolc óra heti pihenőidőt kell biztosítani.

(4) Tizennyolc éven aluli elítélt esetében a (3) bekezdésben foglaltak nem alkalmazhatók.

A rendkívüli munkaidő

248. §

Rendkívüli munkaidő

- a) a munkaidő-beosztástól eltérő,
- b) a munkaidőkereten felüli

munkaidő.

249. §

(1) Rendkívüli munkaidő a fogva tartó bv. intézet hozzájárulásával rendelhető el.

(2) A rendkívüli munkaidőben történő munkavégzésről az elítéltet tájékoztatni kell.

(3) Nem korlátozott a rendkívüli munkaidő elrendelése baleset, elemi csapás, súlyos kár, az egészséget vagy a környezetet fenyegető közvetlen és súlyos veszély megelőzése, elhárítása érdekében.

(4) Munkaszüneti napon rendkívüli munkaidő

- a) a rendes munkaidőben e napon is foglalkoztatható elítélt számára, vagy
- b) a (3) bekezdésben meghatározott esetben

rendelhető el.

250. §

(1) Az elrendelhető rendkívüli munkaidő felső határa havonta tizenhat óra, két egymást követő napon – e korlátozás nem vonatkozik a heti pihenőnapon és a munkaszüneti napon végzett munkára – összesen négy óra.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat arányosan kell alkalmazni, ha

- a) a munkáltatás évközben kezdődött, vagy
- b) részmunkaidőre jött létre.

(3) A rendkívüli munkaidő elrendelése nem veszélyeztetheti az egészséget és testi épséget, nem eredményezheti az elítéltet e törvény alapján megillető jogok és kötelezettségek korlátozását.

(4) Rendkívüli munkaidőben nem foglalkoztatható

- a) a női elítélt várandóssága megállapításától a szülést, illetve a várandósság egyéb okból történő megszűnését követő ötvenedik napig, illetve ha gyermekével együttesen kerül elhelyezésre, akkor annak teljes időtartama alatt,
- b) az egészségkárosító kockázatok között foglalkoztatott elítélt,
- c) tizennyolc éven aluli elítélt.

(5) A félórát meg nem haladó rendkívüli munkaidő félórának, a félórát meghaladó rendkívüli munkaidő teljes órának számít.

(6) A napi munkavégzést meghaladó rendkívüli munkaidő esetén a munkáltatónak és a fogva tartó bv. intézetnek a rendkívüli munkaidő megkezdése előtt biztosítani kell az elítélt étkeztetését.

Fizetett szabadság

251. §

Az elítéltet egyévi munkavégzés után húsz munkanap fizetett szabadság illeti meg.

252. §

(1) Az elítélt egyévi munkavégzésének időtartamát a munkában töltött napok alapján kell megállapítani. Egyévi munkavégzésnek kétszázötvennégy munkában töltött nap számít.

(2) A szabadság számításánál munkanapként kell figyelembe venni:

- a) a szabadságon töltött időt,
- b) általános iskolai, illetve középfokú iskolai, valamint a szakmunkás iskolarendszerű képzésben, továbbá a szakképzésben részt vevő elítéltnak az elméleti oktatáson, illetve a vizsgára való felkészüléshez biztosított idő miatt a munkahelyről távol töltött időt,
- c) a fél munkanapot elérő állásidőt,
- d) a ledolgozott fél munkanapot.

(3) A szabadság számításánál teljes munkanapként kell figyelembe venni a részmunkaidőben, és a csökkentett munkaidőben foglalkoztatottak ledolgozott munkanapjait.

253. §

(1) Az évi szabadságot legkésőbb a munkában töltött kétszázötvennegyedik munkanapot követő három hónapon belül kell kiadni. Betegség vagy más akadály esetén a szabadságot legkésőbb az akadályoztatás megszűnésétől számított harminc napon belül kell kiadni.

(2) A szabadság kiadásának időpontját – a fogva tartó bv. intézettel történt előzetes egyeztetés alapján, lehetőség szerint az elítélt kérésének megfelelően – a munkáltató határozza meg.

(3) Az elítéltnak a szabadságra vonatkozó kérését legalább tizenöt nappal a szabadság kezdete előtt be kell jelentenie.

(4) A szabadság indokolt esetben több részletben, a ledolgozott munkanapok arányában is kiadható.

(5) A szabadság kiadásának időpontját az elítélttel legkésőbb a szabadság kezdete előtt öt nappal közölni kell.

254. §

(1) A szabadságot a munkarend szerinti munkanapokra kell kiadni.

(2) Egyenlőtlen munkaidő-beosztás esetén a szabadság kiadása során a hét minden napja munkanapnak számít, kivéve a munkaidő-beosztás szerinti heti pihenőnapot és a munkaszüneti napot.

(3) Egyenlőtlen munkaidő-beosztás esetén a szabadság – a (2) bekezdéstől eltérően – az adott naptári évben úgy is kiadható, hogy az elítélt a munkaidő-beosztással azonos tartamra mentesül a munkavégzési kötelezettsége alól.

(4) A szabadságot az (1) és (2) bekezdés esetén munkanapban, a (3) bekezdés esetén a munkavégzés alóli mentesülés tartamával egyező óraszámban kell nyilvántartani.

(5) Munkaidő-beosztás hiányában a szabadságot az általános munkarend és a napi munkaidő figyelembevételével kell kiadni és a (4) bekezdésben foglaltakra tekintettel kell nyilvántartani.

255. §

(1) Ha a munkáltatónál a munkáltatás szünetel, vagy az elítélt munkáltatása bármely okból megszűnik és még ki nem adott időarányos szabadsággal rendelkezik, a megállapított szabadságát ki kell adni, ha ez nem lehetséges, úgy pénzben kell megváltani.

(2) Ha az elítélt a szabadulás időpontjáig a szabadságra jogosító idő tartamát nem éri el, részére a tényleges munkavégzése után járó napokat időarányosan kell kiadni, amennyiben ez nem lehetséges, úgy azt pénzben kell megváltani.

(3) Pénzbeli megváltás esetén a szabadság idejére járó díjazás mértéke az előző havi ledolgozott egy munkanapra járó munkadíj és a szabadságos napok szorzatának összege.

256. §

(1) Az elítélt szabadsága megszakítható.

(2) A kiadott szabadságot meg kell szakítani, ha az elítélt a szabadságát bv. intézetben tölti és elrendelik az elkülönítését, vagy vele szemben magánelzárás fegyelmi fenyítést szabnak ki.

(3) A megszakított szabadság hátralévő részét később ki kell adni.

257. §

(1) A munkáltató nyilvántartja a rendes munkaidő, a rendkívüli munkaidő és a szabadság tartamát.

(2) A nyilvántartásból naprakészen megállapíthatónak kell lennie a teljesített rendes és rendkívüli munkaidő kezdő és befejező időpontjának is.

(3) Az (1) bekezdés szerinti nyilvántartás – a (2) bekezdésben foglaltaktól eltérően – a közölt munkaidő-beosztás hónap végén történő igazolásával és a változás naprakész feltüntetésével is vezethető.

A munkadíj

258. §

Az alapmunkadíj a kifizetés évét megelőző év első napján a munkaviszonyban álló dolgozókra megállapított kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) összegének legalább egyharmada, az országos parancsnok által normatív utasításban, évente meghatározott összeg.

259. §

(1) A munkadíjat a teljesítmény, a ledolgozott idő, valamint az előzőek kombinációja alapján lehet megállapítani.

(2) A ledolgozott idő alapú díjazás alapján munkáltatott elítélt részére fizetett havi munkadíj a havi teljes munkaidő ledolgozása esetén éves átlagban az alapmunkadíjnál nem lehet kevesebb.

(3) Ha a munkadíjat a teljesítmény alapján állapítják meg, a teljes munkaidő ledolgozása és a teljesítménykövetelmény száz százalékos teljesítése esetén az elítélt munkadíja éves átlagban az alapmunkadíjnál nem lehet kevesebb.

(4) Teljesítményalapú díjazás esetén a munkáltató a teljesítménykövetelményt előzetes, objektív méréseken és számításokon alapuló eljárás alapján köteles meghatározni, amely kiterjed a követelmény rendes munkaidőben történő száz százalékos teljesíthetőségének vizsgálatára is.

(5) Teljesítményalapú díjazás esetén az elítélt számára legalább az alapmunkadíj ötven százalékát elérő garantált munkadíj megállapítása is kötelező.

(6) A csökkentett, illetve nem teljes munkaidőben való foglalkoztatás esetén a munkadíj arányos része jár.

(7) A teljesítménykövetelményt és a teljesítménydíj-tényezőt alkalmazásuk előtt közölni kell az elítélttel.

260. §

(1) Munkaidőkeret alkalmazásával foglalkoztatott elítélt számára teljesítménykövetelmény csak azzal írható elő, hogy ez esetben számára havonta minimum a garantált munkadíjat ki kell fizetni.

(2) A munkaidőkeret lejártakor az elítélt munkadíját az általános munkarend és a napi munkaidő, valamint a teljesített munkaidő alapulvételével kell elszámolni.

(3) Egyenlőtlen munkaidő-beosztás és ledogozott idő alapú díjazás alkalmazása esetén az elítélnek - a beosztás szerinti munkaidő mértékétől függetlenül - a besorolási munkadíja jár.

261. §

(1) A munkáltató az elítélt által ellátható munkákat, illetve munkaköröket a szakképzettség és a munkafeltételek alapján a munkáltatási szabályzatban minősíti és kategóriákba sorolja, valamint az alaplunkadíj figyelembevételével megállapítja a besorolás szerinti munkadíjakat.

(2) A besorolásról és a kapcsolódó munkadíjról a munkáltató az elítéltet a munka megkezdése előtt írásban tájékoztatja.

262. §

(1) Az elítéltet a besorolás szerinti munkadíj időarányos része illeti meg a munkaszüneti nap miatt kiesett időre.

(2) Munkaszüneti napon a munkaidő-beosztás alapján munkát végző elítéltet

a) havidíj alkalmazása esetén – a havi munkadíján felül – a munkaszüneti napon végzett munkáért járó munkadíja;

b) teljesítmény- vagy óradíj alkalmazása esetén – a munkaszüneti napon végzett munkáért járó munkadíján felül – az (1) bekezdés alapján megállapított díj

illeti meg.

(3) Munkaszüneti napon rendkívüli munkaidőre kötelezett elítéltet – a (2) bekezdés alapján járó munkadíjon felül – a munkaidő-beosztás szerinti pihenőnapon (pihenőidőben) végzett rendkívüli munkaidő ellenértéke is megilleti.

263. §

(1) A munkáltató a munkáltatási szabályzatban a végzett munka jellegére figyelemmel külön pótlékokat állapíthat meg, amelyek együttes összege legfeljebb a besorolás szerinti munkadíj harminc százalékáig terjedhet.

(2) Az éjszakai munkarendben foglalkoztatott elítéltet tizenöt százalékos pótlék illeti meg.

(3) A pótlékok számításának alapja az elítélt által végzett munkára megállapított besorolás szerinti munkadíj.

(4) A pótlék az elítéltet a rendes munkavégzés alapján járó munkadíján felül illeti meg.

264. §

(1) A munkáltató anyagi ösztönzést alkalmazhat a teljesítmény növelésére, illetve a végzett munka minőségének javítása érdekében.

(2) Az elítélt részére anyagi ösztönzésként

- a) célfeladathoz kötött külön juttatás,
- b) a személyes szükségletekre fordítható összeg levásárlására kijelölt üzletben beváltható vásárlási utalvány az alapmunkadíj legfeljebb húsz százalékaig,
- c) pénzbeli elismerés, vagy
- d) tárgyjutalom

állapítható meg.

265. §

(1) A munkadíjat utólag, legalább havonta egy alkalommal kell elszámolni.

(2) A munkadíjat forintban kell megállapítani és a tárgyhónapot követő hónap tizenötödik napjáig ki kell fizetni.

(3) A késedelem idejére a késedelembe esés időpontjától kezdve a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot kell fizetni.

(4) A munkadíjból való levonásnak jogszabály vagy végrehajtható határozat alapján van helye.

(5) Az elítélt a munkadíjáról előzetesen nem mondhat le.

266. §

(1) A munkáltatás megszűnésekor az elítélt munkadíját az általános munkarend, a napi munkaidő és a teljesített munkaidő alapulvételével el kell számolni.

(2) Az (1) bekezdés rendelkezéseit munkaidőkeret hiányában is alkalmazni kell, ha a munkáltatás hónap közben szűnik meg.

267. §

(1) A kifizetett munkadíj elszámolásáról - a jogszabály szerinti kötelező tájékoztatáson túl - az elítélt kérelmére, térítés ellenében írásbeli tájékoztatást (másolatot) kell adni.

(2) Ha az elítélt észrevétele alapján az elszámolást helyesbíteni kell, akkor az írásbeli tájékoztatásért fizetett térítmény számára visszajár.

(3) Az (1) bekezdés szerinti tájékoztatásnak olyannak kell lennie, hogy az elítélt az elszámolás helyességét, a levonások jogcímét és összegét ellenőrizni tudja.

Állásidő

268. §

Ha az elítéltet a munkáltató a működési körében felmerült okból nem tudja munkával foglalkoztatni – ide nem értve a büntetés-végrehajtási okokat – a kiesett munkaidőre az alapmunkadíj 50 százaléka jár. A kiesett munkaidőre az elítélt a tartási költségekhez 50 százalékkal csökkentett összegben köteles hozzájárulni.

Tanulódíj

269. §

(1) A betanulási idő alatt végzett munkáért az elítélt részére tanulódíjat kell fizetni, amelynek mértéke az alapmunkadíj ötven százaléka.

(2) A tanulóidő tartamát a munkáltatási szabályzatban munkakörönként kell megállapítani azzal, hogy a betanulási idő legfeljebb hatvan munkanap.

(3) Ha a betanulás ideje alatt az elítélt a teljesítmény alapján díjazott munkakörben az érvényes norma szerinti hatvan százalékos teljesítményt tartósan eléri, akkor a tanulóidőt meg kell szüntetni és az elítéltet ettől az időponttól a teljesítménye alapján kell az általános szabályok szerint díjazni.

(4) A tanulóidő tartamára az elítélt a tartási költségekhez ötven százalékkal csökkentett összegben köteles hozzájárulni.

Terápiás foglalkoztatás

270. §

(1) A fogva tartó bv. intézet orvosa javaslatára a BFB dönt az elítélt terápiás foglalkoztatásáról, munkaidejéről, munkarendjéről.

(2) A terápiás foglalkoztatáson részt vevő elítélt rendszeres pénzbeli térítésre jogosult, amelynek legkisebb összege az alapmunkadíj egyharmada.

(3) Terápiás foglalkoztatás esetén e törvény munkáltatásra vonatkozó szabályait kell értelemszerűen alkalmazni azzal, hogy az ilyen foglalkoztatásban részt vevő elítélt számára teljesítménykövetelmény nem írható elő.

Kártérítési felelősség különös szabályai

271. §

(1) Az elítélt a munkáltatásból származó kötelezettségének megszegésével okozott kárt köteles megtéríteni.

(2) A kártérítés mértéke nem haladhatja meg a négyhavi alapmunkadíj összegét. Szándékos károkozás esetén a teljes kárt kell megtéríteni.

(3) Az elítélt teljes egészében köteles megtéríteni a kárt a megőrzésre átadott, visszaszolgáltatási vagy elszámolási kötelezettséggel átvett olyan dologban bekövetkezett hiány esetén, amelyeket állandóan őrizetben tart, kizárólagosan használ vagy kezel.

272. §

(1) A munkáltatásból származó kártérítés iránti igény három év alatt évül el.

(2) A bűncselekménnyel okozott kár megtérítésére irányuló igény öt év; ha a büntethetőség elévülési ideje ennél hosszabb, ennek megfelelő idő alatt évül el.

VII. Fejezet**Az elzárás végrehajtása***Általános szabályok***273. §**

(1) Az elzárás a bíróság jogerős határozata alapján hajtható végre.

(2) Az elzárást a külön jogszabályban kijelölt bv. intézetben hajtják végre.

(3) Az elzárás végrehajtására az V. fejezetben foglaltakat kell alkalmazni azzal, hogyha e fejezet valamely kérdésben nem tartalmaz rendelkezést, az elzárás végrehajtására a szabadságvesztés fogház fokozatára irányadó szabályokat kell alkalmazni, és az elzárásra ítéltet megfelelően megilletik a szabadságvesztésre ítélt részére biztosított jogosultságok.

(4) Az elzárásra ítélték és a szabálysértési elzárást töltő elkövetők együtt helyezhetők el.

(5) Az elzárás végrehajtása során el kell különíteni

- a) az elzárásra ítéltet a szabadságvesztésre ítéltektől és az előzetesen letartóztatottaktól,
- b) a férfiakat a nőktől,
- c) a fiatalokat a felnőtt korúaktól,
- d) a dohányzókat a nem dohányzóktól, és
- e) a fertőző betegeket a nem fertőző betegektől.

(6) Az elzárásra ítélt befogadását a bv. szerv hivatali munkarendjében kell végrehajtani.

(7) Az elzárásra ítélttel szemben biztonsági intézkedésként nem rendelhető el biztonsági zárkába, vagy részlegre helyezés.

274. §

(1) Az elzárást kiszabó határozat jogerőre emelkedésekor szabadságvesztést vagy javítóintézeti nevelést töltő vagy más ügyben előzetes letartóztatásban levő elítélten az elzárást a szabadságvesztés kitöltését, a javítóintézetből történő elbocsátás vagy az előzetes letartóztatás megszüntetését követően kell végrehajtani.

(2) Az elzárás végrehajtásának elévülését félbeszakítja, ha az elzárásra ítélttel szemben szabadságvesztést, javítóintézeti nevelést vagy előzetes letartóztatást vesznek fogvatba. Ezeknek a körülményeknek a megszűnéséig az elévülés nyugszik.

(3) Az elzárásra ítélt köteles

- a) az elzárást a büntetés-végrehajtási szervek által meghatározott helyen tölteni,
- b) a bv. intézet rendjét megtartani, a kapott utasításokat teljesíteni,
- c) a bv. intézet tisztán tartását és ellátását szolgáló munkában díjazás nélkül, alkalmoszerűen részt venni,
- d) a tartására fordított költséghez hozzájárulni, kivéve, ha önhibáján kívüli okból nem dolgozik, és nem részesül nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban vagy szolgálati járandóságban, illetve nem rendelkezik letéti pénzzel,
- e) a végrehajtás alatt okozott kárt megtéríteni,
- f) tankötelezettsége esetén általános iskolai tanulmányokat folytatni.

275. §

(1) Az elzárásra ítélt

- a) a saját ruháját viselheti,
- b) hozzátartozóival, valamint az általa megjelölt és a bv. intézet által engedélyezett személyekkel levelezhet,
- c) hetente legalább három alkalommal tíz perc időtartamban távbeszélő használatára jogosult, ez ellenőrizhető, az ellenőrzés lehetőségéről az elítéltet tájékoztatni kell,
- d) havonta legalább két alkalommal fogadhat látogatót,
- e) részére heti négy óra kimaradás engedélyezhető, a kimaradás tartama az elzárásba beszámít,
- f) a külön jogszabályban meghatározott összeget a személyes szükségleteire használhatja fel,
- g) csomagot hetente kaphat,
- h) a bv. intézetben a rendelkezésre álló sport- és közművelődési lehetőségeket igénybe veheti,
- i) naponta legalább egy óra szabad levegőn tartózkodásra jogosult,
- j) a bv. intézetben, illetve annak felügyeleti szerveinél és a büntetés-végrehajtástól független szervhez közérdekű bejelentés, panasz, kérelem és jognyilatkozat előterjesztésére jogosult.

(2) Ha az elzárásra ítélt ellen újabb büntetőeljárás indul vagy van folyamatban, részére kimaradás nem engedélyezhető.

(3) Ha az elzárás tartama a húsz napot meghaladja, az elzárásra ítélt kérelmet nyújthat be a kimaradás összevontan történő kiadása érdekében. Összevontan legfeljebb huszonnégy óra kimaradás engedélyezhető.

(4) Az elzárásra ítélt szökése vagy engedély nélküli eltávozása esetén, továbbá ha az elzárásra ítélt engedéllyel távozott, de jogellenesen nem tért vissza, az elzárás végrehajtása alatt további kimaradásra nem mehet. A bv. szerv vezetője erről határozatot hoz. Ha egy éven belül újabb elzárást vesznek foganatba, az intézet parancsnoka e körülményekre figyelemmel az újabb büntetés tekintetében a kimaradást határozattal megtilthatja.

(5) Az elzárásra ítélt részére biztosítani kell, hogy a választójogát gyakorolhassa. Az elzárásra ítélt a fogvatartás helyén, a választási eljárásra vonatkozó jogszabályok szerint jogosult szavazni, az elzárásra ítélt személyazonosságát a fogvatartó bv. intézet nyilvántartása alapján kell megállapítani. A bv. intézet köteles elősegíteni az elítélt választójogának gyakorlását, szükség esetén az elzárásra ítélt részére félbeszakítást kell engedélyezni, amelynek tartama legfeljebb három nap.

(6) Az elzárásra ítélt a 120. §-nak megfelelően jogosult nyilatkozatot tenni a 2010. évi CLXXXV. törvény szerinti műsorszámokban vagy sajtótermékekben, vagy az Eht. szerinti elektronikus hírközlő hálózat útján történő közzététellel. A nyilatkozattétel korlátozására és engedélyezésére a 125–126. § rendelkezései az irányadók.

(7) Az elzárásra ítélt

- a) részt vehet a munkáltatásban és külső munkában,
- b) részére a szabadságvesztésre ítétekkel azonos mértékű munkadíj jár,
- c) együtt dolgozhat a szabadságvesztésre ítétekkel,
- d) munkáltatására egyebekben a szabadságvesztésre ítélt munkáltatására vonatkozó szabályok irányadók.

(8) Az elzárást fogantató bv. intézet parancsnoka a 154. § (1) bekezdésében meghatározott okok fennállásának az idejére – legfeljebb öt napig – az elzárásra ítétek meghatározott csoportjára nézve elrendelheti az (1) bekezdés b)–e) és g)–i) pontjában, az (5) bekezdésben, továbbá a 123. § (1)–(2) bekezdésében foglalt jogok gyakorlásának teljes vagy részleges felfüggesztését. A büntetés-végrehajtás országos parancsnoka az intézkedés időtartamát további öt nappal meghosszabbíthatja. A 154. § (2)–(3) bekezdésében foglaltakat megfelelően alkalmazni kell.

276. §

(1) Az elzárásra ítélt a következő jutalmakban részesíthető:

- a) dicséret,
- b) a személyes szükségletekre fordítható összeg növelése,
- c) pénzjutalom,
- d) rendkívüli kimaradás, ami az elzárás tartamába beszámít.

(2) Az elzárásra ítélttel szemben alkalmazható fenytések:

- a) feddés,
- b) a személyes szükségletekre fordítható összeg legfeljebb ötven százalékkal történő csökkentése,
- c) a kimaradás legfeljebb három alkalomra történő megvonása,
- d) öt napig terjedő magánelzárás, amelynek során engedélyezhető, hogy az elzárásra ítélt dolgozzon.

(3) A bv. intézet magánelzárást kiszabó határozata ellen az elzárásra ítélt a büntetés-végrehajtási bíróhoz fellebbezéssel élhet. A fellebbezést a határozat közlésekor nyomban be kell jelenteni; a fellebbezésnek a magánelzárás végrehajtására halasztó hatálya van.

277. §

(1) A bv. intézet parancsnoka az elzárásra ítélt vagy védője kérelmére fontos okból, különösen az elzárásra ítélt személyi és családi körülményeire, egészségi állapotára tekintettel az elzárás félbeszakítását legfeljebb harminc napig terjedő időtartamra engedélyezheti.

(2) Ha az elzárásra ítélt kórházi gyógykezelése szükséges, és az a büntetés-végrehajtás keretei között nem megoldható, a bv. intézet parancsnoka a gyógykezelés tartamára az elzárás végrehajtását félbeszakítja.

(3) A bv. intézet parancsnoka az elzárást hivatalból vagy az elítélt kérelmére félbeszakítja, ha az elzárásra ítélt

- a) a tizenkettedik hetet meghaladóan várandós, a gyermek egy éves koráig, feltéve, hogy gyermekét a saját háztartásában gondozza,
- b) gyermekgondozási díjban vagy gyermekgondozási segélyben részesül, annak hátralévő idejére, de legfeljebb egy évre.

(4) A (3) bekezdés alkalmazása esetén a büntetés végrehajtását haladéktalanul folytatni kell, ha

- a) a gyermek nem az elzárásra ítélt gondozásában van,
- b) a gyermekgondozási díj vagy a gyermekgondozási segély folyósítását egy év eltelte előtt megszüntetik.

(5) A félbeszakítás tartama az elzárás tartamába nem számít be. A félbeszakítás alatt az elzárás elévülése nyugszik.

(6) A félbeszakítás tárgyában hozott határozat ellen az ügyész, az elzárásra ítélt és a védője, fiataikorú esetén továbbá a törvényes képviselő a határozat közlésétől számított három napon belül panasszal élhet.

278. §

Az elzárás vagy annak hátralévő része nem hajtható végre, ha az ítélet jogerőre emelkedését követően az elzárásra ítélt

- a) megszületett gyermekének gondozásáról egy éven át saját háztartásában gondoskodott,
- b) legalább egy évig gyermekgondozási díjban vagy gyermekgondozási segélyben részesült,
- c) öt évet vagy azt meghaladó időt töltött szabadságvesztésben vagy előzetes letartóztatásban, vagy két évet vagy azt meghaladó időt töltött javítóintézetben.

Katona elzárására vonatkozó szabályok

279. §

(1) Katona elzárását a külön jogszabályban kijelölt intézet katonai fogdaként kialakított és elkülönített részlegén kell végrehajtani.

(2) Az elzárás végrehajtása alatt a katonákat a 273. § (5) bekezdésében előírtakon felül a többi elzárásra ítélttől és szabálysértési elzárást töltő elkövetőtől, továbbá a különböző állománycsoportú katonákat egymástól el kell különíteni.

(3) A katona elzárásának végrehajtására a 205. § (5)–(8) bekezdésének rendelkezései megfelelően irányadók.

(4) E § alkalmazásában katona: a Btk. 127. § (1) bekezdésében meghatározott az a személy, akinek tényleges állományviszonya a vele szemben kiszabott elzárás végrehajtásának megkezdésekor és a végrehajtás alatt fennáll.

VIII. Fejezet
A közérdekű munka végrehajtása

A közérdekű munka végrehajtásának rendje

280. §

(1) A közérdekű munka végrehajtásának célja, hogy az elítélt a köz érdekében álló munkát végezzen, és hogy az az elítélt bűnismétlése megelőzésének és társadalmi beilleszkedésének az elősegítését is szolgálja.

(2) A közérdekű munka végrehajtásáról a pártfogó felügyelői szolgálat gondoskodik, amely feladatát a központi vagy helyi önkormányzati költségvetési szervekkel vagy ezek intézményeivel, helyi közszolgáltatást végző egyéb szervezetekkel, az állami és önkormányzati tulajdon kezelésével és fenntartásával megbízott vagy erre a célra az állam vagy az önkormányzat által létrehozott gazdálkodó szervezetekkel, az egyházi jogi személyekkel, a közhasznú jogállású szervezetekkel, a civil szervezetekkel, valamint a gazdálkodó szervezetekkel (a továbbiakban együtt: munkahely) és az állami foglalkoztatási szervvel együttműködésben látja el. Ha nincs az e fejezetben meghatározott feltételeknek megfelelő más munkahely, a helyi önkormányzati költségvetési szervek vagy ezek intézményei, a helyi közszolgáltatást végző egyéb szervezetek, az önkormányzati tulajdon kezelésével és fenntartásával megbízott vagy erre a célra az önkormányzat által létrehozott gazdálkodó szervezetek kötelesek a közérdekű munkavégzés helyét biztosítani.

(3) A kijelölt munkahellyel a közérdekű munka tartamára nem létesül munkaviszony, az elítélt a munkát büntetés-végrehajtási jogviszony keretében végzi.

(4) A közérdekű munka végrehajtása során a napi munkaidő legalább négy óra, legfeljebb tizenkét óra. A közérdekű munkavégzés heti időtartama legalább négy óra, de a negyvennyolc órát nem haladhatja meg. A letöltött közérdekű munkát órákban kell nyilvántartani.

(5) A közérdekű munkát az első munkahely kijelöléséről szóló határozat jogerőre emelkedésétől számított két éven belül végre kell hajtani. A félbeszakítás, valamint a közérdekű munka szabadságvesztés büntetés vagy előzetes letartóztatás foganatba vétele miatti megszakításának, továbbá más közérdekű munka büntetés, elzárás, illetve közérdekű munka vagy pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés tartama e határidőbe nem számít be. Ha két éven belül a közérdekű munkát az elítélt önhibájából nem végzi el, a pártfogó felügyelő jelentést készít, és a 290. § (2) bekezdése szerint kezdeményezi az ügyésznél a közérdekű munka szabadságvesztésre való átváltoztatásának indítványozását.

(6) A közérdekű munka végrehajtása során az elítélt jogosult

- a) ha a munkakör jellege indokolja, a munkahely által biztosított munkaruházatra és egyéni védőeszköz-ellátásra,
- b) munkahelyi vagy üzemi baleset esetén a külön törvény szerinti baleseti ellátásként baleseti egészségügyi szolgáltatásra.

(7) Munkahelyi vagy üzemi baleset esetén a pártfogó felügyelő és a munkahely képviselője közös jegyzőkönyvet vesz fel.

(8) A közérdekű munka végrehajtása során az elítéltnak az általa okozott kárért való felelősségére, vagy az elítéltet ért kárért a munkahely felelősségére a munka törvénykönyvéről szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni azzal, hogy az elítélt anyagi felelősségének a mértékét a hasonló munkakörben foglalkoztatott munkavállalók távolléti díjának figyelembevételével kell megállapítani.

(9) A közérdekű munka végrehajtásának elévülését félbeszakítja, ha az elítélttel szemben szabadságvesztést, elzárást, közérdekű munka vagy pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést vagy előzetes letartóztatást vesznek foganatba. Ezeknek a körülményeknek a megszűnéséig az elévülés nyugszik.

281. §

(1) Az állami foglalkoztatási szerv a honlapján megjelentetett tájékoztatóban ismerteti a munkahelyekkel a közérdekű munkára ítélték igénybevételének lehetőségét.

(2) Az állami foglalkoztatási szerv a közérdekű munka szervezése céljából a közérdekű munka végzésére kijelölhető munkahelyekről foglalkoztatói nyilvántartást (a továbbiakban: foglalkoztatói nyilvántartás) vezet. Az állami foglalkoztatási szerv a büntetőügyben kiszabott közérdekű munka végrehajtására kijelölhető munkahelyekről vezetett foglalkoztatói nyilvántartást és a Szabs. tv. alapján létrehozott közérdekű munka foglalkoztatói nyilvántartásnak a foglalkoztatókra vonatkozó részét egységes rendszerként működteti.

(3) A foglalkoztatói nyilvántartásba közérdekű munka végzésére kijelölhető munkahelyként nyilvántartásba vehető:

- a) a központi és a helyi önkormányzati költségvetési szerv,
- b) az állami és az önkormányzati fenntartású intézmény,
- c) az állami és az önkormányzati tulajdon kezelésével és fenntartásával megbízott, vagy erre a célra az állam vagy az önkormányzat által létrehozott gazdálkodó szervezet,
- d) a helyi közszolgáltatást végző egyéb szervezet,
- e) az egyházi jogi személy,
- f) a közhasznú jogállású szervezet,
- g) a civil szervezet,
- h) a gazdálkodó szervezet.

(4) A (3) bekezdés a)–c) pontjában meghatározott munkahelyeknek be kell jelenteniük, a (3) bekezdés d)–h) pontjában meghatározott munkahelyek bejelenthetik az állami foglalkoztatási szerv részére az (5) bekezdés a)–i) pontjában foglalt adatokat.

(5) A foglalkoztatói nyilvántartás tartalmazza:

- a) a kijelölhető munkahely megnevezését és elérhetőségét,
- b) a közérdekű munka jellegét (FEOR), a munkahelynek a tevékenységét (TEÁOR), a közérdekű munkaként végezhető munkakör megnevezését, leírását,
- c) a kijelölhető munkahely által igényelt létszámot,
- d) a munkavégzés helyét,
- e) a munkavégzés tartamát,
- f) a napi munkaidő legalacsonyabb és legmagasabb mértékét,

- g) az arra vonatkozó adatokat, hogy a közérdekű munka az általános munkarend szerint heti pihenő- vagy munkaszüneti napokon végezhető-e,
- h) az egy napon foglalkoztatható személyek legkisebb és legnagyobb létszámát,
- i) a munkavégzéshez szükséges iskolai végzettségre, szakképesítésre

vonatkozó adatokat.

(6) Az állami foglalkoztatási szerv a honlapján való közzététellel tájékoztatja a pártfogó felügyelői szolgálatot azokról a munkahelyekről, amelyek közérdekű munka végzésére elítéltek kijelölését igénylik.

(7) A pártfogó felügyelő munkahely kijelöléséről szóló értesítése alapján az állami foglalkoztatási szerv átvezeti a változásokat a foglalkoztatói nyilvántartás (5) bekezdés szerinti adatain. Ha a pártfogó felügyelő a munkahely kijelöléséről értesíti a foglalkoztatási szervet, akkor a kijelölt munkahely nem jeleníthető meg a szabálysértési eljárásban kiszabott közérdekű munka, vagy a pénzbírság, helyszíni bírság vagy közigazgatási bírság megváltására vállalt közérdekű munka elvégzésre kijelölhető munkahelyként a foglalkoztatási szerv által a Szabs. tv. alapján vezetett közérdekű munka foglalkoztatói nyilvántartásban.

(8) Ha a foglalkoztatói nyilvántartás alapján a közérdekű munka elvégzésére nincs kijelölhető munkahely, a pártfogó felügyelő arra a Szabs. tv. alapján vezetett közérdekű munka foglalkoztatói nyilvántartás szerinti munkahelyet is kijelölhet.

(9) Közérdekű munka végzésére a foglalkoztatói nyilvántartásban nem szereplő munkahely is kijelölhető, ha vállalja, hogy megfelel a munkahelyekre vonatkozó, e fejezet szerinti előírásoknak.

A munkahely kijelölése

282. §

(1) A közérdekű munka végrehajtására szolgáló munkahelyet az elítélt lakóhelye – ennek hiányában, vagy az elítélt kérelmére a tartózkodási helye – szerint illetékes kormányhivatal pártfogó felügyelője jelöli ki, a munkahely kijelölése előtt az elítéltet meghallgatja. Evégből az elítéltet a bíróság értesítésének és ítéletének kézhezvételétől számított nyolc napon belül megidézi, egyben az iskolai végzettségére, szakképesítésére és az egészségi állapotára vonatkozó iratok bemutatására hívja fel.

(2) Ha az elítéltnak magyarországi lakóhelye vagy tartózkodási helye nem ismert, az eljárásra a Fővárosi Kormányhivatal pártfogó felügyelője illetékes.

(3) A munkavégzés helyeként elsősorban az elítélt lakóhelye, ennek hiányában vagy az elítélt kérelmére a tartózkodási helye szerinti munkahelyet kell kijelölni. Az elítélt legkésőbb a meghallgatáson nyilatkozhat arról, hogy a közérdekű munka végrehajtási helyét a tartózkodási helye szerint kéri kijelölni.

(4) A munkahely kijelölése előtt a pártfogó felügyelő foglalkoztathatósági szakvélemény kiadása érdekében kezdeményezi az elítélt foglalkoztathatósági vizsgálatát és az elítéltet a vizsgálaton való megjelenésre hívja fel.

(5) Az elítélt köteles a foglalkoztathatósági vizsgálaton megjelenni. A felhívásban az elítéltet figyelmeztetni kell arra, hogy ha a vizsgálaton nem jelenik meg és távolmaradását nem igazolja, akkor a pártfogó felügyelő a közérdekű munka szabadságvesztésre történő átváltoztatását kezdeményezi.

(6) Ha a foglalkoztathatósági vizsgálat elvégzésére jogosult arról értesíti a pártfogó felügyelői szolgálatot, hogy az elítélt a foglalkoztathatósági vizsgálaton nem jelent meg és az elítélt a távolmaradását nem mentette ki, a pártfogó felügyelő jelentést készít az ügyésznek. Az eljárásra a továbbiakban a közérdekű munka szabadságvesztésre történő átváltoztatásának szabályait kell alkalmazni.

283. §

(1) Az elítélt a foglalkoztathatósági szakvéleményt az elkészültétől számított tizenöt napon belül köteles bemutatni a pártfogó felügyelőnek, aki ennek alapján – kivéve, ha a közérdekű munkavégzés félbeszakítására okot adó körülmény áll fenn – legkésőbb a foglalkoztathatósági szakvélemény bemutatásától számított tizenöt napon belül a közérdekű munka végrehajtására szolgáló munkahelyet határozatban jelöli ki.

(2) A munkahely kijelölése előtt a pártfogó felügyelő – a kötelezettségeire vonatkozó tájékoztatás mellett – egyeztet a kijelölhető munkahellyel. A kijelölés esetére a kötelezettségek vállalásáról a munkahely vezetője vagy képviselőre jogosult tisztségviselője nyilatkozatot tesz.

(3) A munkahely kijelölésénél az ítélet rendelkezésén túl figyelembe kell venni az elítélt egészségi állapotát, a foglalkoztathatósági szakvéleményt, az elítélt szakképzettségét, szakképesítését és a munkára való alkalmasságát, valamint az elkövetett bűncselekmény jellegét.

(4) A munkavégzés helyeként nem jelölhető ki az a munkahely,

- a) ahol az ellátandó munkakört az elítélt – büntetett előéletére vagy a foglalkozástól eltiltás hatályára figyelemmel, vagy egészségi állapota miatt – nem töltheti be,
- b) amelynek az elítélt akár a közérdekű munka megkezdése előtt, akár annak végrehajtása alatt vezető tisztségviselője vagy tulajdonosa, vagy abban üzletrésszel rendelkezik,
- c) ahol az elítélt a közérdekű munka végrehajtása során a Ptk. szerinti hozzátartozójával kerülne alá-fölérendeltségi vagy elszámolási viszonyba,
- d) amelynél a munkába járás költségeit az elítélt előreláthatólag nem tudja fedezni.

(5) A munkahely kijelöléséről szóló határozat ellen a kézhezvételtől számított nyolc napon belül az ügyész, az elítélt és védője bírósági felülvizsgálati kérelmet nyújthat be. A felülvizsgálati kérelmet az ügyben eljáró kormányhivatal pártfogó felügyelői szolgálatánál kell benyújtani. Ha a munkahely kijelöléséről a pártfogó felügyelő meghallgatáson határoz, az elítélt a felülvizsgálati kérelemről nyomban nyilatkozatot tesz, amit jegyzőkönyvbe kell foglalni. A pártfogó felügyelő a felülvizsgálati kérelmet a rendelkezésre álló iratokkal együtt a kérelem előterjesztésére nyitva álló határidő leteltét követően haladéktalanul felterjeszti a székhelye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bírónak.

(6) Ha az elítélt a felülvizsgálati kérelemben kizárólag a közérdekű munka megkezdésének az időpontját kifogásolja, a büntetés-végrehajtási bíró a felülvizsgálati kérelmet félbeszakítási kérelemként bírálja el.

(7) Ha az elítélt a pártfogó felügyelői meghallgatáson vagy a munkahely kijelöléséről szóló határozattal szemben benyújtott felülvizsgálati kérelemben úgy nyilatkozik, hogy a közérdekű munka elvégzését megtagadja, a pártfogó felügyelő erről jelentést készít az ügyésznek. Az eljárásra a továbbiakban a közérdekű munka szabadságvesztésre történő átváltoztatásának szabályait kell alkalmazni.

284. §

(1) A munkahely kijelöléséről – a határozat előkészítése során a munkahellyel való kapcsolatfelvétel alapján –, továbbá a bírósági felülvizsgálat folytán a kijelölés módosításáról haladéktalanul értesíteni kell az elítélt lakóhelye, ennek hiányában vagy az elítélt kérelmére a tartózkodási helye szerint illetékes állami foglalkoztatási szervet, ha a munkahely a foglalkoztatói nyilvántartásban szerepel.

(2) A munkahely kijelöléséről szóló jogerős határozatot a pártfogó felügyelő kézbesíti az elítéltnak, és egyben a munkavégzés megkezdésére hívja fel az elítéltet. A felhívásban

a) meg kell határozni a munkavégzés kezdő időpontját, amely nem lehet kevesebb, mint a kézbesítést követő nyolc nap, és

b) az elítéltet figyelmeztetni kell arra, hogy

ba) a foglalkoztathatósági szakvéleményt a munkahely képviselőjének mutassa be, és

bb) ha a kijelölt munkahelyen a felhívás szerinti határidőn belül vagy időpontban nem jelenik meg, akkor a pártfogó felügyelő a közérdekű munka szabadságvesztésre történő átváltoztatását kezdeményezi.

(3) A munkavégzés kezdő időpontjáról a pártfogó felügyelő értesíti a munkahelyet.

285. §

(1) Ha munkahely-kijelölés érdekében történő meghallgatáson az elítélt egészségi állapotával összefüggésben olyan adat merül fel, vagy a foglalkoztathatósági szakvélemény alapján – a foglalkoztatási korlátozásokra és a kijelölhető munkahelyekre figyelemmel – megalapozottan arra lehet következtetni, hogy az elítélt ideiglenesen nem lesz foglalkoztatható, és egészségi állapotában a közeli jövőben változás nem várható, a pártfogó felügyelő jelentést készít és a pártfogó felügyelői szolgálat székhelye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bírónak javaslatot tesz a közérdekű munka félbeszakítására.

(2) Ha munkahely-kijelölés érdekében történő meghallgatáson az elítélt egészségi állapotával összefüggésben olyan adat merül fel, vagy a foglalkoztathatósági szakvélemény alapján megalapozottan arra lehet következtetni, hogy az elítélt egészségi állapotában olyan tartós változás következett be, ami a közérdekű munka végrehajtását nem teszi lehetővé, a pártfogó felügyelő jelentést készít és a pártfogó felügyelői szolgálat székhelye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bírónak javaslatot tesz a közérdekű munka végrehajthatósága megszűnésének a megállapítására.

Új munkahely kijelölése

286. §

(1) Az elítélt lakóhelye, ennek hiányában vagy az elítélt kérelmére a tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatal pártfogó felügyelője hivatalból vagy az elítélt, vagy a munkahely kérelmére a közérdekű munka végrehajtására új munkahelyet jelöl ki, ha a közérdekű munka

- a) a kijelölt munkahelyen nem hajtható végre,
- b) végrehajtása
- ba) a munkafegyelem biztosítása érdekében vagy
- bb) az elítélt személyi körülményeiben történt változás miatt más munkahelyen célszerű,
- c) azért nem teljesíthető, mert az elítélt jövedelmi viszonyai miatt nem képes fedezni a kijelölt munkahelyre történő utazás költségeit, és azokat a munkahely sem fizeti meg.

(2) A pártfogó felügyelő új munkahelyet jelöl ki, ha erre a büntetés-végrehajtási bíró vagy az ügyész felhívja.

(3) Az új munkahely kijelöléséről szóló határozat ellen a kézhezvételtől számított nyolc napon belül az ügyész, az elítélt és védője bírósági felülvizsgálati kérelmet jelenthet be. Az elítélt és védője az új munkahely kijelölése iránti kérelmet elutasító határozattal szemben is élhet felülvizsgálati kérelemmel. A felülvizsgálati kérelmet az ügyben eljáró kormányhivatal pártfogó felügyelői szolgálatánál kell benyújtani. Ha az új munkahely kijelöléséről a pártfogó felügyelő meghallgatáson határoz, az elítélt a felülvizsgálati kérelemről nyomban nyilatkozatot tesz, amit jegyzőkönyvbe kell foglalni.

(4) A pártfogó felügyelő a felülvizsgálati kérelmet a rendelkezésre álló iratokkal együtt a kérelem előterjesztésére nyitva álló határidő leteltét követően haladéktalanul felterjeszti a székhelye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bírónak.

A közérdekű munka végrehajtásának ellenőrzése, az elítélt és a munkahely kötelezettségei

287. §

(1) A közérdekű munka végrehajtását a pártfogó felügyelő ellenőrzi, ennek keretében rendszeresen vizsgálja, hogy az elítélt vagy a munkahely a közérdekű munka végrehajtásával összefüggő kötelezettségeinek eleget tesz-e.

(2) A pártfogó felügyelő a közérdekű munka végrehajtásának ellenőrzésére nyilvántartó lapot és jelenléti ívet állít ki, amely tartalmazza

- a) az ügy számát,
- b) az elítélt természetes személyazonosító adatait, lakóhelyének, tartózkodási helyének címét, és egyéb elérhetőségét,
- c) a munkahelyen történő megjelenések időpontját,
- d) az egy munkanapon ledolgozott órák számát és munkanaponként az elítélt és a munkahely képviselőjének aláírását,
- e) az összesen ledolgozott órák számát.

(3) A közérdekű munka végrehajtása során az elítélt kötelezettségei:

- a) a kijelölt munkahelyen a munkaidő kezdetére munkaképes állapotban megjelenni, és a meghatározott munkaidőben munkát végezni, esetleges hiányzásait orvos által vagy más megfelelő módon igazolni,
- b) a kijelölt munkát szakismerete, képessége és legjobb tudása szerint, fegyelmezetten, a kijelölt munkahely képviselőjének az utasításai, vagy ha a munka felügyeletét a pártfogó felügyelő vagy a pártfogó felügyelői asszisztens látja el, az ő utasítása szerint elvégezni,
- c) a munkavédelemmel, a tűzvédelemmel, a balesetvédelemmel és a környezetvédelemmel kapcsolatos előírásokat megtartani,
- d) a kijelölt munkahelyen munkát végzőkkel együttműködni, és a munkáját úgy végezni, valamint általában olyan magatartást tanúsítani, hogy más egészségét, testi épségét ne veszélyeztesse, munkáját ne zavarja, anyagi kárt ne idézzon elő,
- e) a pártfogó felügyelővel együttműködni és számára a szükséges tájékoztatást megadni, a közérdekű munka végrehajtását elősegítő rendelkezéseit megtartani.

(4) A közérdekű munka végrehajtása során a munkahely kötelességei:

- a) az elítéltet az ítélet és a kijelölésről szóló határozat szerinti közérdekű munkával, hetente legalább egy napon, napi legalább négy és legfeljebb tizenkét óra közötti tartamban foglalkoztatni,
- b) az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeit biztosítani,
- c) a munkavégzéshez szükséges tájékoztatást és irányítást megadni, a munkavégzéshez szükséges ismeretek megszerzését biztosítani,
- d) az elítéltet a munkavédelemmel, a balesetvédelemmel, a tűzvédelemmel és a környezetvédelemmel kapcsolatos előírásokról kioktatni,
- e) az elítéltnek a munkával összefüggésben okozott kárt megtéríteni,
- f) a pártfogó felügyelő által megküldött nyilvántartó lapot és jelenléti ívet vezetni,
- g) az elítéltről kért felvilágosítást a pártfogó felügyelőnek megadni,
- h) haladéktalanul értesíteni a pártfogó felügyelőt arról, ha
- ha) az elítélt a büntetése letöltését megkezdte,
- hb) az elítélt a közérdekű munka önkéntes végrehajtásának nem tesz eleget,
- hc) új munkahely kijelölése tűnik célszerűnek,
- hd) rendkívüli esemény következett be, így különösen, ha az elítéltet munkahelyi baleset érte,
- he) az elítélt a meghatározott közérdekű munkát teljesítette.

A közérdekű munka végrehajtásának félbeszakítása

288. §

(1) A büntetés-végrehajtási bíró az elítélt vagy védője kérelmére fontos okból, különösen az elítélt családi körülményeire, egészségi állapotára tekintettel a közérdekű munka végrehajtását félbeszakíthatja. A félbeszakítás tartama – a (2) bekezdésben meghatározott kivételekkel – évente a hatvan napot nem haladhatja meg.

(2) A büntetés-végrehajtási bíró a közérdekű munka végrehajtását hivatalból vagy az elítélt kérelmére félbeszakítja, ha az elítélt

- a) a tizenkettedik hetet meghaladóan várandós, a gyermek egy éves koráig, feltéve, hogy gyermekét a saját háztartásában gondozza,
- b) gyermekgondozási díjban vagy gyermekgondozási segélyben részesül, annak hátralévő idejére, de legfeljebb egy évre,

c) egészségi állapotában olyan tartós változás következett be, amely a közérdekű munka végrehajtását ideiglenesen nem teszi lehetővé, vagy a foglalkoztathatósági szakvélemény alapján, vagy a foglalkoztatási korlátozásokra és a kijelölhető munkahelyekre figyelemmel az elítélt ideiglenesen nem foglalkoztatható, legfeljebb egy évre.

(3) A (2) bekezdés alkalmazása esetén a büntetés végrehajtását haladéktalanul folytatni kell, ha

- a) a gyermek nem az elítélt gondozásában van,
- b) a gyermekgondozási díj vagy a gyermekgondozási segély folyósítását egy év eltelte előtt megszüntetik,
- c) az elítélt egészségi állapota a közérdekű munka elvégzését lehetővé teszi, illetve a megismételt vizsgálat szerinti foglalkoztathatósági szakvélemény alapján az elítélt foglalkoztatható.

(4) A félbeszakítás tartama a közérdekű munka tartamába nem számít be. A félbeszakítás alatt az elévülés nyugszik.

A közérdekű munka végrehajthatóságának megszűnése

289. §

A közérdekű munka vagy annak hátralévő része nem hajtható végre, ha az ítélet jogerőre emelkedése után az elítélt

- a) megszületett gyermekének gondozásáról egy éven át saját háztartásában gondoskodott,
- b) legalább egy évig gyermekgondozási díjban vagy gyermekgondozási segélyben részesült,
- c) egészségi állapotában olyan tartós változás következett be, amely a közérdekű munka végrehajtását nem teszi lehetővé, vagy a foglalkoztathatósági szakvélemény, vagy a megismételt vizsgálat szerinti foglalkoztathatósági szakvélemény alapján a közérdekű munka végzésére az elítélt nem alkalmas,
- d) öt évet vagy azt meghaladó időt töltött szabadságvesztésben vagy előzetes letartóztatásban.

A közérdekű munka átváltoztatása szabadságvesztésre

290. §

(1) A pártfogó felügyelő jelentést készít, ha

- a) az elítélt a közérdekű munka elvégzését megtagadja,
- b) az elítélt a foglalkoztathatósági vizsgálaton nem jelenik meg és távolmaradását nem igazolja,
- c) a munkahely értesítése alapján vagy az ellenőrzések során megállapítja, hogy az elítélt önhibájára visszavezethető okból
 - ca) a közérdekű munka megkezdésére megjelölt időpontban nem jelent meg,
 - cb) a munkavégzési kötelezettségének az arra való felhívás ellenére nem tett eleget,
 - cc) a munkafegyelmet súlyosan sértő magatartást tanúsított,
 - cd) a 280. § (5) bekezdésében meghatározott feltételek fennállnak, illetve
 - d) a 291. § (2) bekezdésében meghatározott esetben.

(2) A pártfogó felügyelő a jelentést – az azt alátámasztó bizonyítékok csatolásával – megküldi az ügyésznek, és javaslatot tesz a közérdekű munka szabadságvesztésre való átváltoztatásának indítványozására.

(3) Az ügyész szükség esetén meghallgatja a pártfogó felügyelőt és az elítéltet, vagy további bizonyítékok csatolására hívhatja fel a pártfogó felügyelőt.

(4) Ha az átváltoztatás indítványozására az ügyész nem lát alapot, az ügyész, vagy ha a büntetés-végrehajtási bíró az ügyész indítványát elutasítja, a büntetés-végrehajtási bíró új munkahely kijelölésére hívja fel a kormányhivatal pártfogó felügyelői szolgálatát.

291. §

(1) A közérdekű munka, vagy annak hátralévő része helyébe lépő szabadságvesztést úgy kell megállapítani, hogy négy óra közérdekű munkának egynapi szabadságvesztés felel meg. Az átváltoztatás után fennmaradó közérdekű munkának egynapi szabadságvesztés felel meg.

(2) A közérdekű munka szabadságvesztésre a munkahely kijelölését megelőzően is átváltoztatható, ha annak elmaradása az elítélt felróható magatartására vezethető vissza.

IX. Fejezet

A pénzbüntetés végrehajtása

292. §

(1) A pénzbüntetést a törvényszék gazdasági hivatala hajtja végre.

(2) Az elítéltnak a pénzbüntetést legkésőbb a gazdasági hivatal felhívásának kézbesítésétől számított tizenöt napon belül, ha a bíróság halasztást vagy részletfizetést engedélyezett, a bíróság által megállapított időpontig vagy meghatározott részletben kell megfizetnie.

(3) Ha az elítélt a pénzbüntetést nem fizette meg a (2) bekezdésben meghatározottak szerint, a gazdasági hivatal

a) fiatalkorú elítélt esetén a pénzbüntetés behajtása iránt intézkedik, ennek eredménytelensége esetén a büntetés-végrehajtási bírót megkeresi a pénzbüntetés közérdekű munkára vagy szabadságvesztésre átváltoztatása iránt,

b) felnőtt korú elítélt esetén a büntetés-végrehajtási bírót megkeresi a pénzbüntetés szabadságvesztésre átváltoztatása iránt.

(4) A meg nem fizetett pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést úgy kell megállapítani, hogy egynapi tétel helyébe egynapi szabadságvesztés lép.

(5) A pénzbüntetés helyébe lépő közérdekű munka végrehajtására a VIII. Fejezet rendelkezéseit kell alkalmazni azzal, hogy a napi munkaidő legalább két óra, legfeljebb nyolc óra.

(6) A közérdekű munka vagy annak hátralévő része helyébe lépő szabadságvesztést úgy kell megállapítani, hogy két óra közérdekű munkának egynapi szabadságvesztés felel meg. Az átváltoztatás után fennmaradó közérdekű munkának egynapi szabadságvesztés felel meg.

293. §

(1) A pénzbüntetés akkor is megfizethető, ha azt a bíróság már átváltoztatta szabadságvesztésre vagy közérdekű munkára.

(2) Ha a pénzbüntetést a helyébe lépő szabadságvesztés vagy közérdekű munka végrehajtásának megkezdése előtt megfizetik, a szabadságvesztés vagy a közérdekű munka nem hajtható végre. Ha a pénzbüntetést a szabadságvesztés vagy a közérdekű munka végrehajtása alatt fizetik meg, a befizetés azonosítását követően az elítéltet nyomban szabadon kell bocsátani, vagy a közérdekű munka végzése alól fel kell menteni.

(3) Ha a pénzbüntetést a szabadságvesztésre vagy a közérdekű munkára való átváltoztatás után részben fizetik meg, a szabadságvesztésnek vagy a közérdekű munkának az a része hajtható végre, amely a meg nem fizetett pénzbüntetésnek felel meg.

X. Fejezet

A közérdekű munka és a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtása

294. §

(1) A közérdekű munka és a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés büntetés végrehajtására a V. fejezet rendelkezéseit e fejezet szerinti eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A közérdekű munka és a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés büntetés végrehajtására – kivéve a Btk. 51. § (2) bekezdésében meghatározott esetet – a szabadságvesztés fogház fokozatának rendelkezései az irányadók, azzal, hogy a közérdekű munka és a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést töltő elítélt

- a) a szabadságvesztésre ítélttel együtt elhelyezhető,
- b) havonta legalább két alkalommal fogadhat látogatót,
- c) kérelmére részt vehet a munkáltatásban.

(3) A közérdekű munka és a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést foganatosító büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka a 154. § (1) bekezdésében meghatározott okok fennállásának az idejére – legfeljebb öt napig – a közérdekű munka és a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést töltő elítéltek meghatározott csoportjára nézve elrendelheti a (2) bekezdés b)–c) pontjában, a 122. § b), e) n) és o) pontjában, továbbá a 123. § (1)–(2) bekezdésében foglalt jogok gyakorlásának teljes vagy részleges felfüggesztését. A büntetés-végrehajtás országos parancsnoka az intézkedés időtartamát további öt nappal meghosszabbíthatja. A 154. § (2)–(3) bekezdésében foglaltakat megfelelően alkalmazni kell.

(4) A közérdekű munka és a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést töltő elítélt részére biztosítani kell, hogy a választójogát gyakorolhassa. Az elítélt a fogvatartás helyén, a választási eljárásra vonatkozó jogszabályok szerint jogosult szavazni, az elítélt személyazonosságát a fogva tartó büntetés-végrehajtási intézet nyilvántartása alapján kell megállapítani. A büntetés-végrehajtási intézet köteles elősegíteni az elítélt választójogának gyakorlását, szükség esetén az elítélt részére félbeszakítást kell engedélyezni, amelynek tartama legfeljebb három nap.

(5) A magánelzárás fenyítés a Btk. 51. § (2) bekezdése esetén is legfeljebb öt napig terjedhet.

295. §

(1) A büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka fontos okból, így különösen az elkövető személyi és családi körülményeire, egészségi állapotára tekintettel a közérdekű munka és a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést legfeljebb harminc napig terjedő időtartamra félbeszakíthatja.

(2) Ha az elkövető kórházi gyógykezelése szükséges és az a büntetés-végrehajtás keretei között nem megoldható, a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka a gyógykezelés tartamára a közérdekű munka és a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést félbeszakítja.

(3) A félbeszakítás tartama a közérdekű munka és a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés tartamába nem számít be. A félbeszakítás alatt a közérdekű munka és a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés elévülése nyugszik.

XI. Fejezet**A foglalkozástól eltiltás végrehajtása****296. §**

(1) A foglalkozástól eltiltás tartama az ítélet jogerőre emelkedésével kezdődik. Ha a foglalkozástól eltiltást szabadságvesztés mellett szabják ki, tartamába be kell számítani

- a) az ítélet jogerőre emelkedése és a szabadságvesztés megkezdése között eltelt időt,
- b) a szabadságvesztés félbeszakításának tartamát,
- c) a feltételes szabadságon töltött időt, ha a bíróság azt nem szüntette meg.

(2) Nem számít be a foglalkozástól eltiltás tartamába

- a) az az idő, amely alatt az elítélt kivonja magát a foglalkozástól eltiltás, vagy ha szabadságvesztésre is ítélték, a szabadságvesztés-büntetés végrehajtása alól,
- b) a más ügyben előzetes fogvatartásban töltött idő, feltéve hogy elítélték,
- c) a bármely ügyben kiszabott és töltött szabadságvesztés – ideértve a közérdekű munka vagy a pénzbüntetés átváltoztatása folytán végrehajtott büntetést is – ideje.

297. §

(1) A foglalkozástól eltiltás végrehajtása annak a szervnek a feladata, amely a foglalkozástól eltiltással érintett foglalkozás kapcsán, jogszabály alapján kötelező nyilvántartási vagy engedélyezési tevékenységet végez. A büntetés-végrehajtási bíró felhívása alapján a nyilvántartást vezető szerv a foglalkozástól eltiltásra vonatkozó adatokat bejegyzi a nyilvántartásba, és gondoskodik arról, hogy az elítélt az eltiltás tartama alatt ne végezhesen olyan tevékenységet, amelytől a bíróság eltiltotta.

(2) A foglalkozástól eltiltás hatálya alatt álló részére – a Btk. 102. §-a szerinti előzetes mentesülése esetén is – olyan hatósági bizonyítványt kell kiállítani, amely tartalmazza, hogy a bíróság az elítéltet milyen foglalkozástól tiltotta el, és annak tartama előreláthatóan mikor jár le.

(3) Jogszabály a foglalkozástól eltiltás esetén a szakképzettséget igénylő foglalkozás újbóli gyakorlását a foglalkozáshoz szükséges jártasság, alkalmasság igazolásától teheti függővé. Az

elítelt a foglalkozás újbóli gyakorlását mindaddig nem kezdheti meg, amíg a foglalkozáshoz szükséges jártasságát, alkalmasságát a jogszabályban előírt módon nem igazolja.

(4) Ezt a rendelkezést kell alkalmazni a végleges hatályú eltiltás alóli mentesítés esetén is az alkalmasság igazolásának módjára.

(5) A foglalkozástól végleges hatályú eltiltás alól a bíróság az elíteltet a kérelmére mentesítheti. A mentesítésnek akkor lehet helye, ha az elítelt a foglalkozás gyakorlására alkalmasságát a bíróság által előírt módon igazolja.

(6) A foglalkozástól eltiltás büntetés végrehajtását a rendőrség ellenőrzi.

XII. Fejezet

A járművezetéstől eltiltás végrehajtása

298. §

(1) A járművezetéstől eltiltás végrehajtására az előző fejezet rendelkezéseit értelemszerűen alkalmazni kell.

(2) A járművezetéstől eltiltás esetén az ezzel összefüggő feladatok ellátásáról a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala (a továbbiakban: járási hivatal) a bíróság értesítése alapján gondoskodik.

(3) Ha jogszabály a járművezetés újbóli gyakorlását a járművezetéshez szükséges jártasság igazolásától teszi függővé, az elítelt a járművezetés újbóli gyakorlását mindaddig nem kezdheti meg, amíg a járművezetéshez szükséges jártasságot a (2) bekezdésben meghatározott járási hivatalnál nem igazolja.

(4) A járművezetéstől eltiltás tartamába be kell számítani azt az időt is, amelynek tartamára az elítelt vezetői engedélyét a bűncselekménnyel összefüggésben a helyszínen elvették, vagy azt a hatóságnál leadta.

(5) A járművezetéstől eltiltás büntetés végrehajtását a rendőrség ellenőrzi.

XIII. Fejezet

A kitiltás végrehajtása

299. §

(1) A kitiltás tartamára a 296. § szabályai értelemszerűen alkalmazandók.

(2) A büntetés-végrehajtási bíró a kitiltás végrehajtásának ellenőrzése céljából értesíti a kitiltással érintett közigazgatási terület szerint illetékes rendőrkapitányságot, valamint az elítelt lakcíme szerint illetékes rendőrkapitányságot.

(3) A kitiltott köteles az ítélet jogerőre emelkedését vagy a szabadságvesztésből való szabadulását követő nyolc napon belül elhagyni az ítéletben megjelölt helységet (helységeket) vagy közigazgatási területet, az általa szabadon választott helységbe távozni, és ott a rendőrségnél

jelentkezni. A letelepedés helye szerinti rendőrkapitányság erről értesíti az (1) bekezdés szerinti rendőrkapitányságokat.

(4) A kitiltott a kitiltás tartama alatt köteles a kitiltást elrendelő határozatot magánál tartani, és ha a rendőrség igazoltatja, a határozatot a személyazonosság igazolására alkalmas okirattal együtt bemutatni.

(5) A rendőrség az elítélt kérelmére személyi vagy családi körülményeire figyelemmel a kitiltás végrehajtását félbeszakíthatja, vagy az elítélt kötelezettségei teljesítése, vagy jogai, törvényes érdekei érvényesítése érdekében, avagy más fontos okból engedélyezheti, hogy az elítélt rövid időtartamra visszatérjen olyan helységbe, ahonnan kitiltották. Az elítélt kérelmének elutasítása esetén a büntetés-végrehajtási bíróhoz fellebbezhet.

XIV. Fejezet

A sportrendezvények látogatásától való eltiltás végrehajtása

300. §

(1) A sportrendezvények látogatásától való eltiltás végrehajtását – a bíróság értesítése alapján – a sportrendészeti nyilvántartás alapján a rendőrség ellenőrzi.

(2) Az elítélt az eltiltás tartama alatt köteles a bíróság által meghatározott sportrendezvények, sportlétesítmények helyszínétől távol maradni.

XV. Fejezet

A kiutasítás végrehajtása

301. §

(1) A kiutasítás tartamára a 296. § rendelkezéseit értelemszerűen alkalmazni kell.

(2) A bíróság a kiutasítás végrehajtása érdekében értesíti az elítélt tartózkodási helye szerint illetékes területi idegenrendészeti hatóságot.

(3) A kiutasítást – ha azt végrehajtandó szabadságvesztés vagy elzárás mellett szabták ki – a szabadságvesztés vagy elzárás kiállása után, egyébként az ítélet jogerőre emelkedése után kell végrehajtani.

(4) Ha az elítélt szabadságvesztés-büntetést tölt – ideértve a közérdekű munka vagy a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést is –, a várható szabadulása előtt harminc nappal a bv. intézet értesíti a székhelye szerint illetékes területi idegenrendészeti hatóságot.

(5) A kiutasítást a területi idegenrendészeti hatóság a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról, valamint a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvények rendelkezései szerint hajtja végre.

(6) A kiutasítás nem hajtható végre, ha a végrehajtásnak a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról, valamint a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvényekben meghatározott akadályai állapítható meg.

XVI. Fejezet
A katonai büntetések végrehajtása

302. §

(1) A lefokozást és a szolgálati viszony megszüntetését az illetékes miniszter (országos hatáskörű szerv vezetője), illetve a munkáltatói jogkört gyakorló parancsnok hajtja végre.

(2) A jogerős határozatot hozó bíróság a katonai büntetés végrehajtása érdekében közvetlenül értesíti a munkáltatói jogkört gyakorló parancsnokot.

303. §

(1) E fejezet alkalmazásában katona: az a Btk. 127. § (1) bekezdésében meghatározott személy, akinek tényleges állományviszonya a vele szemben kiszabott büntetés vagy intézkedés végrehajtásának megkezdése és a végrehajtás alatt fennáll.

(2) Ha a bíróság katonával szemben nem katonai fogdán letöltendő szabadságvesztést szab ki, a tanács elnöke az ítélet jogerőre emelkedését követően soron kívül megkeresi az elítélt munkáltatói jogkört gyakorló parancsnokát a szolgálati viszony megszüntetése végett. Egyebekben az általános szabályok az irányadók.

(3) Ha katonával szemben a szabadságvesztés ideiglenes foganatba vételét rendelik el, a határozat egy kiadmányát a munkáltatói jogkört gyakorló parancsnoknak is meg kell küldeni.

XVII. Fejezet
A közügyektől eltiltás végrehajtása

304. §

(1) A közügyektől eltiltás tartama az ítélet jogerőre emelkedésével kezdődik, tartamába be kell számítani:

- a) az ítélet jogerőre emelkedése és a szabadságvesztés – előírt időben történő – megkezdése között eltelt időt,
- b) a szabadságvesztés félbeszakításának idejét,
- c) a feltételes szabadságon töltött időt, ha a bíróság azt nem szüntette meg,
- d) a közérdekű munka vagy pénzbüntetés átváltoztatása miatti szabadságvesztés idejét.

(2) A közügyektől eltiltás tartamába nem számít be az az idő, amely alatt az elítélt

- a) azt a szabadságvesztést tölti, amelynek alapján a bíróság a közügyektől eltiltást kiszabta,
- b) olyan összbüntetésbe foglalt szabadságvesztést tölt, amelyhez kapcsolódóan közügyektől eltiltást is végre kell hajtani,
- c) az a)–b) pontban megjelölt szabadságvesztés végrehajtása alól kivonja magát.

305. §

(1) Ha a bíróság közügyektől eltiltást alkalmazott és a lefolytatott bizonyítás alapján tudomására jutott, hogy az elítélt hivatalos személy, népképviseleti szerv testületének vagy bizottságának tagja, civil szervezet, tisztségviselője, belföldi kitüntetéssel vagy külföldi kitüntetés viselésére vonatkozóan engedéllyel rendelkezik, katonai rendfokozattal bír, törvényben kihirdetett nemzetközi szerződéssel létrehozott szervezet közgyűlésébe vagy testületébe delegált tag, hatósági eljárásban védő vagy jogi képviselő, valamennyi, a közügyektől eltiltás által érintett szervezetet illetően külön-külön, közügyektől eltiltásról szóló értesítőlapot állít ki, és megküldi:

- a) a hivatalos személy munkáltatójának,
- b) a népképviseleti szerv testületének vagy bizottságának,
- c) annak a civil szervezetnek, köztestületnek, közalapítványnak, amely szervezetben az elítélt tisztséget visel,
- d) a belföldi kitüntetés adományozására, vagy a külföldi kitüntetés viselésének engedélyezésére jogosítvánnyal rendelkező személy hivatalának,
- e) a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződéssel létrehozott szervezet közgyűlésének vagy testületének,
- f) az illetékes ügyvédi kamarának.

(2) Ha katonai rendfokozattal rendelkező elítélttel szemben nem katonai büntetőeljárásban alkalmaztak közügyektől eltiltást, a közügyektől eltiltásról kiállított – és a soron következő római számmal ellátott – értesítőlapot

- a) nyugállományú és kiképzett tartalékos személy esetén a Honvédség katonai igazgatási és központi adatfeldolgozó szervének,
- b) a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló törvény hatálya alá tartozó elítélt esetén az állományilletékes parancsnoknak, vagy a honvédek jogállásáról szóló törvény hatálya alá tartozó elítélt esetén a munkáltatói jogkört gyakorlóknak

kell megküldeni.

(3) Belföldi kitüntetés: a Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéseiről szóló 2011. évi CCII. törvényben nevesített, vagy annak felhatalmazásán alapuló, a Kormány, a miniszterelnök, a köztársasági elnök, az Országgyűlés elnöke, a Magyar Nemzeti Bank elnöke, a legfőbb ügyész, az állampolgári jogok országgyűlési biztosa, az Országos Bírói Tanács, az Alkotmánybíróság elnöke és az Állami Számvevőszék elnöke, valamint miniszter által alapított kitüntetés, vagy a Kossuth-díjról és a Széchenyi-díjról szóló törvényben meghatározott díj.

XVIII. Fejezet

A katonai mellékbüntetések végrehajtása

306. §

(1) A rendfokozatban való visszavetést és a várakozási idő meghosszabbítását az illetékes miniszter (országos hatáskörű szerv vezetője), vagy a munkáltatói jogkört gyakorló parancsnok hajtja végre.

(2) A jogerős határozatot hozó bíróság a katonai mellékbüntetés végrehajtása érdekében közvetlenül értesíti a munkáltatói jogkört gyakorló parancsnokot.

(3) A katonai büntetésről vagy közügyektől eltiltásról szóló külön értesítőlapot a katona volt munkáltatói jogkört gyakorló parancsnokának akkor is meg kell küldeni, ha az elítélt szolgálati viszonya a büntetőeljárás jogerős befejezése előtt megszűnt.

(4) A bíróság a lakhelyelhagyási tilalom elrendeléséről, fenntartásáról, vagy megszüntetéséről, valamint a távoltage elrendeléséről, módosításáról és megszüntetéséről szóló határozatot megküldi a katona munkáltatói jogkört gyakorló parancsnokának.

HARMADIK RÉSZ

Az intézkedések végrehajtása

XIX. Fejezet A megrovás végrehajtása

307. §

(1) Ha a terhelt a határozat kihirdetésekor jelen van, a megrovást a bíróság a határozat jogerőre emelkedésének bevéára nélkül, vagy az ügyész szóban fogatosítja, egyéb esetben a megrovás végrehajtása a határozat kézbesítésével történik.

(2) Nem magyar állampolgár terhelt esetén az ügyész a nyomozó hatóságot is megbízhatja a megrovás fogatosításával, a határozat szóban is lefordítható.

XX. Fejezet A próbára bocsátás végrehajtása

308. §

(1) A próbaidő a próbára bocsátást elrendelő határozat jogerőre emelkedésével kezdődik.

(2) Ha a bíróság a próbaidőt meghosszabbítja, a meghosszabbítás a próbaidő korábbi határidejének elteltével kezdődik. Ilyen esetben a próbaidő tartama a három évet meghaladhatja.

(3) Ha a próbára bocsátottn olyan szabadságvesztést hajtanak végre, amellyel kapcsolatban a bíróság a próbára bocsátást nem szüntette meg, a próbaidő a szabadságvesztés tartamával meghosszabbodik.

(4) A próbára bocsátás megszűnik, ha

- a) a próbaidő eltelt, vagy
- b) a bíróság a próbára bocsátást megszüntette.

XXI. Fejezet A jóvátételi munka végrehajtása

309. §

(1) A jóvátételi munka elvégzését a határozat jogerőre emelkedésének napjától számított egy éven belül kell igazolni az ügyben első fokon eljáró bíróságnál.

(2) A jóvátételi munkát a bíróság által megállapított munkaórák szerinti tartamban kell elvégezni, az elítélt és a munkavégzés helyét biztosító szervezet vagy intézmény megegyezése szerinti feltételekkel. Az elítélt köteles a jóvátételi munkavégzés helyét biztosító szervezet vagy intézmény munkabiztonságra vonatkozó rendelkezéseit megtartani.

(3) A jóvátételi munka idejére nem létesül munkaviszony. A jóvátételi munka nem minősül szervezett munkavégzésnek.

(4) A jóvátételi munka elvégzéséről az érintett állami vagy önkormányzati fenntartású intézmény vezetője, közhasznú jogállású civil szervezet vezető tisztségviselője, a vallási közösség képviselője vagy a képviseletre feljogosított tisztségviselője két példányban igazolást állít ki. Az igazolás közokirat. Az elítélt az igazolás egyik példányát a bíróság részére átadja.

(5) A pártfogó felügyelői szolgálat szükség esetén tanácsadással segíti az elítéltet a jóvátételi munka helyének kiválasztásában. Ennek érdekében a pártfogó felügyelői szolgálat önkéntes bejelentkezés alapján nyilvántartást vezet azokról az állami vagy önkormányzati intézményekről, közhasznú jogállású civil szervezetekről, vallási közösségekről és az ezek által fenntartott olyan intézményekről, amelyek jóvátételi munka végzésére elítéltet fogadnának.

(6) A jóvátételi munkahelyek nyilvántartása tartalmazza az (5) bekezdés szerinti szervezet

- a) megnevezését,
- b) székhelyét,
- c) a képviselő vagy kapcsolattartó személy nevét és telefonos elérhetőségét,
- d) a jóvátételi munka jellegét,
- e) a jóvátételi munkavégzés helyét, valamint
- f) a munkavégzésre igényelt létszámot.

(7) Ha az elítélt pártfogó felügyelet alatt áll, részére a pártfogó felügyelő a jóvátételi munkavégzés helyének kiválasztásában segítséget nyújt, továbbá a pártfogó felügyelő a jóvátételi munka elvégzését ellenőrzi.

XXII. Fejezet

A pártfogó felügyelet végrehajtása

A pártfogó felügyelői szolgálat és a rendőrség feladatai a pártfogó felügyelet végrehajtása során

310. §

(1) A pártfogó felügyelet végrehajtása során a pártfogó felügyelő a pártfogolt ellenőrzésével és irányításával elősegíti annak megakadályozását, hogy a pártfogolt ismételten bűncselekményt kövessen el, továbbá segítséget nyújt a társadalmi beilleszkedéséhez, az ehhez szükséges szociális készségek kialakításához és feltételek megteremtéséhez, közreműködik a sértettek érdekeinek érvényesülésében.

(2) A pártfogó felügyeletet a pártfogó felügyelői szolgálat kijelölt pártfogó felügyelője hajtja végre.

(3) A pártfogó felügyelő

- a) ellátja a pártfogó felügyelet végrehajtásával járó teendőket,
- b) a pártfogó felügyelet végrehajtására pártfogoltanként egyéni pártfogó felügyelői tervet készít,
- c) összehangolja a pártfogó felügyelet végrehajtásában közreműködő szervek, szervezetek és személyek tevékenységét,
- d) a magatartási szabályok meghatározása és a bíróság döntésének megalapozása érdekében pártfogó felügyelői véleményt készít.

(4) A pártfogó felügyelet végrehajtásában a rendőrség közreműködik. Ennek keretében a rendőrség

- a) teljesíti a pártfogó felügyelői szolgálat megkereséseit,
- b) ellenőrzi egyes magatartási szabályok [Btk. 71. § (2) bekezdés a)–d) pont] megtartását, ezek megszegése esetén jelentését megküldi a pártfogó felügyelői szolgálatnak,
- c) javasolhatja a pártfogó felügyelői szolgálatnak az előírt magatartási szabályok módosításának kezdeményezését (68. §),
- d) tájékoztatja a pártfogó felügyelői szolgálatot a pártfogolt ellenőrzése során szerzett tapasztalatairól.

A pártfogó felügyelet végrehajtásában részt vevő egyéb személyek, szervezetek

311. §

A pártfogó felügyelet eredményes végrehajtása érdekében a pártfogó felügyelői szolgálat együttműködik az egészségügyi, a gyermekvédelmi és a szociális ellátást, támogatást vagy szolgáltatást nyújtó szervekkel, szervezetekkel.

A pártfogó felügyelet tartama

312. §

(1) A pártfogó felügyelet

- a) próbára bocsátás és szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén, vagy jóvátételi munka elrendelése mellett a pártfogó felügyeletet elrendelő határozat jogerőre emelkedésével,
- b) feltételes szabadságra bocsátás esetén a szabadságvesztésből való szabadulás napjával

kezdődik.

(2) A pártfogó felügyelet tartama a 308. § (3) bekezdésében, vagy a Btk. 86. § (2) bekezdésében meghatározott esetben meghosszabbodik, vagy a bíróság határozatával [Btk. 65. § (4) bekezdés, 68. § (2) bekezdés] meghosszabbíthatja.

(3) A pártfogó felügyelet megszűnik, ha

- a) a tartama letelt,
- b) a büntetés-végrehajtási bíró a Btk. 70. § (3) bekezdése alapján megszünteti,
- c) a próbára bocsátást, vagy a feltételes szabadságot megszüntetik, vagy a felfüggesztett szabadságvesztést végre kell hajtani,
- d) ha a pártfogolt a jóvátételi munka elvégzését egy éven belül megfelelően igazolja [Btk. 68. § (1) bekezdés],

e) a pártfogó felügyelet tartama alatt a pártfogolton szabadságvesztés büntetést vesznek foganatba, a Btk. 40. § (4) bekezdésében és 86. § (2)–(3) bekezdésében szabályozott eset kivételével.

(4) A pártfogó felügyelet végrehajtása a Btk. 40. § (4) bekezdésében és 86. § (2)–(3) bekezdésében meghatározott esetben a szabadságvesztés vagy a közérdekű munka és a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtása alatt szünetel.

A pártfogó felügyelet tartalma

313. §

(1) A pártfogó felügyelet tartama alatt a pártfogolt köteles

- a) a bíróság határozatában előírt külön magatartási szabályokat és az e törvényben meghatározott kötelezettségeket (a továbbiakban együtt: magatartási szabályok) megtartani,
- b) a pártfogó felügyelőnek és a rendőrségnek a magatartási szabályok megtartására és ellenőrzésére vonatkozó rendelkezéseit teljesíteni, a kért felvilágosítást megadni,
- c) a pártfogó felügyelő felhívásának eleget tenni, és a kapcsolattartás meghatározott rendszeressége és módja szerint a pártfogó felügyelőnél jelentkezni.

(2) A pártfogó felügyelet végrehajtása során a pártfogolt a pártfogó felügyelői szolgálattól

- a) segítséget kérhet, különösen munkába állásához, letelepedéséhez, megélhetése és szállása biztosításához, tanulmányai folytatásához, gyógyító kezeléséhez és gyógyító eljárásához,
- b) életvezetési tanácsot kérhet,
- c) segítséget kérhet családi kapcsolatainak helyreállításához,
- d) kérheti csoportos foglalkozáson való részvételét.

(3) Ha a pártfogolt az (1) bekezdés b) pontja szerinti felvilágosítás-adási kötelezettségének nem tesz eleget, a pártfogó felügyelő vagy a rendőrség a büntetés-végrehajtási bírónál rendbírság kiszabását kezdeményezi, erre a pártfogoltat előzetesen figyelmeztetni kell.

(4) A magatartási szabályok megtartását a pártfogó felügyelő ellenőrzi, abban a rendőrség a 310. § (4) bekezdése szerint, vagy a pártfogó felügyelő megkeresésére közreműködik.

(5) Ha a pártfogó felügyelet eredményes végrehajtása érdekében a külön magatartási szabály módosítása vagy mellőzése indokoltnak tűnik, a pártfogó felügyelő az ellenőrzési tapasztalatai, vagy a rendőrség kezdeményezése vagy a pártfogolt kérelme alapján a külön magatartási szabály megváltoztatásának indítványozására az ügyésznek javaslatot tesz.

A magatartási szabályok megszegésének következményei

314. §

(1) Ha a pártfogolt a

- a) feltételes szabadság tartama alatt,
- b) szabadságvesztés felfüggesztésének próbaideje alatt,
- c) próbára bocsátás próbaideje alatt,
- d) jóvátételi munka elrendelése mellett

a magatartási szabályokat megszegi, a pártfogó felügyelő javaslatot készít, amelyhez mellékeli a rendelkezésre álló bizonyítékokat, vagy a rendőrség jelentését, és azt megküldi az ügyésznek.

(2) Ha az ügyész a tényállást nem látja tisztázottnak, a tényállás felderítése érdekében a nyomozó hatóságot keresi meg, vagy a pártfogótól további bizonyítási eszközök megjelölését kéri.

(3) Ha a magatartási szabályok – (1) bekezdés szerinti – megszegése miatt

- a) a 190. § szerint a feltételes szabadság megszüntetésének,
- b) a Btk. 87. § c) pontja szerint a szabadságvesztés végrehajtása elrendelésének,
- c) a Btk. 65. § (4) bekezdése szerint a próbaidő meghosszabbításának, vagy a Btk. 66. § (1) bekezdés c) pontja szerint a próbára bocsátás megszüntetésének, vagy
- d) a Btk. 68. § (2) bekezdése szerint a jóvátételi munka helyett büntetés kiszabásának

lehet helye, azt az ügyész a bíróságnál indítványozza. Kisebb súlyú szabályszegés esetén az ügyész a külön magatartási szabályok megváltoztatását is indítványozhatja.

A fiatalkorúakra vonatkozó rendelkezések

315. §

(1) A 310–314. § rendelkezéseit a fiatalkorúak pártfogó felügyeletének végrehajtása során az alábbi eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A fiatalkorúak pártfogó felügyeletét az erre külön kijelölt fiatalkorúak pártfogó felügyelője hajtja végre. A pártfogó felügyelet végrehajtásában a gyermekjóléti szolgálat is közreműködhet.

(3) A javítóintézetből történő ideiglenes elbocsátás esetén a pártfogó felügyelet az elbocsátás napjával kezdődik.

(4) Ha a pártfogolt az ideiglenes elbocsátás alatt a magatartási szabályokat megszegi, a pártfogó felügyelő a 314. § (1) bekezdése szerint jár el. Ha a magatartási szabályok megszegése miatt a Btk. 121. § (3) bekezdése alapján az ideiglenes elbocsátás megszüntetésének lehet helye, azt az ügyész a bíróságnál indítványozza.

(5) A pártfogó felügyelet akkor is megszűnik, ha a bíróság az ideiglenes elbocsátást megszünteti vagy a pártfogolt az ideiglenes elbocsátás tartama alatt a huszonegyedik életévét betölti.

A katonákra vonatkozó rendelkezések

316. §

(1) A 300–314. § rendelkezéseit a katona pártfogó felügyeletének végrehajtása során az alábbi eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A katona pártfogó felügyeletét – ha a munkáltatói jogkört gyakorló parancsnok másképp nem rendelkezik – a szolgálati előjáró által kijelölt hivatásos katona pártfogó, a bíróság, vagy az ügyészség határozata alapján hajtja végre.

(3) A pártfogó felügyelő

- a) rendszeres kapcsolattartás útján figyelemmel kíséri a pártfogolt életvitelét, munkáját és magatartását,
- b) szolgálati és lakóhelyén ellenőrzi, hogy a pártfogolt betartja-e a magatartási szabályokat, szükség esetén utasítja azok betartására,
- c) munkáltatói jogkört gyakorló parancsnoka útján kezdeményezi a magatartási szabályok módosítását, vagy a magatartási szabályok megszegése esetén a területileg illetékes ügyészség tájékoztatását.

(4) A pártfogó felügyelő jogosult közvetlenül vagy az illetékes szervek útján segítséget nyújtani a pártfogoltnak a beilleszkedése során felmerült nehézségek megoldásához.

(5) A pártfogolt köteles

- a) az előírt magatartási szabályokat megtartani,
- b) a pártfogó felügyelő utasításait teljesíteni.

(6) Ha a pártfogó felügyelet alá helyezett katona szolgálati viszonya a pártfogó felügyelet tartama alatt szűnik meg, köteles jelentkezni a lakóhelye szerint illetékes pártfogó felügyelőnél.

(7) A szolgálati viszony megszűnéséről a munkáltatói jogkört gyakorló parancsnok haladéktalanul értesíti a pártfogolt lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes pártfogó felügyelői szolgálatot és rendőrkapitányságot, egyidejűleg közli a megállapított magatartási szabályokat. A továbbiakban a pártfogó felügyelet végrehajtására az általános szabályokat kell alkalmazni.

A pártfogó felügyelet végrehajtása a vádemelés elhalasztása esetén

317. §

(1) Vádemelés elhalasztása esetén az ügyész által elrendelt pártfogó felügyelet végrehajtására a 300–314. § rendelkezéseit értelemszerűen kell alkalmazni az alábbi eltérésekkel.

(2) A pártfogó felügyelő az ügyész határozata alapján jár el. A külön magatartási szabály módosítására, vagy mellőzésére az ügyész jogosult.

(3) A vádemelés elhalasztása esetén elrendelt pártfogó felügyelet akkor kezdődik, ha az elrendelő ügyészi határozat ellen panasszal nem éltek, vagy a panaszt az arra jogosult elutasította. A pártfogó felügyelet kezdetének időpontját az ügyészi határozaton záradékként fel kell tüntetni.

(4) A vádemelés elhalasztása esetén elrendelt pártfogó felügyelet megszűnik, ha

- a) az ügyész a nyomozást megszünteti [Be. 190. § (1) bekezdés e) pont],
- b) a vádemelés elhalasztásának tartama letelt,
- c) az ügyész vádat emel (Be. 227. §).

(5) Ha a vádemelés elhalasztása a Be. 222. § (2) vagy (3) bekezdésén alapul, vagy a közvetítői eljárás során létrejött megállapodásban foglaltak ellenőrzése érdekében rendelte el az ügyész, a pártfogó felügyelő nem készít egyéni pártfogó felügyelői tervet, a kapcsolattartásra a pártfogó felügyelő által meghatározott rendszerességgel – de legalább kéthavonként – és módon kerül sor.

(6) A pártfogolt köteles az ügyész határozatában előírt egyéb kötelezettséget megtartani.

(7) Ha a pártfogolt az ügyész által előírt, vagy az e törvényben előírt magatartási szabályokat súlyosan megszegi, vagy az előírt kötelezettséget nem teljesíti, a pártfogó felügyelő az ügyészhez fordul.

XXIII. Fejezet Az elkobzás végrehajtása

Általános szabályok

318. §

(1) Az elkobzást a bíróság értesítése, vagy a jogerős és végrehajtási záradékkal, valamint eredeti aláírással ellátott határozata alapján

- a) a törvényszék gazdasági hivatala,
- b) jövedéki termék, vagy nem közösségi áru esetén a Nemzeti Adó- és Vámhivatal,
- c) ingatlan esetén a bírósági végrehajtó

hajtja végre.

(2) Ingatlan elkobzása esetén a vagyoneklobzás végrehajtásának szabályai szerint kell eljárni.

(3) Ha az egyéb érdekelt az ítélet jogerőre emelkedését követően hatvan napon belül tulajdonjogi igényét egyéb törvényes úton érvényesítette, az elkobzás végrehajtását a polgári perben eljáró bíróság határozatának jogerőre emelkedéséig el kell halasztani.

(4) Ha az elkobzott dolog – külön jogszabály alapján – közérdekű felhasználásra alkalmas, az ezzel kapcsolatos döntés meghozatala érdekében a közérdekű felhasználás kezdeményezésére jogosult Karitatív Tanácsot kell megkeresni. Az elkobzás végrehajtását a Karitatív Tanács döntésének beérkezéséig nem lehet megkezdeni.

(5) Az elkobzás végrehajtásának részletes és az egyedi jellegű elkobzott dolgok végrehajtásának különleges szabályairól külön jogszabály rendelkezik.

Élő állat elkobzása

319. §

(1) Veszélyes eb, valamint egyéb veszélyes állat elkobzásának végrehajtása során külön jogszabályokban meghatározott módon kell eljárni.

(2) Természetvédelmi oltalom alatt álló vagy nemzetközi természetvédelmi egyezmény hatálya alá tartozó állatot – a külön jogszabályban meghatározott módon – a természetvédelmi hatóságnak kell átadni.

(3) Más állatot az élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek kell átadni.

Az elkobzott dolog megosztása, átadása

320. §

(1) Ha az elkobzás fogatosítása az Európai Unió másik tagállama bírósági határozatának elismerése alapján történik, az elkobzott dolog, vagy annak értékesítéséből befolyt összeg megosztása egyenlő arányban történik a határozatot kibocsátó tagállam és a magyar állam között. Nem kell megosztani az elkobzott dolgot, vagy az annak értékesítéséből befolyt összeget, ha annak értéke a tízezer eurót nem haladja meg.

(2) Ha törvény vagy nemzetközi szerződés alapján fennálló kötelezettségvállalás teljesítése érdekében az elkobzott dolgot más – az Európai Unió tagállamai közé nem tartozó – állam, vagy nemzetközi szervezet részére át kell adni, vagy azt, vagy annak értékesítéséből befolyt összeget más állammal, vagy nemzetközi szervezettel meg kell osztani, az átadás vagy a megosztás tekintetében a nemzetközi kötelezettséget végrehajtó jogszabály, vagy az annak alapján megkötött nemzetközi szerződés rendelkezéseit kell alkalmazni.

Az elkobzott dolog értékesítése, megsemmisítése

321. §

(1) Az elkobzott dolgot rendszerint értékesíteni kell. Az értékesítés elsősorban kereskedelmi tevékenység folytatására jogosult gazdálkodó szervezet vagy egyéni vállalkozó közreműködésével történő eladás útján, vagy a bírósági végrehajtó által tartott árverésen történhet.

(2) Az elkobzott dolgot meg lehet semmisíteni, ha

- a) értékesítésre alkalmatlan
- b) az értékesítés iránt tett intézkedések nem vezettek eredményre.

(3) Az elkobzott dolgot meg kell semmisíteni, ha a forgalomba hozatal

- a) valamely szellemi tulajdon-jogot sértene,
- b) a közrendet, a közegészséget, a környezetet vagy a közérkölcst sértene, vagy veszélyeztetné,
- c) törvény rendelkezése alapján kizárt.

(4) A megsemmisítés megtörténtéről jegyzőkönyvet kell felvenni.

(5) Ha az elkobzott dolog nemzetközi szerződés, vagy törvény rendelkezése folytán nem került a magyar állam tulajdonába, a nemzetközi szerződésben, vagy a külön jogszabályban foglaltak szerint kell eljárni.

Költségek

322. §

(1) Az elkobzás elrendelésétől annak végrehajtásáig a tárolásból, a megsemmisítésből, vagy az értékesítésből eredő költségek az elkobzást fogantató szervet, vagy hatóságot terhelik.

(2) Az elkobzott dolog szállításával kapcsolatos költségek az elkobzott dolog

a) kereskedelmi értékesítése esetén az értékesítésben közreműködő gazdálkodó szervezetet vagy egyéni vállalkozót,

b) közérdekű felhasználása esetén a Karitatív Tanácsnak a lebonyolítást végző tagját

terhelik.

XXIV. Fejezet**A vagyoneklobzás végrehajtása****323. §**

A vagyoneklobzást a bíróság értesítése, vagy a jogerős és végrehajtási záradékkal, valamint eredeti aláírással ellátott határozata alapján a bírósági végrehajtó a bírósági végrehajtásról szóló törvény rendelkezései szerint hajtja végre.

XXV. Fejezet**Az elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tételének végrehajtása****324. §**

(1) Az elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tételének teljesítésére – a Be. 596/A. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott kivétellel – az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló törvényben meghatározott tárhelyszolgáltató köteles. Az elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tételét a bírósági végrehajtó hajtja végre.

(2) A büntetés-végrehajtási bíró a bírósági végrehajtó értesítése alapján a tárhelyszolgáltatóval szemben a hozzáférhetetlenné tételi kötelezettség elmulasztása miatt százezer forinttól egymillió forintig terjedő pénzbírságot szabhat ki. A pénzbírságot kiszabó határozattal szemben halasztó hatályú fellebbezésnek van helye.

(3) Ha a tárhelyszolgáltató a pénzbírságot kiszabó határozat jogerőre emelkedését követő egy munkanapon belül a kötelezettségét nem teljesíti, a pénzbírság háromhavonta ismételtén kiszabható. Az ítélet jogerőre emelkedésétől számított három év elteltével pénzbírság kiszabásának nincs helye.

(4) Ha a tárhelyszolgáltató a kötelezettség elmulasztása miatt első alkalommal jogerősen kiszabott pénzbírság ellenére nem teljesíti a kötelezettségét, a büntetés-végrehajtási bíró az iratokat haladéktalanul megküldi az elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tételéről első fokon határozatot hozó bíróságnak a Be. 596/A. §-a szerinti eljárás lefolytatása érdekében.

(5) Az elektronikus adathoz való hozzáférés végleges megakadályozását az elektronikus hírközlési szolgáltatók a bíróság határozatáról szóló értesítéstől számított egy munkanapon belül kötelesek végrehajtani.

XXVI. Fejezet
A kényszergyógykezelés végrehajtása

Általános rendelkezések

325. §

(1) A kényszergyógykezelés végrehajtására e törvény rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) E törvénynek a szabadságvesztésre ítélt jogait, jogai védelmét és érvényesítését érintő rendelkezései a kényszergyógykezelt személyre (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban: beteg) is vonatkoznak, kivéve ha a szabályozás a kényszergyógykezelés céljával és természetével összeegyeztethetetlen, vagy ha törvény másként rendelkezik.

(3) A beteg gyógykezelésével összefüggő jogaira – e törvényben meghatározott eltérésekkel – az egészségügyről szóló törvény általános rendelkezéseit, valamint a pszichiátriai betegek jogaira vonatkozó szabályait kell alkalmazni.

(4) A kényszergyógykezelés során a beteget az orvostudomány mindenkori állása szerinti szakszerű ellátásban kell részesíteni, hogy állapotának romlását megakadályozzák és egészségét mielőbb a lehetséges mértékig helyreállítsák.

(5) A kényszergyógykezelés költségei az államot terhelik.

A végrehajtás helye és a befogadás

326. §

(1) A kényszergyógykezelést az IMEI-ben kell végrehajtani.

(2) Ha a kényszergyógykezelés elrendelésekor a beteg szabadlábon van, a bíróság az Országos Mentőszolgálat útján intézkedik a beteg IMEI-be történő beszállítása iránt. A beteg ellenállása esetén a beszállításhoz a rendőrség közreműködése igénybe vehető.

(3) A befogadással egyidejűleg a beteget – egészségi állapotának megfelelően – tájékoztatni kell jogairól és kötelezettségeiről.

(4) A kényszergyógykezelés végrehajtása alatt a beteg nem tarthat magánál olyan tárgyakat,

a) amelynek birtoklása a közbiztonságot veszélyezteti vagy jogszabályba ütközik,

b) amely az IMEI rendjét és biztonságát, valamint ezek fenntartását és ellenőrzését, saját vagy mások életét, testi épségét veszélyezteti.

A végrehajtás rendje

327. §

(1) Az IMEI főigazgató főorvosa haladéktalanul előterjesztést tesz a bírósághoz a kényszergyógykezelés megszüntetésére, ha ezt a beteg állapota indokolja.

(2) A kényszergyógykezelést a bíróság megszünteti, ha megállapítja, hogy szükségessége már nem áll fenn.

(3) A kényszergyógykezelés végrehajtását nem lehet félbeszakítani.

328. §

(1) A kényszergyógykezelés végrehajtása során biztosítani kell a beteg

- a) őrzését és felügyeletét,
- b) szakellátásához szükséges elhelyezését,
- c) anyagi és egyéb egészségügyi ellátását,
- d) jogi érdekeinek védelmét,
- e) életvitelszerű benntartózkodásához az IMEI rendjével összhangban lévő feltételeket.

(2) A beteg megfelelő őrzésének és felügyeletének biztosításáról az IMEI főigazgató főorvosa gondoskodik. A beteg őrzését más bv. intézet is elláthatja.

(3) Ha a beteg – az intézkedés elrendelésének alapjául szolgáló októl eltérő egyéb egészségkárosodás vagy betegség miatt – egészségügyi ellátásra szorul, ellátását elsősorban a büntetés-végrehajtási egészségügyi intézetben kell biztosítani.

(4) Ha a büntetés-végrehajtási egészségügyi intézet a beteg gyógykezeléséhez szükséges feltételekkel nem rendelkezik, a szükséges szakellátást biztosító gyógyintézetet kell igénybe venni. A külső egészségügyi intézménybe kihelyezett beteg őrzéséről vagy felügyeletéről az IMEI főigazgató főorvosa gondoskodik. Az őrzést és a felügyeletet polgári ruhában vagy kórházi védőruházatban kell ellátni.

(5) Ha a betegnek az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége tartósan, teljes körűen hiányzik, vagy belátási képessége tartósan vagy időszakonként visszatérően nagymértékben csökkent és nem áll gondnokság alatt, az IMEI főigazgató főorvosa a gyámhatóság útján kezdeményezi a gondnokság alá helyezés iránti per megindítását. Ha nincs olyan személy, aki a cselekvőképtelen, vagy cselekvőképességében részlegesen korlátozott beteg törvényes képviselőtét ellátná, vagy személye nem ismert, vagy e feladatának bármilyen okból nem tud eleget tenni, az IMEI főigazgató főorvosa haladéktalanul megteszi azokat az intézkedéseket, amelyek a beteg törvényes képviselőtétének biztosítása érdekében szükségesek.

A kényszergyógykezelés felülvizsgálata

329. §

(1) A Be. 566. § (1) bekezdése alapján a betegnek az IMEI-be történő befogadása napjától számított harmadik hónap folyamán az IMEI főigazgató főorvosa a beteg állapotára vonatkozó részletes kórrajz-kivonatot küld a kényszergyógykezelés felülvizsgálatára illetékes bíróságnak. Ezt az eljárást a kényszergyógykezelés megszűnéséig vagy megszüntetéséig hathavonta meg kell ismételni.

(2) Ha a kényszergyógykezelést ideiglenes kényszergyógykezelés előzte meg, és annak végrehajtását nem szakították meg, az (1) bekezdés szerinti időtartamot az ideiglenes kényszergyógykezelés megkezdésétől kell számítani, azonban a szakvéleményt legkorábban a kényszergyógykezelést elrendelő ítélet jogerőre emelkedésétől számított három hónap elteltével kell a bíróságnak megküldeni.

(3) A betegnek a bíróság előtti megjelenéséről – egészségi állapota alapján – az IMEI főigazgató főorvosa dönt, akadály esetén haladéktalanul értesíti az eljáró bíróságot.

(4) Ha a bíróság a kötelező felülvizsgálat során, vagy az IMEI főigazgató főorvosának előterjesztése, vagy az arra jogosult indítványa alapján jogerős határozatával a kényszergyógykezelést megszünteti, az erről szóló értesítőlapot haladéktalanul megküldi az IMEI-nek, vagy ha a beteg előállítására sor került, a beteget kísérő felügyelőnek adja át, aki a beteget visszakíséri az IMEI-be.

A beteg jogai és kötelezettségei

330. §

(1) A beteg a higiéniai feltételeknek megfelelő egészséges elhelyezésre, az egészségi állapotának megfelelő élelmezésre, egészségügyi ellátásra jogosult, a gyógyszerellátás térítés nélkül illeti meg.

(2) A beteg a bíróság határozata szerinti, az IMEI-ben történő kezelést nem utasíthatja vissza. Az egészségügyi ellátás visszautasításának joga csak a kezelés módozatai, az ennek során alkalmazni kívánt beavatkozások tekintetében illeti meg. A beteg joga az ellátást végző orvos megválasztásához az IMEI keretei között korlátozott. Önrendelkezéshez való jogára egyebekben az egészségügyről szóló törvényben foglalt rendelkezéseket kell értelemszerűen alkalmazni.

331. §

(1) A beteg a saját ruháját viselheti.

(2) A beteg pénztétjének jogszabályban meghatározott részét havonta saját szükségleteire fordíthatja, az ezt meghaladó összegű felhasználást az IMEI főigazgató főorvosa engedélyezheti. A beteg letétjéből az IMEI főigazgató főorvosa engedélyével – a vagyoni ügyei vitelében korlátozottan cselekvőképes beteg gondnoka hozzájárulásával – családjának vagy kapcsolattartójának pénzt küldhet.

(3) A beteg részére – kivéve, ha belátási képességének korlátozottsága miatt a bíróság a választójogból kizárta – biztosítani kell, hogy a választójogát gyakorolhassa. A beteg az IMEI-ben a választási eljárásra vonatkozó jogszabályok szerint jogosult szavazni, a beteg személyazonosságát az IMEI nyilvántartása alapján kell megállapítani.

332. §

(1) A beteg a hozzátartozóival, valamint az általa megjelölt és az IMEI által engedélyezett személyekkel való kapcsolattartás során jogosult

- a) levelezésre amelynek során a kapott és a küldött levelek gyakorisága és terjedelme nem korlátozott,
- b) legalább hetenként látogató fogadására,
- c) kétnaponként telefonkészülék használatára hívás céljából, továbbá hetenként telefonhívás fogadására az intézet rendjére figyelemmel, alkalmanként legalább húsz perc időtartamban,
- d) legalább hetenként csomag küldésére és fogadására.

(2) Az (1) bekezdés szerinti kapcsolattartásról az IMEI főigazgató főorvosa – az IMEI biztonságára, valamint a beteg állapotára figyelemmel – dönt.

(3) A beteg állapotára tekintettel a látogatás későbbi időpontra halasztható, vagy soron kívüli látogatás engedélyezhető.

(4) A látogatás a kapcsolattartó biztonsága érdekében és a betegnek küldött csomag biztonsági szempontból ellenőrizhető. Az ellenőrzés lehetőségéről a beteget tájékoztatni kell.

333. §

A beteg vallásgyakorlását szabályozó rendelkezéseket a betegre azzal a kiegészítéssel kell alkalmazni, hogy a beteg vallásos szertartáson való részvétele akkor is korlátozható vagy megtiltható, ha jelenléte a saját vagy mások életére, testi épségére vagy egészségére jelentős veszélyt jelent.

334. §

(1) Annak a betegnek, akinek gyógyulását, munkaképessége megtartását vagy fejlesztését, illetve szakmai átképzését ez várhatóan előmozdítja, munkaterápiás foglalkoztatást kell biztosítani.

(2) A betegek munkaterápiás foglalkoztatását az IMEI elsősorban intézet-fenntartási munka formájában biztosítja. A munkaterápiás foglalkoztatás módját és helyét az IMEI főigazgató főorvosa állapítja meg, de annak időtartama egy nap a két órát, egyheti viszonylatban a tíz órát nem haladhatja meg.

(3) A beteget a munkaterápiás foglalkoztatás vagy szakképzés keretében tanúsított munkakészségéhez és munkájához mérten – terápiás célból – havonként jutalomban kell részesíteni; esetenként soron kívül is jutalmazható. A jutalom mértékét az IMEI főigazgató főorvosa állapítja meg.

335. §

(1) A beteg

- a) köteles az IMEI rendjét megtartani,
- b) munkához való jogát nem gyakorolhatja, kizárólag munkaterápiás foglalkozásban vehet részt, de sem erre, sem egyéb munkavégzésre nem kötelezhető,
- c) nem fenyegethető.

(2) A kényszergyógykezelés alatt álló nő és gyermeke együttes elhelyezése nem engedélyezhető. Ha a gyermekével együtt elhelyezett elítélt nőnek a kényszergyógykezelése válik szükségessé, az együttes elhelyezést meg kell szüntetni.

(3) A beteg az IMEI-nek okozott kárért a polgári jog szabályai szerint felel, de a főigazgató főorvos méltánylást érdemlő esetben eltekinthet a kártérítési igény érvényesítésétől.

Kényszerítő eszközök alkalmazása

336. §

(1) A beteggel szemben az egészségügyi jogszabályokban meghatározott okok miatt és az ott meghatározott módokon van helye korlátozó intézkedések alkalmazásának.

(2) A beteggel szemben a szabadságvesztés végrehajtása során alkalmazható kényszerítő eszközök közül kizárólag korlátozott testi kényszer alkalmazható, és csak abban az esetben, ha az IMEI-ből vagy a felügyelet mellett az intézeten kívüli tartózkodása színhelyéről az engedély nélküli távozását másként nem lehet megakadályozni. Korlátozott testi kényszernek minősül a megfogás és a lefogás.

Az IMEI elhagyása

337. §

(1) A beteg az IMEI-t csak vizsgálata, szűrővizsgálata, gyógykezelése, rehabilitációja érdekében, orvosilag indokolt esetben, felügyelettel hagyhatja el.

(2) A beteg felügyelettel

a) meglátogathatja – orvos által igazoltan – súlyos beteg hozzátartozóját,

b) részt vehet a hozzátartozója temetésén, vagy ha a temetésen nem vett részt, az azt követő harminc napon belül a hozzátartozó sírjánál kegyeletét leróhatja.

(3) Az IMEI (2) bekezdés szerinti okból történő elhagyását az IMEI főigazgató főorvosa indokolt határozattal – a beteg állapotától függően – kivételesen megtagadhatja.

(4) A beteg, az egészségügyi és a biztonsági kockázatok gondos mérlegelésével, az IMEI főigazgató főorvosának engedélyével részt vehet rehabilitációját, személyiségének fejlődését biztosító programokon.

Adaptációs szabadság

338. §

(1) Ha a kényszergyógykezelés megkezdésétől hat hónap eltelt, a beteg gyógyulása érdekében, a jogszabályban meghatározottak szerint felállított adaptációs bizottság javaslatára az IMEI főigazgató főorvosának engedélyével adaptációs szabadságra bocsátható. Az engedély megadásáról a törvényes képviselőt értesíteni kell.

(2) Az adaptációs szabadság tartama legfeljebb harminc nap, amely egy alkalommal legfeljebb harminc nappal meghosszabbítható. Adaptációs szabadság több alkalommal is engedélyezhető.

(3) Ha a kényszergyógykezelést megelőzően a beteggel szemben ideiglenes kényszergyógykezelést fogantatosítottak, az adaptációs szabadság feltételeként megállapított határidőt az ideiglenes kényszergyógykezelés végrehajtásának kezdőnapjától kell számítani.

(4) Az adaptációs szabadság a beteg gondozására alkalmas és azt írásban vállaló személynél tölthető el. A beteg a gondozását vállaló személy kíséretében bocsátható adaptációs szabadságra.

(5) Az adaptációs szabadságon lévő beteg köteles az IMEI főigazgató főorvosa által meghatározott időpontban vagy időközönként, külön rendelkezés hiányában a szabadság megkezdésétől számítva kéthetenként orvosi ellenőrzésen megjelenni. Az orvosi ellenőrzésen való megjelenés elmulasztása esetén az adaptációs szabadságot az IMEI főigazgató főorvosa megszüntetheti.

(6) Ha az orvosi ellenőrzés során a beteg állapotának romlását állapítják meg, az orvos vagy a beteg gondozását vállaló személy javaslatára haladéktalanul intézkedni kell – az állami mentőszolgálat útján – a beteg visszaszállításáról.

(7) Az (5) bekezdés szerinti kötelezettségről és elmulasztásának lehetséges következményeiről a beteget és a gondozását vállaló személyt írásban ki kell oktatni.

Rendkívüli események

339. §

(1) A kényszergyógykezelés végrehajtása során bekövetkezett rendkívüli eseményről haladéktalanul értesíteni kell a törvényességi felügyeletet ellátó ügyészt.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában rendkívüli eseménynek minősül minden olyan esemény, amely az IMEI rendjét súlyosan sérti vagy veszélyezteti, így különösen az intézet területén megvalósult bűncselekmény, a beteg engedély nélküli távozása, öngyilkossági kísérlete, balesete vagy halála.

(3) Ha a beteg az IMEI-ből engedély nélkül távozik, vagy az intézeten kívül felügyelettel vagy adaptációs szabadságon való tartózkodása során ismeretlen helyre távozik, az IMEI főigazgató főorvosa haladéktalanul a rendőrséghez fordul a beteg eltűnt személyként történő körözésének elrendelése végett.

Előállítás

340. §

Ha bíróság vagy az ügyész a beteg előállítása iránt intézkedik, az IMEI főigazgató főorvosa a beteg egészségi állapota alapján dönt az előállításról. Ha a beteg előállítása nem teljesíthető, az elrendelést erről haladéktalanul értesíteni kell.

Elbocsátás az IMEI-ből

341. §

(1) A beteget azon a napon kell elbocsátani az IMEI-ből, amelyen a kényszergyógykezelés megszüntetéséről a bíróság értesítőlapja az IMEI-be megérkezik.

(2) A súlyos beteg vagy önálló életvitelre képtelen beteg elbocsátása előtt kellő időben értesíteni kell a törvényes képviselőt, a gondozásra vagy egyéb ellátására kötelezett személyt, és gondoskodni kell az elbocsátott hazaszállításáról, vagy szükség esetén kezdeményezni kell a megfelelő gyógyintézetben vagy a személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátást nyújtó intézményben történő elhelyezését. A szükséges intézkedéseket az IMEI főigazgató főorvosa teszi meg.

342. §

Az elbocsátott betegről két példányban részletes kórrajz-kivonatot kell küldeni a lakóhelye szerint illetékes pszichiátriai szakintézménynek.

XXVII. Fejezet

A javítóintézeti nevelés végrehajtása

Általános rendelkezések

343. §

(1) A javítóintézeti nevelés végrehajtása során a fiatalkorúval szemben emberi méltósága tiszteletben tartásával, életkori szükségletei figyelembevételével kell bánni, és a törvényben meghatározott korlátozások kivételével gondoskodni kell jogai megkülönböztetés nélküli biztosításáról és védelméről.

(2) A javítóintézeti nevelés végrehajtása alatt a törvényes képviselő gondozási és nevelési joga szünetel, ez a jog a javítóintézet igazgatóját (a továbbiakban: igazgató) illeti meg.

(3) A törvényes képviselőt és a szülőt tájékoztatni kell az őket érintő szabályokról, különösen a levelezés, a csomagküldés, a telefonbeszélgetés, a látogatás rendjéről, valamint a fiatalkorú eltávozásra, szabadságra menetelének lehetőségéről.

(4) A törvényes képviselő, a szülő, vagy a fiatalkorú gondozója a fiatalkorú nevelése, gondozása érdekében együttműködésre köteles a javítóintézettel. Ennek keretében köteles tájékoztatni a javítóintézetet a fiatalkorú esetleges egészségügyi problémájáról, korábbi gyógykezeléséről.

(5) A fiatalkorú neveléséhez és a társadalomba való beilleszkedésének elősegítéséhez igénybe kell venni a gyámhatóságnak, a pártfogó felügyelőnek, az erre szakosodott szociális, karitatív és öntevékeny szervezeteknek, valamint a fiatalkorú szülőjének, gyámjának vagy más hozzátartozójának a közreműködését.

(6) E fejezet alkalmazásában fiatalkorú alatt érteni kell a tizennyolcadik életévét betöltött, de huszonegyedik életévét meg nem haladott javítóintézeti neveltet is.

A javítóintézeti nevelés célja és felügyelete

344. §

A javítóintézetben folyó nevelés célja a fiatalok társadalmi beilleszkedésének elősegítése, ennek érdekében beilleszkedési zavarai enyhítése, pszichés állapota rendezése, iskolázottsága, szakmai képzettsége fejlesztése, az alapvető erkölcsi normák elfogadtatása, az egészséges életmódra való felkészítése.

345. §

(1) A javítóintézeti nevelést a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter felügyelete és közvetlen irányítása alatt álló javítóintézet hajtja végre. A javítóintézet biztonságával összefüggésben a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter – az érintett miniszter általános felügyeleti jogát nem érintve – szakfelügyeletet gyakorol.

(2) A javítóintézet házirendjét, biztonsági követelményeit a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter felügyelete alá tartozó, a fiatalok elítéltek szabadságvesztésének végrehajtását biztosító bv. intézetek szakmai tapasztalatai felhasználásával, azokkal együttműködve kell kialakítani.

A végrehajtás rendje

346. §

(1) A javítóintézeti nevelést e törvény és a javítóintézetek rendtartásáról szóló jogszabályban meghatározott intézeti rend szerint kell végrehajtani. A javítóintézet belső életének rendjét a házirend tartalmazza, amit az igazgató állapít meg. A házirend jóváhagyása a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter hatáskörébe tartozik.

(2) A fiatalok gondozását és nevelését a gyermekek védelméről szóló törvény rendelkezései és a javítóintézetek működése során irányadó szakmai szabályokban meghatározott elvek szerint kell biztosítani.

(3) A nevelő egyéni nevelési tervet készít a fiatalok számára a befogadásakor készített szakértői vizsgálatok megállapításai, családi kapcsolatairól beszerezett tájékoztatás, a javítóintézetbe kerülése előtt készített pedagógiai, pszichológiai vélemények, valamint a befogadást követően tapasztalt viselkedése és az egyéni beszélgetések során szerzett információk figyelembevételével. Ha a fiataloknak egyéni pszichológiai gondozásra is szüksége van, a pszichológus egyéni gondozási tervet készít.

(4) A javítóintézet rendjének fenntartása érdekében gondoskodni kell – az ébresztőtől a takarodóig – a fiatalok folyamatos felügyeletéről, tevékenysége irányításáról, valamint éjszakai nyugalma biztosítása érdekében a hálótermek rendszeres ellenőrzéséről.

347. §

(1) A javítóintézet a befogadásakor

- a) a fiatalok adatait a gyermekek védelméről szóló törvény rendelkezései szerint nyilvántartásba veszi (a továbbiakban: fiatalok nyilvántartása), és személyi adatlapot állít ki róla,
- b) a fiatalokról arcképmást készít, ami a ki- és belépés ellenőrzése érdekében kiállítandó javítóintézeti azonosító kártyán használható.

(2) A javítóintézeti kártya igazolja a fiatalkorú személyazonosságát.

(3) A fiatalkorú a javítóintézetben nem tarthat magánál olyan tárgyat,

- a) amelynek birtoklása a közbiztonságot veszélyezteti vagy jogszabályba ütközik,
- b) amely a javítóintézet rendjét, biztonságát, valamint ezek fenntartását és ellenőrzését, saját vagy mások életét, testi épségét és egészségét veszélyezteti,
- c) amely alkalmas arra, hogy használatával a fiatalkorú – önállóan vagy másokkal közösen – bűncselekményt kövessen el, vagy – amennyiben ellene büntetőeljárást folytatnak – a büntetőeljárás eredményességét veszélyeztesse.

Elkülönítés

348. §

(1) A javítóintézeti nevelés végrehajtása során el kell különíteni a fiúkat a lányoktól.

(2) A fiatalkorúak életkoruk, továbbá egészségügyi és nevelési szempontok szerint csoportosíthatók.

(3) A tizenhatodik életévüket be nem töltött és a tizenhatodik életévüket betöltött javítóintézeti nevelteket a javítóintézetben külön lakóegységben kell elhelyezni, kivéve, ha a fiatalkorú érdekében az igazgató ettől eltérően rendelkezik.

A javítóintézeti nevelés kezdő napja és a tájékoztatás

349. §

(1) A javítóintézeti nevelés a javítóintézetbe való befogadás első napjával kezdődik.

(2) A fiatalkorút a befogadást követő nyolc napon belül tájékoztatni kell a javítóintézeti nevelés kezdő napjáról és az elbocsátás várható időpontjáról.

Az elhelyezés és ellátás

350. §

(1) A befogadott fiatalkorú elhelyezésére a javítóintézet befogadó csoportot működtet, ahol a fiatalkorú a végleges csoportba helyezéséről szóló döntés meghozataláig – legfeljebb azonban egy hónapig – tartózkodik.

(2) A fiatalkorú személyiségének, értelmi képességeinek, egészségi állapotának a feltárása érdekében a javítóintézet – jogszabályban meghatározott működési rend szerint – szakértői csoportot működtet, amelynek pszichológus, gyógypedagógus és orvos tagja végzi el a befogadáskor a szükséges vizsgálatokat.

(3) A szakértői csoport a vizsgálat eredményei alapján javaslatot tesz a javítóintézet igazgatójának a fiatalkorú végleges csoportba helyezésére és jelzi, ha a fiatalkorú fogyatékosága miatt gyógypedagógiai nevelésre szorul, vagy személyiségzavara, egészségi állapota miatt sajátos nevelést, oktatást, gyógyítást igényel.

(4) A végleges csoportba helyezésről az igazgató, vagy e feladattal megbízott helyettese dönt.

(5) A javítóintézet a fiataikorú részére a gyermekek védelméről szóló törvény szerint teljes körű ellátást biztosít és ellátja a fiataikorú gondozását, nevelését és felügyeletét.

(6) A javítóintézeti nevelés végrehajtása során gondoskodni kell a fiataikorú oktatásáról, képzéséről, munkafoglalkoztatásáról, továbbá a művelődési, a sportolási és megfelelő szabadidős tevékenység feltételeiről.

A fiataikorúnak és gyermekének együttes elhelyezése

351. §

(1) A fiataikorú kérelmére gyermeke vele együtt helyezhető el a javítóintézetnek erre a célra létrehozott részlegében, a kérelemről az igazgató dönt.

(2) Az együttes elhelyezés akkor engedélyezhető, ha

- a) a fiataikorú nyilatkozik arról, hogy vállalja gyermeke gondozását, és
- b) a gyermek törvényes képviselője hozzájárul a gyermek javítóintézetben történő elhelyezéséhez.

(3) A fiataikorú és a gyermek együttesen nem helyezhető el, ha

- a) a bíróság a szülői felügyeletet a fiataikorú valamennyi gyermekével kapcsolatosan megszüntette,
- b) a fiataikorú ellen a gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt eljárás indult, vagy
- c) a fiataikorú egészségi állapota miatt a gyermek gondozását, nevelését nem tudja ellátni. Ez utóbbi esetben, ha az anya a gyermekét szoptatja, a gyermek a javítóintézet gyermekkörletén elhelyezhető.

(4) A gyermeke gondozását ellátó fiataikorú számára olyan napirendet kell előírni, amely lehetővé teszi a gyermeke gondozásával kapcsolatos feladatainak az ellátását. Arra az időre, amíg a fiataikorú iskolai oktatáson, szakképzésen vagy más fejlesztő foglalkozáson vesz részt, a gyermeke felügyeletéről a javítóintézet gondoskodik.

(5) Az állapotos és a kisgyermekes fiataikorúnak az egészségét védő és a gyermek fejlődését szolgáló, e törvényben nem szabályozott jogai nem korlátozhatók. Ha a szülésre a javítóintézeti nevelés végrehajtása alatt kerül sor, és az együttes elhelyezést kizáró ok nem áll fenn, a gyermeket egyéves koráig az anyjával együtt kell elhelyezni.

(6) A gyermek felett szülői felügyeletet gyakorló vagy a gyermekkel kapcsolattartásra jogosult másik szülő, valamint a gyám részére heti egy alkalommal a kapcsolattartást és a gyermek fejlődéséről a megfelelő tájékoztatást biztosítani kell.

A fiataikorú alapvető jogai és kötelezettségei

352. §

A javítóintézeti nevelés végrehajtása alatt a fiataikorú az Alaptörvényben meghatározott alapvető jogait és a jogszabályok által biztosított egyéb jogosultságait a javítóintézeti nevelés

végrehajtása során is gyakorolhatja, és kötelességeit a javítóintézeti nevelés során is köteles teljesíteni, kivéve, ha azok szüneteléséről vagy korlátozásáról az ítélet vagy törvény rendelkezik.

A fiatalok jogainak szünetelése

353. §

A javítóintézeti nevelés végrehajtása alatt szünetel a fiatalok

- a) a szabad mozgáshoz való joga,
- b) a tartózkodási hely szabad megváltoztatásához való joga,
- c) a békés gyülekezéshez való joga,
- d) a sztrájkhoz való joga.

A fiatalok jogainak korlátozása

354. §

A javítóintézeti nevelés végrehajtása alatt a fiatalok

- a) munkához való joga, vagy a foglalkozás szabad megválasztásához való joga,
- b) művelődéshez való joga és tanszabadsága,
- c) önrendelkezéshez való joga, és a szabad orvos és egészségügyi szolgáltató megválasztásához való joga,
- d) kegyeleti joga,
- e) – ha nagykorúságot szerzett – szülői felügyeleti joga,
- f) egyesülési joga,
- g) tulajdonhoz való joga,
- h) vállalkozáshoz való joga,
- i) pihenéshez, szabadidőhöz és rendszeres fizetett szabadsághoz való joga,
- j) lelkiismereti és vallási szabadsága,
- k) magántitokhoz való joga,
- l) általános cselekvési szabadsága a szünetelő jogokra való tekintettel

törvényben meghatározott korlátozásoknak megfelelően gyakorolható.

A fiatalok jogainak biztosítása

355. §

(1) A javítóintézeti nevelés végrehajtása alatt a fiatalok e törvény szerint jogosult

- a) személyi biztonságának és a tulajdonhoz fűződő jogainak a védelmére,
- b) életkori szükségleteihez igazodó ellátásra, gondozásra és felügyeletre,
- c) megfelelő ruházat biztosítására,
- d) kapcsolattartásra hozzátartozóival, valamint harmadik személyekkel és szervezetekkel,
- e) lelkiismereti vagy vallási meggyőződésének szabad megválasztására, annak kinyilvánítására és gyakorlására; a hitéleti szolgálatot ellátó egyházi személy és a vallási tevékenységet végző szervezet vallásos szertartást hivatásszerűen végző tagja részéről lelki gondozására,

- f) munkavégzése után – annak mennyiségének és minőségének – megfelelő, a javítóintézeti rendtartásban meghatározott díjazásra,
- g) az intézetbe való befogadásakor a jogainak és a kötelességeinek megismerésére,
- h) külön törvényben meghatározott egészségügyi és mentálhigiénés ellátásra,
- i) megfelelő sport- és kulturális, vagy egyéb szabadidős-foglalkozás biztosítására.

(2) A fiatalok részére – személyiségük fejlesztése érdekében – egyéni és csoportos foglalkozásokat, valamint különféle – intézeten belüli, vagy intézeten kívüli – programokat kell szervezni, vagy biztosítani.

(3) A fiatalok szűrt tartalmú internet-szolgáltatás használatára hetente egy alkalommal harminc perc időtartamban jogosult.

(4) A javítóintézeti nevelés végrehajtása során a fiatalok személyiségi jogainak védelmét a végrehajtásban közreműködő, vagy azt segítő szervezeteknek és személyeknek is biztosítaniuk kell.

A fiatalok kötelezettségei

356. §

(1) A javítóintézeti nevelés végrehajtása során a fiatalok kötelesek – különösen –

- a) az intézkedés végrehajtásának rendjét, az intézet házirendjét, biztonsági és higiéniai követelményeit megtartani,
- b) javítóintézetben az igazgató által kijelölt csoportban nevelkedni,
- c) a javítóintézet elhagyásához engedélyt kérni,
- d) tankötelezettségét a köznevelésről szóló törvényben meghatározott életkorig, vagy a köznevelésről szóló törvényben meghatározott feltételek fennállása esetében, azt követően is folytatni,
- e) alávetni magát a szükséges orvosi vizsgálatnak és gyógykezelésnek, az invazív eljárásra az egészségügyi jogszabályokat kell alkalmazni,
- f) a gondozása és az eredményes nevelése érdekében a javítóintézet dolgozóival együttműködni,
- g) a katasztrófahelyzet elhárításához szükséges tevékenységben közreműködni,
- h) az általa okozott kárt a polgári jog szabályai szerint megtéríteni.

(2) A fiatalok a nevelés keretében – a házirendben foglaltak szerint – kötelesek közreműködni a háló és az egyéb közös helyiségek takarításában, környezete rendben tartásában. Ezt a tevékenységet a fiatalok díjazás nélkül végzi a 135. § szerinti időtartamban.

A fiatalok kapcsolattartása

357. §

(1) Kapcsolattartásra jogosult a fiatalok a hozzátartozójával, szülői felügyeleti jogát gyakorló szülőjével, más törvényes képviselőjével, ha a kapcsolattartást kizáró ok nem merült fel.

(2) A javítóintézet szorgalmazza, hogy a fiatalok kapcsolattartásra jogosult hozzátartozóival megfelelő kapcsolatot tartson, azokat fejlessze, egyben elősegíti, hogy a nevelésbe vett kapcsolata ne szakadjon meg a gondozást korábban ellátó gyermekotthonnal vagy nevelőszülővel.

(3) Ellenőrzés nélkül kapcsolattartásra jogosult a fiatalkorú

- a) a védővel,
- b) hazája Magyarországon akkreditált diplomáciai képviselőjével, konzuli tisztségviselőjével, ennek hiányában az érdekei képviselőjét ellátó állam képviselőjével,
- c) nevelésbe vétele esetén a gyermekvédelmi gyámmal,
- d) a pártfogó felügyelővel,
- e) jogszabályok által az alapvető jogok védelmére feljogosított szervezet tagjával, a nemzeti megelőző mechanizmus feladatainak teljesítésére felhatalmazott munkatársával,
- f) vallásgyakorlás céljából a hitéleti szolgálatot ellátó egyházi személlyel és a vallási tevékenységet végző szervezet vallásos szertartást hivatásszerűen végző tagjával.

(4) A javítóintézettel kötött megállapodás alapján az egyházi jogi személy vagy a vallási tevékenységet végző szervezet által megbízott más személy, jogvédő vagy karitatív tevékenységet folytató civil szervezet tagja, képviselője vagy ilyen szervezet megbízásából eljáró személy is ellenőrzés nélkül tarthat kapcsolatot a fiatalkorúval.

(5) A javítóintézeti nevelés végrehajtása során a fiatalkorú kérelmére az igazgató az (1), (3) és (4) bekezdésben meghatározottakon túl más személy számára is engedélyezheti a kapcsolattartást.

(6) A fiatalkorúnak a hozzátartozóján kívüli más személlyel való kapcsolattartása a fiatalkorú fejlődése, nevelése érdekében korlátozható, amiről az igazgató dönt.

(7) A javítóintézet a kapcsolattartásra jogosult személyeket a fiatalkorúak nyilvántartásában rögzíteni kell.

(8) A fiatalkorú kapcsolattartásának formái:

- a) levelezés,
- b) csomagküldés,
- c) telefonbeszélgetés,
- d) látogatás,
- e) kimenő,
- f) eltávozás,
- g) szabadság,
- h) családi konzultáció.

(9) A kapcsolattartásra az intézet rendje szerint, látogatásra a javítóintézettel előre egyeztetett időpontban kerülhet sor. A fiatalkorú részére biztosított egyes kapcsolattartási formák gyakoriságának számításakor a hivatalos kapcsolattartókkal történő kapcsolattartást figyelmen kívül kell hagyni.

Levelezés

358. §

(1) A levelezés korlátlan gyakorisággal és terjedelemben történhet. A fiatalkorú által írt, vagy a részére érkezett levelet legkésőbb két napon belül továbbítani vagy kézbesíteni kell.

(2) A levelezés biztonsági szempontból, tartalmilag – szűrőpróbaszerűen – ellenőrizhető. Az ellenőrzés célja annak megakadályozása, hogy a fiatalkorú a biztonságát vagy az intézmény biztonságos működését sértő vagy veszélyeztető eszközhez, információhoz jusson, vagy ilyen információt továbbítson. Az ellenőrzés lehetőségéről a fiatalkorút tájékoztatni kell.

(3) Ha az ellenőrzés során a biztonságot sértő tárgyat vagy információt találnak, a levél nem továbbítható vagy kézbesíthető. A levél továbbításának vagy kézbesítésének a megtagadását a fiatalkorúval közölni kell.

(4) A fiatalkorúnak a hatóságokkal, nemzetközi szervezetekkel, az alapvető jogok biztosával, valamint a védővel való levelezése tartalmilag nem ellenőrizhető. Ha alapos indok merül fel arra, hogy a fiatalkorú részére érkező, vagy az általa küldött levél nem a címzésben megjelölt hatóságtól, nemzetközi szervezettől, az alapvető jogok biztosától, vagy a védőtől származik, vagy nem ezeknek szól, azt a fiatalkorú jelenlétében – jegyzőkönyv egyidejű felvétele mellett – kell felbontani. Az ellenőrzés csak a feladó, illetve a címzett azonosítására szolgálhat.

(5) A levelezés ellenőrzése szempontjából nemzetközi szervezetnek az a szervezet minősül, amelynek tevékenysége az emberi jogok érvényesülésének vizsgálatára – nemzetközi szerződés alapján – kiterjed.

Telefonbeszélgetés

359. §

(1) A fiatalkorú telefonkészülék használatára hetente két alkalommal legalább tíz perc időtartamban jogosult. A fiatalkorú a javítóintézet által kijelölt telefonkészüléket használhatja.

(2) A telefonbeszélgetés ellenőrizhető, vagy biztonsági okból félbeszakítható. Az ellenőrzés vagy a félbeszakítás lehetőségéről a fiatalkorút tájékoztatni kell.

Csomagküldés

360. §

A fiatalkorú részére küldött csomagot a fiatalkorú a csoportnevelő jelenlétében bontja fel, aki ellenőrzi, hogy a csomag nem tartalmaz-e az intézet rendjét, a fiatalkorú vagy társai egészségét, biztonságát veszélyeztető tárgyat.

Látogatás

361. §

(1) A kapcsolattartók általi látogatást a fiatalkorú részére kéthetente egy alkalommal kell engedélyezni, legalább harminc perc és legfeljebb két óra időtartamban.

(2) A látogatást az intézet erre kijelölt helyiségében kell lebonyolítani. A fiatalkorút egy időben négy személy látogathatja.

(3) A látogatók élelmiszeren kívül egyéb tárgyat csak engedéllyel adhatnak át a fiatalkorúnak.

(4) A látogatás félbeszakítható, ha a fiataikorú vagy látogatója a látogatás rendjét megsérti, és a szabálysértő viselkedéssel figyelmeztetés ellenére sem hagy fel. A látogatást félbe kell szakítani, ha a fiataikorú vagy látogatója magatartása az intézet biztonságát közvetlenül sérti, vagy veszélyezteti.

(5) Az igazgató indokolt esetben rendkívüli látogatást is engedélyezhet.

(6) Egyház, civil szervezet vagy karitatív szervezet képviselője részéről a fiataikorú hetente egyszer jogosult látogató fogadására.

A kimenő

362. §

(1) Kimenő hetente egyszer, legalább két óra és legfeljebb tizenkettő óra időtartamban engedélyezhető, ha a fiataikorú legalább egy hónapja a javítóintézetben tartózkodik.

(2) A kimenő időtartama a javítóintézeti nevelés tartamába beszámít.

Az eltávozás

363. §

(1) Eltávozás kéthetente, egy évben összesen harminc nap terjedelemben, alkalmanként legalább két napra, de legfeljebb öt napra engedélyezhető, amelybe az utazás időtartama is beszámít. Az első eltávozásra a befogadást követő két hónap elteltével kerülhet sor.

(2) Az eltávozás időtartama a javítóintézeti nevelés tartamába beszámít.

Szabadság

364. §

(1) Szabadság – a tanítási év rendjéhez igazodóan – évente összesen két alkalommal, az iskolai téli szünet idején legfeljebb tíz napra, az iskolai nyári szünet alatt legfeljebb huszonegy nap időtartamban engedélyezhető, feltéve hogy a fiataikorú legalább két hónapja a javítóintézetben tartózkodik. Kivételesen, legfeljebb egy hétre, az a fiataikorú is hazaengedhető, aki egy hónapja tartózkodik az intézetben.

(2) A szabadság engedélyezése előtt be kell szerezni a fiataikorút a szabadság alatt fogadó szülő, gyám vagy más hozzátartozó nyilatkozatát arról, hogy a fiataikorú lakhatását, ellátását, felügyeletét ez idő alatt biztosítja, továbbá vállalja az utazás költségeit, és gondoskodik a fiataikorú visszatéréséről az intézetbe.

(3) Az utazás költségei a fiataikorú kérelmére zsebpénzéből vagy letéti pénzéből is biztosíthatók. Ha az utazás költségei sem az előző módon, sem a fogadó szülő, gyám vagy más hozzátartozó által nem biztosítottak, azokat a javítóintézet megelőlegezheti.

(4) Az szabadságon töltött idő a javítóintézeti nevelés tartamába beszámít.

*Családi konzultáció és családterápiás foglalkozás***365. §**

(1) A fiataikorú, vagy a törvényes képviselő kérelmére, az igazgató engedélyével, háromhavonta családi konzultáción vehet részt, amely a javítóintézetben megvalósuló kötetlen kapcsolattartási forma. A családi konzultáción a szülő, valamint az vehet részt, aki a Polgári Törvénykönyv alapján a fiataikorúval kapcsolattartásra jogosult, kivéve, ha a bíróság, vagy a gyámhatóság a kapcsolattartási jogot korlátozta vagy megvonta.

(2) A fiataikorú, vagy a törvényes képviselő kérelmére, az igazgató engedélyével családterápiás foglalkozáson vehet részt. A családterápiás foglalkozáson nem vehet részt a szülő, ha kapcsolattartásra nem jogosult. A családterápiás foglalkozások számát a terápiás szükségletek határozzák meg.

(3) A fiataikorú családterápiás foglalkozáson való részvétele kivételesen a javítóintézetten kívül is engedélyezhető.

(4) A családi konzultáció és a családterápiás foglalkozás nem minősül látogatófogadásnak, továbbá az a fiataikorúak között is engedélyezhető.

*Rendkívüli eltávozás***366. §**

(1) A hozzátartozó igazolt súlyos betegsége vagy halála esetén az igazgató – a 363. § szerinti eltávozáson kívül – öt nap rendkívüli eltávozást engedélyezhet, amelybe az utazás ideje is beszámít.

(2) A rendkívüli eltávozás időtartama a javítóintézeti nevelés tartamába beszámít.

(3) A letéti pénzzel nem rendelkező fiataikorú részére az utazás költségeit a javítóintézet biztosítja.

*A javítóintézetből engedéllyel történő távollétre vonatkozó szabályok***367. §**

(1) A fiataikorú kérelmére az igazgató engedélyezheti, hogy a fiataikorú az intézetten kívül vehessen részt istentiszteleten.

(2) A fiataikorú és törvényes képviselője közös kérelmére, valamint a köznevelési vagy szakképzési intézménynek a fiataikorú felvételére kötelezettséget vállaló nyilatkozata alapján az igazgató engedélyezheti, hogy a fiataikorú a javítóintézetten kívül folytassa a tanulmányait.

(3) Ha a javítóintézetben a szükséges orvosi ellátás nem biztosítható, a fiataikorú gyógyulása érdekében, szakorvosi vizsgálat és javaslat alapján az igazgató engedélyezheti, hogy a fiataikorú tartósan a javítóintézetten kívül töltsen azt az időt, amely a gyógyulásához szükséges.

(4) Ha a kábítószer-élvező fiataikorúval szemben a vádemelést elhalasztották és más ügyben javítóintézeti nevelést tölt, az igazgató gondoskodik arról, hogy – ha a javítóintézetben ennek

feltételei nem biztosítottak – a fiatalok a javítóintézeteken kívül kábítószer-függőséget gyógyító kezelésen vegyen részt, vagy kábítószer-használatot kezelő más ellátásban vagy megelőző-felvilágosító szolgáltatásban részesüljön. E feladatok ellátása során a javítóintézet a pártfogó felügyelővel együttműködik.

Kényszerítő eszköz alkalmazása

368. §

(1) Kényszerítő eszköz a fiatalokkal szemben akkor alkalmazható, ha

- a) a javítóintézet rendjét, biztonságát sértő vagy veszélyeztető magatartást tanúsít,
- b) bármely személy életét, testi épségét, személyes szabadságát sérti vagy veszélyezteti,
- c) szökés vagy bűncselekmény megakadályozása érdekében szükséges.

(2) A kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell.

(3) A fiatalokkal szemben kényszerítő eszközként testi kényszer alkalmazható az (1) bekezdésben meghatározott esetekben az intézkedéssel szembeni ellenállás megtörésére. Testi kényszerként megfogás, lefogás, ellökés, elvezetés, önvédelmi fogás alkalmazható.

(4) Testi kényszer az igazgató, vagy távollétében az ügyeletes vezető rendelkezése alapján alkalmazható. Testi kényszer az előzetesen letartóztatott fiatalokkal szemben a javítóintézeti rendész alkalmazhat.

(5) Kényszerítő eszköz nem alkalmazható a magatehetetlen személlyel szemben. A tizennegyedik életévét be nem töltött fiatalokkal szemben kizárólag korlátozott testi kényszer alkalmazható. Korlátozott testi kényszernek minősül a lefogás, megfogás.

(6) Nincs helye kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört vagy az intézkedés eredményessége e nélkül is biztosítható.

(7) A kényszerítő eszköz alkalmazását az igazgatónak haladéktalanul jelenteni kell. A kényszerítő eszköz alkalmazásának a jogszerűségét az igazgató köteles megvizsgálni.

(8) A jogszerűtlennek minősített kényszerítő eszköz használatáról a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletét ellátó ügyészt nyolc napon belül, ha a kényszerítő eszköz használata testi sérülést vagy halált okozott, haladéktalanul értesíteni kell.

Biztonsági intézkedések

369. §

(1) A fiatalokkal szemben biztonsági intézkedésként

- a) biztonsági ellenőrzés, vizsgálat és szemle, személyes használati tárgyainak és ruházatának átvizsgálása, csomag átvizsgálása, valamint elektronikus megfigyelési eszköz alkalmazható,
- b) biztonsági elkülönítése rendelhető el.

(2) A biztonsági elkülönítést a fiatalkorú felügyeletét ellátó dolgozó kezdeményezésére, az igazgató, vagy távollétében az ügyeletes vezető írásban rendelheti el. Az elrendelésről értesíteni kell a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletét ellátó ügyészt.

(3) A biztonsági elkülönítés elrendelésével egyidejűleg intézkedni kell a fiatalkorú haladéktalan orvosi vizsgálatáról. A biztonsági elkülönítés az orvos által szükségesnek tartott ideig, de legfeljebb huszonnégy óráig tarthat. Ha a fiatalkorú magatartása ezt követően sem rendeződik, a pszichiátriai kezelését a pszichiáter szakorvos rendelkezése szerint a biztonsági elkülönítőben, vagy az intézet egészségügyi részlegén vagy fekvőbeteg-ellátó intézményben folytatni kell.

(4) A pszichiátriai kezelés a biztonsági elkülönítőben legfeljebb negyvennyolc óráig tarthat.

(5) A biztonsági elkülönítőt úgy kell kialakítani, hogy a biztonsági elhelyezés ideje alatt a fiatalkorú ne tehesen kárt magában.

(6) A javítóintézet rendje megtartásának és a házirend betartásának ellenőrzése végett a fiatalkorú orvosi vizsgálat alá vonható, azzal hogy testüreg vizsgálatára csak egészségügyi okból kerülhet sor, és azt csak orvos végezheti.

Rendkívüli esemény

370. §

(1) A javítóintézeti nevelés végrehajtása során bekövetkezett rendkívüli eseményről haladéktalanul értesíteni kell a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletét ellátó ügyészt és a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős minisztert.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában rendkívüli eseménynek minősül minden olyan esemény, amely a javítóintézet rendjét súlyosan sérti vagy veszélyezteti, így különösen a fiatalkorú szökése, az intézet területén elkövetett bűncselekmény, a fiatalkorú biztonsági elkülönítése, öngyilkossági kísérlete, balesete, halála.

A javítóintézeti nevelés félbeszakítása

371. §

(1) A javítóintézeti nevelést fontos okból – a fiatalkorú személyi vagy családi körülményei, egészségi állapota miatt – egy évben tíz naptól három hónapig terjedő időtartamra az igazgató félbeszakíthatja. A félbeszakítás engedélyezéséről, vagy a kérelem elutasításáról határozatot kell hozni.

(2) Ha a fiatalkorú egészségi állapota indokolja, az (1) bekezdés szerinti félbeszakítás időtartamát a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter legfeljebb – a félbeszakítás (1) bekezdés szerinti engedélyezésétől számított – egy évig meghosszabbíthatja. A félbeszakításról való döntés érdekében a javítóintézet előterjesztést tesz, amelynek részét képezi a javítóintézet orvosának a fiatalkorú egészségi állapotára vonatkozó véleménye.

(3) A félbeszakítás tartama a javítóintézeti nevelésbe nem számít be.

A fiatalkorú előállítás, kihallgatása, kiadása

372. §

(1) Büntető ügyben – ideértve a közvetítői eljárást is – történő idézés alapján a fiatalkorút a javítóintézet a megjelölt helyre és időre előállítja. Értesítésre a fiatalkorút akkor kell előállítani, ha megjelenését ő, védője, vagy törvényes képviselője kéri.

(2) A fiatalkorút a javítóintézetben az ügyész, a nyomozó hatóság vagy hatósági ügyben eljáró más szerv – az igazgatóval egyeztetett időpontban – kihallgathatja. A kihallgatáson történő részvétel céljából megjelenő törvényes képviselőnek, valamint a védőnek a javítóintézetbe történő belépését engedélyezni kell.

(3) A fiatalkorú – nyomozási cselekmények lefolytatása, valamint a Bnytv.-ben meghatározott bűnügyi nyilvántartási adat mintavétele céljából – a nyomozó hatóság részére kiadható.

(4) A fiatalkorú kiadására a 114. § (3), (5) és (6) bekezdésének rendelkezéseit kell alkalmazni azzal, hogy a nyomozási cselekmények lefolytatását követően a fiatalkorút haladéktalanul vissza kell kísérni a javítóintézetbe. Ha a fiatalkorú ellen újabb büntetőeljárás van folyamatban – kivételesen – a bíróság határozattal, legfeljebb öt napra elrendelheti rendőrségi fogdán történő elhelyezését.

(5) A bíróságnak az előzetes letartóztatásról a tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig a fiatalkorú – huszonnégy órát meg nem haladó tartamban – az ügyész rendelkezése alapján is elhelyezhető rendőrségi fogdában. Erről az ügyész a bíróságot értesíti.

A fiatalkorú jutalmazása

373. §

(1) A fiatalkorú magatartásáért, vagy a tanulásban, a munkában elért eredményeiért, továbbá rendkívüli helyzetben tanúsított helytállásáért jutalomban részesíthető.

(2) A jutalmazás formái:

- a) nevelői dicséret,
- b) igazgatói dicséret,
- c) tárgyjutalom,
- d) korábban kiszabott fegyelmi büntetés elengedése vagy enyhítése,
- e) egyéni vagy csoportos kulturális, vagy sportrendezvényen való részvétel engedélyezése,
- f) kimenő engedélyezése,
- g) eltávozás engedélyezése,
- h) szabadság engedélyezése.

(3) A jutalom kimenő havonta egyszer legfeljebb tizenkettő óra időtartamban, a jutalom eltávozás évente két alkalommal legfeljebb öt napra, a jutalom szabadság évente egy alkalommal legfeljebb tíz napra adható. A jutalom kimenő, eltávozás és szabadság a rendes kimenő, eltávozás és szabadság tartamán felül adható, és az a javítóintézeti nevelés tartamába beszámít.

(4) A (2) bekezdés b)–h) pontjában megjelölt jutalmazási forma alkalmazására az igazgató jogosult.

A fiatalok fegyelmi büntetése

374. §

(1) Fegyelmi vétséget követ el a fiatalok, ha a kötelességét neki felróható módon megszegi, vagy vét a javítóintézeti rendtartás vagy a javítóintézet házirendje ellen, továbbá ha a javítóintézetből megszökik.

(2) A fegyelmi vétséget elkövető fiatalokkal szemben a kiszabható fegyelmi büntetések:

- a) nevelői figyelmeztetés,
- b) az igazgatói megrovás,
- c) az egyes társas szórakozástól, programtól vagy rendezvénytől eltiltás, amely legfeljebb egy hónapra vonatkozhat,
- d) a kimenő megvonása, amely legfeljebb két hónapra vonatkozhat,
- e) az eltávozás megvonása, amely legfeljebb három hónapra vonatkozhat,
- f) a soron következő szabadságból való kizárás,
- g) zárt jellegű javítóintézeti részlegben való elhelyezés.

(3) A (2) bekezdés d) és f) pontjában írt fegyelmi büntetések együttesen is alkalmazhatók.

(4) A (2) bekezdés g) pontja szerinti fegyelmi büntetést határozatban kell elrendelni.

A fegyelmi eljárás szabályai

375. §

(1) A fegyelmi vétséget elkövető fiatalok felelősségét fegyelmi eljárás keretében kell vizsgálni. Az eljárást a fegyelmi vétség elkövetésétől, vagy ismertté válásától, szökés esetén a fiataloknak a javítóintézetbe történő visszakérülésétől számított három napon belül meg kell indítani, és öt napon belül be kell fejezni.

(2) A fegyelmi eljárást háromtagú fegyelmi bizottság folytatja le. A fegyelmi eljárásban a fegyelmi eljárás alá vont fiatalok meg kell hallgatni. A fegyelmi eljárás részletes szabályait külön jogszabály állapítja meg.

(3) A fegyelmi büntetésnek igazodnia kell a vétség súlyához, a fiatalok személyiségéhez, életkorához, tekintetbe kell venni továbbá a korábbi fegyelmi vétségek számát és súlyát, és hogy a fiatalok tanúsít-e őszinte megbánást.

(4) A fegyelmi büntetés nem lehet megszégyenítő, megalázó. Kollektív büntetés nem alkalmazható; ha a fegyelmi vétséget csoportosan követték el, az abban részt vevők csak egyénileg büntethetők.

376. §

(1) A fegyelmi jogkör gyakorlója az eljárást, vagy a fegyelmi büntetés végrehajtását felfüggesztheti, amennyiben a fegyelmi vétséget elkövető fiatalok közvetítői eljárásban vesz részt.

(2) Közvetítői eljárásra a fiatalkorú által másik fiatalkorú sérelmére elkövetett fegyelmi vétség esetén van lehetőség, a közvetítői eljárást a javítóintézet erre kiképzett tagja folytathatja le.

(3) A közvetítői eljárás csak a fegyelmi vétség sértettje és az elkövető önkéntes hozzájárulásával folytatható le. Az eljárásban a felek egyenrangúak, az eljárás során bármikor visszavonhatják a részvételre vonatkozó hozzájárulásukat és minden egyezségre önként kell jutniuk.

(4) A közvetítői eljárásban arra kell törekedni, hogy a fegyelmi vétség sértettje és az elkövető között – az elkövető tevékeny megbánását megalapozó – megállapodás jöjjön létre. A megállapodás nem lehet megszegényítő, megalázó, jogszabályba ütköző vagy ésszerűtlen.

(5) A fegyelmi eljárást, vagy a fegyelmi büntetés végrehajtását folytatni kell, ha

- a) a hozzájárulását akár a fegyelmi vétség sértettje, akár az elkövető visszavonja,
- b) nem jön létre megállapodás,
- c) az elkövető nem teljesíti a megállapodásban foglaltakat.

A javítóintézetből történő engedély nélküli eltávozás

377. §

(1) A fiatalkorúnak a javítóintézetből, vagy engedélyezett távolléte alatt a kijelölt tartózkodási helyéről való engedély nélküli eltávozása, továbbá az engedélyezett távollét lejártával a javítóintézetbe való vissza nem térése – e fejezet alkalmazásában – szökésnek minősül. A szökés fegyelmi vétség.

(2) Szökés esetén a javítóintézet jelentést készít, és az igazgató a jelentés megküldésével haladéktalanul előterjesztést tesz a büntetés-végrehajtási bírónak a fiatalkorúval szemben körözés vagy elfogatóparancs kibocsátására.

(3) A jelentés tartalmazza a fiatalkorú természetes személyazonosító adatait, a büntetőhatározatot hozó bíróság megnevezését és határozatának számát, keltét, a fiatalkorú személyleírását, vélt feltalálási helyét és a szökés körülményeit. A jelentéshez mellékelni kell a fiatalkorú fényképét.

(4) A fiatalkorúnak a javítóintézetbe való önkéntes visszatéréséről – a körözés vagy az elfogatóparancs visszavonása végett – a büntetés-végrehajtási bírót haladéktalanul, de legfeljebb huszonnégy órán belül értesíteni kell.

(5) A megszökött fiatalkorúval szemben fegyelmi eljárást kell indítani. A fegyelmi vétséget megállapító határozatot a fiatalkorú törvényes képviselője részére kézbesíteni kell.

(6) A szökésben töltött idő a javítóintézeti nevelés idejébe nem számít be.

(7) Szökés esetén a fiatalkorúnak a javítóintézetbe visszakerülésétől számított két hónapig nem engedélyezhető kimenő, eltávozás, vagy szabadság.

Zárt jellegű javítóintézeti részleg

378. §

(1) Ha a fegyelmi eljárás során megállapítást nyer, hogy a fiataikorú az intézet rendjét súlyosan megsértette, a fegyelmi bizottság indítványozza az igazgatónak a javítóintézeti tanács (a továbbiakban: intézeti tanács) összehívását.

(2) Az intézeti tanács az eset összes körülményeit és a fiataikorú eddigi intézeti életútját megvizsgálja, a fiataikorút meghallgatja, és javaslatot tesz az igazgatónak a fiataikorú zárt jellegű javítóintézeti részlegben való elhelyezésére vagy annak mellőzésére. Amennyiben az intézeti tanács nem javasolja az elhelyezést, vagy javaslata ellenére az igazgató mellőzi a fiataikorú elhelyezését, úgy a fegyelmi bizottság más büntetést szab ki.

(3) Az igazgató az intézeti tanács javaslatára legfeljebb két hónapi időtartamra zárt jellegű javítóintézeti részlegbe helyezheti a fiataikorút, ha a javítóintézet rendjét ismételten és súlyosan megsértette. E döntés előtt a nevelő és a pszichológus véleményét be kell szerezni.

(4) A zárt jellegű javítóintézeti részlegbe helyezést az intézeti tanács javaslatára az igazgató a fiataikorú magaviselete alapján egy alkalommal további egy hónappal meghosszabbíthatja; a döntéshez a nevelő és a pszichológus véleményét ismételten be kell szerezni.

(5) A zárt jellegű javítóintézeti részlegben való elhelyezés ideje alatt a fiataikorú a javítóintézetben kívüli programon – ide nem értve a 367. § (3) bekezdésében felsorolt esetet – nem vehet részt, kimenőre, eltávozásra – a rendkívüli eltávozás esetét kivéve –, valamint szabadságra nem mehet.

(6) A zárt jellegű javítóintézeti részlegben való elhelyezést meg kell szüntetni, ha a fiataikorú magatartására figyelemmel a fegyelmi büntetés további végrehajtására már nincs szükség.

379. §

(1) A zárt jellegű javítóintézeti részlegben való elhelyezés ellen benyújtott bírósági felülvizsgálati kérelmet a fiataikorúnak a határozat közlésekor nyomban be kell jelenteni.

(2) A fiataikorú törvényes képviselője részére a határozatot kézbesíteni kell.

Ideiglenes elbocsátás és elbocsátás a javítóintézetből

380. §

(1) A fiataikorút a Btk. 121. § (1) bekezdésében foglalt feltételek fennállása esetén a javítóintézetből ideiglenesen el kell bocsátani, ha a javítóintézeti nevelés alatti magatartására tekintettel alaposan feltehető, hogy a fiataikorú helyes irányú fejlődése a javítóintézeti elhelyezés nélkül is elérhető. A bíróság az ideiglenes elbocsátással egyidejűleg a fiataikorút pártfogó felügyelet alá helyezi.

(2) Kizárt az ideiglenes elbocsátása annak a fiataikorúnak, akinek a fegyelmi felelősségét a javítóintézet engedély nélküli elhagyása miatt legalább három alkalommal megállapították.

(3) Az ideiglenes elbocsátásra, annak esedékességét megelőző két hónappal, az intézeti tanács tesz előterjesztést a büntetés-végrehajtási bírónak. Az előterjesztéshez a nevelő és a pszichológus véleményét mellékelni kell. Az előterjesztésben javaslatot kell tenni az ideiglenes elbocsátás

időpontjára és arra, hogy a pártfogó felügyelet alatt milyen külön magatartási szabályok megállapítása segítené a fiatalkorú helyes irányú fejlődését.

(4) Az ideiglenes elbocsátás véglegessé válik, ha a fiatalkorú annak tartama alatt betölti a huszonegyedik életévét.

(5) A javítóintézet a fiatalkorú ideiglenes elbocsátásának várható időpontjáról legalább két hónappal korábban értesíti a fiatalkorú lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes pártfogó felügyelői szolgálatot, és a pártfogó felügyelővel együttműködve előkészíti az ideiglenes elbocsátást.

(6) Az ideiglenes elbocsátás előkészítése során

a) a javítóintézet annak esedékessége előtt legalább három hónappal a külön magatartási szabályok előírása érdekében a büntetés-végrehajtási bírónál pártfogó felügyelői vélemény beszerzésére javaslatot tehet,

b) a fiatalkorú családját, gondozóját fel kell készíteni a fiatalkorú visszafogadására, vagy ha a családba való visszatérés nem lehetséges, megfelelő elhelyezéséről kell gondoskodni, nagykorúsága elérése esetén elő kell segíteni, hogy – legalább – lakhatása biztosítva legyen,

c) elő kell segíteni továbbá azt, hogy a fiatalkorú folytathassa tanulmányait, vagy munkába álljon.

(7) A pártfogó felügyelő az (5) bekezdés szerinti értesítés időpontjától kezdődően a fiatalkorúval rendszeres kapcsolatot tarthat.

381. §

(1) Az ideiglenes elbocsátást meg kell szüntetni, ha a fiatalkorú a pártfogó felügyelet magatartási szabályait súlyosan megszegi. Ha a magatartási szabályok megszegése miatt az ideiglenes elbocsátás megszüntetésének lehet helye, a pártfogó felügyelő, vagy a rendőrség – a pártfogó felügyelő egyidejű értesítése mellett – a bizonyítási eszközök megjelölésével a megszüntetés érdekében az ügyészhez fordul.

(2) Ha az ideiglenesen elbocsátott fiatalkorú javítóintézeti nevelésének folytatását vagy ideiglenes fogamatba vételét rendelték el, a fiatalkorút az az intézet fogadja vissza, amelyikből elbocsátották.

382. §

(1) Ha a fiatalkorú a huszonegyedik életévét betöltötte, az igazgató a javítóintézetből elbocsátja.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott eseteken kívül megszűnik a javítóintézeti nevelés, ha

a) a bíróság által meghatározott tartama letelt,

b) a fiatalkorút a javítóintézeti nevelés tartama alatt szabadságvesztésre ítélik (Btk. 122. §).

(3) A végleges elbocsátás várható időpontja előtt a javítóintézet – a gyermekjóléti szolgálat segítségével – előkészíti, megszervezi és segíti a fiatalkorú családjába való visszatérését, vagy ha ez nem lehetséges, önálló életének megkezdését, munkaerő-piaci elhelyezkedését, szükség esetén

átképzését. A családjába visszatérni nem tudó fiatalkorú részére a javítóintézet lakhatási lehetőséget keres.

Közös szabályok

383. §

(1) A tizennyolcadik életévét be nem töltött fiatalkorú elbocsátása, vagy ideiglenes elbocsátása előtt hatvan nappal a törvényes képviselőt értesíteni kell.

(2) A fiatalkorút szabadítása esetén a szülői felügyeleti jogot gyakorló szülőnek, vagy a gyámnak kell átadni a javítóintézet székhelyén. A törvényes képviselő írásbeli hozzájárulása esetén a fiatalkorú kísérő nélkül hagyhatja el a javítóintézetet.

(3) Ha a fiatalkorú szülőjéhez, vagy gyámjához történő hazatérésére megtett intézkedések nem vezetnek eredményre, akkor a javítóintézet megkeresi a gyámhatóságot a szükséges gyermekvédelmi intézkedés megtétele érdekében.

(4) Ha a fiatalkorú törvényes képviselője nem jelent meg az átvétel érdekében és nem járult hozzá a fiatalkorú kísérő nélküli eltávozásához, a javítóintézet haladéktalanul megkeresi a fiatalkorú ideiglenes elhelyezése érdekében a gyermekek védelméről szóló törvényben feljogosított szervet és gondoskodik a fiatalkorúnak az ideiglenes hatályú elhelyezéséről rendelkező határozatban megjelölt gondozási helyre történő szállításáról.

(5) Ha a nevelésbe vett fiatalkorú szabadulásakor a gyermekvédelmi gyám nem jelent meg a fiatalkorú átvétele érdekében, a javítóintézet haladéktalanul értesíti a fiatalkorú gyermekvédelmi gyámját működtető területi gyermekvédelmi szakszolgálatot a fiatalkorú gondozási helyére történő szállításának megszervezése érdekében.

(6) Az elbocsátáskor, vagy ideiglenes elbocsátáskor a fiatalkorú részére kell kiadni a letéti pénzt, a letétként kezelt értéktárgyait, a saját ruházatát, továbbá a személyazonosító igazolványát, iskolai bizonyítványát, valamint az elbocsátó levelét.

Utógondozás

384. §

(1) Azon fiatalkorúak számára, akiknek a javítóintézeti nevelése a 382. § (1) bekezdésében, vagy a 382. § (2) bekezdés *a)* pontjában szabályozottak szerint szűnik meg, és

a) a családjukba nem térhetnek vissza, továbbá az elbocsátás idejére nem sikerült számukra lakhatási lehetőséget és megélhetési feltételeket teremteni,

b) a megkezdett tanulmányaikat a javítóintézeti oktatás, képzés keretein belül szeretnék befejezni

a javítóintézet utógondozó részleget működtet.

(2) Az utógondozói részlegen történő elhelyezés engedélyezéséről – a fiatalkorú írásbeli kérelmére – az intézeti tanács javaslatára az igazgató dönt.

(3) Az elhelyezést az igazgató megszünteti

- a) a fiataalkorú kérelmére,
- b) ha az elhelyezés okai megszűntek,
- c) ha a fiataalkorú a javítóintézet rendjét megszegi.

NEGYESIK RÉSZ

Egyes kényszerintézkedések végrehajtása

XXVIII. Fejezet

A kényszerintézkedések végrehajtásának közös szabályai

385. §

(1) A kényszerintézkedés végrehajtása során a terhelt személyi szabadsága és egyéb alapvető jogai olyan mértékben korlátozhatók, amilyen mértékben az a kényszerintézkedés célja, és a bv. intézet, a rendőrségi fogda, a javítóintézet, vagy az IMEI rendjének vagy biztonságának megőrzése érdekében feltétlenül szükséges.

(2) A kényszerintézkedés lejárta, megszűnése vagy megszüntetése esetén a terhelt szabadon bocsátása iránt haladéktalanul intézkedni kell.

(3) Ha a határozat vagy az értesítőlap kézbesítése nem a bíróság, az ügyész, a nyomozó hatóság kézbesítője vagy biztonságos kézbesítési szolgáltatás útján történt, akkor a kényszerintézkedés meghosszabbításáról, felülvizsgálatáról és megszüntetéséről szóló határozatot és értesítőlapot, valamint a nyomozás vagy az eljárás megszüntetése esetén az erről szóló határozatot telefax útján is meg kell küldeni a kényszerintézkedést foganatosító végrehajtásért felelős szervnek, és azt telefonon is meg kell erősíteni.

(4) Az egyes kényszerintézkedések végrehajtása során a (3) bekezdés alapján megküldött határozatot és értesítést a telefax beérkezésének napján kell kézbesítettnek tekinteni.

XXIX. Fejezet

Az előzetes letartóztatás végrehajtása

Általános rendelkezések

386. §

(1) Az előzetes letartóztatás végrehajtására – függetlenül az előzetes letartóztatás 388. § és 389. § szerinti végrehajtási helyétől – az e fejezetben foglalt eltérésekkel a szabadságvesztés végrehajtására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

(2) E fejezet rendelkezéseit kell alkalmazni a 2. § (1) bekezdés c) pontja szerinti kényszerintézkedések végrehajtása során.

387. §

(1) Az előzetesen letartóztatott a büntetőeljárás jogait korlátozás nélkül gyakorolhatja.

(2) Az előzetes letartóztatást a bíróságnak a tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig az ügyész, ezt követően a bíróság (a továbbiakban: rendelkezési jogkör gyakorlója) rendelkezésének megfelelően kell végrehajtani.

(3) A végrehajtásért felelős szerv az előzetesen letartóztatottat a bíróság végzése szerint kiállított értesítőlap alapján fogadja be.

Az előzetes letartóztatás végrehajtásának helye

388. §

(1) Az előzetes letartóztatást – ha a rendelkezési jogkör gyakorlója másképp nem rendelkezik – a rendelkezési jogkör gyakorlójának székhelye szerint illetékes megyei (fővárosi) bv. intézetben kell végrehajtani. Az országos parancsnok erre a célra – kivételesen – más bv. intézetet is kijelölhet.

(2) A Be. 135. § (2) bekezdésében meghatározott esetekben – az ott meghatározott időtartamban – az előzetes letartóztatás rendőrségi fogdában is végrehajtható.

(3) A Be. 141. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az előzetes letartóztatást az IMEI-ben kell végrehajtani. Az előzetes letartóztatás IMEI-ben történő végrehajtását a bíróság haladéktalanul megszünteti, ha az az IMEI szakorvosának véleménye vagy igazságügyi pszichiátriai szakértői vizsgálat alapján már nem indokolt.

(4) A (2) és a (3) bekezdés esetén a fogva tartó intézet vezetője értesíti az ügyészt, ha az előzetes letartóztatás végrehajtási helyének megváltoztatását indokoltnak tartja.

(5) Az előzetes letartóztatott befogadására a bv. intézetben kerül sor.

389. §

Szövetséges fegyveres erő [Btk. 459. § (3) bekezdés] tagjának magyar büntető joghatóság alá tartozó bűncselekménye miatt indult büntetőeljárásban az előzetes letartóztatást bv. intézetben kell végrehajtani. Az előzetes letartóztatást törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződés alapján a szövetséges fegyveres erő Magyarország területén állomásozó alakulata is foganatosíthatja.

A rendelkezési jogkör gyakorlása

390. §

(1) A büntetőeljárás szakaszától függően a rendelkezési jogkör gyakorlója dönthet az előzetesen letartóztatott

- a) a 173. § a)–f) pontja szerinti kapcsolattartásának korlátozásáról vagy ellenőrzéséről a büntetőeljárás eredményessége érdekében,
- b) a 391. § (1) bekezdés c) pontja szerinti elkülönítéséről,
- c) fokozott őrzéséről vagy felügyeletéről,
- d) előállításáról, a fogva tartó intézetben való kihallgatásáról, a nyomozó szervek részére történő kiadásáról,
- e) más fogva tartó intézetbe történő átszállításáról kivéve, ha az átszállítást az előzetesen letartóztatott egészségi állapota indokolja,

f) a 406. § szerint a sajtó részére történő nyilatkozattételéről és annak közzétételéről,
 g) – orvos által igazoltan – súlyosan beteg hozzátartozójának meglátogatásáról, vagy az előzetesen letartóztatott hozzátartozója temetésén való részvételéről, illetve a kegyeleti jog utólagos gyakorlásának engedélyezéséről.

(2) A 173. § *a) és b)* pontjában foglalt kapcsolattartási formák ellenőrzését a rendelkezési jogkör gyakorlója végzi; ebből a célból az intézet megküldi a levelet a rendelkezési jogkör gyakorlójának. A 174. § (2) bekezdésben foglalt határidőt a rendelkezési jogkör gyakorlójának döntésétől kell számítani.

(3) Ha az előzetesen letartóztatottat – egészségi állapotára figyelemmel – bv. egészségügyi intézetben vagy gyógyintézetben kell elhelyezni, erről a rendelkezési jogkör gyakorlóját legkésőbb az elhelyezés megváltoztatásával egy időben értesíteni kell. Ha az elhelyezés megváltoztatására orvosilag indokolt sürgős esetben kerül sor, a rendelkezési jogkör gyakorlóját utólag haladéktalanul értesíteni kell. A rendelkezési jogkör gyakorlójának (1) bekezdés szerinti rendelkezését ebben az esetben is be kell tartani.

(4) Ha a bírói értesítőlap vagy az ügyészi rendelvény az előzetes letartóztatás végrehajtására vonatkozó valamely kérdésben nem tartalmaz rendelkezést, az intézet a rendelkezési jogkör gyakorlóját haladéktalanul értesíti a döntés szükségességéről. A rendelkezési jogkör gyakorlójának döntéséig az intézet az előzetes letartóztatást a 392. § (2) bekezdés szerinti általános szabályok alkalmazásával hajtja végre.

(5) A fogva tartó intézet haladéktalanul értesíti a rendelkezési jogkör gyakorlóját, ha az előzetes letartóztatás végrehajtása alatt annak jogkörébe tartozó döntés szükségességét észleli.

(6) Az (1) bekezdés *d)* pontjában meghatározott előállításra vonatkozó idézés, értesítés esetén a bv. intézet a Be. 279.§ (3) bekezdés alapján állítja elő a terheltet.

Elkülönítési szabályok

391. §

(1) Az előzetes letartóztatás végrehajtása során el kell különíteni

- a)* az előzetesen letartóztatottakat a többi egyéb jogcímen fogvatartottól,
- b)* a férfiakat a nőktől,
- c)* – a rendelkezési jogkör gyakorlójának rendelkezésétől függően – az ugyanabban az eljárásban letartóztatottakat egymástól,
- d)* a dohányzókat a nem dohányzóktól,
- e)* a fertőző betegeket a nem fertőző betegektől.

(2) Az előzetesen letartóztatott fiatakorúakat a felnőttektől el kell különíteni.

(3) Az előzetesen letartóztatott katonát a többi előzetes letartóztatottól el kell különíteni.

(4) Ha az előzetesen letartóztatott elítéltekkel együtt végez munkát, a kijelölt körletrészen lévő zárakban vagy lakóhelyiségekben közösen helyezhető el.

(5) Az előzetesen letartóztatott az általános iskolai, illetve középfokú iskolai oktatásban, szakképzésben, valamint a reintegrációs programokon az elítéltekkel együtt vehet részt.

(6) Az együttes elhelyezésnél figyelembe kell venni a rendelkezési jogkör gyakorlójának rendelkezését, az előzetesen letartóztatott előéletét és a bűncselekményt, amely miatt ellene büntetőeljárás van folyamatban.

Az előzetes letartóztatás végrehajtásának rendje

392. §

(1) Az előzetesen letartóztatottakat a zárkában egyedül, vagy közösen lehet elhelyezni. Az együttes elhelyezésnél figyelembe kell venni a rendelkezési jogkör gyakorlójának rendelkezését, az előzetesen letartóztatott előéletét és a bűncselekményt, amely miatt ellene büntetőeljárás van folyamatban.

(2) Az előzetesen letartóztatott

- a) életrendje a rendelkezési jogkör gyakorlója rendelkezéseinek figyelembevételével meghatározott, őrzés, felügyelet és ellenőrzés alatt áll,
- b) külső munkáltatásban nem vehet részt,
- c) a bv. intézet kijelölt részén csak munkáltatás céljából járhat szabadon,
- d) zárkáját zárva kell tartani, kivéve a munkáltatásban részt vevő esetén, a rá vonatkozó eltérő szabályok szerint,
- e) magánál tartható tárgyainak köre és mennyisége korlátozható.

(3) Az előzetes letartóztatást az általános szabályok szerint kell végrehajtani, de a parancsnok a rendelkezési jogkör gyakorlójának egyetértésével az enyhébb vagy szigorúbb szabályok alkalmazását is elrendelheti.

(4) Ha a BFB az előzetesen letartóztatottat kérelmére oktatásban, képzésben, illetve speciális programban való részvételre osztotta be, az elhelyezés kivételesen zárt körleten lévő lakóhelyiségben is biztosítható. A rendelkezési jogkör gyakorlója rendelkezését ebben az esetben is be kell tartani.

(5) Az általános rezsimszabályok alkalmazása során az előzetesen letartóztatott

- a) őrzését és felügyeletét fokozott gondossággal kell megvalósítani,
- b) a fogva tartó intézet területén csak engedéllyel és felügyelet mellett mozoghat, zárkáját zárva kell tartani,
- c) látogatóját az erre kijelölt helyiségben alkalmanként hatvan perc időtartamban fogadhatja,
- d) az előzetesen letartóztatottak csoportos programjain kivételesen vehet részt,
- e) magánál tartható tárgyainak köre és mennyisége korlátozható,
- f) saját ruháját viselheti.

(6) Az enyhébb rezsimszabályok alkalmazása során az előzetesen letartóztatott

- a) fogvatartását őrzéssel és felügyelettel kell biztosítani,
- b) engedélyezhető, hogy a fogva tartó intézet kijelölt területén felügyelet nélkül mozogjon, ez esetben zárkáját nappal nyitva lehet tartani,

- c) részére engedélyezhető, hogy látogatóját az erre kijelölt helyiségben alkalmanként legalább hatvan perc, de legfeljebb kilencven perc időtartamban fogadja,
- d) részére – a rendelkezési jogkör gyakorlójának rendelkezéseit figyelembe véve – engedélyezhető, hogy részt vegyen az előzetesen letartóztatottak csoportos szabadidős, sport- és kulturális programjain,
- e) magánál tartható tárgyainak köre és mennyisége a fogva tartó intézet rendjének megtartásával és biztonságának megőrzésével bővíthető,
- f) saját ruháját viselheti.

(7) A szigorúbb rezsim szabályok alkalmazása során az előzetes letartóztatott

- a) fogvatartását a fokozott őrzés szabályira is figyelemmel, őrzéssel kell biztosítani,
- b) a fogva tartó intézet területén csak engedéllyel és felügyelet mellett mozoghat, zárkáját zárva kell tartani,
- c) látogatójával biztonsági beszélőfülkében vagy biztonságtechnikai eszközökön keresztül harminc perc időtartamban érintkezhet,
- d) részére – a rendelkezési jogkör gyakorlójának rendelkezéseit figyelembe véve – kivételesen engedélyezhető, hogy részt vegyen az előzetesen letartóztatottak csoportos szabadidős, sport- és kulturális programjain,
- e) magánál tartható tárgyainak köre és mennyisége a fogva tartó intézet rendjének megtartásával és biztonságának megőrzésével korlátozható,
- f) saját ruházata viselésének joga a fogva tartó intézet területén biztonsági szempontból korlátozható.

(8) A fogva tartó intézet az előzetes letartóztatás lejárta idejét nyilvántartja.

393. §

(1) Ha az előzetesen letartóztatottal szemben a bíróság más ügyben szabadságvesztés végrehajtását rendeli el – kivéve a közérdekű munka és a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést –, az intézet az előzetes letartóztatás végrehajtását megszakítja, és a szabadságvesztést hajtja végre.

(2) Az intézet az előzetes letartóztatás (1) bekezdés szerinti megszakításáról értesíti a rendelkezési jogkör gyakorlóját.

(3) Az intézet a szabadságvesztés végrehajtása alatt a rendelkezési jogkör gyakorlójának a 392. § szerinti előírásait köteles végrehajtani.

(4) Ha szabadságvesztés végrehajtása alatt az előzetes letartóztatás tartama nem jár le, vagy azt nem szüntetik meg, a szabadságvesztés lejárta után az előzetes letartóztatás végrehajtását folyamatosan folytatni kell.

(5) Ha az a büntetőügy, amelyben az intézet által megszakított előzetes letartóztatást elrendelték, még jogerősen nem fejeződött be, az intézet a szabadságvesztés végrehajtásának befejezése előtt harminc nappal megkeresi a bíróságot, vagy a vádemelés előtt az ügyészt az előzetes letartóztatás kérdésében való döntés érdekében.

Az előzetesen letartóztatott jogai és kötelezettségei

394. §**(1) Az előzetesen letartóztatott jogosult**

- a) büntetőeljárási jogainak korlátozás nélküli gyakorlására, ennek során védőjével – és ha nem magyar állampolgár, államának konzuli tisztviselőjével – szóban, írásban, telefonon ellenőrzés nélkül érintkezhet;
- b) hozzátartozóival és más személyekkel – a rendelkezési jogkör gyakorlójának 390. § (1) bekezdés a) pontja szerinti rendelkezését figyelembe véve – kapcsolattartásra, ennek keretében
- ba) levelezésre, a levelezés gyakorisága és terjedelme – ha a rendelkezési jogkör gyakorlója másként nem rendelkezik – nem korlátozott,
- bb) legalább havonta két alkalommal látogató fogadására,
- bc) kapcsolattartójával naponta, alkalmanként legalább tíz perc időtartamban telefonbeszélgetés kezdeményezésére,
- bd) legalább havonta csomag fogadására, kéthetente a jogszabályban meghatározott összegért a letéti pénzből való vásárlásra,
- c) kérelmére – a fogva tartó intézet lehetőségei szerint – munkavégzésre, a munka minőségével és mennyiségével arányos díjazásra, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkakörülményekre,
- d) kérelmére – a fogva tartó intézet lehetőségei szerint – általános iskolai, illetve középfokú iskolai oktatásban vagy szakképzésben való részvételre,
- e) választójoga gyakorlására a fogva tartó intézetben; ennek során az előzetesen letartóztatott személyazonossága a fogva tartó intézet nyilvántartása alapján állapítható meg.

(2) Ha az előzetesen letartóztatott ellen a Btk. XIX. Fejezet alá tartozó bűncselekmény elkövetése miatt indult meg a büntetőeljárás, részére – önkéntes részvételi alapon – fel kell ajánlani megfelelő viselkedésterápiát vagy más csoportos foglalkozáson való részvételt.

(3) Az előzetesen letartóztatott – a rendelkezési jogkör gyakorlójának engedélyével – őrzéssel meglátogathatja orvos által igazoltan súlyos beteg közeli hozzátartozóját, és részt vehet a közeli hozzátartozója temetésén. Az erre irányuló kérelemről a fogva tartó intézet – véleményének csatolásával – a rendelkezési jogkör gyakorlóját haladéktalanul, indokolt esetben rövid úton értesíti.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott előállítás költségeit az előzetesen letartóztatott viseli.

(5) A parancsnok a 154. § (1) bekezdésében meghatározott okok fennállásának az idejére – az ott meghatározott időtartamban – az előzetesen letartóztatottak meghatározott csoportjára nézve elrendelheti az (1) bekezdés b) és d) pontjában foglalt jogok gyakorlásának teljes vagy részleges felfüggesztését. Az országos parancsnok az intézkedés időtartamát további öt nappal meghosszabbíthatja.

(6) Az (5) bekezdés szerinti intézkedéssel kapcsolatban a 154. § (2) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni. Az előzetesen letartóztatott részére a járványügyi intézkedés kivételével a (4) bekezdés szerinti időtartam alatt is engedélyezhető, hogy orvos által igazoltan súlyos beteg közeli hozzátartozóját őrzéssel meglátogassa, részt vegyen közeli hozzátartozója temetésén, vagy hogy részére a bírósági, hatósági eljárásokban való részvételhez szükséges iratok kézbesítésre kerüljenek.

(7) Ha az előzetesen letartóztatott a temetésen nem vett részt, a rendelkezési jogkör gyakorlója a temetést követő harminc napon belül – az (5) bekezdés szerinti feltételekkel – engedélyezheti, hogy az előzetesen letartóztatott lerója kegyeletét a közeli hozzátartozója sírjánál.

395. §

(1) Az előzetesen letartóztatott csak a fogva tartó intézetben köthet házasságot, vagy létesíthet bejegyzett élettársi kapcsolatot. A házasságkötés vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése megszervezésének és lebonyolításának során a rendelkezési jogkör gyakorlójának a kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseit érvényesíteni kell.

(2) A házasságkötés vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése után a parancsnok – a rendelkezési jogkör gyakorlójának előzetes jóváhagyásával – a házastársak vagy a bejegyzett élettársak részére a tanúkkal és a hozzátartozókkal beszélgetést engedélyezhet.

396. §

(1) Ha a fogva tartó intézetben szervezett általános iskolai, illetve középfokú iskolai oktatás vagy szakképzés folyik, továbbá a reintegrációs programok és foglalkozások valamelyikét biztosítják, a parancsnok az előzetesen letartóztatott részére engedélyezheti, hogy oktatásban, szakképzésben, programban vagy foglalkozáson részt vehessen, ha ezzel nem veszélyezteti a fogvatartás biztonságát, és az nem ütközik a rendelkezési jogkör gyakorlójának előírásaiba.

(2) Az ugyanazon büntetőeljáráásban letartóztatottak elkülönítésére vonatkozó szabályokat a munkavégzés, az oktatás és szakképzés, vagy a reintegrációs programok és foglalkozások során, valamint a művelődési és a sportolási lehetőségek igénybevételekor is be kell tartani.

(3) A fogva tartó intézetben megtartott vallásos szertartásokon és más rendezvényeken az ugyanazon büntetőeljáráásban letartóztatottak is részt vehetnek, de a fogva tartó intézetnek biztosítani kell, hogy az érintettek ez alatt egymással ne érintkezhessenek.

397. §

Az előzetesen letartóztatott köteles

- a) a fogva tartó intézet rendjét betartani,
- b) az előzetes letartóztatást a bíróság, vagy az ügyész döntése alapján a fogva tartó intézetben tölteni,
- c) az önként vállalt és kérelmére kijelölt munkát ismereteinek és képességeinek megfelelően, fegyelmezetten, a munkahelyi és munkaköri szabályoknak megfelelően elvégezni, a munkavégzéssel kapcsolatos előírásokat megtartani,
- d) ha a c) pont szerint munkát végez, jogszabályban meghatározottak szerint forma-, illetve munkaruhát viselni,
- e) munkadíjából, illetve a letéti pénzből a tartására fordított költségekhez hozzájárulni,
- f) az intézet ellátásában, tisztán tartásában díjazás nélkül részt venni.

A védővel való kapcsolattartás és az irattanulmányozás

398. §

(1) Az előzetesen letartóztatott a védőjével – és ha nem magyar állampolgár, államának konzuli tisztségviselőjével – szóban, írásban és telefonon – a befogadás időpontjától –, ellenőrzés nélkül érintkezhet.

(2) A szóbeli érintkezésre a fogva tartó intézet hivatali idejében kerülhet sor, kivéve, ha a védővel való megbeszélés olyan eljárási cselekmény megtétele végett szükséges, amelynek elmulasztásához jogkövetkezmény fűződik.

(3) Az előzetesen letartóztatott a védőt a fogva tartó intézet által kijelölt telefonkészüléken hívhatja fel. A védő hetente egyszer – az előzetesen letartóztatott büntetőeljárási jogainak gyakorlása érdekében – a fogva tartó intézet által a házirendben megállapítottak szerint, egy óra időtartamban jogosult telefonbeszélgetés kezdeményezésére.

(4) Az előzetesen letartóztatott a büntetőeljárással kapcsolatban készített feljegyzéseit magánál tarthatja, azokat védőjének ellenőrzés nélkül átadhatja. Ha alapos indok merül fel arra, hogy az előzetesen letartóztatott részére érkező, vagy az előzetesen letartóztatott által küldött – büntetőeljáráshoz kapcsolódó levél – nem a címzésben megjelölt védőtől származik, vagy nem a védőnek szól, azt az előzetesen letartóztatott jelenlétében – jegyzőkönyv egyidejű felvétele mellett – kell felbontani. Az ellenőrzés csak a feladó és a címzett azonosítására szolgálhat.

399. §

(1) A védő az előzetesen letartóztatottal való megbeszélésről készített feljegyzést vagy hangfelvételt a fogva tartó intézetből ellenőrzés nélkül kiviheti. A védő a hangfelvevő készüléket – a belépéskor történő bejelentés mellett – külön engedély nélkül viheti be az intézetbe.

(2) A védő személyes biztonságát – kérésére vagy beleegyezésével – a fogva tartó intézet biztosítja. A felügyelet az előzetesen letartóztatott és a védő büntetőeljárási jogait nem korlátozhatja.

(3) E címnek a védőre vonatkozó rendelkezései a meghatalmazott vagy kirendelt ügyvédre, az alkalmazott ügyvédre, az ügyvédjelöltre, valamint – a rendelkezési jogkör gyakorlójának előírásait figyelembe véve – a törvényes képviselőre is alkalmazni kell.

(4) Ha a bíróság a védőt a Be. rendelkezése alapján az eljárásból kizárta, az érintett büntetőeljárásban a védő az e címben meghatározott jogait nem gyakorolhatja. Erről a bíróság a bv. intézetet hivatalosan értesíti.

(5) A 2012. évi CLXXX. törvény szerinti átadási letartóztatás és ideiglenes átadási letartóztatás, ideiglenes végrehajtási letartóztatás végrehajtása, az eljárási jogsegély keretében ideiglenesen átszállított személy fogvatartása, valamint az Nbjt. szerinti kiadatási letartóztatás, ideiglenes kiadatási letartóztatás végrehajtása, az eljárási jogsegély keretében ideiglenesen átvett személy fogvatartása, illetve – ameddig az átvételről a bíróság nem határoz – a külföldi bíróság által kiszabott szabadságvesztés ideiglenes végrehajtása esetén a külföldi államban folytatott büntetőeljárásban védőként eljáró személy fogva tartó intézetbe történő belépését – a védőre vonatkozó szabályok szerint – engedélyezni kell.

400. §

Ha a Be. 114. §-a szerint a büntetőeljárásban tolmács alkalmazása kötelező, a tolmács intézetbe történő belépését – a rendelkezési jogkör gyakorlójának előírásait figyelembe véve – engedélyezni kell.

401. §

(1) Az előzetesen letartóztatottat – a rendelkezési jogkör gyakorlójának intézkedése alapján – a fogva tartó intézet irattanulmányozásra előállítja. A fogva tartó intézetben történő irattanulmányozásra felügyelet mellett kerül sor.

(2) Az előzetesen letartóztatott jogosult az ellene folyamatban lévő büntetőeljárás során a bíróság, az ügyész vagy a nyomozó hatóság által elektronikus eszközön átadott iratokba vagy kiadott másolatba történő betekintéshez a fogva tartó intézet által biztosított eszközt igénybe venni.

*A kapcsolattartás közös szabályai***402. §**

(1) A fogva tartó intézet az előzetes letartóztatás biztonsága és a fogva tartó intézet rendje és védelme érdekében – a rendelkezési jogkör gyakorlója előírásainak végrehajtása mellett – ellenőrzi az előzetesen letartóztatott 394. § (1) bekezdés *b)* pontjában meghatározott kapcsolattartását. Az ellenőrzés lehetőségéről az előzetesen letartóztatottat, vagy az előzetesen letartóztatott útján a kapcsolattartót tájékoztatni kell.

(2) Az előzetesen letartóztatott hivatalos kapcsolattartásra jogosulttal történő kapcsolattartása nem számítható be a szóbeli és személyes kapcsolattartás 394. § (1) bekezdés *b)* pont *bb)* és *bc)* alpontja szerint meghatározottak gyakoriságába és tartamába.

*Levelezés***403. §**

(1) Az előzetesen letartóztatott korlátlanul küldhet és fogadhat leveleket, ha a rendelkezési jogkör gyakorlója másként nem rendelkezik.

(2) A levelezés költségeit az előzetesen letartóztatott viseli. Ha vagyoni helyzete miatt szükséges, a büntetőeljárással kapcsolatos levelezés költségeit az intézet megelőlegezi.

(3) Az előzetesen letartóztatott levelezése az általános szabályok szerint ellenőrizhető, vagy korlátozható. Nem ellenőrizhető a hatóságokkal, nemzetközi egyezmény alapján létrehozott nemzetközi szervezetekkel és a védővel, vagy nem magyar állampolgár előzetesen letartóztatott esetén államának konzuli képviselőjével való levelezés.

*Látogatás***404. §**

(1) Az előzetesen letartóztatott – legalább havonként – felügyelet mellett látogatót fogadhat. A látogatás időtartama alkalmanként egy óra. Az előzetesen letartóztatott e joga a rendelkezési jogkör gyakorlójának döntése alapján korlátozható.

(2) Az előzetesen letartóztatottnak – a rendelkezési jogkör gyakorlójának a 390. § szerinti rendelkezéseire figyelemmel – lehetővé kell tenni, hogy az előzetes letartóztatás elrendelésétől számított hetvenkét órán belül látogatót fogadjon, és tőle csomagot vehessen át.

Telefonbeszélgetés

405. §

(1) Az előzetesen letartóztatott telefonbeszélgetést kezdeményezhet. A telefonbeszélgetés kezdeményezése a 390. § (1) bekezdés *a*) pontja szerint korlátozható, vagy ellenőrizhető.

(2) A 394. § (1) bekezdés *b*) pont *bc*) alpontja szerinti időtartamba a védővel történő telefonbeszélgetés tartama nem számítható be.

Nyilatkozattétel sajtó útján

406. §

(1) Az előzetesen letartóztatott jogosult nyilatkozatot tenni a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló törvény szerinti műsorszámban vagy sajtótermékben, vagy az elektronikus hírközlésről szóló törvény szerinti elektronikus hírközlő hálózat útján történő közzététellel.

(2) A nyilatkozattétel, vagy a közzététel engedélyezésére és megtagadására a 124–125. §-ban foglalt rendelkezéseket az e §-ban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(3) Az előzetesen letartóztatott nyilatkozattétele, vagy nyilatkozatának közzététele a bv. intézet rendje és biztonsága, valamint a büntetőeljárás eredményessége érdekében korlátozható.

(4) A büntetés-végrehajtás országos parancsnoka a 124. § (2) bekezdése szerinti kérelem benyújtásától számított három munkanapon belül javaslatot készít arról, hogy a nyilatkozattétel a (3) bekezdésben meghatározott érdekek valamelyikét sérti vagy veszélyezteti-e, és azt a kérelemmel együtt megküldi a vádirat benyújtásáig az ügyésznek, a vádirat benyújtását követően a bíróságnak.

(5) A kérelemről az iratoknak a hozzá érkezésétől számított három munkanapon belül az iratok alapján

- a*) a vádirat benyújtása előtt az ügyész határozattal,
- b*) a vádirat benyújtását követően a bíróság végzéssel

határoz.

(6) Az (5) bekezdés alapján hozott, a nyilatkozattétel megtagadásáról szóló határozat ellen az előzetesen letartóztatott és védője, az (5) bekezdés *b*) pontja alapján hozott, a nyilatkozattételt engedélyező határozat ellen az ügyész a határozat kézbesítésétől számított öt munkanapon belül fellebbezhet, a fellebbezést az iratokkal együtt haladéktalanul fel kell terjeszteni.

(7) A fellebbezést az iratok hozzá érkezését követően három munkanapon belül az (5) bekezdés *a*) pontja esetén a nyomozási bíró, az (5) bekezdés *b*) pontja esetén a törvényszék másodfokú tanácsa tanácsulésen bírálja el.

(8) Ha a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka a 124. § (4) bekezdése alapján a közzététel megtagadására lát okot, akkor erről a 124. § (2) bekezdése szerinti kérelem benyújtásától

számított három munkanapon belül javaslatot tesz, és azt a kérelemmel és a közlésre szánt anyaggal együtt megküldi a vádirat benyújtásáig az ügyésznek, a vádirat benyújtását követően a bíróságnak. Az ügyész, vagy a bíróság eljárására az (5)–(7) bekezdést kell alkalmazni.

(9) Az ügyész és a bíróság eljárására egyebekben a Be. szabályait kell alkalmazni.

(10) E § alkalmazásában a bv. intézet rendje és biztonsága alatt a fogva tartó intézet rendjét és biztonságát kell érteni.

(11) Előzetes letartóztatás esetén a 13. § (1) bekezdése szerinti kérelmet a vádirat benyújtása előtt az ügyésznél, azt követően a bíróságnál kell benyújtani, melyben meg kell jelölni, hogy milyen lakcímre kéri a sértett az értesítést. A sértett a kérelmét visszavonhatja.

Az előzetesen letartóztatott munkavégzése

407. §

(1) Az előzetesen letartóztatott munkára nem kötelezhető.

(2) Az előzetesen letartóztatott kérelmére munkát végezhet, erről a BFB dönt. Ha az előzetesen letartóztatott munkát végez, az elhelyezés kivételesen zárt részlegen lévő lakóhelyiségben is biztosítható. A munka kijelölésénél tekintettel kell lenni különösen

- a) a rendelkezési jogkör gyakorlójának előírásaira,
- b) az előzetesen letartóztatott szakképzettségére, foglalkozására és szaktudására,
- c) az előzetesen letartóztatott egészségi állapotára, nemére és életkorára.

(3) Ha az előzetesen letartóztatott kérelmére munkáltatásban vesz részt, munkáltatására és a tartási költségekhez való hozzájárulására a kötelező munkavégzés szabályait alkalmazni kell azzal, hogy erről előzetesen tájékoztatni kell.

(4) A munkavégzés az előzetesen letartóztatott büntetőeljárási jogainak gyakorlásában és kötelezettségeinek teljesítésében nem akadályozhatja.

Az előzetesen letartóztatott jutalmazása és fenyítése

408. §

Az előzetesen letartóztatott számára adható jutalmak közül a 165. § (2) bekezdés h)–j) pontja nem alkalmazható.

409. §

(1) Az előzetesen letartóztatottal szemben alkalmazható fenyítések:

- a) feddés,
- b) a személyes szükségletekre fordítható összeg csökkentése legfeljebb három hónapig terjedő időre, legfeljebb havi ötven százalékkal,
- c) a fogva tartó intézet által szervezett rendezvényektől, szabadidős és sportprogramokon való részvételtől eltiltás, amely meghatározott alkalmakra vagy legfeljebb három hónapra vonatkozhat,

d) tizenöt napig terjedő magánelzárás.

(2) Ha az előzetesen letartóztatott dolgozik, a magánelzárás tíz napig terjedhet.

(3) A fenyítés végrehajtása nem akadályozhatja az előzetesen letartóztatottat a büntetőeljárási jogainak gyakorlásában és kötelezettségeinek teljesítésében.

Az előzetes letartóztatott szabadítása

410. §

(1) Az előzetesen letartóztatottat

- a) az előzetes letartóztatás lejáratának,
- b) az előzetes letartóztatásnak a Be. 132. § (3) bekezdése szerinti megszűnése,
- c) a nyomozás vagy az eljárás megszüntetése esetén az erről szóló határozat kézbesítésének
- d) az előzetes letartóztatást megszüntető rendelkezés

napján kell szabadítani.

(2) Ha a bíróság az előzetes letartóztatást a tárgyaláson szünteti meg, az erről szóló végzés és az értesítőlap átadása után az előzetesen letartóztatottat – ha más ügyben nem kell fogva tartani – helyben szabadítani kell, az arról szóló tájékoztatás mellett, hogy szabadulási igazolásának az átvétele, vagy az elszámolás érdekében a fogva tartó intézetet a következő munkanapon, hivatali időben keresse fel.

(3) Az előzetesen letartóztatott bíróságon történő szabadítása esetén a bíróság személyazonosításra alkalmas igazolást állít ki az előzetesen letartóztatott szabadításáról, amennyiben a fogvatartott nem kíván visszatérni a bv. intézetbe.

(4) A fogva tartó intézet az (1) bekezdés szerinti rendelkezés bevétele nélkül szabadítja azt az előzetesen letartóztatottat, aki az első- vagy a másodfokú bíróság által nem jogerősen kiszabott szabadságvesztés tartamát letöltötte.

(5) Az (1) és (2) bekezdés eseteiben sem szabadítható az előzetesen letartóztatott, ha szabadságvesztést, elzárást, közérdekű munka vagy pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést, előzetes letartóztatást, kiadatási letartóztatást, vagy ideiglenes kiadatási letartóztatást, az európai elfogatóparancs végrehajtásával kapcsolatban elrendelt átadási letartóztatást vagy ideiglenes átadási letartóztatást, vagy ideiglenes végrehajtási letartóztatást kell töltenie.

(6) Ha az előzetesen letartóztatottnak az előzetes letartóztatást követően idegenrendészeti őrizetet vagy menekültügyi őrizetet kell töltenie, a fogva tartó intézet a szabadítás időpontját legkésőbb három nappal megelőzően értesíti az illetékes idegenrendészeti hatóságot, vagy menekültügyi hatóságot. Ha az idegenrendészeti hatóság, vagy menekültügyi hatóság az értesítés alapján a szabadítás időpontjában nem veszi át az előzetesen letartóztatottat, ez az előzetesen letartóztatott szabadítását nem akadályozhatja meg.

Az elmeállapot megfigyelése és a kóros elmeállapotú előzetesen letartóztatott vizsgálata

411. §

(1) Ha a fogva tartó intézetben elhelyezett előzetesen letartóztatott elmeállapotának megfigyelését a bíróság elrendelte (Be. 107. §), a fogva tartó intézet az előzetesen letartóztatottat haladéktalanul az IMEI-be szállítja.

(2) Az elmeállapot megfigyelésének befejezésekor az IMEI a véleményét megküldi a megfigyelést elrendelő bíróságnak. Ha az IMEI véleménye szerint az előzetesen letartóztatott kóros elmeállapotú, az előzetes letartóztatás végrehajtását, vagy az előzetesen letartóztatott gyógykezelését a bíróság más döntéséig az IMEI végzi.

412. §

(1) Ha az előzetesen letartóztatottnál a fogva tartó intézet kóros elmeállapotra utaló tüneteket észlel, megvizsgálás céljából haladéktalanul az IMEI-be utalja és erről egyidejűleg a rendelkezési jogkör gyakorlóját értesíti.

(2) Az IMEI a vizsgálat eredményéről haladéktalanul értesíti a beutaló fogva tartó intézetet és a rendelkezési jogkör gyakorlóját. Az IMEI, ha a beutalt előzetesen letartóztatott fekvőbeteg gyógyintézeti kezelése nem szükséges, a vizsgálati eredményről készült dokumentációt megküldi a fogvatartást foganatosító bv. intézet orvosának.

(3) Ha a vizsgálat eredménye szerint az előzetesen letartóztatott kóros elmeállapotú, az előzetes letartóztatás végrehajtását vagy gyógyítását a rendelkezési jogkör gyakorlójának eltérő döntéséig az IMEI végzi.

(4) Ha az előzetesen letartóztatottnál veszélyeztető állapot nem áll fenn és a kezelést visszautasítja, valamint ha a vizsgálat nála pszichiátriai megbetegedést nem igazolt, az IMEI haladéktalanul intézkedik a beutaló fogva tartó intézetbe történő visszaszállításáról. Erről az IMEI a rendelkezési jogkör gyakorlóját haladéktalanul értesíti.

A fiatalkorúak előzetes letartóztatásának végrehajtására vonatkozó szabályok

413. §

(1) A fiatalkorúak előzetes letartóztatásának végrehajtására – az e Fejezetben foglalt eltérésekkel – az V. fejezetnek a fiatalkorúakra vonatkozó szabályait kell alkalmazni.

(2) Törvényben meghatározott esetben, vagy ha a bíróság úgy rendelkezik, a fiatalkorú előzetes letartóztatását javítóintézetben kell végrehajtani.

(3) Ha a Be. 454. § (2) és (3) bekezdése alapján a fiatalkorú előzetes letartóztatását bv. intézetben kell végrehajtani, a fogva tartó intézet – ha a fiatalkorú érdekében szükséges – javaslatot tehet az ügyésznek arra, hogy indítványozza az előzetes letartóztatás végrehajtási helyének megváltoztatását.

(4) A fiatalkorú előzetes letartóztatott legfeljebb öt napig terjedő magánelzárással fenyegethető.

Fiatalkorúak javítóintézetben történő előzetes letartóztatásának végrehajtására vonatkozó rendelkezések

414. §

(1) Az előzetes letartóztatás javítóintézetben történő végrehajtására a XXVII. Fejezet rendelkezéseit kell értelemszerűen alkalmazni, a 362–364. §, valamint a 374., 375. és 378-379. § rendelkezései azonban nem alkalmazhatók.

(2) Az előzetes letartóztatásban lévő fiatalkorú kivételesen, legfeljebb öt napra, ideiglenesen akkor is elhelyezhető bv. intézetben és rendőrségi fogdán, ha az előzetes letartóztatást javítóintézetben hajtják végre.

(3) Az előzetes letartóztatásban lévő fiatalkorú bv. intézetben vagy rendőrségi fogdán történő ideiglenes elhelyezéséről, annak tartamáról a (2) bekezdés keretei között a bíróság határoz.

(4) A bíróságnak az előzetes letartóztatásról a tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig a fiatalkorú – huszonnégy órát meg nem haladó tartamban – az ügyész rendelkezése alapján is elhelyezhető bv. intézetben vagy rendőrségi fogdában. Erről az ügyész a bíróságot értesíti.

(5) Az előzetes letartóztatásban lévő fiatalkorú, ha fekvőbeteg-ellátásra szorul, vagy egészségi állapota kórházi kivizsgálást igényel, egészségügyi ellátását és vizsgálatát lehetőség szerint büntetés-végrehajtási egészségügyi intézetben kell biztosítani.

415. §

(1) Ha a fiatalkorú tartósan szembeszegül a javítóintézet rendjével, társai vagy a javítóintézeti dolgozók testi épségét, illetve a javítóintézet biztonságát súlyosan veszélyeztető magatartást tanúsít, az igazgató az ügyésznél kezdeményezheti az előzetes letartóztatás végrehajtási helye megváltoztatásának indítványozását.

(2) Ha a bíróság az előzetes letartóztatás végrehajtási helyének megváltoztatását rendeli el, a javítóintézet a fiatalkorú átszállítása érdekében megkeresi a javítóintézet székhelye szerint illetékes rendőrkapitányságot.

416. §

(1) A rendelkezési jogkör gyakorlója rendelkezik az előzetesen letartóztatott fiatalkorú

- a) kapcsolattartásának (levelezés, látogató fogadása, csomagküldemény, telefonbeszélgetés) korlátozásáról, vagy ellenőrzéséről,
- b) előállításáról, a javítóintézetben való kihallgatásáról,
- c) más intézetbe való átszállításáról,
- d) elkülönítéséről az ugyanabban az eljárásban letartóztatottaktól.

(2) Az intézet gondoskodik a rendelkezési jogkör gyakorlója rendelkezéseinek végrehajtásáról. Ha a bírói értesítőlap vagy ügyészi rendelvénnyel az előzetes letartóztatás végrehajtására vonatkozó valamely kérdésben nem tartalmaz rendelkezést, a javítóintézet az általános jogszabályi előírásoknak megfelelően jár el.

(3) Ha az intézet az előzetes letartóztatás végrehajtása alatt a rendelkezési jog gyakorlójának jogkörébe tartozó döntés szükségességét észleli, erről öt haladéktalanul értesíti.

417. §

Az előzetesen letartóztatott fiatalkorú javítóintézetben kívüli oktatásban, képzésben, munkafoglalkoztatásban nem vehet részt.

418. §

(1) Az előzetesen letartóztatott fiatalkorú számára javítóintézetben kívüli program, betegszabadság nem engedélyezhető.

(2) Ha a rendelkezési jogkör gyakorlója engedélyezte az előzetesen letartóztatott fiatalkorú számára, hogy felügyelettel meglátogassa súlyosan beteg hozzátartozóját, vagy részt vegyen hozzátartozója temetésén, megkeresi az intézet székhelye szerint illetékes rendőrkapitányságot a fiatalkorú kísérése érdekében.

419. §

(1) Kapcsolattartásra jogosult a fiatalkorú a hozzátartozójával, szülői felügyeleti jogát gyakorló szülőjével, más törvényes képviselőjével, ha a kapcsolattartást kizáró ok nem merült fel.

(2) Az ellenőrzés nélküli érintkezés lehetőségét kell biztosítani – az intézet házirendje szerint – az előzetesen letartóztatott fiatalkorú és

a) védője,

b) a jogszabályok által az alapvető jogok védelmére feljogosított szervezet tagja, a nemzeti megelőző mechanizmus feladatainak teljesítésére felhatalmazott munkatársa, továbbá a karitatív tevékenységet végző egyház vagy civil szervezet tagja,

c) nevelésbe vett fiatalkorú esetén a gyermekvédelmi gyámja,

d) vallásgyakorlás céljából az egyházi személy,

e) a kirendelt pártfogó felügyelője vagy megelőző pártfogó felügyelője,

f) hazája Magyarországon akkreditált diplomáciai képviselője, konzuli tisztségviselője, ennek hiányában az érdekei képviselőjét ellátó állam képviselői

között.

(3) A javítóintézeti nevelés végrehajtása során a fiatalkorú kérelmére a javítóintézet igazgatója az (1)–(2) bekezdésben meghatározottakon túl más személy számára is engedélyezheti a kapcsolattartást.

420. §

(1) Büntető ügyben történő idézés alapján a javítóintézet megkeresi a bíróság székhelye szerint illetékes rendőrkapitányságot az előzetesen letartóztatott fiatalkorúnak a megjelölt helyre és időre történő előállítására, majd a javítóintézetbe visszaszállítása érdekében. A nyomozó hatóság részéről kért előállítás a rendelkezési jog gyakorlójának hozzájárulásával történhet.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak szerint kell eljárni akkor is, ha a bíróság értesítése alapján az előzetesen letartóztatott fiatalkorú vagy a védője kéri az előállítását.

(3) Az előzetesen letartóztatott fiatakorút a nyomozó hatóság – a rendelkezési jogkör gyakorlójának engedélyével – az igazgatóval egyeztetett időpontban, a javítóintézetben is kihallgathatja.

(4) Az előzetesen letartóztatott fiatakorúnak a nyomozó hatóság részére történő kiadását a rendelkezési jogkör gyakorlója engedélyezi.

Az előzetes letartóztatás megszüntetése

421. §

(1) Az előzetesen letartóztatott fiatakorút a lejárati napján, vagy az előzetes letartóztatást megszüntető rendelkezés napján a javítóintézetből szabadon kell bocsátani, és a törvényes képviselőnek vagy megbízottjának a javítóintézet székhelyén kell átadni. Ha a törvényes képviselő vagy megbízottja a fiatakorúért nem jelenik meg, gondoskodni kell a fiatakorú elkülönített elhelyezéséről és a továbbiakban a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény és végrehajtási rendelete szerint kell eljárni.

(2) Ha a bíróság az előzetes letartóztatást a tárgyaláson szünteti meg, az erről szóló végzés átadása után a fiatakorút helyben szabadítani kell, annak tájékoztatása mellett, hogy szabadulási igazolásának az átvétele vagy az elszámolás érdekében a javítóintézetet a következő munkanapon, hivatali időben keresse fel.

(3) Az előzetes letartóztatásból szabaduló fiatakorút a jelen lévő törvényes képviselőjének vagy megbízottjának, a más ügy miatt jogerős javítóintézeti nevelés hatálya alatt álló fiatakorút a javítóintézet megbízottjának kell átadni, de távollétük a szabadításnak nem akadálya. A fiatakorú átvételére jogosult személy távolléte esetén, ha a fiatakorú hazatérése nem biztosítható, a bíróság intézkedik a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezése iránt és gondoskodik a gyermeknek az ideiglenes hatályú elhelyezéséről rendelkező határozatban megjelölt gondozási helyre történő szállítása iránt.

(4) A (2) bekezdés alapján helyben szabadított fiatakorú – jegyzőkönyvbe foglalt hozzájárulása alapján – a tárgyalásról az intézetbe visszaszállítható, ha az intézet hivatali idejében a szabadulási igazolás kiadása és az elszámolás még aznap elvégezhető.

(5) Az előzetes letartóztatásból szabaduló fiatakorú részére a javítóintézet szabadulási igazolást ad. A szabadításakor ki kell adni a fiatakorú részére a személyazonosító igazolványát, a letéti pénzt, a letétként kezelt értéktárgyait, saját ruházatát, valamint iskolai bizonyítványát.

(6) Az előzetes letartóztatásból szabaduló fiatakorú szabadításáról értesíteni kell azokat a szervezetet és személyeket, akiket a fiatakorú intézetbe történt befogadásáról értesítettek, továbbá az előzetes letartóztatás megszüntetését elrendelő ügyészt vagy bíróságot.

A katonák előzetes letartóztatásának végrehajtására vonatkozó szabályok

422. §

(1) A katona előzetes letartóztatását katonai fogdán – a külön jogszabályban kijelölt intézet e célra elkülönített részén – kell végrehajtani, kivéve, ha a rendelkezési jogkör gyakorlójának a terheltek elkülönítésére vonatkozó rendelkezésének teljesítése másként nem biztosítható.

(2) A katona előzetes letartóztatásának végrehajtására egyebekben a 386–387. és a 390–412. §-ban foglaltakat kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy

- a) az előzetes letartóztatás végrehajtása során a különböző állománycsoportú katonákat egymástól el kell különíteni,
- b) a katona a bíróság, az ügyész, vagy más hatóság elé állításkor egyenruhát visel,
- c) katona esetén a befogadásról és szabadításról értesíteni kell a munkáltatói jogkört gyakorló parancsnokot is.

A nemzetközi bűnügyi együttműködéssel összefüggésben kényszerintézkedés hatálya alatt álló személy fogvatartása

423. §

(1) A 2. § (1) bekezdés c) pontja szerinti kényszerintézkedések hatálya alatt álló személyt a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézetben kell elhelyezni.

(2) A bv. intézet az ideiglenes kiadatási illetve kiadatási letartóztatásban lévő személyt az igazságügyért felelős miniszter vagy a bíróság döntése alapján, az ideiglenes átadási vagy átadási letartóztatásban, vagy ideiglenes végrehajtási letartóztatásban lévő, illetve ideiglenesen átszállított személyt a bíróság döntése alapján helyezi szabadlábra.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott személyt – más állam részére történő átadásakor – az illetékes rendőri szerv megbízottja az intézetben veszi át. A rendőrség megbízottja részére az intézet elismervény ellenében átadja a személy letéti tárgyait és a nyilvántartási okmányok másolatát is.

XXX. Fejezet

Az ideiglenes kényszergyógykezelés végrehajtása

424. §

(1) A kényszergyógykezelés végrehajtására vonatkozó szabályokat – a kényszergyógykezelés felülvizsgálatára, megszüntetésére, megszűnésére, valamint az adaptációs szabadságra és az elbocsátott kényszergyógykezelt pszichiátriai gyógykezelésére való előterjesztésre vonatkozó szabályok kivételével – az e fejezetben foglalt eltérésekkel az ideiglenes kényszergyógykezelés végrehajtása során is alkalmazni kell.

(2) Az ideiglenes kényszergyógykezelés kezdő napja az a nap, amelyen a beteget az IMEI-be befogadták. Ha az ideiglenes kényszergyógykezelést megelőzően a beteg elmeállapotát az IMEI-ben megfigyelték, úgy ennek időtartamát az ideiglenes kényszergyógykezelés tartamába nem lehet beszámítani; ez esetben az ideiglenes kényszergyógykezelés az elrendelés napján kezdődik.

(3) Az ideiglenes kényszergyógykezelés költségei az államot terhelik.

(4) Az ideiglenes kényszergyógykezelésre utalt beteg

a) kórlapján legalább kétnaponként fel kell tüntetni azt is, ha állapot- vagy kezelésváltozás nem következett be,

b) más gyógyintézetben történő elhelyezéséről a rendelkezési jogkör gyakorlóját előzetesen – sürgős esetben utólag – értesíteni kell.

(5) A más gyógyintézetben töltött időt az ideiglenes kényszergyógykezelés időtartamába be kell számítani.

(6) Az ideiglenes kényszergyógykezelést a védőjével és hazája konzuli tisztségviselőjével az előzetesen letartóztatottra vonatkozó szabályok szerint jogosult kapcsolatot tartani. Az ideiglenes kényszergyógykezelést a rendelkezési jogkör gyakorlójának korlátozó rendelkezése hiányában törvényes képviselőjével szóban ellenőrzés nélkül érintkezhet.

(7) A rendelkezési jogkör gyakorlójának rendelkezését az elkülönítés, a fokozott őrzés, a kapcsolattartás tekintetében az ideiglenes gyógykezelés végrehajtása során meg kell tartani. Ha az IMEI a rendelkezési jogkörbe tartozó döntés szükségességét észleli, erről a rendelkezési jogkör gyakorlóját haladéktalanul értesíti.

425. §

Az ideiglenes kényszergyógykezelés indokoltságának időszakos felülvizsgálata esetén a kórrajzkivonatot a felülvizsgálat indítványozására köteles ügyésznek kell megküldeni az ideiglenes kényszergyógykezelés határidejének lejártát megelőző legalább tizenöt nappal.

426. §

(1) Ha az ideiglenes kényszergyógykezelésre befogadott nem kóros elmeállapotú, az IMEI főigazgató főorvos haladéktalanul javaslatot tesz az ideiglenes kényszergyógykezelés megszüntetésére. A megszüntetésre jogosult intézkedéséig az IMEI – a rendelkezési jogkör gyakorlójának rendelkezése szerint – gondoskodik az őrzésről és a felügyeletről.

(2) Az ideiglenesen kényszergyógykezelést el kell bocsátani az IMEI-ből

a) ha az ideiglenes kényszergyógykezelés tartama eltelt és a felülvizsgálatra nem került sor, a lejárat napjával,

b) a nyomozás, vagy az eljárás megszüntetése esetén, az erről szóló határozat kézbesítésének a napjával.

(3) Ha az ügyész vagy a bíróság az ideiglenes kényszergyógykezelést megszünteti, a beteget – megfelelő igazolással ellátva – azon a napon kell elbocsátani, amelyen a kényszerintézkedés megszüntetéséről szóló értesítőlap az IMEI-be megérkezik.

(4) Ha az ideiglenes kényszergyógykezelés megszüntetésekor a terhelt előzetes letartóztatását rendelték el, szabadságvesztésre, elzárásra ítélték, haladéktalanul intézkedni kell a bv. intézetbe történő átszállítása iránt. Ha a beteg fekvőbeteg-gyógyintézeti ápolásra szorul, úgy az IMEI megfelelő osztályán kell gyógykezelését folytatni, vagy a Központi Kórház megfelelő osztályára kell átszállítani. Részletes kórrajz-kivonatát a büntetés-végrehajtási egészségügyi anyagához csatolni kell.

(5) A (2) és (3) bekezdés eseteiben sem bocsátható el az ideiglenesen kényszergyógykezelést és haladéktalanul intézkedni kell a bv. intézetbe történő átszállítása iránt, ha

- a) más ügyben kiszabott szabadságvesztést, elzárást, közérdekű munka vagy pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést,
- b) más ügyben elrendelt előzetes letartóztatást, kiadatási letartóztatást vagy ideiglenes kiadatási letartóztatást, az európai elfogatóparancs végrehajtásával kapcsolatban elrendelt átadási letartóztatást vagy ideiglenes átadási letartóztatást, vagy ideiglenes végrehajtási letartóztatást

kell töltenie.

(6) Ha az ideiglenesen kényszergyógykezeltnak az elbocsátást követően idegenrendészeti őrizetet, vagy menekültügyi őrizetet kell töltenie, a fogva tartó intézet az elbocsátás esedékességének tudomására jutását követően haladéktalanul értesíti az illetékes idegenrendészeti hatóságot, vagy menekültügyi hatóságot. Ha az idegenrendészeti hatóság, vagy menekültügyi hatóság az értesítés alapján az elbocsátás időpontjában nem veszi át az ideiglenesen kényszergyógykezelteket, ez az elbocsátást nem akadályozhatja meg.

XXXI. Fejezet Az őrizet végrehajtása

427. §

(1) Az őrizet végrehajtására az e fejezetben foglalt eltérésekkel az előzetes letartóztatás végrehajtására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

(2) A büntetőeljárás során elrendelt őrizetet rendőrségi fogdán (a továbbiakban: fogda) kell végrehajtani.

(3) Az őrizetes büntetőeljárási jogait korlátozás nélkül gyakorolhatja. Meghatalmazás aláírása érdekében az ügyvéd belépését a fogda területére hivatali időn kívül is biztosítani kell.

(4) Az őrizet során a gyanúsított személyi szabadsága és egyéb alapvető jogai olyan mértékben korlátozhatók, amilyen mértékben az őrizetbe vétel célja és a fogda rendjének vagy biztonságának megőrzése érdekében feltétlenül szükséges.

(5) Az őrizetes a fogdában folytatott munkáltatásban vagy oktatásban nem vehet részt, a fogdában házasságot nem köthet, bejegyzett élettársi kapcsolatot nem létesíthet.

(6) Az őrizetessel szemben fegyelmi eljárás nem folytatható le.

(7) A fogvatartással kapcsolatos panaszt a fogvatartásért felelős bírálja el.

(8) A fogvatartásért

a) rendőrkapitányság fogdájában és a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitánysági (központi) fogdában a rendőrfőkapitány,

b) a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda fogdájában a Készenléti Rendőrség parancsnoka

felelős.

(9) E fejezet alkalmazásában büntetés-végrehajtási őrző alatt a fogdaőrzt kell érteni.

428. §

(1) A fogda az őrizetbe vett személyt a bíróság, az ügyész vagy a nyomozó hatóság határozata szerint a fogvatartásért felelős által kiállított rendelvénnyel alapján fogadja be.

(2) A fogda az őrizetbe vett személy befogadásáról

- a) az őrizetbe vételt elrendelő bíróságot, ügyészt vagy nyomozó hatóságot,
- b) katona esetén a munkáltatói jogkört gyakorló parancsnokot

értesíti.

(3) A fogda az őrizetbe vétel Be. 126. § (3) bekezdése, 249. §-a, 281. § (6) bekezdése, 519. § (2) bekezdése, 555. § (4) bekezdése és 596. § (6) bekezdése szerinti határidejének lejártát – a Be. 126. § (5) bekezdése szerinti, az őrizetbe vétel elrendelését megelőző hatósági fogvatartás beszámításával – nap, óra és perc megjelöléssel tartja nyilván.

429. §

(1) Az őrizetbe vételt elrendelő bíróság, ügyész vagy nyomozó hatóság vezetője (az őrizet végrehajtása tekintetében a továbbiakban: a rendelkezési jogkör gyakorlója) dönt az őrizetbe vett személy

- a) fokozott őrzéséről,
- b) elkülönítéséről az ugyanabban az eljárásban letartóztatottaktól vagy őrizetbe vett személyektől,
- c) levelezése, telefonálása és látogatása ellenőrzéséről,
- d) levelezésének, telefonbeszélgetésének, a látogató fogadásának korlátozásáról vagy tiltásáról,
- e) előállításáról, nyomozási cselekmény elvégzése érdekében a nyomozó hatóságok részére történő kiadásáról.

(2) A rendelkezési jogkör gyakorlójának tiltó rendelkezése hiányában az őrizetbe vett személy az általa megjelölt hozzátartozóval kapcsolatot tarthat. Az őrizetes a hozzátartozójával naponta egyszer tíz perc időtartamban telefonhívást kezdeményezhet. Az őrizetbe vett személyt hozzátartozója naponta, hivatali időben – a fogda parancsnokával előzetesen egyeztetett időpontban – meglátogathatja. Az őrizetbe vett személy a látogatás alkalmával csak egy látogatót fogadhat; a látogatási idő harminc perc.

(3) Az őrizetbe vett személy más személlyel – ide nem értve a védőt, államának konzuli tisztviselőjét – csak a rendelkezési jogkör gyakorlójának engedélyével tarthat kapcsolatot.

(4) A kapcsolattartás joga nem gyakorolható, ha az őrizetbe vett személlyel szemben eljárási cselekményt folytatnak. A kapcsolattartás pótlását, ha arra még hivatali időn belül sor kerülhet, engedélyezni kell.

(5) Ha a fogvatartásért felelős a rendelkezési jogkörbe tartozó döntés szükségességét észleli, erről a rendelkezési jogkör gyakorlóját haladéktalanul értesíti.

430. §

(1) Az őrizetbe vett személy letéti pénze terhére megvásárolhatja azokat a tárgyakat, amelyeket birtokában tarthat, valamint ruházatát kiegészítheti.

(2) Az őrizetbe vett személy letéti pénzéből történő vásárlásokat elsősorban hozzátartozója vagy védője útján kell biztosítani. Ennek hiányában a vásárlást az őrizetbe vett személy írásos kérelme alapján a fogvatartásért felelős megbízottja végzi a befogadás napján.

431. §

(1) Az őrizetbe vett személyt – ha a bíróság az előzetes letartóztatását nem rendelte el – az őrizetbe vétel tartamának elteltével, vagy az őrizet megszüntetéséről hozott határozat fogdával való közlésének időpontjában haladéktalanul szabadítani kell.

(2) Ha a bíróság az őrizetbe vett személy előzetes letartóztatására vonatkozó indítványt elutasítja, az erről szóló végzés átadása után az őrizetbe vett személyt helyben szabadítani kell, de – kérelmére – az ülésről a fogdába viaszállítható, ha a szabadulási igazolás kiadása és az elszámolás még aznap elvégezhető.

(3) Az őrizetbe vett személy szabadításáról – a (2) bekezdés szerinti eset kivételével – az őrizetbe vételt elrendelő, vagy az azt megszüntető bíróságot, ügyészt vagy nyomozó hatóságot kell értesíteni. Katona esetén a szabadításról értesíteni kell a munkáltatói jogkört gyakorló parancsnokot is.

XXXII. Fejezet

A rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtása

432. §

(1) A rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtására a VII. fejezetben foglaltakat a (2) bekezdésben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A rendbíróság helyébe lépő elzárásra kötelezett

- a) nem köteles munkát végezni, vagy tanulmányokat folytatni a végrehajtás ideje alatt,
- b) hetente legalább három alkalommal húsz perc időtartamban távbeszélő használatra jogosult, ez ellenőrizhető, az ellenőrzés lehetőségéről az elkövetőt tájékoztatni kell,
- c) havonta legalább három alkalommal fogadhat látogatót,
- d) heti nyolc óra kimaradásra mehet, a kimaradás tartama az elzárásba beszámít,
- e) naponta legalább két óra szabad levegőn tartózkodásra jogosult.

ÖTÖDIK RÉSZ

A szabálysértési elzárás végrehajtása

XXXIII. Fejezet

A szabálysértési elzárás végrehajtása

433. §

(1) A szabálysértési elzárás végrehajtására a VII. fejezetben foglaltakat a (2)–(4) bekezdésben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A szabálysértési elzárás végrehajtásának elévülését félbeszakítja, ha az elkövetővel szemben elzárást vesznek fogamatba. Ennek a körülménynek a megszűnéséig az elévülés nyugszik.

(3) A szabálysértési elzárás nem hajtható végre, ha

- a) az elkövető a szabálysértési elzárást kiszabó határozat jogerőre emelkedését követően egy évet meghaladó időt töltött szabadságvesztésben, elzárásban, javítóintézeti nevelésben vagy előzetes letartóztatásban,
- b) a szabálysértési elzárás kiszabását kizáró körülmény következett be,
- c) a Szabs. tv. 24. §-ában meghatározott elévülés bekövetkezett.

(4) E § alkalmazásában katona: az a Szabs. tv. 28. § (1) bekezdésében meghatározott személy, akinek tényleges állományviszonya a vele szemben kiszabott elzárás végrehajtásának megkezdésekor és a végrehajtás alatt fennáll.

HATODIK RÉSZ

Záró rendelkezések

Felhatalmazó rendelkezések

434. §

(1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy a pártfogó felügyelői szolgálatot rendeletben jelölje ki.

(2) Felhatalmazást kap az igazságügyért felelős miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg

- a) a szabadságvesztés, az elzárás, és az előzetes letartóztatás végrehajtásának részletes szabályait a büntetés-végrehajtásért felelős miniszterrel, a katonák vonatkozásában a honvédelemért felelős miniszterrel is egyetértésben,
- b) a Pártfogó Felügyelői Szolgálat és a pártfogó felügyelők tevékenységének szabályait, a katonák pártfogó felügyeletének vonatkozásában a honvédelemért felelős miniszterrel egyetértésben,
- c) az elkobzás végrehajtásának szabályait a Nemzeti Adó- és Vámhivatal felügyeletét ellátó miniszterrel egyetértésben,
- d) a kényszergyógykezelés és az ideiglenes kényszergyógykezelés végrehajtására, valamint az IMEI feladataira vonatkozó szabályokat a büntetés-végrehajtásért felelős miniszterrel egyetértésben,
- e) a büntetőügyekben hozott határozatok végrehajtása során a bíróságokra és egyéb szervekre háruló feladatokra vonatkozó szabályokat,
- f) a szabadságvesztés kezdő és utolsó napjának megállapítására vonatkozó szabályokat a büntetés-végrehajtásért felelős miniszterrel egyetértésben,
- g) a fogvatartottak fegyelmi felelősségének szabályait a büntetés-végrehajtásért felelős miniszterrel egyetértésben,
- h) a fogvatartottakkal kapcsolatos kártérítési eljárás szabályait a büntetés-végrehajtásért felelős miniszterrel egyetértésben,
- i) a fogvatartottak egészségügyi ellátásának szabályait a büntetés-végrehajtásért felelős miniszterrel egyetértésben,

- j) az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés, valamint a foglalkozás-egészségügyi szolgálat szabályait a büntetés-végrehajtási szervezetről a büntetés-végrehajtásért felelős miniszterrel egyetértésben,
- k) a Börtönlelkészi Szolgálatra vonatkozó szabályokat a büntetés-végrehajtásért felelős miniszterrel és az egyházakkal való kapcsolattartás koordinációjáért felelős miniszterrel egyetértésben,
- l) a fogvatartottak birtokában lévő külföldi fizetőeszközzel kapcsolatos eljárásra vonatkozó szabályokat a büntetés-végrehajtásért felelős miniszterrel egyetértésben.

(3) Felhatalmazást kap a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg

- a) a büntetés-végrehajtási intézetek kijelölésének szabályait,
- b) az elzárás és a szabálysértési elzárás végrehajtását fogantató intézetek kijelölésének szabályait a szabálysértési szabályozásért felelős miniszter egyetértésével,
- c) a pártfogó felügyelői tevékenységgel kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtásának szabályait a rendészetért felelős miniszter egyetértésével,
- d) a szabálysértési elzárás végrehajtásának részletes szabályait a szabálysértési szabályozásért felelős miniszter egyetértésével,
- e) az elektronikus távfelügyeleti rendszer létesítésének, üzemeltetésének és alkalmazásának, továbbá az elektronikus távfelügyeleti eszközök felhasználásának szabályait az igazságügyért felelős miniszter egyetértésével.

(4) Felhatalmazást kap a rendészetért felelős miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg az őrizet és az előzetes letartóztatás rendőrségi fogdában való végrehajtásának részletes szabályait a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter és az igazságügyért felelős miniszterrel egyetértésben, a legfőbb ügyész véleményének kikérésével.

(5) Felhatalmazást kap a rendészetért felelős miniszter, hogy az igazságügyért felelős miniszter és az államháztartásért felelős miniszter egyetértésével kiadott rendeletben szabályozza a büntetés-végrehajtás során elrendelt elővezetés végrehajtásával, valamint az elítélt elfogása és megtalálása esetén meghatározott bíróság, ügyész vagy végrehajtásért felelős szerv elé állításával felmerült költség megtérítésének részletes szabályait.

(6) Felhatalmazást kap a rendészetért felelős miniszter, hogy a javítóintézetben alkalmazott rendészek kiegészítő képzésének és a vizsgájának részletes tartalmi feltételeit, a vizsgaszabályzatot, valamint a kiegészítő képzésnek és vizsgának megfelelő szakirányú képesítések és képzettségek jegyzékét a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszterrel és az oktatásért felelős miniszterrel egyetértésben, rendeletben szabályozza.

(7) Felhatalmazást kap a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter, hogy a javítóintézetek rendtartását az igazságügyért felelős miniszterrel és a büntetés-végrehajtásért felelős miniszterrel egyetértésben kiadott rendeletben állapítsa meg.

Hatálybalépés

435. §

(1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – 2015. január 1-jén lép hatályba.

(2) A 92. §-t megelőző alcím, a 92–94. §, a 95. § (2)–(4), (8) és (9) bekezdése, a 96. § (1) bekezdés *h*) pontja, a 437. § (2) bekezdése 2016. január 1-jén lép hatályba.

Átmeneti rendelkezések

436. §

(1) A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1978. évi IV. törvény) alkalmazásával kiszabott büntetések és alkalmazott intézkedések végrehajtása során a (2)–(9) bekezdésben foglalt eltérésekkel e törvény rendelkezései szerint kell végrehajtani.

(2) Az 1978. évi IV. törvény alkalmazásával kiszabott szabadságvesztésre ítélt a 2013. június 30. napján hatályban volt 1978. évi IV. törvény rendelkezései szerint bocsátható feltételes szabadságra.

(3) Az 1978. évi IV. törvény alkalmazásával a részben felfüggesztett szabadságvesztés mellett kiszabott foglalkozástól eltiltás, járművezetéstől eltiltás, kiutasítás, közügyektől eltiltás és kitiltás tartamának számítására a 298. §, a 300. § (1) bekezdése, a 301. § (1) bekezdése, a 303. § (1) bekezdése és a 306. § az irányadó.

(4) Az 1978. évi IV. törvény alkalmazásával kiszabott szabadságvesztés esetén az enyhébb végrehajtási szabályok a 105. § (2) bekezdés *c*) pontja tekintetében akkor nem alkalmazhatók, ha az elítélt az 1978. évi IV. törvény 47. § (4) bekezdése alapján vagy a bíróság határozata folytán nem bocsátható feltételes szabadságra.

(5) A bíróság által 2013. július 1-jét megelőzően elrendelt pártfogó felügyelet végrehajtása során az 1978. évi IV. törvény. 70. § (3) bekezdése alkalmazható.

(6) Az 1978. évi IV. törvény alkalmazásával elrendelt pártfogó felügyelet végrehajtásában való közreműködése során a rendőrség az 1978. évi IV. törvény 82. § (5) bekezdés *a)–d*) pontja tekintetében ellenőrzi a magatartási szabályok megtartását.

(7) A 2010. május 1-jétől 2013. június 30-ig hatályban volt 1978. évi IV. törvény alkalmazásával elrendelt kényszergyógykezelés végrehajtása során a kényszergyógykezelés tartamának eltelte napján – az 1978. évi IV. törvény 74. § (3) bekezdése alapján – a kényszergyógykezelés megszűnik és a beteget el kell bocsátani az intézetből.

(8) Ha a (7) bekezdés szerinti elbocsátáskor a beteg gyógykezelésének szükségessége továbbra is fennáll, az IMEI főigazgató főorvosa az elbocsátás esedékességének napjával történő elhelyezés érdekében az egészségügyről szóló törvényben meghatározottak szerint kellő időben kezdeményezi a bíróságnál a kötelező gyógykezelés elrendelése iránti eljárást. Ha a bíróság elrendeli a beteg kötelező gyógykezelését, az IMEI főigazgató főorvos – az Országos Mentőszolgálat útján – intézkedik a beteg átszállítása iránt a kijelölt, az egészségügyről szóló törvény szerinti gyógykezelést végző pszichiátriai intézetbe.

(9) E törvény 209., 210., 283., 304., 305., 308. és 318. §-át arra az elítéltre is alkalmazni kell, akit a 1978. évi IV. törvény alkalmazásával katonai büntetőeljárásban katonaként ítélték el.

(10) A BFB az elítélt személyes meghallgatását követően nyolc napon belül – az országos parancsnok által kiadott módszertani útmutató alapján – dönt az elítélt rezsimbe helyezéséről és a bv. intézetben működő reintegrációs programokban történő részvételről. Az országos parancsnok által kiadott módszertani útmutató alapján lefolytatott kockázatelemzési vizsgálat lefolytatását követően a BFB záró kockázatelemzési jelentésben rögzíti az elítélt befogadásakor mért általános – visszaesési és fogvatartási – kockázatát, valamint meghatározza a kockázat csökkentéséhez szükséges egészségügyi, pszichológiai, biztonsági és reintegrációs feladatokat, amelyet a bv. intézetnek a reintegrációs tevékenysége során figyelembe kell vennie.

Hatályon kívül helyező rendelkezés

437. §

(1) Hatályát veszti a büntetések és az intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. törvényerejű rendelet.

(2) Hatályát veszti a 436. § (10) bekezdése.

Az Európai Unió jogának való megfelelés

438. §

(1) E törvény 12. § (1)–(2) bekezdése a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról szóló, 2010. október 20-i 2010/64/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. és 3. cikkének való megfelelést szolgálja.

(2) E törvény 12. § (2)–(5) bekezdése a büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról szóló, 2012. május 22-i 2012/13/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

(3) E törvény 13. §-a a büntetőeljárásban a sértett jogállásáról szóló, 2001. március 15-i 2001/220/IB tanácsi kerethatározat 4. cikk (3) bekezdésének való megfelelést szolgálja.

(4) E törvény 13. §-a a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2012. október 25-i 2012/29/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 6. cikk (5)–(6) bekezdésének való megfelelést szolgálja.

(5) E törvény 132. §-a és 396. § (2) bekezdése a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről, valamint a 2004/68/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2011. december 13-i 2011/93/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 24. cikkének, 331. §-a az irányelv 25. cikkének való megfelelést szolgálja.

Indokolás
a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás
végrehajtásáról szóló 2013. évi ... törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

I. A törvény megalkotásának alapvető indokai

1. A társadalmi változások, az arra választ adó büntetőpolitika, az új Btk. elfogadása és az elmúlt évek büntetés-végrehajtási tapasztalatai aktuálissá teszi a büntetések és az intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: Bv. tvr.) helyett egy új, tartalmát, szabályozási elveit és irányait tekintve modern büntetés-végrehajtási kódex megalkotását.

2. Az elmúlt években több jogterületen – így a büntetőjog vonatkozásában is – megkezdődött a hatályos és gyakran több évtizedes múltra visszatekintő jogszabályok felülvizsgálata, valamint ennek nyomán a szükséges reformok, módosítások végrehajtása. Ennek a komplex munkának hangsúlyos elemét képezi az átfogó igazságszolgáltatási reform, amelynek során pragmatikus módon kell a joganyagot korszerűsíteni. A büntetőjog-tudományt alkotó trichotomikus rendszer magába foglalja az anyagi büntetőjogot, a büntetőeljárás-jogot és a büntetés-végrehajtási jogot, amely területek normái egymással szorosan összefüggnek, egyenrangúak és zárt szabályozási rendszerükből adódóan azonos hatás- és értékrendszer mentén szerveződnek.

A fent említett három terület közül elsőként – hosszú előkészítő munkálatok és egyeztetések után – a büntető anyagi jog fő forrásaként, 2012 nyarán elfogadásra került a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: új Btk.), amely a korábbinál hatékonyabb és szigorúbb választ ad a bűnözés kialakult új formáira. Az említett igazságszolgáltatási reform következő lépéseként már megkezdődtek az új büntetőeljárási kódex megalkotásának előkészületei is. Látható tehát, hogy a büntetőjoganyag átfogó megújítása keretében a trichotomikus rendszer harmadik pillérét alkotó büntetés-végrehajtási jog reformja is időszzerűvé vált, különös tekintettel arra, hogy a Bv. tvr. számtalan módosítása nyomán a jogszabály belső koherenciája megbomlott, amely a normaszöveg átláthatóságát és a biztonságos, hatékony jogalkalmazást negatívan befolyásolja. Az újabb átláthatatlan módosításokat elkerülendő szükséges egy olyan, az új Btk. által bevezetett jogintézményekkel harmonizáló, a büntetőjogi kódexszel egységes rendszert alkotó törvény megalkotása, amely az új büntetésekkel, intézkedésekkel, valamint a kidolgozott egyéb módosításokkal összhangban új alapokra helyezi a büntetés-végrehajtást.

3. Természetszerűleg nemzetközi kötelezettségvállalásaink is meghatározzák a nemzeti szabályozást, amely biztosítani hivatott a vállalt nemzetközi kötelezettségek messzemenő érvényesülését.

Az alapvető emberi jogokat védő nemzetközi dokumentumok közül meg kell említeni az ENSZ egyezményeit, az 1966. december 16-án elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányát (kihirdette: 1976. évi 8. törvényerejű rendelet), a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok elleni nemzetközi Egyezményt (kihirdette: 1988. évi 3. törvényerejű rendelet), továbbá a New Yorkban, 1989. november 20-án kelt, gyermek jogairól szóló Egyezményt (kihirdette: 1991. évi LXIV. törvény) és a New Yorkban, 2006. december 13-án elfogadott, fogyatékkal élő személyek jogairól szóló Egyezményt (kihirdette: 2007. évi XCII. törvény).

A büntetés-végrehajtás vonatkozásában az irányadó hazai szabályozást leginkább az Európa Tanács dokumentumai határozzák meg.

A többi európai államhoz hasonlóan a jogi szabályozásra leginkább hatással lévő, legjelentősebb dokumentum az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt egyezmény és a nyolc kiegészítő jegyzőkönyv (a továbbiakban: Egyezmény). Az Egyezmény legfontosabb célja az emberi jogok és alapvető szabadságok megóvása és további fejlesztése. Az Egyezmény cikkeit valódi tartalommal a Bíróság ítélkezési gyakorlata tölti meg, amely nemcsak az államokra nézve kötelező, de magát a Bíróságot is köti a későbbi döntéseiben.

Az Egyezményből a büntetés-végrehajtást leginkább a kínzás tilalmáról szóló 3. cikk, valamint a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog, a 8. cikk érinti. A Bíróság elé kerülő magyarországi ügyeket tekintve a legtöbb esetben a 3. cikk megsértése kerül megállapításra. Az új kódex előkészítésekor nem hagyható figyelmen kívül, hogy a Bíróság nem egy magyarországi esetben megállapította, hogy a zsúfolt körülmények a 3. cikket megsértve embertelen és megalázó bánásmódnak minősültek.

A kínzás és az embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód megelőzéséről szóló európai egyezmény annak érdekében született, hogy a szabadságuktól megfosztott személyeknek a kínzás és az embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód elleni védelmét erősíthetik a megelőző jellegű látogatásokon alapuló eljárások. A megelőzés érdekében Európai Bizottságot (a továbbiakban: CPT) hoztak létre. A bizottság 1994 novembere óta összesen hét alkalommal látogatott el Magyarországra. A jelentések felhívják a figyelmet a büntetés-végrehajtási intézetek zsúfoltságára, az előzetes letartóztatásra, a hosszú időre ítélt fogvatartottakkal való bánásmódra, ajánlást tesznek többek között a családi kapcsolatok ápolásának lehetőségeire, az egészségügyi ellátásra, a körülmények javítására.

Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának Rec (2006) 2. számú ajánlása az új európai büntetés-végrehajtási szabályokról ugyan nem kötelező a tagállamok számára, azonban iránymutatást, segítséget ad mind a jogalkotónak, mind a jogalkalmazónak. Az Egyezményre, a Bíróság gyakorlatára, a CPT jelentéseiben megfogalmazott ajánlásokra figyelemmel alakították ki a szabályokat.

A nemzetközi kötelezettségvállalások körében meg kell említeni az ENSZ Közgyűlése által 2002 decemberében elfogadott, a kínzás és más kegyetlen, embertelen és megalázó bánásmódról és büntetésről szóló 1984. évi egyezmény fakultatív jegyzőkönyvét (Optional Protocol to the Convention Against Torture, OPCAT), amelynél a részes államok – a kínzások belföldi megelőzésére – kötelesek kijelölni egy vagy több látogató testületet, ún. nemzeti megelőző mechanizmust, amely tevékenység összefogása az alapvető jogok biztosa hatáskörébe tartozik (nem kormányzati szervek, társadalmi ellenőrző szervezetek megelőző tevékenysége).

A hatályos jogszabályok a hazai viszonyokat szem előtt tartva ültették át az egyezményekben megfogalmazott alapelveket, elvárásokat. Ezek a nemzetközi dokumentumok, illetve a nemzetközi ellenőrző szervek javaslatai, a Bíróság ítéletei a továbbiakban is irányt mutatnak, segítséget nyújtanak ahhoz, hogy egy korszerű, a XXI. század elvárásainak megfelelő kódex szülessen meg.

4. Az új kódex megalkotásának szükségességét támasztja alá az az alapvető jogállami követelmény, mely szerint a legmagasabb jogszabályi szinten szükséges megjeleníteni azon

jogkövetkezmények végrehajtását, amelyek a személyi szabadság jogszerű elvonásával vagy korlátozásával járnak együtt.

A jelenleg hatályos normarendszer 34 éves múltja tekint vissza és formáját tekintve törvényerejű rendeletként tagolódik be a magyar jogrendszerbe. A büntetés-végrehajtási jog esetében a legfontosabb jogforrás hierarchikus szintjének is tükröznie kell annak a jogrendszerben elfoglalt helyét és jelentőségét.

Tovább szélesíti az új bv. kódexben megjelenítendő új rendelkezések körét, hogy a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 4. §-a szerint, ha egy tárgykört törvény szabályoz, törvényben kell rendezni az alapvető jogintézményeket és a szabályozási cél megvalósulásával összefüggő lényeges garanciákat. A jelenleg hatályos végrehajtási rendeletek között több olyan is található, amely olyan jogintézményeket szabályoz miniszteri rendeleti szinten, amelyek közvetlenül érintenek alapvető jogokat, ezért azok kizárólag törvényi szinten szabályozhatók. Ilyenek például a fogvatartottak egészségügyi ellátásával kapcsolatos egyes rendelkezések, vagy a javítóintézetben elhelyezett növendékek alapvető jogai. E szabályokat a Jat.-ban meghatározott jogalkotási követelményeknek való megfelelés érdekében tehát törvényi szinten, az új büntetés-végrehajtási törvényben szükséges megjeleníteni.

II. A legfontosabb újítások röviden

1. Az új kódex több tekintetben új alapokra kívánja helyezni a büntetés-végrehajtást. Meghatározásra kerül a büntetés-végrehajtási jogviszony jellege, amelyet a Javaslat egy pönális kényszerjogviszonyként definiál. Egyértelművé teszi ugyanakkor, hogy kétpólusú relációról van szó, amelynek egyik oldalán az állam (delegált hatáskörben a büntetés-végrehajtási szervezet), mint a központi büntetőhatalom kizárólagos birtokosa helyezkedik el, míg a másik pozícióban a külön törvényekben meghatározott jogcímen fogva tartott személy áll. A jogviszony jellegéből adódik, hogy a feleket e sajátos szituációból adódóan (szabadságelvonás) jogok és kötelezettségek kölcsönösen megilletik, illetve terhelik.

A Javaslat az általános szabályok között tér ki a végrehajtásért felelős szerv által hozott döntés formai és tartalmi követelményeire, valamint e döntéssel szembeni jogorvoslati lehetőségeire. Ugyancsak az általános szabályok között kerültek elhelyezésre a bíróság és az ügyész büntetés-végrehajtási feladatait meghatározó rendelkezések, melyek a hatályos Bv. tvr.-hez képest átláthatóbban és részletesebben rögzítik a legfontosabb szabályokat.

2. Az új Btk. szélesíteni kívánta a bíróság által alkalmazható joghátrányok körét, ezért a szankciórendszer tekintetében is komolyabb változtatásokat hajtott végre. Új büntetési nemként vezette be az elzárást és a sportrendezvények látogatásától eltiltást, az intézkedések körét pedig a jóvátételi munkával és az elektronikus adat hozzáférhetetlenné tételével egészítette ki. Ezen új büntetések és intézkedések végrehajtási szabályai már a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvényben megalkotásra kerültek, ám az új bv. kódex nem pusztán ezek mechanikus átvételét hajtja végre. Sor került ugyanis e rendelkezések részletes felülvizsgálatára, és különösen az elzárás szabályai tekintetében a szerkezeti átalakításra, valamint a fogalomhasználat és az egyes előírások pontosítására.

A jogalkotó az új Btk. megalkotása során szakítani kívánt a korábbi büntető törvénykönyv jogtörténeti okok miatt fennálló azon szerkesztési sajátosságával, hogy a büntető anyagi jogi kódex anyagi jogi rendelkezései között számtalan büntetés-végrehajtási jogi rendelkezés is helyet kapott.

A büntetéskiszabás és a büntetés-végrehajtás során érvényesülő, a különböző szereplők által érvényesítendő eltérő szempontoknak megfelelő hatékonyabb szabályozás kialakítása érdekében ezért az új Btk. a büntető anyagi és büntetés-végrehajtási szabályokat világosan elkülöníti, így az új törvény tisztán anyagi jogi törvényként kerül meghatározásra. Ennek megfelelően a büntetés-végrehajtási kódex számos olyan új szabállyal kell, hogy kiegészüljön, amely korábban a büntető törvénykönyv részét képezte.

3. A szabadságvesztés, mint legelterjedtebb büntetési forma újraszabályozása az új kódex egyik legfontosabb nívója. Új elemként jelennek meg a törvényben a szabadságvesztés végrehajtásának alapelvei, amelyek a szabadságvesztés végrehajtásával foglalkozó fejezet elején kerültek elhelyezésre. A régi, hagyományos alapelvek (törvényesség, fokozatosság, normalizáció) mellett új, a jelenlegi társadalmi helyzetre reagáló alapelvek (rugalmasság, káros hatások minimalizálása, pragmatizmus, egyéni aktivitás, egyéniesítés) is feltüntetésre kerültek a normaszövegben, kijelölve ezzel a végrehajtás fő irányvonalait.

Az új törvénykönyvben nagyobb szerepet kap az egyéniesítés, valamint kiemelkedő célként kerül meghatározásra a társadalomba való visszailleszkedés elősegítése, az elítéltek hatékonyabb oktatása és foglalkoztatása, a szabadulás utáni jogkövető életmód kialakításához szükséges feltételek biztosítása, valamint az önálló büntetés-végrehajtás kialakítása.

A fogvatartottak reintegrációjára törekvéssel, valamint a fogvatartottak e tevékenységben való aktív és személyes közreműködésének kialakításával törekszik a Javaslat a progresszív szemléleten alapuló és az individualizált igényekhez igazodó Kockázatelemzési és Kezelési Rendszert bevezetni és működtetni. E struktúrának a lényege egy olyan szakmai munkafolyamat, amely a fogvatartott megismerésével kezdve az ismeretek kiértékelésével, differenciálással, megfelelő rezsimbe sorolással, a személyiség változásának figyelemmel kísérésével, valamint a korábbi döntések rendszeres felülvizsgálatával segíti elő a reintegrációs cél megvalósulását és a visszaesések számának csökkenését. A feladat végrehajtásának intézményesítése érdekében kerül létrehozásra a Központi Kivizsgáló és Módszertani Intézet, amely új intézményként (büntetés-végrehajtási szervként) tagolódik be a struktúrába, és tevékenységével hatékonyan szolgálja az egyéniesítést mint a szabadságvesztés végrehajtását meghatározó alapértéket.

A Javaslat alapvető célkitűzése, hogy a fogvatartás biztonságának és rendjének fenntartása mellett sor kerüljön az egyéniesítésre, a kedvezmények és hátrányok körének bővítésére is az azt magatartásukkal kiérdemlő fogvatartottak tekintetében. Ennek keretében a Javaslat a Kockázatelemzési és Kezelési Rendszert is szem előtt tartó differenciáltabb jutalmazási és fegyelmi felelősségi rendet alakít ki, amely a választható jutalmazási és fenyítési formákkal adekvát választ ad az egyén által tanúsított magatartásra. Az elektronikus távfelügyeleti eszköz helyet kap a szabadságvesztés végrehajtás során is. Az őrzött területen kívüli munkáltatás esetén az elektronikus távfelügyeleti eszközök alkalmazásának lehetővé tétele a költségek mellett a biztonsági kockázatot, valamint a személyi állomány leterheltségét is csökkenteni kívánja.

Sor került a fogvatartás rendjének és biztonságának védelme érdekében a fogvatartottak tömegkommunikációs nyilatkozattételi lehetőségeinek újraszabályozására, szigorúbb keretek közé szorítására is.

4. Az intézkedések közül a kényszergyógykezelés és a javítóintézeti nevelés végrehajtása vonatkozásában jelentős mennyiségű, törvényi szabályozást igénylő, de jelenleg alacsonyabb szinten szabályozott rendelkezés törvényi szintre emelésére került sor. Az alapul szolgáló jogszabályok közül a kényszergyógykezelés és az ideiglenes kényszergyógykezelés végrehajtásáról,

valamint az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézet feladatairól, működéséről szóló 36/2003. (X. 3.) IM rendeletet és a javítóintézetek rendtartásáról szóló 30/1997. (X. 11.) NM rendeletet érdemes e két intézkedés tekintetében mindenképpen megemlíteni.

A javítóintézeti nevelés végrehajtásának szabályai között lényeges újdonságként a biztonsági intézkedésre vonatkozó rendelkezéseket szükséges kiemelni, amelyek a korábbiaknál szélesebb körű fellépési lehetőséget biztosítanak a büntetés-végrehajtás rendjét, biztonságát, illetve saját vagy mások életét, testi épségét sértő vagy veszélyeztető fogvatartottal szemben.

5. A kényszerintézkedések tekintetében a Javaslat szintén az átláthatóságot, a könnyebb alkalmazhatóságot célozza. Konceptcionális változás, hogy a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) szerinti kényszerintézkedések közül az őrizet végrehajtásáról is rendelkezik az új bv. törvény. A Javaslat emellett az ideiglenes kényszerszergyógykezelés végrehajtását a kényszerszergyógykezeléstől elkülönülten, önálló fejezetben szabályozza.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

I. Fejezet ALAPVETŐ RENDELKEZÉSEK

az 1. §-hoz

A Javaslat a Btk. büntetési céljaira utalással határozza meg a büntetés-végrehajtás feladatát, tekintve, hogy a szankció végrehajtásában testesül meg maga a joghátrány, amely mind a társadalmi, mind az egyéni prevenciót szolgálja. A végrehajtás a jogkövető magatartás kialakítása érdekében elengedhetetlen, mégis egy demokratikus jogállamban a végrehajtás céljának meghatározásakor előtérbe kell, hogy kerüljön az egyéniesítés követelménye.

A (2) bekezdés speciális célokat fogalmaz meg, amely egyrészt általános érvényű és az elítélt társadalmi beilleszkedésének elősegítésében jelölhető meg, ez összezseng az egyéni prevenciós célokkal. Másrészt az intézkedések közül emel ki kettőt e bekezdés az érintett, sérülékenyebbnek tekinthető személyek csoportjára figyelemmel, azaz a fiatalkorúakkal és a kóros elmeállapotú betegekkel szemben alkalmazott intézkedés speciális célját jelöli meg.

A büntetés-végrehajtás során érvényesítendő alapelvek a preambulumban jelennek meg, ezek a büntetés-végrehajtás egészét át kell, hogy hassák, korlátokat állítva és feltételeket szabva a kényszer alkalmazásának lehetőségét is magában foglaló állami büntetőhatalom gyakorlásának.

a 2. §-hoz

A Bv. tvr. hatálya jelenleg a Btk. szerinti büntetések és intézkedések, a Be.-ben meghatározott szabadságkorlátozással járó kényszerintézkedések közül az előzetes letartóztatás, valamint a szabálysértés miatt kiszabott, illetve a pénzbírság, a helyszíni bírság és a közérdekű munka helyébe lépő szabálysértési elzárás végrehajtására terjed ki, valamint szabályozza az utógondozást. A törvény hatálya körében eldöntendő kérdés volt, hogy az új bv. törvény csak a Btk.-hoz, illetve Be.-hez kapcsolódó szankciók, illetőleg szabadságelvonással járó kényszerintézkedések és az utógondozás végrehajtására terjedjen ki, vagy továbbra is tartalmazza a szabálysértés miatti elzárás szabályait is.

A Javaslat koncepcionálisan nem tér el a hatályos szabályozástól, azonban az egységesség elvéből kiindulva, mint kódex jellegű szabályozás valamennyi szabadságelvonással járó kényszerintézkedésre vonatkozóan tartalmaz rendelkezést. Ez azt jelenti, hogy a Javaslat önállóan szabályozza az őrizet és az ideiglenes kényszergyógykezelés, valamint a rendbírság helyébe lépő elzárás végrehajtását. A Javaslat továbbá az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény (a továbbiakban: 2012. évi CLXXX. törvény) szerinti átadási és ideiglenes átadási letartóztatás, ideiglenes végrehajtási letartóztatás, az eljárási jogsegély keretében ideiglenesen átszállított személy fogvatartásának, továbbá a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nbjt.) szerinti kiadatási és ideiglenes kiadatási letartóztatás, az eljárási jogsegély keretében ideiglenes átvett személy fogvatartásának, illetve – ameddig az átvételről a bíróság nem határoz – a külföldi bíróság által kiszabott szabadságvesztés ideiglenes végrehajtása tekintetében részletesebb szabályozást ad a hatályoshoz képest.

A jogi személlyel szemben alkalmazható intézkedések, továbbá az európai unió tagállamaiban kiszabott büntetések, illetve elrendelt intézkedések kölcsönös elismerés elve alapján történő végrehajtásáról külön törvény rendelkezik (ld. a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. törvényt és a 2012. évi CLXXX. törvényt).

A Javaslat nem rendelkezik a bűnügyi és egyéb eljárási költségek (pl. igazolatlan távolmaradás okán felmerült költségek), valamint a rendbírság megfizetéséről és végrehajtásáról. E jogkövetkezmények végrehajtását – részleteiben – a büntetőügyekben hozott határozatok végrehajtása során a bíróságokra és egyéb szervekre háruló feladatokról szóló 9/2002. (IV. 9.) IM rendelet, valamint a tényleges végrehajtási cselekmény tekintetében a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény szabályozza.

a 3. §-hoz

Az értelmező rendelkezések meghatározásával a Javaslat célja, hogy – jogalkalmazók munkáját segítve – lehetőleg egy helyen legyenek azon többször visszatérő, értelmezést kívánó fogalom-meghatározások, amelyek a törvény egészére érvényesek. Azok az értelmező rendelkezések, amelyek csak egy fejezethez kapcsolódóan határoznak meg fogalmakat, az adott fejezeten belül kerülnek elhelyezésre.

a 4. §-hoz

Az (1) bekezdés az ügydöntő határozat végrehajthatóságának feltételül annak jogerőre emelkedését kívánja meg a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel, miszerint a megrovás a határozat jogerőre emelkedésének bevárása nélkül is végrehajtható, tekintve, hogy az már a határozat kihirdetésével, illetve közlésével megvalósul. A bíróság ítéletének és ügydöntő végzésének jogerőre emelkedésének napját a Be. 588. § (2) bekezdése és 589. § (2) bekezdése határozza meg.

A Be. 389. § (1) bekezdése a végzés végrehajthatóságához főszabályként nem kívánja meg a jogerőt, ezért visszautal a Be. 347. § (2) bekezdésére, amely kimondja, hogy a végzés fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható, kivéve, ha a fellebbezés a törvény más rendelkezéseire figyelemmel halasztó hatályú. A szabadságelvonással járó kényszerintézkedések végrehajtására főszabály szerint igaz, hogy azok fellebbezésre, illetve jogorvoslati kérelemre tekintet nélkül végrehajthatók.

A Javaslat e szakaszban rendelkezik továbbá a végrehajtás iránti intézkedés, így az értesítőlap kiállításának kötelezettségéről.

az 5. §-hoz

A Javaslat e szakaszban rögzíti, hogy a büntetés, az intézkedés, a kényszerintézkedés és a szabálysértési elzárás végrehajtása, valamint az utógondozás az állam feladata. Az állam e feladatát a bíróság, a végrehajtási ügyintéző, a bírósági végrehajtói szervezet, az ügyész, a végrehajtásért felelős szervek, a rendőrség, valamint az e törvényben meghatározott más szervek útján teljesíti, pl. a Nemzeti Adó- és Vámhivatal is végrehajt elkobzást, de közreműködnek a végrehajtásban más törvényben meghatározott szervek is, mint pl. az elektronikus adat végleges hozzá férhetlenné tételében a közvetítő szolgáltatók. A végrehajtásért felelős szervek együttműködnek civilszervezetekkel, vallási közösségekkel, pl. az elítéltek képzése, lelki gondozása terén, karitatív munkát, börtön pasztorálást stb. végeznek.

a 6. §-hoz

Az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény (a továbbiakban: Ütv.) 22. § (1) bekezdése rendelkezik az egyes törvényekben meghatározott joghátrányok végrehajtása törvényességének felügyeletéről. Az ügyész felügyeleti tevékenysége során bármely időpontban és helyen ellenőrizheti a törvényekben meghatározott joghátrányok és jogkorlátozások végrehajtásának, a fogvatartottakkal való bánásmódnak a törvényességét, a végrehajtás alatt állók jogvédelmére vonatkozó rendelkezések érvényesülését. E rendelkezés megfelelő alkalmazásával jár el az utógondozás, a bűnügyi, a szabálysértési és a körözési nyilvántartás, valamint a központi elektronikus hozzáférhetlenné tételi határozatok adatbázisának vonatkozásában is.

Az Ütv. 24. § (1) bekezdése határozza meg, hogy felügyeleti jogkörében az ügyész milyen eszközökkel élhet, e törvény alkalmazása szempontjából kiemelt figyelmet érdemel, hogy a szabadságelvonással járó büntetések, intézkedések és kényszerintézkedések végrehajtása felett törvényességi felügyeletet gyakorló ügyész meghallgathatja a fogvatartottakat, illetve megvizsgálhatja a büntető ügyben hozott határozatok végrehajtásával kapcsolatos panaszokat, megtekintheti a fogvatartás körülményeit és rendjét szabályozó utasításokat, a fogvatartási iratokat és a végrehajtás bármely kérdésében vizsgálatot tarthat.

a 7. §-hoz

Régóta fennálló hiányt pótol a Javaslat azáltal, hogy meghatározza a büntetés-végrehajtási jogviszony fogalmát, amelyből számos, csak a büntetés-végrehajtásra jellemző sajátos szabályozás eredeztethető. Jelleget tekintve a büntetés-végrehajtási jogviszony hierarchikus jogviszony, annak egyik oldalán az állam által delegált hatáskörben a végrehajtásért felelős szerv, szervezet, mint a központi büntetőhatalom kizárólagos birtokosa helyezkedik el, míg a másik pozícióban az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott áll.

A jogviszony jellegéből következik, hogy a feleket – a szabadságelvonásból fakadó helyzetre figyelemmel sajátos – jogok illetik meg és kötelezettségek terhelik. E sajátos jogviszony jellemzője továbbá, hogy az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott részére biztosított jog a végrehajtásért felelős szerv oldalán kötelezettséget teremt, míg az elítéltet és az egyéb jogcímen fogvatartottat terhelő kötelezettség teljesítése érdekében a végrehajtásért felelős szerv minden törvényes eszközzel köteles fellépni.

a 8. §-hoz

A Javaslát a hatályos rendelkezésekkel egyezően állapítja meg az elítéltet terhelő alávetési kötelezettségét, ezt kiegészíti az egyéb jogcímen fogvatartottak alávetési, illetve tūrés kötelezettségével, valamint utalás történik arra, hogy ennek nem teljesítése esetén törvényben meghatározott joghátrányok következnek be, illetve ennek kikényszerítésére milyen eszközök állnak rendelkezésre. A felsorolás nem teljes körű, az egyes büntetések és intézkedések esetén az adott fejezetek tartalmazzák részletesen a kényszer alkalmazásának lehetőségét.

A büntetés és az intézkedés végrehajtása során az elítélt köteles továbbá a végrehajtásért felelős szervvel együttműködni és a kért felvilágosítást megadni.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvény vezette be a büntetés-végrehajtási szakaszban is az elítélt lakcím bejelentési kötelezettségét, amit a Javaslát változatlan formában átvész.

a 9. §-hoz

A Javaslát rögzíti, hogy az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott az Alaptörvényben meghatározott alapvető jogait, valamint egyéb jogait és kötelezettségeit – a törvényben, a bíróság ítéletében, valamint a bíróság és az ügyészség egyéb határozatában meghatározott korlátozásokkal vagy tilalmakkal – a büntetés-végrehajtás rendjével összhangban gyakorolja, illetve teljesíti.

Az arányosság követelményét fogalmazza meg a (2) bekezdés azáltal, hogy előírja, hogy a végrehajtás során az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott jogainak korlátozásakor, minden esetben az arra alkalmas legenyhébb eszközt kell alkalmazni.

a 10. §-hoz

A Javaslát a jogérvényesítés körében rögzíti, hogy az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott büntetés-végrehajtási ügyben vagy a fogvatartással összefüggésben kérelmet terjeszthet elő és a kérelemről hozott döntéssel szemben panaszt nyújthat be, továbbá e törvény szerinti egyéb jogorvoslati jog illeti meg. A hatékony jogérvényesítés érdekében rendelkezik arról is, hogy a fiatalok, valamint a cselekvőképtelen nagyok, vagy a cselekvőképességében részlegesen korlátozott elítélt vagy egyéb jogcímen fogvatartott büntetés-végrehajtási ügyben vagy a fogvatartással összefüggésben önállóan tehet nyilatkozatot.

A kérelmet, a panaszt, illetve az egyéb jogorvoslati kérelmet, amely meghatározott esetekben a végrehajtásért felelős szerv határozatának bírósági felülvizsgálatát, míg a büntetés-végrehajtási bíró eljárásában a határozattal szemben fellebbezés benyújtását fedi le, írásban kell benyújtani.

Meghatározott körben további garanciális elemeket is beiktat a Javaslát annak érdekében, hogy a tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással – illetve ezek bármilyen halmozódásával – élő, illetve írni vagy olvasni nem tudó, vagy a magyar nyelvet nem beszélő, valamint az egészségi állapota miatt akadályozott elítélt vagy egyéb jogcímen fogvatartott is élni tudjon jogorvoslati jogával.

Az (5) bekezdés azokat a fórumokat foglalja össze, ahová az elítélt, illetve az egyéb jogcímen fogvatartott a végrehajtással összefüggésben panasszal vagy kérelemmel fordulhat. A (6) bekezdés

pedig általános jelleggel fogalmazza meg, hogy a fogvatartás tényéhez kötődő eltéréseken kívül – így többek között köteles meghatározott helyen tartózkodni és a fogva tartó intézetet csak engedéllyel hagyhatja el, de levélben fordulhat a bírósághoz vagy más hatóságokhoz, szervezetekhez, képviselőjére meghatalmazást adhat, az intézet meghatározott feltételek esetén előállítja a bíróság vagy más hatóság elé – az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott nincs korlátozva jogai érvényesítésében.

a 11-12. §-hoz

A Javaslat – ugyan a büntetés-végrehajtási bírói eljárások körében fenntartja azt a megoldást, hogy a nem szabályozott kérdésekben a Be. háttérjogszabályként szolgál – törekszik arra, hogy önállóan szabályozza az elítéltet és az az egyéb jogcímen fogvatartottakat büntetés-végrehajtási ügyben megillető alapvető jogosultságait.

Az Európai Unióban nemrégiben több olyan irányelvet fogadtak el, amelyek esetében az Európai Unió jogának való megfelelést biztosító szabályokat már indokolt e törvényben is megjeleníteni. Ezen irányelvek átültetési határideje vagy lejárában van, vagy a lejárat időpont a közeljövőben lesz esedékes.

2009. november 30-án került elfogadásra a büntetőeljárásokban a gyanúsítottak vagy vádlottak eljárási jogainak megerősítését célzó ütemtervről szóló tanácsi állásfoglalás (Roadmap). A Roadmap egy középtávú cselekvési terv, amely meghatározza a jövőbeni jogalkotási intézkedések irányát a terheltnek biztosítandó jogokkal kapcsolatban.

A Roadmap alapján kidolgozott és elfogadott első jogi aktus a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról szóló, 2010. október 20-i 2010/64/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (Measure A), amely a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsolás és fordítás terén alkalmazandó közös minimumszabályokat állapít meg a tagállamok közötti kölcsönös bizalom fokozása céljából. Az irányelv biztosítani kívánja a gyanúsítottak vagy a vádlottak tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogát a büntetőeljárás során, a tisztességes eljáráshoz való joguk biztosítása érdekében. Az irányelv átültetési határideje 2013. október 27. Az irányelv a 2. cikkében a tolmácsoláshoz való jogot, a 3. cikkében pedig a lényeges iratok lefordításához való jogot szabályozza, amely kötelezettségeknek a 12. § (1)-(2) bekezdései felelnek meg.

A terhelt eljárási jogait biztosító második jogi aktus a büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról szóló, 2012. május 22-i 2012/13/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (Measure B), amely meghatározza azokat a közös minimumkövetelményeket, amelyeket a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított vagy megvádolt személy részére a jogaival és az ellene emelt váddal kapcsolatban adott tájékoztatásra kell alkalmazni, a tagállamok közötti kölcsönös bizalom erősítése céljából. Az irányelv értelmében az illetékes hatóságoknak – szóban vagy írásban – az irányelvben előírtaknak megfelelően haladéktalanul tájékoztatniuk kell a terheltet ezekről az eljárás tisztességeségének megóvásához nélkülözhetetlen jogokról. Az irányelv átültetési határideje 2014. június 2. Az irányelv 4. cikke előírja, hogy az őrizetbe vett terhelt számára a jogairól szóló tájékoztató levelet írásban kell átadni, amelyet maguknál is tarthatnak, illetve meghatározza az írásbeli tájékoztató kötelező tartalmi elemeit. Emellett az irányelv rendelkezéseket tartalmaz a váddal kapcsolatos tájékoztatáshoz való jogról és az ügy irataiba való betekintési jogot is részletesen szabályozza. A fenti rendelkezéseknek való megfelelést a 12. § (2)-(5) bekezdések biztosítják.

A közelmúltban került elfogadásra a büntetőeljárás során és az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogról, valamint valamely harmadik félnek a szabadságelvonáskor történő tájékoztatásához való jogról és a szabadságelvonás ideje alatt harmadik felekkel és a konzuli hatóságokkal való kommunikációhoz való jogról szóló, 2013. október 22-i 2013/48/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (Measure C). Az irányelv célja, hogy a tagállamok számára minimumszabályokat határozzon meg a terhelteknek a büntetőeljárás során az ügyvédi segítség igénybevételéhez, a harmadik személy értesítéséhez, valamint a harmadik személyekkel és a konzuli hatóságokkal történő kommunikációhoz való jogáról. Az irányelv rendelkezéseinek való megfelelést a 11. § (1)-(4) bekezdései biztosítják.

a 13. §-hoz

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvény iktatta be a hatályos Bv. tvr. rendelkezései közé a sértettnek az elítélt szabadulásának időpontjáról való tájékoztatáshoz fűződő jogát.

A jogintézmény bevezetésének indokai jelenleg is fennállnak, sőt az Európa Tanács gyermekek szexuális kizsákmányolás és szexuális bántalmazás elleni védelméről szóló Egyezményen kívül uniós előírásoknak is meg kell felelnie hazánknak.

A Tanács az áldozatok jogainak és védelmének különösen a büntetőeljárások során való megerősítésére vonatkozó ütemtervről szóló, 2011. június 10-i állásfoglalásában (Budapest Ütemterv) kijelentette, hogy uniós szinten kell fellépni a bűncselekmények áldozatai jogainak megerősítése, valamint fokozott támogatásuk és védelmük érdekében. Ebből a célból fogadták el a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2012. október 25-i 2012/29/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvet, amelynek célja, hogy felülvizsgálja és kiegészítse a 2001/220/IB kerethatározatban lefektetett elveket, valamint hogy az Unió egészében jelentős előrelépést tegyen az áldozatoknak – különösen a büntetőeljárások keretében – biztosított védelem szintje tekintetében. A sértett tájékoztatáshoz fűződő jogának szabályozása tehát az irányelv 6. cikk (5)-(6) bekezdésének való megfelelést is szolgálja.

A Javaslat kiterjeszti azt a bűncselekményi kört, amelyeknél a sértett tájékoztatást kérhet az élet, a testi épség és az egészség elleni szándékos, ötévi vagy azt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekményekkel (Btk. XV. Fejezet), mivel ebben a körben is méltányolható indok szól amellett, hogy a sértett e bűncselekmények elkövetőinek szabadulásáról is értesítést kapjon annak érdekében, hogy legyen ideje felkészülni, ne érje váratlanul az elítélt szabadulása. A Javaslat az elítélt szökése, illetve javítóintézeti nevelés esetén az intézet engedély nélküli elhagyása esetén is előírja a sértett tájékoztatási kötelezettségét.

a 14-16. §-hoz

A Javaslat a 14. § rendelkezéseivel a végrehajtás rendjének általános szabályait határozza meg, úgy, mint a végrehajtás sorrendjét és az egyes büntetések, illetve intézkedések foganatba vételének más szankciókra való kihatását, adott esetben például azok végrehajtásának megszakítását eredményezi. Annak érdekében, hogy az állami büntető igény érvényesítése ne évülhessen el, a Javaslat a hatályos rendelkezéssel egyezően rögzíti, hogy a büntetés, az intézkedés és a szabálysértési elzárás végrehajtásának megszakítását kiváltó körülmény megszűnéséig az elévülés nyugszik.

A 15. § (1) bekezdése a szabadságelvonással járó büntetések és intézkedések, valamint a szabálysértési elzárás tartamának számítására ad meg szabályokat.

A 15. § (2) bekezdése általános kötelezettséggént állapítja meg a végrehajtásért felelős szervre, valamint az elítéltre, az egyéb jogcímen fogvatartottra és kapcsolattartóikra vonatkozóan a végrehajtás rendjének megtartását.

A 16. § a büntetés, az intézkedés és a szabálysértési elzárás végrehajtása felfüggesztésének, elhalasztásának és félbeszakításának lehetőségéről szól.

a 17. §-hoz

A Javaslat a megkeresés szabályozása körében a Be. rendelkezéseit adaptálja a büntetés-végrehajtási ügyekre. Az eredményes végrehajtás érdekében a feladatkörében eljáró bíróságot, az ügyészt, a végrehajtásért felelős szervet, valamint az igazságügyért felelős minisztert és a büntetés-végrehajtásért felelős minisztert is fel kell hatalmazni arra, hogy a büntető ügyben eljáró vagy eljáró bíróságtól, ügyességtől vagy nyomozó hatóságtól, továbbá a szabálysértési ügyben eljáró bíróságtól, szabálysértési hatóságtól adatokat, iratokat és felvilágosítást kérhessen.

a 18. §-hoz

A Javaslat az idézéssel és a felhívással szembeni mulasztás következményeinek szabályozása körében a Be. rendelkezéseit adaptálja a büntetés-végrehajtási ügyekre. Az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott elővezetésének elrendelésére – e törvényben meghatározott kivétellel, miszerint gyakorlati szempontokra figyelemmel a szabadságvesztés letöltésére felhívás elmulasztása esetén a büntetés-végrehajtási intézet parancsnokát is feljogosítja erre – a bíróság, illetve a vádemelés elhalasztásához kapcsolódó pártfogó felügyelet végrehajtása körében az ügyész jogosult.

a 19. §-hoz

Az ismeretlen helyen tartózkodó elítélt és a kényszergyógykezelt felkutatására megteendő intézkedések szabályozása körében a Javaslat a hatályos rendelkezéseket veszi át, azzal, hogy a 2012. évi CLXXX. törvény, valamint az Nbjt. vonatkozó rendelkezéseire is történik hivatkozás.

a 20-25. §-hoz

A Javaslat a végrehajtásért felelős szerv döntése és a döntéssel szembeni jogorvoslat körében részletes szabályozást ad, meghatározva a döntési jogosultak körét, az eljárási határidőket. Amennyiben a törvényben ez külön előírásra kerül, a végrehajtásért felelős szervnek a döntést határozatba kell foglalnia.

A Javaslat részletesen meghatározza a határozat tartalmi és alaki kellékeit. Sokszor merült fel kifogásként nemzetközi szervezetek részéről, hogy az elítélt a döntés indokai ismeretének hiányában nem igazán tudja jogorvoslati jogát érvényesíteni, a Javaslat erre is megoldást ad.

A végrehajtásért felelős szerv döntésével szemben jogorvoslati jogként alapvetően a panaszjog biztosítása szolgál, a Javaslat a hatályos megoldással egyezően csak néhány esetben biztosítja a döntéssel szemben a bírósághoz fordulás jogát, amikor a döntés a végrehajtás

körülményeiben lényeges változást eredményez, lásd pl. magánelzárás fenyítést, vagy alapvető jogokat érint, mint pl. az elítélt nyilatkozata nyilvánosságra hozatalának megtagadása.

A határozattal szemben bírósági felülvizsgálati kérelem benyújtására tehát akkor lesz lehetőség, ha a törvény azt kifejezetten lehetővé teszi. A Javaslat részletesen szabályozza a bírósági felülvizsgálat benyújtására jogosultak körét, az erre nyitva álló határidőt, továbbá külön rendelkezik arról is, hogy a büntetés-végrehajtási bíró milyen döntést hozhat a bírósági felülvizsgálati kérelemmel megtámadott határozatról.

A Javaslat mind a panasz, mind a bírósági felülvizsgálati kérelem tekintetében lehetőséget teremt – meghatározott feltételekkel – a mulasztás igazolására.

a 26. §-hoz

A Javaslat az iratbetekintés és a másolatkészítés körében is önálló szabályozásra törekszik, azzal, hogy a felesleges ismétlés elkerülése érdekében a másolat kiadása körében a Be. vonatkozó rendelkezéseit rendeli alkalmazni.

A Javaslat az (1) bekezdésben rendelkezik az iratbetekintés jogáról, megjelölve az erre jogosultakat. A jogosultságot, ha ez az iratokból nem állapítható meg, hitelt érdemlően igazolni kell.

A Javaslat a (4) bekezdésben rendelkezik arról, hogy mely iratokba való betekintés, illetve másolatkészítés nem megengedett. Ezek a Be.-ben megfogalmazott kivételekhez hasonlóan a döntés előkészítést szolgáló előterjesztések, vagy szakmai feljegyzések, valamint a büntetés-végrehajtás biztonságát érintik.

A másolat kiadása körében kiemelést érdemel, hogy a Javaslat előírja a végrehajtásért felelős szerv számára, hogy a másolat kiadásának megtagadásáról a végrehajtásért felelős szerv indokolt határozatot hozzon, ami ellen biztosítja bírósági felülvizsgálati kérelem benyújtásának lehetőségét.

II. Fejezet

A BÜNTETÉSEK ÉS AZ INTÉZKEDÉSEK VÉGREHAJTÁSÁT KIZÁRÓ OKOK

a 27. §-hoz

A Javaslat, miként a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvénnyel is megvalósult, megtartja az új Btk. kodifikációja során megkezdett szabályozási elvet, amely a büntető anyagi és a büntetés-végrehajtási szabályok különválasztását tűzte ki célként. A büntetések és az intézkedések végrehajtását kizáró okok, mint a büntető érdemi határozat jogerőre emelkedését követően beálló végrehajtási akadályok a büntetés-végrehajtási kódexben nyernek elhelyezést. A Javaslat a kizáró okok hatályos rendszerén nem változtat. A büntetés, illetve egyes esetekben az intézkedés végrehajtását kizárja: az elítélt halála, az elévülés, a kegyelem, valamint a törvényben meghatározott egyéb okok. A hatályos szabályozás az életfogytig tartó szabadságvesztés és a határozott ideig tartó szabadságvesztés, illetve a közérdekű munka találkozása esetére állapít meg ilyen rendelkezést.

A Javaslat annyiban változtat a szabályozáson, hogy különválasztja a büntetések és az intézkedések végrehajtását kizáró okokat, ugyanis az egyes kizáró okok másként érvényesülnek, így

az elítélt halála nem zárja ki az elkobzás, a vagyoneklobzás végrehajtását és az elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tételét, ezek végrehajtása ugyanis közvetlenül nem kapcsolódik az elítélt személyéhez.

a 28–29. §-hoz

Az idő múlásának jelentősége van a büntetés-végrehajtási szakban is, a büntetés meghatározott idő elteltével már nem töltheti be célját, az elévülés jogintézményének a kialakulása az időszerűség követelményén és azon a felismerésen alapul, hogy az idő múlásával csökken az elítélt társadalomra veszélyessége. A törvényben meghatározott idő elteltével az elévülés bekövetkezése a büntetés végrehajtását kizárja. A Btk. szankciórendszerét tekintve a büntetéseken kívül még a javítóintézeti neveléshez fűződik elévülés. A Javaslat a hatályos rendelkezésekkel egyezően határozza meg az egyes büntetésekre és a javítóintézeti neveléshez kapcsolódó elévülési időket. A szabadságvesztés büntetés esetén annak tartamához igazodik az elévülési idő.

Meghatározott, kiemelkedő tárgyi súlyú bűncselekmények miatt kiszabott súlyos büntetések esetében emberiességi szempontok és a társadalom védelme megkívánja, hogy az elévülés ne következhesse be. Ezen büntetések körét is a hatályossal egyezően jelöli meg a Javaslat.

Az elévülés határidejének számítása a büntetést kiszabó határozat jogerőre emelkedésének napjával kezdődik, kivéve a végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés esetén, mely esetben az elévülés a próbaidő leteltének napjával kezdődik. A végrehajtás az elévülési időn belül a próbaidő letelte után is elrendelhető.

A Javaslat rendelkezik az elévülés félbeszakadásáról, amelynek joghatása abban áll, hogy a félbeszakadás napjával az elévülés újra kezdődik. Az elévülést félbeszakítja az elítélt szökése és az elítélttel szemben a büntetés vagy az intézkedés végrehajtása végett tett intézkedés. Az elévülést minden olyan hatósági intézkedés félbeszakítja, amelyet a büntetés végrehajtásának előbbre vitele érdekében foganatosítottak. A Btk.-val bevezetett módosítás értelmében egyértelművé vált, hogy a büntetés-végrehajtásért felelős szerv érdemi intézkedése is megszakítja az elévülést.

A halasztást és a félbeszakítást az elítélt oldalán fennálló méltányolható indokra tekintettel engedélyezik, indokolatlan kedvezmény lenne, ha ezen idő alatt az elévülés is telne. Szünetel az elévülés a végrehajtási sorrend megtartása érdekében azon büntetés esetében, amelynek a végrehajtását meg kellett szakítani.

a 30. §-hoz

A kegyelmi jogkör gyakorlójának kegyelmi rendelkezése, amely lehet egyéni, vagy törvényben meghatározott közkegyelem a büntetés vagy intézkedés végrehajtását kizárja, illetve részleges kegyelmi rendelkezés esetén a büntetés vagy intézkedés meghatározott részének elengedését jelenti. A kegyelem kiterjedhet a büntetett előléthez fűződő hátrányokra is. A kegyelmi jogkör gyakorlója a kiszabott büntetés végrehajtását is megváltoztathatja és azt próbaidőre fel is függesztheti, ennek során azonban a kegyelmi jogkör gyakorlóját is köti a nulla poena sine lege elve.

Kegyelmi rendelkezés kizárólag még végre nem hajtott büntetésre vagy intézkedésre vonatkozhat. A Javaslat a kiutasítás büntetéssel kapcsolatosan ad külön értelmezést arra vonatkozóan, hogy mikor tekinthető az végrehajtottnak.

a 31. §-hoz

Az életfogytig tartó szabadságvesztés rendeltetésével és lényegi tartalmával összeegyeztethetetlen a határozott tartalmú szabadságvesztés, elzárás és közérdekű munka végrehajtása. A rendelkezést mind az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása előtt, mind azt követően meghozott határozattal kiszabott határozott tartamú szabadságvesztés, elzárás és közérdekű munka esetén alkalmazni kell.

III. Fejezet

A BÍRÓSÁG ÉS AZ ÜGYÉSZ FELADATAI A VÉGREHAJTÁSBAN

A Javaslat az új büntetés-végrehajtási kódex megalkotásáról szóló 1415/2013. (VII. 5.) Korm. határozat 1. pont c) alpontja alapján a törvényi szintű szabályozást igénylő, de jelenleg rendeleti szintű szabályokat beemelte az új bv. törvénybe.

Ennek szellemében az új bv. törvényben helyezte el a halasztás és részletfizetés szabályozását is, tekintettel arra, hogy mindezek a jogosultságok szorosan a büntetés végrehajtásához tapadnak. A szabályozás megegyezik a jelenleg hatályos büntetőeljárás szabályozással. Meghagyva e tekintetben mind az ítéldbíró, mind pedig a későbbiekben a bv. bíró halasztással összefüggő feladatait.

Az új bv. törvény elkülönítve tartalmazza az anyagi és eljárási szabályokat, jobban igazodva ezzel a kor elvárásaihoz. Ilyen módon újszerű, modern kódex kívánalmainak megfelelő tagolásban található meg az új bv. törvényben az eljárásra vonatkozó szabályozás és jól elkülönítve az anyagi jellegű szabályok.

a 32-36. §-hoz

Az egyes büntetések és intézkedések végrehajtása során egyaránt jelentős feladatok hárultak eddig is és – a Javaslat értelmében – a jövőben is a büntetőügyben eljáró bíróságra és az ügyészre. Ezeket a feladatokat a Javaslat részletesen tartalmazza. Szabályozásuk a jelenleg hatályos Bv. tvr.-rel közel azonos módon történt.

A végrehajtás foganatosításának gyorsasága fontos szempont, ezért a Javaslat a kényszerintézkedések tekintetében az értesítő lap kiállítását haladéktalanul, míg egyéb esetben három munkanapon belüli időtartamban határozza meg.

Lehetőség van arra is, hogy pénzbüntetés, elkobzás és vagyonelkobzás alkalmazása esetén az ügydöntő határozat rendelkező része végrehajtási záradékkal és eredeti bírói aláírással ellátott példánya pótolja az értesítőlap kiállítását.

A Javaslat – a hatályos szabályozáshoz hasonlóan – lehetőséget teremt a végrehajtás alapjául szolgáló határozat kijavítása esetén arra, hogy ebben az esetben a kijavításról szóló határozat jogerős, eredeti bírói aláírással ellátott példánya kerüljön megküldésre. Ebben az esetben természetesen új értesítő lap kiállítására nem kerül sor.

A jogerősen kiszabott szabadságvesztés azonnali fogamatba vétele esetén a Javaslat értelmében a tanács elnöke a szabadságvesztésről nyomban kiállítja az értesítő lapot és arra a bírói rendelvényt is rávezeti és azt az elítéltet a bv. intézetbe kísérő rendőrnek, vagy büntetés-végrehajtási őrnek átadja. Hasonlóan kell eljárni abban az esetben is, ha szabadságvesztés, az

elzárás, javítóintézeti nevelés, vagy kényszergyógykezelés elrendelésére kerül sor és a terhelt – akár az adott ügyben, akár más büntetőügyben – fogva van.

A szabályozás kitér azokra az esetekre is, amelyekben utólag áll be változás az alapügyben hozott bármely rendelkezés tekintetében. Ezekben az esetekben azonnali intézkedési kötelezettség terheli a jövőben a tanács elnökét. Az intézkedést azonban oly módon is megteheti, hogy a változást előidéző határozatot küldi meg a végrehajtást foganatosító szervnek. Természetesen ez esetben a határozatot eredeti bírói aláírással kell ellátni.

Hasonlóan jár el azokban az esetekben is, amikor olyan határozat végrehajtása iránt intézkedik, amelyre nincs értesítőlap rendszeresítve.

A végrehajtás kizártságának utólagos megállapítása esetén a végzést nem csupán a végrehajtást foganatosító szervnek, hanem az illetékes bv. csoportnak is meg kell küldeni. Ugyanígy szükséges eljárni – vagyoni jellegű büntetések és intézkedések kivételével - az ügydöntő határozat írásba foglalását követően is.

Halasztás és részletfizetés engedélyezése esetén a tanács elnöke ennek tényét az értesítőlapra köteles rávezetni. Az értesítőlap elküldése után hozott ilyen jellegű határozatot haladéktalanul meg kell küldeni a végrehajtásért felelős szervnek és az illetékes bv. csoportnak is.

a 37-38. §-hoz

A szabadságvesztés azonnali fogamatba vétele, valamint a végrehajtásának biztosítása már túlmutat az alapeljáráson. A Javaslat ezt kifejezetten büntetés-végrehajtási feladatként rögzíti és ennek megfelelően a hatályos büntetőeljárás szabályozást emeli be a tervezetbe. A döntést azonban továbbra is az alapügyben eljáró bíróságra bízta.

A szabadságvesztés végrehajtásának biztosítására irányuló intézkedés előírásainak megtartását a rendőrség ellenőrzi.

a 39. §-hoz

A szabadságvesztés végrehajtásának megkezdésére továbbra is a tanács elnöke adhat halasztást. A döntés meghozatalakor elsősorban az elítélt személyi és családi körülményeire kell figyelemmel lenni. A halasztás tartama főszabályként három hónap. Ettől eltérni csak a felsorolt esetekben lehet. Ebből következik, hogy egyéb esetekben erre a Javaslat nem ad felhatalmazást.

Külön kérelem nélkül is el kell halasztani a szabadságvesztés végrehajtásának megkezdését azon elítéltek esetében, akik tizenkettedik hetet meghaladó várandós állapotban vannak, illetve egy évesnél fiatalabb gyermeküket gondozzák.

Mindazokban az esetekben, ahol a halasztás elbírálása az elítélt egészségi állapotától függhet, a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága (a továbbiakban: BVOP) egészségügyi szakterület vezetője – a rendelkezésre bocsátott orvosi dokumentumok alapján - nyilatkozatának beszerzése kötelező.

A Javaslat rendelkezik arról is, ha a halasztás iránti kérelem előterjesztése olyan időpontban történik, amikor annak elintézésére (beleértve a határozat kézbesítését is) a végrehajtás megkezdésére kitűzött határnap előtt már nincs lehetőség. Ebben az esetben a tanács elnöke a

kérelem érdemi elbírálását mellőzi és erről a kérelmezőt értesíti. Amennyiben a szabadságvesztést időközben fogamatba vették, úgy a kérelmet annak esetleges félbeszakítása iránti intézkedés megtétele végett a bv. intézetnek küldi meg.

a 40. §-hoz

Az elzárás büntetés végrehajtásának elhalasztására vonatkozó szabályok – lényegüket tekintve – hasonlóak a szabadságvesztés elhalasztásához. Elsődleges szempont ez esetben is a személyi és családi körülmények vizsgálata, valamint a megszületett gyermek védelme.

a 41. §-hoz

A közérdekű munka büntetés végrehajtásának elhalasztására vonatkozó szabályokat a Javaslát az előző szakaszokkal azonos módon – a hatályos rendelkezésekkel összhangban – határozza meg. Újdonságot jelent, hogy a végrehajtást azonnal meg kell kezdeni, amint a halasztás hivatalból történő elrendelését megalapozó okok megszűnnek. Az elítélt egészségi állapotáról ebben az esetben is igazságügyi orvos-szakértői vélemény beszerzése, vagy a szülést levezető egészségügyi intézmény főorvosa véleményének beszerzése kötelező. Mindez gyorsabbá és egyszerűbbé teheti az eljárást.

a 42. §-hoz

A pénzbüntetés megfizetésére a tanács elnöke halasztást, vagy részletfizetést engedélyezhet abban az esetben, ha az azonnali, vagy az egy összegben történő megfizetés a büntetés célján túli, jelentős anyagi nehézséget okozna az elítéltnak, vagy tartásra szoruló hozzátartozójának. Ebben az esetben azt kell vizsgálni, hogy az elítélt a meghosszabbított határidőben, illetve a megállapított részletekben fizetési kötelezettségének pontosan képes-e eleget tenni.

Halasztás és részletfizetés egymás mellett is alkalmazható.

Részletfizetés esetén a havonta fizetendő összeget oly módon kell meghatározni, hogy az osztható legyen az ítéletben megállapított napi tétel összegével.

Amennyiben a pénzbüntetést szabadságvesztésre változtatták át, úgy azt követően sem halasztás, sem pedig részletfizetés nem engedélyezhető.

a 43. §-hoz

A fiatalkorúval szemben elrendelt javítóintézeti nevelés elhalasztására a 39. § (1) bekezdésében megjelölt feltételek esetén, az ott meghatározott keretek között kerülhet sor. Ismételt, vagy a három hónapot meghaladó halasztás csupán a fiatalkorú egészségi állapotára tekintettel adható. Az egészségi állapot megítélése igazságügyi orvos-szakértői vélemény alapján lehetséges.

a 44. §-hoz

A Javaslát a halasztás és a részletfizetés engedélyezésének eljárási szabályait a Be. hatályos rendelkezései alapján állítja fel. Egyértelműsíti, hogy a halasztás és a részletfizetés iránti kérelemnek nincs halasztó hatálya.

Az ügydöntő határozat jogerőre emelkedésekor nyomban előterjesztett kérelemről a határozatot hozó bíróság dönt, míg a később előterjesztett kérelmet bírósági titkár is elbírállhatja. Eljárására a Be. XXIX. fejezetének szabályai irányadók.

Az elítéltet a végrehajtás alapjául szolgáló tény, vagy körülmény megváltozása esetén bejelentési kötelezettség terheli, amelynek elmulasztása esetén rendbíróság szabható ki. Bejelentési kötelezettségéről és annak elmulasztása jogkövetkezményéről a halasztást engedélyező határozatban tájékoztatni kell.

a 45-46. §-hoz

A kegyelmi eljárás szabályait a Javaslat a Be. hatályos szabályaival összhangban tartalmazza. Részletesen felsorolja, hogy mely esetekben és kik azok, akik kegyelmi kérelmet nyújthatnak be.

A kegyelmi kérelem kapcsán az elítélt személyes adatainak beszerzése és kezelése, továbbá az iratok és a kérelem felterjesztése az első fokon eljáró bíróság tanácsának elnöke feladatait képezi.

Az igazságügyért felelős miniszter a köztársasági elnökhöz történő felterjesztés során rendelkezhet az elítélt szakorvosi vizsgálatáról, iratok beszerzéséről, de büntetés és intézkedés elengedése, vagy mérséklése tárgyában előterjesztett kérelem esetén elrendelheti a büntetés, vagy javítóintézeti nevelés intézkedés végrehajtásának elhalasztását, vagy felfüggesztését. Ennek tartama a köztársasági elnök döntéséig tarthat.

A köztársasági elnök kegyelmi kérelem tárgyában hozott határozatát a szabadlábon lévő elítélt tekintetében az első fokon eljáró bíróság tanácsának elnöke, míg fogva lévő esetében közvetlenül az igazságügyért felelős miniszter kézbesíti a bv. intézet, illetve a javítóintézet útján.

Kegyelem gyakorlása esetén az elítélt részére küldött értesítésnek tartalmaznia kell a kegyelemhez fűződő jogkövetkezményekről szóló tájékoztatást is.

A Javaslat a profiltisztítás jegyében a végrehajtási kegyelemre vonatkozó szabályozást átvette, míg az eljárási kegyelemmel kapcsolatos szabályokat továbbra is Be. keretei között kívánja szabályozni.

a 47-49. §-hoz

A büntetések és intézkedések végrehajtása során a bíróságra háruló feladatokat a törvényszéken működő és a törvényszék elnöke által kijelölt büntetés-végrehajtási bíró (továbbiakban: bv. bíró), illetőleg a katonai büntetőeljárásban elítélt katona esetében az ugyancsak a törvényszék elnöke – természetesen csak azon törvényszékeken, ahol katonai bíróság működik – által kijelölt katonai bíró látja el.

A Javaslat lényegében a hatályos szabályozás szerint rögzíti, hogy a büntetések és intézkedések végrehajtásának elősegítése, avagy ellenőrzése érdekében bv. csoport működik, amelynek illetékességi területe az adott törvényszék illetékességi területére terjed ki. A bv. csoport munkáját a törvényszék elnöke által kinevezett bv. bíró vezeti (szervezi, irányítja és ellenőrzi).

A bv. bíró tevékenysége többlépcsős, amelynek során elsőként be kell várnia, hogy az egyes büntetések és intézkedések végrehajtásához szükséges iratok (ítélet/végzés; gyűjtőjegyzék) részére megküldésre kerüljenek. Ennek módját jogszabály határozza meg. Ezt követően meg kell

vizsgálnia, hogy a szabadságvesztés, elzárás, vagy a javítóintézeti nevelés kiszabása esetén nem állapítható-e meg a végrehajtást kizáró ok, avagy egyéb végrehajtási akadály nem következett-e be. Az elítelt nem töltött-e annyi időt előzetes fogvatartásban, hogy azzal a fent megjelölt büntetéseket, vagy intézkedést kitöltötte, vagy a feltételes szabadságra bocsátása, avagy az ideiglenes elbocsátása kérdésében történő döntés esedékessége bekövetkezett-e.

Amennyiben vizsgálódása eredményeként a bv. bíró végrehajtási akadályt talál, úgy ennek fennállását határozattal állapítja meg.

Abban az esetben, ha az elítelt tekintetében halasztás engedélyezésére került sor, a bv. bíró intézkedni köteles annak érdekében, hogy az elítelt részére a büntetés megkezdésére irányuló felhívást ne küldjék ki, illetve amennyiben annak kiküldése már megtörtént, de az elítelt a megjelölt határnapon nem jelent meg az intézetben, úgy sem elővezetését nem rendeli el, sem pedig elfogatóparancsot nem bocsát ki, illetőleg a már korábban kibocsátott elővezető parancsot, vagy elfogatóparancsot visszavonja. Ha azonban – időközben – az elíteltet a bv. intézet már befogadta, a bv. bíró a halasztást engedélyező bíróságot aziránt keresi meg, hogy az elítelt halasztás iránti kérelmét, mint a büntetés félbeszakítására irányuló kérelmet kezelje és ennek megfelelően járjon el.

Ugyanígy jár el a bv. bíró akkor is, amikor az alapügyben eljáró bíróság a végrehajtás függőben tartása iránti megkeresést küld a bv. csoportnak.

A közérdekű munka, vagy a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés megkezdésére a bv. bíró halasztást engedélyezhet. Ilyen irányú kérelmet az elítelt az átváltoztatásról szóló határozat kihirdetésekor nyomban, illetve a határozat kézbesítésétől számított nyolc napon belül terjeszthet elő. Az elmulasztott határidő utolsó napjától számítottan igazolásnak nincs helye. E rendelkezéssel a Javaslat a végrehajtás folyamatának gyorsaságát kívánja elősegíteni, ahogyan azzal is, hogy a bv. bíró határozatával szemben jogorvoslatot nem biztosít.

az 50-51. §-hoz

A Javaslat a bv. bíró eljárásának általános szabályait egy helyen összefoglalva taglalja. Rendelkezik arról, hogy egyesbíróként jár el, bizonyos esetekben iratok alapján dönt. Ezekben az esetekben feladatait bírósági titkár is elláthatja.

Meghatározza a bv. bíró eljárására vonatkozó általános határidőket. A határidők tekintetében azokat a Javaslat bővítette, tartamukat egyes esetekben megnövelte, segítve ezzel is a megalapozott döntés meghozatalát, kellő időt biztosítva a felkészülésre, illetve az esetlegesen még szükséges adatok, tények beszerzésére és megismerésére. A megnövelt határidők alapján a feladatok létszámbővítés nélkül is elláthatók.

A bv. bíró feladatai körében külön is nevesíti az elfogatóparancs kibocsátásának általános lehetőségét, valamint szükség esetén – a döntés elősegítése érdekében – szakértői vizsgálat elrendelését.

A hatályos szabályozáshoz hasonlóan rendelkezik arról, mely esetben kell meghallgatást, vagy tárgyalást tartania. Tárgyalás tartása esetén – garanciális okokból - mind az ügyész, mind pedig a védő jelenlétét kötelezővé teszi.

A bv. bíró döntésével szembeni jogorvoslat elbírálása a jövőben is az adott törvényszék másodfokú tanácsának feladata marad.

A fellebbezés tekintetében a Javaslat rövid határidőket szab, mind az elítélt (kihirdetés esetén: nyomban, míg kézbesítés esetén három munkanapon belül), mind pedig az eljáró bíróságok számára. A büntetés végrehajtásának meggyorsítása és az elítélt függő helyzetének minél rövidebb időtartamra történő visszaszorítása egyaránt indokolja a határidők szorosságát. Különösen indokolt az eljárás gyors lefolytatása a fogva lévő terheltek esetében.

az 52. §-hoz

Az enyhébb végrehajtási fokozat kijelölése, valamint az erről szóló határozat hatályon kívül helyezése kapcsán a Javaslat a hatályos szabályok átvételére törekedett. Ennek értelmében nem csupán a bv. intézet, hanem az elítélt, vagy védője is kezdeményezheti a szabadságvesztés végrehajtási fokozatának megváltoztatását. Eerre leghamarabb az elítélt befogadását követő hat hónap eltelte után kerülhet sor.

A Javaslat szerint a bv. bíró bizonyos esetekben (kizáró körülmény, hat hónapon belüli, új körülmény nélküli ismételt kérelem) indokolás nélkül elutasíthatja a kérelmet. Értelemszerűen ezekben az esetekben határozatával szemben fellebbezésnek sincs helye.

A Javaslat az eljárás gyorsítása érdekében lehetőséget teremt arra, hogy az enyhébb végrehajtási fokozat kijelölésére vonatkozó bv. intézeti előterjesztés esetén a bv. bíró döntését meghallgatás nélkül – azaz az iratok alapján – hozhassa meg.

A Javaslat kogens szabályként sorolja fel azokat az eseteket, amikor az eljárással összefüggésben keletkezett bűnügyi költség az államot terheli.

az 53. §-hoz

Az enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazása terén a Javaslat a fentiekhez jórészt hasonlóan szabályozza a bv. bíró eljárását. Jelentős eltérés azonban, hogy főszabályként döntését meghallgatáson kell meghoznia. Ez alól kivételt csupán azon esetek képeznek, amikor a kérelmet indokolás nélkül utasíthatja el.

A bűnügyi költség viselésére vonatkozó szabály ebben az esetben is teljes körűen felsorolja azokat az eseteket, amikor a felmerült költséget az állam viseli.

az 54. §-hoz

A fiatalkorú elítéltek jelentős hányada már a büntetés végrehajtásának megkezdése előtt, de még nagyobb hányaduk a szabadságvesztés végrehajtása alatt betölti a huszonegyedik életévét. A Javaslat – összhangban a Btk. rendelkezéseivel – mindkét esetre részletes szabályokat állapít meg.

Lehetőséget teremt a bv. bírónak arra is, hogy megvizsgálja a törvényben meghatározottnál eggyel enyhébb végrehajtási fokozat alkalmazhatóságát. Ebben az esetben a bv. bíró meghallgatás alapján hozhatja meg döntését, míg egyéb esetben az iratok alapján határozza meg a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát. Természetesen az iratok alapján önállóan is dönthet úgy, hogy meghallgatást tart és ennek során megvizsgálja az eggyel enyhébb végrehajtási fokozat alkalmazhatóságát.

A bűnügyi költséget minden esetben az állam viseli.

az 55. §-hoz

A hatályos rendelkezések átvételével a Javaslat is szigorúan kezeli a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának határidőben történő megkezdését. Az önhibájából mulasztó elítélt – feltéve, hogy erről megfelelően tájékoztatták – feltételes szabadságra a jövőben sem bocsátható.

A döntés változatlanul a bv. bíró kompetenciája. Határozatát meghallgatás eredményeként hozza meg, ennek során részletesen kell megvizsgálni, hogy az elítélt mulasztása ténylegesen önhibának minősül-e.

Abban az esetben, ha mellőzi a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének kizárását a bűnügyi költséget az állam köteles viselni.

az 56. §-hoz

A fogvatartás időtartama alatt előfordulhat, hogy az elítélt elmeállapota megváltozik. Amint kóros elmeállapokra utaló tünetek figyelhetők meg, a bv. intézet intézkedik az elítélt Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézetbe (a továbbiakban: IMEI) szállításáról. Az IMEI főigazgató főorvosa – amennyiben az IMEI pszichiáter szakorvosa az elítélt kóros elmeállapotára utaló tüneteket állapít meg – előterjesztést tesz a bv. bírónak a fogvatartás helyének megváltoztatása iránt.

A bv. bíró döntése előtt igazságügyi elmeorvos-szakértői véleményt szerez be. A Be. szabályaihoz hasonlóan az eljárásban két szakértőt kötelező alkalmazni, egyikőjük – ha az elítélt az IMEI-ben van – az IMEI orvosa is lehet.

Kóros elmeállapot diagnosztizálása esetén a bv. bíró az elítélt fogvatartási helyeként az IMEI-t jelöli ki, egyúttal javaslatot tesz az ügyésznek a gondnokság alá helyezés kezdeményezésére, vagy az ideiglenes gondnok kirendelésére.

Természetesen az elítélt elmeállapotában pozitív változások is előállhatnak, ezért a Javaslat kötelezővé teszi ennek félévenkénti vizsgálatát. Kedvező változás esetén az IMEI főigazgató főorvosa tehet soron kívül javaslatot az elítélt bv. intézetbe történő visszaszállítására.

Az eljárás során – hasonlóan az IMEI kijelölésekor – igazságügyi elmeorvos-szakértői vélemény beszerzése szükséges. Amennyiben az IMEI-ben történő elhelyezés már nem indokolt, a bv. bíró elrendeli az elítélt bv. intézetbe történő visszaszállítását. Erről a körülményről – amennyiben a szakértői vélemény szerint a gondnokság alá helyezése, illetve az ideiglenes gondnokrendelés nem szükséges – értesíti az ügyészt.

A Javaslat szabályozza annak lehetőségét is, hogy a szabadulásának időpontjában (elmeállapotára tekintettel) is további gyógykezelésre szoruló elítélt pszichiátriai gyógykezelést kaphasson.

az 57-60. §-hoz

A feltételes szabadságra bocsátásra irányuló eljárás szabályait a Javaslat a hatályos szabályokkal összhangban határozza meg. Ennek keretében lehetőséget biztosít a bv. bíró számára – ha kellő idő (legalább 2 hónap) áll rendelkezésre – pártfogó felügyelői vélemény beszerzésére. A

vélemény alapján a bv. bíró nem csupán a bv. intézet által előadott körülményekre, hanem a pártfogó által készített – vélhetően objektív, senki által nem befolyásolt - jelentésre is támaszkodhat, amikor a meghallgatás eredményeként arról dönt, hogy az elítéltet feltételes szabadságra bocsátja, avagy nem.

A bv. bíró mind a határozott ideig, mind pedig az életfogytig tartó szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátott elítélt esetén külön magatartási szabályokat is előírhat a feltételes szabadság eredményes letöltése érdekében. E szabályok a Btk. 71. § (2) és (3) bekezdésén alapulhatnak.

A Javaslat továbbra sem zárja ki annak lehetőségét, hogy a feltételes szabadságra bocsátás nemlegessége esetén a későbbiekben e döntés felülvizsgálható legyen. Erre a határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítélték esetén a Javaslat nem tartalmaz határidőt, azonban értelemszerűen alkalmazandók a mellőzés szabályainál írt határidők. Az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt esetében legkésőbb két év elteltével, azt követően pedig évente kell megvizsgálni a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét. Ez a lehetőség az elítélt számára ösztönző erővel bírhat a fogvatartás szabályainak maradéktalan betartására, továbbá jövőbeli reményt a szabad élethez és az arra történő tudatos felkészüléshez.

A feltételes szabadságra bocsátásról soron kívül kell határozni mindazon esetekben, amikor az előzetes fogvatartásban, illetve házi őrizetben eltöltött idő alapján az ítélet jogerőre emelkedésekor az elítélt feltételes szabadságra lenne bocsátható.

Azokban az esetekben, amikor a bv. bíró azt észleli, hogy az elítéltet a feltételes szabadság kedvezményéből ki kellett volna zárni, az első fokon eljáró bíróságot keresi meg a szükséges különleges eljárás lefolytatása érdekében és a határozat megküldéséig saját eljárását felfüggeszti.

A feltételes szabadságra bocsátást elrendelő végzés ellen bejelentett ügyészi fellebbezés a feltételes szabadságra bocsátás megkezdésére halasztó hatályú. A fellebbezés benyújtásáról az ügyészt értesítési kötelezettség terheli a bv. intézet irányába. A Javaslat tehát ezt nem a bv. bíró feladataként, hanem az ügyész kizárólagos intézkedési kötelezettségeként szabályozza.

Továbbra is lehetőség van a feltételes szabadságra bocsátásról rendelkező végzés hatályon kívül helyezésére, ha az elítélt a feltételes szabadságra bocsátás esedékességének napjáig időközben súlyos fegyelmi vétséget követ el.

A bűnügyi költséget valamennyi esetben az állam viseli.

a 61. §-hoz

A feltételes szabadság megszüntetése kapcsán a bv. bíró eljárása ügyészi indítvány alapján indul. Annak eldöntése, hogy a pártfogó felügyelet magatartási szabályainak megszegése mikor minősül súlyosnak, elsődlegesen az ügyész feladata, amit majd a bv. bíró is felülvizsgál. Törvényi szinten nem indokolt ennek meghatározása, hiszen az egyénenként eltérő lehet, azonban arra kell törekedni, hogy csak komoly és ténylegesen súlyos magatartási szabályszegés esetén kerüljön sor az indítvány előterjesztésére. Az egy-két alkalommal történő jelentkezési kötelezettség elmulasztása nem szabad, hogy ilyennek minősüljön.

A szökés, elrejtőzés veszélye esetén mind az ügyész, mind pedig a bv. bíró elrendelheti a szabadságvesztés ideiglenes foganatba vételét. Az ügyész által elrendelt maximum öt, míg a bv.

bíró által elrendelt harminc napig tarthat, de egyik esetben sem haladhatja meg a még letöltendő szabadságvesztés tartamát.

A bűnügyi költséget csak az ügyészi indítvány elutasítása esetén viseli az állam.

a 62. §-hoz

Az elzárás végrehajthatósága megszűnését a bv. bíró az iratok alapján állapítja meg.

A bv. bíró eljárását mind hivatalból, mind pedig a bv. intézet előterjesztése, vagy az elítélt kérelme alapján is lefolytathatja.

A bűnügyi költség viselése valamennyi esetben az államot terheli.

a 63. §-hoz

A közérdekű munka büntetés végrehajthatósága megszűnésének megállapítása – a feltételek bekövetkezte esetén – a kijelölt munkahely, vagy ha a kijelölés még nem történt meg, az elítélt lakóhelye, avagy tartózkodási helye szerint illetékes bv. bíró feladata.

A bv. bíró eljárását mind hivatalból, mind pedig a pártfogó felügyelő előterjesztése, vagy az elítélt kérelme alapján is lefolytathatja.

A bűnügyi költség viselése valamennyi esetben az államot terheli.

a 64. §-hoz

A közérdekű munka megtagadása, vagy nem teljesítése esetén az ügyész tesz indítványt annak szabadságvesztésre történő átváltoztatására.

A Javaslát értelmében az eljárás lefolytatásának illetékessége attól függ, hogy a munkahely kijelölése megtörtént-e. A kijelölés megtörténte esetén a munkahely, míg egyéb esetben az elítélt lakó-, vagy tartózkodási helye szerint illetékes bv. bíró folytatja le az eljárást.

A bv. bíró a meghallgatás eredményeként vagy a közérdekű munka átváltoztatásáról, vagy az indítvány elutasításáról dönt. Utóbbi esetben a pártfogó felügyelőt új munkahely kijelölésére hívja fel.

Az átváltoztatásról rendelkező végzéssel szemben előterjesztett fellebbezés halasztó hatályú.

Az ügyészi indítvány elutasítása esetén a bűnügyi költséget az állam viseli.

A bv. bíró az átváltoztatás folytán a közérdekű munka helyébe lépő szabadságvesztés megkezdésére fontos okból halasztást engedélyezhet. A fontos ok eldöntése és meghatározása a bírói mérlegelés hatáskörébe tartozó jogkör. E végzéssel szemben nincs helye jogorvoslatnak.

a 65. §-hoz

A közérdekű munka szabadságvesztésre történő átváltoztatásának speciális esete, amikor az elítéltet a közérdekű munkára ítélese után elkövetett bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélik. Ebben az esetben – a mennyiben még nem hajtották végre – a közérdekű munkát, vagy annak hátralévő részét kell szabadságvesztésre átváltoztatni.

Az eljárást hivatalból, vagy az ügyész indítványára a szabadságvesztés végrehajtási helye szerint illetékes bv. bíró folytatja le. A Javaslat erre az esetre külön illetékességi szabályt nem állapít meg, így az általános illetékesség fentebb idézett szabályai irányadók.

A bv. bíró iratok alapján hozza meg döntését.

Ebben a speciális esetben az átváltoztatott közérdekű munka helyébe lépő szabadságvesztés megkezdésére halasztás nem engedélyezhető. A bűnügyi költséget az állam viseli.

a 66. §-hoz

A pénzbüntetés szabadságvesztésre történő átváltoztatása – iratok alapján – hivatalból, vagy az ügyész indítványára történhet. Annak a törvényszéknek a gazdasági hivatala szerint illetékes bv. bíró folytatja le az eljárást, amelyik a pénzbüntetés végrehajtása érdekében intézkedett.

A Javaslat értelmében fiatalkorú esetében előfeltétele a szabadságvesztésre történő átváltoztatásnak a pénzbüntetés behajthatatlansága, illetve a közérdekű munkára történő átváltoztatás lehetőségének kizártsága.

A Javaslat a bv. bíró végzésével szemben e területen nem kíván jogorvoslati lehetőséget biztosítani.

A pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés megkezdésére továbbra is fontos okból engedélyezhető halasztás.

A bűnügyi költséget minden esetben az állam viseli a Javaslat értelmében.

a 67. §-hoz

A kiutasítás végrehajthatósága kizártságának megállapítására a Javaslat szerint sor kerülhet hivatalból és az ügyész indítványára egyaránt. A hivatalból indult eljárás esetében a bv. bíró az elítélt meghallgatását mellőzheti, azaz iratok alapján is dönthet.

Az illetékességet az elítélt tartózkodási helye alapozza meg.

A Javaslat előírja, hogy az idegenrendészeti hatóság kezdeményezésén alapuló ügyészi indítvány alapján a bv. bíró a kiutasítás végrehajthatóságát kétfévente felülvizsgálja. A szabályozás ilyen formája a kezdeményező szerepet az idegenrendészeti hatóság és az ügyész kezébe adja.

a 68. §-hoz

A Javaslat külön cím alatt összefoglaltan tartalmazza a pártfogó felügyelet elrendelésével kapcsolatos szabályokat. Részletesen leírja mind a bv. intézet, mind a pártfogó felügyelő, mind pedig a bv. bíró feladatait és az eljárás szabályait.

A pártfogó felügyelet kötelező alkalmazása esetén indokolt lehet az esetlegesen alkalmazandó külön magatartási szabályok megállapításához pártfogó felügyelői vélemény beszerzése. Ennek beszerzésére a bv. intézet tehet javaslatot.

Ügyészi indítványra a bv. bíró – ebben az esetben iratok alapján – megszüntetheti a pártfogó felügyeletet, ha annak fele, de legalább egy év eredményesen eltelt. További feltétel az is, hogy a továbbiakban a pártfogó felügyelet szükségessége már nem állapítható meg.

A magatartási szabályok utólagos megváltoztatását mind az elítélt, mind pedig a pártfogó felügyelő kezdeményezheti.

Az e szakaszban szabályozott eljárások során keletkezett bűnügyi költséget az állam viseli.

a 69. §-hoz

A javítóintézetből történő ideiglenes elbocsátás, valamint az ideiglenes elbocsátás megszüntetésének szabályozását a Javaslat a feltételes szabadságra bocsátás, illetve annak megszüntetése során alkalmazandó szabályozásra visszautalva határozza meg.

Eltérés e szabályokhoz képest csupán annyiban található, hogy az intézetből történő ideiglenes elbocsátásra az intézeti tanács tesz előterjesztést.

a 70. §-hoz

A büntetések és a javítóintézeti nevelés végrehajthatóságának – elévülés miatti – megállapítását a bv. bíró állapítja meg.

Eljárását hivatalból, vagy az ügyész indítványára folytatja le.

a 71. §-hoz

A Javaslat lehetőséget biztosít a bv. bírónak arra, hogy a korábban felsorolt eljárásokban esetlegesen tévesen meghozott határozatát – ügyészi indítványra, vagy hivatalból – korrigálhassa és a törvénynek megfelelő rendelkezést hozzon.

A jelenleg hatályos szabályozás erre nem ad lehetőséget annak ellenére, hogy a gyakorlati tapasztalatok szerint hosszabb ideje szükség lenne e lehetőség megalkotására.

A bűnügyi költséget ezekben az esetekben is az állam köteles viselni.

a 72. §-hoz

Jelentős novumként került meghatározásra a Javaslatban az egységes bírósági felülvizsgálati rendszer, amely az általános szabályok megfogalmazásán túl egyes esetekre speciális szabályokat tartalmaz. Ezek külön nevesítve szerepelnek a Javaslatban.

Hangsúlyossá tette az új szabályozás az egyfokú jogorvoslatot. Minden olyan döntés ellen, amelyben indokolt határozattal kell dönten, biztosítja a bírósági felülvizsgálat lehetőségét.

A bíróság ilyen irányú feladatait továbbra is a büntetés-végrehajtási bíró látja el.

Döntésével szemben további jogorvoslatot az új szabályozás nem enged.

A bv. bíró a felülvizsgálati kérelem kapcsán az eljárás egészének törvényességét vizsgálja, ennek eredményeként a megtámadott határozatot helyben hagyhatja, megváltoztathatja és a törvénynek megfelelő határozatot maga is meghozhatja, illetve a határozat hatályon kívül helyezéséről és új eljárás lefolytatásáról is rendelkezhet. A nem jogosulttól származó, vagy elkésett, illetve a törvényben kizárt kérelmet pedig elutasíthatja.

Az eljárás lefolytatására a Javaslát a bv. bírónak nyolc napos határidőt biztosít.

Hatályon kívül helyezés, vagy a határozat megváltoztatása esetén az eljárás során felmerült bűnügyi költséget az államnak kell viselnie.

a 73-74. §-hoz

A Javaslát – fontossága okán – külön szakaszban szabályozza a biztonsági zárkába, vagy részlegbe helyezés, valamint az elítélt sajtó útján történő nyilatkozattételével, illetve nyilatkozata közzétételével kapcsolatos bírósági felülvizsgálatot.

Az e szakaszokban felsorolt valamennyi esetben az iratok alapján hozhatja meg döntését a bv. bíró.

Az általános szabálytól eltérően ezekben az esetekben a bv. bíró az iratoknak a hozzá érkezésétől számított öt napon belül köteles elbírálni a felülvizsgálati kérelmet.

a 75. §-hoz

A magánelzárás fenytést kiszabó határozat elleni bírósági felülvizsgálati kérelmet a bv. bíró ugyancsak az iratoknak a hozzá érkezésétől számított öt napon belül bírálja el.

A bűnügyi költség viselése az államot terheli.

E szakasz rendelkezései alkalmazandók az elzárásra ítélt, a szabálysértési elzárást töltő elkövetők, az előzetes letartóztatásban lévők és a rendbíróság helyébe lépő elzárásra kötelezettek magánelzárás fenytést kiszabó határozattal szembeni jogorvoslat esetén is.

IV. Fejezet AZ ADATKEZELÉSRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

a 76. §-hoz

Az adatkezelésre vonatkozó szabályokat a Javaslát rendszertanilag egy helyen, az általános rendelkezések között, de külön fejezetben szabályozza.

A büntetések és az intézkedések végrehajtása körében evidencia, hogy a végrehajtáshoz szükséges személyes és bűnügyi adatok hiányában nem lehet érvényt szerezni a bíróság döntésének. A Javaslát ennek megfelelően felhatalmazza a bíróságot, az ügyészséget, valamint a végrehajtásért felelős szervet a személyes, a bűnügyi személyes, valamint más különleges adatok kezelésére.

Garanciális jelentősége van annak, hogy az adatkezelési elvekkel összefüggésben a 76. § egyértelműen meghatározza, hogy mely szervek milyen adatok kezelésére jogosultak.

a 77. §-hoz

A kegyelmi és a nemzetközi bűnügyi jogsegéllyel kapcsolatos eljárások során az igazságügyért felelős miniszter, míg a büntetések elhalasztása, illetve félbeszakítása iránti kérelmek elbírálása vonatkozásában a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter csak a szükséges adatok birtokában tud megalapozott döntést hozni. Erre tekintettel a normaszöveg kimondja, hogy az érintett miniszterek csak a Javaslat szerinti feladatkörükben, az ahhoz szükséges adatok megismerésére és kezelésére jogosultak.

a 78. §-hoz

A Javaslat 78. §-a rögzíti, hogy a 76. §-ban meghatározottakon kívüli, az elítélttel vagy egyéb jogcímen fogvatartottal kapcsolatba kerülő szervek a feladatuk ellátása érdekében az e szakaszban meghatározott adatokat ismerhetik meg és kezelhetik.

a 79. §-hoz

Az információs önrendelkezési jogról és információszabadságról szóló törvény 4. § (2) bekezdése szerint személyes adat csak a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig kezelhető. E szakasznak megfelelően a Javaslat rögzíti, hogy a kezelt személyes adatokat a büntetés, az intézkedés, a kényszerintézkedés, vagy a szabálysértési elzárás végrehajtása befejezésekor vagy végrehajthatósága megszűnésekor törölni kell.

a 80. §-hoz

Tekintettel arra, hogy a pártfogó felügyelők hatásköre több tekintetben kibővült a korábbiakhoz képest, és számos új funkciót, feladatot el kell látniuk, tevékenységük szakszerű elvégzéséhez a Javaslat által meghatározott körben bűnügyi személyes adatok igénylésére és kezelésére jogosultak. Az adatkezelés időszerűségének követelményét azzal kívánja biztosítani a Javaslat, hogy az átvett adatok törlésének kötelezettségét egyértelműen meghatározható eseményekhez köti.

a 81. §-hoz

Az információs önrendelkezési jogról és információszabadságról szóló törvény rendelkezéseivel összhangban a Javaslat lehetővé teszi az elítéltek, az egyéb jogcímen fogvatartottak, a vádemelés elhalasztása során pártfogó felügyelet alatt állók és az utógondozottak adatainak statisztikai és tudományos célból történő, anonimizált felhasználását.

V. Fejezet A SZABADSÁGVESZTÉS VÉGREHAJTÁSA

a 82. §-hoz

A szakasz értelmező rendelkezéseket tartalmaz, amely a szabadságvesztés végrehajtása tekintetében a legfontosabb fogalmakat kívánja tisztázni.

a 83. §-hoz

A szabadságvesztés céljának fogalmi meghatározása a Btk. rendelkezéseivel összhangban különbséget tesz a határozott idejű és az ún. tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés között, ugyanakkor komplex módon jeleníti meg a jogintézmény kettős célját. Egyértelműen rögzíti azt a primer szakmai feladatot, amely a személyiség olyan kedvező irányba való fejlesztését jelenti, amely elősegíti, hogy az elítélt szabadulása után a társadalom jogkövető tagjává váljon. Másrészt tükrözi, hogy operatív feladatként jelenik meg az elítélt biztonságos megőrzése, amely az ítéletben meghatározott joghátrány érvényesítésének szükségképpen velejárója. Jelentős újítás, hogy a törvény adekvát célfogalmat határoz meg a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés esetére, amely nem lehet más, mint a társadalom védelme.

A célok definiálásakor a szóhasználatban is megjelenik az új szakmai nyelvezet (reintegráció), amely pontosabban lefedi a végrehajtási gyakorlatot, mint a szabadságvesztés céljának elérési módját.

A reintegráció új fogalomként került be a jogszabályba, ezért lényeges a fogalom tisztázása. A reintegráció magában kell, hogy foglaljon minden olyan programot, tevékenységet, mely elősegíti, támogatja a társadalomba történő visszailleszkedés hatékonyságát, a visszaesés esélyének minimalizálását, akár kizárását is. A reintegráció keretében nem szigorúan a büntetés-végrehajtási intézetben szervezett tevékenységekre kell fókuszálni, hiszen a bv. szervek más szervekkel együttműködve eredményesebben szolgálják a büntetés-végrehajtás céljának megvalósítását.

A reintegráció számos programot magában foglal. A leglényegesebbek azok, melyek a társadalomban is a legnagyobb jelentőséggel bírnak, így a szakképzés, oktatás, valamint a munkavégzés. Az elítélt szabadulása után várhatóan eredményesen tud alkalmazkodni a társadalmi elvárásokhoz, ha fogvatartása idején képesítést szerez és munkát végez.

Valamennyi szabadságelvonás, de különösen a szabadságvesztés büntetés vonatkozásában elvi értelemben jelenik meg az a kritérium, hogy a büntetőelem, a valódi büntetés a szabad élettől való megfosztásban, azaz a „bebörtönzésben” jelentkezik. Ez azt jelenti, hogy a személyi szabadságtól való megfosztáson túl az elítélt életkörülményeiben bekövetkező és a büntetéssel szükségszerűen együtt járó, az életrend meghatározottságából adódó körülményeket közelíteni kell a szabad élet viszonyaihoz. E közelítés során a bíróság ítéletében meghatározott végrehajtási fokozatra vonatkozó jogszabályok és a rendelkezésre álló szociálpolitikai adottságok meghatározó jelentőséggel bírnak. Mindebből az következik, hogy a normalizáció kiteljesedésének mértéke minden országban másként alakul. E tekintetben a nemzetközi kötelezettségvállalásokból eredő minimális körülményeket azonban biztosítani kell.

A büntetés-végrehajtási szervezet egyik fő feladata a társadalomba való beilleszkedés elősegítése, amely azt jelenti, hogy a fogvatartott (elítélt) szabadulásakor olyan élethelyzetben legyen, és olyan attitűddel rendelkezzen, hogy képes legyen, és belső meggyőződésből akarjon is a társadalom hasznos tagjává válni. Ennek elérésére csak individualizált módszerekkel van lehetőség annak érdekében, hogy a számára legmegfelelőbb és leghatékonyabb szakmai protokoll legyen alkalmazható. A végrehajtás egyéniesítése nem jelentheti azt, hogy az intézet minden egyes elítéltet egyedi módon kezeljen, de szükségessé teszi az elítéltek nemek és fokozatok szerinti elkülönítésén túl személyiség-adekvát életkori, kriminológiai, biztonsági, nevelési és egészségügyi szempontok szerinti csoportképzését, azaz a hatékony rezsimszisztéma működtetését is.

Fontos motivációs tényezőként jelenik meg a fokozatosság, mert ezen alapelv tartalommal való kitöltése teszi lehetővé egy pozitív értelemben vett „reintegrációs karrier” bejárását a fogvatartott számára. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy amennyiben a fogvatartott aktívan és együttműködően részt vesz a számára felkínált reintegrációs programokban (szubjektív oldal), azzal előkészítheti azt, hogy a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel összhangban (objektív oldal) intézetben belüli életkörülményei differenciáltabbá válhatnak. Gyakorlatilag a fogvatartott börtönön belüli sajátos és viszonylagos szabadságának változása a jogkövető magaviseletének, illetve a jogszabályban meghatározott feltételek (meghatározott idő eltelte) teljesülésének függvénye. (A mozgás lehetősége természetesen azt is jelenti, hogy adott esetben az enyhébből a szigorúbb körülmények közé kerül a fogvatartott.) Mint látható, a progresszivitás és az egyéni aktivitás szorosan összefügg, mert ez utóbbi a progresszív jogintézmények (pl. feltételes szabadság, az új rezsimrendszerből adódó lehetőségek) alkalmazásának egyik kritériuma, másrésről egyik támpontja lehet annak a szempontrendszernek, amely alapján az egyén visszaesési kockázata és ezen keresztül a reintegrációs hajlandósága prognosztizálhatóvá válik. Az elítéltek magatartására vonatkozó szakmai szemlélet és értékítélet újfajta értelmezési keretben jelenik meg, ahol nem elég az, hogy az elítélt megtartja az intézet szabályait, hanem elvárjuk és ösztönözzük együttműködését a kötelező és a szabadon választható reintegrációs programokban.

a 84. §-hoz

A jogerős szabadságvesztésre ítélt személyek büntetés végrehajtásának megkezdésére vonatkozó felhívását a jogszabály a BVOP feladataként jelöli meg. Ezzel a büntetés-végrehajtási szervezet ráhatást gyakorolhat a szabadságvesztések végrehajtásával kapcsolatos feladatok ütemezésére és földrajzi elhelyezkedésére. A BVOP soron kívül hívja fel az ötévi, vagy azt meghaladó tartamú szabadságvesztésre ítéltet, illetve a többszörös visszaesőket.

A módosítás a nem hosszú tartamú és/vagy többszörös visszaeső elítélt szempontjából kimondottan előnyös, mivel a felhívás ezentúl nem szükségszerűen a területileg illetékes megyei (fővárosi) büntetés-végrehajtási intézetbe szól, hanem közvetlenül a szabadságvesztés végrehajtására kijelölt büntetés-végrehajtási intézetbe. Ezen információ előzetes ismeretében tervezhetőbbé válik a kapcsolattartás, a befogadási eljárás a szabadságvesztést végrehajtó bv. intézetben történik meg, ezzel szükségtelemmé válik a megyei és a végrehajtásra kijelölt büntetés-végrehajtási intézet közötti szállítás.

Ugyancsak előnyös a jelen jogszabállyal bevezetett rend a büntetés-végrehajtási szervezet számára. A felhívások ütemezésével lehetővé válik bizonyos feladatok átdelegálása a szervezeten belül, ezzel érdemben csökkentve a jellemzően túltelített megyei büntetés-végrehajtási intézetek telítettségét. A felhívásokon szereplő jelentkezési időpontok központi koordinációja lehetővé teszi a programozott végrehajtási modellek bővítését, a szabad kapacitások eredményesebb felhasználását, és a fogvatartottak foglalkoztatásának hatékony szervezését.

A felhívás tartalmi elemei nem változnak a korábbiakhoz képest, a fő hangsúly a továbbiakban is a szükséges információk átadásán van.

a 85. §-hoz

Az előző szakaszban meghatározott felhívási tevékenysége során a BVOP nagyobb döntési szabadsággal rendelkezik. A felhívás kiadása során jelen jogszabály a szabadságvesztés tartamát és végrehajtási fokozatát, az elítélt lakóhelyét, a visszaesői minőséget, valamint a bv. intézetek telítettségét jelöli meg kötelező kiválasztási szempontnak.

A felhívási tevékenységet hatékonyan kell szervezni és végrehajtani, ezért a jogszabály határidőt kapcsol ahhoz. Minden elítéltet úgy kell felhívni, hogy a szabadságvesztést az azt kiszabó határozat jogerőre emelkedését követően legfeljebb három hónappal megkezdje. Ez bizonyos rugalmasságot enged meg a felhívások ütemezésében, ugyanakkor a 84. § (6) bekezdésben foglaltakkal együtt meghatározza a legkésőbbi időpontot, amikor a felhívást ki kell adni.

a 86. §-hoz

A büntetés-végrehajtás és a bv. bíró felhívással kapcsolatos együttműködésének fő szabályait külön rendezi a törvény annak érdekében, hogy a szervezetek között információáramlás ne akadályozhassa a szabadságvesztés végrehajtásának megkezdését, illetve annak kikényszeríthetőségét.

Tekintettel arra, hogy a BVOP a kötelezően figyelembe vett szempontoknak megfelelő bármely intézetet megjelölheti a felhívásában, erről intézetenként összefoglalót készít és küld meg, amelyhez mellékel a bíróság által korábban kiadott értesítőlapot is. Ezzel már a felhívást követő héten tudomást szerez az adott bv. intézet a várható befogadási feladatokról, és alapvető információkhoz jut a végrehajtandó szabadságvesztésről is.

Mivel a felhívás sikertelen kézbesítése, vagy az abban meghatározott jelentkezési időpont elmulasztása esetén a szükséges intézkedések megtételére a továbbiakban is csak a bv. bíró jogosult, a jogszabály mind a felhívást megküldő BVOP, mind a befogadásra kijelölt bv. intézet számára haladéktalan intézkedés-kezdemenyezési kötelezettséget ír elő. Az esetlegesen rendelkezésre álló dokumentumok kötelező mellékelésének előírása a bv. bíró gyors és hatékony döntésének támogatása miatt indokolt.

a 87. §-hoz

Kiemelten fontos, hogy a szabadságvesztést önhibájából meg nem kezdő elítéltet a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből a törvény erejénél fogva ki kell zárni. Ez a rendelkezés is erősíti a felhívási tevékenység kötött rendjét, továbbá megfelelő elrettentő erőt képvisel a szabadlábon védekezők számára. Tekintettel azonban a kiemelten súlyos következményre, a jogszabály a 84. § (5) bekezdés c) pontja mellett jelen szakaszban is a felhívás kötelező tartalmi elemeként definiálja a hátrányos jogkövetkezményről való tájékoztatást, kiegészítve a halasztási eljárásra vonatkozó utalással.

Azon értékelési elvek és szempontok szerepeltetése, amelyek mentén eldönthető, hogy az elítélt valóban önhibájából nem kezdte meg szabadságvesztése letöltését a kijelölt időpontban, jelen jogszabályban nem indokolt, mivel ennek mérlegelése minden esetben bv. bírói eljárás keretében történik.

a 88. §-hoz

A hatályos szabályozásból került átemelésre az elítéltek befogadása alapjául szolgáló iratok meghatározása.

a 89. §-hoz

A korábbiakhoz képest részletesebb szabályokat tartalmaz az elítélt sikeres azonosítása érdekében. E szerint a kétséges esetekben a büntetés-végrehajtás jogosult a bűnügyi nyilvántartási rendszerben rögzített arcképmás megismerésére és az azzal történő összevetésre, valamint a daktiloszkópiai nyilvántartásban rögzített ujj- és tenyérnyomat meglétére vonatkozó információ megismerésére, ezek alapján az összehasonlító vizsgálat kezdeményezésére az illetékes szakértői nyilvántartó szervnél. Ez a felhatalmazás – figyelemmel a befogadási tevékenység, hivatali időhöz nem kötött, folyamatos jellegére – a büntetés-végrehajtás és a fenti adatokat nyilvántartó hatóság közötti folyamatos adatkapcsolat és lekérdezési lehetőség meglétét igényli.

a 90. §-hoz

Ha a befogadás alapjául szolgáló iratok hiányoznak, vagy a személy nem azonos az iratokban megjelölt személlyel, a befogadást meg kell tagadni és ennek tényéről haladéktalanul értesíteni kell az előállító, illetve a végrehajtást elrendelő hatóságot.

Fentiekből adódóan minden esetben meg kell vizsgálni mind tartalmilag mind alakilag a megtestesítést megvalósító iratokat, különös figyelmet fordítva a fogvatartott és a szabadság elvonásra vonatkozó adatokra, illetve az aláírásokra és a bélyegző lenyomatra.

a 91. §-hoz

Bizonyos esetekben a befogadás végrehajtását akadályozó olyan körülmények merülhetnek fel, amelyek nem merítik ki a megtagadás eseteit. Ilyenkor lehetőség nyílik az ideiglenes befogadás foganatosítására, mely az iratok pótlásában vagy javításában realizálódik.

Ezen esetekben a bv. szervek lehetőséget kapnak arra, hogy az okot adó körülmény megszűntéig ideiglenesen befogadhatják a fogvatartott személyt, amelyhez a jogszabály határidőt is rendel, amely maximum 30 napig tarthat.

a 92-95. §-hoz

A büntetés-végrehajtás hatékonyságának növelése megköveteli egy új, speciális célkitűzésű intézet létrehozását, amelynek feladata a hosszabb tartamú szabadságvesztésre ítélték diagnosztizálása, az őket befogadó intézetek kijelölése, reintegrációs programjuk kidolgozása az ítéletben meghatározott végrehajtási fokozaton belül. Ennek érdekében kerül kialakításra a Központi Kivizsgáló és Módszertani Intézet (KKMI). A központban elhelyezendő, tizennyolc hónapot meghaladó tartamú szabadságvesztésre ítélték esetén a KKMI nemcsak az elítéltek kategorizálását végzi, hanem jelentős szerepet vállal a végrehajtásban alkalmazott módszerek és eljárások kidolgozásában a pragmatizmus alapelvével összhangban. Mindez azt jelenti, hogy standard módon alkalmazhatók a korszerű büntetés-végrehajtási elvek. E rendszer működtetése teszi lehetővé az elítéltek kategorizálását, melynek eredményeként a KKMI-ben történik meg az elítéltek bv. kockázati csoportba sorolása és a feltárt szükségletekhez igazított kezelési igények meghatározása. A kategorizálás az elítéltek megfigyelését, kapcsolódó iratok elemzését, a fogvatartott szakterület-specifikus szempontból történő kivizsgálását és az azt követő véleményalkotást foglalja magában. Időtartama 30 nap, amely szakmai szempontok alapján további 30 nappal meghosszabbítható. Ezen időszakot az ún. összegző jelentés zárja, amely pontokban vagy százalékos formában határozza meg az elítélt befogadaskor mért általános (visszaesési) kockázatát. Az összegző jelentés kötelezően javaslatot tesz a kockázat csökkentéséhez szükséges konkrét reintegrációs programokra, azok prioritását is meghatározva. A

KKMI jelentős szerepet vállal abban is, hogy meghatározott, egyéb szakmai helyzetekben (pl. feltételes szabadságra bocsátás) elvégzi az elítélt kockázatelemzését.

A KKMI tevékenysége jellegéből adódóan koncentráltan jut olyan információkhoz, amelyek mind a bűnmegelőzésben, mind a reintegrációs munkában értékes adatokat jelentenek, melyeket elemezni és értékelni kell, továbbá megfelelő módon fel kell használni és hasznosítani kell a mindennapokban.

Eddig nem voltak arra vonatkozó mérések és adatok, hogy a szabadságvesztését megkezdő fogvatartottat milyen visszaesési kockázattal lehet jellemezni, és az sem volt mérhető, hogy a fogvatartás során milyen fejlődésen, változáson megy keresztül, azaz reintegrációs hajlandósága mely irányba változik. Feladat egy egységes osztályozási és kezelési rendszer működtetése, amely a büntetés megkezdésétől a befejezéséig végigkíséri az elítéltet, megfelelő információt szolgáltatva a szabadságvesztés alatti és a szabadulást követő jogkövető magatartása valószínűségére vonatkozóan. E rendszer előnyei abban mutatkoznak meg, hogy egyértelmű, szakszerű és differenciált iránymutatást ad a fogvatartott veszélyességével kapcsolatban és a programok kiválasztásához is alapvető támpontként szolgál. Mivel a kockázati faktor változása összefüggésben van az elítélt reintegrációs hajlandóságával, ezért annak mérésével pontosabban értékelhető az egyén, és ez a körülmény hasznos információt szolgáltathat pl. a bv. bíró egyes döntéseire. Szervezeti szinten is egy újfajta teljesítménymérési rendszernek lehet az alapja, mert plasztikus képet ad a programok hatékonyságáról. A rendszer működtetéséhez elengedhetetlen a személyi, tárgyi, módszertani szükségletek felmérése, majd biztosítása. A megismerési folyamatban, információgyűjtésben és kiértékelésben kiemelt szerepet játszó szakterületek feladatait és véleményezési kötelezettségét is rögzíteni kell. A törvény pontosan meghatározza azokat az eseteket, amelyekben a KKMI-nek nincs feladata, mert az elítélt egyéb körülményei szakmailag ezt nem teszik indokolttá. Garanciális jelentősége van annak a rendelkezésnek, amely meghatározza, hogy a bv. intézetben elhelyezett elítéltek esetében legalább hathavonta felülvizsgálatot kell végezni, amely eredményeként progresszív rezsimrendszer legmegfelelőbb szintjére válnak besorolhatóvá.

a 96.§-hoz

A normaszöveg javaslat a szabadságvesztés-büntetés végrehajtási rendszer megújítását célozza a progresszív végrehajtást elősegítő, egyéniesítést lehetővé tevő rendszer bevezetésével. A szabadságvesztés büntetés végrehajtásának legelső fázisa az elítéltnak az intézetbe történő befogadása. A kockázatkezelési rendszer bevezetése, valamint az elítéltek reintegrációjának kiszélesítése megkívánja a szabadságvesztés végrehajtásának rendszerében helyi szinten kulcsszerepet betöltő Befogadási és Fogvatartási Bizottság tevékenységének kiterjesztését. Törvényi szinten célszerű szabályozni e bizottság szabadságvesztés végrehajtás rendszerében elfoglalt helyét, feladatkörét, legalapvetőbb működési szabályait és a döntéseivel kapcsolatos jogorvoslat kérdését. A Befogadási és Fogvatartási Bizottság feladatai között került szabályozásra az egyéniesítést szolgáló adatok feldolgozása, aminek révén sokkal szélesebb körű információ áll a végrehajtás részére rendelkezésre az elítéltről, és ez alapján hatékonyabb rezsimet és kezelést lehet személyükre lebontva alkalmazni. A büntetés-végrehajtási szervezetnek a Befogadási és Fogvatartási Bizottságon keresztül lehetősége van arra, hogy az elítélt személyiségének, magatartásának fejlődését rendszeres időszakonként megvizsgálja, és az egyes fokozatokon belül ennek megfelelően állapítsa meg, hogy az életrend milyen meghatározottsága indokolt az elítélttel szemben. A Javaslat jogállami elveknek megfelelően megteremti az elítélt jogorvoslati jogát a BFB döntésével szemben.

a 97.§-hoz

A Javaslat szerint a szabadságvesztés végrehajtásának rendjét továbbra is a Btk.-ban meghatározott végrehajtási fokozatokhoz igazodóan kell szabályozni. Magyarországon az elítéltek elsődleges klasszifikációját a Btk. alapján a bíróságok végzik, mivel az ítélet a szabadságvesztés mértékében tartalmazza a végrehajtási fokozatot (fogház, börtön, fegyház) is. Ugyanakkor a szabadságvesztés-büntetés végrehajtási rendszer megújítását célozza az elítéltek besorolása körében a progresszív végrehajtást elősegítő, egyéniesítést lehetővé tevő rendszer bevezetése (Kockázatelemzési és Kezelési Rendszer). Ez a hagyományos besorolásokhoz képest hatékonyabban segíti, segítheti elő az elítéltnak a társadalomba való visszailleszkedését. A kockázatbecslési eszközök olyan strukturált, szilárd empirikus alapokon álló kérdőívek, amelyek a bűnisméltés prediktorainak felmérése révén fontos információkat nyújtanak arról, hogy az adott bűnelkövető milyen kockázati tényezők tekintetében veszélyeztetett, és milyen valószínűséggel fog újabb bűncselekményt elkövetni. E módszerek segítségével differenciáltabb kép nyerhető a fogvatartottakról, amely lehetővé teszi a felmért kockázatokhoz és szükségletekhez leginkább igazodó preventív célú beavatkozás kiválasztását és alkalmazását, illetve a bűnelkövetők ilyen szempontú osztályozását. A szabadságvesztés büntetés végrehajtása vonatkozásában a Javaslat mind tartalmilag, mind pedig szerkezetileg jelentős módosításokat tartalmaz, és ezzel szoros összefüggésben, az európai országok büntetés-végrehajtási gyakorlatában végbement fejlődéssel is lépést tartó szabályozást alakít ki. Ennek egyik legfőbb eleme a már említett, az elítélt személyiségét, az elítélttel való foglalkozást előtérbe helyező szabályozás.

a 98. §-hoz

A Javaslat az elítélt életrendjét úgy kívánja szabályozni, hogy – az egyéniesítés érdekében – az életrend szigorúsága, az elérhető kedvezmények, a szabad élet lehetőségeihez mért lehetőségek a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának fokozatai szerint, a fokozatokon belül, valamint a fokozatok között is lépcsőzetesen bővüljenek.

a 99. §-hoz

A speciális elkülönítési szabályok meghatározásával a szabadságvesztés végrehajtását tovább lehet differenciálni, jobban lehet érvényesíteni az egyéniesítés elvét. Az elkülönítés eddig rendeleti szintű szabályozása törvényi szintre került, és kiegészült újabb differenciálási szabályokkal (hosszú időre ítélték részlege).

a 100. §-hoz

A Javaslat a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának rendje tekintetében a hatályos rendszert követi annyiban, hogy rögzíti: a szabadságvesztés büntetést a büntetés-végrehajtási szervezet hajtja végre, a Btk. által meghatározott fegyház, börtön, fogház fokozat keretei között. A fegyház fokozat a szabadságvesztés legszigorúbb végrehajtási módja, az új bv. törvény a szabadságvesztés-büntetés végrehajtási rendszerének megújítását célozza az elítéltek besorolása körében a progresszív végrehajtást elősegítő, egyéniesítést lehetővé tevő rendszer bevezetésével. Ez a hagyományos besorolásokhoz képest hatékonyabban segítheti az elítélt reintegrációját. A tényleges életfogytiglanra ítélt elítéltek esetében, elsősorban a társadalom védelme az elsődleges cél.

A szabadságvesztés büntetés végrehajtásának rendjére vonatkozó rendelkezések körében az elítélt életrendjét úgy kell szabályozni, hogy – az egyéniesítés érdekében – az életrend szigorúsága,

az elérhető kedvezmények, a szabad élet lehetőségeihez mért lehetőségek a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának fokozatai szerint, a fokozatokon belül, valamint a fokozatok között is lépcsőzetesen bővüljenek. Ezzel a büntetés-végrehajtási szervezetnek lehetősége nyílik arra, hogy az elítélt személyiségének, magatartásának fejlődését rendszeres időszakonként megvizsgálja, és az egyes fokozatokon belül ennek megfelelően állapítsa meg, hogy az életrend milyen meghatározottsága indokolt az elítélttel szemben. Gyakorlati tapasztalatok állnak rendelkezésre, hogy az elítéltek különböző rezsimekbe történő helyezése elősegíti a velük történő foglalkozás hatékonyságát. A nemzetközi kutatások eredményei alapján megállapítható, hogy önmagukban sem a pszichológiai kezelési programok, sem a társadalmi tényezőket megcélzó reintegrációs törekvések nem kecsegtetnek sikerrel. Olyan komplex prevenciós megközelítésre van szükség, amely mind a kilépésben szerepet játszó lélektani folyamatokat, mind a kilépést elősegítő társadalmi feltételek megteremtését támogatja. Ez a folyamat már a börtön falain belül meg kell, hogy kezdődjék pszichológiai rehabilitációs programok és a későbbi visszailleszkedést segítő oktatás, képzés és egyéb reintegrációs célú programok formájában.

a 101. §-hoz

A tervezet megteremti a szabadságvesztés-büntetést börtön fokozatban töltő elítéltek részére a külső munkáltatásban történő részvétel lehetőségét, az nem csak kivételesen alkalmazható.

A rezsimszabályokhoz igazodóan a börtön fokozatban is érvényes, hogy a végrehajtás rendjére vonatkozó rendelkezések körében az elítélt életrendjét úgy kell szabályozni, hogy – az egyéniesítés érdekében – az életrend szigorúsága, az elérhető kedvezmények, a szabad élet lehetőségeihez mért lehetőségek a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának fokozatai szerint, a fokozatokon belül, valamint a fokozatok között is lépcsőzetesen bővüljenek. Ezzel a büntetés-végrehajtási szervezetnek lehetősége nyílik arra, hogy az elítélt személyiségének, magatartásának fejlődését rendszeres időszakonként megvizsgálja, és az egyes fokozatokon belül ennek megfelelően állapítsa meg, hogy az életrend milyen meghatározottsága indokolt az elítélttel szemben.

a 102. §-hoz

A fogház fokozat a szabadságvesztés-büntetés legenyhébb végrehajtási módja. Fogház fokozaton belül is a harmadlagos bűnmegelőzés érdekében fontos, hogy a végrehajtás rendjére vonatkozó rendelkezések körében az elítélt életrendjét úgy kell szabályozni, hogy – az egyéniesítés érdekében – az életrend szigorúsága, az elérhető kedvezmények, a szabad élet lehetőségeihez mért lehetőségek a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának fokozatai szerint, a fokozatokon belül, valamint a fokozatok között is lépcsőzetesen bővüljenek. Ezzel a büntetés-végrehajtási szervezetnek lehetősége nyílik arra, hogy az elítélt személyiségének, magatartásának fejlődését rendszeres időszakonként megvizsgálja, és az egyes fokozatokon belül ennek megfelelően állapítsa meg, hogy az életrend milyen meghatározottsága indokolt az elítélttel szemben.

a 103. §-hoz

A Javaslat a korábbi szabályozásból megtartotta az átmeneti részlegre helyezés lehetőségét. Az új bv. kódex központi eleme a reintegráció, ehhez kapcsolódva a hosszabb tartamú szabadságvesztés börtönpszichológia által közismert negatív hatásainak (prizonizáció) a kiküszöbölése. A hosszú időtartamú büntetések esetén gyengülnek a társadalmi kapcsolatok, ezért is fontos hogy a társadalomba való beilleszkedés elősegítése érdekében megmaradjon büntetés-végrehajtás lehetősége átmeneti részlegre helyezni azokat, akik a szabadságvesztés büntetésükből

legalább öt évet kitöltöttek. Az átmeneti részlegek egyfajta hidat jelentenek a börtönbüntetés és a szabad élet között.

a 104. §-hoz

A hatályos szabályozás beemelése az új bv. kódexbe továbbra is indokolt. Az 1993. évi XXXII. törvénnyel bevezetett enyhébb végrehajtási szabályok jogintézménye jól szolgálja a társadalomba történő beilleszkedés elősegítését, illetve a börtön káros hatásainak mérséklését. A szabadságvesztés célja a speciális prevenció révén az elítélt segítése a társadalomba történő beilleszkedésben. A nemzetközi kutatások azt támasztják alá, hogy a reintegrációs program önmagában hiábavaló a külső támogatás nélkül, ezért nagyon fontos a családi és társadalmi kapcsolatok megőrzése. Az enyhébb végrehajtási szabályok bevezetésének indoka pont a sikeres reintegráció érdekében szükséges külső kapcsolatoknak a megőrzése volt.

a 105. §-hoz

Az elmúlt időszakban végbemenő büntetőjogi, ítélkezési, valamint végrehajtási jogi változások megteremtették annak a szükségességét, hogy megjelenjen egy olyan speciális fogvatartotti csoport, ahol a hosszú ítélettel rendelkező fogvatartottaknak megfelelő bánásmódot, kezelést alkalmaznak.

a 106. §-hoz

A szakasz a gyógyító-terápiás részlegre vonatkozó speciális szabályokat tartalmazza.

a 107. §-hoz

Az elmúlt időszak gyakorlata teremtette meg annak az igényét, hogy a normaszövegben megjelenjen egy olyan speciális fogvatartotti csoport, akik állapotuknál fogva elkülönítendők az általános fogvatartotti csoporttól, de a gyógyító-terápiás részlegre helyezés feltételei még nem állnak fenn, azonban speciális kezelést, foglalkozást igényelnek. Őket a Befogadási és Fogvatartási Bizottság pszichoszociális részlegre helyezik el.

a 108. §-hoz

A káros szenvedélyek alapvetően meghatározzák a reintegráció sikerességét, ezért a kábítószer fogyasztással érintett fogvatartottak esetében a gondozás eredményessége érdekében szükséges egy olyan komplex, az elítélt egyéni igényeihez igazodó program kialakítása, mely magába foglalja a rehabilitációt, valamint a különböző fejlesztendő készségekre vonatkozó tréningeket, a munkakeresésre vonatkozó ismereteket, melyek elsajátításával az elítélt jobb esélyekkel indulhat a szabad életben. A drogprevenciós részleg kialakítása ezt a lehetőséget teremti meg.

a 109. §-hoz

Az alacsony biztonsági kockázatú részleg törvényi szinten történő szabályozásával közelítünk az európai büntetés-végrehajtási gyakorlatban elfogadott nyitott intézmények koncepciójához, illetve jelentősen csökkenthető a szabadságvesztés végrehajtásának költsége. Az egyéniesítés megteremtésével az alacsony biztonsági kockázatot jelentő elítéltek esetében a biztonsági rendszer elemei is igazodnak az elítéltek kockázatához. Azok a bűnelkövetők, akik rövidebb tartamú

szabadságvesztést töltenek vagy gondatlan bűncselekmény miatt kerültek elítélésre, jellemzően nem a „tipikus” szubkulturális bűnözők. Esetükben a reintegráció legfontosabb célja, hogy a rövid ítéleti időre tekintettel az elítélt ne szakadjon ki abból a családi, szociális és munkahelyi környezetből, melyben elítélését megelőzően élt.

a 110. §-hoz

A végrehajtás alatt kóros elmeállapotúvá vált, valamint személyiségzavarban szenvedő elítéltek állapotuknak megfelelő elhelyezése, kezelése indokolt.

a 111. §-hoz

A Javaslat szabályozza, hogy a szabadságvesztésbe nem számít be az az idő, amíg az elítélt a szabadságvesztés végrehajtása alól kivonja magát.

a 112. §-hoz

Fontos jogállami garanciát rögzít a Javaslat az összbüntetési ítélettel kapcsolatban, a gyakorlatban az utóbbi időben több esetben előfordult, hogy az elítélt túl töltötte az ítéletét, mert a más ügyben kiszabott szabadságvesztés tartamába nem lehetett beszámítani az összbüntetésként megállapított ítélet és a kitöltött ítélet tartama közötti különbséget. Az egységes joggyakorlat biztosítása érdekében rögzítésre került, hogy amennyiben a túltöltés tartama hosszabb a végrehajtásra váró szabadságvesztésnél, a további végrehajtásra váró büntetésbe/büntetésekbe is beszámítható a túltöltött tartam.

a 113. §-hoz

Az elítélt jogi helyzete – a szabadságvesztés büntetés végrehajtásából keletkező kötelezettségek és jogosultságok kivételével – megegyezik az állampolgárok jogi helyzetével, így a Javaslatban szabályozásra került, hogy mikor kötelező, és mikor lehet az elítélt kérésének megfelelően előállítani bírósághoz, közjegyzőhöz, stb. A Tervezet továbbra is fenntartja a költségterítés jelenlegi rendszerét, a kérelemre történő előállítás költséget az elítélt viseli.

a 114. §-hoz

A fogvatartottakkal való bánásmód törvényességéhez tartozik a nyomozó hatóság részére történő kiadás szabályozása, illetve a büntetés-végrehajtási intézeten belül elvégezhető nyomozati cselekmények meghatározása. A Javaslat a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletét ellátó ügyészség vizsgálatainak megállapításait is figyelembe vette a szabályozás során.

a 115. §-hoz

A szabadságvesztés végrehajtási fokozatának utólagos megváltoztathatósága fontos motivációs tényező a végrehajtás során. A jogszabály az enyhébb végrehajtási fokozat kijelölésére vonatkozó általános elvek mellett meghatározza azon körülményeket, amelyek esetén az nem jelölhető ki. A vonatkozó eljárásra ezek megléte mellett is lesz példa, mivel az enyhébb végrehajtási fokozat kijelölését az elítélt, vagy védője, jogi, illetve törvényes képviselője is kezdeményezheti.

A jogszabály a korábbiakhoz képest szigorította a súlyosabb végrehajtási fokozatba helyezés feltételeit, amennyiben a büntetés-végrehajtási intézet arra csak a szabadságvesztés első hat hónapjának letöltését követően tehet javaslatot a bv. bírónak.

a 116. §-hoz

Az állam büntetés végrehajtásához fűződő érdekét más fontos érdekek megelőzhetik, melyek fennállása esetén a szabadságvesztés végrehajtása félbeszakítható. A törvény az érdekeket nem szabályozza taxatív módon, hanem példálózó felsorolást használ, az elítélt személyi, családi körülményeire és egészségi állapotára történő utalással, valamint a közérdek is a méltányolható érdekek körébe tartozik. A büntetés-félbeszakítás tartama alatt – e jogintézmény jellegéből adódóan – az elévülés nyugszik.

A büntetés-végrehajtási jogviszony kétpólusú jellegéből adódóan a szabadságvesztés félbeszakítására vonatkozóan érdemi nyilatkozatot az elítélt jogosult tenni, arra is figyelemmel, hogy a büntetés-félbeszakítása a személyét közvetlenül érintő élethelyzetet jelent, amelyből adódóan az elítéltre a büntetés-végrehajtásból eredő különleges jogosultságok és kötelezettségek hárulnak.

A büntetés-félbeszakítási kérelem ügyintézésénél, a büntetés-végrehajtási szerv mérlegelési jogkörében kvázi hatóságként jár el, mely során a kérelem érdemében dönt. A kérelem elbírálásakor nyomatékosan kell értékelni az elítélt bűncselekményét, a vele szemben folyamatban lévő büntetőeljárást, a várható szabadulásának időpontját, a fogvatartás biztonsága körében érvényesülő kockázati tényezőket, a normakövetési hajlandóságát, az aktuális pszichés állapotát, a külső környezetében esetlegesen általa vagy a vele kapcsolatban álló személyek által kiváltott közbiztonsági, bűnügyi kockázati tényezőket, az intézetből esetlegesen korábban történő távolléte alkalmával tanúsított magatartását, valamint a büntetés-félbeszakításra okot adó körülmény objektív igazolhatóságát, vagy a körülmény megvalósulásának reális esélyét.

A döntés megalapozottságának alátámasztása érdekében a büntetés-végrehajtási szerv az elítéltek személyes adatainak kezelésére jogosult, az érdemi információkkal rendelkező pártfogótól adatot kérhet, melynek során az adatkezelés törvényben rögzített célhoz kötöttségét, szükségességét és arányosságát, valamint az adatkezelés törvényben rögzített más alapelveit érvényesítenie kell.

a 117. §-hoz

A büntetés-félbeszakítás töltése alatt, a törvényben taxatív módon felsorolt indokolt esetekben, a büntetés-végrehajtási szerv a szabadságvesztés félbeszakítását kvázi hatóságként eljárva megszüntetheti, mely megalapozott döntésről az elítéltet írásban haladéktalanul tájékoztatja.

a 118. §-hoz

A Javaslat a hatályos szabályozáshoz hasonlóan, azt azonban kibővítve, illetve pontosítva rendelkezik az elítéltek jogairól. Ennek legfőbb elemei egyrészt a már korábban említett, az elítélt személyiségét, az elítélttel való foglalkozást előtérbe helyező szabályozás, valamint az elítélt alapvető jogait biztosító garanciális rendelkezések rendszerbe foglalása. Garanciális elemként került megfogalmazásra, hogy a bv. szervezet biztosítja, illetve elősegíti az elítélt jogainak gyakorlását.

a 119. §-hoz

A szabadságvesztés minden más szankciótól eltérően rendkívül összetett büntetés. A bebörtönzés hosszú időn keresztül úgy élt a köztudatban, mint a teljes jogfosztottság jelképe és megtestesítője. A „rabjogok” fokozatos elismerésén keresztül vezetett az út a ma már általánosnak tekinthető felfogásig, amely szerint a személyi szabadság elvonása adja e büntetés tartalmát, és a végrehajtását, a börtönkörülményeket úgy kell kialakítani, hogy az elítélt emberi méltósága, alapvető emberi és általában a büntetéssel össze nem függő jogai ne csorbuljanak. Az elítélt nem tárgya, hanem alanya a büntetés-végrehajtásnak. A szabadságvesztés végrehajtás tényéből adódóan vannak olyan jogok, amelyek csak törvényben meghatározott korlátozásoknak megfelelően gyakorolhatók.

a 120. §-hoz

A törvény kellően strukturált keretek között szabályozza a véleménynyilvánításra vonatkozó szabályokat és eddig nem ismert részletességgel sorolja fel azokat a körülményeket, melyek e jogot a szabadságvesztés végrehajtása során korlátozhatják. A korszerű áldozatvédelmi elveknek megfelelően külön rendelkezés szól a sértett jogainak vagy jogos érdekeinek figyelembe vételéről, amely első ízben jelenik meg törvényi szintű szabályozásban tételes felsorolás formájában.

a 121. §-hoz

Általános jogelv, hogy az elítélt nem tárgya, hanem alanya a büntetés-végrehajtásnak. A szabályozás igyekszik ennek a követelménynek megfelelni, és meghatározni, milyen jogokat és kötelességeket érint – szüneteltet, módosít, keletkeztet – a szabadságvesztés. A szabadság elvonása együtt jár mindazoknak a hozzá szorosan kapcsolódó jogosultságoknak, lehetőségeknek az elvesztésével, amelyek szabad gyakorlásának az előfeltétele a személyi szabadság megléte. A szabad ember eldöntheti, hogy mit, mikor, kivel, hol és milyen módon tesz, viszonylag szabadon választhat a kínálkozó vagy elérhető alternatívák közül, elhatározásait megváltoztathatja, módosíthatja, míg a szabadságvesztésre ítélt számára a büntetés egész tartamára a végrehajtó intézet jelenti az élet- és mozgásteret, az alig befolyásolható létfeltételeket, az elítélttársak és a börtön-személyzet a személyes kapcsolatokat és azok jellegét, továbbá azt, hogy mivel és milyen módon töltheti (kell eltöltenie) az idejét. A törvény átlátható rendszerben jeleníti meg a szabadságvesztés alatt szünetelő jogokat.

a 122. §-hoz

A Javaslat a hatályos szabályozáshoz hasonlóan, azt azonban kibővítve, illetve pontosítva rendelkezik az elítéltek jogairól. Ennek legfőbb elemei egyrészt a már korábban említett, az elítélt személyiségét, az elítélttel való foglalkozást előtérbe helyező szabályozás, valamint az elítélt alapvető jogait biztosító garanciális rendelkezések rendszerbe foglalása.

A szabadságvesztés minden más szankciótól eltérően rendkívül összetett büntetés. A bebörtönzés hosszú időn keresztül úgy élt a köztudatban, mint a teljes jogfosztottság jelképe és megtestesítője. A „rabjogok” fokozatos elismerésén keresztül vezetett az út a ma már általánosnak tekinthető felfogásig, amely szerint a személyi szabadság elvonása adja e büntetés tartalmát, és a végrehajtását, a börtönkörülményeket úgy kell kialakítani, hogy az elítélt emberi méltósága, alapvető emberi és általában a büntetéssel össze nem függő jogai ne csorbuljanak. Az elítélt nem tárgya, hanem alanya a büntetés-végrehajtásnak.

A szabályozás igyekszik ennek a követelménynek megfelelni, és meghatározni, milyen jogokat és kötelességeket érint – szüneteltet, módosít, keletkeztet – a szabadságvesztés. Ez az

elvárás azonban szinte teljesíthetetlen, mivel a szabadság elvonása együtt jár mindazoknak a hozzá szorosan kapcsolódó jogosultságoknak, lehetőségeknek az elvesztésével, amelyek szabad gyakorlásának az előfeltétele a személyi szabadság megléte. A szabad ember eldöntheti, hogy mit, mikor, kivel, hol és milyen módon tesz, viszonylag szabadon választhat a kínálkozó vagy elérhető alternatívák közül, elhatározásait megváltoztathatja, módosíthatja, míg a szabadságvesztésre ítélt számára a büntetés egész tartamára a végrehajtó intézet jelenti az élet- és mozgásteret, az alig befolyásolható létfeltételeket, az elítélttársak és a börtön-személyzet a személyes kapcsolatokat és azok jellegét, továbbá azt, hogy mivel és milyen módon töltheti (kell eltöltenie) az idejét.

A szabályozás átlátható rendszerben jeleníti meg az elítéltek jogállását meghatározó főbb csoportokat és azok legfontosabb elemeit. Első ízben jelenik meg törvényi szinten a bv. szervezet jogainak és kötelezettségeinek meghatározása is, amely nem lehet taxatív jellegű, mert gyakorlatilag az elítéltek jogi helyzetének végrehajtás szempontú megközelítését jelenti.

a 123. §-hoz

Az állam büntetés végrehajtásához fűződő érdekét a közérdek, illetve az elítélt személyi, családi körülményei, egészségi állapota megelőzhetik, melyek fennállása esetén ideiglenes eltávozása őrzéssel vagy anélkül engedélyezhető. A kérelem elbírálása során nyomatékosan kell értékelni az elítélt bűncselekményét, a vele szemben folyamatban lévő büntetőeljárást, a várható szabadulásának időpontját, a fogva tartás biztonsága körében érvényesülő kockázati tényezőket, a normakövetési hajlandóságát, az aktuális pszichés állapotát, a külső környezetében esetlegesen általa vagy a vele kapcsolatban álló személyek által kiváltott közbiztonsági, bűnügyi kockázati tényezőket, az intézetből esetlegesen korábban történő távolléte alkalmával tanúsított magatartását. A Javaslat átveszi a hatályos jogszabályból a súlyos beteg hozzátartozó meglátogatására, illetve a kegyeleti jog gyakorlására vonatkozó szabályokat. A kegyeleti jog vonatkozásában új elemként került be a kegyelet 30 napon belüli lerovása. Erre az elítéltnak utólag akkor is van lehetősége, ha a közrend, közbiztonság szempontjai alapján a temetésen történő részvétele elutasításra került, vagy egyéb okból nem tudott részt venni a megemlékezésen. Az előállítás költségei ebben az esetben is terhelik az elítéltet, azzal a kivétellel, hogy 18. életévét be nem töltött fiatakorút a költségek megtérítésére nem kell kötelezni.

a 124. §-hoz

A törvény a véleménynyilvánítás mint alapjog korlátozását szigorú eljárási szabályok között rendezi.

a 125. §-hoz

A fogvatartottak véleménynyilvánítási lehetőségének szigorítása indokolt. A médiában több alkalommal hangzottak el az olyan kirívó tárgyi súlyú bűncselekményekkel kapcsolatban tett nyilatkozatok, melyek a személyes adatok védelmét is figyelembe véve, felvetették azt a jogos társadalmi igényt, hogy a nyilatkozó elkövető öncélú kijelentésével szemben a közérdek élvezzen védelmet. A véleménynyilvánítás, mint állampolgári jog módosulásokkal történő gyakorlása a fogvatartottak vonatkozásában a véleménynyilvánítás ellenőrzését jelenti, a taxatív meghatározott jogcímen történő korlátozás lehetősége mellett. A véleménynyilvánítási szabadság magas értéktartalmából következik, hogy a korlátozás alapjául szolgáló érdeksérelemnek különösen súlyosnak kell lennie, másrészt a szabadság alóli kivételeket szűken kell értelmezni és a korlátozásoknak meggyőző módon kell megalapozottnak lenniük. A társadalom rosszállása és a jog által szabott tilalom közötti mezsgyében elhelyezkedő esetek körében különösen korlátozás alá kell,

hogy essenek a testi sérülés okozásának vagy az élet elvételének konkrét körülményeire és megvalósult eredményére, a különleges adatokra és az egészségügyi adatokra vonatkozó-, valamint a külön törvény szerint hátrányos megkülönböztetés bekövetkezésének megállapítását eredményező kijelentések. A véleménynyilvánítás korlátozását a törvény szigorú eljárásjogi rendelkezésekkel szabályozza.

a 126.§-hoz

A Javaslat az elítéltek jogai között részletes szabályokat állapít meg a vallásgyakorlás vonatkozásában. Törvényi szintre emeli az eddig rendeletben található rendelkezéseket, fontos alapjogként szabályozza a fogvatartottak szabad vallásgyakorlását.

a 127. §-hoz

A Javaslat a kor követelményeinek megfelelően szabályozza az elítélt azon jogát, hogy betekinthesse a büntetőeljárás során keletkezett iratokról elektronikus adathordozón átadott másolatba.

A fogvatartottak folyamatban lévő számos ügye miatt beadványaikat, az arról készített másolatokat központilag szükséges szabályozni és meghatározni annak díját, ha azt az intézet nyomtatja ki, küldi el, vagy közreműködik abban, hogy a fogvatartott azt az intézeten keresztül kapja kézhez. Különösen aktuális ez a büntető-eljárás során küldött elektronikus iratokkal összefüggő feladatok teljesítése miatt (fellebbezések, nyilatkozatok továbbítása), valamint a polgári peres eljárás jövőre esedékes elektronikus ügyintézés szabályai alapján.

a 128. §-hoz

Az állam felelősséggel tartozik a gyermekek testi és lelki fejlődésének fejlesztéséért. Ezért a Javaslat önállóan szabályozza az anya és a gyermek együttes elhelyezését, amelyet a gyermek egy éves koráig kell biztosítani. A Javaslat részletesen kitér azokra az esetekre, amikor az anya a gyermek gondozásában nem vehet részt.

a 129. §-hoz

A Javaslat a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának rendje tekintetében határozza meg az elítélteknél tartható tárgyak körét. A progresszív végrehajtási rendszerben a szabadságvesztés végrehajtásának rendjét úgy kell kialakítani, hogy a végrehajtás folyamatát az elítélt egyéni körülményeinek figyelembe vételével lehessen megszervezni. Ennek érdekében a jelenleginél differenciáltabb büntetés-végrehajtási rendszert kell kialakítani, amely tükröződik a rezsimszabályokhoz igazodó saját tulajdonú tárgyak birtoklásában is. Igen fontos motivációs tényezőként jelenik meg a fokozatosság, mert ezen alapelv tartalommal való kitöltése teszi lehetővé egy pozitív értelemben vett „reintegrációs karrier” bejárását a fogvatartott számára. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy amennyiben a fogvatartott aktívan és együttműködően részt vesz a számára felkínált reintegrációs programokban (szubjektív oldal), azzal előkészítheti azt, hogy a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel összhangban (objektív oldal) intézeten belüli életkörülményei differenciáltabbá válhatnak.

a 130. §-hoz

A Javaslat a hatályos szabályozás előírását vette át. A büntetés-végrehajtás személyi állománya tagjának kötelezettsége, hogy megakadályozza az elítéltek közötti egymás sérelmére elkövetett bűncselekményt, ezért szükséges a pénzküldemény küldése és fogadása esetén a kapcsolattartói minőség igazolása.

a 131. §-hoz

A Javaslat figyelembe vette a Btk. változását. Azok a személyek, akik nincsenek eltiltva az aktív választójoguktól a szabadságvesztés végrehajtása alatt is gyakorolhassák a közügyekben való részvételt.

a 132.§-hoz

A büntetés-végrehajtás harmadlagos bűnmegelőzési tevékenysége akkor érvényesül, ha a bűnelkövetők társadalomba történő visszailleszkedésének támogatására irányuló aktív és célzott tevékenységeket valósít meg. A szexuális bűnelkövetőkkel történő foglalkozás új területként jelent meg a büntetés-végrehajtás számára.

a 133. §-hoz

A szabadságvesztés végrehajtása során is vannak olyan jogszabályból eredő kötelezettségei az elítéltnak, amelyeket a végrehajtás ténye nem befolyásol.

a 134. §-hoz

A fogvatartottaktól az elhelyezésért és az ellátásért ellenszolgáltatás közvetlenül nem kérhető, azonban célszerű lenne, ha a tartásához a fogvatartottak minél szélesebb köre hozzájárulna. Az új szabályozás alapján nem csupán azok fizetik meg a tartási költségeket, akik a bv. szerveknél dolgoznak, vagy más állandó jövedelmük van, hanem azok is, akik ugyan nem dolgoznak és jövedelmük sincs, de a letéti számlájukon szabadon felhasználható – így nem sértve például a pénzt küldő hozzátartozónak rendelkezési jogát – összeggel rendelkeznek, és legfeljebb annak erejéig.

A tartási költségekhez való hozzájárulás beszedése akkor működőképes, ha a munkadíjból, más jövedelemből vagy a letéti számlán lévő szabadon felhasználható összegből a számlatulajdonos rendelkezése előtt abból levonható.

A költségtérítés újragondolt rendszerében az elítélt az általa igénybe vett többlétszolgáltatásokért díjat, költséget fizet. Ezen összegek levonására a tartására fordított költségekhez történő hozzájárulás szabályait kell értelemszerűen alkalmazni a közvetlen levonhatóság (munkadíjból, egyéb ellátásból, vagy letéti pénzből) érdekében azzal a korlátozással, hogy sorrendiséget állít fel a levonások esetében.

a 135. §-hoz

A bv. szerv tisztántartásában, karbantartásában és ellátásában való részvétel, azaz a korábbi díjazás nélküli munkavégzés szabályai a munkáltatásnál leírtakkal összhangban, mint szintén munkavégzésre irányuló szabályok a korábbi alacsonyabb szintű jogszabályból törvényi szintre emelésre kerülnek.

a 136. §-hoz

A szabályozásban külön csoportba kerültek a passzív kötelezettségek, olyan intézkedések, rendelkezések, amelyeket a fogvatartottak kötelesek eltérni a végrehajtás során.

a 137. §-hoz

Költségviselés szempontjából a Javaslat átvette a régi szabályozás előírásait, de kiegészítette, pontosította azt. Alkoholbetegséggel összefüggő gyógykezelés, vagy a kábítószer prevenciós tevékenység, illetve a kábítószer-függőséget gyógyító kezelés, kábítószer használatot kezelő más ellátás, továbbá a megelőző-felvilágosító szolgáltatás céljából történő szállítás költsége nem terheli az elítéltet.

a 138.§-hoz

A Javaslat új elemként szabályozza az elítéltek kötelezettségeit katasztrófahelyzet esetére.

a 139. §-hoz

A büntetés-végrehajtási szervezet jogaként és kötelezettségeként jelenik meg az új szabályozásban a jogkövetkezmények biztosítása, illetve kikényszerítése.

a 140. §-hoz

A szakaszra vonatkozó indokolás megegyezik a 20. §-ban foglaltakkal.

a 141-143. §-hoz

A szakaszra vonatkozó indokolás megegyezik a 21. §-ban foglaltakkal.

a 144. §-hoz

A büntetés-végrehajtási jogviszony szempontjából alapvetően két kártérítési kereseti típus jöhet számításba a fogvatartottak érdekében. Az egyik a Polgári Törvénykönyv alapján érvényesíteni kívánt vagyoni károk, illetve követelések, a másik pedig a fogvatartotti munkáltatással összefüggőek, amelyre e törvény 271-272. §-ai az irányadók. Az Európai Unió támogatásával megvalósuló programokban való részvétel megkívánja az ilyen célból létrejött jogviszony keretében a fogvatartottakat ért kár miatti keresetek szabályozását. A szabály egyértelművé kívánja tenni, hogy kártérítés okán kereset 30 napos jogvesztő határidőn belül nyújtható be az illetékes bírósághoz, ezáltal elkerülvén az eltérő ítélkezési gyakorlatokat. Újítása a szövegkörnyezetnek, hogy törvényi szintre emelte a már szabadult elítéltek bírósághoz fordulásának közvetlen szabályát.

Tekintettel arra, hogy a fogvatartottak által okozott károk a fogvatartottak személyes használatra átadott dolgaiban következnek be, a kár kivizsgálása és az erről hozott határozatot követően, az okozott kár mértéke az eddigiektől eltérően a letéti számláról közvetlenül le vonható. A fogvatartott jogorvoslati joga ezzel nem sérül, mivel 30 nap áll rendelkezésére, hogy bíróságon a kártérítést megállapító határozatot megtámadja. A kártérítésre vonatkozó részletes szabályokat pedig az eddiginél bővebben, külön jogszabályban ajánlott meghatározni.

a 145. §-hoz

A biztonsági intézkedések – ha eltérő mértékben is – de jelentősen befolyásolják a fogvatartottak jogi helyzetét. Ezért indokoltnak tartjuk, hogy a biztonsági intézkedések alapvető rendelkezései törvényben kerüljenek meghatározásra. A Javaslat taxatív felsorolja a büntetés-végrehajtási szervezet által használható biztonsági intézkedéseket, amelyek kiegészültek új típusú eszközökkel pl: elektronikus távfelügyeleti eszköz, illetve felhatalmazza az intézetet az elektronikus megfigyelési eszköz alkalmazására, amelyet szintén jogszabályi szinten szükséges rögzíteni.

a 146. §-hoz

A progresszív szellemű végrehajtást a leghatékonyabban az segíti elő, ha az elítélt szabadságvesztés alatti életét a vele történő együttműködéssel tervezik és alakítják. Az elítélttel való foglalkozás terén a kényszerelemeket lehetőleg háttérbe kell szorítani. A büntetés-végrehajtás feladata a reintegrációt elősegítő rend fenntartása, ezért a Javaslat törvényi szintre emeli a biztonsági elkülönítésre okot adó elítélti magatartásokat.

a 147. §-hoz

A Javaslat alapelvei segítik áthidalni, illetve csökkenteni a szabadságvesztés, mint mesterséges környezet és a szabad élet közötti ellentmondásokat, ellensúlyozandó ezáltal a szabadságvesztés káros hatásait, és segítve az elítélt társadalmi integrációját. A szabadságvesztés végrehajtása során az elítélt életkörülményeit a börtönkörülmények között is, amennyire lehetséges, közelíteni kell a szabad élet körülményeihez, ezzel is ellensúlyozni kell a börtön káros hatásait. Az elítélt szabadságvesztés alatti életét a végrehajtó szerveknek csak a szükséges mértékben szabad irányítaniuk. A biztonsági zárkába, vagy részlegre helyezés olyan mértékű beavatkozás az elítélt életébe, amelyet jogszabályi szinten kell szabályozni, és biztosítani kell a felülvizsgálati lehetőséget az intézkedéssel szemben.

a 148. §-hoz

A hatályos norma szabályozza az elítélt kísérése, valamint az intézeten kívüli őrzése során történő mozgáskorlátozás lehetőségét. Ezen esetekben nincs korlátozva a folyamatos alkalmazás ideje, azaz a kísérés és az intézeten kívüli őrzés teljes idejére alkalmazható a mozgáskorlátozó eszköz. A hatályos előírások között ellentét volt a magasabb szintű és az alacsonyabb normaszövegben, ennek feloldása érdekében a gyakorlati feladatok biztonságos végrehajtása érdekében szükséges a jelenlegi szabályozást a fentiekben meghatározottak szerint a törvényben módosítani.

a 149. §-hoz

Új feladatként jelentkezik a Javaslatban az ideiglenes intézet elhagyás során alkalmazható elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazása. Az ideiglenes eltávozás során az elítéltre szigorú magatartási szabályok vonatkoznak. Ezek betartásának ellenőrzése új technikai eszközökkel is lehetséges, amely alkalmazása élőerő megtakarítást jelent a büntetés-végrehajtás számára.

a 150. §-hoz

Az elítélt életkörülményeit a börtönkörülmények között is, amennyire lehetséges, közelíteni kell a szabad élet körülményeihez, ezzel is ellensúlyozni kell a börtön káros hatásait. A büntetés-végrehajtás rendjének biztosítása, valamint bűncselekmények, szabálysértések és fegyelmi vétségek

vagy más jogsértések megelőzése céljából a törvényben meghatározott helyeken elektronikus megfigyelési eszköz helyezhető el. Az elektronikus megfigyelés az elítélt magánszférájába történő beavatkozás, amelynek lehetőségét törvényi szinten kell szabályozni.

a 151. §-hoz

A fogvatartottak motozása naponta többször is végrehajtandó intézkedés. Annak érdekében, hogy a motozás ne legyen szeméremsértő, alapvető követelmény, hogy azt az intézkedés alá vonttal azonos nemű személy végezze. Ugyanakkor a rendszeresített technikai eszközök – pl.: kézi fémkereső – alkalmazása nem teszi azt szükségessé, hogy az érintkezzen a motozott személy testével, ugyanis az eszköz 10-15 cm távolságról is rendeltetésszerűen alkalmazható. Ezért a technikai eszközökkel történő ruházat átvizsgálás során nem tartjuk szükségesnek az azonos neműséget.

A személymotozás során a testüregek átvizsgálását csak orvos végezheti. Ugyanakkor sem a testüregeket, sem az átvizsgálást nem lehet minden esetben azonos módon értékelni. Így vannak olyan testüregek, amelyek biztonsági szempontból történő ellenőrzése – az átvizsgálással ellentétben – nem igényel orvosi szakértelmet, továbbá megalázónak, szeméremsértőnek sem bizonyul. Ezért a szájüreg – testi kontaktus nélküli – szemrevételezéssel történő ellenőrzése nem tekinthető testüreg átvizsgálásnak, amit továbbra is csak szakorvos végezhet el.

a 152. §-hoz

A Javaslat törvényi szinten szabályozza a biztonsági ellenőrzés, biztonsági szemle és az átfogó biztonsági vizsgálat végrehajtását.

a 153-154. §-hoz

A szabadságvesztés végrehajtása során a reintegrációs programok végrehajtásához szükséges rendet kell fenntartani. Ennek megsértése esetén az intézet parancsnoka szigorító intézkedéseket vezethet be. Jogállami elvárás, hogy az elítéltek életébe történő ilyen mértékű beavatkozás jogszabályi szinten kerüljön szabályozásra. Biztosított legyen a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletét gyakorló ügyész felülvizsgálati jogköre.

a 155. §-hoz

Az elítélteket lehetőség szerint egyedül kell elhelyezni, ám ha ez nem megoldható, az együttes elhelyezésük is engedélyezhető. A Javaslat pontosan meghatározza az elítélt számára biztosítandó anyagi ellátásokat, különös tekintettel az étkeztetésre és a ruháztatásra.

A fogvatartottak rekreációjához az uniós előírásokat elfogadva, a társadalmi beilleszkedést elősegítendően nélkülözhetetlen a szabadidő is, amihez a bv. szervek is kénytelenek működésük során hozzájárulni. Azt azonban meg lehet vizsgálni, hogy az elítéltek az intézetekben kialakított kondicionáló termeket, többletszolgáltatásokat (pl. hűtőszekrény használatát) – mivel azok leginkább egyéni és nem létfenntartáshoz kötött igényt elégítenek ki – ellenszolgáltatás fejében vegyék igénybe, a közösségi, csoportos sportolás lehetőségét pedig változatlanul térítés nélkül lehessen igénybe venni.

a 156. §-hoz

Az egészségügyi ellátás sem tárgyát, sem jelentőségét tekintve nem mosható össze az anyagi ellátással. Ez utóbbi számos egyéb területet ölel fel és csak érintőleges szakmai kapcsolatban van az egészségüggyel, amely az anyagi ellátás körében önállóan szabályozandó. Az egészségügyi ellátással kapcsolatos szabályok szétszórtsága követhetlenné teszi a szabályozást, egységes megjelenítése az e tárggyal foglalkozó főcím alatt elengedhetetlen, ugyanakkor a hatályos szabályozás szövegezéséhez képest nem szükséges a változtatás. A gyógyszer költségek levonására leginkább a dolgozó, munkadíjjal rendelkező fogvatartottak esetében van lehetőség. A társadalom részéről elvárás, hogy a fogvatartottak minél nagyobb részben viseljék a fogva tartásuk költségeit, amelynek része a gyógyszerrel történő ellátásuk is. A korábbi szabályozáshoz képest a Kódex szűkítette a gyógyszerterítés körét munkabaleset, vagy munkavégzéshez kapcsolódó megbetegedés eseteire, hasonlóan a társadalomban jelenleg érvényes eljárásához, tekintettel arra, hogy a munkavégző képesség megőrzése, helyreállítása alapesetben a dolgozó által finanszírozandó költség.

a 157. §-hoz

A büntetés-végrehajtás keretein belül biztosítani kell a hatályos egészségügyi tárgyú jogszabályok érvényesülését, továbbá a kötelező szakmai eljárásrend szerinti ellátást, tekintettel arra, hogy a szabadságvesztés végrehajtása során sem csorbulhat az elítélt Magyarország Alaptörvényében is biztosított testi és lelki egészséghez való alapjoga. A kötelező szakmai eljárásrend azon szakmai protokollokra utal, amelyek követése a betegellátás során elengedhetetlen.

a 158. §-hoz

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény alapján a betegjogok között prioritást élvező önrendelkezési jog kizárólag törvényben meghatározott esetekben és módon korlátozható, ezért a fogvatartottak egészségügyi ellátásáról szóló 5/1998. (III. 6.) IM rendelet önrendelkezési jogot korlátozó bekezdésének beemelése a Kódexbe és ily módon törvényerőre emelése teszi csak jogszerűvé a beteg fogvatartott vonatkozó jogának korlátozását.

a 159. §-hoz

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvénynek a beleegyezés visszavonásáról szóló szakaszának beemelése a Kódexbe az indokolatlan szállításokat és a visszaéléseket hivatott törvényi szinten megelőzni.

a 160-163. §-hoz

Az elítélt egészségügyi ellátása során a büntetés-végrehajtás keretein belüli tevékenységeknek van egyértelmű prioritása. A gyakorlatban számos esetben előfordul a fogvatartott polgári intézményben való kezelésének, vizsgálatának indokolatlan elhúzása, várakozási listára tétele, amely adott esetben egészségkárosodáshoz vezethet. A bv. szerv orvosa kénytelen a polgári egészségügyi intézményhez fordulni, azonban, elutasítás, indokolatlan, vagy szakmailag nem magyarázható hosszas várakoztatás esetén a felelősségi alakzat a bv. orvos körében marad, mivel ha nem tudja időben kihelyezni a beteg fogvatartottat, egészségkárosodás léphet fel. Mindezek alapján indokolt a szabályozásban mind a fogvatartott, mind az egészségügyi ellátó intézmény oldaláról a kötelező jelleg szövegszerű megjelenítése és a betegút konkretizálása.

a 164. §-hoz

A reintegráció új fogalomként került be a jogszabályba, ezért lényeges a fogalom tisztázása. A reintegráció magába kell, hogy foglaljon minden olyan programot, tevékenységet, mely elősegíti, támogatja a társadalomba történő visszailleszkedés hatékonyságát, a visszaesés esélyének minimalizálását, akár kizárását is. A reintegráció keretében nem szigorúan a büntetés-végrehajtási intézetben szervezett tevékenységekre kell fókuszálni, hiszen a bv. szervek más szervekkel együttműködve eredményesebben szolgálják a büntetés-végrehajtás céljának megvalósítását.

A reintegráció számos programot magában foglal. A leglényegesebbek azok, melyek a társadalomban is a legnagyobb jelentőséggel bírnak, így a szakképzés, oktatás, valamint a munkavégzés. Az elítélt szabadulása után várhatóan eredményesen tud alkalmazkodni a társadalmi elvárásokhoz, ha fogvatartása idején képesítést szerez és munkát végez.

Az oktatás és a munkavégzés mellett a szabadidő hasznos eltöltése sarkalatos pontja a reintegrációnak. A szabadidős tevékenységek megfelelő szervezése, lehetőségek teremtése a fogvatartás rendje és biztonsága szempontjából is kiemelkedő, hiszen a rendkívüli események számát csökkentheti, ha az elítélt hasznosan és hatékonyan használja fel a szabadidejét. A szabadidő felhasználása kapcsolódik a kapcsolattartási formákhoz is, hiszen itt kell lehetőséget teremteni a család, a majdani befogadó környezet és az elítélt kapcsolatának fennmaradására. A család a reintegrációs tevékenységet is erősíti, támogatja.

A családi kapcsolatok erősítésén túl a büntetés-végrehajtási intézet keretei között a szabadidő művelődéssel, sporttal tölthető el eredményesen. Mindezekén túl a vallási szertartások, lelki gondozás szerepe jelentős lehet a reintegrációs célok elérésben.

a 165. §-hoz

A pozitív megerősítés a fogvatartottak megítélésében, lehetőségeinek alakulásában fontos szerepet játszik.

Az ösztönzés módszerének alapformái, az elismerés, elmarasztalás, jutalmazás és büntetés rendkívül jelentős szerepet töltenek be az elvárt magatartásformák szokássá alakításában azáltal, hogy a kívánt tevékenység és magatartásformák gyakorlását motiválják, ugyanakkor demotivációs hatást fejtenek ki a nem kívánatosak irányában. A jutalmazó jellegűek minden esetben valamilyen, már meglévő szükséglet kielégítésével pozitív érzelmi állapotot idéznek elő, s ez az érzelmi állapot, illetve ennek ismételt átélésére való törekvés indítja az elítéltet a nevelő által megkívánt cselekvés megismétlésére. A jutalmazó eljárás is csak akkor vált ki pozitív érzelmi élményeket, ha találkozik az elítéltek szükségleteivel, s azokat kielégíti.

Az ösztönző rendszer érvényesítésében kiemelt jelentőséggel bír a végrehajtás progresszív jellege, a törvényesség és a végrehajtás egyéniesítése. A végrehajtás progresszív jellegének elve szerint az elítélt a szabadulása közeledtével fokozatosan enyhébb, a szabad élethez közelítő körülmények közé kerülhet.

Az intézetekben kialakított kondicionáló termék használata, amennyiben az elítéltek e törvényben megfogalmazott ellenszolgáltatás fejében veszik igénybe, jutalmazási formaként díjmentesen biztosítható.

A szélesebb körben alkalmazható intézet elhagyási lehetőségek és az új rezsimkategóriák bevezetésével létjogosultságot nyerő további klasszifikációs elemek – felelősségtudatukat erősítve –

elősegítik a hosszabb szabadságvesztést töltők esetében a börtönártalmak csökkentését és a neveléshez való aktív viszony kialakítását.

Mindezek összességében – a fogvatartottak egymásra gyakorolt hatását is figyelembe véve – a nevelői hatás fokozására alkalmasak.

a 166. §-hoz

Azzal, hogy bizonyos feltételekkel nem rendelkező fogvatartottakat kizárunk az intézetelhagyással járó jutalmazási formák adta lehetőségekből, arra sarkalljuk őt, hogy a szabályokat betartva, újabb bűncselekmény elkövetésétől tartózkodva töltsék ki a rájuk szabott szabadságvesztés idejét.

a 167. §-hoz

Fontos, hogy a látogató bv. intézeten kívüli fogadása, a jutalom kimaradás és a jutalom eltávozás valóban jutalmazásként jelenjenek meg, hiszen ha a szabadságvesztésbe ezen napok nem számítanának bele, elvesztené jutalmazó jellegét, joghátrányt okozva ezzel az elítéltnak.

a 168. §-hoz

A fegyelem fenntartása és a fenytések kiszabása a börtönök működtetésének a legkényesebb és ezért legfontosabb szakmai kérdései közé tartozik. Ezekben az ügyekben alapvető, hogy emberséges és realisztikus politikával, magas szakmai normákkal és különleges képzéssel biztosítsuk a megfelelő és igazságos megoldásokat, amelyek révén a szükséges kontroll és a szankciók végrehajtása érvényesül.

A büntető jellegű hatások ugyanakkor frusztrálva, korlátozva valamely, már meglévő szükséglet újbóli, kötelező jellegű kielégítését, negatív érzelmi állapotot indukálnak. Ezek a büntetett magatartásformák vagy tevékenység, és az ezzel együtt járó negatív érzelmi élmények kerülésére, vagy a nevelő által kívánt magatartás produkálására, reprodukálására ösztönzik az elítélteket.

Intézeti programokon, rendezvényeken, szabadidős-, illetve sportprogramokon való részvétel korlátozásával, eltiltással, mint a közösségi életben való aktív részvétel megvonásával és a kapcsolattartás lehetőségeinek korlátozásával elérhető, hogy a fogvatartottak számára rendkívül fontos közösségi impulzusokat mérsékeljük, és a fogvatartottat egyéni gondolkodásra ösztönözzük annak érdekében, hogy mérlegelje és felmérje tette következményeit.

A többlétszolgáltatások megvonásával a fogvatartott ösztönözhető a jövőbeni szabálykövető magatartás betartására.

A Tervezet fenyítési rendszerének új eleme a térítés ellenében igénybe vehető többlétszolgáltatások igénybevételének megvonása, melynek ideje legfeljebb három hónapig tarthat.

a 169. §-hoz

A hatályos szabályozásban foglaltakat vette át a törvény azzal a különbséggel, hogy fegyházban a magánelzárás a hatályos szabályoktól eltérően immár nem 30, hanem 25 napig

terjedhet, valamint kiegészítve a jelenlegi rendelkezéseket oly módon, hogy dolgozó elítélt esetében a magánelzárás fegyházban 20, börtönben 15, fogházban pedig 5 napig terjedhet. A magánelzárás fegyelmi fenyítés maximálisan adható napjának dolgozó fogvatartottnál való csökkentése azért lényeges, mert ezzel is hangsúlyozzuk a munka fontosságát, a szabadságvesztés-végrehajtás során betöltött nélkülözhetetlen szerepét.

Az új szabályozás alapján elítélt a magánelzárás végrehajtása alatt kimaradásra és eltávozásra nem jogosult.

a 170. §-hoz

A hatályos szabályozás átemelésre került kiegészítve azzal, hogy az elítélt köteles megtéríteni az általa elkövetett fegyelemsértés kapcsán, a szándékos egészségkárosító cselekményt is beleértve a bv. intézet részére felmerült költségeket.

A bv. intézeteknek továbbra is elsődleges feladata, hogy a fogvatartottak egészségét meg kell óvni, a betegségeket meg kell előzni és a gyógyulást elő kell segíteni. Mindenképpen továbbra is fontos az egészségügyi ellátás fenntartása, a folyamatos ellátás biztosítása, az orvoshoz fordulás lehetőségének a megteremtése. A hatályos törvényerejű rendelet meghatározza azt is, hogy munkahelyi vagy üzemi baleset esetén baleseti ellátásra és baleseti egészségügyi szolgáltatásra jogosult az elítélt, azonban nem rendelkezik arról, hogy a szándékosan okozott sérülések költségeit az elítélteknek meg kell téríteniük. Felvetődik tehát, hogy a fogvatartottak által népszerű tetoválások, különféle tárgyak beültetéséből eredő saját szándékból fakadó sérülések költségeit, valamint a verekedésekből származó egészségügyi kiadásokat fel lehessen számítani az okozójának. Hasonló a helyzet az öngyilkossági kísérletet elkövető fogvatartott vonatkozásában is. A magánszemély részére is felszámítja az egészségügyi szolgáltató azokat a költségeket, amelyek alkoholbefolyásoltság okán keletkeznek a sürgősségi osztályokon, illetve az extrém sportokból eredő sérülések költségét is felszámítják, ha emiatt a beteget ellátásban kell részesíteni. Az eltérő szabályozást nem utolsó sorban indokolja az ilyen jellegű cselekmények visszaszorításának szükségessége is.

a 171. §-hoz

A törvényben új elemként jelenik meg, hogy amennyiben az elítélt mediációban vesz részt, a fegyelmi jogkör gyakorlója az eljárást megszüntetheti, a fenyítés végrehajtását felfüggesztheti.

a 172. §-hoz

A kapcsolattartás elsődleges célja a családi, baráti, társadalmi kapcsolatok fenntartása annak érdekében, hogy a szabadságvesztés letöltése a lehető legkisebb negatív hatást fejtse ki a fogvatartottak, valamint a családtagjai részére. Ennek érdekében a hozzátartozókkal, a volt munkaadókkal, a segítő környezettel való kapcsolattartás fenntartása, annak hiánya esetén kiépítése alapvető fontosságú.

A kapcsolattartás általánosságban jogként jelenik meg a szabályozásban, ugyanakkor azok formái, valamint gyakorlásuk módja külön fejezetben kerül szabályozásra.

a 173. §-hoz

A kapcsolattartás formái kibővültek (látogató bv. intézeten kívüli fogadása), amellet, hogy a klasszikus formák, mint a levelezés, a látogatófogadás, a telefonálás, valamint a csomagküldés, illetve fogadás továbbra is megmaradnak. Jogszabály egyéb kapcsolattartási formákat is lehetővé tehet – juttalomként – a rezsimszabályok keretei között.

a 174-177. §-hoz

A kapcsolattartás során hangsúlyosan kell kezelni a fogvatartottak családtagjainak és elsősorban a gyermekeinek az érdekeit, hogy a kapcsolattartási módozatok során a lehető legcsekélyebb mértékű negatív ártalom érje a bv. intézetbe látogató gyermekeket. Kiemelt szempont az Európa Tanács 2010 őszén elfogadott Gyermekbarát Igazságszolgáltatásról szóló Iránymutatásának alkalmazása a fogvatartottak gyermekei vonatkozásában is.

A külvilággal való kapcsolat megőrzése és támogatása a hosszúidős szabadságvesztés során nehéz feladat, mind a fogvatartott, mind pedig a bv. szervezet számára. A tapasztalatok azt mutatják, hogy az extrém hosszúságú ítéletet töltők esetében külső kapcsolatként csak a legközelebbi hozzátartozók maradnak meg, a szülők elvesztése után lényegében a külvilággal való kapcsolat megszűnik. A kapcsolattartás fenntartása egyik oldalról a fogvatartott pozitív magánkapcsolatainak támogatását igényli, a másik oldalról a bv. intézetnek törekednie kell a külső segítő szervezetek, missziók bevonására.

A fogvatartott kapcsolattartójával való érintkezés – az önrendelkezési jog alapján – az érintett felek kölcsönös, egybehangzó akaratnyilvánításán alapul, melynek rögzítését indokoltnak tartjuk. Ez a fogvatartott jogaira vonatkozó rendelkezés átalakítását teszi szükségessé, oly módon, hogy a bv. szervezet engedélye mellett az érintett (azaz a kapcsolattartó, illetve a fogvatartott) hozzájárulása is szükséges. A fogvatartott alanyi jogon hozzátartozóival jogosult kapcsolattartásra, e jog más kapcsolattartók esetében a bv. szervezet mérlegelési jogkörébe tartozik. A kapcsolattartás a bv. szervezet rendje és biztonsága, bűnmegelőzés, valamint a büntetőeljárás eredményessége érdekében korlátozható, amely ellen – a jogállami elvekkel összhangban – a jogorvoslati lehetőséget biztosítani kell. Panasz esetén ennek elbírálása a bv. bíró vagy a rendelkezési jogkör gyakorlójának hatásköre legyen.

A látogató fogadás biztosítása során a bv. intézet vezetőjének lehetősége lenne a kapcsolattartás e formáját határozatlanban korlátozni, illetve felfüggeszteni abban az esetben, ha a látogató a fogvatartottnál nem tartható tárgyat ad át vagy kísérel meg átadni.

a 178. §-hoz

Az elítélt társadalomba történő visszailleszkedésének elősegítése, valamint az eredményes reintegrációs törekvések pozitív hatásának elősegítése érdekében biztosítani kell a külvilággal történő érintkezés olyan formáját, amely szorosan illeszkedik a kapcsolattartáshoz is. A látogató bv. intézeten kívüli fogadása lehetőséget teremt az elítélt számára egy intimebb, közvetlenebb érintkezési formára, amely során szabad környezetben, kötetlenül töltheti el a látogatásra engedélyezett időt kapcsolattartójával. Különösen fontos a családi kapcsolatok ápolása során a házastárssal, élettárssal, kiváltképpen gyermekkel való fizikai kontaktus – rendszeres időközönkénti – lehetőségének biztosítása, hiszen a fogvatartott érzelmi kötődése a fogvatartása során felnagyítódik, illetve fontosabb szerepet kap. Az új bv. kódex törvényi lehetőséget teremt a különböző végrehajtási fokozatokban meghatározott időtartam letöltése után, vagy már a szabadulás előtti időszakban (átmeneti részlegen) – figyelembe véve a szabadságvesztés alatt tanúsított magatartását is – a kontroll nélküli környezetben történő kapcsolattartás e formájának gyakorlására.

A szabadulás előtt, illetve az erre való felkészítés során fontos feladat, és társadalmi szinten elvárás, hogy az elítélt a büntetése letöltése után munkát tudjon vállalni. Ennek elősegítése, illetve a családi kapcsolatok ápolása érdekében szintén a végrehajtási fokozatnak megfelelően, hosszabb időtartamú, kontroll nélküli környezetbe való kibocsátás lehetőségét adja meg a törvény. A leendő munkáltatóval történő kapcsolatfelvétel fontos állomása a szabadulásra történő felkészítésnek, illetve a szabadulás utáni társadalmilag elvárt magatartás követésének.

a 179-180. §-hoz

A kimaradás és eltávozás, mint eltávozási formák szabályait tartalmazzák a szakaszok.

a 181-182. §-hoz

A törvény az oktatás-képzés büntetés-végrehajtási rendszerében a motiválás és az ésszerűség, valamint a hatékonyság növelése érdekében fogalmazza meg rendelkezéseit, mely közül kiemelt érdemmel, hogy az oktatásban való részvétel nem helyettesíti az elítélt munkában való részvételi kötelezettségét. A szabadságvesztés végrehajtása során a hasznos munka az elítéltek számára jog és kötelezettség, melyhez az oktatásban való részvétel az elítélt személyi körülményeinek és egyéni adottságainak megfelelően igazodik.

A szabadságvesztés célja elérésének érdekében mindkét reintegrációs elemnek kiemelt hangsúllyal kell megjelennie, melyek közül egyénre szabottan kell megállapítani a domináns elemet, hiszen valakinek elsősorban oktatásra, míg valakinek elsősorban munkára nevelése szükséges a társadalomba való beilleszkedés érdekében. A büntetés-végrehajtáson belüli foglalkoztatás, illetve a későbbi szabad munkaerőpiaci versenyre való felkészülés érdekére figyelemmel a szabadságvesztés végrehajtása során a hasznos munka az elítéltek számára jog és kötelezettség, melyhez az oktatásban való részvétel az elítélt személyi körülményeinek és egyéni adottságainak megfelelően igazodik. Az elítéltek reintegrációja érdekében az oktatás-képzés az egyéniesítés elvének megfelelően eszköz annak érdekében, hogy a megszerzett tudást hasznosíthassák, ugyanakkor a fejlesztő, tudást gyarapító programok a dinamikus biztonság összetevőjeként is értékelhetők. Az oktatás és képzés abban az esetben szolgálja a reintegrációt, amennyiben a munkaerőpiacon értékesíthető végzettséget, szakképzettséget ad a programban résztvevő elítéltek számára, illetve, ha a fogvatartott személyisége az oktatás következtében pozitív irányba változik.

A megfelelő végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező elítéltek általi indokolatlan oktatásban vagy képzésben való részvételnek és az ennek megfelelően járó pénzbeni juttatás (ösztöndíj) megítélésének megelőzését szolgálja az, hogy a büntetés-végrehajtási szerv a tényeket igazoló okirathoz köti az ösztöndíj megállapítását.

A fogvatartottak motiválása, valamint a társadalmi igazságosság érdekében az oktatásban-képzésben való részvételért többszintű, egymásra épülő ösztöndíj érhető el. Az ösztöndíj hármas rendszerében a végzettséget nem igazoló elítéltnak fő szabály szerint nem jár ösztöndíj. Amennyiben hitelesen megtörtént a végzettség igazolása, abban az esetben az ösztöndíj az egyéni teljesítményhez igazodik, oly módon, hogy az alapszintű ösztöndíjon felül a tanulmányi eredmény függvényében részesülnek díjazásban a fogvatartottak. A tanulmányok minőségi elismerésében a magatartás és szorgalom összetevők súlyozott értékelése indokolt, mivel a gyengébb képességű, de jó hozzáállású tanulók nem feltétlenül tudnak jó tanulmányi eredményt produkálni. A törvény az

ösztöndíj megállapítását a középiskolai oktatásban való részvétel esetén is biztosítja, valamint az általánoshoz képest csökkentett ösztöndíjat biztosít a felsőfokú tanulmányokat végzők számára.

A törvény a büntetés-végrehajtási szerv vezetője számára a végzettség vagy szakképzettség igazolására alkalmas okiratok hiányában, továbbá az iskolarendszeren kívüli szakoktatási forma esetén az ösztöndíjra való jogosultság megállapítását különös méltánylást érdemlő esetben lehetővé teszi. Ennek oka az elítéltek motiválása, mely során arra is figyelemmel kell lenni, hogy a munkáltatás hiányában a tanulás a másik alapvető hasznos időtöltés, mely az egyén reintegrációjához hozzájárul, valamint a fogvatartás biztonsága szempontjából hasznos eszköz lehet. A végzettség vagy szakképzettség igazolásának hiánya az előre nem látható élethelyzetbe került személyek esetén biztosítja a méltányosság lehetőségét, különösen a válságövezetből menekült külföldi elítéltek számára. Magyar állampolgárok esetében általában elvárható az iskolai végzettséget igazoló okirat bemutatása vagy pótlólagos megszerzése, ettől különös méltánylást érdemlő esetben, így az egyéni életútra, anyagi- és szociális körülményekre tekintettel el lehet térni.

A csökkentett ösztöndíjra vonatkozó jogosultságot ki kell zárja ugyanakkor különösen az, ha az elítélt magántanulónként folytatja tanulmányait, ugyanakkor a munkáltatás lehetősége számára is biztosított. Ez a megfogalmazás nem azonos az alapfokú oktatásban, szakképzésben vagy továbbképzésben részesülő fogvatartott munkába állításának hiányával, hanem a munkába állás személyre vonatkozó lehetőségét, vagy az elítélt felróható magatartását fogalmazza meg, mint kizáró okot.

Felsőfokú tanulmányok esetén egy kisebb mértékű ösztöndíjra való jogosultság megállapításának lehetősége is a motiváció irányába hat. A fogvatartottak műveltségének, végzettségük fejlesztése érdekében tett erőfeszítés elismerése, hogy az oktatásban részesülők munkaidő kedvezménye a felsőoktatásban résztvevőkre is terjedjen ki.

Az iskolarendszeren kívüli, kompetencia alapú oktatás támogatását szolgálja az intézmény törvényben történő megfogalmazása, valamint az elítéltek eme tanulmányainak alapösztöndíjjal történő honorálása. A kompetencia alapú képzés az a képzés, amelynek tananyagát és folyamatát, valamint tanítási környezetét adott, definiált munkakörök betöltéséhez szükséges, a tanulókkal előre közölt ismeretek, készségek és beállítódások együtteseinek (kompetenciáknak) kialakítása érdekében rendszerelvűen terveznek és építenek fel. Lényege, hogy a képzési tartalom a résztvevők foglalkoztathatóságát, munkaerő-piaci mobilitását segítő ismeretek és készségek elsajátítását szolgálja. (Például idegen nyelvi kurzus, önismereti tréning stb.) Jelenleg a magyar oktatás-képzési rendszerben az iskolarendszeren kívüli kompetencia alapú képzés nem foglal el a súlyának megfelelő helyet. E képzési formát megelőzi az iskolarendszeren belüli és az OKJ-ban szereplő szakmák képzése.

A motiváció irányába hat, hogy amennyiben az elítélt felróható okból nem végzi el az iskolát, nem szerez képzettséget, szakképzettséget, vagy időarányos tanulmányi kötelezettségeit nem teljesíti, a képzésből-oktatásból kizárása mellett a részére fizetett ösztöndíj teljes vagy részbeni visszatérítésére kötelezhető, amennyiben oktatási-képzési megállapodást kötött az elítélttel a büntetés-végrehajtási szerv. A visszatérítés mértékét a felróhatóság mértéke, az enyhítő és súlyosító körülmények, valamint az elítélt pénzügyi és vagyoni helyzete határozza meg.

a 183. §-hoz

A törvény az oktatásban résztvevő azon fogvatartottak számára, akik munkavégzés mellett folytatják tanulmányaikat, munkaidő kedvezményt biztosít. E fogvatartotti kör szakmai

szempontból kiemelt gondoskodást érdemel a kettős erőfeszítéseik ellentételezéseként. A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy a fenti kedvezményeket az érintettek nem vették igénybe, melyre a bv. törvény úgy kíván reagálni, hogy a munkaidő kedvezmény az oktatási-képzési megállapodás megkötésével és a fogvatartott kifejezetten erre irányuló kérelme esetén biztosítandó.

a 184. §-hoz

Az elítéltek szakképzését és továbbképzését elsősorban azokban a szakmákban kell megszervezni, amelyek elősegíthetik a szabadulás után a társadalom életébe való beilleszkedést, vagy a büntetés-végrehajtási szervben belüli történő munkavégzést. A preferált szakmákat a munkaerő piaci szükséglet, valamint az egyén minőségi jellemzői (például szabadulás várható ideje) határozzák meg. A szakképzés, illetve továbbképzés a reintegráción kívül azon életfogytig tartó szabadságvesztés büntetésüket töltő elítéltek érdekét is kell, hogy szolgálja, akik esetében a várható szabadulás igen távoli, illetve akik esetében a feltételes szabadság nem vizsgálható felül. Utóbbi elítéltek körében a büntetés-végrehajtási szervben belüli minőségi munkavégzéshez szükséges feltételek megteremtése lehet cél.

a 185. §-hoz

A szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet [a továbbiakban: 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet] 131. §-ának átvétele.

a 186. §-hoz

A normaszöveg tervezetének elkészítésekor olyan koncepció kialakítására kellett törekedni, mely koherensen illeszkedik a Btk. által biztosított keretekbe, ugyanakkor figyelembe veszi, hogy a szabadulásra felkészítés és az utógondozás hatékony megvalósítása csak abban az esetben képzelhető el, ha arra mint egységes komplex folyamatra tekintünk (reintegrációs gondozás). Ugyanakkor a szabadulásra történő felkészítés, gondozás megkezdésének időpontja és időtartama tekintetében szükséges annak a szabadságvesztés tartamához igazodó arányos meghatározása.

A hosszabb tartamú szabadságvesztés börtönpszichológia által közismert negatív hatásainak (prizonizációs ártalmak) kiküszöbölése érdekében a szabadságvesztés céljának hatékony elérése érdekében nem csak az elítélt, hanem a több elemből álló befogadó környezet (család, szűkebb közösség, önkormányzat, munkáltató, társadalmi szervezetek) felkészítése is szükséges a visszailleszkedés sikeressége érdekében. A reintegrációs gondozás eredményessége érdekében szükséges egy olyan komplex, az elítélt egyéni igényeihez igazodó program – egyéni reintegrációs program (ERP) – kialakítása, amely magába foglalja az oktatást, képzést és szükség szerint szakképesítés megszerzését, továbbá a különböző fejlesztendő készségekre vonatkozó tréningeket, a munkakeresésre vonatkozó ismereteket, amelyek elsajátításával az elítélt jobb esélyekkel indulhat a szabad életben. A reintegrációs gondozás megkezdéséhez szükséges információk beszerzéséhez a pártfogó felügyelővel történő szoros együttműködés mellett be kell vonni az elítéltet és befogadó környezetét. Fontos eleme a programnak, hogy abban minden hosszú tartamú szabadságvesztést töltő elítélt köteles részt venni.

a 187. §-hoz

Azok az első büntényes bűnelkövetők, akik rövidebb tartamú szabadságvesztést töltenek vagy gondatlan bűncselekmény miatt kerültek elítélésre, jellemzően nem a „tipikus” szubkulturális bűnözők. Esetükben a reintegráció legfontosabb célja, hogy a rövid ítéleti időre

tekintettel az elítélt ne szakadjon ki abból a családi, szociális és munkahelyi környezetből, melyben elítélését megelőzően élt. Esetükben a leglényegesebb a családi kötelek fenntartása, a munkáltatás és a szabad élethez közelítő fogva tartás megteremtése (társadalmi kötődés program), melyben a pártfogó felügyelőnek markánsan nagyobb szerepet kell szánni, mint a bv. intézet szakszemélyzetének, amely elsősorban a totális rendszerben végzi a reszocializációs tevékenységet. Ennek érdekében a hangsúly a korábbi munkahelyen történő továbbfoglalkoztatásra, a fokozatosan hosszabbodó és huzamosabb tartamú intézetelhagyásra helyeződik, amelyben a pártfogó felügyelő tölt be kontrollpozíciót.

A reintegrációs gondozási rendszer kialakítása és hatékonyságának növelése érdekében azonban szükséges a jelenlegi büntetőjogi (büntető anyagi és büntetés-végrehajtási jogi) környezet felülvizsgálata, különösen a feltételes szabadságra bocsátás és a pártfogó felügyelet szabályainak újragondolása tekintetében, hiszen a jogszabályi kötelek hiányában az elítéltek önkéntességére építő rendszer eredményessége megkérdőjelezhető.

a 188. §-hoz

A feltételes szabadság a végrehajtás szempontjából különösen fontos elem, mivel megengedi, hogy a büntetőeljárásban meghozott ítéletet a végrehajtás során tanúsított megatartás és személyiségfejlődés függvényében felülvizsgálják, adott esetben a bíróság a büntetés meghatározott részének végrehajtásától eltekintsen. A feltételes szabadság szabályait a Btk. tartalmazza, ezért jelen jogszabály feladata, hogy a végrehajtás során, a jogintézménnyel kapcsolatban felmerülő feladatokat meghatározza, és a Btk.-nak megfeleltesse.

a 189. §-hoz

A jogszabály konkrét rendelkezés tartalmaz arra a gyakori élethelyzetre, amikor egy elítélt több szabadságvesztés büntetést tölt, és ezek valamelyikéből feltételes szabadságra bocsátását engedélyezték. Az ilyen módon megítélt kedvezmény értelemszerűen addig nem kezdhető meg, amíg további szabadságelvonást kell végrehajtani.

Ugyanakkor, ha az elítéltet több szabadságvesztés tekintetében is feltételes szabadságra bocsátotta a bíróság, azok párhuzamos töltésének nincs törvényi akadálya, amelynek deklarálása a feltételes szabadság és a hátrányos jogkövetkezmények alóli mentesülés tartamának számítása szempontjából lényeges kérdés.

a 190. §-hoz

A feltételes szabadság megszüntetését a jogszabály kötelezően írja elő a bv. bírónak, ha az elítélt az elrendelt magatartási szabályokat súlyosan megszegi. A vonatkozó eljárásban a bv. bíró mérlegeli a szabályszegés körülményeit, annak fokát, és ez alapján értékelheti azt súlyosnak, amely esetben viszont nincs lehetősége nem visszavonni a feltételes szabadságot. Ez a megoldás a feltételes szabadságra bocsátott elítéltek normakövető magatartásának biztosítása szempontjából különösen fontos, mivel egyértelműen jelzi, hogy a magatartási szabályok súlyos megszegése nem mérlegelési alapot teremt a bíróság számára, hanem kötelező döntési helyzetet.

Mivel az egyes szabadságvesztések vonatkozásában engedélyezett feltételes szabadságokra különféle magatartási szabályok vonatkozhatnak, a jogszabály mérlegelési lehetőséget ad a bíróság részére, hogy a magatartási szabály megszegését mindegyiknél külön vizsgálja és állapítsa meg, hogy van-e helye a feltételes szabadság visszavonásának.

a 191. §-hoz

Az utógondozás a szabadságvesztés büntetés letöltését követően a szabadulás után történik. Fontos eleme az utógondozásnak, mely hatékonyságát is elősegíti, hogy kérelemre történik, tehát nem kötelező a szabadultak részére.

Az utógondozás egy komplex területet kell, hogy lefedjen, ki kell terjednie minden olyan területre, melyben a volt fogvatartott segítséget igényel, így legfőképp a munkavállalás, letelepedés, tanulmányok, gyógykezelés területére.

Az utógondozás, mint feladat a pártfogói felügyeletre hárul, azonban az egyedi esetekből kiindulva a társszervek széles körének segítségét veheti igénybe. Kiemelt szerepe van a letelepedés helye szerinti önkormányzatoknak, hiszen kötelességük a lakhatás biztosítása és a munkahelyteremtés.

a 192. §-hoz

A hatályos szabályozás átemelése.

a 193. §-hoz

A hatályos szabályozástól eltérően került megfogalmazásra a legsúlyosabb fegyelmi fenyítési forma, a magánelzárás. A fiatalkorúak börtönében maximum 10 nap, míg a fiatalkorúak fogházában maximum öt nap lehet a kiszabott magánelzárás, de még a végrehajtása során sem lehet távol tartani az iskolai oktatástól vagy a reintegrációs programoktól.

A pedagógiai vélemény az adatkezelés sajátos formája, amelynek során a pedagógus a büntetés-végrehajtási intézet számára értékes információval szolgálhat, amelynek alapján az egyéni fejlesztési terv és kockázatbecslés eredményesebben végezhető el. A nevelési-oktatási intézményben elkövetett fegyelemsértések, az osztályközösségben betöltött szerep, valamint a fogvatartottak egymás sérelmére elkövetett cselekményeinek megelőzése érdekében a kockázati tényezők mérlegelése és értékelése az áldozattá válás fenyegetettsége és a potenciális elkövetői kör valószínűsítése szempontjából a büntetés-végrehajtás elemi biztonsági érdekének tekinthetők.

a 194. §-hoz

Az állam felelősséggel tartozik a kiskorúak testi és lelki fejlődésének, ismeretének fejlesztéséért. E feladatoknak egyrészt a gyermekvédelemben markánsan meg kell jelenniük, másrészt a büntetés-végrehajtás intézményrendszerében pozitív diszkrimináció szükséges a kiskorúak érdekében. A pozitív diszkrimináció körében kiemelt gondot kell fordítani a családi és más pozitív külső kapcsolatok fenntartására és fejlesztésére, mely a hagyományos családi kötelek fenntartása és erősítése mellett személyiségfejlesztő és konfliktuskezelő funkcióval is bír.

A családi konzultáció kötetlen találkozási forma, ellentétben a családterápiával, mely során a családterapeuta rendszeres, egymásra épülő, tematikus foglalkozások során látja el szakfeladatát. A családterápia olyan pszichoterápiás szemlélet és módszer, amelynek segítségével a terapeuta hozzájárul a családban mutatkozó problémák okainak felderítéséhez, a tüneteket produkáló egyénnel és a családdal közös együttműködésben. A szakember a családterápia során – a lehetőségekhez mérten – optimalizálja a család rendszerének működését, megváltoztatja az

élmények átélésének minőségét, és ezáltal a család viselkedését. A családterápia fogalmának törvényben való rögzítése nem indokolt, mivel e fogalmak a segítő tudományokban elfogadottak, a szakmában széles körben ismertek. A segítő célú családi konzultáció, illetve a családterápia az intézet engedélyével folytatható, amely magába foglalja annak mérlegelését, hogy a szülő jelenléte a fiatalok érdekeit szolgálja-e, valamint nem veszélyezteti-e a büntetőeljárás eredményességét, és a büntetés-végrehajtás rendjét és biztonságát.

a 195. §-hoz

A fiatalok fogvatartott számára a büntetés-végrehajtási intézetbe kerülés nagy megrázkódtatással jár, melynek feldolgozásában a szülő vagy testvér jelenléte támogathat. Más személy (aki nem közvetlen családtag) azonban, még kivételesen sem helyezhető el velük közösen a zárkában, a bv. intézet rendjére tekintettel. A szülővel való esetleges közös elhelyezés rendkívül kriminogén hatású lehet. A börtönhöz való alkalmazkodást sajátítja el a fiatalok a felnőtt szülője révén, így a „rácsosegység”, mint börtönártalom lesz az elsődleges hatása a közös elhelyezésnek. A fiatalok bűnelkövetési okaként számos esetben a szülői minta nyújtott alapot, az elsődleges szociális közeg, a család már a korai gyermekkorban antiszociálisan funkcionált számos gyermekkorú bűnelkövető esetében. Mindezekre való tekintettel a fiatalok helyes irányú fejlődése érdekében nem javallott a szülővel való közös elhelyezés.

a 196-200. §-hoz

A jogerős, valamint az előzetes letartóztatásban lévő fiatalok fogvatartottak tanulói jogviszonya eltérő abban a tekintetben, hogy jogerős elítélt tanulói jogviszonya a büntetés-végrehajtási intézetbe kerülés előtti oktatási-nevelési intézménnyel megszűnik, míg az előzetes letartóztatott, vagy elzárást töltő esetében a jogviszony fennáll továbbra is. Ebből következően az iskola pedagógusával való kapcsolattartás jogosultság és kötelezettség is, mely a tanulmányi kötelezettségek teljesítésének elősegítésén túl a pozitív külső kapcsolat büntetés-végrehajtási intézetben való megjelenését is biztosítja, amely a fogvatartott oldaláról kötelezettségként jelenik meg.

A büntetés-végrehajtási intézetekben elhelyezett fiatalok esetében kiemelt figyelmet kell fordítani az előzetes letartóztatásban lévő személyekre, a folyamatban lévő iskolai tanulmányok megfelelő szintű, folyamatos biztosítása érdekében. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 45. § (1) bekezdése „Magyarországon – az e törvényben meghatározottak szerint – minden gyermek köteles az intézményes nevelés-oktatásban részt venni, tankötelezettségét teljesíteni”. Az Nkt. 45. § (3) bekezdése szerint a tankötelezettség a tanuló tizenhatodik életévének betöltéséig tart. Utóbbi rendelkezés 2012. szeptember 1-jétől hatályos, ugyanakkor átmeneti rendelkezésként került megfogalmazásra, mely szerint azok a tanulók, akik tanulmányaikat az iskolai nevelés-oktatás kilencedik évfolyamán a 2011/2012. tanévben vagy azt megelőzően kezdték meg, tankötelezettségük azon tanítási év végéig tart, amelyben a tizennyolcadik életévüket betöltik. Az Nkt. 45. § (3) bekezdése sajátos nevelési igény esetén lehetővé teszi, hogy a szakértői bizottság 23 éves korig meghosszabbítsa a tankötelezettséget. Az átmeneti szabályban ennek is megvan a párhuzama: „Azon sajátos nevelési igényű tanulók tankötelezettsége, akik esetében a szakértői és rehabilitációs bizottság e törvény hatálybalépése előtt a tankötelezettség huszadik életévükig történő meghosszabbításáról döntött, annak a tanévnek a végéig tart, amelyben a huszadik életévüket betöltik.” A kriminálisan fertőzött fiatalok fogvatartottakról egyértelműen kijelenthetjük, hogy szinte valamennyien a sajátos nevelési igényű tanulók körébe tartoznak, így a tankötelezettség a fogvatartás során egyértelműen fennáll.

a 201. §-hoz

A fiatalokorúak estében a panasza, kérelem, és az egyéb jognyilatkozatok törvényi szintű meghatározásával adós volt ez idáig a jogalkotó. A végrehajtásban csak más jogszabályok figyelembevételével lehetett behatárolni az ilyen, fogva tartással összefüggő ügyek jogszerű – a fiatalokorú érdekeit előtérbe helyező – elintézését. A javasolt szabályozás egyértelmű a későbbi végrehajtás számára a fiatalokorúak jognyilatkozatai tekintetében, mely előtérbe helyezi a fiatalokorú egészségvédelmét is.

a 202. §-hoz

Ezzel a rendelkezéssel a fiatalokorú is hozzájárul a tartási költségeihez, de csak abban az esetben, ha munkát végez, illetve ösztöndíjban részesül. Ez a megoldás már a felelősségtudat kialakítását célozza meg, amikor a rendszeres pénzbeli ellátással rendelkező fiatalokorú hozzájárul a tartására fordított költségekhez, csakúgy, mint a civil életben szokásos módon, egy adott családon belül a dolgozók, pénzt keresők teszik ugyanezt.

a 203. §-hoz

A fiatalokorúak esetében rendkívül fontos az egészségük megőrzése, és a szenvedélybetegségektől való távoltartás biztosítása a végrehajtás során. Ennek egyik garanciális feltétele a 18. életév előtt a dohányzás megszüntetése, a dohánytermék tartásának tilalma. Amennyiben készség szinten kialakul a dohányzásmentes életrend a fiatalokorúban, úgy a későbbiekben már minimális kockázati tényezővel lehet számolni a dohányzás, és más káros szenvedélybetegségek kialakulása terén.

a 204. §-hoz

A hatályos szabályozás átemelése.

a 205-206. §-hoz

A hatályos szabályozás megfelelő, módosítása nem indokolt, elegendő annak átvétele.

a 207-215. §-hoz

Minden állam alapvető érdeke, hogy a nemzetközi jogi normákat is szem előtt tartva megteremtse annak jogállami lehetőségét, hogy a területén tartózkodó nem kívánatos személyek eltávolíthatók (kiutasíthatók, kitoloncolhatók) legyenek. Természetesen abban az időszakban, amíg a külföldi elítelt Magyarországon tartózkodik, kiemelt figyelemmel kell lenni sajátos helyzetéből adódó szükségleteinek kielégítésére, figyelembe véve a fogvatartás alapvető érdekeit is. Ennek jegyében lehetőség szerint meg kell szervezni a nem magyar állampolgárságú elítéltek magyar nyelvi oktatását, melyhez külső szervezetek bevonása adhat segítséget. A további oktatásnak ki kell terjedni arra is, hogy e személyek kapjanak alapvető ismereteket, például Magyarország történelméből, hagyományaiból, mindezzel azt is megcélozva, hogy tiszteljék azon értékrendet, amelyek köré a magyar társadalom szerveződik. A nemzetközi elvárások szerint a levelezésre vonatkozó jelenlegi szabályozás (havi egy alkalom) változtatására van szükség, ennek jegyében a kapcsolattartás rugalmasságát is növelni kell. A menedékjogi kérelemmel, a kiutasítással és a kapcsolattartással összefüggő jogi természetű és pszichológiai jellegű problémákat a büntetés-végrehajtási intézetekben is alaposan meg kell vizsgálni és ez ügyben segítséget kell nyújtani.

Külön ügyelni kell a külföldi állampolgárságú fogvatartottak kábítószer-érintettségére és etnikai konfliktusaira. A képzéssel és a munkáltatással elő kell segíteni a külföldi állampolgárok bv. intézetben belüli integrációját, amelyet nagymértékben elősegíthet a megfelelő nyelvi kompetenciák támogatása is.

VI. Fejezet MUNKÁLTATÁS

a 216. §-hoz

A korábbi szabályozással ellentétben a munkáltatás törvényi szinten rögzített célja a büntetés-végrehajtási szervezet számára kitűzött szervezési cél, amelynek értelmében az elítéltek munkáltatása, az általuk végzett tevékenységek kiválasztása és támogatása során úgy kell eljárni, hogy az elítéltek lehető legszélesebb köre vegyen részt a munkáltatásban és az ellátásukhoz szükséges lehető legtöbb terméket és szolgáltatást saját maguk állítsák elő. A törvény reintegrációs céljainak megvalósítása érdekében a jogalkotó deklarálja, hogy az adó- és járulékkedvezményrel ösztönzi a civil munkáltatókat arra, hogy elítélteket foglalkoztassanak, illetve a szabadulás után számukra munkalehetőséget biztosítsanak.

a 217. §-hoz

A munkáltatás során az abban részt vevőknek az általános polgári jogi zsinórmércének, az általában elvárhatóság követelményének megfelelően kell eljárni. Ez kiegészítésre kerül a munkáltatás szabályszerű végrehajtása érdekében az elítélt információs kötelezettségével és azzal a követelménnyel, hogy az elítéltnak úgy kell a mindenkori munkavégzési kötelezettségét teljesítenie, hogy a munkáltató gazdasági érdeke elsősorban érvényesüljön.

a 218. §-hoz

A munkavégzés, elsősorban a munkaidő, a fizetett szabadság és a munka díjazásának szabályozásánál alkalmazott időkeretek kerülnek megfogalmazásra.

a 219. §-hoz

A Tervezet a megalkotásának alapjául szolgáló koncepció célkitűzéseinek megfelelően a munkáltatás kapcsán az eddig elaprózott, és nem következetesen összefoglalt, több jogszabályban megtalálható alapvető feltételeket és tilalmakat önálló szakaszba foglalja. Újdonságként jelentkezik, hogy az elítélt – a Btk. szabályaira is tekintettel – nem végezhet munkát olyan munkakörben, amely kapcsán jogerősen foglalkoztatástól eltiltásra ítélték. Egyértelműen külön rögzítésre került a munkáltatás során a fogvatartottak közötti alá-fölérendeltség tilalma. Bevezetésre kerül a külső munkáltatás során az elektronikus távfelügyeleti eszközök alkalmazhatóságának lehetősége.

a 220. §-hoz

A Tervezet rögzíti, hogy melyek a munkáltató kötelezettségei. Újdonság a munkáltató számára a munkaköri leírás készítésére vonatkozó kötelezettség egyértelmű rögzítése, ez azonban elsősorban a munkáltató érdeke, hiszen a munkaköri leírás az elítélttel szemben megfogalmazott munkavégzési követelmények egyértelmű, rögzített alapidokumentuma.

a 221. §-hoz

A Tervezet a megalkotásának alapjául szolgáló koncepció célkitűzéseinek megfelelően a munkáltatás kapcsán az eddig elaprózott, és nem következetesen összefoglalt, több és elsősorban alacsonyabb szintű jogszabályban megtalálható jogok és kötelezettségek gyakorlására vonatkozó részeket önálló egységbe foglalja és egyértelműen rögzíti azt, hogy melyek azok a legalapvetőbb jogok, amelyek megilletik az elítélteket.

a 222. §-hoz

A Tervezet rögzíti azt is, hogy az elítélteknek elsősorban milyen kötelezettségeik vannak. Fontos új kötelezettség, hogy – elsősorban a gyakori szándékos önkárosítás miatt – az elítélt a munka alkalmassági vizsgálat költségét köteles megtéríteni, ha az neki felróható okból vált szükségessé.

a 223. §-hoz

A Tervezet előírja, hogy az elítélt mely kivételes esetekben és milyen következményekkel mentesülhet a munkavégzési kötelezettség alól. A női fogvatartottak terhességéhez kapcsolódóan az érintett időszak meghatározása az orvostudomány jelenlegi állásának megfelelően módosításra került.

a 224. §-hoz

A munkáltatást biztosító szervek elsősorban a bv. szervek, azaz a végrehajtó bv. intézetek, a bv. intézmények, a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdasági társaságok, valamint a BVOP. A munkáltatás vonatkozásában alsó életkori korlátként kerül meghatározásra a tizenhatodik életév a fiatalok védelme érdekében.

a 225-226. §-hoz

A munkáltatás fejlesztése érdekében továbbra is indokolt fenntartani azt a lehetőséget, hogy a bv. szervek szerződése alapján az elítélt más gazdálkodó szervezetnél is végezhesen munkát azzal, hogy ilyen esetekben a munkáltatói jogok csak korlátozottan adhatók át, és a munkáltatáshoz szükséges az elítélt hozzájárulása is.

a 227. §-hoz

Az esetleges visszaélések és rendkívüli események megelőzése érdekében a törvény egyértelműen rögzíti azokat az összeférhetetlen helyzeteket, mikor az elítélt más gazdálkodó szervezetnél történő munkavégzése kizárt.

228-232. §

Meghatározásra kerülnek azok az alapvető fogalmak, amelyek az elítéltek munkaidejének és pihenőidejének számításához szükségesek. Specialitásként jelentkezik a munkáltató érdekében, hogy az előkészítő és befejező tevékenység, amely az elítéltek vonatkozásában a speciális biztonsági követelmények és bv. sajátosságok (körletről ki- és körletre bevonulás, motozás, veszélyes eszközök átadása és átvétele) miatt sokszor rendkívül időigényes, nem képezik a munkaidő részét. Meghatározásra kerül az éjszakai munkavégzés tilalma a várandós nők és a tizennyolc éven aluli elítéltek vonatkozásában, ugyanakkor a munkáltatók érdekében kerül

megfogalmazásra a többműszakos munkarend alkalmazása esetére az, hogy a műszakbeosztást – mivel a speciális helyzetéből és ehhez kapcsolódó meghatározott életrendjéből adódóan az elítélt számára nem jár hátrányokkal – elég háromhetente változtatni.

a 233. §-hoz

Meghatározásra kerülnek a napi munkaidő tartama és megállapításának alapvető szabályai. Az elítélt napi munkaideje alapesetben nem lehet hosszabb nyolc óránál.

a 234. §-hoz

Meghatározásra kerülnek a munkaidőkeret alkalmazásának és számításának alapvető szabályai. A védelmük érdekében a tizennyolc éven aluli elítéltek számára legfeljebb egy heti munkaidőkeretet lehet elrendelni.

a 235. §-hoz

A munkaidőkeret tartalmára vonatkozó szabályok részben az elítéltek élethelyzetéből adódóan, részben a mezőgazdasági jellegű munkáltatók érdekében szükséges specialitások miatt kerülnek meghatározásra úgy, hogy akár éves munkaidőkeret is alkalmazható.

a 236. §-hoz

A munkaidő beosztása szempontjából az alapvető dokumentum a munkáltató által készített munkarend, amely a munkáltatási szabályzat része.

a 237- 239. §-hoz

Meghatározásra kerülnek a munkaidő beosztásának alapvető szabályai. Specialitás az elítéltek esetében, hogy a munkaidő-beosztás változásáról – mivel a rendelkezésre állásuk a fogvatartás miatt adott – elég egy nappal korábban tájékoztatást adni.

a 240. §-hoz

A reintegráció érdekében meghatározott garanciális szabály értelmében az oktatás szempontjainak elsődlegességét a munkáltatásnál, a munkaidő beosztásánál kötelező figyelembe venni.

a 241. §-hoz

Az elítéltek munkáltatása vasárnap is történhet, azonban rendes munkaidőként csak a törvényben meghatározott esetekben rendelhető el, egyébként rendkívüli munkavégzésnek minősül. A meghatározott esetek a munkaidőkeretet alkalmazó és a megszakítás nélküli munkarendben foglalkoztató munkáltatók érdekeinek megfelelnek.

a 242.§-hoz

Az elítéltek munkáltatása munkaszüneti napon is történhet, azonban rendes munkaidőként csak a törvényben meghatározott esetekben, még a vasárnapi munkavégzésénél is szűkebb körben rendelhető el, egyébként rendkívüli munkavégzésnek minősül. A meghatározott esetek a

munkaidőkeretet alkalmazó és a megszakítás nélküli munkarendben foglalkoztató munkáltatók érdekeinek megfelelnek.

a 243. §-hoz

A munkaközi szünet a korábbi szabályozással ellentétben, összhangban a munkajogi változásokkal, az új szabályozás alapján az elítéltek esetében sem képezi a munkaidő részét. A munkaközi szünet szabályai az elítéltek vonatkozásában annyiban speciálisak, hogy az akár hatvan percben is meghatározható, illetve tizennyolc éven aluli elítéltre vonatkozóan eltérő szabály kerül meghatározásra.

a 244. §-hoz

A napi pihenőidő számítására vonatkozó és az alapvető garanciális szabályok kerülnek meghatározásra azzal, hogy a tizennyolc éven aluli elítélt e tényre tekintettel speciális védelemben részesül.

a 245-246. §-hoz

A heti pihenőnap kiadására vonatkozó alapvető szabályok kerülnek meghatározásra azzal, hogy a tizennyolc éven aluli elítélt e tényre tekintettel speciális védelemben részesül. A meghatározott esetek a munkaidőkeretet alkalmazó és a megszakítás nélküli munkarendben foglalkoztató munkáltatók érdekeinek megfelelnek.

a 247. §-hoz

A heti pihenőidőre vonatkozó alapvető szabályok kerülnek meghatározásra azzal, hogy a tizennyolc éven aluli elítélt e tényre tekintettel speciális védelemben részesül. A meghatározott esetek a munkaidőkeretet alkalmazó és a megszakítás nélküli munkarendben foglalkoztató munkáltatók érdekeinek megfelelnek.

a 248-250. §-hoz

A rendkívüli munkaidőre vonatkozó alapvető alkalmazási és eljárási szabályok kerülnek meghatározásra azzal, hogy rendkívüli munkavégzés a várandós, a tizennyolc éven aluli és az egészségkárosító kockázatok között foglalkoztatott elítélt számára nem rendelhető el, az elrendelésről az elítéltet tájékoztatni kell és speciális szabályként ilyenkor a munkáltató és a fogva tartó bv. intézet közös felelősségi körében gondoskodni kell az elítélt étkeztetéséről. A rendkívüli munkavégzés kapcsán egyértelműen rögzítésre került, hogy az elrendelése kizárólag a bv. intézet hozzájárulásával történhet.

a 251. §-hoz

A fizetett szabadság mértékét meghatározó rendelkezés.

a 252. §-hoz

A szabadság számítására vonatkozó szabályok meghatározzák a szabadságra jogosító időtartamot és eseteket.

a 253-255. §-hoz

A szabadságot a munkáltató adja ki, az elítélt erre vonatkozóan kérést terjeszthet elő számára. A szabadság kiadásának szabályai úgy kerültek meghatározásra, hogy azok ne veszélyeztessék a munkáltató jogos gazdasági érdekeit, ugyanakkor a szabadság pénzbeni megváltására csak végső esetben kerülhessen sor.

a 256. §-hoz

A szabadság megszakítására vonatkozó szabályok kerülnek meghatározásra a munkáltatók érdekében.

a 257. §-hoz

A szabadság számításához és kiadásához szükséges nyilvántartási szabályok.

a 258. §-hoz

Az elítéltek díjazásánál alkalmazott alapmunkadíj mértéke a korábbi szabályozáshoz képest nem változik, az továbbra is az előző évi minimálbér egyharmadában kerül meghatározásra.

a 259. §-hoz

Az elítéltek díjazásánál mind időbér, mind teljesítménybér, mind a kettő kombinációja alkalmazható a szakaszban megfogalmazott garanciális szabályok betartása mellett.

a 260. §-hoz

Meghatározásra kerülnek a munkaidőkerethez kapcsolódó speciális díjazási szabályok azzal, hogy a munkaidőkeret hosszától, a javadalmazás formájától és a munkaidőkeret lejártakor alkalmazott elszámolástól függetlenül ilyen esetben is havonta kell legalább egyszer, legalább a garantált munkadíjat elérő mértékben javadalmazni. Így garantálható az, hogy teljesíthetők havonta a munkadíjból történő levonások és az elítélt arányosan jut a fennmaradó összegből jövedelemhez.

a 261. §-hoz

A munkáltató objektív szempontok – elsősorban a szükséges végzettség, ügyesség és teherbíró képesség – alapján kategorizálja a munkaköröket, és ezt megjeleníti az egyes munkakörökhöz kötődő díjazásban is. Garanciális szabály, hogy az elítéltet erről a besorolásról és a kapcsolódó munkadíjáról tájékoztatni kell.

a 262. §-hoz

A munkaszüneti napon történő munkavégzéshez kapcsolódó díjazás szabályai.

a 263. §-hoz

A munkáltató által alkalmazható pótlékok szabályozása. Az egyetlen kötelező formája továbbra is az éjszakai munkához kapcsolódó 15%-os pótlék, minden másról a munkáltató dönt a munkáltatási szabályzatban.

a 264. §-hoz

A munkáltató által alkalmazható anyagi ösztönzés szabályozása. Kötelező formája nincsen, a munkáltató dönt az esetleges alkalmazásról a munkáltatási szabályzatban.

a 265. §-hoz

A munkadíj elszámolására vonatkozó szabályok kialakításánál a munkáltató és a fogva tartó bv. intézet érdekei kerültek figyelembe annak érdekében, hogy a levonások teljesíthetők legyenek. Az esetleges késedelembe esésre az általánosnál szigorúbb, a munkáltatóra nézve kedvezőbb kamatszámítási szabály került meghatározásra. A munkadíj elszámolását garanciális szabályként védi, hogy abból levonásnak csak jogszabály vagy végrehajtható határozat alapján van helye, illetve az elítélt a munkadíjáról előre nem mondhat le.

a 266. §-hoz

Speciális elszámolási szabályok alkalmazandóak a munkáltatás megszűnésekor.

a 267. §-hoz

A munkadíj elszámolásáról – összhangban a jogszabály alapkoncepciójával – az elítéltet csak térítés ellenében kell külön tájékoztatni, amivel költségmegtakarítás érhető el mind a papír, mind a munkaórák felhasználása tekintetében.

a 268. §-hoz

Állásidő szabályozásával kerül kezelésre az az eset, amikor az elítélt valamilyen ideiglenes, a munkáltató érdekkörében felmerült okból (pl. anyagihiány, átállás) ugyan munkát nem végez, azonban az csak rövid ideig tart, vagy más okból nem érdekelt a munkáltató abban, hogy az elítéltek erre az átmeneti időre leváltásra kerüljenek. Ilyen időszakban csak az alapmunkadíj felét kell kifizetni az elítélt számára, aki tartási költséget is ebben az arányban fizet.

a 269. §-hoz

Tekintettel az elítélt-munkaerő gyakori változására, munkájának minőségére és alacsony teljesítményére – amely a munkáltatás kezdeti fázisában különösen igaz – a munkáltatók alapvető gazdasági érdekére tekintettel a betanulási időre eltérő szabályok vonatkoznak. Az állásidőhöz hasonlóan csak az alapmunkadíj felét kell kifizetni az elítélt számára, aki tartási költséget is ebben az arányban fizet. Garanciális szabály a tanulóidő tartamának hatvan napos felső korlátja és a hatvan százalékos teljesítménykövetelmény elérésekor történő megszüntetési köztelezettség.

a 270. §-hoz

A terápiás foglalkoztatás szabályai a munkáltatásnál leírtakkal összhangban, mint szintén munkavégzésre irányuló szabályok a korábbi alacsonyabb szintű jogszabályból törvényi szintre emelésre kerülnek.

a 271-272. §-hoz

A kártérítési felelősség különös szabályai között kerülnek meghatározásra az egyes esetekhez kapcsolódóan a felelősségi alakzatok, valamint a speciális elévülési szabályok. Alapesetben a kártérítési összeg maximuma négyhavi alapmunkadíj, amely figyelembe veszi az elítéltek jövedelmi helyzetét.

VII. Fejezet AZ ELZÁRÁS VÉGREHAJTÁSA

a 273. §-hoz

A Javaslat szakít a hatályos Bv. tvr. szerinti felosztással, és az elzárás egyes típusait a jobb átláthatóság és könnyebb alkalmazhatóság érdekében külön fejezetekben szabályozza. A Btk. szerinti elzárás szabályai tehát önállóan, a szabálysértési elzárástól elkülönítetten kerülnek elhelyezésre.

A Javaslat egyrészt megállapítja, hogy a szabadságvesztés végrehajtására vonatkozó rendelkezések közül melyek alkalmazandóak az elzárásra is, másrészt általános szabályként kimondja, hogy a VII. Fejezetben nem szabályozott kérdésekben a fogház fokozat szabályai irányadóak.

a 274-275. §-hoz

Az elzárásra ítélt jogai és kötelezettségei részben megegyeznek a szabadságvesztés fogház fokozatában lévő elítélttel, az eltéréseket azonban részletesen rögzíti a Javaslat, ezek közül az alábbiak a leglényegesebbek:

- az elzárásra ítélt saját ruháját viselheti,
- csomagot hetente kaphat, havonta legalább két alkalommal fogadhat látogatót,
- kimaradásra heti négy óra időtartamban mehet, a kimaradás – ha az elzárás tartama a húsz napot meghaladja – összevontan is kiadható.

a 276. §-hoz

Az elzárásra ítélt jutalmazásának és fenyítésének szabályai a büntetés tartamára és jellegére tekintettel eltérőek a szabadságvesztéshez képest. Speciális fenyítési forma a kimaradás megvonása (legfeljebb három alkalomra), a magánelzárás pedig öt napig terjedhet elzárásra ítélték esetében.

a 277. §-hoz

Az elzárás végrehajtásának félbeszakítására hivatalból vagy kérelemre kerülhet sor. Félbe kell szakítani az elzárás végrehajtását bizonyos személyi körülmények (pl. várandósság), illetve egészségügyi ok (intézetén kívüli kórházi gyógykezelés szükségessége) fennállása esetén, egyéb fontos esetekben az elzárásra ítélt vagy védője kezdeményezheti a félbeszakítást, annak tartama legfeljebb harminc nap lehet.

A félbeszakításról a bv. intézet parancsnoka dönt, az elutasító határozat ellen panasz nyújtható be (egyéb, e fejezetben külön nem szabályozott kérdésekben a 20-21. §-ban foglaltak irányadóak).

a 278. §-hoz

Részben méltányossági, részben célszerűségi szempontokra figyelemmel a Javaslat kimondja, hogy bizonyos esetekben, az ítélet jogerőre emelkedése után bekövetkező okból a büntetés, illetve annak hátralévő része nem hajtható végre. A végrehajthatóság megszűnését a bv. bíró állapítja meg.

a 279. §-hoz

Katona (a Magyar Honvédség tényleges állományú, a rendőrség, az Országgyűlési Őrség, a büntetés-végrehajtási szervezet, a hivatásos katasztrófavédelmi szerv, valamint a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja, ha tényleges állományviszonya a vele szemben kiszabott elzárás végrehajtásának megkezdésekor vagy a végrehajtás alatt fennáll) esetében a Javaslat külön szabályokat állapít meg a végrehajtás helyére és az elkülönítésre nézve.

VIII. Fejezet
A KÖZÉRDEKŰ MUNKA VÉGREHAJTÁSA

a 280. §-hoz

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvénnyel bevezetett újításokat a Javaslat átveszi, ennek megfelelően a közérdekű munka végrehajtásáról továbbra is a pártfogó felügyelői szolgálat gondoskodik, más szervekkel (a munkahellyel, illetve az állami foglalkoztatási szervvel) együttműködve.

Új elem azonban, hogy a helyi önkormányzati költségvetési szervek vagy ezek intézményei, a helyi közszolgáltatást végző egyéb szervezetek, az önkormányzati tulajdon kezelésével és fenntartásával megbízott vagy erre a célra az önkormányzat által létrehozott gazdálkodó szervezetek a közérdekű munkavégzés helyét kötelesek biztosítani. Ennek oka, hogy a munkahelyek együttműködési hajlandóságának a csökkenése az egyik legnagyobb problémája a közérdekű munka végrehajtásának. A jelenleg hatályos jogszabályok szerint egyetlen munkahely sem kötelezhető arra, hogy a közérdekű munka büntetés végrehajtásában közreműködjön, viszont különösen fontos lenne ez olyan aprófalvas megyékben, ahol a településeken a helyi önkormányzaton kívül nincs más foglalkoztató, így kijelölhető munkahely hiányában az ítélet átváltoztatásra kerül letöltendő szabadságvesztésre. Ez a Javaslat alapelveivel megy szembe, növelve a bv. intézetek telítettségét is, ezért a Javaslat bizonyos szervekre kötelezettséget telepít a közérdekű munkavégzésre ítélt fogadása tekintetében.

A Javaslat megállapítja továbbá az elítéltet a közérdekű munkavégzés során megillető jogosultságokat és a napi munkaidő, illetve a heti munkavégzés minimális és maximális tartamát. Külön hangsúlyozza a Javaslat, hogy a közérdekű munkát az elítélt nem munkaviszony, hanem büntetés-végrehajtási jogviszony keretében végzi, ld. 7. §.

a 281. §-hoz

A Javaslat rendelkezik az állami foglalkoztatási szerv által a közérdekű munka szervezése céljából a közérdekű munka végzésére kijelölhető munkahelyekről vezetendő nyilvántartásról, amelyet a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) szerinti foglalkoztatói nyilvántartással együtt kell működtetni. A Javaslat meghatározza, hogy mely szervek, szervezetek vehetők munkahelyként nyilvántartásba és rögzíti a nyilvántartás adattartalmát is.

A megfelelő munkahely kiválasztása érdekében az állami foglalkoztatási szerv a honlapján való közzététellel tájékoztatja a pártfogó felügyelői szolgálatot a közérdekű munkára ítélt foglalkoztatását vállaló munkahelyekről.

A foglalkoztatói nyilvántartás 2013. július 1-jei bevezetése óta eltelt időszakban a gyakorlat részéről az a visszajelzés érkezett, hogy a munkáltatók egy része ismét csökkentette a munkahely biztosítására vonatkozó hajlandóságát, többen nem kívánnak a nyilvántartásba kerülni, mert újabb adminisztrációs tehernek élik azt meg. A hatályos szabályozás ugyan nem egyértelmű, hiszen nem tiltja, hogy kijelölhető legyen nyilvántartásban nem szereplő munkahely, ha ilyen történik, szankció sem társul hozzá, azonban a bizonytalan értelmezés a tiltás hiányának ellenére távol tart munkáltatókat, valamint az eddig a munkáltatásban résztvevőket hátrálásra készítette, s így tovább csökken a kijelölhető munkahelyek száma, amely már így is kritikus bizonyos kistéleplések, régiók vonatkozásában. Ezért a Javaslat megállapítja, hogy közérdekű munka végzésére a foglalkoztatói nyilvántartásban nem szereplő munkahely is kijelölhető, ha vállalja, hogy megfelel a munkahelyekre vonatkozó előírásoknak.

a 282-284. §-hoz

A közérdekű munka végrehajtására szolgáló munkahelyet a pártfogó felügyelő jelöli ki, akinek illetékessége elsődlegesen az elítélt lakóhelye, ennek hiányában vagy kérelemre a tartózkodási helye szerint alakul (ha egyik sem ismert, a Fővárosi Kormányhivatal jár el).

A Javaslat szerint a munkahely kijelölése előtt a pártfogó felügyelő meghallgatást tart, felveszi a kapcsolatot a kijelölhető munkahellyel, illetve kezdeményezi az elítélt foglalkoztathatósági vizsgálatát.

A kijelölésről szóló határozat ellen az ügyész, az elítélt és védője bírósági felülvizsgálati kérelmet nyújthat be a bv. bíróhoz, aki a 24. § szerinti eljárásban hozza meg határozatát.

A munkahely kijelöléséről szóló jogerős határozatot a pártfogó felügyelő kézbesíti az elítéltnak, és egyúttal felhívja a munkavégzés megkezdésére. A felhívást a kezdő időpont előtt legalább nyolc nappal kell kézbesíteni az elítéltnak annak érdekében, hogy megfelelő felkészülési idő álljon rendelkezésére.

a 285. §-hoz

A pártfogó felügyelő a munkahely kijelölése előtt meghallgatja az elítéltet, az idézésben felhívja az egészségi állapotára vonatkozó iratok bemutatására. Ha ekkor vagy a foglalkoztathatósági szakvélemény alapján olyan körülmény merül fel, amely miatt az elítélt ideiglenesen vagy véglegesen nem foglalkoztatható, a pártfogó felügyelő kezdeményezi a büntetés-végrehajtási bírónál a közérdekű munka félbeszakítását vagy végrehajthatósága megszűnésének megállapítását.

a 286. §-hoz

Az új munkahely kijelölésére okot adó eseteket a Javaslat 286. §-a szabályozza. Az új munkahely kijelöléséről szóló, illetve az új munkahely kijelölése iránti kérelmet elutasító határozat ellen is nyújtható be bírósági felülvizsgálati kérelem a bv. bíróhoz, az eljárási szabályokat a 24. § tartalmazza.

a 287. §-hoz

A közérdekű munka végrehajtását a pártfogó felügyelő ellenőrzi, ennek keretében vizsgálja, hogy az elítélt és a munkahely eleget tesz-e a Javaslatban meghatározott kötelességeinek.

a 288. §-hoz

A közérdekű munka végrehajtásának félbeszakítására hivatalból vagy kérelemre kerülhet sor. Félbe kell szakítani az elzárás végrehajtását bizonyos személyi körülmények (pl. várandósság), illetve egészségügyi okok fennállása esetén, egyéb fontos esetekben az elzárásra ítélt vagy védője kezdeményezheti a félbeszakítást, annak tartama évente legfeljebb hatvan nap lehet. A félbeszakításról a bv. bíró dönt.

a 289. §-hoz

Részben méltányossági, részben célszerűségi szempontokra figyelemmel a Javaslat kimondja, hogy bizonyos esetekben, az ítélet jogerőre emelkedése után bekövetkező okból a közérdekű munka büntetés, illetve annak hátralévő része nem hajtható végre. A végrehajthatóság megszűnését a bv. bíró állapítja meg.

a 290-291. §-hoz

A közérdekű munka szabadságvesztésre átváltoztatását megalapozó okok a Javaslat szerint az alábbiak:

- a közérdekű munka elvégzésének megtagadása [283. § (8) bekezdés],
- a foglalkoztathatósági vizsgálat kimentés nélküli elmulasztása [282. § (6) bekezdés],
- meg nem jelenés a kijelölt munkahelyen a felhívás szerinti időpontban [284. § (2) bekezdés],
- munkavégzési kötelezettség megtagadása a felhívás ellenére [290. § (1) bekezdés c) pont cb) alpont],
- a munkafegyelmet súlyosan sértő magatartás tanúsítása [290. § (1) bekezdés c) pont cc) alpont],
- a közérdekű munka kijelöléstől számított két éven belüli elvégzésének önhibából történő elmulasztása [280. § (5) bekezdés],
- ha a munkahely kijelölésének elmaradása az elítélt felróható magatartására vezethető vissza [291. § (2) bekezdés].

A közérdekű munka szabadságvesztésre átváltoztatását az ügyész kezdeményezi a bv. bírónál a pártfogó felügyelő jelentése alapján.

IX. Fejezet A PÉNZBÜNTETÉS VÉGREHAJTÁSA

a 292-293. §-hoz

A pénzbüntetés végrehajtásához kapcsolódó feladatokat a hatályos szabályok szerint a törvényszék gazdasági hivatala, illetve a büntetés-végrehajtási bíró látja el, ezen a Javaslat sem változtat.

A pénzbüntetést – halasztás vagy részletfizetés engedélyezését kivéve – a gazdasági hivatal felhívásának kézbesítését követő tizenöt napon belül kell megfizetni. Ha erre nem kerül sor, a bíróság intézkedik a pénzbüntetés szabadságvesztésre történő átváltoztatása iránt; fiataalkorú esetén csak akkor, ha a pénzbüntetés behajtása nem vezet eredményre. A Btk. szerint a fiataalkorú pénzbüntetését nem szabadságvesztésre, hanem közérdekű munkára kell átváltoztatni, ha az ítélet meghozatalkor tizenhatodik életévét betöltötte.

A Javaslat szerint a pénzbüntetés az átváltoztatást követően is megfizethető, akár a helyébe lépő szabadságvesztés vagy közérdekű munka végrehajtásának megkezdése előtt, akár a végrehajtás alatt.

X. Fejezet

A KÖZÉRDEKŰ MUNKA ÉS A PÉNZBÜNTETÉS HELYÉBE LÉPŐ SZABADSÁGVESZTÉS VÉGREHAJTÁSA

a 294-295. §-hoz

A fejezet a hatályos szabályokat lényegi változtatás nélkül veszi át.

XI. Fejezet

A FOGLALKOZÁSTÓL ELTILTÁS VÉGREHAJTÁSA

a 296-297. §-hoz

A Javaslat a hatályos Btk. és a Bv. tvr. szabályait alapul véve, törvényi szinten határozza meg a foglalkozástól eltiltás végrehajtásának szabályait.

A Javaslat részletesen meghatározza azokat az időket (lehetőségeket), amelyeket a szabadságvesztés mellett kiszabott foglalkozástól eltiltás tartamába be kell számítani. Rendelkezik arról is, hogy melyek azok az idők, amelyek az eltiltás tartamába nem számíthatók be.

A végrehajtása annak a szervnek a feladata, amelyik az eltiltással érintett foglalkozás kapcsán kötelező nyilvántartási, vagy engedélyező tevékenységet végez (pl: szakmai kamarák, szakmai szövetségek).

A foglalkozástól eltiltott személy részére mindaddig, amíg az eltiltás hatálya alatt áll, csak olyan hatósági bizonyítvány állítható ki, amelyen tartalmazza az eltiltás tényét, időtartama lejártának várható idejét. E rendelkezés az előzetes mentesítésben részesültekre is vonatkozik.

A rendőrség feladatát képezi a foglalkozástól eltiltás büntetés végrehajtásának ellenőrzése.

XII. Fejezet

A JÁRMŰVEZETÉSTŐL ELTILTÁS VÉGREHAJTÁSA

a 298. §-hoz

A Javaslat a hatályos Btk.-val összhangban állapítja meg a járművezetéstől eltiltás szabályozását. A járművezetéstől eltiltás lényegében a foglalkozástól eltiltás speciális, ezért néhány eltérő szabályt igénylő változata.

Alapvetően a foglalkozástól eltiltás szabályai alkalmazandók azzal, hogy a végrehajtást a fővárosi és megyei kormányhivatalok járási (fővárosi kerületi) hivatalai végzik a bíróság értesítése alapján.

Az eltiltás tartamába beszámít az az idő is, amelynek tartamára az elítélt vezetői engedélyét a helyszínen elvették, avagy azt a hatóságnál leadta.

XIII. Fejezet A KITILTÁS VÉGREHAJTÁSA

a 299. §-hoz

A kitiltás tartamára a 296. § szabályait kell alkalmazni, így önálló szabályozást e szakasz nem igényelt. A kitiltás ellenőrzése a rendőrség hatáskörébe tartozik. Ezt a feladatot a bv. bíró értesítése alapján látja el az érintett közigazgatási terület, valamint az elítélt lakóhelye szerint illetékes rendőrkapitányság.

A kitiltott személy kötelezettsége az adott terület nyolc napon belüli elhagyása és az általa szabadon választott helység rendőrségénél történő jelentkezés, valamint a kitiltást elrendelő határozat magánál tartása.

A rendőrség bizonyos esetekben – az elítélt kérelmére - a kitiltás végrehajtását felfüggesztheti, elősegítve ezzel az elítélt kötelezettségeinek teljesítését és törvényes érdekei érvényesítését. A kérelem elutasítása miatt az elítélt a bv. bíróhoz fordulhat.

XIV. Fejezet A SPORTRENDEZVÉNYEK LÁTOGATÁSÁTÓL VALÓ ELTILTÁS VÉGREHAJTÁSA

a 300. §-hoz

A Btk. új büntetési nemként vezette be a sportrendezvények látogatásától való eltiltást. A hatályos Bv. tvr. és a Javaslat szerint is az eltiltás végrehajtását a rendőrség ellenőrzi a sportrendészeti nyilvántartás alapján.

A sportról szóló 2004. évi I. törvény 72. § (5) bekezdése kimondja, hogy beléptető rendszer alkalmazása esetén a szervező vagy a jegyértékesítést a szervező megbízásából végző személy a belépőjegy, a bérlet vagy a klubkártya eladásakor, valamint a rendező a beléptetés során a néző személyazonosságát egybeveti a sportrendészeti nyilvántartás adataival. A sportrendészeti nyilvántartásban szereplő személynek belépőjegy, bérlet vagy klubkártya nem értékesíthető, az eltiltó határozat szerinti sportrendezvény helyszínére, illetve sportlétesítménybe történő belépését meg kell tagadni. Ezekben az esetekben tehát a beléptetői rendszer üzemeltetésével hatályosul a büntetés.

Egyéb sportrendezvények esetén a szervező ugyancsak jogosult a sportrendészeti nyilvántartásból adatok lekérdezésre, de beléptetői rendszer alkalmazásának hiányában szűrőpróbaszerűen történhet meg a belépni szándékozó nézők adatainak és a nyilvántartási rendszer adatainak az egybevetése.

XV. Fejezet A KIUTASÍTÁS VÉGREHAJTÁSA

a 301. §-hoz

A Javaslát a tartamára szintén a 296. § szabályainak alkalmazását írja elő.

A bíróság a végrehajtás érdekében az elítélt tartózkodási helye szerint illetékes területi idegenrendészeti hatóságot értesíti.

Szabályozza azt az esetet is, amikor az elítélt szabadságvesztést tölt. Ebben az esetben a bv. intézet számára ír elő értesítési kötelezettséget.

A végrehajtás során figyelembe kell venni a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvények rendelkezéseit.

A kiutasítás végrehajthatóságának kizártsága megállapításának szabályait a külön törvény rendelkezéseinek figyelembe vételével kell alkalmazni.

XVI. Fejezet A KATONAI BÜNTETÉSEK VÉGREHAJTÁSA

a 302-303. §-hoz

A Javaslát teljes mértékben átveszi a hatályos Bv. tvr. rendelkezéseit, rendszerében azonban szétválasztja az anyagi és eljárási jellegű szabályokat.

A katonai büntetések közül a lefokozást és a szolgálati viszony megszüntetését az illetékes miniszter, illetve a személyügyi hatáskörrel rendelkező parancsnok hajtja végre, ezért a katonai ügyekben kijelölt bv. bíró a végrehajtás érdekében e személyeket keresi meg.

Definíciót találunk arra, hogy e fejezet tekintetében kit kell katonának tekinteni.

További eltérés az általános szabályokhoz képest, hogy a nem katonai fogdában letöltendő szabadságvesztés kiszabása esetén a bíróság a jogerőre emelkedést követően soron kívül megkeresi az elítélt munkáltatói jogkört gyakorló parancsnokát a szolgálati viszony megszüntetése érdekében.

XVII. Fejezet A KÖZÜGYEKTŐL ELTILTÁS VÉGREHAJTÁSA

a 304-305. §-hoz

A Javaslát a hatályos szabályozáson nem változtat. Meghatározza a korábbiakkal egyezően a tartam számítását. Azokat az időket, amelyek beszámítandók és azokat is, amelyek a tartamba nem számíthatók be.

A bíróság értesítőlap kiállításával gondoskodik a végrehajtásról. A Javaslát részletezi, hogy mely szervezeteknek kell az értesítőlapot megküldeni. Többes érintettség esetén valamennyi érintett számára ki kell állítani és meg kell küldeni az értesítőlapot.

A belföldi kitüntetés meghatározására a Javaslat a jelenlegi életviszonyokhoz igazodó definíciót ad.

XVIII. Fejezet A KATONAI MELLÉKBÜNTETÉSEK VÉGREHAJTÁSA

a 306. §-hoz

A Javaslat a katonai mellékbüntetések végrehajtására vonatkozó hatályos szabályokat veszi át és azokat egységesen, egy fejezet alatt foglalja össze.

XIX. Fejezet A MEGROVÁS VÉGREHAJTÁSA

a 307. §-hoz

A szakasz (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha a határozat kihirdetésénél a terhelt jelen van, a bíróság a megrovást a határozat jogerőre emelkedésének bevétele nélkül a kihirdetéssel fogantatosítja, míg az ügyész által alkalmazott megrovás esetében - a terhelt jelenléte esetén - a megrovás fogantatosítására szóban kerül sor. Ugyanez a bekezdés rendelkezik arról az esetről, ha a megrovás fogantatosítására nem a terhelt jelenlétében kerül sor, megállapítva, hogy ilyenkor a megrovás tényleges végrehajtása a határozat kézbesítése útján történik.

A Javaslat gyakorlati szempontokra figyelemmel lehetővé teszi, hogy a megrovást az ügyész helyett a nyomozó hatóság fogantatosítsa. Az eljárás egyszerűsítését szolgálja az a rendelkezés, miszerint a határozat szóban is lefordítható.

XX. Fejezet A PRÓBÁRA BOCSÁTÁS VÉGREHAJTÁSA

a 308. §-hoz

A próbára bocsátás végrehajtásának fontos kérdése a próbaidő számítása. A Javaslat 308. § (1) bekezdése azt az általános szabályt tartalmazza, hogy a próbaidő a bíróság határozatának jogerőre emelkedésével kezdődik. A (2) bekezdés a próbaidő meghosszabbításának esetét [Btk. 65. § (4) bek.] szabályozza: a meghosszabbítás a próbaidő korábbi határidejének elteltével kezdődik. Egyértelműen rendelkezik arról is, hogy meghosszabbítás esetén a próbaidő tartama meghaladhatja a Btk. 65. §-ának (3) bekezdésében meghatározott hároméves leghosszabb tartamot.

A (3) bekezdés arról az esetről rendelkezik, amikor a próbára bocsátottnak olyan szabadságvesztést hajtanak végre, amellyel kapcsolatban a bíróság a próbára bocsátást nem szüntette meg. Ez akkor fordulhat elő, ha a szabadságvesztést nem a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt szabták ki. A próbára bocsátás céljával ellentétben állna, ha a próbaidő a szabadságvesztés végrehajtása alatt folynék. A Tervezet ezért úgy rendelkezik, hogy ebben az esetben a próbaidő meghosszabbodik a szabadságvesztés tartamával.

A (4) bekezdés a próbára bocsátás megszüntetésének eseteit határozza meg.

XXI. Fejezet A JÓVÁTÉTELI MUNKA VÉGREHAJTÁSA

a 309. §-hoz

Az új Btk. a jóvátételi, helyreállító szempontok hatékonyabb érvényesítése érdekében új intézkedésként bevezette a jóvátételi munkát.

A bíróság meghatározza a jóvátételi munka tartamát, de ennek keretei között a végrehajtás konkrét részleteiről, feltételeiről az elítélt és a munkahely állapodik meg. Az elítélt számára egy évi időtartam áll rendelkezésre ahhoz, hogy a jóvátételre alkalmas munkavégzést találjon és azt az előírt mértékben teljesítse. A jóvátételi munka végzése, miként a közérdekű munka, nem munkaviszony keretében történik, továbbá szervezett munkavégzésnek sem minősül, mivel a végrehajtás körülményeiben az elítélt és az adott intézmény, szervezet vezetője állapodik meg és az elítélt azt díjazás nélkül, mintegy társadalmi munkaként végzi.

A jóvátételi munka elvégzéséről az érintett állami vagy önkormányzati fenntartású intézmény vezetője, közhasznú jogállású civil szervezet vezető tisztségviselője, vagy a vallási közösség képviselője vagy a képviseletre feljogosított tisztségviselője igazolást állít ki. Ez utóbbi személyi kör ilyen formában való meghatározása a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény fogalomhasználatának való megfelelést szolgálja. Az igazolás közokirat, amit megfelelő alakisággal állítanak ki és hitelesen bizonyítja a benne foglalt tényeket, vagyis hogy a jóvátételi munkát az elítélt a megadott tartamban az igazolás szerinti helyen teljesítette. Ha az elítélt a jóvátételi munka elvégzését egy éven belül megfelelően igazolja a bíróságnál, büntethetősége megszűnik. Ha az elítélt ezen idő elteltével a jóvátételi munka elvégzését nem igazolja, vagy a pártfogó felügyelet szabályait súlyosan megszegi, a bíróság büntetést szab ki.

A jóvátételi munka helyének kiválasztásában a pártfogó felügyelői szolgálat tanácsadással segíti az elítéltet. Ennek érdekében a pártfogó felügyelői szolgálat önkéntes bejelentkezés alapján nyilvántartást vezet azokról az állami vagy önkormányzati intézményekről, közhasznú jogállású civil szervezetekről, vallási közösségekről és az ezek által fenntartott olyan intézményekről, amelyek jóvátételi munka végzésére elítéltet fogadnának. E körben a vallási tevékenységet végző szervezetek önálló nevesítése azért is indokolt, mert a vallási tevékenységet végző szervezet nem szükségszerűen közhasznú tevékenységet végző civil szervezet, így a normaszöveg ezen része nem feltétlenül fedné a teljes személyi kört.

Ha speciális prevenciós célok ezt indokolják, és az elkövető magatartásának nyomon követése a jóvátételi munka eredményes elvégzése érdekében szükséges, a bíróság jóvátételi munkavégzés előírása mellett az elkövető pártfogó felügyeletét is elrendelheti. Értelemszerűen ez esetben a pártfogó felügyelő a jóvátételi munka teljesítését is ellenőrzi, szükség esetén segítséget nyújt a munkavégzés helyének a kiválasztásában.

XXII. Fejezet A PÁRTFOGÓ FELÜGYELET VÉGREHAJTÁSA

A Javaslat a hatályos Bv. tvr. és a Pártfogó Felügyelői Szolgálat tevékenységéről szóló 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet rendelkezéseit alapul véve, egyes szabályokat törvényi szintre emelve határozza meg a pártfogó felügyelet végrehajtásának szabályait.

a 310. §-hoz

A pártfogó felügyelet végrehajtásának szabályozása körében a Javaslat az egységes szakmai követelmények alapján rendelkezik a pártfogó felügyelő feladatairól. A pártfogó felügyelet céljai között a Javaslat megfogalmazza a társadalomba való beilleszkedéshez szükséges szociális készségek kialakításához való segítségnyújtást. Ez egyrészt a pártfogolt saját helyzetének analizálásával, másrészt a készségek fejlesztését szolgáló intézményi lehetőségek igénybe vételével történhet. A szociális készségek kialakítása elengedhetetlen a társadalomba való beilleszkedéshez.

A Javaslat a pártfogó felügyelet végrehajtását a pártfogó felügyelői szolgálat feladatává teszi. A pártfogó felügyelő egyéni pártfogó felügyelői tervet alapján látja el a pártfogó felügyelet végrehajtásával járó teendőket és összehangolja a pártfogó felügyelt végrehajtásában közreműködő szervek, szervezetek, személyek tevékenységét.

A Javaslat külön rendelkezik a rendőrségnek a pártfogó felügyelet végrehajtásában való közreműködéséről. Eszerint a rendőrség a pártfogó felügyelői szolgálat megkeresése alapján, illetve a pártfogó felügyelői szolgálat általi – a pártfogó felügyelet elrendeléséről, rendőrség által ellenőrizendő magatartási szabályokról való – értesítést követően működik közre a végrehajtásban. A rendőrség a külön magatartási szabályok módosításának kezdeményezésére vonatkozó javaslatot a pártfogó felügyelői szolgálatnál tehet.

a 311. §-hoz

A Javaslat a szakmai és társadalmi kapcsolatok keretében rendelkezik az egészségügyi, a gyermekvédelmi és a szociális ellátást, támogatást, illetve szolgáltatást nyújtó szervek, szervezetek pártfogó felügyelői szolgálattal való együttműködéséről.

a 312. §-hoz

A Javaslat a pártfogó felügyelet egységes végrehajtása érdekében meghatározza a pártfogó felügyelet kezdő napjának megállapítására, tartama meghosszabbodására, illetőleg meghosszabbítására, továbbá megszűnésére vonatkozó alapvető szabályokat.

a 313. §-hoz

A pártfogó felügyelet tartalma körében a Javaslat meghatározza a pártfogolt jogait és kötelezettségeit. Kötelessége a törvény alapján kötelező általános magatartási szabályok és a bíróság által előírt külön magatartási szabályok megtartása. Joga pedig a társadalomba való beilleszkedésre ható ügyeiben, illetve családi kapcsolatainak helyreállításában segítség kérése, illetve kérheti csoportos foglalkozáson való részvételét.

A Javaslat meghatározza a külön magatartási szabályok megváltoztatására irányuló eljárást. A pártfogó felügyelő ellenőrzési tapasztalatai alapján hivatalból, a rendőrség kezdeményezése vagy az elítélt kérelme alapján tehet a külön magatartási szabályok megváltoztatásának indítványozására vonatkozó javaslatot az ügyésznek.

a 314. §-hoz

A Javaslát a gyakorlati végrehajtás elősegítése érdekében külön-külön rendelkezik a feltételes szabadságra bocsátás, illetve a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés mellett elrendelt, továbbá a próbára bocsátáshoz, illetve a jóvátételi munkához kapcsolódó pártfogó felügyelet vonatkozásában a magatartási szabályok megszegése esetén követendő eljárásról.

a 315. §-hoz

A Javaslát a fiatalok pártfogó felügyeletének végrehajtása körében fenntartja a hatályos szabályozás azon megoldását, hogy a felnőtt korú elítéltek pártfogó felügyeletének végrehajtási szabályait alapul véve csupán a fiatalok pártfogó felügyeletének végrehajtására vonatkozó eltérő szabályokat határozza meg. Az eltérő szabályok rendelkeznek arról, hogy a fiatalok pártfogó felügyeletét az erre külön kijelölt fiatalok pártfogó felügyelője hajtja végre, ami megfelelő biztosíték arra, hogy a fiatalok életkori sajátosságai a végrehajtás során érvényesüljenek. A fiatalok pártfogó felügyeletének végrehajtásában a gyermekjóléti szolgálat is közreműködik. A Javaslát a javítóintézetből történő ideiglenes elbocsátása mellett elrendelt pártfogó felügyelet végrehajtása körében a kezdő napra, a magatartási szabályok módosítására, illetve a pártfogó felügyelet megszűnésére vonatkozóan tartalmaz szabályozást.

a 316. §-hoz

A katona pártfogó felügyeletének végrehajtására a Javaslát pártfogó felügyeletre vonatkozó általános rendelkezéseket kell alkalmazni. A katona pártfogó felügyeletét a szolgálati előjáró által kijelölt hivatásos katona pártfogó hajtja végre. Ha a katona szolgálati viszonya megszűnik, de a pártfogó felügyelet még fennáll, akkor a parancsnok értesíti az illetékes pártfogó felügyelői szolgálatot, amely a pártfogó felügyeletet az általános szabályok szerint hajtja végre.

a 317. §-hoz

A Javaslát megállapítja a vádemelés elhalasztásához kapcsolódó pártfogó felügyelet végrehajtási szabályait. Az ügyész által megállapított pártfogó felügyelet végrehajtására a pártfogó felügyelet általános szabályait kell alkalmazni. A vádemelés elhalasztásához kapcsolódó pártfogó felügyelet végrehajtására az ügyész határozata alapján kerül sor. A külön magatartási szabályok előírására, módosítására, illetve mellőzésére az ügyész jogosult.

XXIII. Fejezet AZ ELKOBZÁS VÉGREHAJTÁSA

A Javaslát a hatályos Bv. tvr. szabályait egészíti ki a lefoglalás és a büntetőeljárás során lefoglalt dolgok kezelésének, nyilvántartásának, előzetes értékesítésének és megsemmisítésének szabályairól, valamint az elkobzás végrehajtásáról szóló 11/2003. (V. 8.) IM-BM-PM együttes rendelet egyes elemeinek törvényi szintre emelésével. Emellett a Javaslát az új kódexben megjeleníti az elkobzott dolog megosztásával, átadásával kapcsolatos nemzetközi kötelezettségeket is.

a 318-319. §-hoz

A Javaslát pontosan meghatározza, hogy az elkobzás tárgyától függően mely szerv hajtja végre az elkobzást.

a 320. §-hoz

A Javaslát az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvénynek az elkobzott dolog megosztásával és átadásával járó szabályát jeleníti meg.

a 321. §-hoz

A Javaslát a hatályos szabályozáshoz hasonlóan rendelkezik az elkobzott dolog értékesítéséről, illetve arról, hogy mikor kell, és mikor lehet azt megsemmisíteni.

a 322. §-hoz

A Javaslát rendelkezik az elkobzott dolog tárolásának, megsemmisítésének, értékesítésének, illetve szállításának költségeiről.

XXIV. Fejezet
A VAGYONELKOBZÁS VÉGREHAJTÁSA

a 323. §-hoz

A Javaslát nem módosít a vagyonelkobzás hatályos szabályozását, csupán egyértelműen rögzíti, hogy azt a bírósági végrehajtó a bírósági végrehajtásról szóló törvény rendelkezései szerint hajtja végre.

XXV. Fejezet
AZ ELEKTRONIKUS ADAT VÉGLEGES HOZZÁFÉRHETETLENNÉ TÉTELÉNEK
VÉGREHAJTÁSA

a 324. §-hoz

Az új Btk. új intézkedésként vezette be az elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tételét, amelynek révén lehetővé vált azoknak az elektronikus hírközlő hálózaton közzétett adatoknak a hozzáférhetetlenné tétele, amelyek bűncselekményt valósítanak meg, illetve amelyeket bűncselekmény elkövetéséhez eszközül használtak.

A Javaslát a hatályos szabályokkal egyezően előírja, hogy az elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tételének teljesítésére meghatározott kivételektől eltekintve a tárhelyszolgáltató köteles, és azt, hogy az elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tételét a bírósági végrehajtó hajtja végre.

A Javaslát rendelkezik továbbá kötelezettségszegése esetén a tárhelyszolgáltatóval szembeni pénzbírság kiszabásának lehetőségéről és a büntetés-végrehajtási bíró kötelességévé teszi az elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tételéről első fokon határozatot hozó bíróság értesítését, ha a Be. 596/A. § szerinti eljárás lefolytatásának szükségességét észleli. Erre a bírósági végrehajtó által felvett jegyzőkönyv alapján kerülhet sor, amely tartalmazza, hogy a tárhelyszolgáltató a pénzbírság kiszabását követően, a megadott határidőben teljesítette-e a kötelezettséget.

XXVI. Fejezet
A KÉNYSZERGYÓGYKEZELÉS VÉGREHAJTÁSA

a 325. §-hoz

A Javaslát rögzíti, hogy a büntetés-végrehajtás szabályai a kényszergyógykezelte személyekre is vonatkoznak. Kivételt képeznek azok a rendelkezések, amelyek a kényszergyógykezelés céljával és természetével összeegyeztethetetlenek.

A beteg gyógykezelésével összefüggő jogait az egészségügyről szóló törvény általános és a pszichiátriai betegek jogaira vonatkozó szabályai alapján a Javaslátban meghatározott eltérésekkel kell biztosítani. Szakszerű ellátását az orvostudomány mindenkori lehetőségei szerint kell végezni.

A kezelések költségeit minden esetben az állam viseli.

a 326. §-hoz

A Javaslát a kényszergyógykezelés helyeként az IMEI-t határozza meg. Rögzíti azon tárgyak körét, amelyeket a beteg nem tarthat magánál.

Kötelezően előírja az IMEI számára a beteg – egészségi állapotához mérten – teljes körű tájékoztatását a jogairól és kötelezettségeiről.

a 327-328. §-hoz

A végrehajtás rendjét megállapító szabályok felsorolják mindazokat a feladatokat, amelyeket a kényszergyógykezelés alatt az IMEI-nek a beteg érdekében el kell látnia.

Amennyiben a beteg egyéb egészségkárosodás, vagy betegség miatt külön gyógykezelésre szorul, azt elsősorban büntetés-végrehajtási egészségügyi intézetben kell megoldani. Külső egészségügyi intézményben történő gyógykezelés esetén a beteg őrzéséről az IMEI főigazgató főorvosa gondoskodik. Erre is figyelemmel ez a lehetőség csak kivételes esetekben vehető igénybe.

Az ügyei viteléhez szükséges belátási képességgel nem, vagy csökkent mértékben rendelkező beteg esetében az IMEI főigazgató főorvosa – amennyiben a beteg nem áll gondnokság alatt – kezdeményezi a gondnokság alá helyezés iránti per megindítását. Hasonlóan jár el abban az esetben is, ha nincs olyan személy, aki a beteg törvényes képviselőjét elláthatná.

a 329. §-hoz

A kényszergyógykezelés felülvizsgálatának szabályait a jelenleg hatályos szabályozással egyezően állapítja meg a Javaslát.

a 330-335. §-hoz

A beteg jogait és kötelezettségeit tartalmazó szabályok jelentős hangsúlyt fektetnek azokra a jogokra, amelyek az egészségügyről szóló törvény alapján a betegeket általában is megilletik.

Nem lehet kérdéses, hogy a kényszergyógykezelte személyt is térítésmentesen illeti meg a gyógyszerellátás joga. Ugyanakkor a Javaslát rögzíti, hogy a szabad orvosválasztás lehetősége az IMEI keretei között csak korlátozottan érvényesülhet.

Jelentősen bővülnek a beteg kapcsolattartásának lehetőségei. Több alkalommal és hosszabb ideig veheti igénybe a telefonon történő kapcsolattartást.

A kötelezettségek köre a kényszergyógykezelés speciális jellegéhez és a beteg állapotához igazodik.

a 336. §-hoz

A beteggel szemben kizárólag az egészségügyi jogszabályokban meghatározott okok miatt és az ott meghatározott módokon lehet helye korlátozó intézkedések alkalmazásának.

A kényszerítő eszközök közül csupán korlátozott testi kényszer alkalmazható. Erre is csak akkor van lehetőség, amikor az intézetén kívüli tartózkodás során alaposan feltehető, hogy az engedély nélküli távozását másként nem lehet megakadályozni.

A Javaslat definíciót ad a korlátozott testi kényszer fogalmára.

a 337-338. §-hoz

Az IMEI-ből a kényszergyógykezelés alatt álló személy felügyelettel távozhat különféle orvosi vizsgálatok és gyógykezelés céljából, valamint lehetősége van arra is, hogy súlyos beteg hozzátartozóját meglátogassa, elhunyt hozzátartozója temetésén részt vegyen.

Az IMEI főigazgató főorvosának lehetősége van arra, hogy indokolt esetben, a beteg állapotára tekintettel és csupán kivételesen megtagadhatja e lehetőségek érvényesítését.

Az adaptációs szabadság a beteg felgyógyulását szolgáló intézkedés, ennek teljes körű és részletes szabályozását adja a Javaslat.

a 339-340. §-hoz

A rendkívüli esemény egzakt meghatározását adja meg a Javaslat. Meghatározza továbbá az ilyen esetekben követendő teendőket.

A bíróság és az ügyész intézkedése alapján a beteg előállításáról a főigazgató főorvos gondoskodik, de lehetősége van arra is, hogy – amennyiben a beteg egészségi állapota ezt indokolja – az előállítástól elálljon. Amennyiben e lehetőségével él, úgy az elrendelőt köteles haladéktalanul erről a tényről értesíteni, megjelölve annak okát is.

a 341-342. §-hoz

A kényszergyógykezelés alatt álló személyt az IMEI-ből azon a napon kell elbocsátani, amikor az erről szóló bírósági értesítőlap oda megérkezett. Nagyon fontos, hogy az értesítőlap megérkezéséig a beteg nem bocsátható el.

A Javaslat arra vonatkozóan is tartalmaz előírásokat, hogy az elbocsátást miként kell megoldani súlyos beteg, vagy önálló életvitelre alkalmatlan személy esetében.

Minden ezzel kapcsolatos intézkedés megtételére a főigazgató főorvos nyert felhatalmazást.

XXVII. Fejezet A JAVÍTÓINTÉZETI NEVELÉS VÉGREHAJTÁSA

a 343. §-hoz

E szakasz olyan alapvető rendelkezéseket állapít meg, amely a gyermek mindenkifelett álló érdekeit hivatott biztosítani jogainak védelme által. Rendezi a fiatalkorú törvényes képviselőnek szabályait, a szülő, illetve más törvényes képviselő tájékoztatáshoz való jogát és rögzíti együttműködési kötelezettségét. A fiatalkorú érdekében szükség van a mind szélesebb körű együttműködésre az állami és civilszervezetek, vallási közösségek között.

A (6) bekezdés értelmező rendelkezés, amely a fiatalkorú fogalmát határozza meg, miszerint a javítóintézeti nevelés hatálya alatt álló, akkor is fiatalkorúnak tekintendő, ha már betöltötte tizennyolcadik életévét, de még nem haladta meg a huszonegyedik életévét. Az új Büntető Törvénykönyv, úgy rendelkezik, hogy a fiatalkorúval szemben legfeljebb huszadik életévének betöltésével lehet elrendelni javítóintézeti nevelést, annak legrövidebb időtartama egy év, a huszonegyedik életév betöltésével a javítóintézeti nevelés megszűnik. E fejezet alkalmazásában tehát fiatalkorú az, aki huszonegyedik életévét még nem töltötte be.

a 344-345. §-hoz

A javítóintézeti nevelés célja a fiatalkorú társadalmi beilleszkedésének elősegítése, leginkább a hiányzó kompetenciák, készségek, képességek fejlesztése által.

A javítóintézeti nevelést, a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter felügyelete és közvetlen irányítása alatt álló javítóintézetek hajtják végre. A javítóintézetek biztonságát érintő kérdésekben a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter szakfelügyeletet gyakorol.

a 346-347. §-hoz

A javítóintézet rendjét e törvény és a felhatalmazása alapján kiadott végrehajtási rendelet határozza meg, s e keretek között alakítja ki az intézet belső rendjét az igazgató által kiadott házirend. A házirendek egységessége érdekében, annak jóváhagyását a gyermekek és az ifjúságért felelős miniszter jóváhagyásához köti a Javaslat.

A fiatalkorúak élete, tehát az intézet rendje szerint meghatározott, az intézeti rend fenntartása érdekében gondoskodni kell – az ébresztőtől a takarodóig – a fiatalkorú folyamatos felügyeletéről, tevékenysége irányításáról, valamint éjszakai nyugalma biztosítása érdekében a hálótermek rendszeres ellenőrzéséről. A fiatalkorúak nevelését a szakmai szabályok határozzák meg, de az mindig egyénre szabott, a fiatalkorú megismerését követően kialakított nevelési terv, illetve ha ez szükséges, pszichológiai gondozási terv szerint történik.

A 347. § írja elő a fiatalkorú befogadását követő adminisztratív teendőket, mint nyilvántartás vezetése, személyi adatlap és javítóintézeti azonosító kártya kiadása, mely utóbbi hivatott igazolni – az okmányok letétbe helyezésre kerülnek – a fiatalkorú személyazonosságát. E szakasz rendelkezik továbbá arról, hogy mely tárgyakat nem tarthat magánál a fiatalkorú, mely tárgyakat azok besorolásától függően, vagy az illetékes hatóságnak kell leadni, vagy letétbe kerül, de ezeket részletes a végrehajtási jogszabály határozza meg.

a 348. §-hoz

A javítóintézeti nevelt lányokat és fiúkat a végrehajtás során el kell különíteni. További elkülönítési előírást is beiktat a Javaslát, az új Büntető Törvénykönyv felelősségi szabályainak megváltozásának, valamint a javítóintézeti nevelés alkalmazhatóságának az életkori kiterjesztéséből következően igen széles spektrumot képeznek a bent lévő fiatalok életkoruk alapján, ezért célszerű életkori sajátosságaiknak megfelelő elkülönítésük. Egészen más a nevelése, gondozása és felügyelete egy tizenhárom éves, vagy egy húsz éves javítóintézeti neveltnek. A tizenhatodik életévét be nem töltött fiatalok azonban nevelési érdekből, az igazgató döntése alapján együtt helyezhető el idősebb javítóintézeti nevelttel.

A Javaslát meghagyja azt a hatályos lehetőséget, miszerint a fiatalok – a (3) bekezdésben meghatározottakon túl – életkoruk, egészségi vagy nevelési szempontok alapján csoportosíthatók.

a 349. §-hoz

A Javaslát meghatározza a javítóintézeti nevelés kezdő időpontját, továbbá garanciális szabályként rögzíti, hogy a fiatalok a javítóintézeti nevelés kezdő napjáról és az elbocsátás várható időpontjáról a befogadást követő nyolc napon belül tájékoztatni kell.

a 350. §-hoz

A fiatalok személyiségének, értelmi képességeinek, egészségi állapotának – a befogadó csoportban tartózkodása alatt, egy szakértői team vizsgálata alapján – feltárását követően dönt az igazgató a végleges csoportba helyezéséről.

A Javaslát a fiatalok ellátása tekintetében rögzíti, hogy a javítóintézet a fiatalok részére a gyermekek védelméről szóló törvény szerint teljes körű ellátást biztosít és ellátja a fiatalok gondozását, nevelését és felügyeletét.

a 351. §-hoz

A fiatalok kérelmére gyermeke vele együtt helyezhető el a javítóintézetnek erre a célra létrehozott részlegében, a kérelemről az igazgató dönt. Az elhelyezésre két feltétel együttes fennállása esetén van mód, egyrészt, hogy fiatalok vállalja a gyermeke gondozását, másrészt, hogy a gyermek törvényes képviselője hozzájárul a gyermek javítóintézetben történő elhelyezéséhez. Ha a szülésre a javítóintézeti nevelés végrehajtása alatt kerül sor, és az együttes elhelyezést kizáró ok nem áll fenn, a gyermeket egyéves koráig az anyjával együtt kell elhelyezni. Kiemelendő, hogy a javítóintézeti nevelés esetén az együttes elhelyezésre lehetőség lesz mindkét szülő, tehát a fiatalok apa részéről is.

A Javaslát továbbá rögzíti azokat a feltételeket, amelyek fennállta esetén az együttes elhelyezés nem engedélyezhető.

A gyermeke gondozását ellátó fiatalok számára olyan napirendet kell előírni, amely lehetővé teszi a gyermeke gondozásával kapcsolatos feladatainak az ellátását.

A Javaslát továbbá garanciális szabályokat ír elő a gyermek felett szülői felügyeletet gyakorló vagy a gyermekkel kapcsolattartásra jogosult másik szülő, valamint a gyám részére, mind a tájékoztatáshoz fűződő jogok, mind a kapcsolattartáshoz való jog érvényesülése érdekében.

a 352-354. §-hoz

E szakaszok a javítóintézeti nevelt fiatalkorú alapvető jogai gyakorlását, kötelezettségei teljesítését érintően állapítanak meg általános jellegű, valamint azok szünetelésére, illetve korlátozhatóságára vonatkozó szabályokat.

a 355-356. §-hoz

A Javaslat e két címben határozza meg a fiatalkorú jogait és az őt terhelő kötelezettségeket. A hatályos rendelkezéshez képest újszerű megoldása a Javaslatnak, hogy egyes, a jogérvényesítést biztosító jogokat, jogosultságokat az I. fejezet rendelkezései között találunk, pl. anyanyelvhasználat, tájékoztatáshoz való jog, a védelem joga, a tág értelemben vett jogvédő szervezetekhez, intézményekhez való közvetlen fordulás joga stb. Ehelyütt kiemelt figyelmet érdemel a fiatalkorú családi és egyéb szociális kapcsolatainak megőrzését biztosító kapcsolattartást biztosító jogok.

A hatályos rendelkezésekhez képest részletezőbb a kötelezettségekre vonatkozó szabályozás, pontosabban rögzíti azokat.

a 357-365. §-hoz

A fiatalkorú sikeres társadalmi beilleszkedése feltételezi megfelelő szociális beágyazódását, kiemelten családi kapcsolatainak megőrzését, szükség esetén családi terápia biztosításával azok fejlesztését. A fiatalkorú kapcsolattartásának formái: a levelezés, a csomagküldés, a telefonbeszélgetés, a látogatás, a kimenő, az eltávozás, a szabadság és a családi konzultáció, mely utóbbi egy teljesen új, és a remények szerint a családi kapcsolatokat erősít, azok közvetlenségét és meghittségét biztosító kapcsolattartási forma. A családi konzultáció nagyobb kört fed le, azon a szülőn kívül mindazok részt vehetnek, akik az új Polgári Törvénykönyv alapján (4:133. §, 4:178-179. §) kapcsolattartásra jogosultak.

Törvényi szinten kerül meghatározásra az intézet elhagyásának szabályozása, így különösen a kimenő, az eltávozás és a szabadság engedélyezésének feltételrendszere és azok időtartama. A Javaslat meghatározza az egyes kapcsolattartási formák esetén azok minimális gyakoriságát és tartamát, valamint azt a legkorábbi időpontot, amikor az a fiatalkorú részére engedélyezhető pl. a kimenő, az eltávozás és a szabadság esetén.

a 366. §-hoz

A rendkívüli eltávozás nem a kapcsolattartási formák egyike, hanem az emberi méltósághoz való jogból levezethető kegyeleti jog gyakorlását hivatott biztosítani.

a 367. §-hoz

A Javaslat a hatályos rendelkezésekhez képest részletesebben szabályozza az igazgató engedélyével intézetben kívül végzett tanulmányok, munkavégzés, valamint a fiatalkorú gyógyításának, vagy a kábítószerrel visszaélés, kábítószer birtoklása miatt indult büntető ügyben a diverziós eljárás keretében gyógyító kezelésen vagy más ellátás, megelőző-felvilágosító szolgáltatás igénybevételenek feltételrendszerét.

a 368-369. §-hoz

A javítóintézet végrehajtási rendjének és biztonságának fenntartása megköveteli biztonsági intézkedések alkalmazását ennek pontos szabályozása elengedhetetlen a javítóintézetek biztonságos működése, de a fiatalkorúak jogainak garanciális védelme szempontjából is. Ezek törvényi szintű szabályozása elemi követelmény, hiszen komoly beavatkozást jelenthetnek a fiatalkorú jogait, de testi integritását illetően is.

A Javaslat részleteiben szabályozza a fiatalkorúakkal szemben alkalmazható biztonsági intézkedéseket, valamint azt az egyetlen kényszerítő eszközt, a testi kényszer, ami velük szemben bevezethető az intézet rendjét és biztonságát, mások testi épségét vagy életét veszélyeztető magatartás megfékezésére. Különösen lényeges ez a kitolódott életkori határookra figyelemmel. A Javaslat a gyermekek mindenekfelett álló érdekei alapján különbséget tesz a 14. életévét betöltött és a 14. életévét meg nem haladott fiatalkorúak tekintetében. Az utóbbi személyekkel kapcsolatban úgy rendelkezik, hogy 14. életévét be nem töltött fiatalkorúval szemben csak korlátozott testi kényszer alkalmazható. Testi kényszer alkalmazására a rendészt hatalmazza fel a Javaslat azzal, hogy kizárólag az igazgató, vagy távollétében az ügyeletes vezető utasítása esetén ad erre lehetőség.

E körben garanciális jelentőséggel bír a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletét ellátó ügyész szerepe, ugyanis a jogszerűtlennek minősített kényszerítő eszköz használatáról a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletét ellátó ügyészt nyolc napon belül, ha a pedig kényszerítő eszköz használata testi sérülést vagy halált okozott, haladéktalanul értesíteni kell.

a 370. §-hoz

A Javaslat nem zárt felsorolással határozza meg azt, mi minősül rendkívüli eseménynek, amelyről a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletét ellátó ügyészen kívül a felügyeleti és irányítási jogkört gyakorló, a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős minisztert is értesíteni rendeli.

a 371. §-hoz

A Javaslat a félbeszakítás engedélyezésére az igazgatót hatalmazza fel, azzal, hogy három hónapot meghaladóan a javítóintézeti nevelés félbeszakítására kizárólag a felügyeleti és irányítási jogkört gyakorló, a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter jogosult.

a 372. §-hoz

E szakasz az előállítás, a javítóintézetben történő kihallgatás és a fiatalkorú nyomozati cselekmény elvégzése érdekében történő kiadásának szabályait állapítja meg. Garanciális jelentőségű szabály, hogy a fiatalkorút 24 órát meghaladóan kizárólag a bíróság rendelkezése alapján lehet fogdán elhelyezni. Praktikus célokat szolgál az ügyész rendelkezése alapján a fiatalkorú 24 órát meg nem haladó fogdán történő elhelyezésének lehetősége, ami elsősorban azt a célt szolgálja, hogy a fiatalkorút ne kelljen oda-vissza szállítani, adott esetben igen hosszú távolságokra, ha az egyes eljárási cselekmények időben elhúzódnak, vagy nem rövid időközrel követik egymást.

373-379. §-hoz

A jutalmazás és fegyelmezés a hatályos rendelkezések között alig kap helyet, kizárólag a zárt intézeti elhelyezést említi a Bv. tvr., de ezt sem teljes körűen, így pl. nincs rendelkezés annak

generális maximumáról. Garanciális szempontból kiemelt jelentőséggel bír, hogy a Javaslat a jutalmazás és a fegyelemi eljárás, fenyítés elemi szabályait törvényi szintre emeli.

A jutalmazás formái: a nevelői dicséret, az igazgatói dicséret, a tárgyjutalom, a korábban kiszabott fegyelemi büntetés elengedése vagy enyhítése, az egyéni vagy csoportos kulturális, vagy sportrendezvényen való részvétel engedélyezése, a kimenő engedélyezése, az eltávozás engedélyezése, valamint a szabadság engedélyezése. A fegyelemi vétséget elkövető fiatalkorúval szemben a kiszabható fegyelemi büntetések: a nevelői figyelmeztetés, az igazgatói megrovás, az egyes társas szórakozástól, programtól vagy rendezvénytől eltiltás, a kimenő megvonása, az eltávozás megvonása, a soron következő szabadságból való kizárás és a zárt jellegű javítóintézeti részlegben való elhelyezés.

A Javaslat meghatározza mind a jutalmazás, mind a fenyítés egyes nemeinek mértékét, s legszigorúbb fegyelemi büntetés kiszabását határozat meghozatalához köti, ami ellen a fiatalkorú esetében azonnal bejelentés mellett, a törvényes képviselő esetén a kézbesítést követően az általános szabályok szerint biztosítja a bírósági felülvizsgálati kérelem benyújtásának lehetőségét. Tekintettel arra, hogy a nevelési eszközök akkor lehetnek hatékonyak, ha közvetlenül követik az eseményeket, ezért a Javaslat a bírósági felülvizsgálati kérelem benyújtásához nem fűz halasztó hatályt.

A fegyelemi eljárás lefolytatásának főbb szabályai, szempontjai is törvényi szintre kerültek. Újdonságként biztosítja a fegyelemi eljárás alternatívájaként a Javaslat a közvetítői eljárás lefolytatását.

A szökés megítélésével kapcsolatosan a Javaslat nem változtat azon a szabályon, hogy a szökés háromszori fegyelemi vétségként történő megállapításával a fiatalkorú kizárja magát az ideiglenes elbocsátás kedvezményéből (lásd az ideiglenes elbocsátásnál), mivel ennek a szabálynak komoly visszatartó ereje van. A jogkövetkezmény súlyára tekintettel indokolt, hogy a szökés fegyelemi vétség elkövetését megállapító határozatot a fiatalkorú törvényes képviselőjével is közölje a javítóintézet.

a 380-383. §-hoz

A Javaslat a hatályoshoz képest részletesebben meghatározza a javítóintézet teendőit, amit a fiatalkorú ideiglenes elbocsátása, illetve elbocsátása esedékessége előtt kellő időben meg kell kezdeni annak érdekében, hogy a fiatalkorú megfelelő körülmények közzé kerüljön, így családját, gondozóját fel kell készíteni a fiatalkorú visszafogadására, vagy ha a családba való visszatérés nem lehetséges, megfelelő elhelyezéséről kell gondoskodni, nagykorúsága elérése esetén elő kell segíteni, hogy – legalább – lakhatása biztosítva legyen.

A fiatalkorú ideiglenes elbocsátásról és annak megszüntetéséről a büntetés-végrehajtási bíró határoz. Az ideiglenes elbocsátás megfelelő előkészítéséhez hozzátartozik a fiatalkorú visszafogadó környezetének, körülményeinek pontos ismerete, további bűnelkövetéstől való eredményes visszatartása érdekében külön magatartási szabályok megállapítása. Ezt a célt hivatott szolgálni az a rendelkezés, ami lehetőséget biztosít a javítóintézet számára, hogy a büntetés-végrehajtási bírónál pártfogó felügyelői véleményt beszerzését kezdeményezze. Annak a személyi körnek a precíz kiválasztásában, akiknél erre szükség lesz, feltételezi a javítóintézet és a pártfogó felügyelő intenzív együttműködését.

Külön rendelkezés szól a 18 életévét be nem töltött fiatalok elbocsátására, ideiglenes elbocsátására, esetükben garanciális jelentősége van annak és a fiatalok biztonságát szolgálja, hogy őket a törvényes képviselő veszi át, illetve az intézetet csak törvényes képviselő írásbeli hozzájárulásával lehet kísérő nélkül útnak engedni.

a 384. §-hoz

A hatályos rendelkezésekhez képest bővebben szól a Javaslat az utógondozásról, amelynek nagy jelentősége van az erre rászoruló fiatalok társadalmi beilleszkedésének elősegítésében, azáltal, hogy egy átmeneti időre a javítóintézet még ellátást biztosít, illetve lehetőséget teremt az megkezdett tanulmányok befejezéséhez.

XXVIII. Fejezet

A KÉNYSZERINTÉZKEDÉSEK VÉGREHAJTÁSÁNAK KÖZÖS SZABÁLYAI

a 385. §-hoz

Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés az arányosság követelményét fogalmazza meg a személyi szabadság elvonásával járó kényszerintézkedések végrehajtása során.

A (2)-(4) bekezdésben szereplő rendelkezések garanciális szabályokat tartalmaznak a személyi szabadság elvonásával járó kényszerintézkedések megszűnése és megszüntetése esetére. E rendelkezések a szabadon bocsátás végrehajtására és a kényszerintézkedések megszűnésével, illetve megszüntetésével kapcsolatos iratok kézbesítésére vonatkozóan tartalmaznak szabályt annak érdekében, hogy a szabadon bocsátás haladéktalanul megtörténjen.

XXIX. Fejezet

AZ ELŐZETES LETARTÓZTATÁS VÉGREHAJTÁSA

a 386. §-hoz

Az előzetes letartóztatás szabályait a Javaslat önálló fejezetben határozza meg, ugyanakkor az e fejezetben külön nem szabályozott kérdésekben a szabadságvesztésre vonatkozó rendelkezések az irányadóak.

Az előzetes letartóztatás végrehajtására vonatkozó szabályokat az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló, valamint a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló törvényben meghatározott kényszerintézkedések végrehajtásakor is alkalmazni kell.

a 387. §-hoz

A 387. § a törvényességet biztosító garanciális rendelkezéseket foglal magába. Az előzetes letartóztatás végrehajtásához a tárgyalás előkészítése során hozott határozatig az ügyész, ezt követően a bíróság rendelkezésére van szükség. Az ügyész, illetve a bíróság állást foglalhat az előzetes letartóztatás foganatosításának körébe tartozó egyes kérdésekben (pl. a letartóztatott levelezésének ellenőrzése, más letartóztatottal való érintkezés tilalma stb.) az előzetes letartóztatást ennek megfelelően kell végrehajtani.

Az előzetesen letartóztatott befogadására a bírósági végzés alapján kiállított értesítőlap szerint kerülhet sor.

a 388. §-hoz

Az előzetes letartóztatás végrehajtásának helyéül főszabályként a rendelkezési jogkör gyakorlójának székhelye szerinti megyei, illetve fővárosi büntetés-végrehajtási intézet szolgál. Az ország különböző részein lévő büntetés-végrehajtási intézetekben fogvatartottak eltérő létszámára tekintettel, az egyes bv. intézetek túltelítettségének mérséklése érdekében a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka a főszabálytól eltérhet, és a végrehajtásra más intézetet jelölhet ki.

A nyomozási cselekmények elvégzése érdekében a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározott ideig rendőrségi fogdában is foganatosítható az előzetes letartóztatás.

Az előzetes letartóztatás végrehajtása az IMEI-ben történik, ha az előzetesen letartóztatott pszichiátriai kezelése indokolt, de kényszergyógykezelés elrendelésére nincs alap.

a 389. §-hoz

A szövetséges fegyveres erő fogalma tekintetében a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló törvény definíciója az irányadó. Eszerint szövetséges fegyveres erők alatt a kölcsönös katonai segítségnyújtás kötelezettségét tartalmazó hatályos nemzetközi szerződés szerint a Magyarországgal szövetséges államok fegyveres erőit, valamint az e szerződés alapján létrehozott közös katonai szervezeteket értjük. A szövetséges fegyveres erő tagjának magyar büntető joghatóság alá tartozó bűncselekménye miatt indult büntetőeljárásban az előzetes letartóztatást – a szövetséges fegyveres erő Magyarországon állomásozó alakulata által történt foganatosítás esetében is – bv. intézetben kell végrehajtani.

a 390. §-hoz

Az előzetes letartóztatás vonatkozásában a Javaslat azt célozza meg, hogy a hatályos szabályozásnál világosabb, a terhelt alapvető jogait, valamint a büntetőeljárás eredményességét jobban szolgáló szabályozást hozzon létre. Az előzetes letartóztatás végrehajtása során elsősorban azt kell figyelembe venni, hogy a büntetőeljárást folytató hatóság az ügy ura, azaz mindvégig olyan fogvatartási körülményeket kell biztosítani, amelyek a büntetőeljárás érdekeinek érvényesülését biztosítják. A Javaslat ezért részletes rendelkezéseket tartalmaz az ügyész, vagy a bíró rendelkezési jogköre kapcsán, amelyet a büntetés-végrehajtási intézet köteles betartani.

a 391. §-hoz

A Javaslat az előzetesen letartóztatottaknak az elítéltektől és a férfiaknak a nőktől történő elkülönítésén kívül a büntető-eljárás érdekeire tekintettel, a büntető ügyben eljáró hatóság rendelkezésétől függően az ugyanabban az eljárásban letartóztatottak elkülönítését is előírja. A nemdohányzók védelme érdekében a dohányzókat a nemdohányzóktól kell elszeparálni, valamint egészségügyi és járványügyi szempontok alapján a fertőző betegek és a nem fertőző betegek különválasztása is indokolt. Szintén szükséges a fiatalokúaknak a felnőtt korúaktól, valamint a katonáknak a többi előzetesen letartóztatotttól való elkülönítése. Ugyanakkor a nevelés-oktatás, szakképzés, munkavégzés, valamint a reintegrációs programokban való részvétel tekintetében ezen tevékenységek jellegéből és a rendelkezésre álló lehetőségekből kifolyólag az együttes elhelyezés is engedélyezhető.

Az előzetesen letartóztatottat a letartóztatást foganatosító intézet lehetőségei szerint kell elhelyezni egyedül, vagy másokkal közösen. Az ügyész, illetve a bíróság állást foglalhat az előzetes letartóztatás foganatosításának körébe tartozó egyes kérdésekben (pl. a letartóztatott levelezésének ellenőrzése, más letartóztatottat való érintkezés tilalma, stb.), az együttes elhelyezésnél, valamint a végrehajtás során ezen állásfoglalásokra is tekintettel kell lenni. Ezen túlmenően az elhelyezésnél biztonsági és nevelési szempontból az előzetesen letartóztatott előéletét és az általa elkövetett bűncselekményt is figyelembe kell venni.

Az előzetesen letartóztatott jogainak meghatározásánál két alapvető tényezőnek kellett érvényesülnie: az előzetesen letartóztatott a büntetőeljárás terheltje, de ugyanakkor fogvatartott személy, akivel szemben érvényesíteni kell a büntetés-végrehajtási intézet rendjét.

Az előzetes letartóztatás egy büntetőeljárási kényszerintézkedés, erre tekintettel a végrehajtására speciális szabályok vonatkoznak. Az előzetesen letartóztatott mozgási szabadsága, életrendje, a nála tartható tárgyak köre korlátozható. Külső munkáltatásban nem vehet részt, de kérelme esetén belső munkáltatásban, valamint a Befogadási és Fogvatartási Bizottság engedélye alapján oktatásban, képzésben, speciális programban részt vehet.

A büntető-eljárás érdekét szolgálja az a korlátozás, hogy az előzetesen letartóztatott a büntetés-végrehajtási intézeten belül csak felügyelet mellett járhat. Az előzetesen letartóztatott sajátos jogi helyzetét juttatja kifejezésre az a joga, hogy a saját ruháját viselheti. Fontos újítása a Javaslatnak, hogy bár az általános rezsimszabályokat tekinti kiindulópontnak, azoktól a parancsnok a rendelkezési jogkör gyakorlójának egyetértésével eltérhet, és enyhébb vagy szigorúbb szabályokat alkalmazhat. Előbbi esetben az előzetesen letartóztatott őrzése és felügyelete mérsékelt szigorú keretek között történik, mozgásának és életvitelének korlátozottsága csökken, bizonyos kedvezmények biztosítottak a számára, míg utóbbi esetben éppen az előzetesen letartóztatott fokozott őrzése és ellenőrzése a hangsúlyos.

a 392-393. §-hoz

A Javaslat az új büntetés-végrehajtási kódex megalkotásáról szóló 1415/2013. (VII. 5.) Korm. határozat 1. pont c) alpontja alapján a törvényi szintű szabályozást igénylő, de jelenleg rendeleti szintű szabályokat beemelte az új bv. törvénybe, ennek megfelelően a szabadságvesztés és előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet [a továbbiakban: 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet] végrehajtási sorrendre vonatkozó rendelkezéseinek törvényi szintre emelése is megtörtént. A szakasz az előzetes letartóztatás foganatosítása során előforduló, más büntetőügyből eredő szabadságvesztés, elzárás végrehajtási sorrendjét, „összeütközését” rendezi. Elsőbbséget élvez a szabadságvesztés foganatosítása, mely során figyelembe kell venni a folyamatban levő, előzetes letartóztatásból eredő körülményeket is. A terhelt hatósági úton történő felelősségre vonása, igazságszolgáltatása nem állhat meg más büntetőjogi igény érvényesítése során sem, azok párhuzamosan, egymást nem kizárva érvényesülhetnek.

a 394-397. §-hoz

Részletesen szabályozza a Javaslat az előzetesen letartóztatott jogait és kötelezettségeit, valamint a kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseket. Az előzetesen letartóztatott jogait a 394. § (1) bekezdése sorolja fel. A felsorolást annak kiemelése vezeti be, hogy az előzetesen letartóztatott a büntető eljárási jogait gyakorolhatja. Ezt követően kiemelkedő figyelmet szentel a kapcsolattartás szabályozásának. A társadalmi, rokoni kapcsolatok fenntartása nagyban hozzájárul a sikeres reszocializációhoz, ahhoz, hogy a fogvatartott szabadulása után hatékonyabban

visszailleszkedhessen a társadalmi életbe. Ennek megfelelően a kapcsolattartási formákat a Javaslat részletesen meghatározza. Garanciális jelentősége van annak, hogy nem csak a különböző kapcsolattartási formákat sorolja fel a Javaslat, hanem az érintkezési lehetőségek gyakoriságát is meghatározza. Azokat a lehetőségeket, amelyek a szabadságvesztés végrehajtása során az elítélteknél már alkalmazásra kerültek és beváltak, célszerű az előzetes letartóztatotti körre is kiterjeszteni, figyelembe véve a Be. letartóztatásra vonatkozó határidőit, és a büntetőeljárás elhúzódásából eredő börtönártalmak megelőzését.

Az intézet lehetőségeihez mérten, az előzetesen letartóztatott kérelmére részt vehet a nevelésben-oktatásban, szakképzésben, valamint arányos díjazás fejében munkát végezhet.

Az Európa Tanács Miniszterek Bizottsága 2007. július 13-án fogadta el a gyermekek szexuális kizsákmányolása és szexuális bántalmazása elleni védelméről szóló Egyezményt (a továbbiakban: Egyezmény). Az Egyezmény 15. cikkének (1) bekezdése szól a szerződő feleknek a hatékony intervenciók programok vagy intézkedések elősegítésének, illetve biztosításának kötelezettségéről abból a célból, hogy gyermekek elleni szexuális bűncselekmények ismételt elkövetését megelőzzék, illetve annak kockázatait csökkentsék az ilyen cselekmények elkövetőinél. A Javaslat 394. § (2) bekezdése az Egyezmény követelményeinek eleget téve az említett viselkedésterápián, csoportos foglalkozáson való részvétel lehetőségét a szexuális motívumú bűncselekmény elkövetése miatt előzetes letartóztatásban lévők számára is biztosítja.

A családi kötelék tiszteletben tartása és ezen belül a súlyos beteg hozzátartozó meglátogatása, valamint a kegyeleti jog az emberi méltóság része, és kizárólag magasabb rendű érdek esetén korlátozható, ezek a végrehajtás biztonsága, illetve a közbiztonság.

A Javaslat lehetővé teszi, hogy egyes jogok gyakorlását – pl. látogatók fogadása, munkavégzés, oktatásban való részvétel, csomagküldés, távbeszélő használat – legfeljebb öt napig az intézet parancsnoka felfüggeszthesse. Indokolt esetben az intézkedés időtartamát az országos parancsnok további öt nappal meghosszabbíthatja.

A házasságkötés, és a bejegyzett élettársi viszony létesítése az előzetesen letartóztatott esetében is adott családjogi intézmény, amelynek csak a rendelkezési jogkör gyakorlója szabhat korlátot az eljárás során.

Az előzetesen letartóztatottak elhelyezését alapvetően a 391. §-ban meghatározott elkülönítése szabályok szerint kell megoldani. Ugyanakkor a fogva tartó intézetben szervezett oktatásban, szakképzésben, reintegrációs programban vagy foglalkozáson való részvétel jellegéből kifolyólag olyan, hogy az elkülönítési szabályok betartása nem feltétlenül oldható meg, illetve nem is indokolt. Éppen ezért a parancsnok a bv. intézet biztonságának, valamint a rendelkezési jogkör gyakorlója előírásának szem előtt tartásával engedélyezheti, hogy az előzetesen letartóztatott az oktatásban, szakképzésben, programban vagy foglalkozáson részt vehessen. Az ugyanazon büntetőeljárásban letartóztatottak vonatkozásában az összebeszélés, az egymással való kapcsolattartás a büntetőeljárás sikerességét kedvezőtlenül befolyásolhatja. Erre tekintettel az egyazon büntetőeljárásban letartóztatottak elkülönítésére a Javaslat speciális szabályokat ír elő.

Az előzetesen letartóztatott tekintetében a Javaslat kiemeli, hogy bár főszabályként az előzetes letartóztatásban lévőket nem terheli munkavégzési kötelezettség, de ha saját kérelmére mégis munkát végezhet, akkor azt díjazás ellenében, ismereteinek és képességeinek megfelelően, fegyelmezetten, a munkahelyi és munkaköri szabályoknak megfelelően elvégezni, a munkavégzéssel kapcsolatos előírásokat megtartani, az előírt forma- illetve munkaruhát viselni,

valamint a munkadíjából, illetve a letéti pénzből a tartására fordított költségekhez hozzájárulni köteles.

a 398-401. §-hoz

A Jat. 4. §-a szerint, ha egy tárgykört törvény szabályoz, törvényben kell rendezni az alapvető jogintézményeket és a szabályozási cél megvalósulásával összefüggő lényeges garanciákat. Ezen előírásra tekintettel került sor a védővel való kapcsolattartást és az irattanulmányozást rendező, jelenleg a 6/1996. (VII. 12.) IM rendeletben rögzített szabályok törvényi szintre emelésére. A védővel való ellenőrzés nélküli kapcsolattartás a büntetőeljárás során érvényesülő bizalmi, garanciális elemként jelenik meg a fogvatartás során is. Ennek bv. intézeti érvényesülése, főbb részletszabályai kerülnek meghatározásra, valamint a „fegyverek egyenlőségének” elve alapján a tárgyalásokra, nyomozati cselekményekre való felkészülés zavartalan légkörét teremti meg a törvényi szintű szabályozás.

Újdonság az a rendelkezés, amely előírja a nemzetközi bűnügyi együttműködés során alkalmazható kényszerintézkedések hatálya alatt álló személy ellen külföldön folyamatban lévő büntetőeljárás során eljáró védőnek a fogva tartó büntetés-végrehajtási intézetbe való belépése kötelező engedélyezését.

a 402. §-hoz

Az előzetesen letartóztatottnak a hozzátartozóival és más személyekkel való kapcsolattartása a fogvatartás rendjének és biztonságának védelme érdekében ellenőrizhető.

a 403-405. §-hoz

Az előzetesen letartóztatott korlátlanul küldhet és fogadhat leveleket, ugyanakkor viszont főszabályként a levelezés költségeit neki kell viselnie, illetve az előzetes letartóztatás biztonsága és a fogvatartó intézet rendje és védelme érdekében tűrnie kell, hogy levelezését ellenőrizzék. Mentessül az ellenőrzés alól azonban az előzetesen letartóztatottnak a hatóságokkal, nemzetközi egyezmény alapján létrehozott nemzetközi szervezetekkel és a védővel, vagy nem magyar állampolgár előzetesen letartóztatott esetén államának konzuli képviselőjével való levelezése.

Az előzetesen letartóztatott legalább havonta két alkalommal fogadhat látogatót. A telefonbeszélgetés tekintetében nincs eltérés a korábbi szabályozáshoz képest.

a 406. §-hoz

A nyilatkozattétel, illetve a közzététel engedélyezésére és megtagadására az elítéltekre vonatkozó rendelkezéseket bizonyos eltérésekkel kell alkalmazni. A szabályozás két kérdésben tér el jelentősen az ott meghatározott (általános) szabályoktól:

Az előzetesen letartóztatott személy esetében csak a büntetőeljárás eredményessége, vagy a fogva tartó intézmény rendjének és biztonságának veszélyeztetése megállapíthatósága esetén van lehetőség a nyilatkozattétel korlátozására.

Nem az országos parancsnok dönt a közlésre szánt anyag engedélyezéséről vagy megtagadhatóságáról, hanem javaslatot készít a vádirat benyújtásáig az ügyésznek, azt követően a bíróságnak. Ennek értelmében az engedélyezésről vagy megtagadhatóságról az ügyész, vagy a

bíróság – egyesbíróként – dönt. A végzés ellen benyújtott fellebbezést pedig a nyomozási bíró vagy a megyei (fővárosi) bíróság másodfokú tanácsa tanácsulésen bírálja el.

A (9) bekezdés szerint az ügyész és a bíróság eljárására egyebekben a büntetőeljárásról szóló törvény szabályai irányadóak, így a határidőkre, a végzés kézbesítésre vagy a végzéssel szemben fellebbezésre jogosultakra vonatkozó szabályokat megfelelően kell alkalmazni.

A (10) bekezdés szerinti értelmező rendelkezés bevezetése amiatt indokolt, mert az előzetes letartóztatás főszabály szerint büntetés-végrehajtási intézetben hajtható végre, azonban maga a Javaslat is több kivételt tesz ezen főszabály alól: fiatalkorú előzetes letartóztatását javítóintézetben kell végrehajtani, emellett ha ezt a nyomozási cselekmények elvégzése szükségessé teszi, rendőrségi fogdában is végrehajtható. Ezekben az esetekben ennek az intézménynek a rendjét és biztonságát kell szem előtt tartani a közlésre szánt anyag engedélyezése vagy megtagadhatósága esetén.

Az élet, a testi épség és az egészség elleni szándékos, ötévi vagy azt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmények (Btk. XV. Fejezet) és a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények (Btk. XIX. Fejezet) sértettjét kérelmére értesíteni kell az elítélt véglegesen vagy feltételesen történő szabadon bocsátásáról és a szabadságvesztés végrehajtásának félbeszakításáról, illetve javítóintézeti nevelés esetén a fiatalkorú végleges és ideiglenes elbocsátásáról. A kérelmet – melyet a sértett vissza is vonhat – a vádirat benyújtása előtt az ügyésznél, azt követően a bíróságnál kell benyújtani, melyben meg kell jelölni, hogy milyen lakcímre kéri a sértett az értesítést.

a 407. §-hoz

Az elítéltekkel ellentétben az előzetesen letartóztatottak munkavégzése nem kötelező, munkáltatásuk csak önkéntes vállalás folytán valósulhat meg. Amennyiben kérelmére részt vesz a munkáltatásban, úgy a dolgozókra vonatkozó szabályokat az ő vonatkozásában is érvényre kell juttatni. Így pl.: a munkavédelmi előírások betartása, fizetett szabadság kiadása, munkaegészségügyi vizsgálatok lefolytatása stb.

a 408-409. §-hoz

Fogvatartásának jellegére tekintettel az előzetesen letartóztatott számára nem adható a végrehajtás helyéül szolgáló intézet elhagyására feljogosító jutalom, így sem a látogató bv. intézeten kívüli fogadása, sem jutalom kimaradás, sem pedig jutalom eltávozás nem engedélyezhető a részére.

A fenyítések tekintetében garanciális jelentősége van annak, hogy a normaszöveg nem csak az alkalmazható fenyítések típusait sorolja fel, hanem azok mennyiségi határait is rögzíti. A munkára való ösztönzést szolgáló új szabálya a Javaslatnak, hogy a munkavégzésben résztvevő előzetesen letartóztatottal szemben tizenöt nap helyett csak legfeljebb tíz napig terjedő magánelzárás szabható ki.

a 410. §-hoz

A 6/1996. (VII. 12.) IM rendeletnek az előzetesen letartóztatott szabadítására vonatkozó szabályait a Javaslat lényegesebb változtatás nélkül emeli törvényi szintre.

a 411-412. §-hoz

Az érintett szakaszok a 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet elmeállapot megfigyelésére és a kóros elmeállapotú előzetesen letartóztatott vizsgálatára vonatkozó rendelkezéseit emelik törvényi szintre. A büntetőeljárás során a bíróság a terhelt személyi oldalát is figyelembe veszi a döntése meghozatalakor. Amennyiben kóros elmeállapotra, pszichés zavarra utaló jelek mutatkoznak, az akár a büntethetőséget is befolyásolhatja. Amennyiben ilyen állapotra utaló jelek jelentkeznek az előzetes letartóztatás során, úgy azt a szakembereknek ki kell vizsgálni, melynek eredményét a későbbiekben figyelembe kell venni.

a 413. §-hoz

A hatályos rendelkezésekhez képest jóval részletesebb a fiatalkorúakkal szemben elrendelt előzetes letartóztatás javítóintézetekben történő végrehajtásának szabályozása. Esetükben a javítóintézeti nevelés végrehajtásának szabályait rendeli alkalmazni az új bv. törvény, az itt meghatározott eltérésekkel. Ez kiemelt jelentőségű a 12-14 életév közötti fiatalkorúak védelme szempontjából. A tizennegyedik életévet be nem töltött gyermekkorú fiatal el kell különíteni a többi fiatalkorútól, mivel ebben az életkorban rendkívüli módon befolyásolhatóak, ugrásszerűen változik a testi fejlődés és célszerűnek mutatkozik az azonos életkorúak, fejlettségük közös elhelyezése.

a 414. §-hoz

A Javaslat az előzetes letartóztatás javítóintézetben történő végrehajtására általában a javítóintézeti nevelés végrehajtására vonatkozó szabályait rendeli értelemszerűen alkalmazni. Kivételt képeznek azok az előírások, amelyek az előzetes letartóztatás kényszerintézkedés jellegéből adódóan nem alkalmazhatóak. Ilyenek: a javítóintézeti nevelés végrehajtásának felfüggesztésére, elhalasztására és félbeszakítására; a kimenőre, eltávozásra és szabadságra, valamint a tanulmányok folytatásához szükséges idő intézetben kívüli töltésére vonatkozó rendelkezések.

A Javaslat megengedi, hogy az előzetes letartóztatást javítóintézetben töltő fiatalkorút – kivételesen, a bíróság döntése alapján – legfeljebb öt napra, ideiglenesen büntetés-végrehajtási intézetben vagy rendőrségi fogdában helyezték el.

Erre általában az egymást szorosan követő rendőrségi vagy ügyészségi kihallgatások esetén, illetve akkor kerülhet sor, ha a bíróság az ügyben több napos tárgyalást tűzött ki, ha a fiatalkorú szállítása a javítóintézet és a kihallgatás, illetve tárgyalás helye között a rövid időközök és a nagy távolság miatt nem oldható meg.

A Javaslat szerint a bíróságnak a tárgyalás előkészítése során az előzetes letartóztatásról szóló határozatáig az ügyész is jogosult dönteni a huszonnégy órát meg nem haladó tartamú ideiglenes elhelyezésről. Az ügyész ilyenkor köteles értesíteni a bíróságot az ideiglenes elhelyezésről.

a 415. §-hoz

A szakasz a javítóintézeti rendtartásról szóló 30/1997. (X. 11.) NM rendeletnek [a továbbiakban: 30/1997. (X. 11.) NM rendelet] a végrehajtási hely megváltoztatásáról szóló rendelkezését emeli törvényi szintre.

a 416. §-hoz

A Javaslat részletesen meghatározza, hogy mely esetekben kell a rendelkezési jogkör gyakorlójának döntetni a fiatalkorú előzetes letartóztatásáról. A döntés végrehajtásáról az előzetes letartóztatást foganatosító intézet gondoskodik.

a 417-418. §-hoz

A fiatalkorú az előzetes letartóztatás végrehajtása alatt csak rendkívül szűk körben hagyhatja el a javítóintézetet, sem javítóintézetben kívüli oktatásban, képzésben, munkafoglalkoztatásban nem vehet részt, sem betegszabadság, illetve javítóintézetben kívüli program nem engedélyezhető a számára. Fiatalkorú súlyosan beteg hozzátartozójának látogatására, illetve hozzátartozója temetésén való részvételre is csak rendőri kísérettel jogosult.

a 419. §-hoz

A Javaslat tételesen felsorolja, hogy kik azok, akikkel az előzetesen letartóztatott fiatalkorú ellenőrzés nélkül érintkezhet. Mindenki mással a kapcsolattartása ellenőrizhető.

a 420-421. §-hoz

A Javaslat a 30/1997. (X. 11.) NM rendeletnek az előzetesen letartóztatott fiatalkorú előállítására és kihallgatására, valamint szabadítására vonatkozó rendelkezéseit emeli törvényi szintre. Az előzetesen letartóztatott fiatalkorú szállítását a bíróság székhelye szerinti rendőrkapitányság végzi. Kivételes esetben az előzetesen letartóztatott fiatalkorú nyomozó hatóság általi kihallgatására a javítóintézetben is sor kerülhet.

Az előzetes letartóztatás megszűnésekor a fiatalkorút csak akkor lehet az intézetből elbocsátani, ha törvényes képviselője vagy megbízottja érte megjelenik. Egyéb esetben a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény és végrehajtási rendelete szerint kell eljárni.

Az előzetesen letartóztatott fiatalkorú életkorára tekintettel a szakasz rendelkezik arról, hogy szabadulásakor a fiatalkorút kinek kell átadni, illetve hogy az átvételre jogosult személy meg nem jelenése esetén a fiatalkorút gyermekotthonban kell elhelyezni. A rendelkezés célja, hogy a szabaduló fiatalkorú ne maradjon tényleges felügyelet nélkül.

A Javaslat rögzíti, hogy az előzetesen letartóztatott fiatalkorú a szabadulásáról szabadulási igazolást kell kiállítani, és meghatározza azok körét, akiket a szabadulásról értesíteni szükséges.

a 422. §-hoz

A katonának minősülő személyek előzetes letartóztatásának helye eltérhet az általános szabályoktól, így bv. intézetben kívül katonai fogdán is elhelyezhetők. Különös elkülönítési szabálynak kell érvényesülni az elhelyezés során, amikor a különböző állománycsoportúakat egymástól el kell különíteni. Szintén speciális szabály érvényesül, amikor az ügyész, bíró, vagy más hatóság elé állításkor egyenruha viselési kötelezettséget fogalmaz meg a törvény. A munkáltatói jogkört gyakorló parancsnok felelősséggel tartozik a beosztottai irányába, és egyes személyek távolléte nem akadályozhatja a fegyveres szerv törvényes, zavartalan működését, így a befogadásról és szabadításról értesíteni kell, hogy a szükséges intézkedések kellő időben megtörténhessenek.

a 423. §-hoz

A nemzetközi bűnügyi együttműködéssel összefüggésben kényszerintézkedés hatálya alatt álló személy elhelyezésére a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézetben kerül sor. A Javaslat egyértelműen rögzíti, hogy a kényszerintézkedés jellegétől függően ki jogosult a szabadulás kérdésében dönteni.

XXX. Fejezet
AZ IDEIGLENES KÉNYSZERGYÓGYKEZELÉS VÉGREHAJTÁSA

a 424. §-hoz

Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés az ideiglenes kényszergyógykezelés végrehajtására a kényszergyógykezelésre vonatkozó szabályokat rendeli alkalmazni, amennyiben az ideiglenes kényszergyógykezelésre vonatkozó fejezet másként nem rendelkezik.

A (2) bekezdés a jelenleg hatályban lévő, a kényszergyógykezelés és az ideiglenes kényszergyógykezelés végrehajtásáról, valamint az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézet feladatairól, működéséről szóló 36/2003. (X. 3.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 16. § (2) bekezdésében található szabályt emeli törvényi szintre, a (3) bekezdésben szereplő rendelkezés a jelenleg hatályos Bv. tvr. 83. § (1a) bekezdésében foglalt szabályt veszi át, a (4) bekezdés az IM rendelet 16. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontjával, az (5) bekezdés az IM rendelet 16. § (1) bekezdés *c)* pontjával megegyező rendelkezést tartalmaz.

A (6) bekezdésben foglalt szabály az ideiglenesen kényszergyógykezeltnek a védővel, illetve a hazája konzuli tisztségviselőjével való kapcsolattartására az előzetesen letartóztatottra vonatkozó garanciális rendelkezést veszi át. Rendelkezik a törvényes képviselővel való szóbeli érintkezésről is.

A (7) bekezdés biztosítja a rendelkezési jogkör gyakorlójának az elkülönítés, a fokozott őrzés, a kapcsolattartás tekintetében való rendelkezés jogát.

a 425. §-hoz

A rendelkezés a Bv. tvr. 83. § (6) bekezdésének első mondatát veszi át azzal, hogy a részletes kórrajzkivonatnak az ideiglenes kényszergyógykezelés határidejének lejártát megelőző legalább tizenöt nappal az ügyész számára való megküldését írja elő.

a 426. §-hoz

Az (1) bekezdésben szereplő szabály a Bv. tvr. 83. § (6) bekezdés második mondatának, illetve az IM rendelet 16. § (3) bekezdés második mondatának rendelkezését veszi át.

A (2) bekezdés azokat az eseteket veszi számba, amikor az ideiglenesen kényszergyógykezeltet el kell bocsátani a kényszerintézkedést végrehajtó büntetés-végrehajtási egészségügyi intézetből.

A (3) bekezdés rendelkezése a Bv. tvr. 84/B. § (1) bekezdés *b)* pontját, illetve az IM rendelet 17. § (1) bekezdését veszi át.

A (4) bekezdés az IM rendelet 17. § (3) bekezdését emeli magasabb jogszabályi szintre.

A (6) bekezdés azon esetekre tartalmaz rendelkezést, amikor az ideiglenes kényszergyógykezelés megszüntetését követően az ideiglenes kényszergyógykezeltnek személyi szabadság elvonásával járó büntetést vagy kényszerintézkedést, illetve idegenrendészeti vagy menekültügyi őrizetet kell töltenie.

XXXI. Fejezet AZ ŐRIZET VÉGREHAJTÁSA

a 427. §-hoz

Az (1) bekezdés az őrizet végrehajtására az előzetes letartóztatás szabályait rendeli alkalmazni, ha az őrizetet szabályozó fejezet másként nem rendelkezik.

A (2) bekezdés az őrizet végrehajtási helyeként a rendőrségi fogdát határozza meg.

A (3) bekezdésben foglalt rendelkezés a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet (a továbbiakban BM rendelet) 2 § (1) bekezdés *a*) pontjában szereplő szabályt emeli törvényi szintre. A védelem jogának érvényesülése érdekében rendelkezik továbbá arról, hogy meghatalmazás aláírása érdekében az ügyvéd belépését a fogda területére hivatali időn kívül is biztosítani kell.

A (4) bekezdés az arányosság követelményét érvényesíti a jogkorlátozásokkal kapcsolatban az őrizet végrehajtása során.

Minthogy az őrizet legfeljebb hetvenkét óráig tarthat, az (5) bekezdés úgy rendelkezik, hogy az őrizetes a fogdában folytatott munkáltatásban vagy oktatásban nem vehet részt, a fogdában házasságot nem köthet, bejegyzett élettársi kapcsolatot nem létesíthet.

Az őrizet leghosszabb tartamának viszonylagos rövidségére figyelemmel a (6) bekezdés kizárja fegyelmi eljárás lefolytatását az őrizetessel szemben, hiszen az legtöbb esetben nem fejezhető be az őrizet tartama alatt.

A (7) bekezdés a BM rendelet 4. § (4) bekezdésének rendelkezései veszi át.

A (8) bekezdés a BM rendelet 2. § (10) bekezdését emeli magasabb jogszabályi szintre azzal a változtatással, hogy a fogvatartásért a rendőrkapitányság fogdája tekintetében is a rendőrfőkapitány felelős.

A (9) bekezdés értelmező rendelkezést tartalmaz.

a 428. §-hoz

Az (1) bekezdés a BM rendelet 15. § (1) bekezdésének első mondatában foglalt rendelkezést emeli törvényi szintre.

A (2) bekezdés értesítési kötelezettséget határoz meg az őrizetbe vett személy befogadásával kapcsolatban.

A (3) bekezdés magasabb jogszabályi szinten fogalmazza meg és a beszámításról való rendelkezéssel pontosítja a BM rendelet 36. § (1) bekezdés c) pontjában található szabályt az őrizet lejártá tekintetében.

a 429. §-hoz

Az (1) bekezdés meghatározza, hogy a rendelkezési jogkör gyakorlójának döntési jogosultsága mire terjed ki.

A (2) bekezdés az őrizetbe vett személynek a hozzátartozójával való kapcsolattartás egyes formáiról rendelkezik. Az egyes kapcsolattartási formák gyakoriságát, illetve időtartamát az őrizet leghosszabb időtartamára figyelemmel határozza meg.

A (3) bekezdés az őrizetbe vett személynek a hozzátartozóján kívüli más személlyel való kapcsolattartásról tartalmaz rendelkezést.

Az eljárási cselekmények zavartalan elvégzésének lehetővé tétele érdekében a (4) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a kapcsolattartás joga nem gyakorolható, ha az őrizetbe vett személlyel szemben eljárási cselekményt folytatnak. Ugyancsak rendelkezik az emiatt elmaradt kapcsolattartás pótlásáról.

Az (5) bekezdésben foglalt szabály a rendelkezési jogkör gyakorlójának értesítését írja elő arra az esetre, ha a fogvatartásért felelős a rendelkezési jogkörbe tartozó döntés szükségességét észleli.

a 430. §-hoz

Az (1) bekezdésben szereplő rendelkezés a BM rendelet 9. § (3) bekezdésének szabályát veszi át.

A (2) bekezdés a BM rendelet 9. § (4) bekezdésének és - az őrizet leghosszabb tartamából fakadó eltéréssel – a 9. § (5) bekezdés első mondatának rendelkezését emeli törvényi szintre.

a 431. §-hoz

Az (1) bekezdés törvényi szinten fogalmazza meg a BM rendelet 16. § (6) bekezdés első mondatában szereplő rendelkezést.

A (2) bekezdés a BM rendelet 16. § (7) bekezdésében foglalt rendelkezést fogalmazza meg az őrizetre.

A (3) bekezdés értesítési kötelezettséget határoz meg az őrizetbe vett személy szabadítása esetére.

XXXII. Fejezet
A RENDBÍRSÁG HELYÉBE LÉPŐ ELZÁRÁS VÉGREHAJTÁSA

a 432. §-hoz

A Javaslat külön fejezetben foglalkozik a rendbírság helyébe lépő elzárás végrehajtásával, ugyanakkor viszont általános szabály, hogy a külön nem szabályozott kérdésekben a büntetőjogi elzárás szabályai alkalmazandók. Az elzárás e típusának szabályai a büntetőjogi elzáráshoz képest enyhébbek. A rendbírság helyébe lépő elzárásra kötelezett sem tanulmányok folytatására, sem munkavégzésre nem köteles. Ezen túlmenően a távbeszélő használat, a látogató fogadás, a kimaradás és a szabad levegőn tartózkodás tekintetében is kedvezőbbek a rá vonatkozó előírások.

XXXIII. Fejezet
A SZABÁLYSÉRTÉSI ELZÁRÁS VÉGREHAJTÁSA

a 433. §-hoz

A Javaslat az átláthatóság érdekében külön részben szabályozza a szabálysértési elzárás végrehajtását, azonban háttérszabályként itt is figyelemmel kell lenni az elzárásra vonatkozó rendelkezésekre. Az elzáráshoz képest különös szabályok vonatkoznak a szabálysértési elzárás végrehajtásának félbeszakítására, valamint a végrehajtás akadályai tekintetében is eltér a Javaslat az elzárásra vonatkozó előírásoktól. Tekintettel arra, hogy itt egy szabálysértési szankcióról van szó, a katona fogalmára a Szabs. tv. rendelkezései irányadók.

VI. RÉSZ
ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

a 434. §-hoz

A szakasz felhatalmazó rendelkezéseket tartalmaz.

a 435. §-hoz

A 435. § (1) az új büntetés-végrehajtási törvény 2015. január 1-ei hatályba lépéséről szól. A (2) bekezdés sorolja fel azokat a rendelkezéseket, amik csak 2016. január 1-től léphetnek hatályba, tekintettel arra, hogy e szakaszok csak a Központi Kivizsgáló és Módszertani Intézet felállítását és működésének megkezdését követően lesznek alkalmazhatóak.

a 436. §-hoz

A 436. § átmeneti rendelkezéseket tartalmaz.

a 437. §-hoz

A szakasz (1) bekezdése hatályon kívül helyezi a büntetések és az intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. törvényerejű rendeletet. A (2) bekezdés a 436. § (10) bekezdésének hatályon kívül helyezését rögzíti figyelemmel arra, hogy az ott meghatározott feladatok ellátását 2016. január 1-től a Központi Kivizsgáló és Módszertani Intézet veszi át.

a 438. §-hoz

Az Európai Unióban nemrégiben több olyan irányelvet fogadtak el, amelyek esetében az Európai Unió jogának való megfelelést biztosító szabályokat már indokolt a Bv. törvényben is megjeleníteni. Ezen irányelvek átültetési határideje vagy lejárában van, vagy a lejárat időpont a közeljövőben lesz esedékes.

1. 2009. november 30-án került elfogadásra a büntetőeljárásokban a gyanúsítottak vagy vádlottak eljárási jogainak megerősítését célzó ütemtervről szóló tanácsi állásfoglalás (Roadmap). A Roadmap egy középtávú cselekvési terv, amely meghatározza a jövőbeni jogalkotási intézkedések irányát a terheltnek biztosítandó jogokkal kapcsolatban.

- a) A Roadmap alapján kidolgozott és elfogadott első jogi aktus a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról szóló, 2010. október 20-i 2010/64/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (Measure A), amely a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsolás és fordítás terén alkalmazandó közös minimumszabályokat állapít meg a tagállamok közötti kölcsönös bizalom fokozása céljából. Az irányelv biztosítani kívánja a gyanúsítottak vagy a vádlottak tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogát a büntetőeljárás során, a tisztességes eljáráshoz való joguk biztosítása érdekében. Az irányelv átültetési határideje 2013. október 27. Az irányelv a 2. cikkében a tolmácsoláshoz való jogot, a 3. cikkében pedig a lényeges iratok lefordításához való jogot szabályozza, amely kötelezettségeknek a Javaslat 12. § (1)-(2) bekezdései felelnek meg.
- b) A terhelt eljárási jogait biztosító második jogi aktus a büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról szóló, 2012. május 22-i 2012/13/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (Measure B), amely meghatározza azokat a közös minimumkövetelményeket, amelyeket a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított vagy megvádolt személy részére a jogaival és az ellene emelt váddal kapcsolatban adott tájékoztatásra kell alkalmazni, a tagállamok közötti kölcsönös bizalom erősítése céljából. Az irányelv értelmében az illetékes hatóságoknak – szóban vagy írásban – az irányelvben előírtaknak megfelelően haladéktalanul tájékoztatniuk kell a terheltet ezekről az eljárás tisztességességének megóvásához nélkülözhetetlen jogokról. Az irányelv átültetési határideje 2014. június 2. Az irányelv előírja, hogy az őrizetbe vett terhelt számára a jogairól szóló tájékoztató levelet írásban kell átadni, amelyet maguknál is tarthatnak, illetve meghatározza az írásbeli tájékoztató kötelező tartalmi elemeit. Emellett az irányelv rendelkezéseket tartalmaz a váddal kapcsolatos tájékoztatáshoz való jogról és az ügy irataiba való betekintési jogot is részletesen szabályozza. A fenti rendelkezéseknek való megfelelést a Javaslat 12. § (2)-(5) bekezdései biztosítják.

2. A Bv. törvény 13. §-a jelenleg a még hatályban lévő, a büntetőeljárásban a sértett jogállásáról szóló, 2001. március 15-i 2001/220/IB tanácsi kerethatározat 4. cikk (3) bekezdésének való megfelelést szolgálja a sértett értesítéshez való jogával kapcsolatban.

Ugyanakkor a Tanács az áldozatok jogainak és védelmének különösen a büntetőeljárások során való megerősítésére vonatkozó ütemtervről szóló, 2011. június 10-i állásfoglalásában (Budapest Ütemterv) kijelentette, hogy uniós szinten kell fellépni a bűncselekmények áldozatai jogainak megerősítése, valamint fokozott támogatásuk és védelmük érdekében. Ebből a célból és az említett állásfoglalással összhangban uniós szinten a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2012. október 25-i 2012/29/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvet fogadták el, amelynek célja, hogy felülvizsgálja és kiegészítse a 2001/220/IB

kerethatározatban lefektetett elveket, valamint hogy az Unió egészében jelentős előrelépést tegyen az áldozatoknak – különösen a büntetőeljárások keretében – biztosított védelem szintje tekintetében. Az irányelv átültetési határideje 2015. november 16. Az irányelv 6. cikk (5) bekezdése a tagállamok számára előírja annak biztosítását, hogy az áldozatoknak lehetőségük legyen indokolatlan késedelem nélkül értesítést kapni arról, ha az őket érintő bűncselekmények miatt előzetes letartóztatásban levő terhelt vagy elítélt személyt szabadon bocsátották vagy az az őrizetből megszökött. Emellett a tagállamok biztosítaniuk kell, hogy az elkövető szabadon bocsátása vagy szökése esetén az áldozatokat tájékoztassák a védelmük érdekében hozott valamennyi releváns intézkedésről. A (6) bekezdés alapján az áldozatokat kérelemre az (5) bekezdésben előírt tájékoztatásban kell részesíteni, legalább azokban az esetekben, amikor sérelem veszélyének vagy azonosított kockázatának vannak kitéve, kivéve, ha az értesítés miatt az elkövető lenne kitéve sérelem azonosított kockázatának. E rendelkezéseknek való megfelelést szintén szolgálja a Javaslat 13. §-a.